ANNALES CANONICORVM SECVLARIVM S. GEORGII IN ALGA

Auctore

IACOBO PHILIPPO TOMASINO

ÆMONIÆ EPISCOPO.

VTINI, Typis Nicolai Schiratti. MDCXLII.

SVPERIORVM PERMISSV.

SERENISSIMO
VENETIARVM PRINCIPI
FRANCISCO ERIZZO,
AVGVSTISSIMOQVE
REIPVBLICÆ SENATVI
Iac. Phil. Tomaſinus Æmoniæ Præſul
F. P.

DIVO GEORGIO ſacra tot annis Congregatio à maioribus veſtris olim ſumma ſanctitate cœpta, veſtris contexta purpuris, varijsque priuilegijs aucta, redux ex Algæ alluuie meo calamo Veſtræ ſe Maieſtati ſiſtit, ne temporum injuria, quibus in hunc diem eminuit, ſua decora pręter exſpectationem deperdat. Quorum diuturnitatem vt ſibi feliciori euentu promittat, veſtro eam ſinu fouebitis, pietate & conſtantia, Reipublicæ Venetæ propria. Priſca heic in lu-

cem redibunt patriæ ornamenta, quibus prima fuit cura, vt ſpretis mundi honoribus ad cœleſtem vitam contenderent. Viri nempe diuini cultus obſeruantiſſimi, puræ mentis, omnium virtutum cumulo decori, longe altius extuliſſent tantæ molis fundamenta, niſi eos mediocritas intra certos vitæ limites ſtudio continuiſſet. Æternæ in magnam Rempublicam obſeruantiæ meæ, mei in conſeſſum laudatiſſimum affectus, teſtes eos cupio, quorum geſtis inter huius religioſæ vitæ oblectamenta iſtæ mihi paginæ creuerunt; quibus beati animi Summorum Pontificum ac Principum priuilegia & decreta, ab injuria obliuionis aſſeruntur. Veſtræ magnanimitatis erit ea porrò tueri, quam olim Heroes veſtri ſumma fortitudine ſtabiliendis Eccleſiæ incrementis oſtenderunt. Ea ſpe dicatum cupio veſtris nominibus hoc tenuitatis meæ monumentum. Cui ſi lucem auramque impetrauero, commiſſum mihi diuinitus populum veſtro patrocinio diu florentem incolumemque fore confido.

Patauij Cal. Nouembris M DC XLII.

ANNALES
CANONICORVM SECVLARIVM S. GEORGII IN ALGA apud Venetos
AVCTORE
IACOBO PHILIPPO TOMASINO.

SAEVA *admodum publicæq. tranquillitati infestissima inciderant tempora, quibus longa emersit Ecclesiæ calamitas, vbi ex ancipiti rerum dominio vix tutus erat innocentiæ receptus, nec vsquam terrarum vigebat amplius prisca morum sanctitas, vt omnis propè virtus terris exulasse videretur. Acerrimis nempè bellorum casibus necdum fracti mortales, perpetuis odij stimulis, ac imperandi libidine concitati grauia sibi inuicem moliebantur, Italiq. Principes inter se discordes, & Rebuspublicis infensi, non in externam vim, sed in semetipsos arma ciuilibus discordijs fessa conuertebant. Ingens præterea cæli grauitas non exiguo diuinæ vindictæ argumento vniuersam fermè Italiam adeò infestabat, vt nullus sibi securitatem promitteret. Inde auctum in dies animis studium pietatis homines in tam diuersum traxit Numinis cultum, in*

tam varias partes, vt prudenti potius moderatione, quàm stimulo hîc opus esset. Verùm, diuina tandem prouidentia, sic ij consederunt fluctus, vt rebus sensim in tranquillum reductis verus sinceriori pietati locus fuerit. Creuit hæc passim, maximeq. Venetijs, vbi ingenua libertas semper à factionibus innoxios retinuit ciues; & illibatum seruauit religionis studium.

Canonicorum Secularium origo.

Hîc igitur, imperante vigilantissimo Duce Michaele Stenno; Anno salutis humanæ MCCCC, ANTONIVS CORRARIVS *Patricius Venetus, &* GABRIEL CONDVLMERIVS *è primis apud Venetos ciues spectabilis, virtutum genere ambo clarissimi, diuinitus moti, proscriptis seculi illecebris, vt Deo ac sibi tranquillius degerent, vitam ab vrbanarum rerum ambitu alienam elegerunt. Longum nimis foret, nec huius est instituti, Corrariorum imagines hîc repetere. Notum enim est, peruetustam gentem Corrariam olim ex vrbe Roma Torcellum appulisse, atque inde Venetias, vbi vitæ inculpatæ gloria ac tribunitia potestate diu floruit. Philippum annales ponunt Anno* MCCV *inter electores Ducis Petri Zani; Angelum D. Marci Procuratorem* MCCLXV, *Petrum Cretenses Archiepiscopum agnouerunt anno* MCCCXL. *Philippum Senatus in electione Ducis Marini Georgij* MCCCXI *Communis Venetiarum Aduocatum habuit: Angelum præterea Cardinalem & Summum Pontificem* GRE-

Corrariorum familia.

GO-

GORII *Duodecimi titulo , ac Philippum fratrem D. Marci Procuratorem memorant , cui sex erant filij Nicolaus , Ioannes , Laurentius , Andreas , Paulus , & Antonius . Sed neque obscurior Condulmeriorum ortus , qui Ticino in Insulam Venetam translati inter veteres Tribunos & viros integerrimos enumerabantur . Ex his ob egregiam operam in arduis Reipublicæ negotijs , & præsertim in periculoso cum Genuensibus bello , Angelus , & Iacobus filius cum suis posteris in numerum Patriciorum anno* MCCCLXXXI *recepti fuerunt . Altera eiusdem familiæ stirps , e qua Angelus prodijt Gabrielis pater , à nobilium consilio separata , suis rebus contenta , & qui eius seculi mores erant nullius gloriæ auida sibi vixit communi ciuium iure, donec alia via ad solidioris gloriæ fastigium diuino fauore eueheretur . Nimirum ea erat Angeli Condulmerij inter omnes ciues existimatio , vt Nicolaus Corrarius Vir nobilis ei filiam Beriolam Angeli Cardinalis sororem desponsaret , ex qua tres filios Simeonem , Marcum , & Gabrielem atque vnicam filiam Polissenam suscepit . Hæc Nicolao Barbo in matrimonium iuncta Paulum II. Summum Pontificem genuit . Ita clarissima fœmina & omnibus seculis celebris Beriola raro felicitatis exemplo , fratrem , filium, ac nepotem Summos Pontifices vidit . Hæc itaque Corrariorum , & Condulmeriorum felix coniunctio Venetæ Vrbi primam ac summam sacræ dignitatis gloriam attulit . Neque*

Condulmerij.

Beriola Corraria.

ab ea se alienum ostendit ANTONIVS *Angeli Corrarij Venetæ Vrbis Episcopi religiosissimi ex fratre nepos, rerum peritia & patrui consilijs clarus. Cui annis maiori se libenter socium præbuit è Condulmerijs* GABRIEL, *eiusdem Episcopi ex sorore nepos, animi solertia, & liberalium disciplinarum scientia præcellens, maximèq. ingenio supra communem mortalium sortem admirabili.*

Antonius Corrarius, & Gabriel Cōdulmerius Ordinis Canonicorum Seculariū auctores.

Itaq; cum ANTONIVS *videret, seculi licentiam, opes, maiorum stemmata, amicorum necessitudinem, ceteraq. fortunæ ludibria, à rerum diuinarum meditatione animos non parùm abducere, vrbicam frequentiam multorum malorum occasionem, cursum vitæ nostræ incertum eorum in modum, qui maris fluctibus iactati timidi hærent; præterea labi sensim dies, & ruere horas, neque noctes à diurnæ curæ imaginibus liberas esse, forum querelarum esse plenum, omnia calliditate misceri, alios mero percussos abire nutantes; vitæ solitariæ securitate inductus, seriò secum agere cæpit, vt ei qui se Deo mancipauit omnia eueniunt diuersa. Mensa enim huic pacifica, luxus ac tumultus nescia, gulæ domitrix, expers immunditiæ, vbi gaudia animi habitent, vnde voluptas fœda exulet, vbi sit regina sobrietas, cubile etiam castum & quietum, conscientia bona magis exhilarat eum, quàm inanis rerum multarum notitia. Quid verò his in vita optabilius? Quid iucundius? silentio & quiete proficit anima, & haurit diuinæ voluntatis*

tatis myſteria: hîc inuenit lacrymarum riuos, quibus ſingulis noctibus ſe lauet & mundet, vt conditori ſuo tantò familiarior fiat, quantò longius à mundi turbis diſtat.

Non inferiori animi ardore & rerum diuinarum ſtudio GABRIEL *vegetiores floreſcentis ætatis vires rerum humanarum labili exitu, & rerum ſupernarum perpetuitate æſtimans, ad idem vitæ genus maturo impetu ferebatur. Tacitus ei ſecum hic ſermo erat: Tranſit mundus, eiusq. deſiderium omne carnale gaudium blandè intrat, ſed demum mordet, ac premit. Lætus exitus triſtem ſæpe reditum parit, læta vigilia ſerotina triſte diluculum relinquit. Quid diu ſub Sole permanere poteſt? Si cuncta etiam videris præſentia, quid erit præterquam viſio vana. Leuemus oculos noſtros ad Deum in excelſis: Impetremus delictorum veniam, vana vanis dimittentes; quæ nobis Deus præcepit cogitemus.*

Hæc poſtquam animo aliquoties voluiſſet, amitini conſilio promptus adhærebat. Ad hæc ſæpe ſimul de ſeculi licentia, de perditis iuuenum moribus ſeriò conquerebantur, in Dei timorem accenſi de religioſæ ſolitudinis ſolatijs, vitæq. beatæ delicijs ſermones miſcebant; vtriuſq; idem animi inſtitutum, ob morum ſimilitudinem, quæ non minus, quàm naturæ & ſanguinis vinculo nectebantur: vterq; ad cælibem vitam atque ad Eccleſiæ munera ferebatur, ſacras ædes inuiſere, concionibus, alijsq. diuinis officijs frequenter

in-

interesse. Iam ANTONIVS *sacris initiatus & Ecclesiæ Coronensis Decanus patrui Patriarchæ Constantinopolitani vestigia suiq. genij ductum secutus,* GABRIELEM *non minus integritate, quàm comitate ad idem vitæ genus pertrahere conabatur. Nec Romæ patruus consilio defuit, qui omni cura rei benè susceptæ occasionem captauit. Accidit commodè, vt Veronæ Canonicus deficeret. Pontifex itaque Angeli deprecatione hîc* GABRIELEM *subrogat. Totum itaque cum ex Antonij voto cecidisset, Gabriel ætate minor non rarò se viæ comitem eò dedit: vbi vicinas maiori Templo ædes habitabat, quæ adhuc integræ in tanti Viri memoriam hac inscriptione conspicuæ sunt.*

Condulmerij domicilium Veronæ.

EVGENII IV. PONTIFICIS OPT. MAX.
FELIX DOMICILIVM.

Hisce cogitationibus & patrui Angeli Corrarij apud Pontificem Bonifacium IX Romæ commorantis exemplo fortes Christi athletæ magis magisq. in fidei obsequio inualescentes suo exemplo alios ad simile vitæ genus inuitabant. In Veronensi vrbe amœnissima, sed armorum furore penè dilaniata, incertas rerum humanarum vices, mortalium malitia corruptos vitæ mores & seculi deformitatem secum reuoluentes ad rectè viuendi rationem sese confirmabant. Gabriel breui somno non curis domesticis fracto, sed virium necessitati recreatus, statim Solis iubare exorto alacer in Cathedralem ædem pietatis feruore contendebat. Eiusdem animi vitæq. socium se da-

bat

bat ANTONIVS, *ut diuinum rerum cœlestium rorem hauriret. Heic læti ambo in conspectu omnium humiliter prostrati imisq. suspirijs vitæ innocentiam animiq. integritatem, ac vecordiæ fugam cœlitus poscentes, diuinas preces pio ore, & corde effundebant. Summum ijs votum spectare superna, aurum calcare: terram, non purpuram, desiderant. Canonicis deinde se iungebat* GABRIEL, *ut cum ijs simul de more diuinas laudes caneret.* ANTONIVS *interea loco Templi abdito, receptis in grege Christi precibus, lætus, & placidus dulcissimi socij moram ferebat. Absolutis tandem sacris iunctim non per vrbis plateas aut frequentiores vicos, sed vel in collibus vrbem ambientibus, vel iuxta Athesim fluuium modesto gradu redeunt, nihil æquè tutum rati, quàm vitam hanc tranquillam, & diuinis gaudijs plenam exigere, ut benè actam huius scenæ parum duraturæ fabulam nullis iniurijs turbatus finis excipiat. Domum reuersis, temperatis seruitijs prandium frugale, non cupedijs dubium, apponebatur. Conuiuium illis dulce erat Dei meditatio, & Sanctorum Patrum exempla; quod non coronis vel floribus, sed pia lectione erat conditum. Reliquum à prandio vsque ad vesperam sacræ historiæ lectioni dabatur, donec edito signo ad vespertinas preces conuenirent, post quas quod supererat temporis piorum hominum consortio, & religiosorum virorum colloquijs insumebatur. Inde pleriq; apud Veronenses pietatis studiosi cœpére nobi-*

lium

lium horum iuuenum comitatem, doctrinæ morumq. præstantiam, maximeq. aßiduitatem in rebus diuinis admirari. Nihil in ijs censura dignum occurrebat, omnia supra ætatem, supra laxiorem seculi consuetudinem ad altioris vitæ gradum. Sic illibatæ pietatis flores suauitatem ac maiestatem Christi spirabant, egregiæ indolis adolescentes, maiorum sanguine clari, forma spectabiles, quorum genas vix prima lanugo vestiebat; nec tamen fastu in ea fortunæ indulgentia turgentes, sed animo humiles, liberalibus disciplinis eruditi, verborum tamen parci, puro non sumptuoso corporis cultu contenti, ad sublimiores animi cogitationes alios excitabant, semper meditabundi, sed læti corde. Neq; enim conueniebat eos esse tristes, qui futuri essent tanti sodalitij patres, & cælestis regni propagatores. Gentiles tristentur: iusti autem lætantur; & qui terrena animo agitant, rebus terrenis gaudent, qui verò maiori spe digni censebantur communem mortalium sortem excedebant. Hi namq. se totos Deo sistebant, sine inani rerum præsentium sollicitudine, solo diuini desiderij calore in dies Creatoris cultu efferuescebat animus, cui nihil prius, quàm vt Domini voluntas in omnibus impleretur. Talia non vulgaris spei postquam de instituenda in diuinos honores familia summi iuuenes indicia dedissent, exacto anno à parentibus Verona reuocantur. Illi morem gerentes à solitaria & tranquilla viuendi ratione non sine lacrymis Venetias abducuntur. Hic frequentia populi,

li, parentum, & amicorum familiaritas quum cæpisset tædio esse; quid confert nobis, ait ANTONIVS, *transactæ vitæ solatium, si hanc vrbem ingreßis vix liberum sit in priore Dei cultu persistere? Misimus manum ad aratrum in agris Domini, si retro nunc respicimus, à Regno Christi longè erimus? Agedum perseueremus in vocatione nostra. Memento* GABRIEL *fœderis, ne simus infideles Redemptori, ne nostra vota infringamus, nec pacta violemus. His verbis accensi sacris audiendis horas indicunt, ceterisq. diuinis officijs in secessu more consueto peragendis sese commodant. Verùm hæc remotis arbitris nunquam ita cælabantur, quin tantæ pietatis scintillæ tandem plurimis apertam lucem præferrent. Huius nempè fama, quæ diutiùs latere non potuit,* STEPHANVS MAVROCENVS *priscæ suæ gentis imaginibus varijsq. disciplinis clarus, iam olim ipsis veteri necesßitudine notus facile impetrauit, vt in amicum consortium reciperetur: quod nec arduum fuit* MARINO QVIRINO, *quem Bernardus Iustinianus rerum Venetarum scriptor celebris non minus vitæ sanctimonia, quàm doctrina conspicuum, B. Laurentij auunculum memorat. Hos sequebantur confestim Matthæus de Strata Ticinensis, & Lucas quondam Philippi de Este, qui Iacobo archipresbytero Vicentino familiaris cum Antonio Venetias concesserat; quibus post accesserunt in hanc vitæ rationem propensi Ioannes de Picenardis nobilis Cremonensis, & Franciscus*

Stephanus Maurocenus.

Marinus Quirinus.

Matthæus de Strata.

Lucas de Este.

Ioãnes Picenardus.

Franciscus Barbus. *ciscus Barbus Marci filius, Viri maturi omnes, literisq. variè politi, in primis autem diuini cultus obseruantißimi, mente puri, fide, spe, charitate firmi, omniumq. virtutum cumulo decori. Nulla eos fatigabat rerum abiectarum cura, nullæ in transuersum agebant voluptatum illecebræ, sed toti Deo addicti, mundi vanitatibus renunciauerant. Perpetuam nempè sibi præfixerunt recentis instituti regulam aureum D. Basilij scriptoris religiosißimi monitum:* Cœlestium conuersationum es amator, & angelicæ vitæ negociator, sanctorumq. Christi discipulorum commilito fieri cupis: confirma te ipsum ad tribulationes tolerandas, & viriliter monachorum cœtum adi, & in principio renunciationis tuæ viriliter te gere, vt ab affectione cognatorum secundum carnem non distraharis, sed in permutatione mortalium ad immortalia fortis sis.

At quoniam Caßinensium & reliquorum monachorum habitationes in Commendas, vt vocant, iam fermè abierant, ad quas redire quum non esset integrũ, diuina prælucente face, Antonivs *&* Gabriel *recentes Christi milites nouam sibi societatem & secessum, certamq. simul viuendi normam meditati,* Prima Maiorum nostrorum sedes. *primùm intra priuatos Antonij Corrarij parietes propè traiectum S. Blasij Venetijs conuenientes, orationibus ac precibus statuta dici hora omnem operam impendunt, vt diuini spiritus lumine ipsorum cogitationes in veræ ac sanctißimæ Fidei cultum dirigerentur,*

tur, ijq. in charitatis obsequium animati dignum tantæ molis ædificio fundamentum substruerent. Locus longè à foro in lectißima vrbis parte abditus, hodie splendida substructione videtur: vbi Illustrißimus Hieronymus Corrarius laudatißima suorum antecessorum memoria prisci cænaculi partem conseruari voluit, qua religiosus ille cultus initium habuit. Hîc vbi summa animi tranquillitate aliquamdiu latuissent, insigni probitatis exemplo allecti ad eos confluxerunt alij, institutum vitæ obsequiosè amplexati, eodem spiritu Iesu Christi vestigia sectaturi. Horum quò conspectior erat eruditionis ac nobilitatis dignitas, eò ardentiùs nouæ Societatis alumni suos antesignanos suspiciebant, quorum mutuo affectu veluti tenellæ stirpes succrescebant. Vna omnibus erat meta, supremi Numinis amor, & proximi cura, cunctis pietatis officia præstare, suas opes erogare pauperibus. Vnus felicitatis finis, labor: vna votorum summa, Christus. Quærebant nempe (*vt nostri B. Laurentij verbis vtar*) non suam, sed Domini gloriam, & proximorum lucra, hoc solum contenti stipendio, quod dominus laudabilis appareret. quæstum enim suum diuinam gloriam esse censebant, & fratrum profectum proprium arbitrantes vti de suo, sic de alieno lætabantur. *Crescente paulatim huius sodalitij fama,* ANGELVS CORRARIVS *primùm Vrbis Venetæ Episcopus, deinde circa hæc tempora Patriarcha Constantinopolitanus, & ali-*

Lib. de Monastica conuersatione.

Angelus Corrarius nostrorum fautor.

quamdiu postea suis meritis GREGORII *XII. titulo ad Pontificatum euectus, post suum è Curia Romana in patriam reditum exactioris vitæ normam summopere miratus, vt suauissimo eiusmodi consortio placidè frueretur, Antonium Corrarium & Gabrielem Condulmerium nepotes cum reliquis socijs è loco angustiori in suum palatium euocauit. Quos cùm miro animi candore communi voto incensos conspiceret, eos tanquam Christianæ pietatis asseclas ad suæ domus ornamentum assumpsit. Hic summo pietatis amore accensus cœnobitarum ordines non minus Venetijs, quàm per vniuersam Italiam ob schismatis procellas optimis patribus destitutos, & ferè disiectos, ceteraq. Vrbis ornamenta, ædes sacras, pristino nitori restituere cogitabat, eoque vehementius, tum quòd* BONIFACIO *Nono Pontifici Maximo, cui (vt refert Panuinius) Patriarchæ dignitatem debebat, id summopere gratum fore censeret, tum quòd ab hoc ipso viuendi instituto non abhorreret, modò id Reipublicæ Christianæ status, & quæ versabat negociorum pondera id ei concederent. Interea verbis & exemplo ostendit gratum fuisse, quòd nepotes suos, charissimosq. ciues ad optatam vitæ tranquillitatem reduxisset. Relictis igitur priuatis ædibus ad ipsius palatium transeunt, vt pientissimi Patroni præsentia, doctrina, & eloquio fruerentur, quem veluti patrem venerabantur. Nec ipsos spes destituit. Nimirum omnes summa liberalitate excipiebat, singulari prudentia*

dentia moderabatur, insigni comitate fouebat, vt verè Societatis nostræ parentem ac patronum dixerim. Quem locum cùm ob frequentiorem populi accessum solitudini aduersùm viderent ipsi, procurante id Patriarcha, Insulam D. Nicolao ad Litus, vt vulgo dicitur, sacram suo instituto commodiorem selegerunt. Opportunum hic domicilium præbuit Cœnobium, quod temporis iniuria irruente cum Genuensibus bello munimenti loco erat, sed pace restituta pristino splendori paulatim redditum. Hîc Viri religiosi ab hominum commercio remotiores, & ab vrbe, in angulo ferè æstuantis maris aëre sereno, & inter hortos amœnos communi victu ac vestitu animis compositis cœlicolarum more vitam ducebant. Cumq. iam inclaruisset horum Patrum virtus ac pietas, LVDOVICVS BARBVS *generis nobilitate animique præstantia clarus Prior Commendatarius S. Georgij ab Alga eos adhortabatur, vt relicto D. Nicolai domicilio remotiorem & in medio sinus Veneti S. Georgij Insulam habitarent, vnaq. secum tali loco fruerentur. Hic Marco patre Senatore natus altissimæ indolis adolescens, decimum sextum agens annum, defuncto Beltramo S. Georgij de Alga postremo ex Augustinianis Priore, à Summo Pontifice Bonifacio Nono locum hunc legibus & disciplina desertum cum annuo bis mille florenorum censu obtinuit Anno* M CCC XCVII. *die Lunæ mensis Aprilis tertio, quemadmodum ex diplomate Sum. Pontificis ad Priorem Fr. Ioannem*

S. Nicolai ædes nostris concessa.

Lud. Barbus Prior S. Georgij ab Alga Commendatarius.

Cœnobiū S. Georgij olim Augustinianorum.

B. Ma-

B. Mariæ Cruciferorum Venetijs adhuc patet. Quis verò quantusq. fuerit BARBVS *ostendunt res præclarè ab eo gestæ. Eximiam nempè corporis formam comitabatur ingens animus, & pietatis plenus: accessit candor atque virtutis studium, vt adolescentis liberali specie Marcus Patauinus presbyter S. Michaelis ætate & pietatis opinione venerabilis, ei in æde D. Iustinæ obuius diuino quasi spiritu prædixerit istius loci dignitatem intra paucos annos ab ipso in priorem faciem reductum iri. Quod postea euentus satis confirmauit. Omnes enim cogitationes dirigebat ad loci incrementa, & sui Prioratus commoda. Quò non parum contulit Francisci Barbi fratris eius perpetua familiaritas, apud quem sæpe dolebat locum adeo desertum, disciplinæ neglectum, ceteraq. ruinam minantia, quibus vnicè obuiandum meditabatur. Ideoq. ne votum sine effectu esset, nostros ad se magnis precibus inuitabat, vt delatæ sibi Ecclesiæ diuinis officijs ex more inseruirent, eumq. in suam sodalitatem, vt optabat, reciperent.*

S. Georgij Monast. nostris cōcessum.

Æquissimo optimi Iuuenis desiderio locum dedit petitionis æquitas. Illuc igitur cum emigrassent, ipsorum probitate mirè allectus, aucto sensim in eos affectu, vt perpetuo ei adsciscerentur contubernio, eorum commodis locum hunc destinauit. Hic ille felici optimorum Patrum & dulcissimi fratris sui conuersatione perfruebatur: vbi quum alter Iustinianæ familiæ adolescens, Marinum Quirinum auunculum sæpius in-

inuiseret, adeo ei placuit illud vitæ genus, vt relictis opibus ceterisq. florescentis ætatis amœnitatibus nouæ huic militiæ Christi nomen daret. Sed quoniam LAVRENTII IVSTINIANI *pietas nostro cætui summo fuerit ornamento, ipsius primordia hoc loco paulò altius repetenda duximus.*

Natus ille perantiqua & illustri familia, quam à Iustinianis Imperatoribus ad Venetos defluxisse satis constat, Bernardo patre, & Quirina matre, ipso die quo in memoriam insignis ad fossam Clodiam de Genuensibus victoriæ vniuersa Venetorum Ciuitas supplicationibus & publicæ lætitiæ festiuitatibus solemnia peragebat. Matrem parturientem in medijs doloribus diuino veluti gaudio perfusam gratias Deo egisse ferunt, quòd partu laboris pleno subleuata esset exultante patria, simulq. optasse, vt puer ciuibus saluti, hostibus terrori foret. Nec votum ipsi irritum fuit. Infans ab ipsismet incunabulis animi magnitudinem & ingenij præstantiam ostendit, quumq. iam adolesceret, in maturiora rerum studia propensus, nihil nisi serium, præter ætatis consuetudinem, moliri videbatur, ad res magnas, & sapientiæ plenas natus. Defuncto patre, mater quartum & vigesimum agens annum, relictis sibi quinque liberis, vidua summo studio & prudentia rem familiarem gessit, filiosq. magna pietate educauit. Florentem etiam ætatem insigni vitæ austeritate egisse memorant: ferrea catena semper cinctam abstinentia & vigilijs corpus macerasse,

Laurentij Iustiniani ortus, & progressus

1381 Die 1 Iulij.

rasse, benignitate in egenos, pijs largitionibus, alijsq. veræ probitatis exemplis præfulsisse. De filiorum salute solicita, atque in primis verita, ne sublimis LAVRENTII *indoles ad alta nimis erumperet, neve ardor animi ad mundi oblectamenta deficeret, aliquando prudens reprimebat eius promptitudinem, ne elati animi feruor in superbiam laberetur, maximeq. filium cælesti tutelæ commendabat.* LAVRENTIVS *autem matri in omnibus obsequentissimus ad ista subridens. Noli timere mater, ait, ingentem Dei ministrum aliquando videbis. Omini diuinus fauor respondit. Iuuenis enim dum ijs artibus instrueretur, quibus in florentissima Republica & religionis & nobilium gloria alitur, sublime ingenium Deo & publicæ deuouens vtilitati, eo fuit animi vigore, vt anno ætatis vndeuigesimo solus in cubiculo precibus addictior diuinæ sapientiæ aspectu se perculsum fateatur. Sic enim ipse in libello, quem Fasciculum Amoris inscripsit.* Eram & ego vestri similis quærens anxio æstuantiq. desiderio pacem in extrinsecis, nec inueni. Tandem diuina præuentus gratia, dum sic laborarem, speciosissima quædam Sole splendidior balsamoq. suauior mihi apparere dignata est, cuius omnino nomen ignorabam. Hæc namq; propius accedens venusto vultu, placidoq. affatu inquit; O iuuenis in me diligende cur effundis cor tuum, pacemq. sectando variaris per multa? Quod quæris in me est, quod concupiscis

piſcis tibi polliceor ſpondeoq., ſi tamen me in ſponſam habere volueris. Fateor, quoniam ad eloquium illius elanguit cor meum, & amoris eius iaculo transfixus ſum, compleuit quadam inſueta lætitia mentem meam, & omnia interiora mea ſpirituali exultatione perfuſa ſunt. Qùum verò in his poſitus nomen illius, dignitatem, & genus ſcire per optarem, adiecit ſe Dei ſapientiam vocari, & eſſe, quæ in temporis plenitudine pro hominum recōciliatione humanam formam ſuſcepit, & quæ ante indiuiſibilis erat cum Patre, viſibilem naturam, vt aptius amaretur, accepit ex matre. Cui cùm ingenti gaudio, dum præbuiſſem aſſenſum dato pacis oſculo læta diſceſſit. *Hac viſione recreatus, & ſapientiæ amore vndique perfuſus, eam vt ſponſam toto animo veluti diuino quodam impetu colendam & amplexandam duxit: Itaque ſtatim ad Marinum Quirinum matris conſobrinum accurrit: rem illi aperit & à mundanis ſeparari optat, ac in ipſius Societatem recipi. Senex optimus quamquàm magni momenti rem ſuſpicaretur, & feruidum iuuenem ad omnem altiſſimæ vitæ rationem ſatis compoſitum intelligeret, non abs re, illius voluntatem, & corporis robur experiri voluit. Itaque varia ei obiecit, aſperam nempe & duram viuendi rationem in eà vitæ militiâ, vbi per varia pericula intrepido animo elutandum aduerſos fortunæ inſultus, nec ſolis Chriſti Seruatoris præceptis, ſed re-*

ligiosi cœtus institutus ac Superiorum mandatis obediendum foret; opes, ambitus, honores, omnesq. huius seculi voluptates & commoda Dei amore penitus spreuisse, & deuictis affectuum desiderijs semper & soli Deo vacare, humilitatem præ alijs profiteri, paupertatem tolerare, obedientiam præstare, tolerantiam malorum ostendere prima virtus esset, ne in agone hosti succumberet, qui leonis more incautum & languescentem adoritur, vt inferiorem viribus in perniciem trahat. Iuuenis quum omnia se diligenter consideraturum respondit, diuinam sapientiam seriò amplexandam statuit. Interim nihil cultu, aut vestitu à sua consuetudine alienum ostendit, ne animi propositum fratribus & matri proderet. Cœpta nihilo minus austerioris vitæ rudimenta, qua inediam, qua vigilias, matri filium tenerè nimis amanti diu occultare non potuit. Metuens illa ne filius eiusmodi difficultatibus impar esset; nuptias cum virgine, forma, nobilitate & opibus præstanti filij animum tentare cœpit. Quod vnicum postquam is fratres cum matre meditari animaduertisset, sumptuosa matris domo relicta in D. Georgij ab Alga Insulam transit, genibusq. Quirini aduolutus, en ait mi Pater ad te reuersus matura animi deliberatione intra penetralia vestra me, quibus par est conditionibus abdere cupio. Rogatus denuò corporis animiq. vires secum expenderet, quum firma satis constantiæ indicia dedisset, QVIRINVS *iuuenem pacis osculo excipiens collegas*

ro-

rogat Laurentium recipiant. Illi fusis præ gaudio lacrymis iuuenem solemni ritu vestitum admittunt. Ita LAVRENTIVS *strenuus Christi miles ad omnia promptus atque alacris comparuit, quasi nouum certamen instituturus cum illecebris corporis, cui nil molle concedendum sciebat. Nihil eo parcius, cùm nunquam saturitatem delectu, sed necessitate finiret. Nihil de eius obsequio in exequendis Patrum iussis dicam: nihil de eius humilitate, ac promptitudine in obeundis ministerijs; nihil de summa tolerantia, qua nunquam commisit, vt vel per ieiunium, vel per laborem, vel per Solis calores, potum posceret; quem si quis offerret, quomodo inquit sustinebimus æterni ignis æstum, si hanc sitim ferre non possumus? Vigiliæ adeo patiens erat, vt non solum matutinis precibus primus interesset, postremus discederet, sed cum alij se quieti dedissent, ipse in templo pias orationes continuaret, donec reliqui sub auroram ad precum officia redirent. Rem totam vt in pauca conferam,* LAVRENTII *vita initio nostris admirationi, reliquo vitæ cursu omnibus exemplo fuit.*

Numerum Societatis auxerunt Marcus, & Michael Condulmerij, quos sequebantur Romanus de Rudello Mediolanensis sacerdos religiosissimus, cuius vita & constantia ad tantæ rei initium non minimum conferebat; itemq. Simeon de Persicis Cremonensis, Hieronymus de Missis, vel de Musis, Augustinus de Gastaldis Ticinenses, & Antonius Ser Do- Marcus, & Michael Condulmerij.

nati de Culcitris, & Dominicus Maurocenus nobilis Venetus, alij Venetæ vrbis incolæ omnes, Viriq. integerrimi. Hinc Ludouicus Barbus, vt hi venerabiles Viri perpetuò S. Georgij in Alga cœnobio perfruerentur, M CCCC IV *Anno* M CCCC IV. *suas apud Pontificem preces interponit, vt eos huius suæ ædis Canonicos Seculares institueret. Cui Pontifex, ad restauranda Ecclesiæ loca apprimè propensus, iamq. à Prælatis Venetis in Curia Romana degentibus de his Patribus satis edoctus, esse nempe nobiliores Reipublicæ patricios, esse præstantiores ciues, & aduenas qui humilitate, charitate, ceterisq. probitatis dotibus, omnium in se oculos animosq. conuerterent, eiusdem anni Idibus Martij misso ad Angelum Episcopum Chysamensem rescripto libens annuit.*

Diploma Bonifacij IX, quo Canonici Seculares instituuntur.

BONIFACIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI *Venerabili Fratri Angelo Episcopo Chysamensi in loco de Venetijs Castellan. Diœcesis commoranti salutem & Apostolicam benedictionem. Ad Ecclesiarum & Monasteriorum omnium statum salubriter dirigendum, iuxta pastoralis officij debitum intendentes ad reformationem illorum, quæ deformata sentimus, partes Apostolicæ solicitudinis adhibemus. sanè petitio pro parte dilecti filij* LVDOVICI *Prioris Monastery S. Georgij in Alega per Priorem soliti gubernari, Ordinis S. Augustini Castellanensis Diœcesis nobis nuper exhibita continebat, quod Monasterium prædictum, in quo ab olim laudabiliter vi-*

guit

guit obseruantia regularis, & cuius instituta regularia fuerunt per Sedem Apostolicam approbata à longis retroactis temporibus extitit, prout existit, huiusmodi regulari obseruantia destitutum, ac in spiritualibus & diuinis officijs ibidem peragendis multipliciter deformatum. Quare pro parte dicti Prioris, qui vt asserit ad reformationem ipsius monasterij feruenter anhelat, Nobis fuit humiliter supplicatum, vt in præmissis de opportuno remedio prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati Fraternitati Tuæ, de qua in his & alijs specialem in Domino fiduciam obtinemus, per Apostolica scripta committimus & mandamus, quatenus ad monasterium præfatum personaliter accedens, & habens præ oculis solum Deum super præmissis, eorumq. circumstantijs vniuersis auctoritate nostra te diligenter informes, & huiusmodi informatione per te sic recepta, ipsum monasterium, & quicquid in eo correctionis, seu reformationis ministerio cognoueris indigere; tam in capite, quàm in membris, eadem auctoritate hac vice, corriges & reformes, ac statuas, & instituas in perpetuum, vel ad certum tempus; augmentando, diminuendo, seu mutando, aut innouando præfati monasterij statum, statuta, constitutiones, & alia etiam pro diuinis officijs huiusmodi peragendis rationabilia, & salubria in ipso monasterio obseruanda ordines & disponas: ac omnia alia quæ Episcopus Castellanensis existens pro tem-

tempore cum Dilectis filijs Capitulo Castellanensi circa præfatum monasterium facere posset, seu quomodolibet exercere, facias & exerceas, prout secundum Deum pro utilitate dicti monasterij & personarum in illo degentium animarum saluti tibi videbitur expedire. At nihilominus per te sic facienda, ordinanda, disponenda, instituenda, & statuenda facias auctoritate prædicta inuiolabiliter obseruari. Contradictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo. Non obstantibus Constitutionibus Apostolicis, nec non statutis, & consuetudinibus monasterijs & ordinis prædictorum, ac alijs contrarijs quibuscumque, seu si aliquibus communiter vel diuisim à sede prædicta sit indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Datum Romæ apud Sanctum Petrum Idibus Martij Pontificatus nostri Anno quintodecimo.

Has igitur BONIFACII *Noni literas cum Ludouicus Barbus Episcopo Chysamensi die* XXII *Septembris eiusdem anni tradidisset, protinus ille Summo Pontifici obtemperaturus, more curiæ, mandati accepti ac delegatæ auctoritatis rationem ad palatij valuas atque Templi affixam ita omnibus diuulgat.*

ANGELVS DEI ET APOSTOLICAE Sedis gra-

gratia Episcopus Chysamensis. *Sanctissimi in Christo Patris & Domini nostri Bonifacij diuina prouidentia Papæ IX. ad infrascripta specialiter delegatus, Vniuersis & singulis præsentes nostras literas inspecturis, & quos infrascriptum tangit negocium, seu tangere poterit quomodolibet in futurum, salutem in Domino sempiternam. Cum deceat maximè in Ecclesiasticis ministerijs docere, cuius auctoritate quisque ministret Vniuersitati vestræ nec non & vestrum singulis, tenore præsentium intimamus, quod Venerabilis & Religiosus Vir D. Ludouicus Prior loci Monasterij, & Ecclesiæ S. Georgij in Alga Ordinis S. Augustini de Venetijs Castellanensis Diœcesis Die XXII mensis Septembris proximè decursi. Nobis quasdam literas Apostolicas cum earum vera bulla plumbea ad cordulam cannabis, more Romanæ Curiæ non vitiatas, non cancellatas, non abrasas, nec in aliqua sui parte suspectas, sed omni prorsus vitio & suspicione carentes præsentauit, licet alias eius parte nobis præsentari fecerit, petens humiliter & deuotè quatenus ipsas literas executioni mittere dignaremur, quod nobis per ipsius literas Apostolicas mandabatur. Quarum literarum Apostolicarum tenor per omnia sequens, & est talis.* Reformationis Sancti Georgij denunciatio.

Bonifacius Episcopus Seruus Seruorum Dei Venerabili Fratri Angelo Episcopo Chysamensi &c.

Publica auctoritate Pontificis, eiusq. benedictione mu-

Episcopus Chysamẽsis D. Georgij Cœnobium inuisit.

munitus ad Insulam S. Georgij profectus igitur Episcopus die XXX *mensis Octobris, Ludouicum Barbum Priorem, Honoratum Venetum, & Ludouicum Florentinum, laicos religionem professos inuenit; Cœnobiumq. omni norma destitutum, vt nulla spes reformandi & restituendi dictum monasterium superesset, deficientibus iam Ordinis S. Augustini Patribus, qui olim ibi commorati fuerant, rogatu Ludouici Barbi, re prius cum magnis Viris communicata, priorem Cœnobij conditionem in Canonicorum Secularium Collegium transtulit. Viros itaque præclaros Antonium Corrarium, Gabrielem Condulmerium, ceterosq. socios coram se flexis genibus constitutos Episcopus auctoritate Apostolica* CANONICOS SECVLARES *dictæ Ecclesiæ & Monasterij S. Georgij ab Alga declarat, annuloq. suo confirmat, simulq. ijs facultatem impertitur recipiendi alios, & continuandi cæptum modo Collegium, & Capitulum dictæ Ecclesiæ in ipsorum successores, saluis omnibus Priuilegijs spiritualibus & temporalibus: reseruata nihilominus Ludouico Barbo tertia redituum parte, & Antistitis dignitate, dum viueret, vel ad aliam dignitatem concederet. Atque hoc fuit Congregationis nostræ initium: quod maioris fidei causa ex membranis Archiui nostri S. Georgij in Alga totius rei summam, vt gesta fuit planè percipiamus, addimus, ne quid posteros lateat, neve laboris nostri instituto quicquam desit.*

AN-

ANGELVS DEI &c. *Nos igitur cupientes in omnibus Apostolicis parere mandatis, prædictas Apostolicas literas, licet alias receperimus, iterum reuerenter recipimus, & communicato consilio sæpe sæpius cum dicto D. Priore, alijsq. quamplurimis Venerabilibus Viris Ecclesiasticis, morum grauitate, & scientia nec non experientia decoratis, tractatibus & consilijs multis præcedentibus, ac ipsius Domini Prioris apud quem solum ad præsens totum Ius Capituli & Conuentus dictorum Monasterij & Ecclesiæ pertinere dignoscitur, accedente consensu, & cum deuota precum instantia solum Deum præ oculis habentes pro perpetua reformatione dictorum Monasterij & Ecclesiæ, ad ipsum Monasterium personaliter accessimus, & informatione præhabita, nec non inuenerimus in dicto Monasterio nisi D. Ludouicum Priorem, & Fratrem Honoratum de Venetijs, & Fratrem Ludouicum de Florentia, fratres conuersos tacitè professos, nullumq. alium religiosum repererimus in dicto Monasterio, sed & ipsum inuenerimus omni bona religione, & obseruantia regulari destitutum, ne spem aliquam haberemus reformationis ipsius Monasterij per religiosos Ordinis in dicto Monasterio consueti, cum tam paruo numero reperiantur, vt proprijs Monasterijs in quibus degunt deseruire minime valeant; nec etiam in ipsis Monasterijs vigeat obseruantia regularis, consideratisq. difficultatibus, & maturè & diligenter examinatis cum Domino Priore & alijs* Canonicorum Secularium institutio.

Venerabilibus Viris, & peritis, difficillimum & longißimum, ac quasi impoßibile reputauimus ad repeniendum Fratres alterius Ordinis & Religionis, per quos dictum Monasterium posset in bona & regulari obseruantia reformari. Quapropter scientes Venerabiles Viros MARINVM QVIRINO, *& socios eius Clericos Seculares, qui ad præsens trahunt moram in supradicto Monasterio, magnarum virtutum & morum esse grauitate decoratos, ac in eisdem clericalem honestatem adeo renitentem, vt vitæ ipsorum odore status Ecclesiasticus mirabiliter venustetur, & dietim eorum exemplo ad disciplinam Ecclesiasticam, & mundi contemptum quamplurimi attrahantur, sicq. habilem exemplarem, certum & clarum reformationis prædicti Monasterij modum, de personis nobis plenißimè cognitis, nec non & Clero & populo Ciuitatis huius habentes vias incertas, & personas incognitas, ac vt supra diximus difficultates quamplurimas declinantes de consilio plurium venerabilium, & approbatorum Virorum, ac etiam de consensu antedicti Domini Prioris, auctoritate Apostolica tenore præsentium prædicti Monasterij, Capituli, & Ecclesiæ statum antiquatum præsentialiter mutamus, transferentes in nouum statum Collegiatæ Ecclesiæ Secularis, Canonicorum Secularium, Clericorum simul conuiuentium, conuescentium, commorantium, & Deum collaudantium, officijs nocturnis pariter & diurnis; ac ab hoc venerabiles Viros, vi-*

de-

delicet Dominos Antonium Corrario, Gabrielem Condolmario, Stephanum Mauroceno, Franciscum Barbo de Venetijs, Mattheum de Strata de Papia, Romanum de Rudello de Mediolano, Lucam quond. Philippi de Este sacerdotes: & Dominos Marinum Quirino, Michaelem Condolmario, Laurentium Iustiniano de Venetijs, Ioannem de Picenardis, Simonem de Persicis de Cremona, Hieronymum de Musis de Papia Diaconos: ac etiam Dominos Augustinum de Gastaldis de Papia, Angelum Ser Donati de Culcitris, Marcum Condolmario, Dominicum Mauroceno de Venetijs Subdiaconos, coram nobis euocatos, & flexis genibus constitutos eadem auctoritate recipimus in Canonicos, & Fratres dictæ Ecclesiæ, siue loci S. Georgij in Alega, & ipsos omnes & singulos instituimus, ac præsentialiter inuestimus cum omni plenitudine Iuris Canonici, per anulum nostrum statuentes ipsos Canonicos, & ipsorum successores per eosdem canonicè recipiendos, & instituendos, de cetero constituere Collegium & Capitulum dictæ Ecclesiæ, siue loci, in quod Collegium, omnia spiritualia Iura, & temporalia, nec non & curam animarum, Prioratum, & quamcumque aliam præsidentiam, & dignitatem tam in spiritualibus, quàm in temporalibus circa res & personas spectantes Monasterio, Ecclesiæ, Capitulo, & Conuentui prælibatis præsentialiter transferimus pleno iure, inducentes omnes, & singulos Canonicos Seculares supradictos in corporalem

possessionem, vel quasi dictorum Canonicatuum Secularium per pannum maioris altaris dictæ Ecclesiæ S. Georgij in Alega stallo in choro, & loco in Capitulo sibi assignatis ipsorum proprijs nominibus, & omnium aliorum præsentialiter absentium & pro futurorum, reseruato tamen semper præfato venerabili D. Ludouico Priori dumtaxat titulo ipsius Prioratus, ita vt de cura, seu regimine dictorum Canonicorum, & aliorum Clericorum, Conuersorum, Oblatorum, & aliorum cuiuscumque conditionis laicorum in dicto loco morantium, se nullatenus valeat impedire, ac etiam pro suo honesto victu reseruata sibi tertia parte omnium redditųum, fructuum & prouentuum dictæ Ecclesiæ, siue loci, defalcatis, & deductis expensis faciendis pro recolligendis & conducendis fructibus Venetias, & omnibus alijs expensis, quæ faciendæ venerint extra corpus Ecclesiæ siue loci prædictorum. Expensas autem circa locum, siue Ecclesiam opportunas fieri volumus sumptibus dictorum Canonicorum, qui præsentialiter sunt, siue pro tempore erunt, nulla detractione, siue defalcatione facienda de dicta tertia parte dicti Domini Prioris, cui ipsa tertia pars integrè assignetur pro mensa, victu, & vestitu, & alijs necessarijs, & opportunis, & pro libito dispensandi, & ne alicui (quod absit) dicta diuisio sit suspecta, volumus quod per supradictum D. Ludouicum Priorem Secularem, seu Rectorem cum Capitulo constituatur vnus vel duo Syndici de præfato Capitulo, qui exigant

gant & recipiant omnes prouentus, fructus, & redditus dicti loci, & partes faciant & diuidant, dentque tertiam partem D. Ludouico Priori, & medietatem regalium, & alias duas designent Vicario seu Rectori, & Capitulo dispensandas pro vt ipsius Collegij requiret necessitas. Volentes quod quicquid circa possessiones ipsius loci, extra corpus dictæ Ecclesiæ siue loci fuerit tractandum, modificandum, & innouandum absque ipsius D. Ludouici Prioris consensu fieri nequeat. Cum autem dictus D. Ludouicus Prior suo assensu ad aliud benefitium fuerit translatus, siue Religionem mutauerit, vel vita functus fuerit, ac etiam si ipsum Prioratum vacare contigerit per spontaneam renunciationem dicti D. Ludouici Prioris, vel aliquouis modo; ex nunc pro vt ex tunc, ipsum Prioratum Regularem annullamus & infringimus; & auctoritate prædicta statuimus nullum Priorem fore, & in Prioratus Canonicorum Secularium Clericorum dignitatem transferimus, & innouamus. Etsi quid in contrarium fuerit à quocumque attentatum quauis auctoritate; ex nunc pro vt ex tunc statuimus dicta auctoritate Apostolica, decernimus ipso facto irritum & inane. Impugnatores autem huiusmodi excommunicationis vinculo innodantes, à quo nisi eadem auctoritate Apostolica munus absolutionis nequeant obtinere: & si tales impugnatores Episcopali vel alia quacumque ecclesiastica vel seculari præfulgeat dignitate reseruata nobis vsque ad annum à data præ-

sen-

ſentium computandum, addendi, minuendi, corrigendi, mutandi, reformandi, in omnibus & ſingulis præmiſſorum pro vt nobis videbitur ſecundum Deum nihilominus poteſtate. In quorum omnium teſtimonium præſentes fieri iuſſimus, noſtriq. Pontificalis ſigilli munimine roborari mandauimus. Datum & actum Venetijs in loco ſupradicto S. Georgij in Alega Caſtellan. Diæceſ. Anno Natiuitatis Domini mille quadringenteſimo quarto, Indictione duodecima, Die Iouis trigeſimo menſis Octobris. Præſentibus Venerab. Viro D. presbytero Ioanne de Puteo Archidiacono & Canonico Eccleſiæ Negroponten. Domino Petro Mauroceno filio q. Domini Marini Canonico Eccleſiæ Taruiſinæ, nobili Viro Alberto Dente q. D. Andreæ de Parochia S. Iuliani, & Bartholomæo Faba f. q. Donati de Parochia S. Vitalis, & alijs teſtibus ad præmiſſa vocatis ſpecialiter & rogatis. Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris & Domini Innocentij Diuina prouidentia electi Papæ VII. Anno primo.

Mcccc iv. xxx Octobris.

Reformationis teſtes.

Ego Luchinus Bono filius q. & Marci Ciuis, & habitator Venetiarum Apoſtolica & Imperiali auctoritate Notarius publicus, prædictarum literarum Apoſtolicarum præſentationi, & ipſarum executioni ſeu ipſius Domini executoris & Commiſſarij Apoſtolici diſpoſitioni, modificationi, mutationi Prioratus prædicti, & nouæ reformationis ipſius loci S. Georgij in Alega, & omnibus alijs & ſingulis ſupradictis,

vna

vna cum supradictis testibus præsens fui, & sic fieri vidi & audiui eaq. rogatus de mandato prælibati Domini Commissarij, & executoris Apostolici scripsi, & in hanc publicam formam redegi, signoq. meo, & nomine solitis me subscripsi in fidem & testimonium præmissorum omnium & singulorum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, communitionis, suppletionis, cassationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignatione omnipotentis Dei, Beatorumq. Apostolorum & Pauli eius se nouerit incursurum.

Atque hoc contubernij nostri ex communibus publicisq. sumptibus initium fuit, cum ante hoc tempus collatis symbolis patres vna viuerent. Inter ceteras vero Ludouici Barbi dotes memoranda inprimis beneficientia singularis, qua debitam sibi ex consuetudine tertiam redditUum partem in communem vsum contulit, nec sibi quidquam peculiare voluit ab ijs quibus cum pari pietatis feruore vixit. Sic itaque Sancti Georgij de Alga Ecclesia Regularibus Patribus quondam destituta, sublataq. regularis Antistitis dignitas transijt in secularem, mutato nomine, nouoq. viuendi instituto, Cœnobium cessit nostris integrè. Hi Clericorum duntaxat ordine noti varijs è locis huc accersiti, quum neutiquam, vt Canonici alij, quos vocant Regulares, votis adstringerentur, CANONICORVM SECVLARIVM *titulo vti cœperunt.*

Conuictus Maiorum collectitius.

Canonicorum Secularium appella

Non

Non portentoso quodam, vt putant nonnulli, sermonis genere; nec inusitato, vt videri potest, veteris Ecclesiæ more. Quis enim crediderit Seculares legibus omnino fuisse solutos? Quis etiam veteris historiæ adeò ignarus, qui non viderit Clericorum nomine olim Canonicos liberioris fuisse instituti, quàm eos, qui vitæ austeritatem professi Monachorum titulo strictioris viuendi norma se diuinis mancipauerant? Etenim Viri nobiles postquam relictis ciuilibus negotijs animum cultui diuino admouissent, à priori vita nomen retinuerunt, cuius memoriam pietatis exercitio minimè aduersum censebant. Eius originatio hoc loco solicitè admodum inuestigare non est animus. Memini quidem nostros in rationem scriptionis Romæ apud literatores inquisiuisse: maiorem verò partem reiecisse diphthongum dubio procul Varronis auctoritate in libris, quos de lingua latina nobis mutilos reliquit: quamquam non modo veterum libri, ac monumenta, sed Numi etiam refragantur. Sed Grammatici potiùs hoc est, quam Historici, cui vnus laboris fructus veritas, ob quam de primordijs nostri Ordinis hæc suffecerint.

Nec satis erat Episcopum Chysamensem auctoritate Summi Pontificis Cœnobium reformasse, atque Collegium Canonicorum Secularium instituisse, nisi saluberrimis quoque legibus ex eorumdem instituto pœna duntaxat temporali armatis id muniuisset: vt libertate, quam Christus discipulis tradidit, frueremur,

mur,

mur, feruentiores in eiusdem doctrinæ obsequium, non coacti legis iugo, sed libero affectu; promptisq. votis ijsdem morigerari. At quoniam nunquam ita quisquam benè subducta ratione ad vitam fuit; quin res, ætas, vsus semper aliquid adportet noui; nobis leges condendi, ac veteres abrogandi, potestas concessa fuit. Cuius tamen ea semper fuit moderatio, vt nunquam animo exciderit vetus illud: Eos homines tutißimè agere, qui præsentibus moribus legibusq. etiamsi deteriores sint, minimum variantes Rempublicam administrant. Quarum notitia ne effugeret, eas hîc recensere commodum putaui.

Canonici vocem habentes in Capitulo præfato vnum de ipsorum Collegio sacerdotem virum probatæ prudentiæ & oculati regiminis quousque dictus D. Ludouicus Prior in dignitate prioratus, sibi Vicarium deinceps verò Priorem Secularem siue Rectorem annis singulis eligant, vel confirment. Cuiusque verò Vicarij & Prioris Secularis electionis vim tribuimus, & confirmationis. I Auctoritas eligendi Rectorem.

Quilibet Rector Secularis siue Rector electus per maiorem partem dicti Capituli, sine alia solennitate dictos Canonicos Seculares secundum Deum statim regere & gubernare incipiat, & per annum continuum curam gerat in spiritualibus & temporalibus, tam de rebus, quàm de personis cum omni potestate, & auctoritate ordinaria quam habent Priores perpetui in locis secularibus, siue regularibus. Completo II Eiusdem potestas.

 vero

vero anno talis Prior Secularis, siue Rector ipso iure sit priuatus officio, & alius per Capitulum eligatur modo supradicto, nisi præteritus denuò confirmetur.

III Canonicorum electio & dimissio. *Institutionem autem & destitutionem Canonicorum huiusmodi ad ipsum Priorem Secularem siue Rectorem & Capitulum volumus pertinere. Verum nullus in Canonicum assumi valeat nisi ad decimum octauum ætatis suæ peruenerit annum, & per annum continuum in eorum probatus fuerit Congregatione, & à maiori parte Capituli electus.*

IV. Rectoris arbitrium. *Præbendas siquidem nolumus esse distinctas, sed volumus & districte præcipiendo mandamus, omnes redditus & prouentus esse communes & per Priores seu Rectores Seculares huiusmodi, qui per tempora erunt, taliter ordinentur, quod omnibus detur quod vnicuique opus esse iudicabitur.*

V Communis viuendi ratio. *In vno autem dormiant dormitorio, & vno comedant refectorio, & sic continuo sint præsentes & residentes nisi fuerit licita & honesta causa absentandi, & cum licentia Rectoris siue Prioris Secularis prædicti.*

VI Exeuntiū mulcta. *Abscedentes verò extra locum sine licentia Prioris vel Rectoris prædicti, nisi pænituerit infra mensem satisfactione condigna ad Prioris seu Rectoris & Capituli prædictorum arbitrium Canonicatu priuari valeant, & licentiari.*

VII Vestitus & Canonicorū ornatus. *Vestes quoque eorum secundum quod ius disponit deferant, nec nimia longitudine aut breuitate noten-*

tur,

tur, vt meritò dici valeant temporalium contemptores. Numerum autem Canonicorum taxatum seu certificatum esse nolumus.

Si quis vero Canonicorum (quod absit) propria bona habere voluerit, nisi post trinam admonitionem se correxerit, & ea libenter voluerit, vt decens est, esse communia ad arbitrium Prioris seu Rectoris, & Capituli prædictorum, Canonicatu priuari valeat, & extra locum licentiari. VIII Bonorum omnium communium.

Porrò Diuinum officium secundum ritum Romanæ Curiæ horis congruis collegialiter persoluatur. IX Diuini officij ritus.

Ne vero cultus diuinus impediatur, pro ministerio mensarum, & aliorum operum manualium, volumus & auctoritate prædicta potestatem tradimus Priori, siue Rectori Seculari prædicto, vt ipse cum Capitulo suo possit recipere Laicos Deo dicatos, siue Conuersos, & oblatos nullatenus vxoratos volentes viuere in communi sine proprio: quos gaudere volumus priuilegijs Conuersorum dummodo in decimo octauo anno sint constituti, qui recepti honestè & decenter induantur. X Laicorum admissio.

Si vero inter prædictos Canonicos aut Conuersos siue Laicos Deo dicatos aut oblatos fuerit aliquis perditionis seu iniquitatis filius & commonitus (quod absit) se emendare noluerit, ad arbitrium Prioris seu Rectoris & Capituli prædictorum Canonicatu priuari possit, & de loco expelli. XI Correctio.

XII Ius condẽdi Institutiones. *Prædictis verò Priori Seculari, siue Rectori cum suo Capitulo plenam dantes auctoritatem, vt poßint sibi nouas Constitutiones, seu statuta condere, corrigere, addere, vel minuere, prout eis secundum Deum videbitur, quotiescumque voluerint, & quæcumque alia ordinare, quæ ipsis vtilia visa fuerint, & opportuna ad augmentum Diuini cultus, & clericalis honestatis, & pro obseruatione huiusmodi reformationis institutionis & statutorum. Quæ omnia & singula approbamus & volumus esse perpetua. Addentes vt non obligent ad culpam aliquam mortalem vel venialem, sed tantummodo per Priorem seu Rectorem Secularem prædictum delinquentibus pænitentia imponatur.*

Et si quod in contrarium à quocunque fuerit attentatum quauis auctoritate ex nunc prout ex tunc statuimus, & dicta Apostolica auctoritate decernimus irritum & inane.

Datum & actum Venetijs in loco prædicto Sancti Georgij in Alga Anno Domini millesimo quadringẽtesimo quarto, Indictione duodecima, præsentibus &c. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, commutationis, suppletionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum, &c.

Seculi frugalitas. *Insigne verò istius seculi frugalitatem ostendit in pri-*

primis supellectilis admodum tenuis tunc in D. Georgij cœnobio repertæ Index, quem in veteribus Archiui nostri membranis aliquoties inspeximus.

Interea Bonifacio Nono Summo Pontifice Calendis Octobris è vita excedente, literis ipsius nihilominus decurrente mense obtemperatum fuit, modo, quem antea narrauimus. Huic succedens Innocentius Septimus prudentissimus & optimus Pastor, egregios ANGELI CORRARI *Theologiæ Doctoris eximij, quem pridem Referendarium, & in Curia socium viderat, mores vitæque innocentiam secum æstimans, postquam hic ad Regem Ladislaum in Regnum Neapolitanum à Bonifacio I X Apostolicæ Sedis Nuncius esset missus, vt sua auctoritate Neapolim, quæ Ludouici Andegauensis Ducis partes sequebatur, in Regis fidem reduceret, simulq. Ecclesiam ibi pastore destitutam, administraret, ac deinde Piceni Legatione perfunctus, primùm Episcopus fuisset Castellanus, deinde Chalcidiensis in Euboea insula Græciæ, quæ tunc Venetis parebat, tandemq. Patriarcha Constantinopolitanus, absentem purpurea Cardinalis dignitate decorauit Anno* M C C C C V. *pridie Idus Martij. Hunc eius ætatis scriptores non indigni fide,* prisca seueritate & sanctimonia *emicuisse tradunt.*

Et sanè tanta valebat apud omnes vsus, prudentiæ, pietatisq. opinione, vt INNOCENTIO *mense tertiodecimo sui Pontificatus ad meliorem vitam traducto* GREGORII *XII nomine ad summum* Angelus Corrarius ad Pontificatũ euectus.

illud

illud & diuinum in terris arbitriũ Anno M CCCC VI. *Die prima Decembris subrogatus, Nonis eiusdem mensis octogenario maior sua coronationis insignia susceperit. Quod quidem Societati nostræ iam tunc adolescenti non parum lætitiæ ac incrementi attulit. Is olim maiorum nostrorum aliquandiu in suo palatio suaui consortio, vitaq. inculpatæ consuetudine plurimum delectatus aliquod sui amoris indicium vt impertiretur, statim Antonium Corrarium ex fratre & Gabrielem Condulmerium ex sorore nepotes ad se vocauit, vt iam senio confectus eorum consortio recrearetur, ij verò neglectis opibus & ceterorum familiaritate diuinis contemplationibus dediti, abdicata libertate sub alterius imperio degentes cum hoc pacto à socijs suis & vitæ huiusmodi genere auellerentur, patrui imperium detrectabant.* GABRIEL *tamen ceteriq. Patres* ANTONIVM *rogant, vt Romam contendat, pro felici euentu iter precibus persecuturi. Antonius autem ipsum veluti vegetioris ætatis & ingenij illuc proficisci hortabatur. Ne igitur mandata Pontificis contemnere viderentur, cùm alter ab altero separari non posset, voluntati tanti patris, cuius imperare & consulere obsequiosè parendum esse statuunt; ea opinione, vt confirmata eorum Societate, mox redirent. Acceptis itaque Ludouici Barbi Prioris & Maiorum supplicibus libellis D. Georgij Insulam deserunt. Patres præclara quæque ijs ominabantur, illi verò diuina voluntate & Ecclesiæ obse-*

Antonius Corrarius, & Gabriel Cõdulmerius vocati Romam accedunt.

quio

quio ducti Romam tendunt. Eò cum peruenissent, Summo Pontifici se consueto pedis osculo humiliter sistunt, vnum sibi itineris precium poscentes, vt sua auctoritate eorum sodalitium confirmaretur, eosq. ad suos consodales redire permitteret. Viros hos humiles non sumptuosos, nobilitatem attamen & diuinos mores spirantes admirati sunt aulici vrbis, cum in eorum vultu nihil insuaue, nihil asperum appareret; hi enim ab omni ambitu, non vt Summi Antistitis nepotes, sed tamquam priuati homines atque ignoti, nihil ab alijs alienum ostendebant. Quos postquam tenerrimè amplexatus esset, eorum votis libenter annuit, ordinemq. institutum suis literis confirmauit, eos verò ad sui obsequium Romæ persistere iubet.

CORRARII *viri Sanctissimi ad summum Apostolatus apicem promotio, maximo omnium ordinum gaudio Venetijs excepta fuit. Vrbis totius & Serenissimæ Reipublicæ ingenti lætitia gratiæ Deo publicè solutæ, quod patricio Veneto prima D. Petri sedes obtigisset. Hinc solemnitatibus publicis indictis, decreuere Patres, vt octo Oratores è primis Senatoribus eligerentur, qui Summo Pontifici solemni pompa gratulaturi Romam accederent, viresq. suas, & omnem Principatum in sanctitatis eius ac totius Ecclesiæ Romanæ tutelam laudatissimo suorum maiorum exemplo offerrent. Huic muneri prima die Martij Anno* MCCCCVII *destinati fuerunt, Iacobus Gyssonius, Nicolaus Loredanus, Andreas Contarenus, Rogerius* Gregorij XII electio Venetis grata. Legatio Veneta ad Pontificē.

Mau-

Maurocenus, Marcus Triuisanus, Benedictus Capellus, Polus Zane, & Marcus Iustinianus Orsatus. Quibus additi sexdecim è primoribus iuuenes selectiores, alijq. viri nobiles, & Ecclesiastici primates, sumptuosissimo frequentissimoq. apparatu, adeò vt annales Veneti memorent tercentos fuisse Legationis equites: Quæ die XIII *Aprilis Romam peruenit. Aduentus Oratorum omnibus ordinibus obuiam effusis notior erat, quàm vllus vnquam antea. Pompa etiam vniuersi comitatus, qua primo fuerunt excepti & deducti vsque ad Vaticanum consuetum aliorum modum summopere excessit, vniuerso fermè populo Romano confluente. Post solemnem venerationem à Summo Pontifice benignissimè excepti, cùm Serenissimæ Reipublicæ communemq; patriæ lætitiam breui oratione exposuissent, vna omnium voluntas, Pontifici se suaq. committere, antiquo fœdere eius partibus semper strenuissimè defensuros se pollicebantur. Celebrata vndique Venetorum gratulatione, postquam ij Paulum Vrsinum Summo Pontifici aliquantulum aduersantem in fidem & gratiam ipsius reduxissent, muneribus ornati alacres ad suos lares redeunt. Canonicis solatio fuerunt ab* ANTONIO *&* GABRIELE *missæ per istos Confirmationis Tabulæ. Ipsi verò actis per literas de officio gratijs eos admonent, vt plurima, quæ initio aulicæ vitæ aduersa imminebant, constanti animo tolerarent. Diploma Pontificis hoc est.*

GRE-

GREGORIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI AD FVTVRAM REI MEMORIAM. *Illis quæ pro diuini cultus augumẽto auctoritate Apostolica præcesserunt, vt illibata persistant, libenter cum à nobis petitur Apostolicæ confirmationis adijcimus firmitatem. Sanè petitio dilectorum filiorum Ludouici Prioris & Capituli Secularis & Collegiatæ Ecclesiæ S. Georgij in Alega Castellanensis Diœcesis, Nobis exhibita continebat: quod olim Ven. Frater noster Angelus Episcopus Chysamensis auctoritate quarumdam literarum felicis recordationis Bonifacij Papæ IX prædecessoris nostri, eandem Ecclesiam, quæ tunc Monasterium Ordinis S. Augustini erat, nec non per Priorem regi consueuerat in collegiatam erexerat, & in ea Priorem ac Canonicos Seculares Capitulum facientes, nec non quosdam alios etiam Clericos Seculares in perpetuos Vicarios, seu beneficiatos in eadem Ecclesia instituit, nec non quædam alia circa hæc fecit, statuit, & ordinauit, prout in quodam publico instrumento inde confecto prædicti Episcopi sigillo munito, cuius tenorem de verbo ad verbum præsentibus inseri fecimus, plenius continetur. Quare pro parte ipsorum Prioris & Capituli nobis fuit humiliter supplicatum, vt erectioni & institutioni prædictis, & alijs in ipso instrumento contentis, robur Apostolicæ confirmationis adijcere dignaremur de speciali gratia. Nos itaque huiusmodi supplicationibus inclinati, Erectionem & Institutionem*

Gregorius XII Societatem confirmat.

nem prædictam, nec non alia in ipso instrumento contenta, & quæcumque inde secuta rata habentes, & grata ea auctoritate Apostolica, & certa scientia confirmamus & præsentis scripti patrocinio communimus supplentes omnes defectus si qui interuenerint in eisdem &c.

Datum Romæ v. Cal. Iulij Pontificatus nostri Anno primo. De mandato Gratis Io:de Pempeluonde.

Canonicorum habitus, & viuendi ratio.

Confirmata igitur, & in ordinem redacta nostra Societas cùm in Pontificis tutelam esset recepta, Maiores nostri vnanimes Christi obsequio eximium omnibus sui desiderium excitabant ac venerationem. Omnia hîc sine querimonia, & inuidia erant communia, nec vlli quicquam peculiare aut proprium. Vestis ad vnicum vitæ vsum, animiq. candorem composita; pompæ, & delicijs nihil datum. Interulam ex lana alba texturæ subtilioris tegebat eiusdem materiæ, & coloris tunica talaris, cui collare erat depressum & arctum: fortaßis quod color albus, vt egregiè Tullius, cùm in ceteris, tum maximè in textili, præcipuè Deo sit decorus. Pedes muniebant calopodia solùm domi morantibus, quæ adhuc tironibus nostris vsitata: Tunicam tegebat vestis promissa ex panno violaceo, quæ ab eo tempore in hunc diem pellanda nominatur, cuius manicæ erant laxæ, vt & ipsa, à talis vsque ad pectus integra, plicis vndique protensa, quæ circa thoracem arctabatur. Albæ vesti, qua pri-

priuatim à Festo Resurrectionis Dominicæ ad Sanctæ Crucis Exaltationem induebantur, in publicum prodituri superinijciebant ex eodem panno togam Senatoriæ simillimam, cuius manicæ ampliores eximiæq; longitudinis supra carpum reuoluebantur, manibus ad pectus modestè complicatis. Hoc pallium à Summo Pontifice Gregorio XII nos accepisse, refert Iosephus Mozzagrunus in sua Historia Canonicorum S. Saluatoris Ordinis S. Augustini Lib. v. Sanctissimus (*Angelus Corrarius*) Patriarcha præceptis Apostolicis libentissimè obtemperauit, atq; eam Congregationem S. Georgij in tantum dilexit & amplexus est, quod postea ad apicem summi Apostolatus assumptus, eodem habitu, quo S. Romanæ Eccl. Cardinales ab antiquo tempore, licet colore & forma aliquatenus postea alterato, vsi fuerant consistorium intraturi, eam decorari voluerit. *At verò hanc Togam, quam Tabarum vulgariter vocamus, & cuius adhuc in nonnullis magistratu apud Venetos distinctis non rarò occurrit species, Maiores nostros, quorum maior & præcipua pars erat Nobilium Venetorum, ab ipsis Senatoribus mutuatos iam constanti fama tenemus. Quo nomine doctissimus Vir in Collectaneis Bullarij sub titulo* CANONICORVM, *rectè nostri Ordinis Canonicos,* SENATORES VENETOS *appellauit.*

Cæruleo autem colore nullus videbatur conuenientior. Hic enim ipse Venetus mortalium animis rerum

cælestium memoriam ingeriti Senatoriæq. maiestatis decus repræsentat. Imò à senioribus nostris accepimus, maiores non alia fermè de causa pio instituto cæruleum elegisse indumentum, quam ex ardenti in Deiparam Virginem cultu: cuius tutela & præsidio res Societatis nostræ in simplicitate spiritus, & rerum mundanarum contemptu sensim adoleuit, vt iure ab illius sinu pendere videamur. Peculiarem huius cultus professionem maximè indicat vetus orandi modus à maioribus nostris institutus, cum in ædes ANTONII CORRARII *secederent. Hodieq. inoleuit apud nos laudabilis maiorum consuetudo, vt à prandio iunctim bini per porticus, & hortos B. Virginis laudes alternent. Huius verò sententiæ vestigium non temnendum præbent passim per Cænobia nostra B. Virginis icones cæruleo pallio amictæ, cui vtrinque Patres nostri supplices astant. Cæruleo additus fuit interioris ac domesticæ vestis color candidus, fidei testis. Qui enim sese victoris fidei tradunt, candida veste induuntur; & ab eo colore candidati vocari solent, qui non spem sed fidem sequuntur. Cui verò Candidati Patres nostri rectiùs quàm Christo victori se dedere potuerunt? Caput præterea cucullus tegebat, à quo stola in dorsum propendebat, cuius adhuc diuersæ in templis nostris picturæ speciem exhibent, quam ad prisci seculi memoriam studiosè conseruare nitimur. Eam nobilioribus viris peculiare fuisse ostendit, quam vidimus, Carrariensis Pa-*

B. Virgo Societatis Tutelaris.

tauini

tauini Ducis effigies, habitu quoque & colore simillima.

Hanc vero, vt omnia, ætas mutauit. Commodius enim ac decentius Venetæ Vrbis incolis fuit, stola sinistrum humerum tegere. cetera vestimenti genera è vili panno constabant. Caput domi pileo tegebatur panneo, non rotundo, sed in crucem formato ad aures depresso, qui plicabilis erat. Capilli, & barbà eius seculi & Cleri consuetudine ad cutem tendebantur. Sua cuiq. ordinatim in eadem contignatione erat cellula, cum pulpito. Cubile ad hominis mensuram culcitra insternebatur villosa, quæ sine delitijs frigus arceret, nec vllus nisi sacræ imaginis ornatus. Silentium suis horis hic erat perpetuum: neque vllus præterquam de rebus diuinis sermo miscebatur. Nulla vel admodum rara cum ciuibus aut laicis conuersatio intercedebat: consanguineorum vbique pia obliuio. Priuata exercitia ad religiosorum normam instituebantur, vel sacris libris voluendis, vel meditationibus & orationibus, quibus perpetuò erant addicti. Docliores aliorum institutioni destinabantur; certis alij horis se hortorum cultura reficiebant. Ædium summa in primis obseruabatur munditia: Omnes idem excipiebat cœnaculum, vbi pia simul lectione animus pascebatur; mantilia, mappæ, ceteraq. vtensilia nitida. Ministeria probatis moribus taliq. contubernio digna. Charitatem omnia, religionem, tranquillitatem spirabant.

Raro

Canonicorum Secularium humilitas.

Rarò autem humilitatis exemplo, nulla legum, aut inopiæ necessitate, Patres ipsi mantica in Vrbe Veneta panem petebant. Quod de B. Laurentio in eius vita notauit Bernardus Iustinianus rerum Venetarum clarissimus Scriptor: Memini puer adhuc cùm essem, videre B. Laurentium ad domus nostræ ianuam pulsantem panes petere, domum tamen aut ianuæ limen non ingredi, sed foris stantem panes operiri. Mater autem filium ægrè ferens tanto onere grauem diutius per vrbem vagari, iubebat ministris vt saccum illis panibus implerent. Recusare semper Laurentius & panibus duobus contentus discedebat, vt operam nauaret humilis mendicationis, & non domestici quæstus. *Conatum verò homini fastum atque superbiam non meliori modo reprimi posse statuerunt Patres, quàm hac animi demissione. Parum est quippe opes & honores non negligere, maximæ autem virtutis est, non solùm honorem contemnere, sed etiam patienter contemni velle, & contemptum appetere. Magis enim est, quòd malè affici nolis, quàm vt benè affici non desideres; summæ vero perfectionis est malè affici velle. Illud posteritatis memoria vnicè dignum est, quod idem scriptor se à Maphæo Contareno Laurentij discipulo, & in Patriarchatus sedem successore audiuisse testatur. Hic enim Laurentio iunctus quum de more petendi panis gratia vrbem circumiret, & frequentata ciuibus loca declinare videretur: Quid,*

Ma-

Maphee, moueris inquit Laurentius? quin constanti passu incedamus; nihil enim profecimus, si verbis mundum relinquimus, nisi etiam id opere declaremus. Vili saccorum onere gloriosum hodie de seculo triumphum agamus.

Atque ea fuit apud omnes de nostris opinio, vt cum quis per vrbem Venetam alibiue incederet, quod rarò contingebat, illum obuius quisq. veluti sanctitatis nomine insignem submissè veneraretur, quod paucis ab hinc annis Antistiti nostro euenisse adolescens à maioribus nostris accepi, qui eiusmodi obsequium non à plebe, sed à Senatoribus Reipublicæ Venetæ profectum fuisse mihi attestabantur. Canonicorum veneratio apud Venetos.

Quibus recensendis cum hactenus non sine consilio ad posterorum memoriam prolixior fuisse videar, ad Congregationis nostræ seriem pertexendam redibo. Huius, vt rerum omnium, quamuis exilia fuerint initia, sensim tamen cultura sic adoleuit, vt nihil eius incrementa obscurarit primordij tenuitas. Vitæ nempè austeritatem diluit loci amœnitas, quem natura religioso secessui destinasse videbatur. Patauini territorij continentem linquentibus occurrit in medio sinus Veneti insula D. Georgio sacra, cui frequens Algæ alluuies cognomen dedit, non modò incolis commoda, sed aduentantibus subita tempestate deprehensis portuosa. Hic situm est Cœnobium vetustissimum, initio Monachis Benedictinis, postea D. Augustini sectatoribus dicatum, quod tandem nostris cessit, qui S. Georgij topographia.

ædi-

ædificijs nouis sensim ampliarunt. Huic ab ortu sese tota Vrbis Venetæ facies obijcit, ab occasu Lombardiæ littus, paludibus, agris, palatijs, collibus Euganeis distinctum, à borea canescentes Tiroliæ montes eminùs conspicui, à meridie Mediomaci portus, appellentium vndique receptaculum. Templum hic satis amplum à Marco Michaeli Episcopo Castellano & Rainaldo Antistite Anno M CC XXVIII *consecratum ostendit marmor in porticu.*

NOS MARCVS MICHAEL DEI GRATIA CASTELLANENSIS EPISCOPVS ASSOCIANTE NOBIS RAINALDO VENERABILE EPISCOPO FRATRE NOSTRO AVCTORITATE DEI OMNIPOTENTIS ECCLESIAM ISTAM IN HONOREM EIVS BEATISSIMI MARTIRIS GEORGII CONSECRAVIMVS, FIRMITER STATVENTES VT QVICVMQVE AMODO ANNVATIM ECCLESIAM ISTAM TRIDVO ANTE SOLEMNITATEM HVIVS DEDICATIONIS VEL TRIDVO POST FESTVM PIE VISITAVERINT QVADRAGINTA DIES DE CRIMINALIBVS PECCATIS ET TERTIAM PARTEM VENIALIVM IN CHRISTO INDVLGEMVS. ACTA SVNT ANNO DOMINI PERCVRRENTE M CC XXVIII MENSIS APRILIS DIE SECVNDA EXEVNTE.

Hortos habet ea amœnos, ac viridaria plantis rarioribus consita, arboribusq. prisci laboris testibus variata, quæ tribus partibus Cœnobium cingunt: sua his

sunt

sunt ambulacra, pergulæ, scenæ frondibus concameratæ, fructuumq. ac florum multiplici colore pictæ; sunt parietes malorum punicorum, ac lauri tapetibus vestiti. Hinc claustra, quorum area binis cisternis operæ elegantioris fœcundatur. Hic religiosæ vitæ secessus, clericis nostris ad Canonicatus titulum, & Congregationis cognomen aditum præbuit. Hinc præcipuè Virtus, Pietas, Sanctitas Maiorum nostrorum toto orbi effulsit, atque in primis LAVRENTII IVSTINIANI, *cuius exemplo plurimum proficiebant alij, quorum suo loco non silenda fuerint in publicum merita.*

Rebus igitur nostris rectè constitutis firmatisque, ANTONIVS *Corrarius, &* GABRIEL *Condulmerius Gregorij XII Pontif. Maximi patrui mandatis obtemperaturi Romæ morabantur. Vbi Corrarius Patriarcha Constantinopolitanus nominatur, ac Episcopus Bononiensis, Condulmerius Protonotarius Apostolicus, Thesaurarius varijs beneficijs locupletatus Episcopatui Senensi præficitur. Senenses Gabrieli extraneo aliquandiu obluctabātur. Addebant ætatem isti muneri non satis conuenientem, quandoquidem nondum annos* XXV *attigisset. Isti honori aptiorem è ciuibus suis aliquem, qui mores hominum & ritus ciuitatis nosceret. Sed vicit Pontificis auctoritas, probata Gabrielis integritate ac prudentia confirmata, qui paulo post maioribus honoribus eum condecorauit.*

Corrarij & Cōdulmerij honores.

Mali Genij in Societatem insidiæ.

At quò omnia felicius istorum Virorum votis respondebant, eò grauior tenellæ adhuc Congregationi imminere videbatur tempestas: vt iure Patres nostri pro salute publica Deum feruentiùs solicitauerint. Vrgebant mali Genij insidiæ, qui rectis piorum animis semper aliquid tentat, maximéq. operis benè cœpti fundamentum submouere nititur. Tale quid LAVRENTIO *Iustiniano accidisse veterum monumentis accepimus. Intima neceßitudine ei coniunctus erat nobilis Venetus, qui ex orientalibus regionibus in patriam reuersus, cùm videret amicum toto vitæ genere à se diuersum, stipatoribus & citharædis munitus ius veteris amicitiæ repetiturus cœnobium S. Georgij adit, blanditijs terrori mixtis iuuenem varia arte in suam sententiam perducere cogitat. Dubij hîc erant Patres, num is in colloquium esset admittendus. At verò meliora longè sibi promittebat* LAVRENTIVS. *Prodit igitur & amicum benignè excipit. Ad huius conspectum, res mira, is ita elanguit, vt dimisso protinus comitatu ei adhæserit, quem à religioso consortio auellere conabatur. Sed quemadmodum viri Sanctißimi constantia pietatis incremento enituit, ita quorumdam animos in diuersum agebat nescio quæ leuitas ac moræ impatientia. Sub id tempus quidam præteritæ vitæ commodis & pertæso seruitutis spiritu vexatus quum ad seculum redire cogitaret, ad Laurentium accedens, dulcißimis verbis in Societate retinebatur, sed cum denuò ab humani generis aduersa-*

rio ita grauiter affictaretur, vt ampliùs resistere non posset, iterum Laurentio occurrens, succumbo Pater ait, fer opem: ecce, nisi adiuueris, ad priorem vitæ statum redeo. Tunc Laurentius attentè suauiterque ipsum aspiciens maiestate sua malignos spiritus profligans, hodie inquit mi frater ne abeas: Cras ad libitum deliberato; cui lætus ille paruit. Laurentius autem nocte vna in orationibus & lachrymis exacta magno suæ Societatis incremento sic dæmonem fugauit, vt hominem deinceps nunquam aggressus fuerit. Sic itaque sibi Deoque restitutus ille sequenti manè ad pedes Laurentij prostratus fusis præ gaudio lachrymis manus eius continuò exosculabatur.

LAVRENTII *porrò dotes mirificas illustrauit casus alter longè nobilior. Nobilis quidam Venetus nostræ Societatis, quem nonnulli Mapheum Contarenum putant, quum simili fermè qua alter ille cogitationum incitatione permotus ad certißimam Laurentij opem recurreret, precibus sacris ille in cellula vacabat, vbi ad cubile vasculo aquæ lustralis flaccidus Lauri ramusculus inhærebat. Audita imminentis discriminis summa, ne auxilium poscenti deesset, ramum ipsi aridum hisce verbis porrexit. Lauri hunc ramusculum in horto planta, qui si reuirescit, de tua perseuerantia securus esto. Abijt ille dictis parens, quumque statim reuirescceret, dæmone miraculosè profligato in statione sua permansit, præcipuo loco inter suos alumnos habitus. Ita hostis in pios calliditas de-*

luſa fuit, quam tamen in Laurentium retorſit, cuius animi conſtantiam quum expugnare non poſſet, corpus eius vario morborum genere affligere nitebatur. Elanguit nempe Laurentius graui & periculoſa infirmitate, dum tuberculis, quæ medici ſcrophulas appellant, vniuerſa eius ceruix occuparetur. Patres à ieiunijs, ab exercitijs eccleſiaſticis, laborantem abſtinere ſuadent. Ille verò feruentior ijſdem non ſolùm ad communem vitæ neceſſitatem, ſed miranda doloris tolerantia inſiſtebat. Inualeſcente ſenſim morbo, quum medici de eius ſalute deſperarent, vnum videbatur præſidium in ſetis per tranſuerſam ceruicem traiectis ſæpeque deductis, quo praui humores commodiùs educerentur, deinde in ferro candenti, quo malum omne exſtirparetur. Tantis cruciatibus num par foret non immeritò dubitabatur. Is verò Patribus hæc ei exponentibus, vultu, quo ſibi ſemper erat in omnibus ſimilis, ita reſpondit. Quid dubitatis? Quid timidi hæſitatis? Secet atque vrat medicus vt lubet, an non poterit Dominus meus mihi impertiri fortitudinem, qui tribus pueris in fornace candenti adfuit? Numquid hoc morbo à dulciſſimis meis ſocijs in cubiculo ſegregatum, & à publicis exercitijs alienum viuere conuenit? Quum igitur medici manum iam promptus experiretur, illud admiratione dignum memorant ſcriptores, quod præter vnam Ieſu appellationem ſemel emiſſam, ne minimum quidem gemitum edere auditus fuerit, imo ad ferri ictum ſubſtitiſſe in-

Iuſtiniani cõſtantia.

tre-

trepidum, ac medicum hisce verbis animasse: Incide audacter, neque enim nouacula tua laminas martyrum sæuitia superabit. Sic ille breui ad pristinam sanitatem cælesti auxilio rediјt.

Crescente ita altißimi Numinis auxilio inter nostros pietate, iunctisque in dies maiorum nostrorum animis ad amplius nostri Ordinis incrementum, cùm Anno M CCCC V *die Veneris* XVII *Nouembris post viginti mensium obsidionem diuturna pestilentia & fame Vrbs Patauina in Reipublicæ Venetæ potestatem peruenisset, ciues & Canonici Deo summisque tutelaribus grati animi vota soluentes, templa & cœnobia publica clade omnino deuastata ad pristinum cultum ac splendorem reducerent, suum Veneto Senatui obsequium vt magis probarent, diuulgata iam de nostris patribus, maxima ex parte nobilibus Venetiis, fama, ијs recentibus Christi asseclis Cœnobium S. Ioannis Decollati, quod antea S. Ioannis Euangelistæ titulo Ordinis S. Benedicti fuerat, à mœnibus Patauinis non longè dißitum extra Pontem Curuum secessus amœnitate gratißimum, omni iam regulari obseruantia destitutum, concedunt. Paulus itaque de Portogruario Præpositus Ecclesiæ Concordiensis Domini Stephani de Carraria electi Episcopi Patauini Vicarius Generalis vna cum Archipresbytero Dom. Francisco Zabarella viro ob legum studia & vitæ integritatem præclarißimo, quem ista tempora S. Romanæ Eccl. Cardinalem habuerunt, & Collegio Cano-*

S.Io. Decollati Pauij Cœnobiũ nostris concessum.

no-

nonicorum Cathedralis Templi illud ad statum Ecclesiæ Secularis transtulerunt, & Venerabili Viro D. Stephano Mauroceno Canonico nostro Præposito, D. Petro Barbo, D. Romano de Rudello, D. Luca de Este, D. Ioanne de Picenardis, D. Laurentio, & D. Marino Quirino, eius Ecclesiæ Canonicis aßignarunt. Eamque loci mutationem Dominus Albanus Episcopus Patauinus Anno M CCCC VI. *Die* XII *Iulij hisce tabellis ratam esse voluit.*

MCCCCVI. S. Io. Decol. cœnobium à Canonicis Patauinis traditum.

In Christi nomine Amen. Anno Domini à natiuitate eiusdem millesimo quadringentesimo sexto, Indictione XIV. *Die Lunæ duodecimo mensis Iulij in Episcopali Palatio super sala magna inferiori, præsentibus venerabilibus & sapientibus Viris D. Azino de Ranucis de Senis, D. Francisco de Zabarellis de Padua, Iuris vtriusque Doctore, atq; Archipresbytero Ecclesiæ maioris Paduanæ, D. Paulo de Portogruario, Præposito Ecclesiæ Concordiensis, D. Presbytero Thomasino de Abriana, & Presbytero Bartholomæo de Villa Tituli, omnibus Canonicis Ecclesiæ maioris Paduanæ, D. Presbytero Benedicto de Gall de Legalta præposito S. Andreæ de Padua, & Dom. Fratre Hieronymo de Rainerijs de Venetijs, Priore Monasterij S. Crucis de Padua, testibus ad hæc habitis specialiter vocatis & rogatis & alijs &c. Ibique cum sufficienti & diligenti inquisitione Reu. in Christo Patri & D. D. Albano Dei & Apostolicæ Sedis gratia Episcopo Paduano innotuerit reformationem*

Mo-

Monasterij S. Ioannis Decollati propè Paduam, & eiusdem mutationem ac reductionem ad statum Ecclesiæ Secularis collegiatæ & Clericorum Secularium simul viuentium, Deum collaudantium, ac in eodem dormitorio quiescentium, per venerabilem Virum D. Paulum de Portogruario supradicti Reu. in Christo Patris, & D. D. Stephani de Carraria Dei & Apostolicæ Sedis gratia electi Paduani præcessoris præfati D. Episcopi in spiritualibus Vicarium Generalem vna cum venerabilib. viris D. D. Archipresbytero, Canonicis, & Capitulo Paduano ad hoc specialiter conuocatis, omni debita solemnitate seruata, ac diligenti & matura deliberatione præhabita, prout de prædictis constat publicis documentis rogatis per Bartholomæum q. Nicolai de Padua de Contrata Domi, publicum imperiali auctoritate notarium, quæ diligenter inspexit & super contentis in eis plenam informationem recepit, ex qua informatione eidem Domino Episcopo constitit omnia & singula in eis contenta vera esse à me notario infrascripto, etiam visis & lectis. Attendentes itaque quod secundum iura, ne dum quæ mala sunt inchoata principio, salubriori sint reuocanda consilio, ne deteriorem exitum habeant, sed ea quæ benè gesta sunt benigno sint prosequenda fauore ac solidiori firmitate roboranda; ipsam reformationem & status mutationem cum omnibus & singulis in ipso reformationis instrumento contentis confirmauit ac ipsum nihilominus Monasterium de

nouo

nouo reformatum, cum de religiosis suæ vel alterius Religionis siue Ordinis facultas reformandi non subsistat, ex causis in prima reformatione expreßis, vna cum Venerabil. Viris D.D. Archipresbytero, Canonicis ac Capitulo Paduano ad hoc specialiter conuocatis, & expreßè consentientibus transtulit, & reduxit ad statum Ecclesiæ Secularis collegiatæ secundum formam in ipso reformationis instrumento contentam. Ipsas insuper institutiones, collationes, siue prouisiones de prædicta Ecclesia factas per præfatum D. Paulum Vicarium supradictum, acceptauit & confirmauit, easque nihilominus de nouo faciens Venerabilem Virum D. Stephanum Maurocenum *de Venetijs hac vice instituit Præpositum dictæ Ecclesiæ, siue loci S. Ioan. decollati; Ceterosq. Clericos nominatos, videlicet Dominos Petrum Barbo*, Dominicum Maurocenum *de Venetijs*, Romanum de Rudello *de Mediolano*, Lucam de Este *sacerdotes: Ioannem de Picenardis de Cremona, Laurentium Iustinianum, & Marinum Quirino hac vice instituit Canonicos eiusdem Ecclesiæ siue loci S. Ioannis decollati secundum formam in ipso reformationis instrumento contentam. In quorum testimonium, & ad maiorem roboris firmitatem præfatus D. Episcopus præsens publicum instrumentum per me Cortesium notarium infrascriptum fieri & scribi mandauit suiq. Pontificatus sigilli appensione muniri.*

Ego Cortesius filius nobilis Viri D. Zamboneti de Pa-

Paradisis de Padua publicus Imperiali auctoritate notarius ac prælibati D. Episcopi Cancellarius præmissis omnibus & singulis præsens fui, & rogatus scribere, ea fideliter scripsi, & in hanc præsentem publicam formam redegi, meisq. nomine & signo roboraui consuetis, in testimonium omnium, & singulorum præmissorum &c.

Patauium itaque dum se conferrent patres, Ludouico Barbo comite vt D. Ioannis Cœnobium obtinerent, ad venerabilem presbyterum Marcum Ecclesiæ S. Michaelis propè castrum Rectorem diuerterunt. Infimis quidem ille natalibus, summaque animi simplicitate ab adolescentia, humilitate, & charitate, aliisq. pietatis dotibus innotuerat, religionis tamen opinione sublimis Patauij florebat. Nec inferiori animi ardore eius mater, frater, & cognata in aduenas maximéq. pauperes efferuescebat; vt eius vniuersa domus cœlesti fauore plena sacris viris pateret. Maximam vitæ partem Marcus pijs exercitijs impendit: inter quæ frequens D. Iustinæ visitatio, cuius Basilica Sanctorum reliquijs potissimum resplendet. Ita, cui animum & affectum tantopere dicauerat, loci restaurationem conspicere meruit. Beneficij vero tam eximij mens diuinis veluti monitis præsaga fuit. Etenim templum die quodam ipsi visum fuit penitus collapsum, denuoque omni ornatu extructum. Ad S. Leonini quoque sepulcrum in ædicula S. Archangeli, quum preces suas perageret, simi-

H li

li spiritu raptus, non solum eiusdem Ecclesiæ reformatio ei apparuit, sed Ludouicus Barbus S. Georgij in Alga Prior huic negotio delectus, manus suas porrigere. quem dum hospitem suum mox agnosceret, hilari vultu, non solum obuius Dei voluntatem in dictam Ecclesiam innuit, sed intra domunculæ suæ penetralia rem exactius totam his aperuit. Fili mi, electus es ad templum hoc restaurandum, velut alter Dauid D. Benedicti gentem dilapsam ad Christi messem reducturus. Quod audiens iuuenis, se omnino tanto oneri imparem affirmabat. Rem verò totam secum cogitans, post aliquot dierum in D. Ioannis cœnobio moram, vt pios quosdam viros in S. Leonardi Monasterio inuiseret, Veronam concessit, Venerabilis Viri Vaticinium committens cælesti eius voluntati, quem summum tanti operis moderatorem sciebat.

Interea maioribus nostris hanc publicam Ciuium Patauinorum beneficentiam Anno M CCCC VIII *cum Stephanus Maurocenus, qui in diplomate Michael appellatur, Ludouico Barbo iunctus ad reformationem Sanctæ Iustinæ esset profecturus, petentibus nostris Summus Pontifex Arimini ratam constituit, sed liberam insuper alterius Præsidis electionem nobis concessit.*

Gregorij XII diploma de præpositura S. Ioannis.

GREGORIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI. AD PERPETVAM REI MEMORIAM. *Ea quæ pro diuini cultus augmento & Ecclesiarum statu prouidè facta sunt, vt illibata persistant cum à no-*

nobis petitur Apostolici muniminis adijcimus firmitatem. Sanè petitio pro parte dilectorum filiorum Capituli Ecclesiæ S. Ioannis decollati Paduanensis Diœcesis nuper exhibita continebat, quod olim dilectus filius Paulus de Portugruario dilecti filij Stephani olim electi Paduani in spiritualibus Vicarius Generalis; vna cum dilectis filijs Archipresbytero & Capitulo Ecclesiæ Paduanæ attendentes quod dicta Ecclesia S. Ioannis, quæ tunc Monasterium Sancti Ioannis Ordinis S. Benedicti erat; & propter guerras, quæ ibi fuerunt, omni regulari obseruantia destitutum, & in prouentibus & redditibus destitutum, exinanitum, & multis debitorum oneribus vltra modum grauatum extiterat, & pro recuperatione possessionum magno subsidio indigebat. Facta super præmissis diligenti inquisitione, & considerantes quod non reperiantur Monachi, qui in dicto Monasterio residerent, habitisq. inter se tractatu & deliberatione maturis, ne prædictum Monasterium totaliter remaneret desertum, Monasterium ipsum ad statum seculare & collegiatæ Ecclesiæ reduxerunt, supprimendo Priorem seu Prioratus dignitatem & ordinem antedictum in eo, ipsamque dicti Monasterij Ecclesiam in collegiatam & secularem erexerunt, ac dignitatem præpositurae crearunt, & ordinarunt in ea, ac voluerunt & statuerunt quod prouentus siue redditus dictæ Ecclesiæ prouenirent in communi. Et de ijs tam Præpositus, quàm Canonici residentes victum

perciperent etiam in communi. Nec non Præposito suo pro tempore existenti curam Ecclesiæ S. Ioannis & Canonicorum eiusdem Ecclesiæ pro tempore existentium ac Præposito & Capitulo prædictis institutionem & destitutionem Canonicorum eiusdem Ecclesiæ S. Ioannis, ipsisque Capitulo eiusdem Ecclesiæ S. Ioannis quotiens tempus vacationis ingruerit, electionem Præpositi supradictorum commiserunt, idemque Vicarius cum consensu Archipresbyteri & Capituli prædictorum auctoritate ordinaria quondam Michaelem Maurocenum dictum D. Stephanum in Præpositum præfecit, ac nonnullos alios Clericos idoneos tunc expressos in Canonicos eiusdem Ecclesiæ creauit, & ordinauit. Et deinde Venerabilis frater noster Albanus Episcopus Paduan. præmissa omnia, & singula per præfatos Vicarium, Archipresbyterum, & Capitulum dictæ Ecclesiæ Paduan., vt præmittitur facta, & ordinata cum consensu Archipresbyteri & Capituli prædictorum, auctoritate ordinaria confirmauit, prout in diuersis litteris inde confectis Vicariatus Ecclesiæ Paduan. & Episcopi prædictorum sigillis munitis plenius continetur. Quare pro parte Capituli eiusdem Ecclesiæ Sancti Ioannis & Canonicorum prædictorum Nobis fuit humiliter supplicatum, vt reductioni, suppreßioni, erectioni, creationi, voluntati, & commißioni prædictis, ac omnibus alijs in ipsis litteris contentis, robur Apostolicæ confirmationis adijcere, nec non quod ad Præposituram eiusdem

dem Ecclesiæ vacantem ad præsens per obitum dicti Michaelis extra Romanam Curiam defuncti aliquam personam idoneam in ipsius Ecclesiæ S. Ioannis Præpositum eligere posśint, concedere, ita quod huiusmodi electio per prædictos Capitulum ipsius Ecclesiæ Sancti Ioannis, vel maiorem partem Capituli prædictorum facta, vel facienda canonicè, postquam electus ipse, electioni de se factæ consenserit, ipso facto vim confirmationis habeat, statuere & ordinare de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur huiusmodi supplicationibus inclinati, reductionem, suppreśsionem, erectionem, creationem, voluntatem, commiśsionem, & omnia in dictis litteris contenta, rata, & grata habentes, ea auctoritate Apostolica ex certa scientia confirmamus, & præsentis scripti patrocinio communimus, supplentes omnes defectus, si qui forsan interuenerunt, in eisdem. Et insuper præfatis, Capitulo eiusdem Ecclesiæ S. Ioannis quod ad prædictam Præposituram, cuius fructus, redditus, & prouentus, Centum florenorum auri secundum communem æstimationem, valorem annuum, vt ipsi asserunt, non excedunt: sic vacantem, aliquam personam idoneam in Præpositum ipsius Ecclesiæ eligere valeant, concedimus, statuentes, ac etiam ordinantes, quod huiusmodi electio per eosdem Capitulum ipsius Ecclesiæ Sancti Ioannis, seu maiorem partem ipsorum canonicè facta, postquam electus huiusmodi in eam consenserit, vim confirmationis habeat: ita quod

ipse

ipse Præpositus sic electus pro tempore, vno anno dumtaxat, dictam Præposituram regere debeat, & eodem anno elapso, annis singulis successiuè perpetuis futuris temporibus alius Præpositus pro tempore, modo simili eligi, & ipsam Præposituram per vnum annum dumtaxat obtinere debeat, atque poßit, Constitutionibus Apostolicis, nec non statutis, & consuetudinibus ipsius Ecclesiæ Sancti Ioannis contrarijs, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quacumque alia firmitate vallatis, & alijs non obstantibus quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, communitionis, suppletionis, conceßionis, statuti, & ordinationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Arimini ij Non. Februarij, Pontificatus nostri Anno tertio.

R. gratis de mandato Domini nostri Papæ,

F. de Modio.

S. Ioannis topographia.

Locus porrò iste primum nostræ familiæ in continenti habitaculum fuit, vbi Templum satis amplum & penicillo Andreæ Mantineæ clarißimi pictoris Patauini exornatum cum organo, cuius valuulæ adhuc elegantißimi operis memoriam in meo Museolo conseruant. Varijs etiam ornamentis protinus à nostris auctum, aliquandiu ciuibus Patauinis atque exteris pro amæniori vitæ religiosæ seceßu habitum; qui

eo frequentiores accesserunt, quò diligentius loci forma, Cœnobij structura, & aucta sacerdotum familia, omnia in conspectum reuocabant, quæ absentium monachorum incuria iam diu neglectui erant. Accedebat mira nostrorum maiorum mansuetudo, & in excipiendis aduenis comitas, qua non secus ac prisci hospitalitatis cultores aduentantes fouebant, qui eorum colloquijs, cultu, candore admodum exhilarabantur. Cœnobium ædi iungebatur binis porticibus circumseptis, & in eorumdem areis cisternæ limpidissimam aquam præbebant. Extra porticus horti procurrebant vitibus & arbustis grati, suisq. ambulationibus commodi, viris nobilibus maximeq. Patauini Gymnasij Professoribus, qui, peractis sacris, ad animi oblectationem, in eos non rarò diuertebant. Ædificia vbique ordine, ac nitore quosvis allectabant. Superior contignatio, præter patrum cubicula, alia grandiora iuxtaq. cœnaculum habebat. Inde conspectus vrbis versus septentrionem, ad meridiem montium Euganeorum habitationi non minimum gratiæ venustatisque attulit. Hic Antonius Corrarius Cardinalis nostri Ordinis auctor religiosissimus magna probitatis fama post varios pro Ecclesia exantlatos labores extremos annos egit. Ea quippe loci suburbani amænitas erat, ea Patrum sanctimonia, vt non pauci viri celebres hoc sibi extremæ senectutis domicilium selegerint. Sed quæ rerum humanarum vicissitudo est sacrum hoc habitaculum Anno Salutis MDIX *in*

vr-

vrbis Patauinæ tutelam aduersus hostem imminentem, auctoritate publica cum alijs ædificijs fuit destructum.

Sed & GABRIEL *Condulmerius cum in Pontificis Curia arduas Ecclesiæ per ea tempora difficultates sua prudentia & dexteritate sustineret, in dies prouentibus & Ecclesiarum commendis auctus summa pietate opes pauperibus, commendas religiosorum Ordinibus distribuebat, id solum cogitans proximo & Deo integrè suam operam probare. Hinc suæ Societatis memor, eam exemplo auunculi summo studio summaq. liberalitate ornare nitebatur. Maiores verò nostri intra claustra modicis contenti, vix vltra maris æstuarium pedem proferre, vix rerum magnarum spem animo fouere audebant. Attamen cum iam Patauinorum ciuium precibus S. Ioannis secessum pia tranquillitate colerent: recenti exemplo excitatus Gabriel bina eisdem monasteria, nempe S. Augustini extra Vicentiæ pomæria, & SS. Firmi ac Rustici ad municipium Leonicum in agro Vicentino sibi à Pontifice concessa, eiusdem auctoritate, reseruatis sibi* CCC *ducatis aureis, executore diplomatis Episcopo Veronensi, eius loci præfecto Laurentio Iustinia-*
MCCCCVII *no Anno* MCCCCVII *ascripsit.*

Cœnobiorum SS. Firmi & Rustici, nec non D. Augustini accessio.

GREGORIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI *Venerabili Fratri Episcopo Veronensi salutem & Apostolicam benedictionem. Dignum arbitramur, & congruum, ut illis se reddat Sedes Apostolica gratiosam,*

tiosam, quibus ad id própria virtutum merita laudabiliter suffragantur. Dudum siquidem omnes dignitates, personatus, & officia, ceteraque beneficia Ecclesiastica, cum cura, & sine cura tunc apud sedem prædictam vacantia, & in antea vacatura collationi & dispositioni nostræ reseruantes decreuimus ex tunc irritum, & inane si secus super his à quocunque quauis auctoritate scienter vel ignoranter contingeret attentare. Cum itaque postmodum Prioratus secularis & collegiatæ Ecclesiæ S. Augustini de S. Augustino, cui olim Prioratus SS. Firmi & Rustici de Leonico, tunc ordinis S. Benedicti canonicè fuit vnitus Vicentinæ Diœcesi per liberam resignationem dilecti filij Gabrielis Condulmario, olim ipsius Ecclesiæ S. Augustini Prioris per eum, qui Thesaurarius noster existit de illo, quem tunc obtinebat in manibus nostris spontè factam & per nos admissam apud sedem ipsam vacauerit, & vacet ad præsens, nullasque de illo præter nos hac vice disponere potuerit siue possit, reseruatione & decreto obsistentibus supradictis. Nos volentes dilectum filium Ioannem, alias Laurentium Iustinianum de Venetijs presbyterum Castellanensis Diœcesis apud nos, de vitæ ac morum honestate, alijsque probitatis, & virtutum meritis multipliciter commendatum, horum intuitu fauore prosequi gratioso: Fraternitati tuæ per Apostolica scripta mandamus, quatenus si per diligentem examinationem eumdem Ioannem bene legere, bene construere, & be-

ne cantare, ac congruè loqui latinis verbis, & alias idoneum ad dictum Prioratum S. Augustini qui curatus & dignitas principalis in ipsa Ecclesia S. Augustini existit idoneum esse repereris, vel etiam si dictus Ioannes non bene cantaret, dummodo in tuis manibus iuret ad Sancta Dei Euangelia, quod infra annum ac tempore examinationis huiusmodi computandum bene cantare addiscet; super quibus tuam conscientiam oneramus; Prioratum S. Augustini prædictum, ad quem quis per electionem assumitur, cuiusque fructus, redditus, & prouentus mille ducatorum aureorum secundum communem existimationem valorem annuum, vt asseritur, non excedunt siue vt præmittitur, siue alio quouis modo, aut ex alterius cuiuscunque persona, vel per Constitutionem felicis recordationis Ioannis XXII prædecessoris nostri, quæ incipit, EXECRABILIS *vacet etiam si tanto tempore vacauerit, quod eius collatio iuxta Lateranensis statuta Concilij, ad eamdem sedem legitimè deuoluta, vel ipse Prioratus S. Augustini dispositioni Apostolicæ, alias specialiter reseruatus existet, & super eo inter aliquos lis pendeat indecisa, dummodo tempore dat. præsentium non sit in eo alicui specialiter ius quæsitum. Cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis præfato Ioanni auctoritate nostra conferas & aßignes inducens per te, alium, seu alios eumdem Ioannem vel Procuratorem suum eius nomine in corporalem posseßionem Prioratus S. Augustini,*

stini, iuriumque & pertinentiarum prædictorum eadem auctoritate, & defendens inductum, amoto ex inde quolibet detentore, ac faciens ipsum Ioannem, vel dictum Procuratorem pro eo, ad Prioratum Sancti Augustini prædictum, vt est moris admitti. Sibique de ipsius Prioratus S. Augustini fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, & obuentionibus vniuersis integrè responderi. Contradictores auctoritate nostra appellatione postposita compescendo. Non obstantibus tam piæ memoriæ Bonifacij Papæ VIII & prædecessoris nostri, quam alijs quibuscunque Constitutionibus Apostolicis nec non statutis, & consuetudinibus ipsius Ecclesiæ contrarijs iuramento, confirmatione Apostolica vel quacunque firmitate alia roboratis &c. Datum Senis II Idus Septembris. Pontificatus nostri Anno primo.

Duobus passuum millibus ab Vrbe Vicentiæ collibus adiacet Cænobium S. Augustini. Locus est ab hominum frequentia longè remotus, quem aquæ ex vicinis collibus adfluentes vndique cingunt, agris & vitibus fæcundus, aeris salubritate & dulcissimo fructuum prouentu laudatur. Constructum fuit Cænobium à Fratre Iacobo q. Cadi de Vico Sancti Felicis, quem Scaligerorum tempore natione Vicentinum morum honestate vitaque sanctimonia omnibus gratum extitisse prodit nondum publici iuris factus Baptista Pagliarinus Vicentinæ historiæ scriptor clarissimus. Is Diuo Augustino tutelari suo, cuius insti- Cœnobij S. Augustini descriptio.

tuto coram Epiſcopo Vicentino Sperandeo die XXVI *Iulij Anni* MCCCX *nomen dederat; pijs Vicentinorum ſuffragijs templum erigere conabatur. Cæptum vero fidelium ſubſidio & continuatum biennio opus, bellorum ſæuities aliquandiu interrupit. Quod poſtea eorundem Scaligerorum auxilijs à Fratre Thoma abſolutum, Inſcriptio ad templi ſuper liminare indicat.*

M CCC XXII INDICTIONE V INCAEPTVM FVIT HOC OPVS ET EXPLETVM FVIT MCCCLVII INDICTIONE X. EXISTENTE PRIORE RELIGIOSO VIRO FRATRE THOMAEO DE VICENTIA.

Quæ Iacobus Templi dedit his fundamina ſacris,
Relligione nitens humiles Simeonis imago
Hæc noua ſeu ſurgens veteri de ſtipite planta,
Baſilicæ Rector clauſtri, Paſtorq. Thomæus,
Cultibus immenſis auxit, miroq. decore
Auguſtine tibi renouans venerabile Templum
Scaliger ipſe Canis tribuit, & grandia dona,
Et Verona ſuum tulit, & Vicentia munus.
Sedulus hic Cimbris fauit, fratrumq. ſuorum
Plauſibus, & conſurgentis delubra peregit.
Sexq. patrum celebri ſtatuit noua templa dicari
Pontificum turba ſacra depicta figuris,
Voluerat à Chriſto tunc annos mille trecentos
Luſtraq. dena ſimul ſeptem Sol duxit & æſtus.

L. Iuſtinianus S. Auguſtini Cœnobium habitat.

Aſſumptis igitur aliquot ſocijs quinto ac vigeſimo ætatis anno ad hunc locum conceſſit Laurentius, cui

præ-

præcipua cura fuit, vt sanctitatis opinionem in animis omnium retineret. Quò non parum conferebat loci solitudo, sed amœnitatis plena. Superest adhuc eius hîc Museolum; vbi de Solitudine Commentariolum *scripsisse credibile est. Nec minor ei erat SS. Firmi & Rustici cura, qui locus in vertice collis positus Castello imminet cæli clementia gratus, totiq. planitiei, situ conspicuus. Monasterio autem penitus collapso, ex ruderibus paucis patribus vix domicilium struere licuit. Horum locorum Prioratum Iustinianus, vt refert ipse Anno* M CCCC X I I *quinto decimo Ianuarij, certis & legitimis de causis sponte, liberè, & ex certa scientia renunciauit in manus D. Iuliani de Manerbio nomine suo & Canonicorum acceptantis, cui ab eodem Capitulo S. Augustini suffectus est D. Lucas de Este. Anno sequenti secunda Septembris subrogatur ei D. Romanus Mediolanensis; eumq. continua serie nostræ Societatis alij secuti quos suo loco memorabimus. Non igitur, vt in sui ordinis Historia tradit Vir quidam eruditus in D. Augustini Cænobio iacta fuerunt prima nostræ Societatis initia, ac deinde ad S. Georgij de Alga Monasterium translata, quod aliquot ante hæc tempora annis Ludouicus Barbus in nos contulerat.*

Hoc ipso anno X I I *Cal. Octobris Summus Pontifex petentibus Patribus per decennium concessit, eos ad sacros ordines à quocunque catholico Antistite posse promoueri alio non obstante, & quorumlibet* MCCCCVII

alio-

aliorum licentia super hoc minimè requisita.

Corrarius & Cōdulmerius ad dignitatē Cardinalitiam euecti.

Accessit nuperæ Pontificis liberalitati alia in nostros primates benignitas, quam priuatim in ANTONIVM CORRARIVM, *&* GABRIELEM CONDVLMERIVM *huius Congregationis Auctores dignitate Cardinalitia testari voluit. Quorum prior, titulo S. Gregorij S.R.Eccl. Camerarius, & Bononiensis Episcopus, alter S.Clementis nomine, ac Senensi Episcopatu eminuit.*

Morigiæ, & aliorum opinio expenditur.

Ne verò dignitatis incrementum nobis Antonij Corrarij memoriam eximat, examinanda Morigiæ opinio, qui lib. 1. Originum Religionum cap. 43. eum sui Ordinis fuisse contendit. Cui etsi multa reponere possem, hoc saltem sufficit: quod eius Societas, vel ipso teste, semper triplici voto solemniter se obstrinxerit; quod necdum in ea Sacerdotij munus receptum esset. Adde, quod Anno M CCC XCV *primus inter Patricios Venetos Antonius Bembus Gesuatarum familiæ se adiunxerit. Quomodo ergo Antonius Corrarius noster Anno* MCCCXCVI *Sacerdos, & Decanus Ecclesiæ Coronensis, vt ex fide dignis membranis accepimus, illam Societatem Anno* M CCC XCIV *ingressus inibi decennium vixerit, cùm luce clarius fuerit, quod huius Templi præfecturam gerens, postea Maiores nostros circa Annum* M CCC XCVIII, *&* M CCC XCIX *domi suæ vniuerit, quibus deinde numerosiori contubernio crescentibus primo Angeli Patrui Sedem Episcopalem, mox Cœnobium S.Nicolai,*

tan-

tandem Anno M CCCCI *S. Georgij Insulam habitauerit, quem locum Anno* M CCCC IV *publico Pontificis decreto obtinuisse supra tradidimus, nomenq. ab hoc loco sumpsisse. Antonio igitur Corrario nostri Ordinis initia deberi certum est: quem ille cum Gabriele Condulmerio, ceterisq.* XV *socijs iam cœptum Bonifacij Noni, & Gregorij* XII *auctoritate fretus omni studio stabiliuit. Neque hîc concedere possum, Ludouicum Barbum fuisse Lateranensis Congregationis Canonicum professum, cum rationibus nondum confecerit vllus, S. Georgij in Alga Cœnobium tunc à dictis Canonicis Regularibus habitatum fuisse, vbi D. Benedicti familiam Anno* MCCLXV, *et* MCCCVIII *vixisse constat ex decreto quodam maioris Consilij Patauini: imo bonæ fidei auctor in vita Ludouici Barbi prodit, Cœnobium hoc à familia Gattara extructum Monachis Caßinensibus Abbatiæ titulo traditum. Plures enim Religiosorum, & Canonicorum familiæ circa ea tempora S. Augustini nomine honestabantur. Quales fuisse duos Laicos, cùm à nostris occuparetur locus, ibi repertos, ex reformationis Instrumento apertum est. Hos autem ex familia fuisse Eremitanorum, qui Ordinis S. Augustini sunt, & Augustiniani Patres vocantur, quidam tradiderunt. Ludouicum verò Barbum iam tunc fuisse votis obstrictum, non vsque planum est; Annos namque sex, & decem natus, cum* M CCC XCVII *die tertio Aprilis Prioratum à Summo Pontifice Bonifacio de-*

Lud. Barbus neutiquam Canonicus Lateranēsis.

destinatum adiret, in diplomate CLERICI *de Venetijs Castellanensis Diœcesis,non autem* CANONICI REGVLARIS *titulo appellatur. Etsi verò in diplomate Ludouicum iuuenem (vt verbis literarum Apostolicarum vtar) in Canonicum, & fratrem dicti Prioratus, siue in eo certus Canonicorum numerus sit, siue non, recipi iubeat, etsi annuat professionem edere: Attamen dum literis obtemperatur, nulla omnino de professione mentio fuit. Solum is in possessionem Prioratus introducitur. Iam quippe omnia in commendam abierant. Accedit, quod nobis locum istum assignans Ludouicus Barbus, præter titulum, tertiam partem prouentus sibi reseruatam voluerit. Quod proprium est Prælatis Commendatarijs, & non ijs, qui veluti Regulares votis obstricti. Commendam fateor ipsi debemus, non originem, cùm eiusmodi beneficium cum alijs sine originis prærogatiua sæpius nobis commune fuerit. Imo vt ab initio rem ducam, adolescentulus admodum ad exquisitam morum disciplinam consanguineis suis, imo fratri suo nostri Ordinis Viris erudiendus tradebatur. Inter quos aliquot annis religiosissimè vixit, donec suis meritis D. Iustinæ Cœnobio Patauij præficeretur, ex quo tempore, postquam D. Georgij Cœnobium nobis integrè cessisset, eius loci Antistes primùm eligi cœpit. Non igitur tenerior ætas, nec munus commendæ persuadere potest, Ludouicum Barbum Societati Religiosæ initia dedisse, cui disciplinam adolescens*

scens

ſcens debuit. Nec ſanè nobis, eive indecorum fuiſſet initio eius Ordinis nomen tuliſſe, quem ab ipſis Eccleſiæ incunabulis floruiſſe tradunt. Imò Societas Canonicorum Lateranenſium Maioribus noſtris plurimum debet, cùm Antonij Corrarij, & Gabrielis Condulmerij rogatu Gregorius XII patruus Priuilegia, & Immunitates Canonicis Frigdionarijs conceſſerit, & in primis ipſos Canonicos in dicto loco commorantes à decimarum ſolutione, eorumq. bona à publicis vectigalibus etiam gratuiti ſubſidij immunes eſſe voluerit; Cœnobium præterea S. Leonardi in Monte Dominico propè Veronam ipſis donauerit, electo eius loci Priore D. Benedicto Ariminenſi, ſuo quondam domeſtico. Cœnobium pariter S. Mariæ Tremitanæ in Inſulis Diomedeis. Extat præterea in eos eximium Antonij Corrarij, & Gabrielis Condulmerij ſtudium, quorum ille S. Ioannis in Viridario Patauij commendam à Patruo conceſſam liberaliter dictis Canonicis Regularibus reliquit; hic alteram commendam S. Saluatoris Venetijs; ad ſummum verò diuina ope Pontificiæ dignitatis apicem euectus, non ſolum Prioratum S. Clementis Venetiarum defuncto D. Iacobo de Leonardis Charitatis Cœnobio vniuit, & S. Bartholomæi Feſulani, S. Petri de Pado Cremonæ, S. Bartholomæi extra Vicentiam, S. Bartholomæi Piſtorienſis Cœnobia, aliaq. eis conceſſit; ſed in illius cœtus reſtaurationem mirè propenſus Lateranenſem præterea Eccleſiam priſco ſplen-

Corrarius & Cõdulmerius Canonicorũ Lateranẽſium fautores.

K dore

dore Canonicis Regularibus destinauit. Quare Anno MCCCCXLII *pace inter Italiæ Principes composita, quum Patres isti Ferrariæ Comitijs adessent, Canonicos triginta duos ad reformandam Lateranensem Ecclesiam Romam mitti iussit. Hi summa Pontificis benignitate, donec Cœnobium extrueretur, in palatio Lateranensi alebantur, deputato eis tantisper S. Siluestri sacello, vbi sacra peragerent: Rebus ob absentiam Pontificis turbatis, cùm eos Clerici Seculares abegissent, Anno* MCCCCXLIV *Pontifex eos timidos, animiq. dubios reuocat. Auctor est Penotus insignis Theologus, suæq. Societatis Historicus, quòd studio, precibusq. Venerab. Patrum D. Arsenij, & D. Cypriani Monachorum S. Iustinæ, & D. Matthei Canonici S. Georgij in Alga, qui tunc à cubiculis erant Pontifici, placatus tandem Eugenius quarto Idus Ianuarij* MCCCCXLV *eos Canonicos Basilicæ Lateranensis declarauerit, ac sequenti anno Canonicos Frigdionarios verè Canonicos Lateranenses pronunciauerit, nec amplius S. Mariæ de Frisonaria, sed Saluatoris Lateranensis cognomine appellandos. Maiorum itaque nostrorum cura vniuersus Canonicorum Regularium Ordo iam denuò florere cœpit. Cuius incrementa, splendorq. diuersis cœnobiorum redditibus, & immunitatibus restitutis æternæ* CORRARII, & CONDVLMERII *memoriæ debentur. Sed ne in re nota diutius hæream, imo vt ad nostrum institutum redeam, silentio indi-*

gna

gna mihi videtur GABRIELIS CONDVLMERII *cum candore certans liberalitas, qui purpura Cardinalitia insignitus Anno* MCCCCVIII *mense Iunij, in eo honorum fastigio, sub grauißimorum negociorum onere, grata loci memoria, & amicorum, quos ibi coniunctißimos reliquerat, memoratam auri summam quintodecimo Decembris eiusdem anni suæ Religionis alumnis vltrò conceßit hac verborum forma.*

Gabrielis Cõdulmerij liberalitas in Canonicos Seculares.

GABRIEL *miseratione diuina tituli S. Clementis Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyter, Cardinalis Senensis vulgariter nuncupatus, Vniuersis, & singulis præsentes literas inspecturis salutem in Domino sempiternam. Vniuersitati vestræ notum facimus per præsentes, quod cum dudum de Prioratu secularis, & Collegiatæ Ecclesiæ S. Augustini de S. Augustino, cui Prioratus Sanctorum Firmi, & Rustici de Leonico S. Benedicti Vicentinæ Diœcesis canonicè fuit vnitus, per liberam resignationem per nos tunc dictæ Ecclesiæ Priorem in manibus Sanctißimi Domini Gregorij Diuina prouidentia Papæ XII liberè, & spontè factam, ac per eumdem Dominum nostrum admissam, vacante; & antea dispositioni Apostolicæ reseruato, Venerabili Viro Ioanni alias Laurentio Iustiniano de Venetijs Presbytero Castellanensis Diœcesis, idem Dominus noster per suas literas gratiosè mandauerit prouideri, vt in ipsis plenius continetur, volens nobis qui tunc Thesaurarius præfati Domini*

K 2 no-

nostri eramus, vt statum nostrum decentius tenere valeremus, de alicuius subuentionis auxilio prouidere, ex fructibus, redditibus, & prouentibus dicti Prioratus Ecclesiæ huiusmodi trecentos ducatos annis singulis per Ioannem prædictum, ac successores suos Priores dicti Prioratus, qui pro tempore fuerint, nobis quoad vixerimus efficaciter persoluendos in festo eiusdem S. Augustini, seù in alio termino, de quo cum dicto Ioanne concordaremus, auctoritate Apostolica duxerit reseruandos, prout in literis Apostolicis exinde confectis clariùs, & pleniùs continetur. Nos igitur præfatum Ioannem, quem beneuolo prosequentes affectu, & morum decore, vitæ honestate, scientiæ claritate, deuotionis vbertate, aliarumq. multiplicium suarum virtutum donis, ac ipsius, & sociorum suorum exemplaris vitæ excellentia, quibus ad instar Sanctorum Patrum laudabiliter fulgere noscuntur, nostri fauoris, & gratiæ munera sentire volentes, dictam reseruationem dictorum trecentorum ducatorum per eumdem Ioannem, & successores suos annis singulis Nobis, vt præmittitur soluendorum, & per præfatum Dominum nostrum factam, eidem Ioanni quoad vixerit dimittimus, & relaxamus, ipsumq. & successores præfatos à solutione dictorum trecentorum ducatorum, vt prædicitur nobis facienda, tenore præsentium absoluimus, & etiam liberamus. In quorum testimonium præsentes literas fieri, & sigilli nostri iussimus appensione muniri. Datum Arimini Ann.

Do-

Domini M CCCCVIII. *Indictione prima, die* XV *mensis, Decembris, Pontificatus præfati Sanctißimi Patris, & Domini Gregorij diuina prouidentia Papæ XII. anno ſecundo.*

Inſigni Religionis ardore flagrans Summus Pontifex, poſtquam S. Benedicti ſodalitatem bellorum pernicie ac temporum calamitate apud Italos ferè collapſam perſpiceret, eam priſtini nitori reddere cogitat. Vbi primum ſe obtulit ſplendidum D. Iuſtinæ Cænobium, cuius reſtauratio inter cetera animo obuerſabatur. Pio huic inſtituto maximè aptus cenſebatur LVDOVICVS BARBVS *Canonicorum Congregationis, & Patria Venetus.* ANTONII CORRARII *nepotis conſilium ſecutus Pontifex, iam cognita Ludouici virtute, ac vitæ integritate, in rebus agendis prudentia, atque eruditione non contemnenda, cui S. Cypriani Abbatiam nuper obtulerat, habito ſacro Senatu ſexto Calendas Ianuarij Abbatem S. Iuſtinæ dicit Ludouicum Barbum. Ea Arimini agebantur, vbi* GREGORIVS *XII Pont. Max. ſchiſmatum procellis iactatus reſidebat, quò, vt diuinis monitis, ac amicorum conſilijs obtemperaret, contendens Ludouicus Barbus cùm gratias Pontifici egiſſet, iubetur ſolenniter Abbatis dignitatem accipere. Monaſtico igitur habitu indutus S. Benedicti Regulam* III *Nonas Februarij* MCCCCIX *ætatis* XXVII *Ludouicus coram Epiſcopo Tiphernate Ioanne à Puteo profeſſus & Abbas conſecratus*

Benedictinorum reſtauratio.

MCCCCIX.

Lud. Barbus S. Iuſtinæ Patauij Abbas declaratur.

etiam

etiam Summo Pontifici obedientiam vouit, assumptis in diuini operis subsidium duobus suæ Societatis S. Georgij Canonicis, scilicet Stephano Mauroceno, & Francisco Barbo summa animi integritate vitæq. sanctimonia, quæ ipsi fuere diuinitus mandata exequitur, collapsumq. Cœnobium, ac Ordinem pristino nitori restituit, quemadmodum publicæ testantur tabulæ, à Iacobo Cauacio summæ fidei scriptore in Historia Cœnobij S. Iustinæ relatæ.

Postquam igitur in S. Iustinæ monasterium discessisset Ludouicus Barbus, relicto nostris S. Georgij de Alga Cœnobio, Antistes nouus vi Priuilegij iam concessi quotannis creari cœpit. Ea vero fuerunt Laurentij merita, vt postquam Antonius Corrarius & Gabriel Condulmerius nostræ veluti prosapiæ patres Romam abierant, vbi varijs à Patruo dignitatibus aucti detinebantur, ipse solus videretur molem hanc incepti ædificij suis humeris sustinere: in qua humiliores, & abiectiores ij primi ceteris præferebantur, ad quos etiam veluti perfectiores reliqui patres animo imbecilliores accedebant. LAVRENTIVS *autem miro Christi ardore efferuescens, orationi & contemplationi perpetuò addictus, humilitatem ita præ ceteris virtutibus colebat, vt eam virtutum reginam appellaret; cui insignis magnitudo & patientia in ferendis iniurijs accessit. Rarum huius exemplum narratur. Quum aliquando in congressu Patrum de monasterij negotijs ageretur, frater quidam simplicio-*

Ian. Iustiniani dotes.

ris

ris ingenij, vel mali ſpiritus ductu, inſimulauit Laurentium tamquam inſtituti neſcio cuius præuaricatorem: Laurẽtius etſi cognoſceret hominis ingenium, & animi illius defectum, nec ſe purgare difficile ſciret, ſubſtitit tamen initio quaſi obiecta non audiret, tandem lento gradu vultu nihil mutato, in medium illorum patrum procedens, flexis genibus, parcite (inquit) Patres: peccaui in cælum, & coram vobis, ecce quàm mihi impoſueritis pœnam libenter ſubibo. Ea optimi Patris humilitate motus frater ille & pœnitentia ac dolore ductus, illico ad Laurentij pedes profectus de contumelia immerito illata veniam poſcit. Alia pariter vice, cum ei ſimile quippiam falsò impingeretur, loquendi & tacendi tempora prudentiſſimè diſcriminans, nihil reſpondit, ne aut mendax confeſſio malum exemplum proderet, aut negatio contentionem gigneret. Hiſce alijſq. virtutibus præfulgens ſidus hoc noſtrum ita cunctos in ſui obſequium alliciebat, vt Anno MCCCCIX *die ſecunda Septembris vnanimi conſenſu primus Congregationis Sancti Georgij ab Alga Prior ſolemni ritu ſalutaretur. Vniti Patres Apoſtolorum exemplo numen ſic adorſi: Tu Domine qui corda noſtra noſti omnium, oſtende quem elegeris ex his vnum accipere ſortem miniſterij huius. Edita vix voce diuini ſpiritus inſtinctu Laurentium Rectorem primum Societatis nominant, cui mox manus oſculo & ſigilli oblatione obſequium teſtantur. Is autem parere quàm imperare promptior*

Lau. Iuſtinianus primus Canonicorum Rector.

ptior

ptior constanter reluctabatur. Sed patrum votis precibusq. tandem victus, cælestis numinis auspicio dux gregis electus sanctè & piè Societatis infantiam ad virilem ætatem perduxit.

Lud. Barbus Concilio Pisano interuenit.

Hoc tempore Concilio Pisas conuocato Ludouicus Barbus Abbas Gregorij XII Pontificis loco interfuit. Pontifex enim Sauonam profectus Benedicto XIII sese ad abdicationem Pontificatus pro publica Ecclesiæ tranquillitate offerens, cum illusus ab eo videretur, dicto Concilio parere noluit. Inde schisma non sublatum, sed auctum, vt rectè Sanctus Antoninus Conuentum Pisanum illegitimum conciona-bulum pronunciauerit.

Mccccx.

Anni sequentis tertio Septembris LAVRENTIO *D. Iulianus de Manerbio hac forma subrogatur.*

Ritus eligendi Rectorem.

Notum sit vniuersis præsentes literas inspecturis, quod vacante Ecclesia, & monasterio S. Georgij in Alega Castellanen. Diœcesis millesimo quadringentesimo decimo, die tertia Septembris, infrascriptis Canonicis præfatæ Ecclesiæ & monasterij S. Georgij in Alega, scilicet DD. Augustino de Gastaldis de Papia, Marino Quirino, Laurentio Iustiniano, Luca de Este, Angelo de Venetijs, Dominico Maurocemo, Iuliano de Manerbio, Basiano de Mediolano, & Hieronymo de Placentia in vnum per sonum campanæ in capitulo eiusdem Ecclesiæ & monasterij S. Georgij pro prouisione, & electione Prioris eiusdem Ecclesiæ & monasterij congregatis, qui ad faciendam maiorem par-

partem Capituli, ac penes quos totum ius Capituli residebat alijs Canonicis absentibus & extra prouinciam existentibus, habito debito tractatu super electionem ipsius Prioris Ecclesiæ & Monasterij Sancti Georgij in Alega proposuerunt & deliberauerunt electionem celebrare per inspirationem Spiritus Sancti Deo magis gratam & Iuri consonam. Idcirco eiusdem Spiritus Sancti gratia inuocata omnes supradicti Canonici vnanimiter & concorditer nemine discrepante publicè & alta voce nominauerunt & elegerunt in Priorem supradictæ Ecclesiæ, & Monasterij S. Georgij in Alega venerabilem virum D. Iulianum de Manerbio. In cuius testimonium ipsum Capitulum has literas fieri mandauit, & communi sigillo Prioris Sancti Georgij & Capituli subscriptione muniri.

Ego Marinus Quirinus Canonicus S. Georgij subscr.
Ego Baßianus de Mediolano Canonicus S. Georgij subscr.
Ego Dominicus Mauroceno Can. præf. Monasterij subscr.
Ego Angelus præfati Monasterij Can. subscr.
Ego Lucas Canonicus præfati Monasterij subscr.
Ego Augustinus Canonicus S. Georgij subscr.
Ego Laurentius Canonic. præfati Monasterij subscr.
Ego Hieronymus de Placentia Canonic. præf. subscr.

Anno MCCCCXI & MCCCCXII *qui fuerunt Rectores, temporis iniuria deperditis actorum*

tabulis obscurum est. Solius Laurentij Iustiniani me-
Mccccxiii *moria est in archiuis nostris, quem An.* MCCCCXIII *denuo die secunda Septembris S. Georgij Rectorem nominatum fuisse ex subiecto Collegij nostri monumento planum erit.*

I. Iustinianus denuò Rector electus.

In Christi Nomine Amen. *Anno à Natiuitate eiusdem millesimo quadringentesimo decimo tertio; die secunda Septembris, Nos infrascripti Canonici monasterij, & Ecclesiæ S. Georgij in Alega Castell. Diœcesis, scilicet D. Laurentius Iustinianus, Romanus de Mediolano, Augustinus de Gastaldis de Papia, D. Marinus de Venetijs, D. Baxianus de Mediol. D. Nicolaus de Cremona, ac D. Bernardus de Cremona facientes & repræsentantes maiorem partem Capituli & Conuentus & Ecclesiæ S. Georgij, & in quibus ius & potestas totius Capituli residebat; in vnum ad sonum campanellæ more solito capitulariter conuocati, & congregati in Capitulo prædictæ Ecclesiæ siue monasterij S. Georgij in Alega pro electione celebranda Prioris ipsius monasterij & Ecclesiæ S. Georgij tunc vacantis, habito prius diligenti tractatu de persona idonea eligenda; considerantes quod vacationes monasteriorum, & Ecclesiarum, vt plurimum consueuerunt esse damnosæ, palamque ibi proposito, quod tribus vijs potest procedi ad electionem nouiter celebrandam, videlicet vna ex forma inspirationis Spiritus Sancti, vti magis Deo gratam, & Iuri consonam. Idcirco eiusdem Spiritus Sancti gra-*

gratia inuocata: Nos igitur omnes supradicti Canonici scilicet D. Romanus de Mediolano, D. Augustinus de Gastaldis de Pauia, D. Iulianus de Manerbio, D. Marinus de Venetijs, D. Lucas de Este, D. Angelus de Venetijs, D. Dominicus de Venetijs, D. Baxianus de Mediolano, D. Nicolaus de Cremona, D. Bernardus de Cremona facientes maiorem partem Capituli, vt supra vnanimiter, & concorditer nostrorum nemine dissentiente nominauimus, & elegimus pro hoc anno proximè futuro iuxta tenorem & formam Priuilegiorum Apostolicorum antedictæ Ecclesiæ, & monasterij S. Georgij in Alga Castellanensis Diœcesis venerabilem virum D. Laurentium Iustinianum de Venetijs ibidem tunc præsentem in Priorem prædicti monasterij & Ecclesiæ S. Georgij in Alga, committentes eidem curam, regimen, & administrationem dictorum Prioratus & Ecclesiæ cum omnibus iuribus spiritualibus, & temporalibus, ac mandantes sibi per quos spectat & pertinet de fructibus, redditibus, & iuribus quibuscumq; ad ipsum monasterium, & Ecclesiam quomodocumq; spectantibus, & pertinentibus pro hoc anno responderi: Quam quidem electionem dictus D. Laurentius humiliter & deuotè acceptauit, & à cunctis Canonicis ibi adstantibus pacis osculum in signum inuestituræ accepit. In quorum testimonium has literas fieri mandauimus, & communis sigilli Prioris scilicet & Capituli dictæ Ecclesiæ siue monasterij S. Georgij in Alga

Castellanæ Diœcesis impreßione muniri.

Lau.Iusti-niani do-tes.

Porrò veluti ex sonoro vocum concentu vel organi docta cognoscitur artificis manus, & ex verborum ordinata dictione oratoris patet facundia; sic ex recta regiminis moderatione clarescit laus & virtus illius, qui præest. Modicum est alijs parere, magnum est, & propè Diuinum rectè alijs imperare. nam qui benè imperat, paruerit aliquando necesse est, & qui modestè paret, videtur qui aliquando imperet dignus esse. Quod quidem Laurentius agnoscens, dum se rebus gerendis imparem prædicat, instantibus enixè Patribus, vt publicis votis & Deo acquiesceret, in electionem Prioratus consensit, quam alia vice modestè reiecerat. Bono sanè consilio. Etenim cum nihil sit laboriosius eorum vita, qui rebus gerendis præsunt, nec Deo quicquam gratius, si eo quo noster iubet Imperator Christus animo studeant prius sui animi deinde corporis affectus sub iugum continentiæ restringere, vt alios valeant sine rubore corrigere, & ad frugem reuocare, prima illis cura incumbit, vt prudenter quæuis exequantur, deinde iustitiam præcipue colant, vt nihil videantur gratia vel odio egisse, sed cuiusq. meritis locum reliquisse, ac tandem summa virtutum perfectione, charitate christiana, socios complectantur.

Ita Laurentius monasterij Rector tamquam id sibi muneris contemptui potius esset, quàm honori, infima quæq. ministeria obibat, sua contemni, ac despici

cupie-

cupiebat. Nihil nisi de peccatis suis loqui, sua detestari: frequentes de humilitate Domini Iesu & Beatissimæ Virginis inserebat sermones. Ea moderatione alios regebat, vt iisdem obedire censeretur. Donum illi diuinitus collatum erat, vt omnes cum quibus loqueretur, læti semper ac hilares ab eius conspectu redirent. Maxima cura fuit suis assistere, mæstos consolari, imbecilles subleuare, curare infirmos, laborantibus subuenire, cogitationes & diabolicas insidias sua oratione ab eis arcere. Inde boni iuxtaq. mali, sine vllo pene discrimine, illum colebant. Sic eius verba, oculi motus, & omnia quæcumq; aut diceret, aut faceret (tanta erat virtutis & gratiæ vis) rapiebat animos mortalium in sui amorem, & admirationem, vt frequenter alij religiosorum cœtus ad eum conuolarent; vt de vita religiosè ducenda, de vita cœlitùs comparanda eius monita auribus auidis haurirent. Sermone fuit suaui, breui, & ponderis pleno, concionibus tamen ad populum parum apto, cum nec spiritu, nec lateribus esset firmis. Sæpius tamen ad suos sermonem habuisse fertur: vbi illud memoria dignum accepimus. Cum aliquando sub vmbra fagi Patribus concionaretur, ecce repente nimbis ac tonitribus incredibili cum fragore cælum misceri visum est, cumq. patres hinc pluuiam, hinc grandinem metuerent, subridens ille, quiescite, inquit, hæc Satanæ ludibria sunt. Vixq. hæc præfatus, subito cælum minas posuit. De humilitate, mansuetudine, & insigni charitate

ritate ipsius plura non afferam; nec de ieiunijs & corporis macerationibus. De paupertatis amore summaq. in Deum confidentia & orationis efficacia hoc vnum addam. Contigerat forte vt cœnobij tectum conflagrasset, sub quo patres omnem annonam reposuerant. Aberat eo die Laurentius. Redeunti fratres mœsti occurrentes cùm infortunium narrarent, Laurentius nihil à se diuersus respondit. Quid mali vobis accidit? Nunquid paupertatem timetis? Qui dat semen serenti, panem etiam ad manducandum praestabit, modò ei fidamus. Nunquam deserenda in Deum fiducia, in qua animi vita consistit. Consulto Dei donum religionis hominibus occultatum est. Nam si ab omnibus eius felicitas cognosceretur, omnes spretis humanis illecebris, ad eam amplexandam confugerent: nemo bene sciret, quid esset humilitas, nisi qui à Deo accepisset, vt esset humilis, in nullo enim tam falluntur homines, quàm in humilitate cognoscenda. Contendentibus ad religiosam vitam pluribus, sapienter incommodum praeuidit, vix morum rigiditatem ea frequentia & numeroso ordine, diu subsistere posse. Hinc nobili Veneto filium nostris parentum suasu adscriptum reposcenti his verbis reddidit: accipe filium tuum; religionis donum à Deo, non ab hominum oblectamentis: longè deterius est à religiosa vita deficere, quàm eam nunquam suscepisse. Miram animi moderationem & prudentiam exornabat frequens pietatis exercitium. Nunquam enim sa-

cra

cra intermisit, nisi grauißima valetudine impeditus; affirmans quod, cùm posset Domino suo frui, nec frueretur, facile se declararet Domini sui curam non habere. Seculi felicitatem auxit Thomas Mocenigus, qui defuncto Steno Venetorum Duce ad Reipublicæ principatum electus decem annis summa cum prudentia rebus præfuit. Th. Mocenigus Venet. Dux eligitur.

Laurentio Iustiniano succeßit tertia Septembris M CCCC XIV *Nicolaus Cremonensis, vir genere & eruditione clarus. Ea vero erat Serenissimi Senatus Veneti in nostros benignitas, vt* XXII *Iulij Dux Thomas Mocenigus Rectoribus Patauinis Leonardo Mocenigo, & Sanctio Venerio præciperet, ne prædia nostra in agro Patauino ad censum vocarentur. Circa hæc tempora florebat Romæ* ANTONII *Corrarij, &* GABRIELIS *Condulmerij Pontificis nepotum pietas, & in rebus agendis dexteritas: ambo pij, Deum suppliciter orantes, vt sublatis tandem Ecclesiæ dißidijs, tranquillitas Orbi Christiano redderetur. Iam* CORRARIVS *cænobium D. Iustinæ Patauij sibi à Pontifice creditum Ludouici Barbi tutelæ reliquerat, cuius prouidentia religiosorum numerus, ceteraq; loci ac diuini cultus ornamenta insigniter creuerant. Inde* CONDVLMERIVS *æmulus virtutis, quæ in ipso elucebat, coniunctißimus Abbatiam S. Pauli Romæ à patruo concessam restaurare meditabatur. Templum ob Pontificum Auenioni absentiam malè habitum: Benedictini* MCCCCXIV Corrarius Cœnobiũ S. Iustinæ L. Barbo concedit.

Clu-

Cluniacenses Monachi dispersi: ruptis Ecclesiæ laquearibus, tectoq. diruto, mera imminebat ruina, quod reliquum erat structuræ in aduenarum culinas, & stabula abierat: minima huius immensæ molis sacris inseruiebat. GABRIEL *itaque reparationem cogitans Ludouicum Barbum Abbatem rogat, vt quamprimum Monachos mittat. Abbati placuit Cardinali optimè de se merito satisfacere, &* Ordini *suo tum decus, tum subsidium Romæ adferre. Monachis igitur* XVI *præmissis, ipse cum duobus secutus maxima omnium gratulatione, & ipsius Cardinalis lætitia exceptus est. Res noua omniumq. conspectu digna, tres Societatis nostræ auctores, Antonium, Gabrielem, purpura insignes, & Ludouicum Abbatem per Vrbem incedere, veluti priscæ religionis, & sanctitatis antistites, in restaurandis sacris ædibus, in Religiosorum Ordinibus reformandis non minori pietatis studio, quam alacritate occupatos, accedente in primis liberalitate Cardinalis. Etenim sub aduentum Abbatis, in reparationem Ecclesiæ & ædificiorum Cardinalis cæpit proprium æs profundere ea promptitudine, vt preciosam etiam supellectilem oppignerauerit. Itaque ingentes animi conatus postquam breui expleuisset, deducta Monachorum colonia Ecclesiæ sacris adhibetur. Incolæ vndiq; confluunt, pio instituto opem ferentes, vt pristino decori nihil deesset. Per hæc tempora Congregationi S. Iustinæ adiecta fuit vetus Abbatia Sancti Sixti, quam Angilberga Augusta*

Cōdulmerius S. Pauli Abbatiā Benedictinis tradidit.

S.Sixti Abbatia S. Iustinę addita.

coniux

coniux olim Ludouici II Cæsaris, Placentiæ construxerat, & altera ibidem non inferior prouentibus. CONDVLMERIVS *porrò Benedictorum incrementis studens amplissimum Venetijs S. Georgij Maioris cœnobium, prolapsa Monachorum disciplina sibi creditum postquam sacris reddidisset, dictæ Congregationi addidit. Atque hac maiorum nostrorum diligentia Diuæ Iustinæ Congregatio ad sublimem prisci splendoris gradum euecta fuit.*

Sigismundus iam sui imperij initio in Italiam venerat, vt de publico concilio cogendo tollendi schismatis causa cum Ioanne XXIII deliberaret: ad Gallorum quoque Regem profectus, ipsum in eandem sententiam cum alijs Principibus pertrahere conabatur. Conuocato itaque anno MCCCCXIV *quinto Nouembris Constantiã Concilio vniuersali, Ioannes XXIII, vt Christiani Orbis quieti consuleret, sponte dignitatem Pontificiam deponit. Angelus pariter Corrarius Gregorij XII titulo incomparabilis noster Patronus publicæ pacis studio die quarta Iulij* MCCCCXV *procuratore suo Carolo Malatesta Arimini Domicello sponte Pontificatu cessit, ac postea Synodi decreto Cardinalis creatus Episcopus Tusculanus, Collegijq. Cardinalium Decanus, perpetuusq. Piceni Legatus, cunctis eius actibus confirmatis, Recanati paulo ante Martini V creationem nonagenarius extremum vitæ clausit Anno* MCCCCXVII, *ibidem in maiori Templo conditus hoc elogio.*

Cõcilium Constan. tiense.

Gregorius XII Pontificatũ deponit.

Eiusdem obitus.

M *Ma-*

Maximus Ecclesiæ Princeps, summusq. Monarcha
Ordine Gregorius bissenus clauditur arca.
Hic pro pace datus, cælesti munere semper
Ferbuit æthereos superis munire decenter.
At bis schisma malum, facta hac dementia Pisis,
Ipse prius releuat, facta est Constantia testis,
Cardine bis sacro Pastoris conscia sede
Marchia suscepit Recanati Flauius æde.

Obijt Anno Domini M CCCC XVII.

Tanta verò fuit Viri huius pietas, vt S. Antoninus, dum eorum vitas persequitur, qui sanctitatis opinionem reliquerunt, ipsum haud dubiè propter summam in aduersis constantiam D. Stephano comparet.

Huius Pontificis sepulcrum Anno M DCXXIII *ob constructionem pulpiti musici ab Eminentissimo Cardinali Roma illius Vrbis Episcopo cum destrueretur, cadauer habitu Pontificio adhuc sarto ornatum maxima omnium admiratione integrum fuisse ex literis Cl. Viri Confalonerij Archidiaconi Recanatensis habemus.*

Non minimum sanè Constantiensis Concilij obsequium fuit in Pontificem, quod Cardinales ab eo creatos, de quorum auctoritate hærente schismate dubitari posset, sacro Collegio adscriberet. Viri nempè erant omnes conspicui; Antonius Corrarius Venetus S. Ro. Eccl. Camerarius, Episcopus Cardinalis Portuensis, & S. Rufinæ, D. Gabriel Condulmerius Venetus presbyter Cardinalis tit. S. Clementis, Petrus

Mau-

Maurocenus Venetus, Diaconus Cardinalis S. Mariæ nouæ, Fr. Ioannes Dominici Florentinus, Ordinis Prædicatorum presbyter Cardinalis tit. S. Sixti, Angelus Barbadicus Venetus presbyter Cardinalis Sanctorum Marcellini & Petri, & Bandellus de Bandellis tit. S. Balbinæ. Concilium verò die VIII *Nouembris* MCCCCXVII *Othonem de Columna Martini V nomine summum Pontificem eligit.*

Priore S. Georgij in Alga Laurentio Iustiniano, vigesima secunda Aprilis Constantiense Concilium finem habuit. Summus Pontifex licet ab Imperatore rogatus, vt in Germania aliquandiu moraretur, XVII *Cal. Maij Constantia discessit, ac per Sabaudiam in Italiam reuersus mense Octobri cum Mantuam venisset, aliquot ibi menses traxit. Hic sub* XV *Cal. Decembris Martinus Quintus, vt aliquod grati animi monumentum in Gregorium XII ederet, Angelo Barbadico Cardinali è viuis erepto, Antonio Corrario Cardinali defuncti Pōtificis nepoti Prioratum S. Angeli Veronæ sponte concessit. Quem locum* CORRARIVS *nostri memor* XVIII *Cal. Februarij* MCCCCXIX *Canonicis nostris liberaliter tradidit. Ludouicus Barbus S. Iustinæ Abbas die septima Augusti eiusdem anni Romano Mediolanensi S. Georgij in Alga Priore negocium hoc sibi commissum exequitur.* Mccccxviii

Corrarius S. Angeli cœnobium nostris cedit.

Mccccxix

Purpurati Patris munificentia hoc in primis loco elucet. Collis enim vertice S. Angeli Cœnobium in-

S. Angeli, cœnobij descriptio.

M 2 ter

ter arces S. Felicis, & S. Petri imminet. Gemina via huc iter est: quæ per mœnia vrbis vetustiora ducit, facilior est; altera ex vrbe accliuior, cuius medio viuæ aquæ fons irrigans fessis sitim leuat. Accedentibus obuium est Templum antiqui operis, vnico fornice erectum: vbi chorus, aræ quinque, organum, cæteraq. satis exornata. Hinc in cœnobium via patet, cui nihil deest ad habitantium commoda. Area namque suis peristylijs clausa cisternam habet: ædes omnis generis domicilio instructæ. Parte abditiore, amœnissimus est prospectus in hortos & adiecta hic olиueta, muro cincta, adeoq; in vniuersam ciuitatem; qua ferè nihil oculis gratius; siue species splendida vndique circumfusa ædificia, siue vireta, hortosq. nobiles, Templa, fora, plateas, & celebre Amphitheatrum, quod Arenam *ciues appellant, quæ omnia interluit pleno cursu ingens Athesis, quem incolæ magnificæ structuræ quatuor pontibus superant. Taceo vicinos colles, prata & reliquam benignæ matris naturæ prodigalitatem. Habitantes exhilarat amplissimum pomarium frutetis & vitibus fœcundum; quamquam angustior hodie loci ambitus suadente ita necessitate publica, ad munimenti vsum. Dignitati nihilominus nihil planè detractum. Rector quippe Sancti Angeli adhuc Sancti Petri Archipresbyteratus titulo gaudet. Redditus augent agri opulentiores Sancti Petri in Cariano, quinto ab vrbe lapide; Item pagi Bonamici, vbi alia prædia & ædes Parochialis, cui*

è no-

è nostris sacerdos cum facultate decimarum praeest.

Nec inferiori affectu Pontifex Condulmerium prosecutus est, quem Piceni Legatum Bononiensibus sibi infensis mittit. Is verò sublata seditione Pontifici gratissimus fuit. Corrarij exemplo summus Pontifex, cum ad eius aures maiorum nostrorum quæ erat sanctimoniæ fama peruenisset, nostram sodalitatem ampliare studens, singulari benignitate breui tempore bina nobis iunxit cœnobia. Nempe die XXII Aprilis MCCCCXIX, quod D. Gregorij sacrum ea ætate extra portam S. Vitalis in agro Bononiensi erat situm; sequentis vero anni decima Decembris, Rectore MCCCCXX
S. Georgij in Alga Hieronymo Placentino, S. Iacobi Montisilicis alterum: quorum singula suis confirmauit literis. Ingens profectò liberalitatis argumentum, siue commoda, siue splendorem spectes. De origine eorum hæc habuimus.

Cœnobium S. Gregorij olim Canonici Ordinis Sancti Augustini habitauere, quibus bellorum illius temporis sæuientium iniuria dispersis, in commendam abijt, vno D. Gregorio Priore cum laico ex omnibus Patribus ibi relicto: qui ætatis prouectæ & quotidianæ calamitatis pertæsus summo Pontifici supplices de reformatione loci libellos porrigit. Cui Pontifex annuens reformandi auctoritatem Nicolao Episcopo Bononiensi diplomate committit. Is igitur ad dicti Prioris arbitrium, reseruato ipsi Prioratus titulo & certa auri pensione, cœnobium hoc cum suis prouentibus nostris

S. Gregorij Cœnobium.

stris

stris Canonicis tradidit. Hi cum locum restaurare, ædem exornare, agros, vineas excolere cæpissent, incolæ ad eos vndiquaque conuolant, ciuesq. ad eorum sacra ingenti frequentia & veneratione accedunt.

Vtriusque loci cura peculiaris Episcopo tum Bononiensi, tum Patauino dabatur. Ille honorifico de nostris iudicio publicis literis rem exequitur. Quorum hic partem damus.

Eiusdem reformatio.

NICOLAVS DEI *& Apostolicæ Sedis Episcopus Bononiensis, &c. Attendentes honestam ac laudabilem conuersationem morumque grauitatem, nec non vitam exemplarem venerabilium Virorum Canonicorum Secularium monasterij, siue Ecclesiæ S. Georgij de Alega Castell. Diæcesis, per quos status Ecclesiasticus mirabiliter venustetur, & dietim eorum exemplo ad disciplinam Ecclesiasticam & mundi contemptum quamplurimi trahuntur. Sicq. habentes habilem & exemplarem prædicti monasterij S. Gregorij reformationis modum, de ipsis Canonicis, vel de personis nobis plenissimè cognitis de consilio plurium, & venerabilium, Deumq. timentium Virorum, ac etiam de consensu, & voluntate præfati D. Prioris S. Gregorij reformare deliberauimus ipsum monasterium S. Gregorij, & ipsos Canonicos ibidem instituere & ordinare. Idcirco auctoritate Apostolica tenore præsentium prædicti monasterij, Capituli, & Ecclesiæ S. Gregorij statum antiquatum præsentialiter mutamus, transferentes illum in nouum sta-*

tum

tum Ecclesiæ Collegiatæ Secularis Canonicorum Secularium clericorum simul conuiuentium, conuescentium, commorantium, & Deum collaudantium officijs nocturnis, pariterq. diurnis. Et ob hoc venerabiles Viros D. Augustinum de Gastaldis de Papia, D. Lucam Philippi de Este, D. Marinum Quirinum de Venetijs præsentes, D. Romanum de Rudello de Mediolano, D. Laurentium Iustiniano, D. Angelum de Venetijs, D. Iulianum de Manerbio, D. Basianum de Mediolano, D. Nicolaum de Cremona, D. Dominicum Mauroceno de Venetijs, D. Hieronymum de Placentia, & D. Georgium de Valentia omnes sacerdotes, licet absentes, instituimus Canonicos, & fratres dicti monasterij, siue loci, ac Ecclesiæ S. Gregorij cum plenitudine Iuris Canonici. Ipsosq. DD. Augustinum de Gastaldis de Papia, Lucam Philippi de Este, ac Marinum Quirino de Venetijs tunc præsentes per pannum Altaris, ac aßignationem loci in choro, & introductionem domorum præfati monasterij inuestiuimus, recipientes pro se, ac aliorum supranominatorum Canonicorum nomine corporalem poßeßionem monasterij prædicti & eius Iurium, statuentes ipsos Canonicos, & ipsorum successores per eosdem Canonicè recipiendos, & instituendos, de cetero constituere Collegium, & Capitulum dictæ Ecclesiæ, siue loci S. Gregorij, in quod Collegium, siue Capitulum omnia iura spiritualia, & temporalia, nec non & curam animarum, Prioratum, & quamcumq; præsidentiam & di-

gni-

gnitatem, tam in spiritualibus, quàm in temporalibus circa personas, & res spectantes monasterio, Ecclesiæ, Capitulo, & Conuentui prælibatis pleno iure transferimus, &c.

S. Iacobi Montisilicis cœnobium.

Alterum quod attinet, decimo ab Vrbe Patauina lapide ad postremum inter Euganeos montium orientem versus municipium Montisilicis situm est, flumine Medoaco ab aliis montibus diuisum, cui imminet ex montis vertice arx olim ad arcendas hostium inuasiones extructa, cuius hodie rudera tantum supersunt. Quingentis hinc passibus distat Cœnobium satis amplum Anno M CCC XXXII *Die VI Iulij à Fr. Thoma Episcopo Cemicense D. Iacobo dicatum, quo tempore ipsius digitum huc translatum accepimus. Sacrarum quondam Virginum sedes erat, cui Xenodochium adiacebat, quod Anno* M C LXX *D. Fusca Antistes D. Guidoni Ferrariensi concessit. Cœnobium vero tenuere Virgines vsque ad Annum* M CCCC XX, *quo mutatis Patauinorum rebus, quum nihil in agris à militum licentia tutum esset, postquam vrbs Venetis cessisset, Petrus Marcellus Præsul Patauinus, recepta in suam tutelam Maphæa Antistite, locum hunc cum suis prouentibus nostræ Congregationi assignauit.*

S. Iacobi reformatio.

PETRVS MARCELLO DEI, & Apostolicæ *Sedis gratia Episcopus Paduan. Vniuersis, & singulis Christi fidelibus ad quos præsentes aduenerint Salutem in omnium Redemptore. Decet ex pasto-*

ralis

ralis nostri officij debito circumspectione prodire salubri, vt deformatis religionum locis nostræ Paduan. Diæces. quibuslibet illud apponatur præsidium, per quod etiam diuino instaurato cultu loca ipsa celerem, & debitum reformationis consequatur effectum. Dudum siquidem monasterium monialium Ordinis Sancti Benedicti, S. Iacobi de Montesilice propter debitam honestatem per moniales dicti monasterij minus debite in ipso monasterio seruatam, solacio personarum diuino cultu vacantium destituatur ex ipsius monasterij indecenti situatione monialibus deputati, cum monasterium ipsum sit extra castrum Montissilicis in loco publico campestri & valde aperto, cuius aditus liber omnibus patet vndecunq; die noctuq. ad ipsum adeundum, et monialibus, secundum Deum bene viuere volentibus, male condecens sit pro earum honestate seruanda, & locus satis apertus omnibus, ex cuius aperta situatione & manifesta, moniales ipsæ ipsius monasterij in dehonestatem plerumque incursæ sunt, & incurrunt, & scandala multa, quæ quotidie & non parua, & non modica exinde suborta sunt ad reformationem ipsius monasterij nos inducunt, Cognoscentesq. quod omnis reformationis spes ipsius monasterij per moniales in dicto monasterio ex minus debita honestate vt præfertur in eo seruata omnino extincta sit ipseque pestifer morbus adeo creuit, quod ad plenam reformationem ipsius monasterij non est alius habilior modus, nec inueniri, seu haberi potest, nisi quod

monasterium ipsum ad virorum in Domino seruientium gubernationem, & curam ducatur, & ad sui primam naturam reducatur virorum, prout aliàs fertur ipsum monasterium fuisse, ex eo quod locus ipse seu monasterium ipsum sit ita manifestè apertum, quod homines in eo Deo seruientes periculo prout subsunt moniales, & sorores religiosæ non subiacent, sed si dictarum monialium, & sororum in dicto monasterio suppresso ordine certus secularium, qui de ipsius monasterij facultatibus, & redditibus sustentari poßit institueretur, & erigeretur Clericorum numerus, spes existat, quod monasterium ipsum paßim auctore Domino in spiritualibus & temporalibus floreret antedictis. Nos igitur cupientes reformationem huiusmodi in ipso monasterio fieri, Vacante Abbatia ipsius monasterij S. Iacobi de Montesilice Ordinis S. Benedicti ex libera renunciatione, & spontanea resignatione per Venerabilem Dominam Maphæam ipsius monasterij vltimam, & immediatam Abbatissam in manibus Vicarij nostri sponte factis, & de nostra licentia admissis, & acceptatis, ac scandala quæ quotidie ex inhonestate ipsarum monialium, & sororum oriuntur, nos infestant, & animum nostrum non parum perturbant, sedare, amouere, & totaliter eradicare, considerantesque quod monasteria vacantia, & prop io Rectore, & Gubernatore carentia in spiritualibus & temporalibus detrimenta plurima patiantur, intendentesque ipsius monasterij damnis, incommodis, & de-

detrimentis obuiare, huiusmodi reformationem in Domino affectantes pro diuino cultu instauratione, quo omnino dictum monasterium destitutum erat, & omni obseruantia regulari, Omnibus melioribus via, iure, causa, & forma quibus magis, & melius de iure possumus, & debemus auctoritate ordinaria qua fungimur, ordinem eundem monialium, & sororum Sancti Benedicti ipsius monasterij S. Iacobi supprimimus, & ipsum omnino in ipso monasterio extinguimus, ac ipsum monasterium pro Secularibus Clericis in Domino piè viuentibus, qui de huiusmodi monasterij fructibus, redditibus, prouentibus, iuribus, & obuentionibus in communi viuere, & in ipso monasterio versari, sub ipsiusq. tecto, & Prioris obedientia quiescere, & dormire, ac vnum ex ipsis annis singulis in Priorem, atque caput inibi eligere debeant, qui quidem electus per sindicum, seu procuratorem Capituli ipsius monasterij nobis, seu successori nostro pro tempore existenti legitime præsentetur, quæ præsentatio facta, vt præfertur vim confirmationis obtineat, Prioratumq. huiusmodi in spiritualibus, & temporalibus per vnius duntaxat anni spacium à die præsentationis præfatæ computandum regere, & gubernare valeat, & circa regimen, curam, & administrationem prædictam, nisi eius exigentibus meritis denuò concordi aliorum dictorum ipsius Capituli tunc superstitum, ibidem voluntate assumatur: at illud penitus anno quolibet euoluto expiret, & conquiescat officium in

Seculares Ecclesiam, & Prioratum erigimus, reformamus, & instituimus, Quo ordine monialium, & sororum in dicto monasterio per nos suppresso, & extincto, & Seculares Ecclesiam, & Prioratum per nos auctoritate ordinaria erectos in monasterio antedicto; Et intendentes quæ ad Dei laudem & gloriam Clericorum, animarum salutem, cultus diuini, & eorumdem cedunt augmentum, & pro dicto Prioratu in Secularem Ecclesiam erecto per nos auctoritate ordinaria personas, & Clericos Seculares idoneas, & sufficientes, ac secundum Deum viuentes, & Domino seruientes cum eisdem moribus, & obseruantijs prout supra in suprascripta erectione continetur. Consideratisq. ac diligenter discußis, maturéq. examinatis Clericis Secularibus, qui in communi viuant, in vna domo vescantur, sub vno quoque tecto dormiant, & quiescant grauißimum, & difficillimum, & quasi impoßibile reputauimus ad reperiendum alios Clericos Seculares quam societates S. Georgij in Alega de Venetijs Castellan. Diœces. per quos dictus Prioratus posset in ista bona obseruantia reformari, Quocirca cognoscentes Venerabiles Viros D. Laurentium Iustiniano, & Socios societatis Clericorum, & Canonicos Seculares S. Georgij in Alega prædicti grandium virtutum, & morum esse grauitate decoratos, ac in eisdem Clericalem honestatem adeo renidentem, vt vitæ ipsorum odore status Ecclesiasticus mirabiliter venustetur, & dietim eorum exemplo ad disciplinam Ec-

Ecclesiasticam, & mundi contemptum quamplurimi attrahuntur, sicque habilem exemplarem certum & clarum Clericorum Secularium prædicti Prioratus erectionis modum de personis nobis & plenißimè ab experimento cognitis in quantum humana fragilitas nosse sinit, nec non & Clero, ac populo Montissilicis habentes vias incertas, & personas incognitas, ac, vt supra diximus difficultates quãplurimas, declinantes in suprascriptos socios suprascriptæ societatis S. Georgij in Alega simul in communi conuiuentium, commorantium, conuescentium sub vno quoque tecto dormientium, & quiescentium, & Deum collaudantium officijs nocturnis pariter & diurnis. Et ob hoc præmissorum intuitu Venerabilem Virum D. Bassanum natum quondam Ludouici de Mediolano Canonicum, & consocium suprascriptæ societatis S. Georgij in Alega præsentem, & acceptantem nomine suo proprio, & aliorum sociorum societatis suæ prædictæ, absentiũm Canonicorum Secularium in Clericos Seculares dicti monasterij S. Iacobi de Montesilice auctoritate ordinaria statuimus, ordinamus, atque disponimus, dictumq. D. Bassanum coram nobis personaliter constitutum nomine suo proprio & istorum electorum, ordinatorum, atque institutorum per nos in dicto Monasterio vt præfertur & nomine & vice suprascriptæ societatis Canonicorum Clericorum Secularium S. Georgij in Alega in Clericos Seculares dicti monasterij S. Iacobi de Montesilice Priorem instituimus,

mus, & per anulum nostrum quem gestamus in manu de dicto Prioratu ipsius monasterij S. Iacobi per sui digiti impositionem cum plenitudine iuris Canonici auctoritate ordinaria praesentialiter, & actualiter inuestimus, dictumq. Prioratum sibi contulimus, ipsum praeficientes eidem in Priorem, & Rectorem, sibique de eodem prouidimus, Ipsorumq. Prioratus, & monasterij curam, regimen, gubernationem, & administrationem eidem in spiritualibus, & temporalibus plenariè committendo. Statuentesque quod dictus Prior habeat in dicto monasterio penes se alios quatuor Clericos Canonicos Seculares dictae societatis ad minus, & multiplicandos in futurum pro reddituum ipsius monasterij sufficientia, ipsosq. Canonicos Seculares, & ipsorum successores per eosdem canonicè recipiendos, & instituendos de cetero constituere Collegium & Capitulum dicti monasterij, & loci in quod Collegium omnia iura spiritualia, & temporalia, necnon & curam animarum, Prioratum, & quamcunque aliam praesidentiam, & dignitatem tam in spiritualibus, quàm temporalibus circa res, & personas spectantes monasterio, Capitulo, & Ecclesiae antedictis praesentialiter ordinamus, & disponimus auctoritate ordinaria pleno iure, ita quod de huiusmodi Prioratus fructibus, redditibus, prouentibus, & obuentionibus in communi viuere in eodem monasterio vescantur sub ipso eodemque tecto dormiant, & quiescant. Disponentesque & ordinantes, quod dicti Canonici Seculares

lares

lares vocem habentes in dicto Capitulo vnum de ipsorum Collegio virum probatæ prudentiæ, & oculati regiminis annis singulis in eorum Priorem superiorem, atque caput inibi eligere debeant. Qui quidem electus post electionem de ipso factam per sindicum, & procuratorem eiusdem Capituli nobis, seu successori nostro pro tempore existenti præsentetur, quæ præsentatio vim ipso facto obtineat confirmationis, Prioratumq. huiusmodi in spiritualibus, et temporalibus per vnius dumtaxat anni spacium à die præsentationis huiusmodi computandum regere, & gubernare valeat, & cuius circa curam regimen, & administrationem prædictam nisi eius exigentibus meritis denuò concordi aliorum cum Canonicorum tunc superstitum ibidem voluntate assumatur, ad illud penitus anno quolibet euoluto expiret, & conquiescat officium, & alius successor eligatur per idem Capitulum modo supradicto, nisi præteritus denuò confirmetur, institutionem, & destitutionem Canonicorum Secularium huiusmodi ad ipsum Priorem, & Rectorem Secularem, & Capitulum dictæ societatis Canonicorum Secularium ipsius monasterij volumus pertinere. Præbendas siquidem in dicto monasterio nolumus esse distinctas, sed volumus, & districtè præcipiendo mandamus omnes, & singulos redditus, fructus, & prouentus dicti monasterij esse communes, & per Priorem, & Rectorem Secularem huiusmodi qui per tempora erit, taliter ordinetur, quod omnibus detur, quod vnicuiq; opus

fue-

fuerit, & esse videbitur. In vno autem dormiant dormitorio, & in vno comedant refectorio, & sic continuò sint præsentes, & residentes, nisi fuerit licita, & honesta causa absentari cum licentia tamen Prioris, seu Rectoris prædicti. Porrò officium diuinum secundum ritum, & morem Romanæ Curiæ collegialiter persoluatur secundum ipsorum societatis laudabilem morem, quem hactenus obseruarunt, eorum officium dicendo horis debitis, & congruis nocturnis pariter, & diurnis prædicta omnia, & singula etiam circa modum, & formam, atque normam viuendi, & incedendi Canonicorum prædictorum secundum quod hactenus incesserunt, incedant, nec non diuina in prædicto Prioratu per tempora exercenda officia, & aliter eadem auctoritate ordinaria statuimus, ordinamus, atque disponimus, Et vt præsens nostra collatio, prouisio, institutio, & dispositio suum debite consequatur effectum, Committimus, & mandamus Venerabili Viro presbytero Dominico de Margaritis Archipresbytero Plebis S. Iustinæ de Montesilice nostræ Paduan. Diæc. licet absenti quatenus te in corporalem, realem, & actualem possessionem ipsius Prioratus auctoritate nostra inducat, faciens tibi de omnibus & singulis fructibus redditibus prouentibus iuribus, & obuentionibus quibuscunque dicto Prioratu, & monasterio S. Iacobi spectantibus, & pertinentibus plenariè & integrè responderi. Contradictores quoslibet, & rebelles per censuram Ecclesiasticam, & alia

oppor-

opportuna remedia compescendo. Post quæ idem D. Bassanus corporaliter manibus nostris tactis iurauit ad Sancta Dei Euangelia omnia, & singula bona dicti monasterij mobilia, & immobilia, & maximè diuino cultui argentea deputata, & deputanda non vendere, nec alienare, nec alio modo aliquo obligare, ac inuentarium bonorum omnium, & singulorum dicti monasterij facere, & ea bona omnia toto posse manutenere, & defendere à quibuscunq; personis, ac nobis, & successoribus nostris canonicè intrantibus reuerentiam, & obedientiam debitas exhibere. Dat. & act. Paduæ in nostro Episcopali Palatio Paduanens. Præsentibus famosissimo V. I. Doctore D. Prosdocimo de Comitibus ciue honorabili Paduæ de contrata Sanctæ Caciliæ, Venerabilib. DD. presbytero Iacobo nato Nicolai de Teramo Diœces. Aprorutin. studente Paduæ in iure Canonico, Ioanne nato quondam Gualterij de Arimino studente Paduæ in iure ciuili, Nicola nato quondam Arnoldi, Ioanne de Burgis clerico Traiectens. Diœces. Iacobo nato quondam Ioannis de Cremona ambobus familiaribus nostris, & alijs pluribus testibus. In quorum omnium testimonium præsentes literas in forma publici instrumenti manu infrascripti notarij publici nostri, & Curiæ nostræ Paduan. sigilli pensione munitas ibi duximus concedendas. Sub anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo, Indictione tertiadecima, die Lunæ sextodecimo mensis Decembris, Pontificatus Sanctissimi in Christo Pa-

O tris,

tris, & Domini nostri Domini Martini diuina prouidentia Papæ Quinti, Anno tertio.

✠ Locus sigilli.

Ego Luchinus Bono filius quondam ℘ Marci de Venetijs habitator Paduæ in Episcopatu Paduan. publicus Apostolica, & Imperiali auctoritate Notarius, ac Iudex ordinarius prædictæ Abbatissæ renunciationi, & renunciationis ipsius Abbatissæ acceptationi prædicti monasterij suppreßioni, et in Ecclesiam, & Prioratum Seculares Clericorum Canonicorum Secularium institutioni, & reformationi, & dicti Prioratus collationi, & inuestituræ, ac posseßionis inductioni, commißioni, ac omnibus & singulis suprascriptis vnà cum præsentationis testibus præsens fui, eaq. rogatus scripsi, & publicaui, hicque signo, & nomine meis solitis proprijs & consuetis me subscripsi in fidem, & testimonium præmissorum omnium, & singulorum.

S. Iacobi delineatio

Locus hic & situ & spe fertilitatis maiorem nostrorum curam ad se traxit. Hinc S. Aede ab imminenti ruina vindicata porrò altare maius erectum Iacobi Palmæ pictura spectabile. Medium Templi chorus columnis innixus cum organo occupat. Cœnobium integrum à fundamentis extructum concinniori forma. Geminæ areæ sua ambiunt peristylia columnis doricis. Cisterna prior commoda est. Altera eiusdem operis puteo, quam mire amœnum reddit viridarium floribus variatum, & mili pampineorum ad columnas surgentium vmbra ambulationibus gratum.

tum. Triclinium vtrique amplum interiacet, vbi Seruatoris nostri apud Pharisæum cœna iuxta ad pedes eius Magdalena, Alexandri Moretti Brixiensis celebri pennicillo oculos rapit. Opus certè, cui auctor inter plurima sua merito primas tribuit. Minus alterum parte remotiori fornicati operis culinæ viciniùs, altera parte ambulacrum cum cubiculis Hospitibus excipiendis. Frontem huius ædificij hortos excipit, & viridarium alterum floribus, & fructibus fœcundum. Pars superior elegantißima sub fornice aula longa, & lucida, ambulationibus spaciosa, utrinque Canonicorum cubiculis distincta. Parte Septentrionali via patet in chorum. Meridionali & Orientali prospectus hinc est iucundißimus in Pomarium muro cinctum, quod ad longitudinem decem & octo iugerum extenditur, gratißimis & varijs arboribus mira arte consitum. Ambitum eius fœcundant varij generis vites, quæ lectiori copia vlmos maritant. Adeo hic vbique quod & palato & oculis facili labore promptiora inuenies. Agrorum ingens fertilitas, aer salubris, fluuius nauigabilis, ceteraq. hic ad habitantium commoda & oblectationem necessaria gratum literarum cultoribus, virisq. religiosis sui desiderium excitant. Prædia satis amæna tenet parum dissita, quæ Patrum cura et expẽsis è paludibus agricultura hodie aptißima sunt. Læta nunc vbiq; agros vestiunt vineta, terram segetes exhilarant. Adeo nihil hic incultum. Nec sane domesticis ea vbertas

grata, sed & vicini quibus res angustior est, nec non egeni peregriniq. eius commoda sentiunt. Patres enim horum inopiæ pia manu quotidie stata hora subueniunt.

Obscuratam quarumdam rerum nostrarum memoriam diuinum illustrauit Iustiniani pietatis ac ingenij monumentum, quod anno MCCCCXIX Lignum vitæ *inscripsit.*
MCCCCXIX *Priore S. Georgij D. Romano Mediolanensi, hoc tempore Balthassar Cossa Ioannes quondam Papa XXIII Florentiæ Martinum V verum Pontificem agnoscit, à quo benignè exceptus, et in numero Cardinalium cooptatus paucis post mensibus ibidem diem extremum clausit. Hoc etiam anno Aquileienses calamitatibus oppreßi, vt Rempublicam Venetam sibi conciliarent, sacrum D. Marci Euangelij autographum donant, quod magna religione acceptum adhuc in Thesauro asseruatur. Romano anno sequenti in Præfecturam S. Georgij succeßit*
MCCCCXX *D. Hieronymus Placentinus. Cum summus Pontifex Rescriptum Cruciatæ titulo aduersus Boemos Hæreticos, petente ad vnitatem Ecclesiæ Sigismundo Imperatore immitteret. Pacatis in Italia rebus Pontifex postquam Ecclesiæ Metropolitanæ honore Florentiam exornasset, Romam solemniter conceßit, vt desertam diu Pontificum sedem in pristinam dignitatem restitueret.*

MCCCCXXI *Anno* MCCCCXXI *Laurentius Iustinianus Rectoris munus sustinuit, quo summus Pontifex non*

so-

ſolum in Hu∫ſitas arma conuertit, ſed diſſenſiones inter Ludouicum Regem & Alphonſum dirimere ſtudet, quod ſequenti anno feliciter peractum, Rectore Mccccxxii *S. Georgij Iuliano de Manerbio. Annus die S. Andreæ inundatione Tyberis Romanæ urbi grauis. Angliæ quoque Henrici morte veluti, & Galliæ Caroli Sexti funere infauſtus fuit.*

MARTINVS *V vt Conſtantiæ decretum erat,* Mccccxxiii *Concilium Papiæ celebrat, quod peſtilentia gliſcente Senas tranſlatum poſtea Principum diſcordia diſſoluitur. Eadem dira lue Veneta vrbs oppreſſa Franciſcum Foſcarum nouum Ducem vidit. Publicæ calamitatis tempore mirum in modum patrum noſtrorum pietas & in egenos ſubleuandos ſolicitudo effulſit, qui varijs piorum donarijs Societatem auxerunt.*

Locupletata igitur Congregatione humanis ac diuinis bonis, ne male locata viderentur tam numeroſa Patronorum beneficia, ad maiorem Societatis noſtræ conſeruationem ſeriò cogitare cœperunt patres noſtri de eligendo quopiam ex eo numero; qui non ſolum Generalis Antiſtitis electio. *S. Georgij monaſterium regeret, verùm ceteris quoqꝫ locis praeeſſet, ſuprema annui muneris dignitate totius veluti Congregationis caput, Generalis titulo venerabilis. Indicto ieiunio & oratione, diuino numine* L. Iuſtinianus Primus Antiſtes Generalis. *inuocato communem Societatis Antiſtitem Laurentium Iuſtinianum eligunt, An. M CCCC XXIV;* Mccccxxiv *decreti etiam Priores in id potiſſimum animum intendunt, vt vitam quam Deus Opt. Max. diſciplina*

re-

religiosæ Spiritu Sancto accensi indiderat, sua diligentia tueantur, & in optimum institutum legibus firment ac veluti propugnaculis muniant. Rectores autem fuerunt, Ecclesiæ S. Ioannis Decollati extra mœnia vrbis Patauinæ D. Nicolaus Cremonensis, Ecclesiæ S. Augustini extra Vicentiam & SS. Firmi & Rustici Leonici D. Hieronymus Placentinus, S. Angeli Veronæ D. Bernardus Cremonensis, & S. Iacobi ad Montemsilicem D. Gulielmus Casalis. Qui ad sua loca reuersi, quanta spiritus alacritate ad res diuinas accederent, subditi quàm auidè imperata præstarent: quanto studio superflua resecarent: quanto spiritu orationi & diuinarum rerum, & præsertim Dominicæ Passionis contemplationi incumberent, testatum faciebant, dum preces diuinas attentè deuotèq; persoluentes in medio Ecclesiæ quasi inter cælestes Angelorum choros Dei laudes abditi decantarent. Illud omnium commune studium erat, quo pacto Deo in omnibus subdi, & institutum in charitatem ad inuicem perfectè obseruarent.

Accessit auctiori iam Sodalitio ingens commodum, quod GABRIEL *Condulmerius Cardinalis & Marchiæ Anconitanæ Legatus ac Pontificis Vicarius Generalis grata sui ordinis memoria, Cœnobium S. Gregorij ad ciuitatem Bononiensem nostris olim traditum non solum confirmaret, sed ab omni grauamine omnino immune redderet maximis Priuilegijs, quibus adhuc fruitur.*

GA-

GABRIEL *Miseratione Diuina tituli S. Clementis Presbyter Cardinalis Senensis Bononiæ Romandiolæ, Exarchatus Rauennaten., Marchiæ Anconitanæ &c. Apostolicæ Sedis Legatus, & in temporalibus pro S. Romana Ecclesia, & D. N. Papa Vicarius Generalis. Dilectis nobis in Christo Priori, Canonicis, & Conuentui monasterij S. Gregorij per Priorem soliti gubernari ordinis Sancti Augustini Bononien. Diœces. Salutem in Domino. Exigit vestræ deuotionis affectus quem ad dictum monasterium habere noscimini, vt petitionibus vestris in his, quæ præsertim diuini nominis laudem respiciunt fauorabiliter annuamus, & dum ipsa prouide acta reperimus, vt perpetua stabilitate subsistant libenter nostræ confirmationis firmitatem adijcimus. Exhibita nobis siquidem ex vestri parte petitio continebat, quod Reu. in Christo Pater D. Nicolaus Dei gratia Episcopus Bononien., et Princeps, in hac parte executor quarumdam literarum per S.S. in Christo Patrem & D. N. D. Martinum diuina prouidentia Papam V. Vobis super hoc auctoritate Apostolica sibi in hac parte commissa concessarum scriptarum in membrana, & bulla plumbea Papali ad cordulam canabis more Romanæ Curiæ munitarum, sub Dat. Florentiæ decimo Kal. Maij. Pontificatus sui Anno secundo propter carentiam Canonicorum dicti monasterij, & diminutionem diuini cultus, deficientis tunc in dicto monasterio cum in illo monasterio nullus Canonicus*

Cōdulmerius Card. S. Gregorij cœnobium immunitatibus munijt.

præ-

præter Priorem, & vnum Conuersum residebat, & ex alijs causis in ipsis literis vobis super hoc concessis specialiter expressatis, ac pro reformatione & euidenti vtilitate dicti monasterij, & pro obseruatione regulæ dicti ordinis statum antiquatum ipsius monasterij S. Gregorij reformando mutauit, & eum transtulit, & in nouum statum Ecclesiæ collegiatæ Secularis Canonicorum Secularium simul Clericorum, simul conuenientium, conuescentium, commorantium, & Deum collaudantium officijs nocturnis, pariterque diurnis, duodecim ex Canonicis Secularibus monasterij, siue Ecclesiæ S. Georgij de Alega Castellanæ Diœces. per quos inuenit personas ipsorum Canonicorum fore, & esse ipsi monasterio, & eius diuino cultui propter eorum laudabilem, & honestam conuersationem, & exemplarem vitam proficuas, & fructuosas, de voluntate, & consensu Fratris Gregorij Prioris dicti monasterij S. Gregorij, instituit Canonicos, & Fratres dicti monasterij, siue loci, ac Ecclesiæ S. Gregorij cum plenitudine iuris Canonici, Ac statuit ipsos Canonicos, & eorum successores per eos canonicè recipiendos & instituendos de cetero constituere collegium, & capitulum dictæ Ecclesiæ, siue loci S. Gregorij, in quod collegium siue capitulum omnia iura spiritualia, & temporalia, nec non & curam animarum Prioratum, & quamcunque præsidentiam, & dignitatem tam in spiritualibus, quàm in temporalibus circa personas & res spectantes monasterio, Ex-

cle-

clesiæ, capitulo, & conuentui prælibatis plenariè transtulit reseruato tamen semper dicto Fratri Gregorio Priori prædicto duntaxat titulo ipsius Prioratus ita vt de cura, seu regimine dictorum Canonicorum, siue Clericorum in dicto loco manentium Prior ipse nullatenus valeret impedire. Ac voluit, & mandauit ipse Episcopus executor quod eidem Priori, & eius Conuerso pro eorum victu dari deberent per dictos Canonicos, seu Capitulum annuatim liberè, & absque vlla detractione de redditibus ipsius Ecclesiæ, siue monasterij libræ ducentæ octuaginta Bonon., & alia fecit quæ & prout in instrumentis publicis super hoc confectis, scriptis in millesimo quadringentesimo decimo nono, Indictione duodecima. Die primo mensis Iulij manu Marci Raynaldi de Formaglinis Notarij Bononien. plenius, & latius continetur. Quare pro vestri parte nobis fuit humiliter supplicatum, vt prædictis supra per dictum D. Episcopum Bononien. Apostolica auctoritate antedicta factis, & in prædicto instrumento manu dicti Marci Notarij scripto factis, statutis, & ordinatis, prout in ipso instrumento plenius continetur, nostræ confirmationis robur adijcere dignaremur. Nos vestris itaque deuotis supplicationibus inclinati suprascriptas mutationem, translationem, institutionem, constitutionem, reseruationem, ac reformationem, & omnia alia suprascripta per dictum D. Episcopum Bononien. Apostolicum executorem antedictum facta, gesta, & ordinata, prout in

dicto instrumento continetur rata, & grata habentes omni auctoritate, qua fungimur praesentium tenore confirmamus, & praesentis scripti patrocinio communimus, supplentes omnes, & singulos defectus, si qui in praemissis, & circa ea commissi extiterunt, & omnia alia, & singula, si qua in eis omissa fuissent, Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginā nostrae cōfirmationis, commonitionis, suppletionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. In quorum fidem praesentes litteras fieri iussimus, nostrique Pontificalis sigilli appensione muniri. Dat. Bononiae in palatio nostrae residentiae die decimo nono mensis Martij sub anno à Natiuitate D. N. Iesu Christi millesimo quadringentesimo vigesimoquarto Indictione secunda Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Martini diuina prouidentia Papae Quinti Anno septimo.

✠ Locus sigilli.

Io. Tintus.

MCCCCXXV

Lucas de Este Rector Generalis.

Hoc igitur tempore exacto in D. Georgij coenobium ad nouam electionem reuersi die XX. *mensis Aprilis* MCCCCXXV *vnanimes in Rectorem Societatis elegerunt D. Lucam de Este, qui accepto osculo pacis de more onus suscepit, vbi Prioris anni Rectoribus simul succedunt reliquorum coenobiorum Praefecti, S. Ioannis Decollati Bernardus Cremonensis. S. Augu-*

gu-

gustini & SS. Firmi & Rustici Romanus Mediolanensis; S. Angeli Veronæ Maphæus Contarenus, & S. Iacobi Montisilicis Marinus Quirinus Venetus. Iustinianus à publicis oneribus immunis, cum in secessu S. Augustini quiesceret, vt discipulis suis & patribus absentibus certum aliquod sui in ipsos desiderij pignus redderet, vtilissimo de Disciplina perfectionis monasticæ commentario veræ conuersationis præcepta tradidit, ea sanè humilitate, vt se homunculum indoctum, instrumento fractum & inutile profiteatur. Quo spiritu diuini auxilij opem huic operi impetrauerit, testis erit hæc numinis compellatio: L. Iustiniani scripta.

Fuga, ò splendor diuinæ maiestatis, ipsius erroris tenebras claritate tuæ almæ veritatis, & illi reuelare digneris incerta, & occulta sapientiæ tuæ, quatenus te solo intus docente, & non alio promat militibus & seruis tuis in monasterijs & congregationibus tibi famulantibus quibus se præmunire debeant spiritualibus armis, antequam in hunc durum & diuturnum conflictum conuersationis monasticæ ingrediantur: quæ agere, quęve declinare, & qualiter in eodem cum hostibus eos oporteat decertare, nec non quibus exercitijs ad perfectionem valeant peruenire. *Opus sanè diuinum quod post in communem Christianæ Reipublicæ vsum etrusco idiomate redditum à nobis frequenter inter epulas prælegitur. Eodem anno alterum pariter suis discipulis libellum de spirituali &*

casto verbi, animiq. connubio inscripsit. Quò de vitæ peregrinatione, de iustorum mercede, de plenitudine, de sapientia, de vnione cum Christo, adeò suauiter ac plenè agit, vt lectoris animum in cælestia mire erigat. I. Iustiniani doctrina. *Amplissima hæc fœcundi ingenij monumenta erunt, quod sine operoso voluminum apparatu quotidianis sapientiæ præceptis orbem fermè totum luculenter instruxerit. Annus Romæ Iubileus à Martino V. insigni nationum frequentia celebratus. Terræmotus vrbi Venetæ terrorem incußit; siccitas etiam quadrimestris populo admodum grauis fuit.*

Mccccxxvi *Ceterum patres cùm ex voto rebus nostris prospexissent, vt ad desideratam quietem redirent, Anno* MCCCCXXVI *die* XV *mensis Aprilis conuocatis ad S. Georgium quatuor & viginti Canonicis, D. Iulianus de Mancrbio Antistes Generalis nominatur: S. Ioannis Decollati cænobio præficitur D. Ioannes Vicentinus; S. Augustini & SS. Firmi & Rustici Leonici D. Raphael Vicētinus, qui tunc aberat; S. Angeli Veronæ D. Nicolaus Cremonensis, & S. Iacobi Montisilicis D. Gulielmus de Casale. Veneti Florentinis iuncti dum Philippo Mariæ Vicecomiti bellum inferunt Brixiam occupant. Summæ etiam inter Pontificem, & Alphonsum Regem dissensiones Italiam variè turbabant.*

Mccccxxvii I. Iustinianus iterum Generalis eligitur. *Anni sequentis die* XII *Maij suprema dignitas ad* LAVRENTIVM *Iustinianum redijt. Reliqui Antistites fuerunt D. Bandinus Venetus pro Eccle-*

sia

sta S. Ioannis Decollati, D. Romanus Mediolanensis pro S. Augustino, & SS. Firmo & Rustico, D. Nicolaus quondam magistri Andreæ Veneti pro S. Angelo Veronæ, D. Maphæus Contarenus pro S. Iacobo Montisilicis. Hoc ipso tempore D. Bernardus Cremonensis Hieronymo Placentino cœnobij S. Gregorij in Diœcesi Bononiensi Vicarius subrogatur. Hoc anno fama est Iustinianum Opus de Triumphali agone Christi concinnasse.

Anno MCCCCXXVIII *die* XIX *mensis Aprilis transijt Rectoris Generalis dignitas ad D. Maphæum Contarenum virum integerrimum, cui additi Baptista Cremonensis pro S. Ioanne Decollato; Hieronymus Venetus pro S. Augustino, & SS. Firmo & Rustico; Gulielmus de Casali pro S. Angelo Veronæ; Georgius Valentinus pro S. Iacobo de Montesilice, & Nicolaus Cremonensis Vicarius S. Gregorij ad Bononiam. Ingens & insolita siccitas Italiam hoc tempore affligebat. Pestis insuper omnem Lombardiam deuastans Italiæ Principes ad pacis conditionem reuocauit. Redeuntem etiam à belli turbis pietatem auxit inuenta D.* MARIAE VIRGINIS *Effigies in agro Patauino inter crepidines Montis Ortoni, è quibus salubres diuersis morbis aquæ scaturiunt, quæ hodie* VIRGINIS *cognomine celebrantur. Accessit paulo post Beatissimæ Virginis apparitio in monte Berico propè Vicentiam, ex quo pestis sensim desæuijt. Anno sequenti maris æstuatio vrbi* MCCCCXXVIII / MCCCCXXIX

Venetæ plurimum noxæ attulit. Bononia à Pontifice auersior se Venetis offert, ij vero raro suæ prudentiæ exemplo Pontifici ciuium animos conciliant. Die XV Aprilis denuo Laurentius Iustinianus omnibus suffragijs electus fuit Rector Generalis: itemq. S. Ioannis Decollati Bernardus Cremonensis; S. Angeli Veronæ Petrus Venetus; S. Augustini & SS. Firmi & Rustici Iulianus de Manerbio; S. Iacobi Montisilicis Nicolaus Cremonensis, & S. Gregorij Hieronymus Placentinus Vicarius.

MCCCCXXX LAVRENTIO *anno sequenti die nono mensis Aprilis successit Iulianus de Manerbio: S. Ioannis Decollati Hieronymus Venetus; S. Angeli Veronæ Bernardus Cremonensis; S. Augustini & SS. Firmi & Rustici Lucas de Este; S. Iacobi Montisilicis Bandinus Venetus, & S. Gregorij Hieronymus Placentinus. Liberatus hoc munere* IVSTINIANVS *mirum in modum rerum diuinarum scientia in dies*

L. Iustiniani Vaticinium. *perficiebatur. Cuius viuus veluti character fuit insigne illud inter alia multa Vaticinium nobili Veneto Fantino Dandulo editum. Senator ille miro virtutum genere, & varijs dignitatibus in Republica clarus annos natus quinquaginta cùm primo die Quadragesimæ ad Insulam S. Georgij secessisset, vt remotior sacris ardentius vacaret, ibidem ex more à Laurentio Iustiniano cinerem suscepisset, Laurentius in hæc verba prorupit. Memento frater, quod sequenti anno alijs horum cinerum officium sis præstiturus.*

Ad

Ad quæ ab omni Ecclesiastica dignitate animo alienus ille expauescens præ loci reuerentia tacitus in cœnobio Laurentium operitur. Accedentem percunctatur, quid illis verbis voluerit. Laurentius meditabundo similis aliquantulum subsistens respondit. Dico tibi Fantine, quod non cinerem quidem, sed populo ramos oliuarum sis collaturus. Fantinus quãvis adhuc hæreret, quonam modo hoc posset accidere, aliud tamen sub ijs sanctissimi Patris verbis latere dubitans discessit. Ecce sequenti anno Martino Summo Pontifice defuncto, Eugenius Venetus succedit, ad eum Fantinus Orator à Senatu Veneto destinatur. Pontifex ipsum summo cum honore excipiens paulo post ad sacros ordines promouet, ac deinde Legatum Apostolicum Bononiam mittit, vbi cum prima die Quadragesimæ ad cineris impositionem à Canonicis inuitaretur, modestè renuit. Instant enixius, dicentes id munus à Legatis semper exerceri consueuisse. Sed frustra. Die verò Palmarum cum Canonici denuò peterent, vt oliuæ ramos populo distribueret, ille autem eadem ratione se excusaret: tandem Canonici summis precibus flagitant, vt si in cineribus Legatum se se gerere noluerit, oliuarum saltem officium ne recuset. Quid multa? Fantinus victus, illud quod prædixerat Laurentius libens peregit. F A N T I N V M *etiam ciuitas Patauina Episcopum habuit, de quo fortassis peculiari Episcoporum historia commodior erit dicendi locus. Sed vt susceptæ*

nar-

narrationis filum pertexam: Decimo Calendas Martij Anni M CCCC XXXI *Martino Quinto Sum. Pont. terris erepto, magna Societatis nostræ lætitia, communiq; totius orbis & Ecclesiæ Romanæ applausu quinto nonas Martij ad summum S. Sedis apicem euehitur* GABRIEL *Condulmerius*, EVGENII *Quarti nomine insignitus. Patrem eius in Ægypto cum Francisco Foscaro Anachoretam quemdam de vtriusque filijs sciscitanti respondisse memorat Æneas Siluius; Foscari filium fore Venetorum ducem, Condulmerij ad summum Sacerdotij fastigium sublatum iri. Vtrumq. euentus probauit. Nec rationes Condulmerio defuerunt. Is namque Antonio Corrario comite sacris dicatus, postquam nostrum sodalitium instituisset, Gregorio XII auo se purpuræ honoribus dignum probauit, eoq; defuncto sub Martino V Picena legatione egregiè perfunctus, nutantes ciues, partim terrore, partim amore Ecclesiæ retinuit: Anconæ Templum S. Agnetis collapsum restituit, Vrbisq; Portum fluctibus quassatum ac vetustate penè detritum restaurauit, Bononiam iussu Pontificis profectus, mira animi prudentia, morumq. suauitate diuersos ciuium motus compescuit, hinc Romam regressus, omnibus mirè gratus desiderij summam expleuit. Honoribus meritissimis Senatus Venetus serio gratulabatur, missis octaua die Aprilis ad Pontificem è selectioribus patritijs Legatis Fantino Dandulo, Andrea Contareno, Siluestro Mauroceno,*

Mccccxxxi

Gabrielis Condulmerij dignitas Pōtificia Eugenij xx. titulo.

Legatio Veneta ad Eugenium IV.

Pe-

Petro Diedo, Andrea Mocenigo, Marco Lippomano Doctore, Delphino Venerio, & Francisco Barbarigo, quorum comitatum augebat insignis præstantissimorum iuuenum, aliorumq; ciuium & Patauinorum nostrorum numerus, quibus ob fidem egregiè probatam mirè semper fauit. E Venetis præcipue ei placuit Fantinus Dandulus, quem ob singularem prudentiam secum retinuit, & paulo post Bononiam Legatum misit, tandem Episcopatu Patauino ornauit.

Fantinus Dandulus Pontifici charus Episcopus Pat. eligitur.

Secuta est noua Societatis nostræ felicitas, quod denuo LAVRENTIVM IVSTINIANVM *huius anni die IX. Aprilis Antistitem salutarit. Rectores cænobiorum electi, pro S. Ioanne Decollato D. Baptista Cremonensis; pro S. Iacobo Montisilicis D. Garzonus Venetus; pro S. Augustino, & SS. Firmo, & Rustico D. Hieronymus Placentinus; pro S. Archangelo Gabriele Veronæ D. Ambrosius Mediolanensis, & pro S. Gregorio D. Lucas. Nouum verò Pontificem honoris magnitudo nunquam ita extulit, quin Sodalitatis nostræ memor, cuius fuerat auctor, quæ olim eius commoda expenderat, iam varijs Priuilegijs propagaret. Primo itaque excepta humaniter Maiorum nostrorum gratulatione, quam per literas humiliter petentibus Priuilegiorum suorum confirmationem exhibuerunt, liberaliter amplo rescripto, non solum confirmat factas olim cænobiorum permutationes, abolitiones, S. Georgij, & reliquorum locorum Institutiones; sed Bonifacij, Gregorij, Martini, ceteraque*

Canonicorum Priuilegia ab Eug. IV. aucta.

Q An-

Antecessorum diplomata omnino rata esse iubet. Concedit præterea annua Comitia, quibus suo arbitrio sine Diœcesanorum seu Episcoporum, aliorumve consensu annuos sibi Priores ac Rectores eligant, quos neque Diœcesanis sistere teneantur. Monasteria etiam sine aliorum auctoritate visitent. Addit, in acquirendis Ecclesijs post factam de electis siue nominatis apud Diœcesanos præsentationem, & præstitum consensum, licitè administrare posse, & statuta sua seu ordinationes pro vtilitate, & prospero statu ipsarum Ecclesiarum condere, non minus quam si Apostolica auctoritate emanassent. Si etiam Diœcesani aliquam Ecclesiam ipsis Canonicis concesserint, quod huiusmodi determinatio, & huius generis alia eadem auctoritate valeant; quemadmodum ex hisce literis manifestum est.

Eugenij IV. Priuilegiū 1. nostris cōcessum.

EVGENIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI *ad futuram rei memoriam. Etsi cunctis Christi fidelibus per viam mandatorum Domini incedentibus, vt de bono in melius gradiantur, Apostolicum Nos deceat adhibere præsidium, illos tamen præcipue nos conuenit specialibus fauoribus Apostolicis communire, quos diuinæ beneplacito voluntatis astrictius coaptari sentimus, vt exinde ipsorum pium propositum possint ad laudem & gloriam Diuini nominis, & animarum salutem salubrius, & quietius adimplere, & illis quæ circa hæc alias prouide gestas comperimus, vt illibata persistant libenter*

cum

cum à nobis petitur Apostolici muniminis adijcimus firmitatem. Sanè pro parte dilectorum filiorum Rectoris seu Prioris & Capituli Secularis, & Collegiatæ Ecclesiæ S. Georgij in Alga de Venetijs Castellan. Diæc. Nobis nuper exhibita petitio continebat, quod olim ipsa Ecclesia, quæ Monasterium Ord. S. Augustini extiterat, ex eo præsertim, quia erat regulari obseruantia, ac personis per quas reformari valeret penitus destitutum in Secularem & Collegiatam Ecclesiam auctoritate Apostolica fuit erecta cum suppressione Ordinis memorati. Ita quod in ea ex tunc Canonici Seculares Capitulum facientes, & in communi viuentes, sub vno tecto, & in eodem dormitorio dormientes, ac in eodem refectorio comedentes perpetuis futuris vigerent temporibus. Qui inter alia possent pro eorum felici statu de bono in melius roborando, statuta & ordinationes facere per eos laudabiliter obseruanda. Quodque postmodum Rector seu Prior Canonici, & Capitulum prædicti illo dirigente, à quo virtutum, & gratiarum omnium dona proueniunt, adeo fuerunt per exemplaris vitæ merita, & virtutes laudabiliter conuersati: Quod nonnullas videlicet S. Ioannis Decollati, S. Iacobi de Montesilice, S. Augustini de extra Vincentiam cum Sanctorum Firmi & Rustici de Leonico eius membro; S. Angeli de Monte Veronæ, S. Gregorij extra portam S. Vitalis, Bonon., Castellan., Paduan., Vicentin., & Veron. Diæcesi. Ecclesias; quarum aliquæ regulares, seu mona-

nasteria, vel Prioratus tam virorum, quàm mulierum fuiße dicuntur, ad eorum viuendi modum, cultum, ritum, seu obseruantiam, quædam Apostolica, & quædam ordinaria auctoritatibus reduxerunt; quas annis singulis visitant, & in eis annuales dumtaxat Rectores, Priores vel Præpositos ponunt, qui illis præsint, easq. regant, dirigant, & augmentent, & quod circa præmißa, & alia eorumdem præmissorum statum perseuerantiam, & augmentum concernentia, tam à quondam Bonifacio VIIII, & Gregorio XII, in eorum obedientia nuncupatis, quam à felicis recordationis Martino Papa V. prædecessore nostro, quam alias Apostolica & ordinaria auctoritatibus antedictis successiuis temporibus diuersæ litteræ emanarunt. Quare pro parte Rectoris seu Prioris & Capituli prædictorum fuit nobis humiliter supplicatum, vt ne ipsi & alij supradicti, aut ceteri ad eorum viuendi modum huiusmodi illustrante Domino in posterum forsitan reducendi, seu prædictæ, aut aliæ reducendæ Ecclesiæ huiusmodi in eorum statum valeant molestari, præmissa omnia & singula, etiam in litteris prædictis contenta, seu ipsarum auctoritate secuta approbare, & etiam confirmare, ac defectus, si qui interuenerint, in eis supplere, & insuper eis omnibus & singulis indulgere. Quod apud illam ex huiusmodi iam acquisitis, vel vt præfertur acquirendis Ecclesijs, quam pro celebrando eorum, & Ecclesiarum prædictarum, & personarum earumdem sub obseruantia

tia

tia huiusmodi viuentium, dumtaxat communi Capitulo annuatim duxerint eligendum congregari, & inibi singulis eorum Ecclesijs Rectores, Priores, seu Præpositos annuales, qui pro ipsorum eligentium, seu maioris partis eorum electionem, & electorum subsecutum, seu præstitum assensum absque eorumdem electorum facienda Diœcesanis locorum, seu alijs præsentatione, aut ipsorum licentia vel consensu administrare valeant eligere, ac pro omnibus & singulis Ecclesijs huiusmodi statuta, & ordinationes edere possint. Quodque quam decernere, ac eis quod huiusmodi per eos in futurum acquirendæ Ecclesiæ omnibus & singulis concessionibus supradictis vti, gaudere, & potiri valeant, indulgere, & alias in præmissis eis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur qui personarum iugo Domini suppositis humeris in humilitatis spiritu deseruientium statum, ne dum conseruari, sed de bono in melius adaugeri totis præcordijs affectamus, huiusmodi supplicationibus inclinati; Sancti Georgij & aliarum omnium prædictarum Ecclesiarum statuum, mutationes & erectiones ac ordinum suppressiones, nec non aliorum monasteriorum, seu locorum regularium, à quibus ipsa reformata monasteria, seu Prioratus dependebant nomina, & designationes, nec non BONIFACII, & GREGORII, *ac Prædecessoris* MARTINI *prædictorum alias quoque Apostolica, & ordinaria auctoritatibus super his concessas litteras, cum inde se-*

cutis

cutis huiusmodi eorum omnium tenores, ac formas, vires, & effectus præsentibus, ac si in eis de verbo ad verbum incerta forent, habentes pro sufficienter expreßis; auctoritate Apostolica ex certa scientia confirmamus, & etiam approbamus, supplentes omnes, & singulos defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem. Et nihilominus prædictæ S. Georgij, & aliarum Ecclesiarum huiusmodi Rectoribus, Prioribus, & Præpositis, Canonicis, & Capitulis antedictis pro tempore existentibus, quod ipsi apud illam, ex prædictis, vel alijs ad huiusmodi in communi viuendi normam seu obseruantiam forsan reformandis & acquirendis Ecclesijs, quam annuatim, vt præmittitur duxerint eligendam Ecclesiam pro omnium Ecclesiarum huiusmodi, ac personarum earumdem viuentium sub norma vel obseruantia prædicta, communi Capitulo celebrando annuatim congregari, ac inibi singulis Ecclesijs ipsis Rectores, seu Priores, vel Præpositos annuales per eligentium huiusmodi seu maiorem partem eorum electionem, & ipsorum electorum præstitum consensum in prædictis videlicet acquisitis absque Diæcesanorum locorum, seu quorumcunque aliorum licentia, vel consensu, seu de illis eisdem Diæcesanis, vel alijs facienda præsentatione. In acquirendis verò Ecclesijs huiusmodi, post factam de electis ipsis, seu electionibus eorumdem Diæcesanis præfatis præsentationem, & præstitum ab eisdem consensum, seu super hoc concessam licentiam administrare pos-

possint, deputare, ac statuta & ordinationes, quæ pro Ecclesiarum seu locorum ac personarum huiusmodi utilitate, ac statu prospero confouendo, & in melius reformando ac Dei seruitio utilia fore prospexerint eam vim, ac si auctoritate Apostolica prædicta emanassent habitura, & quæ omnes ac singulæ personæ Ecclesiarum huiusmodi, ac si in eis edita forent obseruare poßint. Ita etiam quod si contingat per loci Diœcesanum aliquam Ecclesiam de nouo ad normam vel obseruantiam viuendi huiusmodi reformari, & Rectori seu Priori & Capitulo prædictis offerri huiusmodi reformatione ac oblatione per Ordinarium facta, & ipsorum Capituli acceptatione secuta, ac prouiso illi, vt præmittitur de Priore, Præposito, vel Rectore, reformatio, oblatio, acceptatio, & prouisio huiusmodi de alia inde secuta valeant, & subsistant, ac si prædicta auctoritate Apostolica proceßissent, edere, ac statuere, & ordinare in omnibus, & per omnia liberè & licitè valeant auctoritate Apostolica, & scientia supradictis earumdem tenore præsentium indulgemus. Non obstantibus Apostolicis Prouincialibus, & Synodalibus constitutionibus, ac præfatorum reformatorum, & aliorum, à quibus illa forsitan dependebant. Monasteriorum ac Prioratuum & ordinum prædictorum statutis & consuetudinibus etiam Iuramento confirmatione Apostolica, vel quacunq; firmitate alia roboratis, cæteris cõtrarijs quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam

nam nostræ confirmationis, approbationis, suppletionis, & concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Erg. immunitates à Principibus nostris concessas confirmat.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Domini MCCCCXXXI VIII Idus Decembris Pontificatus nostri Anno I. Gratis de mandato Domini nostri PP. Vbique P. de Magio. Gratis de Mandato Domini nostri PP. Io. de Nursia.

Eugenij IV Priuilegiũ II.

Accessit ad hanc Pontificis liberalitatem nouus beneficiorum cumulus, dum eiusdem Anni mense ac die non solum data nostris Ecclesijs Priuilegia confirmat, sed immunitates etiam nobis ab Imperatoribus, Regibus, Principibus, alijsq. Christi fidelibus concessas perpetuò ratas decernit; quod plurimum vtilitatis, ac magnificentiæ nostris Cœnobijs addidit:

EVGENIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI. *Dilectis filijs Rectori & Capitulo Secularis, & Collegiatæ Ecclesiæ S. Georgij in Alga de Venetijs Castellanen. Diœcesis Salutem & Apostolicam benedictionem. Cum à nobis petitur, quod iustum est & honestum, tam vigor æquitatis quam ordo exigit rationis, vt id per solicitudinem officij nostri ad debitum perducatur effectum. Eapropter Dilecti in Domino filij vestris iustis postulationibus grato concurrentes assensu omnes Libertates & Immuni-*

munitates à Prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, nec non pro talibus in eorum obedientia reputatis, siue per priuilegia, vel per Indulgentias vobis & Ecclesiæ vestræ concessas, nec non libertates & exemptiones Secularium exactionum à Regibus & Principibus, ac alijs Christi fidelibus rationabiliter vobis & Ecclesiæ prædictæ indultas, sicut eas iustè & pacificè possidetis, vobis & per vos eidem Ecclesiæ auctoritate Apostolica ex certa scientia confirmamus ac præsentis scripti patrocinio communimus. Volentes atque decernentes auctoritate & scientia supradictis quod S. Ioannis Decollati, S. Iacobi de Montesilice; S. Augustini de extra Vicentiam cum Ecclesia SS. Firmi & Rustici de Leonico eius membro, & S. Angeli de Monte Veronæ, & S. Gregorij extra portam S. Vitalis Bononiensis, Castellanensis, Paduanensis; Vicentinensis, ac Veronensis Diœcesis Ecclesiæ, quæ ad vestram obedientiam, & ritum: videlicet, Quod eorum Rectores, Præpositi, seu Priores & Canonici, seu personæ in communi viuant sub vno tecto, & in eodem dormitorio dormiant, ac in eodem refectorio comedant, prout vos viuitis, dormitis, & comeditis, sunt redactæ, nec non quæcumque aliæ Ecclesiæ ad obseruantiam & ritum huiusmodi præstante domino in posterum reducendæ seu etiam reformandæ postquam reductæ & reformatæ fuerint, vt præfertur omnibus & singulis libertatibus, immunitatibus, Priuilegijs, & Indulgentijs huiusmodi gaudeant

& potiantur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, communitionis, & voluntatis infringere, vel ei vsu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo trigesimo primo, VIII Idus Decembris, Pontificatus nostri Anno Primo.

Gratis de mandato D.N.Papæ P.de Magio.

Gratis de mandato D.N.Papæ P.de Viuianis.

Eugen. IV Priuilegiū III. *Eodem die & anno Pontifex amplo rescripto confirmat abolitionem Monialium Ecclesiæ S. Iacobi Montisilicis eiusq; reformationem ab Episcopo Patauino factam, nosq. ab omni præsentatione Rectoris pro annua quam vocant inuestitura liberat, quod breuitatis causa huc transferre prætermisimus.*

Nouo prætera benignitatis exemplo, petentibus humiliter maioribus nostris, Summus Pontifex indulsit potestatem suscipiendi statutis temporibus à quocumque Catholico Antistite omnes sacros ordines in sacellis, siue Ecclesijs nostris, sine ordinariorum, seu Episcoporum licentia.

Eugen. IV Priuilegiū IV. EVGENIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI. *Dilectis filijs Vniuersis, & singulis Prioribus, Præpositis, Canonicis, & personis quarumcumque Ecclesiarum de Congregatione S.Georgij in Alga nuncupati,*

Ca-

Castellanensis Diœcesis salutem & Apostolicam benedictionem. Exigit vestræ deuotionis sinceritas, vt humilibus votis vestris in ijs per quæ vestris commodis & meritis quiete consulitur, quantum cum Deo possumus fauorabiliter annuamus. Hinc est quod nos vestris in hac parte supplicationibus inclinati vobis, vt vos & singuli quos antea in Canonicos quarumcumque Ecclesiarum vestræ Congregationis pro tempore recipi contigerit ad hoc alias idonei, omnes etiam sacros Ordines à quibuscumque malueritis Catholicis Antistitibus gratiam & communionem Apostolicæ habentibus, statutis tamen à iure temporibus, tam in Capellis, siue Ecclesijs vestris, quàm ad hoc locis congruis & honestis recipere, ipsiq. Antistites vobis, & ipsis prædictos Ordines conferre & impendere liberè & licitè possitis, & valeant. Ordinariorum locorum & quorumvis aliorum super ijs licentia minimè requisita, auctoritate Apostolica tenore præsentium de speciali gratia indulgemus. Non obstantibus Apostolicis ac Prouincialibus, & Synodalibus, Generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ceterisque contrarijs quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnatio-

tionis Dominicæ millesimo quadringentesimo trigesimo primo x.Cal.Ianuarij, Pontificatus nostri Anno primo.

Gratis de mandato D.N:Papæ. P.de Magio.

Gratis de mandato D.N.Papæ. B. de Puteo.

Tantis summi Patris beneficijs aucti feruentiores in Christi obsequia pergebant omnes: Laurentio Iustiniano Præfecto omnia prosperè, & piè acta. Hinc denuò Summus Pontifex alio diplomate eorumdem animos exhilarat, & tamquam charissimos filios à quacumque solutione, contributione vectigalium, ac subsidiorum, seu triennalium decimarum, alijsq. debitis liberat. Ab omni etiam sententia excommunicationis, ac interdicti absoluit, omnesq. processus aduersus eos tollit, simul ab irregularitate ex huiusmodi causa fortaßis contracta immunes reddit, addita comminatione diuinæ indignationis seuerissima in eos, qui ipsos exactionibus molestare tentauerint.

Canonici à Decimis & vectigalibus liberantur.

Mccccxxxi Eugen. IV. Priuileg. V.

EVGENIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI. *Dilectis filijs S. Georgij in Alga de Venetijs, S. Ioannis Decollati, S. Iacobi de Montesilice, S. Augustini de extra Vincentiam, & Sanctorum Firmi, & Rustici de Leonico, S. Angeli de Monte Veronæ Castellan. Paduan. Vicentin. Veron. Diœcesis, ac S. Gregorij de prope Bononiam Secularium & Collegiatarum Ecclesiarum Rectoribus, Canonicis, & Capitulis Salutem & Apostolicam benedictionem. Sinceræ deuotionis affectus quem ad*

Nos

Nos & Romanam geritis Ecclesiam, non indignè meretur, vt illa vobis fauorabiliter concedamus, quæ vobis ferè conspicimus opportuna, & per quæ ab exactionum subeundis oneribus releuati commodius sustentari, & quietiùs famulari Altissimo valeatis. Cum itaque sicut exhibita Nobis pro parte vestra petitio continebat, Vos aut aliqui vestrum communiter vel diuisim per nonnullos fructuum, & prouentuum Cameræ Apostolicæ debitorum collectores, aut subcollectores, ac alios super hoc deputatos officiales, tam super annatis, quàm etiam Talijs, collectis, aut subsidijs vel triennalibus, decimis de fructibus redditibus & prouentibus Ecclesiarum vestrarum per vos exoluendis sub excommunicationis, suspensionis, & interdicti: Alijsque sententijs, censuris, & pœnis, tunc expreßis ad faciendam solutionem huiusmodi, prout alias forte legitimè tenebamini requisiti, & admoniti fueritis. Nos qui de laudabilibus vita, & moribus vestris nobis notis, alias sumus plenimodè informati. Intendentes indemnitatibus vestris paternè prouidere, vestris supplicationibus inclinati, vos, & vestrum singulos, ac Ecclesias vestras prædictas, in quibus estis diuinis obsequijs mancipati, à quacunque solutione, & contributione quarumuis annatarum, Talliarum, collectarum, subsidiorum, & triennalium decimarum huiusmodi hactenus auctoritate Apostolica ad vsus quorumuis impositorum, & Cameræ præfatæ ac ipsius gentibus, seu quibusuis alijs debitorum

rum

rum dictis collectoribus, aut subcollectoribus, seu quibusvis alijs ad hoc deputatis nuncijs vel commißis facienda, auctoritate Apostolica tenore præsentium omnino quietamus & absoluimus, ac liberamus, ita quod ratione præmissorum ad solutionem huiusmodi minime teneamini, nec ad id à quoquam inuiti compelli valeatis. Vosq. omnes & singulos ab excommunicationis, & suspensionis sententijs, propterea communiter vel diuisim à quocunque in vos latis absoluimus, ac interdicti sententia huiusmodi relaxamus, omnesque processus desuper habitos tollimus & cassamus. Et nihilominus vobiscum super Irregularitate, si quam forsan huiusmodi ligati sententijs diuina officia non tamen in contemptum Clauium celebrando, aut immiscendo vos illis contraxistis, misericorditer dispensamus. Districtius inhibentes gentibus, collectoribus, subcollectoribus, Nuntijs, & Commissarijs prædictis, ne vos aut aliquem vestrum, seu Ecclesias vestras antedictas communiter vel diuisim contra tenorem præsentium quomodolibet molestari præsumant. Ac decernentes quascumque sententias per eos contra vos & tenore præsentium faciendas, ac processus desuper habendos irritas & inanes, nec non irritum & inane quicquid in contrarium à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentare. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ quietationis, absolutionis, liberationis, relaxationis, dispensationis, inhibi-

bi-

bitionis, & constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quadringentesimo trigesimo primo, VIII Idus Februarij, Pontificatus nostri Anno primo. Ia. de Langusco.

Gratis de mandato D.N. Papæ. P. de Viuianis.

Comitia hoc anno MCCCCXXXII die X Maij habita vbi in Lucam de Este cecidit Antistitis dignitas. Reliquorum Cœnobiorum Præfecti fuerunt, S. Ioannis Decollati Ioannes Venetus; S. Iacobi Montisilicis Hieronymus Placentinus; S. Augustini, & SS. Firmi & Rustici Iulianus de Manerbio; S. Angeli Veronæ Bernardus Cremonensis; & S. Gregorij Bononiæ Hieronymus Venetus. Et cum ob tenuiores fructus in prædicto S. Gregorij cœnobio loco XII vix quattuor Canonici commodè alerentur, Summo Pontifici, vt à publicis oneribus, & vectigalibus subleuarentur, supplices libellos porrigunt, quibus lubens annuit. Mccccxxxii

EVGENIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI. *Dilectis filijs Rectori, Canonicis, & Capitulo Ecclesiæ S. Georgij de Alga Castellan. Diæc. collegialiter viuentibus, & commorantibus in Ecclesia S. Gregorij extra muros Bononien. Salutem & Apostolicam benedi-* Eugen. IV. Priuil. VI. Exemptionis S. Gregorij.

nedictionem. Sacræ religionis honestas, & deuotissimæ vitæ norma quibus sub humilitatis spiritu militantes purum, & sedulum exhibetis Domino famulatum ceteraque bonitatis exempla, quibus fide dignis estis nobis testimonijs commendati, nos commouent, & inducunt, vt ad commoditates vestras expanso benignitatis gremio prouidentes, vobis ea quæ ad Ecclesiam & normam vestram possint esse vtilia, ex nostræ liberalitatis gratia concedamus. Sane quidem cum nobis exponi feceritis quod redditus & prouentus ipsius Ecclesiæ vestræ S. Gregorij sunt ita tenues, & exiles quod deductis expensis vix quatuor ex Canonicis vestris viuere possunt, & nihilominus propter loci commoditatem & deuotionem continuè duodecim ex dictis Canonicis in dicta Ecclesia intendatis retinere, vnde nobis fecistis humiliter supplicari; quod vos & Ecclesiam prædictam à præstatione quorumcumque munerum publicorum; & à quibuscunque impositionibus, & oneribus realibus, & personalibus vobis per Ecclesiasticam vel secularem potestatem qualitercunque hactenus impositis, vel imposterum imponendis exemptos, & liberos facere dignaremur. Nos itaque qui ad ipsam vitæ vestræ normam, inspirante Domino iam commoti fuimus; & vos & loca vestra prosequi volumus paternis fauoribus, & auxilijs opportunis vestris supplicationibus inclinati, vt commodius & liberius sine vlla inquietatione viuere possitis, tenore præsentium auctoritate Apostoli-

ca vos, & præfatam Ecclesiam vestram cum bonis, & personis ab omnibus, & singulis datijs, gabellis, præstantijs, impositionibus, oneribus, muneribus realibus, & personalibus, aut alijs contributionibus, solutionibus, exactionibus quibuscunque per Ecclesiasticam vel secularem potestatem in Diœc. Bononien. & alijs Diœc. vbi existerent bona vestra, tam hactenus impositis quam de cætero imponendis, vnde à vobis aliquid exigi vel requiri posit, & ab omni alia angaria, vos prorsus eximimus, & totaliter liberamus, & exemptos, & liberos esse decernimus, & declaramus ita quod ab omni contributione fienda Ecclesiæ S. Petronij vel datio macinaturæ, siue molituræ Portarum Circularum; Sgarmigliati vini imboctati Carticellan., pro quibuscumque contractibus omnium rerum quamuis pars altera protestetur se nullatenus velle soluere, nisi suam partem datij, vel gabellæ, & à qualibet alia solutione præstantiæ, impositionis exhibitione, vel subsidij etiam pro quauis pontium, fossatorum, riuorum, riuulorum, canalium, conductorum, clausurarum, clauicarum, vel eloacarum, aut stratarum reparatione, & alia quomodolibet exactione sitis immunes absoluti, & penitus liberati. Mandantes insuper Potestati, & Capitaneo Ciuitatis nostræ Bononiæ, Capitaneis Montanearum, Potestatibus, & Vicarijs Castrorum, & locorum Comitatus dictæ Ciuitatis, necnon defensoribus Hauéris, Exactoribus debitorum Cameræ Bononiensis, Datiarijs, Gabella-

rijs, ac Officialibus aquarum & Exactoribus quibuſcunque tam præſentibus, quàm futuris, & vniuerſaliter omnibus quibus executio præſentium debet, vel poßit quomodolibet pertinere, quatenus ſub excommunicationis pœna quam quemlibet contrafacientem ipſo facto incurrere volumus, & à qua præterquam in mortis articulo conſtitutus à nullo niſi à Romano Pontifice abſolui poßit, vos ſeu dictam Eccleſiam S. Gregorij vel bona veſtra de præmißis, aut aliquo præmiſſorum nullatenus requirere, moleſtare, inquietare, vel compellere præſumant. Decernentes inſuper ex nunc irritum, & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attemptari Conſtitutionibus, Priuilegijs, indultis, vel litteris Apoſtolicis pro ipſa Eccleſia S. Petronij, vel in fauorem datiorum, vel gabellarum huiuſmodi editis, & conceßis, ſtatutis, ordinationibus, & alijs in contrarium facientibus, non obſtantibus quibuſcunque.

Data Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo quadringenteſimo trigeſimo primo, VIII. Kal. Februar. Pontificatus noſtri Anno primo.

Blondus.

Pontificis voluntatem publicis literis confirmarunt, qui Bononiæ rebus tunc præerant: quam immunitatem poſteri in hanc vſque diem magno affectu inuiolabilem conſeruarunt.

An-

Antiani, Consules, & Vexillifer iustitiæ, necnon decem Reformatores status liberatis p. p. & communis Ciuitatis Bononiensis &c. viso, & diligenter inspecto tenore suprascripti decreti, suprascripto Rectori, & Canonicis Monasterij S. Gregorij de prope Bononiam extra portam stratæ S. Vitalis eique continentia maturè considerata, habita fide de integra Religione prædictorum Fratrum, & Canonicorum, auctoritate maiorum magistratuum, ac vigore potestatis arbitrij, & bayliæ, nobis decem Reformatoribus concessorum per generale consilium sexcentorum p.p. et communis Bonon. in hac parte in effectu, de quibus constat publica scriptura rogata, & scripta per ℞ Nicolaum Bedoris Notarium, & Cancellarium nostrum infrascriptum, dictum decretum affirmamus, approbamus, & ratificamus de verbo, ad verbum, vt in eo expressum, mandantes omnibus officialibus, & datiarijs Ciuitatis, & Comitatus Bonon. ac omnibus, & singulis, ad quos spectat, vel quomodolibet in futurum spectare posit, quatenus nobis expositis attentis, & potißimè in relatione nobis facta per honorabiles Dominos Defensores Haueris, contentis, attentis, hanc nostram confirmationem obseruent, & faciant cum effectu ab omnibus inuiolabiliter obseruari. In quorum omnium robur, & testimonium præsentes nostras litteras nostrorum paruorum, & consuetorum sigillorum impressione munitas duximus fieri.

Bononiensium Decurionum Rescriptū.

Data Bononiæ in Palatio nostræ residentię, die XVIII Mensis Februarij Millesimo quadringentesimo trigesimo nono.

Nicolaus Bedoris.

MCCCCXXXIII *Anno sequenti quo Pontifex* EVGENIVS SIGISMVNDVM *Imperatorem Romæ coronat, ad S. Georgium reuersi patres. Omnium suffragijs die* XXIII *Aprilis Rector Generalis eligitur D.* MAPHAEVS *Contarenus Laurentij Iustiniani discipulus, non minus nobilitate, quàm diuinarum rerum cognitione, ac sanctissimæ vitæ norma præ ceteris illustris. Electi fuere aliorum Cœnobiorum Rectores; S. Ioan. Decollati D. Nicolaus Cremonensis; S. Iacobi Montisilicis D. Gulielmus de Casali; S. Augustini & SS. Firmi & Rustici Leonici D. Ioannes Vicentinus; S. Angeli in monte Veronæ D. Bandinus Venetus; & S. Gregorij Bononiæ D. Bernardus Cremonensis. Sed iam Laurentij Iustiniani probitas, morumq. sanctitas è latebris cœnobij ita illuxit, vt ad ipsum vndique accurrerent alij, vt offensæ veniam eius precibus impetrarent, alij, vt malè nutantis voluntatis actus in Christo confirmarentur, alij, vt ipsorum calamitates pia consolatione subleuaret. Recenti hac fama* EVGENIVS *Sum. Pontifex iam morum ipsius ex contubernio conscius, hisce Congregationis nostræ incrementis mirè afficiebatur, quam vt vberiori beneuolentia augeret, Laurentium Episcopum Vicentinum designat, mox Castellanensem creat. Pontificis*

Maphæi Contareni encomiũ.

L. Iustiniani honores Ecclesiastici.

vo-

voluntatem aliquandiu morabatur, hinc Viri religiosissimi modestia, hinc reliquorum Patrum in communem veluti Patrem ac Præsidem affectus. Itaque Laurentius etiamsi iterato secessu oblatum honorem euitare cogitasset, nihilominus tandem subsistere & in patrum sententiam venire sanciuit. Erant qui suaderent non esse Summo Pontifici obluctandum: Alij hortabantur nullo modo suscipiendum illud munus, mundi fastum, insueta onera, & corporis imbecillitatem prætexentes. Nec defuere qui fugam suggerebant: innixi omnes Sanctorum exemplis, qui vel huiusmodi honorem adijssent, vel renuissent, vel clanculum euitassent. In re tamen adeò graui Patres omnes conueniunt, Pontificem submissè exorandum literis & nuncijs, ne ipsis Patrem ac columen auferret, à cuius diuortio Societas planè periclitaretur. Sed tandem partim rationibus, partim auctoritate, vicit Summi Pontificis sententia, vt Anno ætatis suæ quinquagesimo primo Episcopatum adiret, postquam variæ intercessissent literæ, quas hic attexere non præter rem erit.

EVGENIVS PAPA IV *Laurentio Iustiniano. Dilecte fili salutem & Apostolicam benedictionem. Quum primum audiuimus vacationem Ecclesiæ Vicentinæ, ex obitu bonæ memoriæ P. Episcopi Vicentini perspeximus aduenisse tempus, quo desiderio cordis nostri satisfieri poterit. Hodie siquidem venerabilem fratrem nostrum F. Episcopum Castellanensem, à* Eugenij IV literæ ad L. Iustinianum.

vin-

vinculo quo Ecclesiæ Castellanensi tenebatur absoluimus, & ad præfatam Ecclesiam Vicentinam transtulimus. Te verò in Episcopum & Pastorem præfatæ Ecclesiæ Castellanensis de consilio fratrum nostrorum præfecimus. Hortamur itaque tanquam à Deo vocatus vt Aron huic ordinationi consentire velis, ac pro honore Dei, & animarum salute, & animæ tuæ merito hoc onus assumere. Non enim ignoramus, quantum verbo, auctoritate & exemplo illi Ciuitati valiturus sis: & præsertim Sanctæ Congregationi tuæ, prout de hac re alias tibi scribemus particularius. Nos verò, qui onera nostra tecum libenter partiti sumus, omni opera & industria curabimus tibi fauori & auxilio esse. Propterea veluti obedientiæ filius quod tibi Dei voluntate iniunctum est, parato animo suscipe. Nam (vt inquit B.Gregorius) sicut non licet talia appetere, ita nec vocatum ad ipsa pertinaciter recusare. Ex his enim consequeris benedictionem à Domino, & gratiam à Deo salutari tuo.

Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo capitum Principum Apostol. die XI Maij, Pontificatus nostri anno tertio.

His perlectis Patres non parum moti, præmissis precibus ac ieiunijs, denuò supplices rogant, vt Summus Pontifex LAVRENTIVM *ipsis relinquat. Literæ verò istæ iniuria temporum perierunt: ad quas eiusmodi Pontificis responsum apud nos extat.*

E v-

EVGENIVS PAPA IV *ad Consortium Canonicorum S. Georgij in Alga. Dilecti filij salutem & Apostolicam benedictionem. Tum ex literis vestris receptis, tum ex ijs, quæ dilectus filius Georgius Eremita nobis retulit, intelleximus vos satis contristari quod dilectum filium* LAVRENTIVM IVSTINIANVM *in Pastorem & Patrem dederimus Ecclesiæ Castellanensi, quum tamen expectaremus, vt quemadmodum exhortati fuimus congauderetis nobiscum. Si consideremus consortij necessitudinem, communem perseuerantiam in opus Dei, mærori vestro satis ignoscimus. Si amorem proximi, Rempublicam, & commune bonum, ab his omnibus mæror excluditur. Neque magni facimus eius corporis conditionem ad paratos labores, quoniam non robusto corpore, sed forti & feruenti animo opus est. Aderunt multi præterea, qui communicatos labores libenter excipient, ipsique in omne officium, & in omne tempus auxilio erunt, ita vt nonnunquam in contemplationis bonum se recipiat. Sæpè verò ad Moysi exemplum descendat ad castra, vt proximorum necessitati consulat. Sic Apostolos, sic Pastores Ecclesiæ, sic Dominum nostrum* IESVM CHRISTVM *fecisse legimus. Quis ex hac assumpta dignitate calumniam faciet, præsertim, quum viderit Pontificem sine auro, sine diuitijs, sine pompis, nihilve quod suum sit quærere, sed quod Iesu Christi? Hoc iure non euacuabitur gloria in Christo, sed amplior reddetur. Huius rei plura ante oculos*

Eugenij literæ ad Canonicos S. Georgij.

los habetis exempla. Ex his non ambigimus, quin vberrimos fructus secuturus sit. Multa siquidem commoda in conditione personæ ipsius, inter quæ fauor Sedis Apostolicæ impræsentiarum se offerunt, quæ non habuerunt ante prædecessoris eius. Itaque siccate iam lacrymas, considerate quantum bonum sit apud Episcopum pro multis offerre se Deo, & date illi gloriam & honorem. Datum &c.

Videns igitur Laurentius Pontificem propositi tenacem ipse sequenti Epistola se se humiliter excusat.

L. Iustiniani respõsio ad Eug. IV.

Laurentius Iustinianus ad EVGENIVM PAPAM IV.

Sanctissime ac Beatissime Pater ouium Christi Iesu Domini nostri vniuersalis Pastor. Quanto mœrore sit oppressum cor meum, quot singultus, quotve obortæ sint lacrymæ, ex hoc quod vilitatem meam Ecclesiæ Castellanensi præficere intendit Sanctitas vestra, nouit ille testis & Iudex, cui notissima absque ambiguitate sunt omnia. Ad quod quidem onus portandum, quum prorsus me sciam impotentem, & indignum, coram Sanctitatis vestræ prostratus pedibus, tanquam filius (licet immeritus) à clementissimo patre postulo: quatenus parumper cæteris à corde sepositis curis dignetur Sanctitas vestra patienter audire, reuoluere animo, sinceraque examinatione rationibus meis, quas sub compendio dicturus sum, accommodare consensum: si qua erga vilissimum filium inest paternalis affectio, si qua ad vlcerosum compassio, si qua erga oneribus conscientiæ grauatum pia miserandi intentio.

tentio. Horrent namque omnia interiora animæ meæ, cum materiam hanc discutio, nec vllo modo patitur tanto se ingerere periculo, quum notißimum sit me secundum interiorem hominem priuatum esse scientia, à virtutibus prælatis congruentibus alienum, atque à tali experientia extraneum. Secundum verò exteriorem continuis penè languoribus laborantem in seniumque vergentem. Quæ vniuersa Pastoribus Ecclesiæ nullatenus congruunt, imo supra modum aduersantur. Quanti autem ponderis sit regimen huius Diœcesis, in qua plurimum disordinatus est Clerus, vitia innumerabilia adulta, creberrima lucta, & quotidiana contradictio nobilium ac potentum, optime considerare valet Sanctitas vestra. Hinc animus diffidit aliquam vtilitatem posse perficere. Consideratis etiam persecutionibus, laboribus continuis, & modicis profectibus Sanctorum præsulum, qui in Domino quieuerunt: quorum vtinam dignum essem deosculari vestigia. Præterea quis non merito scandalizetur, cum viderit, seu audierit Laurentium post annos triginta in Monasterio sub obedientia conuersatum cum parcitate victus, ac vestitus sedula semper intentione hominum consortia declinasse, nunc expositum esse turbis, audire causas Secularium, conuersationem habere cum ipsis, quibus mea conuersatio omnino non conuenit, & colloquia facere, quæ seruis Christi non competunt? His alijsque rationibus vereor maius detrimentum debere insurgere in subditos

T *per*

per promotionem hanc, quam commodum. Postremo cum attendo diligenter fratrum nostrorum in me amorem, coniunctionem & sinceram charitatem ipsosque cordis tentationes superasse, me præstantiores esse eos conspicio. Ideoq; Sanctitas vestra dignetur hoc opus iniungere alteri, qui magis quam vilitas mea dominico gregi prodesse valeat. Sunt enim in consortio nostro quamplurimi, quibus cum propter vitæ meritum, ac scientiæ ornamentum, tum propter abundantiam cælestis gratiæ istam conferre poterit dignitatem Sanctitas vestra, quam Dominus ad sui gloriam incolumem in vtroq; homine custodire dignetur. Amen.

Datum Venetijs ex Cœnobio nostro S. Georgij in Alga.

Pontifici autem hinc cæptus ardor potius creuit, quàm vt se exorabilem præberet, quin IVSTINIANO *hoc responso obsequium insinuat.*

Eugenij IV literæ ad L. Iustinianum.

EVGENIVS PAPA IV *ad Laurentium Iustinianum. Dilecte fili salutem & Apostolicam benedictionem. Receptis literis charitatis tuæ & intellectis ijs, quæ per dilectum filium Georgium Eremitam nobis dici mandasti, nihil noui de proposito tuo suscepimus. Arbitrabamur enim id præcipuum esse menti tuæ vt soli ocio vacares. Sed quoniam te in meliorem sortem dari posse conspeximus, ex multorum consilio Ecclesiæ Castellanensi te in patrem dedimus. Consuluimus saluti patriæ, ex qua originem duximus: consuluimus et tibi in maius meritum animæ tuæ. Quum igitur ad*

hoc amplius bonum à Deo vocatus sis, non satis conspicimus, quomodo cum Deo dissentire gestias. Neque ad hoc satisfaciunt, quæ pro te inducis. Primum te nouimus quantum secundum vtrunque hominem per annos triginta profeceris, & idcirco in hanc Rempublicam Pastorem te induximus. Neque æstimauimus; quod in senium tendas, quoniam non corpore, sed animo laborandum est. Sed & multos habebis, præsertim conseruos tuos, qui in omni officio, fauori & auxilio tibi erunt. Habebis & nosipsos & Apostolicam Sedem, quorum nihil aut parum habuerunt prædecessores tui. Simulque considera, quod non regnum suscipis, sed ministerium Christi, non honorem, sed onus, non diuitias, sed dispensationem multiformis gratiæ Dei. Neque id existimes, quod nonnulli (vt scribis) hoc fortasse refugerint, quoniam varia sunt dona discipulorum Christi. Multos enim virgines dedit, multos in solitudinem contulit, te vero quum vtriusque vitæ participem fecerit, iure ad hoc subeundum onus te astrictum esse intelligis. Ita enim penè omnium Castellanensis Ecclesiæ summa expectatio est, vt te in Patrem ac Pastorem habeant Qua de re vocationem tuam amodo cognosce, nec velis ex humilitate bonum humilitatis, & obedientiæ perdere: quoniam sicut non licet te hanc appetere rem, ita non licet pertinaciter recusare. Et sic te hortamur iterum, atque iniungimus. Leua in circuitu oculos tuos, & vide. Omnes isti congregati sunt, venerunt

tibi. Super te enim orietur Dominus, & gloria eius in te videbitur, quoniam (vt indubiè speramus) propitio Deo in hos veluti in terram bonam semina sparges, & afferes fructum centuplum in patientia.
Datum, &c.

Itaque Pontifici humiliter cedens Laurentius, suscepta muneris dignitate, Insulam S. Georgij sibi carissimam relinquit; assumptis duobus ex nostris Patribus. Quorum alterum diuinis adhibebat, cum altero maiores familiæ curas partiebatur. Idque munus adijt sine pompa & sine comitatu, ea humilitate vt ne fratres quidem germanos sibi adesse permiserit. Eò cum peruenisset, suarum virium, & valetudinis memor, fusis ad Deum precibus ac suspirijs pro salute populi, ciuiumq; moderatione per quietem fulgore quodam veluti recreatus, animum in diuersa agitatum ita composuit vt pari facilitate Episcopatum, qua olim Cœnobium administraret. Frugalitatem in primis eximia ostendit familia, herilis sanctimoniæ æmula.

Acerbum omnibus Laurentij abitum leniuit lætus ex Lusitania rumor allatus de prosperis nostri Ordinis ibidem recens cæpti incrementis. Cuius initium & progressus ad Societatis nostræ splendorem hic iuuat attingere.

Canonicorum S. Io. Euãgelistæ apud Lusitanos ortus & progressus.

Anno M CCCC XXV *floruit in Lusitania Ioannes Vicentius Vlyssiponæ natus, Medicinæ Doctor & politioris literaturæ professor eximius, corporis forma,*

ma, animiq. dotibus præstantissimus. Hic spretis mundi illecebris, Martino Laurentio verbi diuini concionatore, & Alphonso Nogueyra viro generis nobilitate claro, socijs adhibitis, in communem vitæ rationem propensis, in Ædem S. Mariæ dos Oliuaes propè Vlyssiponam secessit. Loci Rector illorum pium viuendi institutum collaudans, diuino ardore excitatus ipsis lubens adhærebat. Veteris amicitiæ memor Vascus Portualensis Episcopus inde eos ad se euocauit, moxq. in Ecclesiam S. Mariæ de Campanhaan duabus ab vrbe leucis transtulit, vt loco ab hominum frequentia remotiori tranquillam & beatam vitam ducerent. Vasco paulò post ad Eborensem Episcopatum traducto, pij Viri tanto patrono destituti, cum fortuna hospitium & consortium mutare coguntur. Alphonsus igitur Romam proficiscitur, alij ad patrios lares redeunt, Ioannes constanti animo aduersa hæc ferens, cùm suas facultates pauperibus distribuisset, cum Ioanne Rodriguez, & Petro Aluarez, humili habitu vniuersam Lusitaniam peragrauit. Bracharam interea Augustam cùm venisset, ab Archiepiscopo D. Ferdinando Hispaniarum Primate pro veteri necessitudine perhumaniter fuit acceptus; ab aliquot dierum mora Archiepiscopus suaui horum virorum colloquio summopere recreatus, optimos Viros ad suæ Diœcesis dignitatem secum retinere tentabat. Ioannes, cui pietate & vitæ innocentia nihil prius erat, cum suis Archiepiscopo non inuitus assensit. Defuncto

cto Abbate Monasterij Sancti Saluatoris de Villa de Frades Ordinis Benedictini locus iam omni regulari obseruantia destitutus, in commendam transierat. Ioannes itaque cum socijs Archiepiscopi auctoritate Anno M CCCC XXV *hanc sedem habuit.*

Hoc tempore Alphonsus Nogueyra, qui è Portualensi ciuitate Romam contenderat, fama sanctitatis Canonicorum Secularium S. Georgij ab Alga Venetijs per vniuersam Italiam sparsa, quam Romæ etiam ex Antonij Corrarij, & Gabrielis Condulmerij S.R.E. Cardinalium dotibus perspexerat, cùm deuotionis ergò Venetias appulisset, hosce Viros religiosos & Apostolicæ vitæ sectatores inuisit: cumq. iam à Ioanne certior factus esset, ab Archiepiscopo Bracharense collatum ijs Cœnobium S. Saluatoris de Villar de Frades, descriptis nostris Institutis, in Lusitaniam reuersus, Ioanni et sancto aliorum consortio se reddens, memoratis ijs, quæ de sanctitate, & in Deum pietate apud Canonicos S. Georgij obseruauerat, sic animos eorum ad sanctissimum huiusmodi virorum exemplum excitauit, vt omnes vnanimi consensu, Alphonso gratulati istius Societatis statuta vltro reciperent, ac statim giluo habitu in cæruleum mutato, ceterisque vitæ morumque institutis Canonicis Venetis se conformarent.

Peruagata itaque per Lusitaniam huiusmodi patrum fama Alphonso V. Portugalliæ Regi tanti fuit, vt Ioannis Vicentij & Martini Laurentij fidei crederet

deret Infantem Elisabetham, quam Philippo Burgundiæ Comiti anno M CCCC XXX *sponsam traderent, relicto Roderico Arnado Monasterij de Villar de Frades moderatore.*

Expedito in Burgundia negocio, ipsi ad sui Ordinis confirmationem se se Romam receperunt. Hic cum aliquantulum substitissent, Gabriel Condulmerius lethali morbo ac medicis desperato corripitur. Ioannes Vicentius deploratam alijs valetudinem optimis auxilijs restituit. Opinionem de ipso non vulgarem res ea sic auxit, vt Martinus V. Sum. Pontifex Societatem eius ac Monasterium S. Saluatoris de Villar hisce literis amplißimè confirmaret, negotium committens Episcopo Visenensio, & Præposito Generali D. Hieronymi.

MARTINVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI. *Venerabili Fratri Episcopo Visenensio, & dilecto filio Lupo Dolmodo, Ordinis S. Hieronymi, Generali Præposito, Salutem, & Apostolicam benedictionem. Apostolatus officium desuper nobis iniunctum mentē nostrā solicitat, & inducit, vt circa ea, quæ diuini cultus incrementa respiciunt, operosis studijs, & curis assiduis intendamus, illaque prosequamur fauoribus opportunis. Exhibita siquidem nobis nuper, pro parte dilectorum filiorum Ioannis Vincentij, in artibus, & medicina magistri, Rectoris Parochialis Ecclesiæ S. Iacobi de Termis Olixbonensis Diœcesis, necnon Martini Laurentij, Roderici Amado, Ioannis Roderici*

rici presbyterorum, Alphonsi Petri, & Martini Ioannis, clericorum, petitio continebat. Quod cum olim ipsi, & nonnulli clerici, & laici, zelo deuotionis accensi cuperent humanis abdicatis solicitudinibus, & secularibus curis, in aliquo loco honesto ad hoc congruente collegialiter, & in communi viuere, ac religiose inuicem conuersari studioq. piæ vitæ continuum, & deuotum altissimo reddere famulatum, venerabilis Frater noster Fernandus Archiepiscopus Bracharensis, propagatione diuini cultus affectus cupiens eosdem exponentes in eorum laudabili proposito confouere, ac considerans, & diligenter attendens, quod in Monasterio S. Saluatoris de Villar de Frades Ordinis S. Benedicti Bracharensis Diœcesis, quod propter inopiam, & fructuum exilitatem quas malitia temporum, & Abbatum, qui pro tempore fuerunt, incuria, atque neglectu incurrerat, tunc Abbate, & conuentu carebat, nec reductionis ipsius ad statum pristinum spes vlla haberi poterat, cultus regularis obseruantiæ omnino per tempora multa cessauerat, Monasterium ipsum prius, per eundem Archiepiscopum, in eo ordine, & dignitate suppreßis pariter, & extinctis in seculare beneficium auctoritate ordinaria instituit, & reduxit, necnon parochialem etiam S. Saluatoris de Varza, eiusdem Diœcesis, cuius viginti cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis eidem beneficio, sic vt permittitur instituto, & reductio, cuius etiam viginti librarum Turonensis paruorum fructus, redditus,

& pro-

& prouentus, secundum communem æstimationem valorem annuum, vt asseritur in portatis non excedunt: eadem auctoritate, vniens, incorporans, & adnectens beneficium ipsum cum annexis huiusmodi, ac omnibus iuribus, & pertinentijs suis Ioanni Vincentij, eadem auctoritate contulit, & de illa etiam prouidit, prout in literis eiusdem Archiepiscopi, superinde confectis dicitur plenius contineri, quarum vigore Ioannes Vincentij, beneficium ipsum cum annexis huiusmodi assecutus poßidet, & ibidem cum dictis socijs residet de præsenti. Quare pro parte ipsorum Ioannis Vincentij, & presbyterorum nobis fuit humiliter supplicatum, vt præfatis omnibus, & singulis pro eorum subsistentia firmiori robur Apostolicæ confirmationis adijcere, & aliàs opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur qui diuinum cultum nostris potißimè temporibus augeri, & conseruari intensis desiderijs affectamus, de præmißis certam notitiam non habentes discretioni vestræ per Apostolica scripta committimus, et mandamus quatenus vos, aut alter vestrum de præfatis omnibus, & singulis, ac eorum circumstantijs vniuersis auctoritate nostra vos diligenter informetis. Et si per informationem huiusmodi præmissa reperieritis vera esse, super quo vestram conscientiam oneramus, vnionem, annexionem, incorporationem, collationem, & prouisionem præfatas, ac alia inde secuta eidem Ioanni Vincentij, auctoritate nostra præfata approbetis, ra-

V ti-

tificetis, & confirmetis, cum præfatis huiusmodi, ac successoribus eorundem in perpetuum collegialiter, & in communi viuentibus, constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis, & consuetudinibus monasterij, & ordinis prædictorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quacumque firmitate alia roboratis, ceterisque contrarijs non obstantibus quibuscumque. Nos enim, si per vos vnionem, annexionem, & incorporationem, ac alia inde secuta approbare, ratificare, & confirmare contigerit; vt præfertur, volumus, & Apostolica auctoritate concedimus, quod Ioannes Vincentij, presbyteri, & laici, ac successores huiusmodi omnibus priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, & indultis, religioni, & fratribus ordinis Sancti Hieronymi, etiam à Sede Apostolica, sub quacumque verborum forma concessis gaudeant pariter, & vtantur.

Datum Romæ apud Sanctos Apostolos, XIII. Kalendas Februarij, Pontificatus nostri Anno quarto decimo.

A qual letra assi mostrada, & apresentada perante o dito Iuyz, pollo dito Rodrigo Amado como dito he, disse ao dito Iuyz em seu nome, & das outras pessoas na dicta letra contheudas, que elles entendian enuiar a dita letra per muitas partes, & lugares deste Reyno, et que se temia de a perder per fogo, ou agoa, ou per outro algum cajam, ou caso fortuito, & que lhe pedia, que lhe mandasse dar o theor da dita letra, & hum

hum estromento publico com sua autoritade ordinaria, & que mandasse, que fizesse fee como original, & o dito Iuyz vista a dita letra & como não era raza, nem viciada, nem entrelinhada, nem em alguna parte de si sospeita antes era de todo vicio, & sospeiçam carente, mandou a mim tabiliam, que desse ao dito Rodrigo Amado hum estromẽto, & mais os que lhe cumprissem com o theor da dita letra com sua autoridade ordinaria, que a ello deu, & sob meu sinal, & mandou que valesse, & fizesse fee como o verdadeiro original, & o dito Rodrigo Amado pedio assi este estromento, testemunhas que presentes forão, Aluaro de Fragoas, & Fernão Pirez, & Gonçalo Rodriguez, et Gil Esteuez, & Lourenço Afonço tabaliam, & outros, & eu Gil Gonçaluez tabaliam por El Rey na dita Cidade, que presente foy com as ditas testemunhas, & a pedir a requerimento do sobredito per autoridade, & mandado do dito Iuyz este estromento escreui, & aqui meu sinal fiz em testemunho de verdade, que tal he, &c.

Pontifice rebus humanis exempto, Condulmerius successor non modo hæc Priuilegia rata esse iussit, sed D. Georgij insuper ab Alga ipsis enixè postulantibus Instituta concessit: EVGENIVS EPISCOPVS *Seruus Seruorum Dei. Ad futuram &c.* Nos etiam vt ipse Ioannes Vicentij, ac Presbyteri, Clerici, & alij prædicti, ac omnes successores eorum in eadem conuersatione, seu alio loco conuersationis eorumdem, seu de eorum Societate

V 2 de-

deuoti perseuerantes omnibus & singulis priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, indulgentijs, indultis & gratijs dilectis filijs Rectori Monasterij, & Canonicis Secularibus S. Georgij de Venetijs Castellanensis Dioecesis, à Sede Apostolica, vel in genere, seu specie ipsorum Ecclesijs, & locis quouis modo concessis: quorum tenore alijs nostris literis habuimus pro expressis, perinde vti, & gaudere libere, & licite valeant, &c. Datum Romæ Anno MCCCCXXXI. XV Cal. Iun. Pont. nostri Anno primo.

Idem Pontifex Anno MCCCCXLV. *amplo diplomate Institutionem & incorporationem Monasterij de Villar de Frades per Martinum Papam V. collatam confirmat, necnon omnia priuilegia S. Georgio in Alga concessa, et Ordini B. Hieronymi largitur his verbis:* Iuxta instituta Canonicorum S. Georgij in Alga prædictorum viuant, & iuxta mores, statuta, consuetudinem, & priuilegia Congregationis Canonicorum S. Georgij prædictorum teneatur, regatur & gubernetur, ac teneri, regi & gubernari debeat in omnibus, & per omnia &c. eisdem scientia & auctoritate statuimus, & ordinamus, nec non præsentibus & futuris Canonicis Congregationis S. Saluatoris de Villar de Frades prædictis concedimus, quod moribus, institutis, consuetudinibus, ac priuilegijs Congregationis Canonicorum S. Georgij in Alga prædictorum se

con-

confirmare & iuxta illa viuere, habitum gestare &c. Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ MCCCCXLV. IV. Idus Martij, Pontificatus nostri An. XVI.

Adeo genti isti nostra viuendi norma, habitus, victus, simplicitas, solitudo, charitatis studium, veluti suauissima piæ vitæ oblectamenta, placuerunt, vt vberrimum hisce quæ retuli etiam testimonium præbeat hodierna die eorumdem Constitutionum principium idiomate Lusitano typis vulgatum: Foy instituizam, e reformazam desta Congregazam reformada em Veneza em o mosteyro de S. Iorge d'Alga, em a Era de MCCCCIV *annos, e os fundadores foram Antonio Corrario, que despoys foy Cardeal, e Gabriel Condulmario, que foy Papa Eugenio IV. e per Lourẽzo Iustiniano, primeyro Patriarcha de Veneza, de cuia santidade dam testemunho seus escrittos, e vida exemplar, e outros muytor varoeus religiosos, iunctos em o mosteyro de Sam Iorge d'Alga. Foram ordenada, e reformada pe lo Papa Gregorio XII. em conegos Seculares viuentes in commum, à modo de Sanctos Apostolos, como largamente se pode ver em sua fundazam. E despoys, no anno de* MCCCCXXV *en este nosso Reyno de Portugal, no mosteyro de Villar de Frades, do Arcebispado de Braga foy reformada esta Congregazã, e estado Apostolico da maneyra, que tem os Conegos de S. Iorges d'Alga, cum todos os priuilegios, e grazas, que tem os Conegos de S. Iorge; e i lo*

peto

peto Padre Mestre Ioam, que foy Bispo de Lamego, e finalmente de Visco, e per Dom Alfonso Nogueyra, que foy Bispo de Coimbra, e despoys Arcebispo de Lisboa, e per outros virtuosos varoens, como mayr largamente se declara na fundazam.

Latino sermone reddita, sic leguntur: Fuit institutio & reformatio huius Congregationis reformata Venetijs in monasterio S. Georgij ab Alga anno MCCCCIV. & eius fundatores fuerunt Antonius Corrarius, qui postea fuit S. R. E. Cardinalis, & Gabriel Condulmerius, qui fuit Papa Eugenius IV. & Laurentius Iustinianus Venetiarum Patriarcha, cuius sanctitatem testantur eius scripta, & vita admirabilis, & alij quamplurimi religiosi Viri, congregati in monasterio Diui Georgij ab Alga, qui à Papa Gregorio XII fuerunt instituti & reformati in Canonicos Seculares viuentes in communi, ad modum Apostolorum, vt latè apparet in eorum fundatione. Et post, anno MCCCCXXV in hoc nostro Lusitaniæ Regno, in monasterio de Villar de Frades Archiepiscopatus Bracharensis fuit reformata hæc Congregatio & status Apostolicus eodem modo, quo in monasterio S. Georgij ab Alga omnibus priuilegijs & gratijs concessis eisdem Canonicis S. Georgij, per Patrem Magistrum Ioannem, qui fuit Episcopus Lamacensis, & post Visensis, & per Dominum Alphonsum Nogueyra,

qui

qui fuit Episcopus Conymbricensis, & postea Archiepiscopus Vlyssiponensis, & per alios viros virtute præditos vt latius in fundatione declaratur.

Principia hæc ita creuerunt breui, vt Cænobio S. Saluatoris alia emolumenta atque ornamenta in dies accederent. Quorum exactiorem notitiam à R. D. Melchiore de Graza Mathusiniensi Lusitano I. V. D. Viro florentis ætatis non minus erudito quam pio, ob exactum rerum gerendarum vsum diuersis præfecturis acquisitum iam Romæ pro Societate sua commerante pari fide ac benignitate acceptam hoc loco neutiquam reticebo.

Celebre est in Lusitania S. Saluatoris de Villar de Frades monasterium ob insignem quendam Monachum S. Benedicti, quem ferunt ibidem tercentum annos ad auiculæ cantum vitam traxisse. Situm est in prouincia Interamni, quæ vulgo (entre Douro e Minho) territorij Barcellensis inter Barcellos, & Bracharam Augustam ad Orientem, inde distans sex milliaria, & hinc tria. Terra fertilis est, qua itur ad Cōpostellam Regni Galliciæ, Monachi Benedictini id obtinuerunt vsque ad annum M CCCC XXV, *quo tempore nostris accessit; imo Eugenij IV Sum. Pontificis auctoritate caput totius Congregationis & Sedes Rectoris Generalis hoc titulo declaratum fuit.* Congregatio S. Saluatoris de Villar de Frades ad instar Rectoris & Canonicorum S. Georgij ab Alga Ve- S. Saluatoris Cœnobium.

Venetiarum. *Templum hic mira arte, varijsq. ornamentis constructum, parochiale est, vbi sacrarij præfectus animarum curam gerit; Cœmiterium eius piorum & SS. Virorum cineribus in hunc diem venerabile. Cœnobium in primis amplißimum, vbi quinquaginta Canonici morantur, quorum auspicijs studium Philosophiæ potißimum floret. Adiacent monasterio prata feracißima, quorum vsus quotannis pauperibus agricolis conceditur. Villas poßidet Manhente, Tapado, San Martinho, Quintorio, Eyra de Codezo: Domum in Brachara Augusta cum Oratorio, & alteram in Abbatia S. Benedicti de Varzea. Domus Regiæ de Bragantia beneficentia maximis priuilegijs ius est patribus in vicum de Villar de Frades & Tomadias. Habet etiam Abbatias, Encourados, S. Martini de Manhente, S. Ioannis de Arcus, S. Mariæ Magdalenæ, S. Leocadios, Goez, S. Æmiliani, S. Michaelis de Roriz, S. Georgij de Aduens, S. Benedicti da Varzea. Rector insuper S. Saluatoris ius patronatus in Abbatiam de Gemez cum Rectore de Banho, de Rio Tinto cum Capitulo S. Sedis Bracharensis alternis annis diuisum habet, & Vicariatus de Goez, & S. Æmiliani præsentat. Hic etiam ius tenet in ciuilibus in Manhente Capitanei Generalis titulo, centuriones nominat, ceteraq. rei militaris cum Rectore administrat, Iudices confirmat, de ciuilibus per viam appellationis cognoscit; quam dignitatem hodie sustinet D. Bernardus de Christo Theologus*

præ-

præclarus, qui indefesso studio in pulcherrimo virtutum & Musarum stadio decurrit. Amplissimi sunt Cœnobij redditus, & ex tam diviti penu pars magna religiosis peregrinantibus distribuitur. Imo annona deficiente vniuersum territorium satis amplum summa charitatis existimatione de Canonicorum horreis sustentatur.

Alterum hi Patres Cœnobium habent Vlyssiponæ extra mœnia iussu & expensis Reginæ ISABELLAE ALPHONSI V. *coniugis*, S. IOANNI *Euangelistæ extructum; quod Congregationi nomen & Rectori Generali Sedem contulit. Anno* MCCCCLXI *pia Heroina huic Diuo deuota apud Sum. Pontificem Pium IV impetrauit, quod in posterum Canonici Seculares Congregationis Sancti Saluatoris de Villar de Frades S. Ioannis Euangelistæ cognomen perpetuo assumerent. Cuius rei testimonium præbet hoc diploma.* Cœnobiũ S. Io. Euangelistæ.

PIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI.
Ad perpetuam rei memoriam. Inter cetera desiderabilia cordis nostri illud præcipue intensis desiderijs affectamus, vt vbique maiestas Altissimi collaudetur in benedictionibus gratiarum, suique gloriosi nominis cultus vbilibet amplietur, & ad horum promotionem eo libentius poscentium votis annuimus, quo viri Ecclesiastici sub sacra religionis norma viuentes spontaneam illius obseruantiam amplectantur. Sane pro parte charissimi in Christo filij nostri Alphonsi Portugalliæ Regis illustris nobis nuper exhibita peti-

tio continebat. Quod olim claræ memoriæ Isabella Portugalliæ Regina de propria salute recogitans inter cetera, quæ de bonis suis in eius vltima voluntate testando disposuit ob singularem deuotionem, quam ad Gloriosum Apostolum, & Euangelistam Ioannem gerebat, disposuit, voluit, & ordinauit quod in Heremitorio S. Benedicti de Enxobregas Vlixbonensis Diœcesis monasterio B. Mariæ de Alcobaça ordinis Cisterciensis dictæ Diœcesis subiecto quoddam monasterium sub inuocatione eiusdem S. Ioannis Euangelistæ fundauit, & de eisdem bonis suis tot dilectis filijs Abbati, & conuentui eiusdem monasterij de Alcobaça aßignare deberent quot huic suo pio desiderio condescenderent, & in ipsius erectione monasterij consentirent quodque dictum erigendum monasterium per Canonicos seculares congregationis S. Saluatoris de Villar de Frades Bracharensis Diœcesis ad instar Rectoris, & Canonicorum S. Georgij in Alega Venetiarum in communi viuentium perpetuo regeretur, & gubernaretur. Postmodum vero dicta Regina sublata de medio Abbas, & Conuentus prædicti recepta loco ipsius Heremitorij debita recompensa ipsum Heremitorium ab eodem monasterio de Alcobaça separantes, & dimembrantes illud cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis Canonicis congregationis huiusmodi pro eorum vsu, & habitatione perpetuis donarunt, & etiam aßignarunt ipsique Canonici Heremitorium prædictum donationis, & aßignationis

ca-

earundem vigorem receperunt ac illud ex tunc inhabitauerunt prout inhabitant de præsenti. Quare pro parte dicti Regis nobis fuit humiliter supplicatum, vt piæ, & laudabili ipsius Reginæ ordinationi huiusmodi vtque illa ad effectum perduci, & in ipso erigendo monasterio regularis Canonicorum eorundem obseruantia vigere, atque alij ob frugem melioris vitæ eorundem Canonicorum exemplo ad benè beatèque viuendum induci valeant voluntati, & ordinationi: necnon separationi, dimembrationi, donationi, & aßignationi prædictis prout illa contingunt omnibus, & singulis tam super vltima uoluntate, quàm alijs præmißis confectis instrumentis publicis, & inde secutis pro illorum subsistẽtia firmiori robur Apostolicæ confirmationis adijcere, & quod dictum Heremitorium de cetero, monasterium S. Ioannis Euangelistæ nuncupetur, & sit, ac caput, & principale totius congregationis eiusdem in partibus illis existat, nec ipsum amplius S. Benedicti nominetur, nec dicta congregatio S. Saluatoris de Villar de Frades prout hactenus nuncupari consueuit: sed S. Ioannis Euangelistæ de Enxobregas perpetuis futuris temporibus appelletur, quodque Canonici tam in ipso erigendo, quàm in præfato de Villar de Frades, & alijs quibusvis monasterijs, domibus, heremitorijs, & locis congregationis eiusdem in partibus illis pro tempore existentes præsentes, et futuri congregationis S. Ioannis Euangelistæ similiter ad instar Canonicorum S. Georgij in Ale-

ga prædictorum nuncupentur, & denominentur, perpetuo statuere, & ordinare, ac alias super his opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur cupientes supremas decedentium volũtates personarum præsertim illustrium pias causas concernentes executioni debitæ demandari, præfati Regis in hac parte supplicationibus inclinati, ordinationem, & voluntatem præfatæ Reginæ ipsiusq. Heremitorij separationem, dimembrationem, ac illius donationem, & assignationem per Abbatem, & conuentum prædictos, vt præmittitur, factas, & prout illas contingunt quæcumque in eisdem instrumentis contenta, & inde secuta, rata habentes, & grata illa auctoritate Apostolica tenore præsentium ex certa scientia approbamus, & confirmamus, ac præsentis scripti patrocinio communimus supplentes omnes defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem, & nihilominus autoritate præfata tenore præsentium statuimus, & ordinamus quod dictũ Heremitorium, cuius, ac aliorum monasteriorum, domorum, et locorum congregationis eiusdem fructuum, reddituum, prouentuũ verum valorem annuum præsentibus haberi volumus pro expresso nequaquam S. Benedicti, sed Sancti Ioannis Euangelistæ nuncupetur, & sit, atque omnium aliorum monasteriorum, & locorum dictæ congregationis caput, & principale in partibus illis existat, ipsa vero congregatio de cetero S. Ioannis Euangelistæ de Enxobregas, & non S. Saluatoris de Villar

de

de Frades nuncupari debeat ac etiam appellari ipsique Canonici, tam in eodem S. Ioannis Euangelistæ, quàm in præfato de Villar de Frades, & alijs quibusvis monasterijs, domibus, Heremitorijs, & locis congregationis eiusdem in illis partibus pro tempore existentes, præsentes, & futuri congregationis Sancti Ioannis Euangelistæ de Enxobregas Vlixbonensis Diœcesis ad instar Canonicorum S. Georgij prædictorum debeant nominari. Proterea eidem monasterio S. Ioannis Euangelistæ, ac Canonicis, & personis in eo, & alijs domibus, Heremitorijs, & locis congregationis eiusdem, qui pro tempore morabuntur, quod omnibus, & singulis libertatibus, immunitatibus, concessionibus, fauoribus, indultis, & gratijs eidem monasterio S. Saluatoris, & in quibusvis alijs domibus eiusdem congregationis, siue eidem congregationi, nec non Monachis monasterij S. Hieronymi Monachorum, Heremitarum nuncupati sub quibusvis verborum formis in genere, & in specie quomodocumque & qualitercumque concessis, & in posterum forsitan concedendis, & quibus ipsum Heremitorium ante separationem, dimembrationem, donationem, & aßignationem prædictas vtebatur, & gaudebat, in omnibus, & per omnia vti valeant, & gaudere auctoritate præfata concedimus, & pariter indulgemus. Non obstantibus præmißis, ac constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon statutis, & consuetudinibus congregationis, seu monasteriorum, domorum, &

or-

ordinum prædictorum etiam confirmatione Apostolica roboratis, ceterisq. contrarijs quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrarum ratihabitionis, approbationis, confirmationis, communitionis, supplicationis, statuti, ordinationis, voluntatis, & concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Romæ apud S.Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quadringentesimo sexagesimo primo, septimo Idus Martij, Pontificatus nostri Anno quarto.

Amplissimo huic cœnobio & toti congregationi hodie præest omni virtutum & literarum genere ornatissimus P.D.Michaël à Spiritusancto, cuius humanitati plurimum debemus.

S. Eligij Cœnobium. *Accedit præterea Societati Cœnobium S. Eligij Vlyssiponæ, olim Oratorium & Hospitale SS. Pauli Apostoli, Clementis Martyris, ac Eligij Confessoris, à Domino Isardo Vlyssiponensi Episcopo varijs prouentibus dotatum, cui suorum bonorum hæreditatem ex fideicommisso ad assem addidit hac conditione:* Cum autem venerint, & apparuerint aliqui Viri boni, quorum exemplum & institutum sit laudabile, & Reipublicæ gratum & vtile, viuantq; in communi, ubi totam hãc hæreditatem possideant. *Mortuo Episcopo, Petrus Portugalliæ infans Conymbri-*

bricensis Dux & Regni Gubernator, admirabili vita Canonicorum Secularium S. Saluatoris de Villar, & Ioannis Vicentij fama motus, sua auctoritate procurauit, vt hæreditas vigore testamenti ad eos deuolueretur, cui ad maiorem securitatem à Summo Pontifice Eugenio IV. Anno M CCCC XLV *confirmationem impetrauit. Situm hoc est in eminentiori vrbis parte propè Castrum, eiq. amplissimum Templum adiacet; vbi varia clarissimorum Virorum Epitaphia & Cenotaphia conspiciuntur: quo frequenter Viri Principes accedunt. Locus enim amœnissimus est. Vnde apertus in vrbem omnemq. regionem, & mare prospectus: inter cetera verò animos oculosq. mirè reficit portus ingens numerosa nauium vndique appellentium statione celebris. Canonici hic quinquaginta, quorum pars Philosophiæ, pars Theologiæ incumbit. Vt in pauca conferam, virtutis & omnium literarum seminarium est; ex quo Theologi doctissimi, Concionatores disertissimi, Iurisconsulti magni nominis, Oratores, Poetæ, Musici, pictores, sculptores, omniumq. penè artium magistri prodierunt. Imo ea Patres prudentiæ valent opinione, vt sæpe priuatis Regis consultationibus, sanctissimæ Inquisitionis, et Archiepiscopi, Rector, aliusve Canonicorum non rarò adhibeatur. Studijs commoda hic est Bibliotheca varijs literarum monumentis referta, quam sua liberalitate Doctor Laurentius Mourám auxit. Honestum otium Viris religiosis redditum amplitudo fouet.*

uet.. Villæ enim illis subiacent propè Vlyssiponam, Galua, Sancti Antonij de Toiaz, & trans Tagum flumen, o Lauradio, fructuum & vini feracissimæ. Nec illi tam singularis beneficij immemores in egenos partem promptè conferunt; quem morem pio instituto Canonici isti vbique eximio charitatis exemplo religiosè seruant.

S. Georgij de Reciam origo.

Ioannes Vicentius tam praeclari instituti auctor ad senectam properans præmium suorum laborum tulit Episcopatum Lamacensem (vulgo de Lamego) mox Viliensem. Dum optimi Antistitis munere functus Lamecensem Diœcesem uisitaret Cœnobium Monialium S. Georgij de Reciam duabus leucis ab vrbe distans, regulari obseruantia destitutum in suos patres transtulit. Initio Canonicos viginti habuit, quorum maior pars Philosophiæ operam dabat, quæ ibi magno Clericorum & Laicorum concursu publicè tradebatur vsque ad annum M D X C V I, quo felici hac patrum sede in Oratorium transmutata, Canonici ad

S. Crucis Cœnobiũ.

nouum sanctæ Crucis Cœnobium auctoritate Clementis VIII Sum. Pont. transierunt.

Hoc ipso Anno extrà vrbis mœnia Laurentius Mourão I.V.D. Palatij Regij Senator, & Consiliarius Philippi I. Lusitanorum Regis id loco editiori mira architectura & pompa à fundamentis exstruxit: quod anno M D C X X X V I I I telis fulminis mirè deformatum à Viro religiosissimo, omniumq. artium peritissimo D. Gonzalo da Madre de Deos, nobili Bra-

cha-

charensi quotidie pristinum splendorem expectat. Intra huius septa amplissima vinea, pomaria, stagna, & fontes uberrimi spectantur: Canonici ut plurimum concionibus & confessionibus incumbunt. Rector literis ornatus eligitur, ut Episcopi consilijs interueniat. Laurentij fundatoris munificentia, Bibliotheca omnigenarum disciplinarum libris instructissima est. Ceteri manuscripti ob loci angustiam adhuc in monasterio S. Eligij Vlyssiponæ seruantur. Pium adeò Laurentij institutum Clemens VIII Pont. Max. non solum rescripto peculiari sibi gratum esse ostendit, sed Bibliothecam præterea ad perennitatem sua tutela dignatus est.

CLEMENS PAPA VIII. *Ad perpetuam rei memoriam. Ea, quæ ad Religiosorum usus à pijs Christi fidelibus sunt elargita, ut perpetuo conseruentur, libenter, cum à nobis petitur, prouidemus. Cum itaque, sicut dilectus filius Petrus à sancto Ioanne Congregationis sancti Ioannis Euangelistæ Regnorum Portugalliæ Canonicus, & Procurator Generalis nobis nuper exponi fecit, dilectus filius Laurentius Mourão Senator Lamacen. & Consiliarius Regius Portugalliæ monasterio sanctæ Crucis eiusdem Congregationis sancti Ioannis Euangelistæ prope Ciuitatem Lamacen. extructo insignem Bibliothecam dono dederit, & pro ea conseruanda fabricam magnam facere intendat. Nos, ut Bibliotheca prædicta ad perpetuum usum Canonicorum, & monasterij prædicto-*

rum ibidem iuxta dicti Laurentij deſiderium ſarta tecta conſeruetur, prouidere volentes, ſupplicationibus eiuſdem Laurentij nomine nobis ſuper hoc humiliter porrectis inclinati omnibus, & ſingulis, tam Congregationis, quàm monaſterij prædictorum Canonicis, & ſuperioribus, quam alijs quibuſcumque perſonis etiam Eccleſiaſticis, quacunque etiam Epiſcopali, & maiori dignitate fulgentibus; ac ſecularibus quauis poteſtate, & auctoritate ſuffultis ſub excommunicationis latæ ſententiæ, ac ſuſpenſionis, & interdicti, alijsque excommunicationis pœnis eo ipſo incurrendis perpetuò auctoritate Apoſtolica tenore præſentium interdicimus, & prohibemus, ne ex prædicta Bibliotheca libros, ſeu librum aliquem, aut rem aliquam ad eius ornatum ibi pro tempore poſitam, quocumque prætextu etiam mutui extrahere aut alias inde aſportare, & amouere audeant, ſeu præſumant. Non obſtantibus quibuſuis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac prædictæ Congregationis etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus ceteriſque quibuſcunque.

Datum Romæ apud S.Marcum ſub annulo Piſcatoris, die x x. Iunij M D X C V I. Pontificatus noſtri Anno Quinto.

M.Veſtrius Barbianus.

Cœnobio huic adiectæ ſunt in Epiſcopatu Lamacenſi Abbatiæ, quæ animarum, (vt dicunt) curas ha-

habenti: Abbatia pariter S. Tiago dos Fettos in Diœcesi Bracharensi. Villa Quintana das Cans ei paret optima trans Durium flumen, insigni frumenti, leguminum, vini ac olei prouentu: quo Canonici præcipuè sustentantur. Huius loci Rector D. Gonzales de Madre de Deos nobilis Bracharensis, omnium scientiarum artiumq. peritißimus.

Ab vrbe Vlyßipona mille fere paßibus Cœnobium D. Benedicti de Xobregas ad littus situm est, adeo vt eius portas fluxus & refluxus maris concutiat. Magna id veneratione colitur: quo sextis ferijs maximus est concursus, præsertim nobilium Virorum qui vicinas villas incolunt. Patres clari Christi Athletæ hic Deo inseruiunt. Principum olim Lusitanorum, & Ducum de Brigantia, Ducum de Aueyro, aliorumq. hic deliciæ. Quadraginta habitatur Canonicis. Prospectus in mare è speculis hinc amœnus. Viridaria pulcherrima, vbi stagnum magno artificio à Patre D. Bernardo de sancto Antonio Viennensi ex conchylijs fabrefactum spectatur, appositis Neptuni, Tritonum, Prothei, Sirenumq. statuis. Vineam item intra septa habet optimam, & pomaria. Officina hic Pharmaceutica domesticorum valetudini, ac egentium infirmitatibus patet. Templum nouum à Venerabili Patre Antonio à Conceptione binis aureis inceptum summo substructionis splendore surgit, qui dum hoc construeretur increpantibus respondere solebat. Aqui quer Deos ser louuado; *idest:* Hic vult S. Benedicti de Xobregas Cœnobium.

Deus coli. *Vicinum ei vetus Templum veneranda B.Antonij ossa adhuc seruat, P.Augustini de Trindada aliorumq. piorum patrum exuuiæ hoc etiam loco repositæ. Huic Cœnobio Ecclesia est collegiata oppidi de Atonguia cum iurisdictione Vicariatus. Ecclesia quoque de Rio maior ei paret. Canonici laudabili maiorum consuetudine summa charitate in egenos stipem erogant.*

S.Io.in vrbe Eborensi.

In medio vrbis Eborensis S. Ioannis monasterium à familia de Fereyra erectum est, auctoris verò nomen vetustas obliterauit. Beneficij indicium est porta è palatio Fereyra contiguo in monasterium, et Ara in eius gratiam sacris dicata. Turris à Q. Sertorio Romano Lusitanorum Duce originem habere creditur. Canonicis xxx *vicina vrbi villa Abengaria redditus suppeditat: quibus famulitio, iumentis ceterisq. necessarijs abundè prospectum. Admodum Reu. D. Emanuelem de Madre de Deos prudentia & religione clarum reiq. musicæ inprimis peritum hodie Rectorem agnoscit.*

S. Mariæ de Assumptione Cœnobiū.

In eadem Diœcesi prope Castrum de Arrayolos est præterea sanctæ Mariæ de Assumptione cœnobium à Ioanne Garces institutum. Locus in territorio Ducis de Brigantia, situ quidem pomarijs, vineis, fontibus amœnus; à vallibus tamen aeris grauitate ita infestus, vt Canonici ægrè se eo transferant, quorum viginti sustentat. Principes Viros quotidie Madritum commeantes hospitio excipiebat, cùm Lusitani Ca-

stellæ

stellæ Regi parerent. Rector hoc tempore est D. Ioannes à Spiritu sancto vir integerrimus, Theologus & concionator peritus, singulari prudentia ac modestia omnibus charus. Quod munus qui gerit Ducis Brigantiæ auctoritate oppidi de Arrayolos Hospitali simul præest.

In Diœcesis Portucalensis Oppido Feyra eminet cœnobium S. Crucis, Societatis expensis fabricatum loco pomarijs, fontibus, stagnis commodo, eiq. villa à Rifaninha vicina subest. Templum huic insigne exornatur ædicula magnifice & splendide constructa à Comitibus de Feyra. Ecclesia est Parochialis, octo Canonicos alit, quorum præfectus olim S. Eligij, hodie titulo Prioris & suffragio in Comitijs gaudet, hoc tamen discrimine quod ijs à Capitularibus, ceteri verò ab vniuersa Congregatione eligantur. Rector loci est D. Pantaleon de Santiago musicæ artis peritißimus, & de Societate benemeritus, qui olim D. Eligij Rector industriæ suæ ac fidei illustrem memoriam posteris reliquit. S. Crucis Cœnobiũ.

Est etiam versus Septentrionem in vrbis Portucalensis, quæ vulgo Porto, decliuiori parte B. Mariæ de Consolatione dicatum D. Eligij, communi appellatione Santo Eloy, cœnobium, prope mœnia; loco quidem arcto, hortis tamen, stagnisq. neutiquam destitutum. Templum nondum est ad operis finem perductum; qua tamen vti licet parte, optimè adornatum. Triginta quinque hic Canonicii quorum pars concionibus, S. Mariæ de Consolatione monasterium.

bus, semel festiuis diebus, quadragesimalib. bis, altera confeßionibus & Musicis perpetuò inseruit, frequenti Principum & Optimatum præsentia, qui hic diuinis intersunt, & apud quos Rector ceteriq. Canonici ob exactum religiosi cultus ordinem semper magno loco fuerunt. Hinc crebræ ijs attentatæ à Clericis Cathedralibus molitiones; qui, vt Canonicorum instituta impedirent, nullam intermisere occasionem eos molestandi. Sed frustra. Intempestiuos enim, ne dicam inofficiosos, eiusmodi conatus Pontificum ac Regum pietas dißipauit. Ad ripam Durij fluminis tertio ab vrbe lapide villam habet amœnam. Habet etiam Ecclesias; Villarinho, Auelleda, Cabeza Santa, S. Christouam do Muro, Midoens, e Macieyra. Rectore gaudet hodie P. D. Georgio de S. Paulo Phil. & Theologo exercitatißimo, ingenio & memoria præcellenti; quem à probitate ac prudentia iure Societatis delicium dixerim.

S. Io. Euangelistę Collegium.

Inter cetera Societatis ornamenta memorandum iure S. Ioan. Euangelistæ collegium, quod venerabilis D. Antonius de Conceyzam ex amplißimo patrimonio, commodißimo vrbis Conymbricensis loco insulæ modo operis splendore, & artificio crexit. Collegij Ecclesia D. Seual iungitur. Canonici hic literis operantes, monasteriorum è quibus prodierunt impensis aluntur. Quorum studijs instituti professores humaniorum literarum maximèq. linguarum peritißimi, Philosophiæ, vtriusque Iuris, ac Theologiæ; è quibus viri

erū-

eruditionis titulis illuſtres magno Regni Luſitaniæ ornamento prodierunt. Noſtra ætate hic conſpicui ſunt bini Theologi, genere, literis, ceterisq. virtutibus, Illuſtriſsimus Ludouicus das Chagas mandato regio D. Andreæ de Almada Doctoris celeberrimi ſucceſſor: cui collega additus doctrina, morumq. probitate nunquam ſatis laudatus D. Franciſcus de Madre de Deos Philoſophus acutiſſimus ac ſuauiſſimus Poeta. Studiorum commoda in primis auxit ſua liberalitate toto orbe clarus Doctor Vincentius à Reſurrectione, Salamon Luſitanus vulgo nuncupatus, qui S. Crucis de Lamego, & D. Eligij Rector, tandem Generalis titulo ſe omnibus venerabilem præſtitit. Collegij Rector hodie excellentis ingenij, celebris Theologiæ olim publicus in Vniuerſitate Conymbricenſi profeſſor, omni ſcientiarum cumulo & prudentiæ, modeſtiæque laude inclaruit.

Nec minima integritatis fama olim Canonici omnibus fermè Luſitaniæ valetudinarijs præfuerunt: in cuius rei memoriam famuli adhuc Hoſpitalium vbique colore cæruleo induuntur: ſed literarum amore grauem huiuſmodi curam alijs ſtudio remiſerunt, quam viri Principes ambitiosè deſiderarunt. Animus quoque fuit relinquere cetera; verùm ea Dominorum de Brigantia ſemper fuit in Societatem benignitas, ut in ipſorum gratiam oppidorum de Arrayolos & de Portel Hoſpitalia tenuerit. Ea quoque apud Luſitaniæ Reges de Canonicorum charitate ac mode- Canonici S. Ioan. Hoſpitalibus Luſitanis præſunt.

ſtia

stia inualuit opinio, vt communi bono consulentes omnino administrationem valetudinarij das Caldas & Conymbricensis penes eos esse voluerint.

Hospitale Conymbricense.

Conymbricæ in foro, vulgo na Praza, est Hospitale regium. Duo hic Canonici, quorum alter Prouisor, alter Procurator. Prouisor iurisdictionem exercet regiam; illudq. munus hodie exercet D. Ioannes à Conceptione vir probatæ virtutis, varijsq. pietatis argumentis benemeritus.

Hospitale Balneorũ.

In oppido das Caldas de Rainha, idest Balneorum Reginæ Eleonoræ, quæ Io. II. Lusitaniæ Regis coniux, amplum est hospitale, in quo facile totius anni decursu mille & quingenti recipiuntur. Et quidem præter viros religiosos & Clericos etiam sacræ virgines, feminæq. honestissimæ. Bini hic pariter Canonici ijsdem officiorum titulis. Prouisori, qui in hoc etiam oppido iurisdictionem habet regiam, in Capitulo Generali, à quo eligitur, suffragij ius est. Episcopo Vicarium Ecclesiæ præsentat & Clericos, qui pro beatis Regum manibus sacra peragunt. Rebus hoc tempore præest D. Thomas de Spiritu Sancto, nobilis Portucalensis, olim Collegij Conymbricensis Rector, virtutis ac literarum nomine ita suis gratus, vt nihil ad eximiam laudem in ipso desideretur. Reliquis dignissimæ huius Societatis Viris eminentioribus suus erit locus, vbi celebriorum è Canonicis nostris memoriam producemus. Illud verò à nobis peculiare est ijs Patribus, quod etiam nunc voto, quam professionem ap-

pel-

pellamus, planè nullo adstricti aliud vitæ genus inire valeant; quamuis rara huius libertatis exempla in eis occurrant. Quod institutum Gregorij XIII prima Iunij An. M D LXXIII, *& Clementis VIII. die* XVI *Decembris* M D XCVI *auctoritate confirmatum fuit, cuius etiam Pontificis beneficio confessionibus laicorum audiendis in vna Diœcesi approbati in eadem ad examen neutiquam reuocantur; B. V. Mariæ officium ritu semiduplici recitant, & quartis S. Ioannis Euangelistæ ferijs. Alijs præterea quamplurimis, tum pro locorum confirmatione, tum pro immunitatibus, Summorum Pontificum gaudent priuilegijs, quæ simul Vlyßiponæ anno* M D XCIV, *& Romæ* M D XCV *publici iuris facta sunt. Sacræ etiam Virgines hoc institutum sectantes Redondellæ in Regno Gallliciæ florent. Canonicis tamen Monialium cura vetita peculiari hac constitutione:* Mandamos que em nenhuá casa de nosso congregazam se tome cargo de nenhuás casas, nem mosteytos de molheres, de nenhuá condizam, que seia; *idest, Nullus è nostra Congregatione assumat curam monasteriorum monialium. Apud Atrebates etiam Camerati & Coloniæ, Canonicorum Secularium sancti Georgij professionem vigere auctor est Arnoldus historicus Cassinensis.*

Sed vt ad nostrum ordinem reuertamur, Anno M C C C C X X X I V *Maiores nostri ædem S. Georgij in Alga uetustate penitus collapsam in meliorem for-* Cõsiliũ de restaurãda S. Georgij æde. M CCCC XXXIV

mam reducere cogitabant. Die octaua mensis Aprilis Maphao Contareno Generali officium resignanti Iulianus de Manerbio, quod munus ante laudabiliter à se gestum, patrum omnibus suffragijs suscepit. Vbi etiam pro S. Ioanne Decollato electus fuit Lazarus Venetus; pro S. Iacobo de Montesilice Hieronymus Placentinus; pro S. Angelo Veronæ Maphæus Contarenus; & pro S. Gregorio Bononiæ Petrus Venetus.

MCCCC XXXV *Proximi anni die IX Maij suffectus est Manerbio D. Nicolaus Cremonensis pientissimus vir. Rectores aliorum cœnobiorum vocati D. Bernardus Cremonensis S. Ioannis Decollati, D. Gulielmus de Casali S. Iacobi Montisilicis, D. Ioãnes Venetus S. Augustini & SS. Firmi & Rustici Leonici, D. Bandinus Venetus S. Angeli Veronæ, & D. Lucas S. Gregorij ad Bononiam. Per hæc tempora cum* LVDOVICVS BARBVS *aliquandiu in Concilio Basiliensi tuendis Sum. Pont. Eugenij IV partibus sese strenuum ostendisset, Patauium ad intermissa Congregationis suæ negotia reuersus ab Eugenio Taruisinæ Ecclesiæ Antistes nominatur. Munus recusatum denuo Pontificis auctoritate adire iubetur: Eugenij iussu relicta ipsi tertia prouentuum cœnobij S. Iustinæ parte. Is vero morem gerens monasterio nihil detractum voluit. Inde beneficij memores Monachi ipsum Congregationis Patrem perpetuo appellandum sanciunt, vnaq. primum ei locum inter iudices sapientes decernunt, quos Definitores vocant.*

Lud. Barbus Episcopus Taruisinus eligitur.

Elapso

Elapso iam anno Nicolaus Cremonensis successorem natus Petrum Garzonem Venetum integritate morum clarissimum die XX *Aprilis Rectores vidit, S. Ioannis Decollati Stephanum Venetum; S. Iacobi Montisilicis Ioannem Venetum; S. Augustini, & SS. Firmi & Rustici Leonici D. Ioannem Vicentinum; S. Angeli Veronæ D. Marcum Donatum Venetum; & sancti Gregorij de Bononia D. Bernardum Cremonensem. Defuncto S. Augustini Rectore, sequentis anni die* XII *Ianuarij Rector Generalis conuocatis eò ceteris Canonicis Maphæum Contarenum ibi sacris literis senescentem rebus præficit, qui re benè gesta iam aliquoties prudentiam ac fidem ita probauerat, vt iure proximis Comitijs die* XII *Aprilis vniuersæ Congregationis cura in ipsum translata fuerit. Reliquis cœnobijs Rectores appellati, S. Ioannis Decollati D. Nicolaus Superantius Venetus; S. Iacobi Montisilicis D. Iacobellus Venetus; S. Augustini & SS. Firmi & Rustici Leonici D. Gerardus Mutinensis; S. Angeli Veronæ D. Lazarus Venetus; & S. Gregorij D. Bernardus Cremonensis.*

M CCCC XXXVI

M CCCC XXXVII

Hoc tempore Ordo non absimilis nostro in Sicilia ab Henrico de Simeone Panormitano initium habuit. Is cùm Alphonsum Aragoniæ Regem esset Romam secutus, viuæ, vt ferunt, vocis oraculo ab Eugenio Quarto Sum. Pont. nostrum impetrauit habitum, reuersusq. in patriam assumptis aliquot sacerdotibus Anno M CCCC XXXIII *religiosum cœtum insti-*

Clerici Seculares in Sicilia.

Henricus de Simeone.

tuit. Regi charißimum fuisse Simeonem maximè constat, quod Caietæ cum esset, ipsi An. MCCCCXXXVI XXI *Octobris Ædem D. Iacobi Massarensis Panormi largiretur, interioris affectus monumentum addens B. Virginis imaginem, quæ inter duodenas S. Lucæ penicillo in diuersis Orbis partibus iam diù nobilitatas censebatur, cui sacellum in suburbanis extruxit. Quod mox insigni mortalium frequentia visitari cæpit. Inde auctis piorum liberalitate rebus Anno* MCCCCXXXVII *à Pontifice Viri isti religiosi certis sanctionibus confirmabantur, quæ ad vberiorem rei memoriam hic adducimus.*

Eugen. IV diploma pro Clericis in Sicilia.

EVGENIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI. *Dilecto filio Abbati monasterij S. Martini de Scalis Montis Regalis Diœces. salutem & Apostolicam benedictionem. Copiosa Apostolicæ Sedis benignitas suppl. studio piæ vitæ vacantium vota illa præsertim per quæ diuinus cultus augeri prospicitur, & æternæ salutis commodum procuratur, libenter exaudit, & ijs pro illorum commodo prouidè facta sunt vt illibata persistant Apostolica muniminis adijcit firmitatem. Exhibita siquidem nobis pro parte dilectorũ filiorum Henrici de Simeone presbyteri Panormitani, & sociorum suorum Clericorum Secularium in communi viuentium, petitio continebat, quod olim charißimus in Christo filius noster Alphonsus Aragoniæ, & Trinacriæ Rex Illustris, Ecclesiam sancti Iacobi Panorm., quæ sine cura & de Iure patronatus Regis Trinacriæ*

pro

pro tempore existentis est eo, in qua idem Henricus, & socij dilecto filio Michaele de Cancellario Canonico Panormitanæ Ecclesiæ præfato Prætore consentiente Diuina officia celebrant iuxta ritum & obseruantiam B. Petri Apostolorum Principis, vitam in communi ducentes; eisdem Henrico, & socijs præsentibus & futuris, huiusmodi vitam ducentibus Regia auctoritate concessit; Ita quod cedente, vel decedente dicto Michaele, seu alias illam quomodolibet dimittente liceret eidem Henrico, & socijs corporalem ipsius possessionem recipere, & perpetuò retinere, illiusq. fructus, redditus, & prouentus, & in suos & dictæ Ecclesiæ vsum, & vtilitatem quoscunque vitam huiusmodi ducerent conuertere, etiam applicare, & deinde dilecti filij Aloysius de Campis, & Ioannes de Bellacera, ac Gulielmus della Cabria Rectores & Gubernatores Hospitalis Magni sub vocabulo Spiritus sancti in ciuitate Panorm. de nouo constructi, plena super hoc vt asserebant auctoritate suffulti Hospitale sancti Iacobi de Massara etiam Panormitani ab eodem nouo Hospitali dependens, eidem Henrico pro se & socijs huiusmodi præsentibus & futuris quousque vitam huiusmodi vt præfertur ducerent, sub responsione vnius cerei ponderis vnius rotuli iuxta morem ciuitatis eiusdem, per Henricum vel socios suos præfatos S. Iacobi Hospitale huiusmodi tenentes dicto Hospitali nouo, in illius Festo annis singulis, quo ad dictum S. Iacobi Hospitale tenerent realiter persoluendo Aloysius de Campis. Io. de Bellacera.

li-

liberè concesserunt, prout tam literis Regijs, quàm instrumentis publicis dicitur plenius contineri, cum sicut eadem petitio subiungebat Henricus & socij præfati, Hospitalis S. Iacobi præfati, possessionem vigore concessionis huiusmodi pacificè assecuti illud ex tunc tenuerint, & possederint, prout tenent, et possident etiam de præsenti, ac in illius territorio quandam domum seu monasterium, cum necessarijs officinis, pro vsu & habitatione ipsorum construi, & ædificari, iuxta Ecclesiam & Hospitale S. Iacobi cuiusmodi fecerint, & inhabitent pro parte ipsorum Henrici & sociorum, nobis fuit humiliter supplicatum, vt concessionibus tam Regijs, quàm Rectoris huiusmodi pro illarum subsistentia firmiori robur Apostolicæ firmitatis, cum suppletione defectuum, si qui forent adijcere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos itaque in præmissis certam notitiam non habentes, & volentes Henricum & socios præfatos apud nos, de vita & morum huius hic alijsq. multiplicium virtutum incertis multiplicaret commendatos horum intuitu fauore prosequi gratioso huiusmodi supplicationibus inclinati, discretioni tuæ per Apostolica scripta mandamus, quatenus, si per diligentem informationem per te super ijs auctoritate nostra habendam inueneris ita esse, nostra prædicta approbes & confirmes, & suppleas omnes defectus, si qui forsan interuenerint, eisdem constitutionibus Apostolicis, & alijs contrarijs non obstantibus quibuscunque.

Da-

Datum Bononiæ Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo trigesimo septimo, nono Kalendas Iunij, Pontificatus nostri Anno septimo. Gratis de mandato D.N.Pap.

G. de Sega.

EVGENIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI. *Dilectis filijs Rectori, presbyteris, & Clericis Secularibus in communi viuentibus, monasterij S. Iacobi de Massara Panorm. præsentibus & futuris salutem & Apostolicam benedictionem. Regulariter patrum institutis congruentem ducentibus Apostolicum libenter præsidium, tum ea, quæ piè, & laudabiliter instituerint roborantes, tum illa quæ eorum profectum, ac animarum salutem concernunt fauorabiliter concedentes, vt Apostolica huiusmodi benignitate allecti, quæ honorem Dei, & salutem animarum ipsorum respiciunt feruentius exequantur. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte vestra petitio continebat, quod vos, & mundanis abiectis illecebris sincerum Altissimo obsequium, & consequenter piæ vitæ & honestæ conuersationis exemplum ceteris fidelibus præbere possitis, prout fecistis in nonnullis Italiæ partibus, in quibus monasteria vestra plurimis profectibus bonorum operum valuisset, ac in dies coalescere certiori experientia tenemus, aliqua inter vos laudabilia, & honesta, ac Religioni & Sanctorum Patrum institutis conuenientia statuta, & ordinationes feceritis, quæ, sub nomine tamen Secularium Clericorum,* Institutũ Clericorũ confirmat.

re-

regularium quandam videatur obseruantiam continere. Sunt autem ordinationes, & statuta vestra ista, videl. I. Congregationem vestram ingredi volentes prius de bonis suis, si qua possederint eam dispositionem faciant, quam in eorum cordibus Altissimus inspirauerit, nihil sibi penitus in proprietatem seruando, tutius facient tamen si hæc Rectoris consilio egerint, vel in communem vsum Congregationis omnia posuerint; nam liceat Rectori de bonis communibus aliquid in alicuius proprietatem seu speciale dominium assignare. II. Sint vobis idem Refectorium, idemque Dormitorium, & cetera claustra ædificia communia, prout charitas ipsa requirit, quæ non quærit sua, seu quæ propria dicuntur. III. Officium verò Diuinum horis statutis & consuetis, in eodem Choro secundum formam & ordinem Romanæ Ecclesiæ celebretis. IV. Canonicos vestræ Congregationis alias idoneos, qui saltem vnius anni spatio in vestra Congregatione probati, nec sint decem & octo annis minores ætate, secundum morem & consuetudinem vestram cum Rectore, Collegio expedire visum fuerit creare possitis. V. Rectoris verò huius vestræ Congregationis officium vnius anni spatio compleatur, quo finito alius capitulariter prout moris est vestri eligatur illorum Clericorum suffragio, qui vocem in Capitulo habere consueuerunt; nisi placuerit Canonicis prædictis eundem Rectorem in alterius anni spatium confirmare. VI. Constitutiones etiam & ordina-

Clericorũ Secularium in Sicilia Constitutiones.

na-

nationes alias statuere, & ordinare poßitis licitas, & honestas, ac Sanctorum Patrum constitutionibus congruentes, prout ad salutem animarum vestrarum, & rebus vestræ regularis obseruantiæ melius vobis visum fuerit expedire, quæ quidem perpetuis temporibus ratæ, & firmæ permaneant; sint tum quo ad culpam nullæ, sed ad pœnam duntaxat contrauenientes obligentur. VII. *Si quis tamen ex huius Congregatione adeo obstinato ad malitiam animo fuerit, & secundum ipsas Constitutiones obedire noluerit, illasq. obseruare recusauerit, & admonitus noluerit seipsum emendare, per Rectorem ipsum de Congregatione actualiter expellatur.* VIII. *Vt autem quietius & liberius, & diuinis valeatis incumbere obsequijs, laicos, conuersos, seu commissos, licitè recipere, & retinere poßitis, secundum consuetudinem, & statuta, & ordinationes Congregationis vestræ.* IX. *Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, quatenus, vt huiusmodi vestræ Constitutiones, & consuetudines, firmius, & libentius, perpetuis temporibus, vos successoresque vestros obseruare contingat, quo maiori fuerint auctoritate subnixæ approbare de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur pijs ac religiosis votis vestris annuere cupientes, consuetudines, & constitutiones & statuta huiusmodi rata habentes & grata Apostolica auctoritate, ex certa scientia confirmamus, & approbamus.* X. *Ac vt vestrorum bonorum operum fructus, amplius et vbe-*

rius ualeat propagare, quatenus alia tria loca pro fundatione, & erectione trium monasteriorum in quibuscumque mundi partibus inter fideles constitutis, cum Ecclesijs, Campanilis, Cāpanis, dormitorijs, claustris, Hortalitijs, possessionibus, rebus bonis, & alijs congruis, & necessarijs, tam ad cultum diuinum, quàm ad humanæ vitæ vsum officinis secundum consuetudinem & constitutiones vestras, tam ex obligatione fidelium, quàm alias, qualescunque honestè tamen recipere, & acquirere, de Ordinariorum tamen locorum consensu valeatis. XI. *Quodque singuli sacerdotes Congregationis vestræ, & in illa pro tempore commorantes possint singulorum ipsius vestræ Congregationis fratrum, nec non seruorum, & alias perpetuo oblatorum, qui in dicta Congregatione perpetuò permanserint confessiones audire, & pro commissis, etiam si talia fuerint propter quæ Sedes Apostolica sit meritò consulenda. Necnon à quibusuis sententijs, & censuris, in ipsos vel in aliquem eorum, quauis auctoritate forsan promulgatis, semel duntaxat absoluere, & pœnitentiam salutarem iniungere, necnon super irregularitate, si qui huiusmodi sententijs forsan legati aliquas Missas, vel alia Diuina Officia celebrando, uel illis se immiscendo, non tamen in contemptum clauium incurrerunt dispensare; omnemque irregularitatis & infamiæ maculam siue notam præmissorum occasione, seu alias quoquomodo contracta abolere, Homicidio, Bigamia, mutilatione membri, duntaxat ex-*

exceptis, de quibus personas hucusque illis alligatæ fuerint absoluere, non autem in eis dispensare, vel eos habilitare, necnon plenariam omnium peccatorum remissionem in mortis articulo impendere, ac Eucharistiæ, & Extremæ unctionis, aliaq. Ecclesiastica Sacramenta, quæ in Ecclesijs vestris tenere possitis ministrare, corpora defunctorum Congregationis vestræ Ecclesiasticæ sepulturæ tradere libere & licite valeatis. XII. *Insuper vt Rectores, qui pro tempore fuerint, Monasterij vestri omnes personas, tam seculares, quàm spirituales monasterium vestrum cum proposito inibi remanendi intrantes, & inibi Altissimo, quoad vixerint famulantes, à quibuscunque votis, etiamsi transmarina aut S. Iacobi, siue Beatorum Petri & Pauli Apostolorum vota fuerint, obseruare personasque huius à quibuscunque sententijs, excommunicationis, necnon in casibus Sedi Apostolicæ specialiter vel generaliter reseruatis quomodocunque, qualitercunque, illas vel illos incurrerint, seu illis ligati fuerint semel tantum absoluere, necnon super irregularitate si qua incurrerint dispensare.* XIII. *Nec non personarum quarumcunque dicti monasterij vestri deuotarum confeßiones per se, vel alium audire, & Communionem ministrare alicuius super hoc licentia minime requisita, necnon tempore Aduentus, & maioris Quadragesimæ in casibus Episcopis reseruatis, confluentes huiusmodi ad monasterium uestrum personas absoluere poßit & ualeat, auctoritate Apo-*

ſtolica tenore præſentium &c. indulgemus. XIV. *Inſuper vt perſonæ veſtri monaſterij ad ſacros ordines recipiendos alias idoneæ à quocunq; Antiſtite gratiam & communionem Sedis Apoſtolicæ habente, dummodo aliter quam ſimoniacè à proprio Ordinario ordinari non poßint cum conſenſu Rectoris veſtri, ad minores, vel ad alios ſacros ordines, vſque ad presbyteratum incluſiue ordinari facere poßitis prout melius videbitur expedire.* XV. *Quodque excommunicatos quoſcunque notorios, niſi quos ſuperior veſter euitauerit vel mandauerit, euitare minime teneamini, vobis ſimili auctoritate concedimus per præſentes.* XVI. *Ceterum vt vberioris vobis quietis præbeatur occaſio, vos à quibuſcunque Synodalibus, & alijs proceßionibus, ac generalibus conuocationibus, ſeu congregationibus quibuſcunque, quacunque auctoritate illas indici, ſeu imponi contigerit, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuo liberamus; Necnon exemptos & liberatos eſſe volumus, & declaramus, mandantes omnibus & ſingulis tam Eccleſiaſticis, quàm Secularibus perſonis, cuiuſcunque dignitatis, conditionis, & præeminentiæ exiſtant, ſub excommunicationis pœna, quam ipſo facto quemlibet contrafacientem incurrere volumus, & à qua à nullo alio præterquam à Romano Pontifice abſolui poßit, præterquam in mortis articulo conſtitutus, nec contra exemptionem, & liberationem noſtram huiuſmodi vos de cetero quomodolibet moleſtare, ſeu inquietare audeant,*

vel

vel præsumant; Decernentes ex nunc omnes & singulos processus, ac sententias, & quidquid contra præmissa forsitan in posterum à quocunque quauis auctoritate scienter, vel ignoranter quomodolibet promulgari, & sententiari contigerit, irritos & inanes, nulliusque existere roboris vel momenti. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, approbationis, concessionis, exemptionis, liberationis, voluntatis declarationis mandati, & constitutionis infringere vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit; indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Bononiæ Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo trigesimo septimo, pridie Kalendas Iunij, Pontificatus nostri Anno septimo. Deo Gratias.

Sit Nomen Domini benedictum ex hoc nunc & vsque in seculum. Amen.

Et si verò ex hisce decretis nulla ratione conficiatur eos Canonicorum Secularium S. Georgij in Alga titulo fuisse insignitos, temporis tamen progressu, nostri instituti obsequijs, vitæ probitate & B. Laurentij veneratione digni videbantur, qui nostra tutela viuerent, quam nec sibi inutilem experti fuerunt. Nostra etiam ætate Cardinalis ALEXANDRI VRSINI *Protectoris auctoritate misso ad eos P. D. Octauio Gualdo Canonico nostro Ariminensi spectatæ pruden-* Octauius Gualdus.

den-

dentiæ viro Episcopi Iurisdictioni exempti fuerunt, simulq. eorum omnia in meliorem faciem reducta, ut infra ad annum M D C X X V I. *dicemus.*

L.Iustinianus patriã fouet.

Interea Respublica Veneta rebus arduis pressa, Antistite suo L A V R E N T I O *Iustiniano mirificè reficiebatur, quem mansuetum promptumq. ad pauperes subleuandos, ad publica & priuata bona natum, aspera cuncta sermone lenire intentis animis omnes obseruabant. Hinc in nostrum ordinem, & in Canonicos veluti tanti Patris alumnos, verum Reipublicæ florem, singularis erat animorum propensio, & votorum consensus. Hinc delubra nostra frequentari; Hinc Patrum nostrorum in publico, etiam ad limbi oscula, non modò apud plebem, sed amplissimos quoque Senatores singularis veneratio. Nec leuiori sanè pietatis feruore aliæ etiam Dominij Veneti Vrbes institutum nostrum prosequebantur. Quin Senatores prudentissimi religiosi huius consortij mansuetudinem efficaci exemplo incompositæ plebis mansuetudini ferociæ frenum fore censuerunt. Quam laudem ne ex affectu nostris hic adscripsisse videar, sapientissimi sua ætate Senatoris Veneti Francisci Barbari summi iudicij Epistolam ad D. Bernardum Cremonensem tunc cœnobij Sancti Gregorij Bononiæ Rectorem, præsente eo tempore in vrbe Bononiensi Eugenio IV Pont. Max. inter varia in meis scrinijs manu exarata reconditam bona fide hic inserere volui.*

FRAN-

Franciscvs Barbarvs Bernardo Cremonensi S. D. *Quanto studio Ciuitas ista postulet, & Ecclesia S. Petri, quæ nunc vacauit S. Georgij Congregatio tua reseruetur iam nosti, & ita opportunè locus situs est, vt humiles ac sublimes animas illic habitare conueniat. Quis enim ascendet in montem Domini, aut quis stabit in loco sancto eius? Innocens manibus & mundo corde. Quare antequam Brixiensem Magistratum inirem, optabam locum hi: inuenire fratribus tuis, vt exemplo mansuetudinis suæ ferox ista in armis gens magis ac magis quotidie mitis redderetur. Quanti autem momenti fuerit religio ad subigendum legi Populum Romanum, Numa Pompilius secundus Rex edocuit. Quapropter cum Ecclesia S. Petri nunc vacauerit, & sine cuiusque iniuria cum laude & gloria nominis Iesu Christi Congregatio S. Georgij amplificari possit, & publice & priuatim congratulor, si per id tempus, quod maxime velim consequimur. Venit frater . . . . qui significabit tibi quanto id studio vniuersæ Ciuitatis postuletur. Ego quoque Reuerendissimo Cardinali Veneto & de Tragursense, & protonotario nepoti meo scribo. Tu autem dic Summo Pontifici vt nos adiuuet, vt sicut ipse ornauit ac illustrauit Ordinem suum, ita nunc patiatur, vt Congregatio illa amplificata ornet ac illustret Sanctitatem suam. Vale & sanctis nos orationibus adiuua.*

Francisci Barbari de Canonicis Secularib. iudicium.

Brixiæ VI Augusti M CCCC XXXVII.

Com-

Communi hoc desiderio motus Pontifex Eugenius Congregationi nostræ hoc cœnobium motu proprio cum suis prouentibus ac redditibus addidit, eodem anno Nonis Septembris, hisce literis.

Eugenij IV pro S. Petri cœnobio diploma VIII.

EVGENIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI *Ad perpetuam rei memoriam. Romanus Pontifex dispositione diuina in Apostolicæ dignitatis culmine constitutus circa monasteriorum, aliorumq; piorum locorum per indemnitates prout ex debito sibi pastoralis incumbit officij diligenter prospicit; & intendit, ac illorum præstantium, ad diuinam perseuerantiam, & propagationem cultus alterat, & immutat prout repræsentatis circunstantijs id conspicit in Domino salubriter expedire. Cum itaque sicut accepimus præpositura monasterij S. Petri de Olieuto Brixien. per præpositum soliti gubernari ordinis S. Augustini, quæ curata, & conuentualis inibi dignitas est, & ad quam consueuit quis per electionem assumi per obitum quondam Antonij vltimi ipsius monasterij præpositi extra Romanam Curiam defuncti vacauerit, & vacet ad præsens, & in dicto monasterio à longis retroactis temporibus nulla regularis viguit, nec ad præsens viget obseruantia, ac ferè nullus Canonicus regularis in dicto monasterio degat, & si dictum monasterium suppreßis inibi illius dignitate, & ordine in Secularem Ecclesiam exigatur, necnon Secularibus Canonicis in communi viuentibus de congregatione S. Georgij de Alga Castellan. Diœces. nuncupatis,*

con-

concedatur exinde diuini cultus ibidem succedet multipliciter incrementum. Cupientes igitur vt cultus ipse augeatur, prouidere, motu proprio non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, dignitatem, & ordinem huiusmodi in dicto monasterio, cuius fructus, redditus, & prouentus trecentorum florenorum auri de Camera secundum communem æstimationem, valorem annuum, vt etiam accepimus non excedunt, penitus supprimimus, & extinguimus, ac præfatum monasterium in Secularem, & collegiatam Ecclesiam exigimus, illamq. cum suis annexis, ac omnibus iuribus, & pertinentijs suis vniuersitati Congregationis Canonicorum huiusmodi per eos iuxta ipsorum actus, mores, statuta, consuetudines, & priuilegia ipsis concessa, tenendam, regendam, & etiam gubernandam motu simili perpetuo concedimus, applicamus, & etiam appropriamus; ita quod ex nunc in antea perpetuis futuris temporibus Ecclesia erecta huiusmodi per Priorem, seu Rectorem annualem, qui de Congregatione ipsa existat per illum ponendum, & destituendum, iuxta statuta, consuetudines, & priuilegia supradicta quoties opportunum fuerit regi debeat, & etiam gubernari non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon monasterij, & ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis alia firmitate roboratis, statutis, & consuetudinibus, ac priuilegijs, & indultis ceterisq. contrarijs quibuscunque. Nulli ergo omnino

hominum liceat hanc paginam nostræ suppreßionis, extinctionis, erectionis, conceßionis, applicationis, & appropriationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Bononiæ Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo trigesimo septimo, Non. Septemb. Pontificatus nostri Anno septimo.

Gratis de mandato D.N.Papæ.

A.de Magio.

S. Petri Brixiæ Templum Canonicis collatum.

Cænobij poßeßionem Societas nostra die IX *Nouembris annuentibus Vrbis Rectoribus de mandato Serenißimi Ducis Veneti, quod tale est.*

FRANCISCVS FOSCARI *Dei gratia Dux Venetiarum. Nobilibus & sapientibus Viris Christophoro Donato de suo mandato Potestati, & Francisco Barbaro Militi Capitaneo Brixiens. & successoribus suis fidelibus salutem & dilectionis affectum. Die vigesimo nono mensis Octobris nuper elapsi scripsimus vobis, vt cum fuisset collata per Apostolicam Sanctitatem Canonicis monasterij S. Georgij de Alga Ecclesia S. Petri Oliuerij, ad quam etiam eius beneficium fuerat per Nob. Ven. Presb. Barthol. de Bianchettis prouidere deberetis, quod cum idem Presb. Barthol. fecisset quasdam expensas sibi responderetur de tribus partibus introituum beneficij prælibati præ-*

son-

ſentis anni, & quod quarta pars reliqua eorum vadat in reparationem Eccleſiæ ſupraſcriptæ, quod de hoc Canonici prædicti bene & amplè contentabantur; Et quod ideo poſſet videre & habere libros & alias ſcripturas Eccleſiæ ſupradictæ, ac alia neceſſaria vt exigere valeat ſupraſcriptos introitus, & redditus pro tempore prælibato. Nunc autem vltra prædicta vobis mandamus quatenus dictos Canonicos monaſterij S. Georgij de Alga ſiue Procuratorem eorum ad poſſeßionem Eccleſiæ prædictæ ac beneficij atq; tenutam admittere ſeu admitti facere quantum ad vos attinet debeatis, facientes vt calices, libros, apparamenta, cruces, thuribula, ac quæcunque alia argentea ornamenta, & res ipſius Eccleſiæ integraliter conſignari. Ac ſibi de omnibus & ſingulis eius fructibus, redditibus, prouentibus, & obuentionibus concurſis à præſenti anno in antea cum reſtitutione librorum ac ſcripturarum, quas habuit prænominatus Presbyter Bartholomæus, vti prædicitur, integraliter reddere, & quod quarta pars introituum huius anni ſupradicta conſignetur, ac detur Canonicis antedictis vt poßint eam conuertere in reparationem ipſius Eccleſiæ vt præfertur.

Dat. in noſtro Ducali Palatio, die IX. Nouembris, Indictione prima M CCCC XXXVII.

Nec leuis fuit optimo Senatori tam impenſæ interceßionis cauſa, quam ne deſideret poſteritas, eam ipſius verbis, quam mea oratione, teſtari malui: vn-

de Cœnobij situs, amplitudo, Ecclesiæ ornamenta, ceteraq. illius loci graphicè repræsentantur.

Franc. Barbari descriptio Cœnobij Sancti Petri.

FRANCISCVS BARBARVS. *Quin tua mihi, & mea tibi Reuerendiss. Pat. pietas nota est scribere constitui, quæ cum laude Religionis nostræ, & amplitudine Ordinis tui, & communi vtilitate coniuncta sunt. Pro tua tamen sapientia quid faciendum sit iudicabis. Ecclesiam S. Petri Montis Olíueti magno studio istius populi fratribus tuis oblatam, & auctoritate Romani Pontificis honorificè concessam nosti. Quæ res non minus grata & iucunda est vniuersæ Ciuitati, quam fructuosa est futura. Visitaui Templum illud, non tam vt viderem, quam vt Ciues hortarer ad deuotionem fratrum tuorum. Ecclesia antiqua est, & non sine prisca dignitate, in qua reposita sunt corpora Sanctorum Episcoporum. Monasterium quoque amplum erat, & satis commodè reduci poterit ad formulam Religionis tuæ. In Monte Oliueti intra mæria quodammodo extra Vrbem situm est, & ita situm est, vt in libero Cælo Solis aspectus sanitatem præ se ferat, & aeris sublimitas moderata animum inuitet ad excelsas cogitationes. Habet quoque tantos redditus, vt alere possit etiam nunc aliquos qui seruiunt Deo. Quare Pater Humanissime, cum Templum fratribus tuis diuinitus datum, & tutum, & amænum, & satis fortunatum sit, minime negligendum est. Etenim cum pars fructuum suorum ad ædificandum seruanda sit, sicut Senatus decreuit, laudarem,*

rem, vt duo ex fratribus huc accederent, vt curarent, quæ sunt componenda, & exemplo suæ vitæ incitarent Ciuitatem ad exornandum & amplificandum Templum & Monasterium nostrum. Vale, & nos sanctis orationibus adiuua. Commenda me Pontifici nostro & sanctis fratribus, & D. Philippo nobis amicissimo s. d.

Brixiæ VIII Nouembris MCCCCXXXVII.

Postquam igitur Summi Pontificis liberalitati accessisset Principis auctoritas, in cœnobium S. Petri iam introducti Patres vnanimi consensu cum Rectore Generali Canonicorum S. Georgij de Alga Collegium die III Ianuarij MCCCCXXXVIII de Viro, cui istius loci regimen committi posset, deliberationem instituens, tandem D. Lucam de Este, annis plenum, rerum experientia clarum, sanctisq. moribus ornatum, iam olim omnibus muneribus summa cum laude perfunctum, reliquis præferendum censuit. Lucas de Este primus S. Petri Rector.

Locus hic in colle cigneo non longè à celeberrimo castro Brixiensi ab Oliuetis, quorum olim erat feracissimus nomen ducens, ab hominum quidem frequentia abditus, vno tamen intuitu, vniuersam vrbem prospicit. Diuum Barnabam hic prima peregisse sacra, fama est. Inditium præbet Sacellum in primo cœnobij perystilio magno populi concursu venerabile, cuius hæc perscripta: S. Petri cęnobium ü figniter exornatū.

SACELLVM HOC IN VIRG. MARIÆ HONORE DICATVM INTER BRIXIANAS ECCLESIAS PRIMVM

FVIS-

FVISSE, EOQVE IN LOCO BARNABAS CHRISTI APOSTOLVS PRIMVS DIVINA CELEBRASSE MYSTERIA PERHIBETVR.

Benedictini primi hunc incoluerunt, quos Oldaricus Episcopus Brixiensis summa liberalitate ditauerat, quam Anno M LIII *Henricus Imperator suis literis confirmauit: Sed rerum vicissitudine, & teterrimis Italiæ bellis ad extremum prouentus, & ædificiorum iacturam redactum maiores nostri ad splendidam faciem reduxerunt. Atque in primis anno* M CCCC XLVI *fauente Summo Pontifice, qui alteram ei Abbatiam S. Petri in monte iunxit: cuius adminiculo nouum cœnobium, & Templum à fundamentis ex viuis lapidibus, & rarioribus picturis ornatum tandem accessit. Monumentis SS. Episcoporum Brixiensium, Paulini, Cypriani, Pauli, Siluini, Euasij, Deodati, quorum corpora hic sunt condita, celebre est. S. Paulini Ara sub organo eleganter constructa hoc distichon habet.*

Paulini Empyreas Antistitis iuit in arces
Spiritus, hic diui Brixia corpus habet.

Ab altera parte ad D. Siluini altare olim Reliquias sacras seruatas fuisse testatur inscriptio: Teguntur istæ hic reliquiæ. Spina ex ijs cum quibus Iesus est confixus fragmen. columnæ ad quam verb. cæsus. Crucis Sanctiss. & Virginei velamin. atque aliæ colend. Has D. Agathæ Antist. Hieronymus Caballus Sen. iuniori & in de mor. locum suff. ibi

lo-

locandas curauit, hunc locum pie precor Christiane cole. Idem legauit sacra Christo Domino ad D. Magd. Aram. A Presbyt. Oliuet. legatar. coridie ferr. terq. annuam diem quotannis pro se duobusq. frat. iuxta func. cuius & maiorum suorum ossa hoc in subterr. monumento: quod nobili Caball. familiæ cum prędict. Ara constructum est, conteguntur. M D XXXIII. Cal. Maias.

Eas vero postea in locum conspicuum transtulerunt, appenso Lyeno, additoq. hoc epigrammate:

Quisquis ades si plura dabis præconia diuis
Multus honos famæ gratia maior erit.

In medio ædis chorus columnis innititur, cui adest organum auro & coloribus distinctum. Ara maior è viuo lapide Alexandri Moreti ingenio nitet, Sacellum quattuor tabulis excellentis pictoris Francisci Richini penicillo distinctis ornatur. D. Laurentij Ara Moreti penicillo splendet; Ceteræ omnes eiusdem operis animos, oculosq. spectantium inuitant. Nec vlla ædificij pars, quæ non marmoreis crustis effulgeat. Cænobium nostri à fundamentis venustiori forma ædificarunt. situs loci pulcherrimus est. etenim vndique hortis circumuallatus surgit, & inter cupressos domicilia patrum, aulæ, cænaculum, omniaq. præbent architectonicæ artis specimina. Duo hic Claustra cum suis ambulacris, quorum alterum ingentem cisternam tenet; ex quo iter patet in porticum amænissimum, vnde in vrbem, & in latissimos campos visus dif-

fun-

funditur, & parte sinistra in collem habitationibus ac delitijs ciuium refertum: Oliueta vndique ambiunt, cum viridarijs & pergulis, quibus vites vario contextu vmbræ gratiam ministrant: quo sæpius Vrbis Rectores animi causa sub vesperas concedunt. Bibliothecam illustrem habet cum Archiuo antiquarum scripturarum locuplete. Prædia possidet opima, Coleræ præsertim, vbi insignibus immunitatum priuilegijs sæpissimè à Serenissima Rep. confirmatis tam personæ, quàm redditus gaudent. Nigolentæ insuper villæ domicilia satis ampla, stabula pariter. Nec quidquam campis aut vinetis ad ornatum & opulentiam deest. Sed nec tacenda nobis D. Petri in monte, Flinæ, Serli, aliorumq. adiacentium prædiorum fertilitas, vino, frumento, & aucupijs nota, cui non minimæ ijs in locis æstimationis aquarum ius accedit: vt naturæ prouidentia locatas hic dixerim veras agri Brixiensis delitias.

MCCCCXXXVII Immunitas à publicis supplicationibus, & à vectigalibus.

Accesserunt hoc anno postea diuersi generis Priuilegia, quibus potestas facta dispensandi Vota à casibus reseruatis, & liberandi ab excommunicatione: concessa etiam plenaria (vt loquimur) indulgentia, addita à publicis supplicationibus immunitate, & vectigalium quorumlibet exemptione.

Eugenij IV Priuilegiũ VIII.

EVGENIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI. *Dilectis filijs Rectoribus, Canonicis, & Clericis, alijsque personis Congregationis S. Georgij in Alga de Venetijs. In eiusdem S. Georgij, S. Ioannis Decollati*

de

de Padua, necnon S. Iacobi de Montesilice, ac S. Augustini extra Vincentiam, necnon SS. Firmi & Rustici de Leonico, ac S. Angeli de Monte Veronæ; necnon S. Georgij in Braida de Verona, ac S. Gregorij propè Bononiam Castellan. Vicentin. Veron. & Bonon. Diœces. monasterijs commorantibus, præsentibus, & futuris salutem, & Apostolicam benedictionem. Sacræ Religionis, sub qua mundanis propulsis illecebris in humilitate spiritus deuotũ & sedulum impenditis Altißimo famulatum, promeretur honestas, vt ea quæ vestrum, & personarum in vestris monasterijs degentium pro tempore statum, & animarum salutem respiciunt fauorabiliter concedamus. Hinc est quod nos vestris in hac parte supplicationibus inclinati, vt Rector Congregationis vestræ, qui nunc est, & qui pro tempore fuerit, Vota quæcunque etiam si transmarina, aut S. Iacobi, seu Beatorum Petri & Pauli Apostolorum, fuerint per nos, & alios quoscunque Congregationem ipsam pro tempore, cum proposito inibi remanendi intrantes, & in illa Altißimo quoad vixerint famulantes emissa in alia pietatis opera commutare. Necnon cum singulis, qui aliquam Religionem intrandi, & in illa permanendi quocunque modo, aut ex quauis causa uotum fecerint, si Congregationem prædictam intrauerint, & in illa perpetuò Altißimo famulari promiserint, & cum effectu adimpleuerint, vt ad huiusmodi voti obseruantiam minime teneantur, dispensare poßit. Quodque singu-

li Confessores idonei, quos singuli ex vobis, ac alijs personis, ac seruientibus tam Clericis, quàm laicis præsentibus & futuris in Congregatione præfata quoad vixerint Altißimo famulantibus duxeritis, seu duxerint eligendos, omnium peccatorum, de quibus corde contriti, & ore confeßi fueritis, seu fuerint, semel tantum in mortis articulo plenam remißionem concedere valeant, vobis & eis tenore præsentium indulgemus, sic tamen quod ijdem confessores de his, de quibus alteri satisfactio impendenda fuerit, illam singulis ex vobis, ac prædictis alijs faciendam iniungant. Illis verò, qui ex confidentia remissionis huiusmodi aliqua committerent, quo ad illa prædicta remissio nullatenus suffragetur. Quodque confessores ipsi singulorum confessiones audire & pro commissis etiam si talia fuerint propter quæ Sedes Apostolica fuerit merito consulenda, debitam absolutionem impendere, & pænitentiam salutarem iniungere. Nec non singulos vestrum à quibuscunque sententijs, & censuris, in vos, vel aliquem vestrum, quauis auctoritate promulgatis, semel dumtaxat absoluere, necnon super irregularitate, si quam incurristis, dispensare, omnemq. inhabilitatis & infamiæ maculam per vos, vel aliquem vestrum, quoquomodo contractam abolere valeant deuotioni vestræ. Necnon Rectori maiori Congregationis vestræ, vt omnes personas Seculares Congregationem ingredientes, & inibi Altissimo perpetuò famulantes, à quibuscunque sententijs ex-

com-

communicationis, necnon in casibus Sedi Apostolicæ specialiter, vel generaliter reseruatis, quomodocunque, vel qualitercunque illas, vel illos incurrerint, seu illis ligati fuerint, dummodo ingredientes ipsi bigamiæ aut homicidij labe respersi, aut mutilatores membrorum non fuerint absoluere, necnon super irregularitate, si quam quauis causa præmissis demptis incurrerint, dispensare valeant. Insuper vt Sacerdotes Congregationis vestræ singulis vobis, necnon familiaribus tam pro salario, quam alias seruientibus eorum prius confessionibus auditis, Eucharistiæ & Extremæ vnctionis, aliaque Ecclesiastica Sacramenta ministrare, ac corpora vestra, & eorum Ecclesiasticæ sepulturæ tradere libere, & licite valeant, vobis simili auctoritate concedimus per præsentes. Ceterum vt vberioris vobis quietis præbeatur occasio, vos omnes & singulos, necnon monasteria, possessiones, & bona quæ nunc possidetis, aut in futurum vos possidere contigerit ab omnibus, & singulis impositionibus, subsidijs, collectis, & oneribus quibuscunque nominibus nuncupentur Apostolica vel ordinaria, seu alia quauis auctoritate quomodolibet impositis hactenus aut imponendis; Necnon Synodalibus processionibus, & generalibus conuocationibus, seu Congregationibus quibuscunque quacunque auctoritate illas indici contigerit auctoritate Apostolica tenore præsentium prorsus eximimus, & perpetuo liberamus, nec non exempta, & liberata esse volumus & declara-

mus, mandantes omnibus & singulis tam Ecclesiasticis, quàm Secularibus personis, cuiuscunque dignitatis vel praeminentiae fuerint, ne contra exemptionem & liberationem nostras huiusmodi vos de cetero quomodolibet molestare, seu inquietare audeant vel praesumant; Decernentes, ex nunc irritum, & inane quicquid in contrarium factum fuerit, aut quomodolibet attentatum. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrae concessionis, exemptionis, liberationis, voluntatis, declarationis, mandati, & Constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare praesumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Bononiæ Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo trigesimo septimo, x. Kal. Iunij, Pontificatus nostri Anno septimo. A.de Florentia.

Gratis de mandato D.N.Papæ.

Ia. de Viterbo.

S. Syri Tẽplũ D.Gregorio adictum.

Hoc ipso Anno Pontifex x x Septembris sua sponte nobis Ecclesiam S. Syri Bononiæ huiusmodi diplomate adscripsit, vt D. Gregorij redditus tenuiores aliqua ratione locupletiores fierent.

Eugenij IV S. Syri locũ Canonicis designat. D.IX.

EVGENIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI *ad perpetuam rei memoriam. Ex supernæ prouidentia maiestatis, Romanus Pontifex in Apostolicæ dignitatis specula constitutus circa monasteriorum, aliorum-*

rumque piorum locorum indemnitates prout ex debito sibi pastoralis incumbit officij, diligenter prospicit, & intendit ac illorum statum ad diuini perseuerantiam, & propagationem cultus alterat, & immutat prout rerum, & negotiorum pensatis circunstantijs id conspicit in Domino salubriter expedire. Dudum si quidem per nos accepto, quod dilectus filius Laurentius de Brisca olim Prior Prioratus S. Syri Bononien. Ordinis S. Benedicti dictum Prioratum, quem tunc obtinebat coram dilecto filio Raynerio Raynerij de Iacobellis publico Imperiali auctoritate Notario, & quibusdam testibus fide dignis extra Romanam Curiam sponte, & liberè resignarat, nos certis Iudicibus eorum proprijs nominibus non expressis per alias nostras litteras dedimus in mandatis, vt resignationem huiusmodi si de illa ipsis legitimè constaret auctoritate nostra admitterent, illaq. admissa dictum Prioratum cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis dilecto filio Andreæ de Ciuitatecastelli Primicerio Ecclesiæ S. Petronij Bononien. per eum quoad viueret tenendum, regendum, & gubernandum commendarent, prout in eisdem litteris plenius continetur. Cum autem præfatus Andreas post admissionẽ huiusmodi Commendæ præfatæ in manibus nostris hodie sponte, & liberè cesserit, nosq. cessionem ipsam duxerimus admittendam, ac dictus Prioratus sicut accepimus, adhuc vacare noscatur, necnon Ecclesia dicti Prioratus sit pro magna parte discooperta, ipseq. Prioratus non modica

dica

dica indigeat reparatione, ac in spiritualibus, & temporalibus, necnon eius possessionibus, & bonis varijs subiaceat detrimentis. Nos attendentes, quod dilecti filij Canonici Congregationis S. Georgij in Alega de Venetijs Castellan Diœc. propter vitam eorum commendabilem multiplicem in Dei Ecclesia dietim afferunt fructum, ipseq. Prioratus sub felici eorum regimine, & gubernatione prouida, salubria in eisdem spiritualibus, & temporalibus auctore Domino suscipere poterit incrementa, Motu proprio non ad ipsorum Canonicorum, uel alicuius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam Prioratum prædictum, in quo vt accepimus nullus residet Monachus de præsenti, & qui à monasterio Pomposiani eiusdem ordinis Comaclen. Diœces. dependet, & per illius Monachos gubernari consueuit, ab omni dominio, superioritate, subiectione, & obedientia dicti monasterij, ac illius Abbatis, & Conuentus præsentium, & futurorum Apostolica auctoritate eximimus, absoluimus, & totaliter liberamus, ac segregamus, & in eodem Prioratu dictum ordinem penitus supprimimus, & extinguimus, necnon in Secularem Ecclesiam cum iuribus, & insignijs debitis erigimus, ipsumq. Prioratum in Secularem Ecclesiam sic reductum, cuius Ducent. . . sic vt præmittitur vacantem cum omnibus iuribus, & pertinentijs supradictis Ecclesiæ, seu Prioratui Seculari S. Gregorij extra muros Bononien. Congregationis Canonicorum huiusmodi cuiusque centum &

qua-

quadraginta florenorum auri de Camera fructus, redditus, & prouentus secundum communem æstimationem valorem annuum, vt similiter accepimus non excedunt, motu simili in perpetuum incorporamus, annectimus, & vnimus, Ita quod liceat ex nunc Canonicis Ecclesiæ S. Gregorij huiusmodi corporalem erectæ Ecclesiæ, iuriumque, & pertinentiarum prædictorum possessionem auctoritate propria liberè apprehendere, ac huiusmodi ipsius erectæ Ecclesiæ fructus, redditus, & prouentus in suos, necnon S. Gregorij, & erectæ Ecclesiæ huiusmodi vsus conuertere perpetuo, pariter & retinere, Diœcesani loci ac dictorum Abbatis, & Conuentus, & cuiusvis alterius super hoc licentia minimè requisita. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac monasterij, & ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis alia firmitate roboratis, statutis, & consuetudinibus, ceterisq. contrarijs quibuscumque. Aut si aliqui super prouisionibus sibi faciendis de huiusmodi, vel alijs beneficijs Ecclesiasticis in illis partibus speciales, vel generales Apostolicæ Sedis, uel legatorum eius litteras impetrarint, etiamsi per eas ad inhibitionem, reseruationem, & decretum vel alias quomodolibet sit processum, quas quidem litteras, & processus habitos per easdem, ac quæcumq; inde secuta ad dictam erectam Ecclesiam volumus non extendi, & quibuslibet alijs priuilegijs, indulgentijs, ac litteris Apostolicis generalibus, vel specialibus

quo-

quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis. Volumus autem quod propter vnionem, annexionem, & incorporationem prædictas, dictæ erectæ Ecclesiæ debitis non fraudetur obsequijs, & animarum cura in ea nullatenus negligatur. Et insuper ex nunc irritum decernimus, & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hãc paginam nostræ exemptionis, absolutionis, liberationis, segregationis, suppreßionis, extinctionis, erectionis, incorporationis, annexionis, vnionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Dat. Bononiæ Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo trigesimo septimo, XII. Kal. Octobris, Pontificatus nostri anno VII.

Gratis de mandato D.N.Pap.

Io. de Steccatis.

Nec sanè locus iste minus commodis nostris, quam fortunæ contulit. In medio namque vrbis situs olim Ordinis S. Benedicti Abbatiæ S. Mariæ Pomposæ Diœcesis Comachiensis, cui animarum cura, & Ec-

clesiæ

clesiæ S. Mariæ de Arzela, S. Mariæ in Granarolo, S. Marci de Turresellis, S. Blasij in Saliceto iunguntur. Eius prouentibus aucti Patres, solitudinis vt plurimum studiosi, et consortium hominum ac mulierum, veterum Patrum exemplo cũ declinarent, turbæ pertæsi, publicis in Comitijs eum Canonicis Regularibus S. Saluatoris, reseruato sibi annuo censu, concesserunt. Quod quidem factum, cum paulo post maiores nostri maturiùs perpendissent, locum in vrbe opportuniorem esse, tum ob infirmos, tum ob inopinatos belli casus, quos in primis grassatores reddunt, extra munimenta habitantibus grauiores, eum repetunt: tandemque æquis rationibus obtinent. Quod diuina prouidentia accidisse postea euentus docuit.

Octauo Idus Decembris petentibus Patribus Summus Pontifex Priuilegia, & Immunitates Societati nostræ concessas etiam à Principibus Secularibus confirmat, eaque omnia insuper decernit communia esse non solum Ecclesijs S. Ioannis Decollati, S. Augustini extra Vicentiam, SS. Firmi & Rustici Leonici, S. Angeli Veronæ, & S. Gregorij Bononiæ, sed etiam alijs locis in posterum ad nostrum viuendi institutum reducendis. Eugen. IV. Priuil. x.

Anno M CCCC XXXVIII die XII. mensis Maij in Iulianum Manerbium Generalis titulus transijt: electi Rectores S. Io. Decollati D. Philippus de Pisis absens; S. Iacobi Montisilicis D. Angelus Venetus; S. Augustini & SS. Firmi & Rustici Leonici D. Pe- M CCCC XXXVIII

trus de Cardonibus; S. Angeli Veronæ D. Maphæus Venetus; S. Gregorij Bononiæ D. Gulielmus de Casali, & S. Petri D. Lucas de Este.

Hoc anno XIII. *Calendis Iulij Eugenius Sum. Pontifex Prioratum S. Margaritæ de Pulueraria Ordinis S. Augustini annuo trecentorum florenorum redditu sine cura animarum cænobio S. Ioannis Decollati vniuit.*

Eugen. IV. Dipl. XI. EVGENIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI, *ad perpetuam rei memoriam. Ad ea per quæ Ecclesiarum ac in illis diuinis laudibus deditarum personarum quarumlibet commodo vtilitatiq. consulitur, & opportunitatibus subuenitur, libenter intendimus, illisque quantum cum Deo possumus fauorem beneuolum impertimur. Cum itaque accepimus Prioratus Conuentualis sanctæ Margaritæ de Pulueraria Ordinis sancti Augustini Paduanen. Diœc. iam multis annis elapsis regulari obseruantia religiosisque ordinem ipsum expresse professis inibi residentibus destitutus, & in diuino cultu neglectus plurimum fuerit ac modica spes existat, quod ille de cetero ad debitam dicti ordinis obseruantiam reduci valeat, & alias illi ex Canonicis de Congregatione sancti Georgij in Alega de Venetijs Castellan. Diœc. qui in Ecclesia S. Ioannis Decollati extra portam Pontiscurui Paduan. hactenus permanserunt, & hodie permanent propter facultatum carentiam plura, & diuersa sustinuerint, & quotidie sustineant in eorum vitæ necessa-*

sa-

sarijs incommoda pariter & detrimenta, Nos qui diuinum cultum nostris potissime temporibus vbique locorum non solum conseruari, sed etiam adaugeri intensis desiderijs affectamus statui Ecclesiæ ac Canonicorum in ea pro tempore degentium huiusmodi quantum cum Deo possumus prouidere volentes, necnon attendentes quod Canonici de Congregatione huiusmodi tam in prædicta, quam alijs pluribus diuersarum partium Ecclesijs mundanis abiectis illecebris in communi sub vitæ castimonia die, ac nocte diuina in illis officia continuo celebrando laudabiliter degentes varijs hactenus multiplicarunt prout in dies multiplicant virtutum meritis ac sperantes quod dicta Ecclesia sancti Ioannis si illi præfatus Prioratus perpetuo vniatur, propter hoc ac Canonicorum huiusmodi vitam laudabilem, & opera fructuosa plura in spiritualibus & temporalibus suscipiet incrementa, motu proprio non ad ipsorum Canonicorum vel alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam Prioratum prædictum cuius Trecent. . . etiã si ad illum consueuerit quis per electionem assumi, & ei cura immineat animarum, illeq. ab aliquo monasterio seu regulari loco dependeat, & ex quauis causa dispositioni Apostolicæ specialiter, vel generaliter reseruatus existat cum membris annexis, & alijs iuribus, & pertinentijs suis omnibus præfatæ Ecclesiæ sancti Ioannis, cuius centum & septuaginta florenorum auri de Camera fructus, redditus, & prouentus

secundum communem æstimationem valorem annuum vt etiam accepimus non excedunt auctoritate Apostolica tenore præsentium ex certa scientia perpetuo vnimus, annectimus, & incorporamus: ita quod cedente vel decedente moderno Priore dicti Prioratus aut alias illum quomodolibet dimittente, liceat Canonicis de Congregatione huiusmodi per se, vel alium seu alios corporalem possessionem Prioratus annexorum membrorum viriumque, & pertinentiarum prædictorum auctoritate propria libere apprehendere ac huiusmodi illius fructus, redditus, & prouentus in Ecclesia sancti Ioannis, & Canonicorum in ea pro tempore degentium, necnon Prioratus prædictorum vsus, & vtilitates conuertere, exponere, & perpetuo retinere Diæcesani loci, & cuiuscumque alterius super hoc licentia minime requisita, non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon monasterij, siue loci ac Prioratus, & ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quacunque firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus contrarijs quibuscunque, aut si aliqui super prouisionibus sibi faciendis de Prioratibus huiusmodi speciales, vel alijs beneficijs Ecclesiasticis in illis partibus generales Apostolicæ Sedis, vel legatorum eius litteras impetrarint, etiam si per eas ad inhibitionem, præseruationem, & decretum vel alias quomodolibet sit processum, quas quidem litteras & processus ad dictum Prioratum volumus non

ex-

extendi, sed nullũ per hoc eis quoad assecutionem Prioratuum aut beneficiorum aliorum præiudicium generari, & quibuslibet alijs priuilegijs, indulgentijs, ac litteris Apostolicis generalibus, vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris litteris mentio specialis. Volumus autem quod quamprimum vnio, annexio & incorporatio præfatæ suum fuerint sortitæ effectum in Prioratu prædicto, ordo et Conuentualis dignitas huiusmodi penitus suppressi, & extincti existant prout etiamnum in euentum prædictum supprimimus et extinguimus dictusque Prioratus Secularis, & sine cura censeatur, & quod Canonici in Ecclesia sancti Ioannis pro tempore degentes huiusmodi ipsius Prioratus tunc in Ecclesiam Secularem erecti debita onera supportare, & ne illa debitis fraudetur obsequijs procurare, & intendere teneantur, quodque aliæ vnio, annexio, & incorporatio eidem Ecclesiæ sancti Ioannis de Ecclesia B. Mariæ de Ispida dictæ Diœc. quæ tũc monasterium Monialium ordinis sancti Benedicti erat, cuiusque fructus, redditus, & prouentus nonaginta florenorum similium secundum æstimationem prædictam valorem annuum vt similiter accepimus non excedunt, per alias nostras litteras dudum factas, quarum vigore dicti Canonici in ipsius Ecclesiæ de Ispida possessione

pa-

pacifica fore noscuntur. Ita tamen quod aliæ litteræ prædictæ quoad suppreßionem, & extinctionem Abbatialis dignitatis, ac dicti ordinis sancti Benedicti in illis contentam huiusmodi in suo robore permaneant rescissæ & dissolutæ penitus existant, & censeantur dictique Canonici ipsam Ecclesiam de Ispida quam ex tunc vacare decernimus, omnino dimittere teneantur, & nihilominus auctoritate præfata statuimus, decernimus, & declaramus, quod nullæ per nos vel Sedem Apostolicam per litteras vel alias quomodolibet sub quibusvis formis aut verborum expreßionibus in genere, vel in specie etiam sub motu, & scientia similibus ex nunc in antea faciendæ vnionum quarumlibet reuocationes, cassationes, seu irritationes ad dictum Prioratum, quominus illius vnio, annexio, & incorporatio huiusmodi suum, si illum tunc consecutæ forsan non extiterint, consequantur effectum, se extendant, sed huiusmodi præsentes litteræ in suo robore tunc permaneant, & permanere debeant etiam perinde, ac si reuocationes, cassationes, & irritationes prædictæ, vel earum aliquæ tunc nullatenus emanassent, nisi alias forsan in illis, seu litteris desuper confectis de præsentibus specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum mentio haberetur, & insuper ex nunc irritum decernimus, & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli omnino hominum liceat hanc paginam nostræ vnionis, annexionis, incorporationis,

vo-

voluntatis, suppreßionis, extinctionis, statuti, declarationis, & constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Dat. Ferrariæ Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo trigesimo octauo, Tertiodecimo Kal. Iulij, Pontificatus nostri anno octauo.

Verum bellorum clade diruto ædificio, hodie cœnobio D. Mariæ in Vantio præter XX *agrorum iugera cum prædiolo nihil superest.*

Hoc ipso anno Nonis Iulij cum cœnobium S. Iacobi propè Montemsilicem ob inundationes in vicinos agros annona laboraret, Summus Pontifex S. Mariæ Hispidæ in collibus Euganeis prope Battaleam, olim Monialium ordinis S. Benedicti monasterium cum annuo 300 *florenorum cameralium censu nostris adiecit hoc diplomate.* S. Mariæ Hispidæ cœnobium nostris cōcessum.

EVGENIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI. *Venerabilibus Fratribus Concordiensi & Castellanensi ac Taruisin. Episcopis salutem & Apostolicam benedictionem. Iniunctum nobis desuper Apostolicæ seruitutis officium mentem nostram excitat, vt ad ea per quæ Ecclesiarum ac in eis sub studio piæ vitæ diuinis laudibus deditarum personarum omnium commodo vtilitatique consulitur, & opportu-* Eugen. IV Dipl. XII.

nitatibus

nitatibus subuenitur paternis ac solicitis studijs quantum cum Deo possumus fauorabiliter attendamus. Nuper siquidem ex certis tunc expreßis rationabilibus causis Prioratum S. Margaritæ de Pulueraria ordinis S. Augustini Paduan. Diæc. Ecclesiæ sancti Ioannis Decollati extra portam Pontiscurui Paduan. per alias nostras literas vniuimus, annexuimus, et incorporauimus volentes inter cetera quod quamprimũ vnionem, annexionem, & incorporationem prædictas effectum sortiri contingeret, alia vnio, annexio, & incorporatio de Ecclesia B. Mariæ de Ispida præfatæ Diæcesis, quæ tunc monasterium Monialium ordinis S. Benedicti fuerat, per nos dudum antea factæ, quarum vigore Canonici de Congregatione S. Georgij in Alega de Venetijs Castellanen. Diæces. in illius posseßione pacifica tunc existebant, prout existunt Abbatissalis dignitatis ac præfati ordinis suppreßione, necnon ipsius monasterij in Secularem, & sine cura Ecclesiam reductione vacare decreuimus omnino dimittere tenerentur, prout in dictis literis plenius continetur. Cum itaque propterea præfata Ecclesia de Ispida per apprensionem posseßionis pacificæ dicti Prioratus per eosdem Canonicos dictarum literarum obtentu faciendam vacare speretur. Nos attendentes, quod Ecclesia S. Iacobi de Montesilice præfatæ Diæcesis ad vniuersitatem Canonicorum de Congregatione huiusmodi legitimè pertinens propter vitam laudabilem, & opera fructuosa illorum ex dictis Canonicis,

nonicis, qui inibi in communi sub vitæ castimonia die ac noctę diuina continuando officia permanserunt & permanent, plura à multis annis citra suscepit & ampliora vt verisimiliter præsumitur susceptura sit in spiritualibus, & temporalibus incrementa ac statui Canonicorum in ea pro tempore degentium, vt expensarum onera & eis ac dictæ Ecclesiæ Sancti Iacobi pro tempore incumbentia commodius supportare valeant, prouidere volentes motu proprio non ad ipsorum Canonicorum vel alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, Fraternitati vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos vel duo aut vnus vestrorum per vos vel alium seu alios, Ecclesiam B. Mariæ prædictam quæ sine cura est & cuius nonaginta cum illam vt præmittitur vel alias quouis modo vacare contigerit vniendam, annectendam & incorporandam cum omnibus iuribus & pertinentijs suis præfatæ Ecclesiæ S. Iacobi cuius trecentorum florenorum auri de Camera secundum communem æstimationem fructus, redditus, & prouentus valorem annuum vt accepimus non excedunt donationi vestræ auctoritate nostra reseruare curetis districtius inhibendo Venerabili Fratri nostro Episcopo Paduano, ac illi vel illis ad quem vel ad quos dictæ Ecclesiæ B. Mariæ collatio, prouisio, præsentatio, seu quævis alia dispositio communiter vel diuisim pertinet, ne de illa contra reseruationem huiusmodi disponere quouismodo præsumant. Et nihilominus præ-

Ee fatam

fatam Ecclesiam B. Mariæ cum vacauerit ut præfertur dictæ Ecclesiæ S. Iacobi auctoritate prædicta perpetuo vniatis, incorporetis, & annectatis. Ita quod liceat Canonicis in ea tunc degentibus per se vel alium seu alios corporalem possessionem Ecclesiæ Beatæ Mariæ, iuriumque & pertinentiarum prædictorum auctoritate propria liberè apprehendere, ac huiusmodi illius fructus, redditus, & prouentus in suos ac successorum suorum, necnon dictæ Ecclesiæ S. Iacobi vsus & vtilitatem conuertere, & perpetuò retinere, Diœcesani loci & cuiuscumque alterius super hoc licentia minime requisita. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis ceterisque contrarijs quibuscunque, aut si aliqui super prouisionibus sibi faciendis de huiusmodi vel alijs beneficijs Ecclesiasticis in illis partibus speciales vel generales Apostolicæ Sedis vel Legatorum eius literas impetrarunt, etiamsi per eas ad inhibitionem, reseruationem, & decretum vel alias quomodolibet sit processum, quas quidem literas & processus ad dictam Ecclesiam B. Mariæ volumus non extendi, sed nullum per hoc eis quoad executionem beneficiorum aliorum præiudicium generari & quibuslibet alijs Priuilegijs, Indulgentijs, & literis Apostolicis specialibus, vel generalibus quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumcumque totis tenoribus

ribus habenda sit in nostris literis mentio specialis. Volumus autem quod propter vnionem faciendam huiusmodi, si illam effectum sortiri contigerit, in dicta Ecclesia B. Mariæ diuinus cultus nullatenus negligatur, sed eius debite supportentur onera consueta. Et insuper auctoritate Apostolica tenore præsentium decernimus & declaramus, quod nulla per nos vel dictam Sedem per literas seu alias quomodolibet sub quibusuis formis aut verborum expreßionibus etiam sub motu simili, & ex certa scientia ex nunc in antea faciendæ vnionum quarumlibet reuocationes, cassationes, seu imitationes ad Ecclesiam B. Mariæ prædictam quominus illius vnio, annexio, & incorporatio Ecclesiæ S. Iacobi huiusmodi fiant si factæ, & suum, si illum sortitæ tunc non fuerint, consequantur effectum, se extendant, quodque huiusmodi literæ in suo robore tunc permaneant, ac permanere debeant, etiam perinde ac si reuocationes, cassationes, & irritationes prædictæ, vel earum aliquæ tunc nullatenus emanassent, nisi alias forsan in illis seu litteris desuper tunc confectis de eisdem præsentibus specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum mentio haberetur. Præterea ex nunc irritum decernimus, & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Dat. Ferrariæ Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo trigesimo octauo,

Tertio Non. Iulij, Pontificatus nostri Anno octauo.

Gratis de mandato D.N.Papæ.

Io.de Steccatis.

S. Mariæ Hispidæ locum Canonici Eremitis concedunt.

Verùm ea fuit nostrorum pietas & mansuetudo, vt paucis contenti, iam vix vberiori prouentu locupletati, locum hunc vltrò concesserint Patribus Eremitis S. Hieronymi de Pisis, qui hisce temporibus exiguis admodum initijs, Eugenij Quarti liberalitate & Priuilegijs reliquorum Pontificum mirificè creuerunt, eumq. locum insigni cultu ornarunt.

M CCCC XXXIX

Proximis Comitijs die XVII Aprilis celebratis Rectoris Generalis munus ad Maphæum Contarenum deuoluitur, reliquorum locorum cura nempe S. Ioannis Decollati ad D. Nicolaum de Cremona. S. Iacobi Montisilicis ad D. Iacobellum Venetum. S. Augustini & SS. Firmi & Rustici ad D. Iulianum Canonicum. S. Gregorij ad D. Gherardum Mutinensem. S. Angeli Veronæ ad Marcum Donatum Venetum. At circa S. Petri apud Brixienses administrationem nihil immutatum fuit, cum non ita dudum ea D. Lucæ de Este bono euentu commissa fuisset.

Canonici Seculares à Recognitoribus liberi.

Ingens circa hæc tempora, exigente ita seculi istius licentia, erat Recognitorum, quos vulgò Inquisitores vocant, in religiosos auctoritas, à qua nostri Ordinis Viros Eugenius IV non sine causa immunes voluit.

Eugen. IV. Priuilegiũ XIII.

EVGENIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI, *Ad perpetuam rei memoriam. Piæ postulatio volun-*

luntatis, qua dilecti filij Canonici, & Clerici Congregationis S. Georgij in Alga nuncupati, in communi vitam ducentes, dedito studio piæ vitæ in diuersis partibus Italiæ Ecclesijs, siue locis mundanis abiectis illecebris, cum adeptione voluntariæ paupertatis virtutum Domino famulantur, non indignè meretur vt Apostolica Sedes eos ipsorumque loca, & Ecclesias Collegiatas benignis fauoribus confoueat, & specialibus gratijs prosequatur, in his præsertim, quæ animarum suarum status salutem respiciunt & quietem. Sanè pro parte deuotorum Canonicorum Collegiatorum dictorum nobis exhibita petitio continebat, quod licet ipsi cupientes suos in cælestibus thesauros collocare, & ob hoc sedulum Deo impendere famulatum, aliosq. ad loca eorum se conferentes, verbo & exemplo, quantum Dominus concesserit ad bene & recte viuendum inducere, tamen nonnunquam contingit ipsos Clericos prædictos, per Inquisitores hæreticæ prauitatis in illis partibus pro tempore residentes, & deputatos ab eis sub diuersis prætensis occasionibus, fictisque coloribus indebitè molestari. Nos igitur cupientes, vt ijdem Canonici, eo quietius & deuotius in humilitatis spiritu Altißimo famulentur, ac pietatis studium in salutem animarum diuturna iam experientia, in eos comprobatum vberiores ac gratiores fructus proferat; quo se nouerint eiusdem Sedis vberiori gratia communitos, huiusmodi supplicationibus inclinati, præfatos Canonicos præsentes, & posteros,

steros, eorumque Ecclesias, ac loca constructa, & construenda vbicumque fuerint constituta, cum personis, iuribus, & pertinentijs, necnon possessionibus, terris, rebus, & bonis suis, quæ ipsi in quibuscunque locis legitimè possident, & in posterum dante Domino ex similibus suffragijs fidelium, aut alias iustis titulis poterunt adipisci, ab omni iurisdictione, & potestate eorumdem Inquisitorum, qui sunt, vel pro tempore erunt, auctoritate Apostolica tenore præsentium prorsus eximimus, & perpetuo liberamus, ac sub S. Petri & eiusdem Sedis; necnon Ordinariorum locorum, in quorum Ciuitatibus & Diæces. dicta bona & Ecclesiæ consistunt protectioni suscipimus, atque nostra, ipsosq. Canonicos liberos & exemptos esse decernimus, & immunes, nobisq. & successoribus nostris Romanis Pontificibus canonicè intrantibus, & dictæ Sedi ipsisque Ordinarijs immediatè subesse. Ita quod Inquisitores prædicti nullam possint in dictos Canonicos, & Clericos, Ecclesias, loca, iura & bona huiusmodi quacunque ratione, causa, vel potestate iurisdictionem, vel potestatem exercere; sed dumtaxat coram dicta Sede, vel eius delegatis, aut ordinarijs supradictis teneantur respondere. Felicis recordationis Innocentij Pap. Quarti prædecessoris nostri, & qualibet alia constitutione Apostolica contraria non obstante; Decernentes insuper ex nunc omnes, & singulos excommunicationum, suspensionum, & interdicti sententias, & processus quas & quos contra Canonicos & Clericos

præ-

præfatos promulgari contigerit, haberi irritos penitus, & inanes. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ exemptionis, liberationis, susceptionis, & constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Florentiæ Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo trigesimo nono, XII. Kal. Februarij, Pontificatus nostri Anno decimo. Blondus.

Gratis de mandato D.N.Papæ.

B.Palauicinus.

Hoc autem Priuilegium postea Summorum Pontificum Constitutionibus sublatum fuit.

Hoc anno Eugenius IV Concilium Ferrariæ inchoatum Florentiam transtulit, vbi Paleologo Imperatore præsente Græca Ecclesia veritati cedens Romanæ vnita Pontificem superiorem agnouit ac probauit, seque ei submisit, cui Armeni, & Indi summa omnium lætitia subscripserunt. Seculi felicitatem illustrauit ingens Pontificis rei literariæ studium: cui nihil amplius accidere potuit, quam diuinum typographiæ apud Germanos inuentum.

Habitis denuo Comitijs die XI Aprilis, Rectoris MCCCCXL. *Generalis dignitate D. Benedictus Venetus communi voto potitus est: electis aliorum cænobiorum Rectoribus*

bus Stephano Veneto pro monasterio S. Io. Decollati, Philippo Iacobo Patauino pro S. Iacobo Montisilicis, Ioanne Veneto pro S. Augustino, & S. Firmo. Donato Veneto pro S. Angelo Veronæ: Gerardo Mutinensi pro S. Gregorio Bononiæ, & Luca de Este pro S. Petro Brixiæ. Hisce comitijs primus é nostris

D. Mariæ Annũciatę propè Genuam cœnobium.

D. Ioannes Placentinus Ecclesiæ S. MARIAE ANNVNCIATAE *propè Genuam præficitur, cuius hæc prima origo fertur. Anno* M CCCC XXXIV *Dominicus Verruca & Petrus Hichicherius presbyteri, relictis beneficijs Ecclesiasticis Diæcesis Vercellensis, vt liberius Deo seruirent, impetrata Summi Pontificis, & Archiepiscopi Genuensis licentia, paupertatem, communemque viuendi normam professi, domicilium sibi delegerunt in loco propè Genuam, qui a flumine vicino nomen Sturlæ accepit. Accesserunt postea alij pij viri, qui suis facultatibus, ac diuersorum liberalitate Ædem D. Virginis Annunciatæ sacram breui tempore extruxerunt. Hæc Societas Anno* M CCCC XXXV *ab* EVGENIO *Quarto confirmata patrocinio Archiepiscopi Genuensis biennio viguit, sed cum in dies probitatis fama cresceret, Anno* M CCCC XXXVII *eam Summus Pontifex à iurisdictione ordinaria ad S. Sedem Apostolicam traduxit. Cumque eadem nobiscum instituti forma habituque eodem vteretur illa, placuit Summo Pontifici eam Anno* M CCCC XLI *nostro Rectori Generali adijcere. Hæc singulari concordia nobis adhæsit*

S. Georgij in Alga cœn. iungitur.

vsque

vsque ad Annum M CCCC LI, *quo Nicolai V. Sum. Pontificis arbitrio ob dissensionem Venetorum cum Genuensibus, alijsque de causis separata fuit, & postea sub nomine Canonicorum Secularium S. Georgij in Alga à Callisto III. Innocentio VIII. Gregorio XIV, alijsque Pontificibus diuersis Priuilegijs, ac binis in Diœcesi Leodiensi, & Parmensi cœnobijs aucta: quibus hodie à nobis separatim gaudet. Cuius rei indicium præter ea, quæ in nostris archiuis, D. Laurentij Bouij rerum experientia, & virtutis splendore dignissimi Præsidis istius sodalitatis fidei* XVI *Iulij* M DC XXXV *potissimum debemus.*

Hoc anno XXV *Aprilis Summus Pontifex cœnobium Ferrariæ à Marchione Nicolao Estense fabricari inceptum, nostris concessum iri significat. Sed nulla huius negocij vlterior executio fuit. Diploma addidimus ad Eugenij IV. & Principis Estensis liberalitatis erga nos monumentum.* Cœnobiū Ferrariæ ab Estensibus inceptum.

EVGENIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI, &c. *Dilectis filijs salutem & Apostolicam benedictionem. Cum proximis temporibus dilectus filius Nobilis Vir Nicolaus Marchio Esten. apud & extra nostram Ciuitatem Ferrariæ certum Monasterium facere inchoasset: & aliquos ex seruis Dei regulariter viuentibus in eo ponere nostro consilio instituisset. Nos ab eo requisiti de ipsis seruis Dei sibi dandis, deliberauimus eum locum vobis consignare, vt virtutes vestræ quemadmodum largiente Domi-* Eug. IV. Diploma pro loco Ferrariæ.

no vbique fuerint fructuosæ: ita in ipsa Ciuitate nostra Ferrarien. et honorem Dei multiplicent, & pro sua consuetudine ingentes fructus pariant animarum. Propinquitas etiam eius loci alijs vestris nos id libentius facere suasit, eritque eò maior vobis commoditas multa faciendi bona, quo locus ipse & amplißimus, et fructibus, & redditibus sufficienter abundans, ab ipsa viri illius liberalitate instituetur. Qua in re cum ardentißimi sit feruoris, & omnia cupiat in esse suo sufficienter perficere, Nos rogauit: vt duos ex vobis ad se mitti curemus: qui ædificia, & officinas designare, & alia ad vsum, ornamentumque futura sciat postulare. Volumus itaque vt duos huic rei bene idoneos subito transmittatis, & postea socios Conuentui necessarios maturiori cum deliberatione mittetis. Vt autem sciatis quid secum egimus, copiam Breuis nostri, quod pro vltima huius rei conclusione scripsimus, vobis mittimus introclusam.

Datum Florentiæ sub annulo nostro secretò die XXV. Aprilis MCDXL. Pontificatûs nostri Anno decimo. Blondus.

Eugenij IV liberalitas

Eo ipso Anno quartodecimo Cal. Augusti dum Florentiæ Eugenius Pont. Max. moraretur, amplissimo diplomate pro fabrica Ecclesiæ S. Georgij in Alga perficienda florenos mille aureos ex testamentarijs donationibus quorumcunque pro incertis & male ablatis, necnon pauperibus nullo nomine expreßis, concessit. Episcopo autem Castellano eius executio commit-

mittebatur, quam sibi curæ esse omni vigilantia ostendit. Hinc opus præter expectationem mira celeritate absolutum, qua hodie videtur facie, isti seculo satis splendida enituit.

Templum est magnificum, si priora tempora spectes; vno fornice eminet tabulato, laquearibus elegantißimè depictis. Longitudo pedum est ferè CXXIV. *latitudo* XLV. *In medio chorus est pensilis sex columnis ex albo lapide subnixus, vbi patres in diuinas laudes die noctuq. statis horis conueniunt. Choro adhæret Organum coloribus auroque variatum, cui vicinum est horologium. Interiori facie sacellum est amplum, cuius ara D. Georgij martyrium repræsentat, in pauimento* ANTONII *Corrarij Cardinalis corpus depositum. A dextera maioris altaris sacræ reliquiæ tali inscriptione asseruantur.* Templi S. Georgij descriptio.

RELIQVIARVM LOCVS IN QVO SVNT PRÆCIPVE SPINA DE CORONA, DE VESTE INCONSVTILI, ET DE LIGNO CRVCIS DOMINI NOSTRI IESV CHRISTI. PES S. GEORGII MARTYRIS, ET CORONA D. MARCI EVANGELISTÆ ANNO M D LXXXIX.

Hæc Crucis sanctissimæ pars cum reliquis ab Episcopo Clodiensi igne probata fuit petentibus patribus, cuius ea vim miraculosè elusit. Ab vtroque templi latere binæ sunt ædiculæ, vna B. Virgini, & Christi puerperio, altera D. Laurentio dicata, penicillo elegantis pictoris Ioannis Baptistæ de Conegliano Io: Bellini discipuli An. M CCCC XCVII, *& altera*

Bartholomæi de S.Cruce An. M D X X V *plurimum æstimata. Monumenta hic Maphæi Contareni Patriarchæ Venetorum Secundi, & Gregorij Corrarij Patriarchæ* I V, *è viuo marmore conspiciuntur. Aræ sub choro quatuor vetustæ manu Francisci de Franciscis, Viuarinorum, & Antonij, & Bartholomæi de Murano An.* M C C C C L I I *depictæ, & ad turrim quinta atque sexta ad ostium in ædicula nobilium Pisanorum, quorum hic sepulcra occurrũt sicuti in medio ædis splendidum Pisaurorum monumentum. In sacrario Christi effigies Ioan. Bellini manu picta spectatur. Hic paramenta, argentea, Pax, Calix, & Reliquiarium Cardinalis Antonij Corrarij stemmate insigniti. Ædes hæc ædificari cæpit cum sacrario An.* M C C C C X X X V I I I *vsque ad An.* M C C C C L V I I I. *Sacra turris Anno* M C C C C L I V *à fundamentis erecta, conferentibus ad tanti moliminis perfectionem impensis præter Sum. Pont. Eug.* I V. *Antonio Corrario Cardinali, Laurentio Iustiniano Patriarcha, Fantino Dandulo patritio, alijsque quorum pia apud nos memoria extat. Templo adiacent bini porticus Anno* M C C C C L V I I I *cæpti, quorum prior nobilium sepulcris est spectabilis, puta, Marci Zeni, Ioan. Bragadeni, Danielis Contareni, Marci Maurocceni, Marci Cornelij, Hieronymi Contareni, Michieliorum, & aliorum qui libentissimè in religiosorum patrum sinu cum suis posteris ex testamento quiescere voluerunt. Exteriorem templi partem ornat*

nat

uat D. Georgij ex lapide imago. Area gradibus saxeis aduentantes excipit, præ qua sinus est nauigantibus tutus, dum æstuaria inclementiùs à procellis agitantur. Hic vetustissima adhuc arbor est, sub cuius vmbra maiores nostri memorant sæpius IVSTINIANVM *conciones habuisse. Cænobium porrò antiquatum ad melius commodum patres diuersis temporibus reduxerunt. In cuius triclinio sublimi ac lucido pulpitum marmoreum, præ ostio ex eadem materia nitens pollubrum, cuius structuram ab Ann.* M CCCC LXXXIX *ad* M CCCC XCI *continuatam accepimus. In sublimiori ædium contignatione aula spatiosa, vna parte dicatum Comitijs locum habet anno* M CCCC XCII *in eam quæ spectatur formam reductum, cuius super liminari insculptum est aureum hoc monitum:* IVSTE. AC. RECTE; *altera Bibliothecam an.* M CCCC XLVI *strui cæptam & Cardinalis* CORRARII *libris, deinde Cardinalis* BRVNDVSINI *dono illustrem. Hoc Monasterio Rector Generalis & Visitatores perpetuam sedem nacti nullis honestæ vitæ commoditatibus destituuntur. Etsi enim in medio sinu Veneto annonæ solo horto natura consultum voluerit, prouidè tamen primi habitatores in continenti ijs temporibus magis vicino bina obtinuerunt prædia: alterum sancti Brusonis propè Dolum, vbi placidum anno* M DC XXV *meis Musis habui secessum; alterum Campolongi non longè à Plebis Sacci Castro. Vtrum-*

que

que vt salubritate aeris & fabricæ elegantia præstat, sic frumenti vbertate, & vinetis abundat.

Hoc anno Summus Pontifex Cal. XIV *Augusti nostris incrementis vnicè studens decreuit, quod omnes præsentes ac futuri, dummodo in Societate perseuerauerint, sibi idoneum confessorem ex arbitrio eligere poßint, qui vna vice delinquentes ab ijs, de quibus sola Sedes Apostolica poßit decernere, pariterque à quavis, vt dicitur irregularitate contracta, præterquam ob corporis mutilationem, & bigamiam, liberos pronunciare posset. Additum fuit; tempore generalis interdicti, clausis Templi foribus, ne excommunicati intromittantur sine campanæ signo, præsentibus domesticis ac ministris, etiam annuo salario conductis, diuina officia submissa voce peragi posse: modò ipsi nullam huius pœnæ causam præbuerint. Plenus etiam datus excusationi locus in cognoscendis alienis causis, & obeundis quibuscunque locis, si minùs fuerit commodum. Natalium præterea defectum patientes ad Ordines sacros, & quamuis dignitatem admißi. Concessa insuper consentientibus Rectoribus & vniuerso Collegio, facultas permutandi prædia ac possessiones: Emphyteusis perpetua quoque admissa. Quibus omnibus, etsi per decennium integrum ab ijs fuerit discessum, nihil omnino Pontifex derogatum voluit: & quod rarum est, pro serenandis Canonicorum conscientijs, quoties aliquid dubitationis & scrupuli emerserit, is dispositioni, declarationi, & voluntati*

tati Rectoris pro tempore existentis stare debeat.

Evgenivs Episcopvs Servvs Servorvm Dei. *Dilectis filijs Vniuersis Canonicis, & Clericis Congregationis S. Georgij in Alga nuncupatæ de Venetijs Castellanensis Diœcesis salutem, & Apostolicam benedictionem. Ad ea ex Apostolicæ seruitutis officio libenter intendimus, per quæ personarum Ecclesiasticarum Altißimo gratum famulatum reddentium saluti, paci & tranquillitati vtiliter & salubriter valeat prouideri. Hinc est quod nos vestris deuotis in hac parte supplicationibus inclinati, omnibus & singulis præfatæ Congregationis præsentibus & futuris, dummodo in dicta Congregatione perseuerare disposuerint, auctoritate Apostolica tenore præsentium indulgemus, vt quilibet vestrum quando opportunum videbitur idoneum, & discretum Presbyterum in suum valeat eligere confessorem, qui confeßionibus vestris diligenter auditis, pro commißis vobis debitam absolutionem impendat & iniungat pœnitentiam salutarem, semel tantum, si extiterint talia, de quibus Sedes Apostolica sit merito consulenda, ac super irregularitate quomodocunque forsitan contracta, homicidio voluntario, mutilatione membrorum, ac bigamia dumtaxat exceptis dispenset, dummodo ex confidentia conceßionis huiusmodi non reddamini procliuiores ad illicita in posterum committenda, ac etiam quoties opportunum fuerit nisi extiterint forsan talia propter quæ Sedes Apostolica merito sit* Eugen. IV. Priuil. XIV pro irregularitate natalium defectu scrupulis tollendis, &c.

con-

consulenda. Et nihilominus vt in locis vestris habitis, ac in posterum alias tamen licite habendis & acquirendis tempore generalis interdicti, poßitis ianuis clausis ac excommunicatis & interdictis exclusis, non pulsatis campanis ac submissa voce, in vestra & familiarium etiam salario conductorum præsentia, Missas, & alia Diuina Officia per Sacerdotes, Clericos, & alios in præfata Congregatione degentes facere celebrare, dummodo vos, vel illi non dederitis causam interdicto, nec illud vobis, vel illis contigerit specialiter interdici. Qui quidem Sacerdotes vobis & familiaribus præfatis quoties expedierit Ecclesiastica Sacramenta absque iuris alieni præiudicio ministrare valeant huiusmodi quoque tempore, cum aliquem ex vobis seu familiaribus prædictis etiam salario conductis ab hac luce Deo iubente, migrare contigerit, eorum corpora decedentium Ecclesiasticæ sepulturæ tradere valeatis, auctoritate & tenore prædictis indulgemus. Insuper cum aliquando per extraneos iudiciorum anfractus, vel mandata forensia personæ diuinis intentæ ministerijs infestari, seu turbari ac inquietari contingat. Volumus, & eadem vobis, & vestrum cuilibet auctoritate concedimus, vt si aliquando accidat quavis auctoritate etiam Apostolica vobis, vel alicui vestrum, causam aliquam spiritualem, ecclesiasticam, vel secularem, seu prophanam cognoscendam, vel exequendam, aut mandatum aliquod exequendum iniungi, vel etiam visitationis of-

officium Ecclesiæ, vel pij loci committi, vt ab huiusmodi iniunctis oneribus, vos absque inobedientiæ labe vel nota liberè excusare, & exonerare possitis, quando vobis videbitur opportunum. Præterea cum defectum natalium patientibus Clericis & personis dictæ Congregationis vestræ vt ad omnes etiam sacros Ordines promoueri, & quæcunque per Canonicos dictæ Congregationis gubernari solita, etiamsi Prioratus, seu Præpositura, vel Rectoriæ, aut officia se inuicem compatientia fuerint, dummodo alias ad ea canonicè assumantur, retinere liberè, & licitè valeant; Pictauen. Concilij, & quibusvis alijs Constitutionibus Apostolicis ceterisque contrarijs nequaquam obstantibus, misericorditer dispensamus. Insuper vt quæcunque possessiones & bona minus vobis & Ecclesijs seu locis vestris vtilia personis, cum quibus Ecclesiarum vel locorum huiusmodi conditionem possitis efficere meliorem, in emphyteusim perpetuam concedere; necnon pro alijs vtilioribus commutare, ac etiam vendere & alienare, dum tamen precium quod exinde proueniat pro alijs possessionibus, & bonis magis vtilibus, aut in reparationem bonorum, & possessionum dictæ Congregationis deterioratorum, seu alias in euidentem vtilitatem huiusmodi Ecclesiarum vestrarum Rectoris & Capituli Ecclesiæ, cuius bona, sic vt præmittitur alienari contingat, accedente consensu, conuertere, & exponere possitis auctoritate prædicta licentiam elargimur. Cæterum pro serenan-

nandis quorumlibet conſcientijs, volumus vt quotiens alicui, ſeu aliquibus, ſi dubitationis aut ſcrupuli aliquid emerſerit, ordinationi, & diſpoſitioni Rectoris, ſeu Prioris, vel Præpoſiti, qui pro tempore fuerit in Eccleſijs vel locis huiuſmodi ſtare, & ſecundum ipſius declarationem, & voluntatem vos confirmare debeatis, volentes, & eadem auctoritate concedentes, quod omnes & ſinguli, qui de dicta Congregatione ſunt, & erunt, vt præfertur omnibus & ſingulis priuilegijs, libertatibus, & immunitatibus Ordini, & Congregationi veſtris generaliter conceſſis, aut in poſterum concedendis vti valeant pariter & gaudere. Quodque ſi huiuſmodi priuilegijs per vos aut aliquem veſtrum hactenus contrauentum fuerit vel in futurum contraueniri contingat, ipſa nihilominus in ſuo pleno robore permanere debeant, & illibata conſeruentur, ac ſi ſemper illæſa permanſiſſent, dummodo per ſpacium decem annorum continuè dictis Priuilegijs per contrarium vſum non fuerit derogatum; caſibus tamen in quibus Priuilegia niſi per legitimam perſcriptionem contraueniendo perduntur ſemper ſaluis; Non obſtantibus felicis recordationis Clementis Papæ V. prædeceſſoris noſtri, & alijs conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Congregationis, & Ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quacunque firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, ceteriſque contrarijs quibuſcunque. Nulli ergo omnino hominum liceat

hanc

hanc paginam nostræ concessionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contrauenire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Florentiæ Anno Incarnationis Dominicę millesimo quadringentesimo quadragesimo, XIV. Cal. Augusti. Pontificatus nostri Anno decimo. A. de Florentia.

Gratis de mandato D.N.Papæ.

Ia. de Viterbio.

Anno exacto, D. Iulianus ad onus Rectoris Generalis rediјt die XII *mensis Maiј An.* MCCCCXLI: *electi ad aliorum locorum administrationem, S. Ioannis Decollati D. Nicolaus Superantius Venetus, S. Iacobi Montisilicis D. Bandinus de Scapis. S. Augustini & SS. Firmi & Rustici D. Iacobellus Venetus, S. Angeli Veronæ D. Marcus Cuppus absens, S. Petri Brixiæ confirmatus qui tunc præerat D. Lucas de Este. S. Gregoriј propè Bononiam D. Gerardus Mutinensis. D. Mariæ de Sturla Genuensis Diœcesis Rector D. Ioannes Placentinus confirmatur. Hoc tempore Archipresbyteratus S. Petri Veronæ ab Eugenio Quarto die* XVIII *Martiј concessus, nobis cedit. Huius delubrum peruetustum, seruato adhuc S. Petri nomine, Episcoporum Veronensium, aliorumque quos nobilitauit sanctitatis fama decoratum reliquiјs in vertice collis, quem à Serenissima Republica Vene-* Mccccxli.

S. Petri Veronæ Archipresbyteratus Canonicis nostris concessus.

ta Arx extructa ambit, hodie militibus patet, quibus cœnobij S. Angeli vicini Canonici sacra faciunt: vnde eiusdem cœnobij Rector Archipresbyteratus sancti Petri titulo gaudet, redditibus nobis adhuc integris. Ne verò cum veteri loci dignitate vilescat beneficij amplitudo; en luculentissimum eius testimonium.

Eugen. IV. Diploma pro S. Petri loco. XV.

EVGENIVS PAPA QVARTVS. *Pia consideratione Romanum decet Pontificem Ecclesiarum quarumlibet vt in eis iugiter collaudetur & benedicatur Altissimus indemnitati votiuè consulere, ac eis fauorem & gratiam Apostolicos fauorabiliter impartire. Cum itaque sicut accepimus facultates & redditus mensæ capitularis Ecclesiæ S. Angeli in monte Veronæ pro Canonicorum & personarum eiusdem in communi secundum ritum & consuetudinem Congregationis, seu Collegij S. Georgij in Alega viuentium sustentatione ac incumbentium eidem Ecclesiæ onerum supportatione satis tenues sint & exiles: & si parochialis Ecclesia S. Petri in Castello montis Veronæ propinqua eidem Ecclesiæ S. Angeli ad iactum balistæ cum omnibus iuribus & pertinentijs suis dictæ mensæ in perpetuum incorporaretur, vniretur, & annecteretur non parum exinde dictæ Ecclesiæ S. Angeli ac Canonicis & personis prædictis succederet releuamen. Nos itaque Ecclesiæ S. Angeli ac Canonicorum & personarum prædictorum statui prouidere cupientes motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, dictam parochialem*

lem Ecclesiam S. Petri quæ habitu non actu curata existit, nisi forte Castellani illius Castri & sociorum suorum, cuius octoginta cum omnibus iuribus & pertinentijs supradictis mensæ, siue Ecclesiæ S. Angeli præfatæ, cuius centum & octoginta florenorum auri de camera fructus, redditus, & prouentus secundum communem æstimationem, valorem annuum, vt etiam accepimus, non excedunt, in perpetuum Apostolica auctoritate incorporamus, annectimus, & vnimus. Ita quod cedente vel decedente moderno dictæ parochialis Ecclesiæ Rectore, seu illam quomodolibet dimittere liceat, Canonicis & personis prædictis corporalem parochialis Ecclesiæ S. Petri, iuriumque & pertinentiarum prædictorum possessionem auctoritate propria apprehendere necessario illius fructus, redditus & prouentus in suos & dictarum Ecclesiarum vsus conuertere pariter ac retinere Diæcesani loci, & cuiusvis alterius licentia minime requisita. Non obstantibus Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis etiam de commissionibus ad partes faciendas desuper ac dictæ Ecclesiæ S. Angeli iuramento, confirmatione Apostolica, vel quacumque firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus contrarijs quibuscunque. Aut si aliqui super prouisionibus sibi faciendis de huiusmodi speciales, vel alijs beneficijs Ecclesiasticis in illis partibus generales Apostolicæ Sedis vel Legatorum eius literis impetrauit etiam si per eas ad inhibitionem & decretum, vel alias quomodo-

libet

libet sit processum, quas quidem literas ac processus habitos per eosdem, & quæcumque inde secuta quo ad dictam parochialem Ecclesiam volumus non extendi, & quibuslibet alijs indulgentijs, priuilegijs, ac literis Apostolicis specialibus, vel generalibus quorumcunque tenorum existant per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris literis mentio specialis. Volumus autem quod si & post quam vnionem, annexionem, ac incorporationem prædictas effectum sortiri contigerit, Canonici & personæ prædictæ Ecclesiæ S. Angeli huiusmodi pro tempore existentes in diuinis deseruiri prout consuetum est faciant. Et insuper ex nunc irritum decernimus & inane, si secus super his à quocunque quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ vnionis, annexionis, incorporationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Dat. Florentiæ Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo quadragesimo primo, decimo septimo Cal. Aprilis, Pontificatus nostri Anno duodecimo.

Blondus.

Lu-

Ludouicus Barbus postquam sex annos Episcopatum Taruisinum tenuisset, Venetias hoc anno febri correptus, dum extremum sibi diem instare cognosceret, in monasterium S. Georgij Maioris secessit, vt inter filiorum amplexus decederet, nostros officij causa accedentes quantum per vires licuit comiter excepit, iamque veteri necessitudine iunctos vix dimiserat, cum susceptis sacris ministerijs, summo suorum Casiniensium et nostrorum luctu diem constanti sanctimoniæ fama obiret. Patauium delatus in exedra D. Iustinæ prolixo quod meruit elogio conditus est. Lud. Barbi obitus.

Huius temporis in membrana archiui nostri reperitur auctoritas Eugenij Quarti, quam criminibus cuiusdam expiandis nostrum cuidam concessit, cuius in fine Absolutionis forma legitur.

Asseruantur hic etiam literæ Synodi Basiliensis Anno MCCCCXXXV *ad* EVGENIVM *Quartum in gratiam Archiepiscopi Magdeburgensis contra ciues Magdeburgenses scriptæ; quibus ea intercedit, ne ipsis faueat, quandoquidem ob varia damna Archiepiscopo illata iam aduersas plurimorum sententias habuissent. Sunt quoque* EVGENII *literæ ad Imperatorem* SIGISMVNDVM *An.* MCCCCXXXVII. IV *Id. Decembris Bononia missæ, quibus respondetur ijs, quas Oratori suo Ioanni Episcopo Signensi commiserat.* EVGENII *verò si quæ fuerunt apud nostros alia, minori quàm par cura posteris conseruasse credo rebus diuinis quam gloriæ studio addictiores, qui*

stu-

fluctuante fortuna Pontificis bene meriti partibus ingenti studio adhæsere.

Alia insuper Indulta hoc tempore idem Pontifex concessit petentibus Patribus hisce tabellis.

Eugen. IV gratiarum signaturæ. BEATISSIME PATER *dignetur Sanctitas Vestra deuotis filijs, necnon continuis oratoribus vestris Canonicis ac Clericis Collegiatis Congregationis vestræ commorantibus in monasterio S. Georgij in Alega Diœcesis Castellanæ, S. Io. Decollati. S. Iacobi de Montesilice. S. Augustini de extra Vicentiam Diœcesis Vicentinæ. SS. Firmi & Rustici de Leonico eiusdem Diœcesis. S. Angeli de monte Veronæ. Sancti Georgij dictæ Diœcesis; necnon S. Gregorij de prope Bononia ipsius Diœcesis, vel in quocunque loco habitauerint, vel fuerint in diuino seruitio deputati à Congregatione eorum prædicta tam præsentibus, quàm futuris, tam Clericis, quàm Laicis, necnon famulis pro amore Dei in eorum locis seruientibus de gratia, & misericordia speciali plenariam Indulgentiam in mortis articulo concedere dignemini illis tantum, qui in eadem Congregatione perseuerauerint in diuino famulatu vsque in finem vitæ suæ.* Concessit Dominus noster vt petitur.

Dignetur SANCTITAS VESTRA *supradictæ Congregationi, vt Rector eius maior qui præsens est, & qui pro futuro tempore fuerit, auctoritatem de Apostolica benignitate largiri, quatenus intrantes in dicta Congregatione vt Domino liberius & securius*

va-

valeant famulari, si aliqua vota habuerint visitandi sacra limina Apostolorum Petri & Pauli Romæ, vel S. Iacobi, seu vltra mare sepulcrum Domini, poßint ab ipso Rectore absolui dicta vota, commutando prout secundum Deum melius videbitur conscientiæ suæ. Et hoc petunt, dummodo dicti tales habentes talia vota perseuerauerint in dicta Congregatione. Si vero perseuerare noluerint obligentur tales postea complere dicta vota. Conceßit Dominus noster vt petitur.

Dignetur SANCTITAS VESTRA *deuotis filijs Congregationis vestræ S. Georgij vltrascripti de benignitate paterna concedere quatenus pro consolatione animarum eorum, & pro omni conscientiæ scrupulo amouendo, si casus affuisset quod aliqui eorum, vel forte omnes in casus incurrissent Sedi Apostolicæ reseruatos, vel aliquam excommunicationem maiorem, & irregularitatem poßint extra Romanam Curiam absolui per sacerdotem, quem ipsi in confessorem sibi duxerint eligendum.* Conceßit Dominus noster vt petitur.

SANCTITAS VESTRA *de paterna ac benigna Sedis Apostolicæ pietate largiri dignetur deuotis ac dilectis filijs Congregationis S. Georgij in Alega vltrascripti, quatenus seculares Dei spiritu deuoto tacti venientes ad dictam Congregationem, & ingredientes vt diuino seruitio Domino valeant famulari, poßint à Rectore maiori dictæ Congregationis absolui ab*

omnibus irregularitatibus, excommunicationibusque Papalibus, & ab omnibus casibus Sedi Apostolicæ reseruatis, si quis in vita sua seculari incurrisset quomodocunque: non obstantibus Constitutionibus in contrarium, vel alijs apparentibus. Concessit Dominus noster vt petitur.

Anno primo sui Pontificatus.

Beatissime Pater. *Cum nonnunquam contingat excommunicatas seu interdictas personas, ad deuotorũ Sanctitatis Vestræ Clericorum, Canonicorum S. Georgij in Alga nuncupatorum de Venetijs Castellan. Diœces. Ecclesias dum inibi Missæ, & alia Diuina officia celebrantur accedere ac si dictæ personæ de Ecclesijs ipsis expellerentur, vel Clerici prædicti à Diuinis huiusmodi cessarent, posset exinde scandalum oriri. Supplicatur eadem Sanctitas per præfatos Clericos, quatenus eis in præmissis paterno consulentes affectu, eis, & eorum cuilibet præsentibus & futuris, vt si contingat tam in Ecclesijs suis huiusmodi, quam alibi Missas, & diuina præfata, & in præsentia excommunicatorum, seu interdictarum personarum quarumlibet celebrare, & cum personis huiusmodi quomodolibet participare, participatio huiusmodi ad aliquod peccatum, pœnam, vel notam nullatenus eis, aut alicui eorum imputetur, dummodo non facerent ex contemptu, dum tamen personæ prædictæ publicè excommunicatæ non sint, seu interdictæ, denunciatæ, concedere, & indulgere dignemini de gratia speciali,*

ciali, Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis non obstantibus, ceterisque in contrarium facientibus quibuscunque. Fiat vt petitur.

Et quod simplex signatura sufficiat absque eo, quod literæ Apostolicæ desuper conficiantur decernere dignemini de gratia speciali. Fiat.

Datum Florentiæ tertio Non. Nouembris Anno decimo.

Beatissime Pater. *Vt animarum saluti deuotorum vestrorum Rectorum, Priorum, seu Præpositorum, Canonicorum & aliorum Congregationis S. Georgij in Alga Castellan. Diœces. nuncupatæ salubrius consulant, & eo promptiores ad Dei seruitium se exhibere, & perseuerare disponant, quo ex beneficentia Sanctitatis Vestræ, & Sanctæ Sedis Apostolicæ, amplioribus spiritualibus donis repererint se munitos, humiliter supplicatur eidem Sanctitati Vestræ: quatenus præfatis Rectoribus, Prioribus, Præpositis, Canonicis, necnon Clericis, & laicis, qui in dicta Congregatione permanere disposuerint præsentibus & futuris ipsis in obedientia Vestræ Sanctitatis, ac successorum vestrorum Summorum Pontificum canonicè intrantium, remanentibus, verè pœnitentibus & confessis vt singulis diebus Stationum almæ Vrbis Septuagesimæ vsque ad octauam Resurrectionis Dominicæ Altaria Ecclesiarum, in quibus pro tempore eos esse contigerit cum Psalmo Miserere mei Deus pro quolibet visitantes, illas Indulgentias consequantur,*

quæ in singulis Ecclesijs dictarum Stationum illas visitantibus concessæ sunt in omnibus & per omnia ac si præfata Stationum loca personaliter visitarent, concedere dignemini de gratia speciali, quibuscunque in contrarium facientibus non obstantibus. Fiat vt petitur. G.

Et quod simplex signatura sufficiat ac si literæ Apostolicæ desuper conficerentur concedere dignemini de gratia speciali.

Fiat vt petitur. G.

Beatissime Pater. *Supplicatur Sanctitati vestræ per deuotos filios vestros Canonicos, seu Clericos Congregationis S. Georgij in Alga de Venetijs, quatenus eis pro salute animarum, & consolatione multorum concedere dignemini pro omnibus suis locis habitis & habendis, quod Sacerdotes eiusdem Congregationis audire confeßiones; & absoluere, ac dispensare valeant in omnibus casibus Episcopis reseruatis in foro conscientiæ, necnon conferre Eucharistiæ Sacramentum venientibus ad illos pro sua deuotione, & hoc de speciali gratia E.V.S. In contrarium facientibus non obstantibus quibuscunque.*

Fiat vt petitur. G.

Et quod huiusmodi supplicationis simplex signatura sufficiat, ac si literæ Apostolicæ desuper conficerentur concedere dignemini de gratia speciali.

Fiat.G.

Datum Florentiæ XVII. Kal. Octobris Anno X.

Quam

Quam facultatem absoluendi à casibus prædictis confirmauit LEO X. *Anno* M D XIV. *Die* VII. *Aprilis, vt inferius videbimus.*

Annuum porrò honorem Iuliano inuidit fatum, qui annis grauis mense Nouembri extremum vitæ diem clausit. Indicto igitur Collegio die XXV *memorati mensis Canonici, D. Marcellus Marcellus Venetus, D. Nicolaus de Francia, D. Bonmatthæus Cremonensis, D. Gregorius Maurocenus, & D. Hieronymus Mudacius Maphæum Contarenum in ipsius locum elegerunt, qui integerrimè sanctißimèque rem geßit.*

Annua iam instabant Comitia, in quibus die XXIII *Aprilis* M CCCC XLII *post Maphæum nominatur Rector Generalis D. Lucas de Este: Ad cœnobium S. Ioan. Decollati D. Ambrosius Mediolanensis. S. Iacobi Montisilicis D. Philippus de Pisis. sancti Augustini & SS. Firmi & Rustici D. Bandinus. S. Angeli Veronæ D. Nicolaus Superantius. S. Gregorij D. Bernardus Mutinensis. Sancti Petri Olíueti D. Marcus Cuppus. S. Mariæ Annunciatæ de Sturla D. Pasqualinus Taruisinus: Huius Ecclesiæ Canonicis Sum. Pontifex vt opem ferret, cœnobium sancti Ioannis de Pauarano Ordinis S. Augustini IV Calendas Octobris conceßit. Item hoc tempore singularis in Rectores nostros conspicua fuit* EVGENII *Pont. Max. liberalitas, qui* VII *Idus Iunij* M CCCC XLII *sua sponte, vel vt dicunt, motu proprio, & è certa scien-* Mccccxlii

scientia, Priuilegio amplissimo omnes Canonicos nostros, necnon Ecclesias, domus, loca, ac etiam possessiones, res, census, iura, atque bona alia, ad Canonicos, ad Ecclesias, atque loca nunc & in posterum spectantia; quoscunque etiam colonos, ceterosque censum soluentes eorumque curatores ab omnibus vectigalibus, grauaminibus, subsidijs, eleemosynis, ac decimis, alijs oneribus, & cuiuscunque generis exactionibus à Sede Apostolica, vel eius Legato, vel à locorum ordinarijs, seu ab eorum cleris, alijsve institutis, aut in posterum instituendis, speciali gratia perpetuò eximit & liberat; addita hac cautione, huiusmodi Priuilegio non posse derogari, etiam à Sede Apostolica, nisi omnium, quæ in eo continentur specialis ad verbum fuerit expressa mentio. Iubet tandem omnes & singulos Ciuitatum, Castrorum, atque locorum quorumvis Dominos, Communitates, Præfectos, cuiuscunque gradus & conditionis ij fuerint, ne vnquam contrarium tentent; secus qui fecerint nec monito intra triduum paruerint, ab omni fidelium consortio excludendos, nec sine Summi Pontificis auctoritate in Ecclesiæ sinum recipi posse.

Eugen. IV. amplifs. Priuil. XVI à Decimis, & ab omnibus oneribus, & grauamine liberat.

EVGENIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI. *Ad futuram rei memoriam. Quamquam ex debito Summi Pontificatus officij nobis ex alto commissi circa Ecclesiarum, ac Ecclesiasticorum locorum & personarum omnium commoda, & vtilitates nos deceat intentos existere; Illas tamen ex eiusdem personis, quæ*

piæ

piæ & castæ vitæ studio intendentes, mundanis abiectis illecebris; in humilitatis spiritu deuotum & sedulum exhibent Altißimo famulatum tanto propensioribus fauoribus prosequimur, quanto ipsarum personarum vita laudabili, atque moribus debitè compensatis id conspicimus in Domino salubriter expedire. Cum itaque sicut nobis innotuit, Dilecti filij Canonici de Collegio, siue Congregatione S. Georgij in Alga de Venetijs Castellanensis Diœcesis, à multis citra temporibus plures Ecclesias, atque loca Ecclesiastica in diuersis Ciuitatibus, terris, atque locis partium Italiæ consistentia, in quibus etiam piè & castè, & in communi degentes, Missasque & alias horas Canonicas nocturnas, atque diurnas, diebus singulis celebrantes, interim permanserunt, prout etiam in copioso numero præsentialiter permanent, in spiritualibus, & temporalibus, ad laudem & gratiam Diuini nominis, sacrique cultus, et populorum deuotionis augmentum multipliciter reformauerint, ac propterea, necnon ex eorum multiplicatis virtutibus, plurimi fructus, etiam ad salutem animarum plurium fidelium partium earumdem hactenus prouenerint, & quotidie proueniant; & alias ipsi omnibus & singulis Deo deuotis personis, ad eorum Ecclesias atque loca prædicta, de alienis partibus, seu locis pro tempore applicantibus hospitio suscipere, eisque humanitatis officia etiam in victui necessarijs exhibere consueuerunt; & ad id iuxta eorum statuta specialiter intenti existant, ac ad

hoc,

hoc, necnon ad alia, eis, & ipsorum Ecclesijs, atque locis prædictis: quæ vnum corpus existunt pro tempore incumbentia expensarum, onera Ecclesiarum; atque locorum huiusmodi vix suppetant, & quandoque non sufficiant facultates. Nos præmissa debite compensantes, & attendentes quod præfati Canonici in vitæ continentia, & sanctimonia alijsque pluribus; & diuersis virtutibus, ac fructuosis operibus in dies multiplicant, & fidelibus partium, in quibus pro tempore moram trahunt, castitatis, humilitatis, atque multiplicis virtutis exemplum fore noscuntur; nec non propterea eis, et statui ipsorum, ne ob facultatum carentiam minuantur; sed vt sublatis ab ipsis dispendijs alijsque extraordinarijs oneribus quibuslibet in numero operibus, & virtutibus supradictis augeantur, quantum cum Deo possumus prouidere volentes. Motu proprio non ad dictorum Canonicorum, vel alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate; Vniuersis Canonicis de Collegio, siue Congregatione huiusmodi, qui nunc sunt, & de cetero perpetuis futuris temporibus erunt: necnon eorum Ecclesias, domus, atque loca præsentia & futura, ac etiam possessiones, domus, res, census, iura atque bona ad Canonicos, & ipsorum Ecclesias, atque loca prædicta nunc & in posterum spectantia, omnia & singula vbicunque consistentia; quorum qualitates, quantitates, loca, vocabula, confines, ac fructuum, reddituum, & prouentuum an-

nuos,

nuos, aliosque eorumdem veros valores præsentibus haberi volumus pro expreßis, necnon quoscunque colonos, & laboratores super poßeßionibus, & bonis ipsis pro tempore commorantes, ceterosque quo ad hoc ipsorum Canonicorum præsentium, & futurorum procuratores, negotiorum gestores, affictuarios, & pensionarios, in quantum Ecclesias, domus, loca, res, census, iura, atque bona contingunt, ab omnibus & singulis Datijs, Impositionibus, subsidijs etiam caritatiuis, ac Decimis, alijsque oneribus, contributionibus, & exactionibus, quibuscunque nominibus nuncupentur, per nos vel Sedem Apostolicam, aut Legatorum eius, seu nostra vel dictæ Sedis auctoritate, aut per locorum Ordinarios, seu eorum Cleros, vel eorum aliquem, seu aliquos, aut alias quomodolibet, ex quibusvis causis etiam legitimis, & rationabilibus impositis hactenus, & imposterum imponendis, ac ab illorum, & cuiuslibet ipsorum persolutionibus auctoritate Apostolica ex certa scientia tenore præsentium de specialis dono gratiæ perpetuo eximimus, & totaliter liberamus, & prorsus, & omnino libera, & exempta perpetuo esse decernimus & declaramus. Volentes etiam, ac scientia & auctoritate prædictis statuentes, & concedentes, quod nulla per nos, vel Sedem Apostolicam in genere vel in specie, sub quibusuis formis, aut verborum expreßionibus, necnon decretis irritantibus, & cum quibuscunque etiam Clausularum indiuidualium, & quod illis nisi sub certa

forma minime derogetur, neque derogatum fuisse censeatur; vim, & effectum habentium, ac huiusmodi formæ, siue illa seruata fuerit, siue non prohibitorijs, aut alias effectui præsentium præiudicialibus clausulis concessa hactenus vel imposterum concedenda literæ, Priuilegia, & Indulta etiam contra exemptas personas Ecclesiasticas, loca atque bona quæcunque se extendentia; Quorum omnium tenore ac si de verbo ad verbum inserti forent huiusmodi præsentibus etiam haberi volumus pro expreßis, nisi in illis tenor earumdem præsentium de verbo ad verbum insertus, ac de nominibus, & cognominibus Ecclesiarum, & locorum prædictorum, specialis, & expressa mentio facta fuerit exemptioni, & liberationi, necnon decreto, & declarationi nostris huiusmodi aliqualiter præiudicare poßint seu debeant. Quinimo huiusmodi præsentes literæ ac contenta in eisdem plenariam roboris firmitatem obtineant, ac exemptio, & liberatio nostræ prædictæ plenariæ & effectualiter obseruentur perinde in omnibus, & per omnia, ac si tunc aliæ literæ, priuilegia, & indulta prædicta nullatenus emanassent, quibus ex tunc prout ex nunc quo ad hoc specialiter derogamus, illis alias in suo robore permansuris. Et nihilominus omnibus, & singulis ciuitatum, terrarum, castrorum, atque locorum quorumlibet Dominijs, Dominis, Communitatibus, eorumque & alijs quibusuis officialibus præsentibus & futuris, ceterisque personis tam Ecclesiasticis, quam Secularibus cuiuscun-

cunque gradus, status, vel conditionis existunt, etiamsi Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, Abbatiali, aut quauis Ecclesiastica seu mundana dignitate præfulgeant, auctoritate Apostolica supradicta harum serie monemus, mandamus pariter, & inhibemus de cetero, ne ullo unquam tempore per se vel alium, seu alios quouis quæsito colore, directè vel indirectè, contra exemptionem, liberationem, decretum, declarationem, ac tenorem præsentium huiusmodi, in toto vel in parte, aut aliquid venire facere aut attentare audeant, vel præsumant; Alioquin in illos ex eis, qui à die sibi de præmissis factæ notitiæ infra tres dies immediatè sequentes monitioni, seu inhibitioni huiusmodi pro tempore non paruerint, ex nunc prout ex tunc excommunicationis sententiam harum serie proferimus & promulgamus, à qua à nullo alio præterquam à Romano Pontifice absolutionis beneficium nequeant obtinere, nisi in mortis articulo constituti: Non obstantibus præmissis & constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrarijs quibuscunque, aut si Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, Dominijs, Dominis, Communitatibus, Officialibus, & personis prædictis, vel quibusuis alijs communiter vel diuisim ab eadem Sede indultum existat, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Nulli ergo omnino ho-

minum liceat hanc paginam nostræ exemptionis, liberationis, voluntatis, constitutionis, declarationis, statuti, concessionis, & promulgationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Dat. Florentiæ Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo quadragesimo secundo VII Id. Iunij, Pontificatus nostri Anno duodecimo.

Blondus.

Gratis de mandato D.N.Papæ.

P. Sucius.

Ad maiorem verò huius sententiæ efficaciam Castellanensis, Patauinæ, ac Vincent. Diœcesis Episcopos eam promulgare & exequi iubet, implorato etiam Ciuilis Magistratus auxilio. Constitutioni præterea Bonifacij Octaui, qua nemo nisi in certis casibus, ijsque in vno tantum consessu, extra suas Ciuitates & Diœceses in iudicium vocari posset, omnino derogat.

EVGENIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI. *Venerabilibus Fratribus Castellan. Paduanensis, & Vicentin. Episcopis salutem, & Apostolicam benedictionem. Hodie emanarunt literæ tenoris vt supra. Cupientes igitur vt dictæ litteræ debitum quanto citius sortiantur effectum, & per illas Canonicis præfa-*

tis

tis salubriter prouideatur. Fraternitati Vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos, vel duo aut vnus vestrum per vos, vel alium, seu alios ipsis Canonicis in præmissis efficacis defensionis auxilio assistentes, & ad plenariam literarum prædictarum executionem procedentes, illasque vbi & quando expedire videritis auctoritate nostra solemniter publicantes omnes & singulos cuiuscunque status, gradus, vel conditionis fuerint, & quacunque seculari, vel Ecclesiastica, etiamsi Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, Abbatiali, vel alia dignitate præfulgeant, qui per se, vel alium, seu alios quouis quæsito colore, directè, vel indirectè contra exemptionem, decretum, declarationem, ac literarum prædictarum tenorem huiusmodi in toto, vel in parte venire, facere, aut aliquid attentare præsumpserit, seu præsumentibus auxilium, consilium, vel fauorem præstiterint, quoties super hoc pro parte dictorum Canonicorũ fueritis requisiti, in Ecclesijs, & alijs locis de quibus vobis videbitur, tandiù excommunicatos publicè nuncietis, & ab alijs nunciari faciatis, ac ab omnibus arctius euitari, donec, & quousque dicti præsumptores à præsumptione huiusmodi cessauerint, & eisdem Canonicis pro dicta præsumptione integre satisfecerint, facientes, ordinantes, & exequentes omnia alia, & singula, quæ in præmissis & circa ea necessaria fuerint, seu etiam quomodolibet opportuna. Et insuper legitimis super his, & etiam in dictis literis

ris

ris contentis si expedierit per vos habendis seruatis processibus eos quoties expedierit aggrauare & reaggrauare curetis, contradictores per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo, inuocando ad hoc si opus fuerit auxilium brachij secularis: Non obstantibus felicis recordationis Bonifacij Papæ VIII prædecessoris nostri, illis præsertim quibus cauetur ne quis extra suam Ciuitatem vel Diæcesim nisi in certis exceptis casibus, & in illis vltra vnam Diætam à fine suæ Diæcesis ad Iudicium euocetur, seu ne Iudices à Sede Apostolica deputati extra Ciuitatem vel Diæcesim, in quibus deputati fuerint contra quoscunque procedere, siue alij vel alijs vices suas committere præsumant, ac de duabus Diætis in concilio generali editis, & alijs Apostolicis Constitutionibus contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab eadem Sede indultum existat: Quod interdici, suspendi, vel excommunicari, aut extra vel vltra certa loca ad Iudicium euocari non possint, per litteras Apostolicas, non facientes plenam, & expressam de verbo ad verbum de Indulto huiusmodi mentionem.

Datum vt supra, &c. Blondus, &c.

Io: de Steccatis.

S. Georgij in Braida monasterium.

Eiusdem mensis nona die Rector Cænobij S. Georgij in Braida Veronæ electus fuit D. Maphæus Contarenus, quod amplissimis redditibus monasterium Summus Pontifex pridem nobis concesserat.

Ali-

Aliquot iam excurrebant anni, cùm Franciſcus Condulmerius Pontificis Nepos è noſtris D. Maphæum Contarenum cum alijs in hunc locum ad ſacra facienda conduxiſſet. Locus itaque noſtris vt integrè eſſet, Pontifex Nepoti Abbatiam Roſacenſem in Diœceſi Aquileienſi eius loco aſſignat. Locus hic ad ripam fluuij Atheſis in prato Dominico, vel Donico, (quod olim vulgus Beuaria, Breda, vel Prata, hodie Braida appellatur) à D. Valterio Veronæ Præſule conceſſus fuit Anno M XLV *D. Cadalo ſeu Cadalou Parmenſi Epiſcopo, Eccl. Pontifice à Prælatis Lombardiæ Henrico Cæſare procurante electo, filio quondam Ingonij, quondam Guizardi Comitis de Sabulono, vbi is à Pontificia dignitate abdicatus cœnobium extruxit, & ædem de ſuo ampliſſimo patrimonio ditatam Monachis Benedictinis reliquit, vt ſingulis annis ex eorum collegio vnum in Rectorem eligerent, qui ab Epiſcopo Veronenſi poſtea confirmaretur, quem eorumdem Iudicem, & Conſeruatorem ſtatuerat. Hæc omnia piè inſtituta Henricus Imperator Anno* M LII *rata eſſe voluit. A Benedictinis Cœnobium hoc ad Veſtales virgines tranſijt cui Antiſtita Ricarda anno* M C VIII *præfuit. Huic ſucceſſit D. Albergarda vſque ad annum* MCXXII. *Huius verò poſſeſſio poſt variam fortunam cum Dominis mutatam poſt annum* M CCC XCVII *Carolo q. D. Andreæ de Tomacellis Venetiæ Marchionis conceſſa tandem Pontificis Eugenij IV beneficentia* Carolus de Tomacellis.

ad

S. Georgij in Braida descriptio

ad nos peruenit. Vnde maiorum nostrorum cura iam ædificijs, varijsque picturis splendet, nec minimum elegantissimæ vrbi ornamentum præbet. Templum enim fermè collapsum spectabili forma, & insigni magnificentia denuo construxerunt, opus etiam ingenti labore grauibusque expensis in eam faciem perductum, vt nunc verè inter ceteras vrbis Veronensis sacras ædes facile primas occupet. Ingentis molis splendorem in D. Georgij cultum pietas nostrorum patrum ostendit, ad vrbis ornatum, quo oculos aduenarum in sui admirationem rapit. Templi frons mirabili artificio è viuo lapide superioribus annis erecta, D. Nicolao Bruno Veronensi Rectore sedulo procurante, qui sacrarium in splendidiorem formam reduxit, argenteis ac preciosis vestibus ditauit, maiori aræ tabernaculum cum statuis ex candido marmore & rarioribus lapidibus compactum addidit. Templo tabulam donauit, quæ Iacobi Tentoreti pictoris Veneti celeberrimi artificio sacrum SERVATORIS *nostri lauacrum pijs animis repræsentat. Vir sanè splendidus & magnificus, cui cœnobium magnam incrementi ac ornamenti partem debet.*

Vniuersa porrò basilica vnico fornice altitudine, & portione concinno surgit. Cuius antica parte eminet aureis literis inscriptio.

NVMINI SANCTO PROPITIATO
DIVI GEORGII
POLLENTIS, POTENTIS, MERENTIS
PIÈ

PIE, RITE, SOLEMNITER
SACRVM, DICATVM ESTO.

Ingredientes tessulati operis pauimentum variatum excipit. Tholus sublimis patentibus fenestris vndique lucem spargit, quem exiles columnæ ambiunt musicis concentibus locum præbentes. Sub eo bina vtrinque organa laudatissimorum artificum manu perpolita quatuor columnis candidi marmoris innixa, quibus binæ magnificæ aræ celeberrimorum pictorum Pauli Farinacij & Alexandri Moreti penicillo conspicuæ inseruntur, quorum alterum choro adhæret, alterum in immensum se fastigium tollit pariter valuis inauratis & depictis, quæ fistulas diuersi modulatus ab aeris iniuria muniunt. Sacellum maius septis e viuo marmore variegatis cum statuis æneis clauditur, vtrinque ornatum picturis artificum clarissimorum. Ara magnifico columnarum ordine extructa manu Paulini Veronensis magni nominis pictoris Martyrium D. Georgij ad viuum exhibet: pauimentum crustis marmoreis tegitur. Reliquam ædis partem vtrinque exornant quatuor sacella cum aris, quarum exterior facies columnis è porphorite Veronensi enitet, earumque capitula diuersas statuas sustinent. Neque quicquam est quod accedentes non inuitet ac recreet. Cui iungitur animarum cura, quam è nostris Canonicus magna populi consolatione exercet.

Nec inferioris conditionis templo adiacet Cænobium amplissimum, & ambulacris, viridarijs, hor-

tis, fontibusque vberrimis illustre in ripa Athesis situm, longo ædium magnificentissimarum prospectu. Numerosa Canonicorum familia hic alitur, è quibus Clericorum magistri, & cantores. Rector Comitis, & Abbatis titulo insignitus Iurisdictionem ciuilem in Castro Horti perpetuam, in viciniores montes Sinos & Salinos triennalem diuiso cum alijs munere exercet, vbi amplissima prata armentis ac pecudibus pascendis æstiua præbent. Accedunt ampli redditus ex Villa Sabloni, quæ tota cum Ecclesia Parochiali in Patrum tutelam venit. Prædium hoc diuersorijs ac stabulis capacissimum est. Nec minores prouentus ex Horti Castro, Treuenzolo, vrbique vicinis Montorij, & Sorianæ secessibus amœnissimis. Ex hoc Cœnobio diuerso tempore varij viri prodierunt, ingenio, scientia, & musica clarissimi. Rector Abbatis, & Comitis titulo multisque prærogatiuis gaudet. Multa insuper splendida & sumptuosa sunt loci ornamenta, quæ eum inter alia Societatis loca conspicuum reddunt.

Mcccc xliii *Ea verò integritate Maphæus Contarenus hoc munus tutabatur, vt sequentis Anni Comitijs die* 11. *Maij* MCCCCXLIII *quinta vice ipsi Generalis dignitas reddita sit. Vbi simul S. Ioanni Decollato D. Philippus Iacobus Pat. præficitur; S. Iacobo Montisilicis D. Aloysius Vincentinus; S. Augustino & SS. Firmo & Rustico D. Iacomellus Venetus, S. Georgio in Braida Veronæ D. Bandinus de Scapis*

Ve-

Venetus, & S. Angelo D. Nicolaus Superantius, S. Gregorio Bononiæ D. Io: Placentinus, S. Petro D. Lucas de Este, S. Mariæ de Sturla D. Nicolaus Cremonensis.

Hoc anno Summus Pontifex sexta Iulij Nos ab Annatis vt vocant non solutis Cameræ Apostolicæ, vt ex literis Galeacij de Mantua Protonotarij locum tenentis Em. Cardinalis Camerarij constat. Item amplo diplomate sub die prima Maij Senis dato. Eugen. IV Priu. XVII pro peregrinationis votis relaxandis EVGENIVS *Pontifex Max. concedit Rectori Generali facultatem relaxandi vota cuiuscumque peregrinationis pro constructione Ecclesiæ S. Georgij in Alga, & id vsque ad summam ducatorum quingentorum. Peculiari insuper dilectionis argumento Diui Georgij ab Alga Bibliothecam aliquot libris manuscriptis ornauit Pontifex, eamque post per Episcopum Feltrensem Roma Venetias contendentem publici commodi studio aliquam multis eiusdem generis codicibus adauxit. Adeo optimus Pater semper anhelabat, vt continuis fauoribus filios suos alliceret, enutriret, atque extolleret.*

Excurrente hoc Anno sine vlla mutatione notabili, cùm iam immineret tempus distribuendis honoribus consuetum, patribusq. nostris id maximè curæ esset, vt eorum cum primis ratio haberetur, quorum antehac perspecta esset fides ac integritas, Anno M CCCC XLIV M cccc xliv *die* IX *Maij Nicolaus Cremonensis Maphæo sufficitur; accedentibus in curam S. Io. Decollati D. Maphæo*

Contareno, S. Iacobi Montisilicis D. Philippo Iacobo Patauino, S. Augustini, & SS. Firmi & Rustici D. Gerardo Mutinensi, S. Georgij in Braida Veronæ D. Ioanne de Augustis, S. Angeli D. Blasio Bellunensi, S. Gregorij D. Ioāne Placentino, S. Petri D. Ludouico Vicentino, & S. Mariæ Annunciatæ de Sturla D. Iacobello de Murano.

Cardinalis Corrarij senectus.

Maphæi Contareni præfectura nil gratius accidit Cardinali CORRARIO, *qui iam aliquot annis in D. Ioan. Decollati cœnobio pientißimus pater cum filijs tranquillè senectutem ducebat. Cellulam hic sibi nihilo alijs ampliorem selegerat: communi victu, precibus, ieiunijs, ceterisq. antiqui instituti moribus peculiare nihil præ se ferebat. Piorum & doctorum hominum conuersatione, è vicina vrbe, mirificè recreatus, ijs præcipuè Bibliothecam suam rarioribus libris eleganter conscriptis refertam parere voluit: nec doctrina tantum, sed consilijs, sanctißimis monitis omnes iuuare. Mira eius in omnes liberalitas, maximeque in pauperes, & egenos colonos ijs temporibus nuperis bellis exhaustos. Nec dispar eius in religiosos studium. Binas enim Abbatias non infimæ sortis Veronæ & Patauij Benedictinis reddidit, aliaq. loca, quæ Summi Pontificis benignitate accepta ferebat, primis possessoribus restituit. Ita Patauino Cælo soloq. delectatus, et Maphæi suauißimo consortio exhilaratus, postquam per tot annos vitam sanctißimè Deo consecrasset, neque longè abesse cognosceret corporis dissolutionem,*

nem, quæ ſupererant, facultates diuerſorum religioſorum locis & pauperibus reliquit. Conuocatis autem quorundam cœnobiorum procuratoribus partem ſuæ ſupellectilis reſeruato ſibi calice & quatuor patinis argenteis his verbis diſtribuit. En portionem fructuum ex veſtris locis accipite, quam diligenti cura vobis ſeruaui. Gratias Deo agite, & pro me orate. Maphæo verò veluti Societatis ſuæ clariſſimo alumno die III *Martij eiuſdem anni hæc ſacra veſtimenta pro Eccleſia S. Georgij in Alga conſignauit,* Mccccxliv
quorum ex codice archiui D. Georgij peruetuſto cenſum totidem verbis ad maiorem fidem huc transferimus; & primum, Pluuiale album pulcrum cum capucio. Planetam albam pulcram. Dalmaticam albam. Tunicellam albam cum ſtolis & manipulis. Amictum vnum cum frixio aureo. Cingulum cum perlis laboratum. Camiſum vnum pulcrum. Gremiale vnum album de ſerico. Tobaliam vnam ad cooperiendum altare. Item duas alias tobalias. Item alteram cum armis Domini Cardinalis Corrarij. Duas ampullas argenteas aureatas. Pectorale argenteum cum tribus nodis de perlis. Duos calices magnos pulcros cum duabus patinis. Duæ burſæ corporalium. Plures tobaliæ laboratæ de ſerico. Duo altariola. Item reliquiæ Sanctorum cum vaſis ſuis argenteis. Eodem quoque die viginti ſupra centum manuſcriptos Codices in aſſerculis, alioſque abſque tabellis in membrana conſcriptos, quos longo tempore,

ma-

magnisq. impensis parauerat, eodem affectu ipsi tradidit, quibus postea testamenti executores alios iunxerunt, vt in Bibliotheca sancti Georgij recente perpetuum asseruarentur. Tanti Viri res gestæ temporum iniuria deperditæ, vna cum eiusdem lucubrationibus, è quibus præsertim non sine desiderio eruditorum eius temporis Historiam ibi repositam, malis artibus, vel nostrorum incuria cum alijs amissam dolemus, maximèque quod tanti Auctoris nostri memoriã ea iactura exteris non parum obscurauerit. Nulla tamen dies eam delebit, quem rara virtus superis amicum reddidit: quibus perenni castitate vitæ integritatem vsque ad exitum probarit. Ad quorum consortium translatus paucis post mensibus vitam LXXVI *annos inculpatè gestam beato fine hic præsentibus Patribus clausit die* XIX *Ianuarij* MCCCCXLV. *Horum primi funus solemni pompa debitisque iustis mæsti Venetias prosequũtur: vbi ex testamento in æde S. Georgij in Alga Venetorũ nobilium ciuiumq. expositum, communi ordinũ luctu non sine sanctitatis opinione sub candido marmore hoc breui titulo conditur.*

Bibliotheca S.Georgij.

Corrarij Cardinalis obitus. Mccccxlv.

S. PIISSIMI PATRIS DOMINI ANTONII CORRARIO BEATÆ MEMORIÆ EPISCOPI OSTIENSIS CARDINALIS BONONIENSIS FVNDATORIS HVIVS CONGREGATIONIS QVI OBIIT ANNO A NATIVITATE DOMINI MCCCCXLV DIE XIX IANVARII ORATE PRO EO SEMPER.

An-

Anno M CCCC XLV *die* XIX *Aprilis D. Bandinus Venetus Generalis appellatur, S. Io. Decollati Præfectus D. Ambrosius de Mediolano; S. Iacobi D. Nicolau s Superantius; S. Augustini & SS. Firmi & Rustici Leonici D. Petrus Zuchatus de Venetijs; S. Angeli Veronæ D. Stephanus de Venetijs: S. Georgij in Braida D. Pasqualinus de Taruisio: S. Petri Brixiæ D. Zaninus de Venetijs; S. Gregorij prope Bononiam D. Bartholinus de Vincentia; S. Mariæ de Sturla D. Bonmatthæus de Cremona. Post die* XXVII *Octobris conuocatis à Rectore Generali S. Georgij in Alga Canonicis, D. Iacobellus de Murano S. Ioannis de Pauarano propè Genuam Prior designatus fuit. Quod cœnobium S. Mariæ Annunciatæ de Sturla adiunctum erat. Annus hic nouo Congregationis incremento memorabilis fuit. Eugenius namque Pontifex D. Mariæ in Vantio Patauij cœnobium Nobis adiecit: quod tamen turbata rerum vicissitudine non nisi sub Pontificatu Pij II. Anno salutis* M CCCC LVIII *die* X I X *Nouembris ad nos transijt.* Mccccxlv.

Iam ætatis & famæ satur Maphæus Contarenus quietem sperabat. Sed recens muneris benè administrati memoria virum denuò in oneris molestiam trahebat. Nimirum Bandino annuum munus resignante Contarenus ei sextum in vniuersale Congregationis regimen Anni M CCCC XLVI *die* X I *Maij successit. Priores electi, sancti Ioan. Decollati D. Andreas* Mccccxlvi

dreas

dreas de Venetijs; sancti Iacobi D. Iacobus Philippus de Padua; sancti Augustini & SS. Firmi, & Rustici D. Gerardus de Mutina; sancti Angeli Veronæ D. Ioannes de Augustis; sancti Georgij in Braida D. Nicolaus de Cremona; sancti Petri Oliueti Brixiæ D. Bandinus; sancti Gregorij Bononiæ D. Iacobellus Venetus; sanctæ Mariæ de Sturla D. Pasqualinus de Taruisio; sancti Ioannis de Pauarano propè Genuam D. Bonmatthæus de Cremona.

Maphæi Contareni felicitas. *Contareni autem regimini plurimis Eugenij IV rescriptis non parum prosperitatis accessit. Congregationi enim Abbatiam S. Petri in monte territorij Brixiensis addidit.*

Eugen. IV. pro S. Petri loco Diploma XVIII. EVGENIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI, *ad perpetuam rei memoriam. Ad ea per quæ Ecclesiarum & vt illis diuinis laudibus, ac studio piè, & religiosè vitæ deditarum personarum quarumlibet commodo, & vtilitati consulitur, ac opportunitatibus subuenitur libenter intendimus, & illi quantum cum Deo possumus fauorem beneuolum impertimur. Cum itaque sicut accepimus fructus, redditus, et prouentus Ecclesiæ sancti Petri in Oliueto Brixien. Congregationis sancti Georgij in Alga de Venetijs Castellan. Diæcesis adeo tenues sint, & exiles quod ex eis dilecti filij Rector, & Canonici ipsius Ecclesiæ se sustentare, & dictam Ecclesiam illiusque domos, quæ in suis structuris, & ædificijs reparatione plurimum indigere noscuntur, reparare aliaque sibi dietim*

tim incumbentia onera supportare commodè non possunt, & sicut etiam accepimus Monasterium S. Petri in Monte ordinis S. Benedicti Brixien. Diæc. quod Monachis caret, & diruptum existit, Abbatis solatio destitutum sit, nos qui ad prædictos, & quoscumq; alios præfatæ Congregationis Canonicos propter eorum laudabilem famam, & virtuosa exercitia apud Deum quibus vbique laudabiliter commendantur, & quorum bonus odor in agrò Domini multipliciter ad laudem Domini est diffusus, singularem gerimus dilectionis affectum super his Rectore, & Canonicis prædictis de alicuius subuentionis auxilio prouidere; necnon verum dicti Monasterij vacationis modum, etiam si ex illo Monasteriũ ipsum dispositione Apostolica specialiter, vel generaliter reseruatum sit præsentibus pro expresso habere volentes motu proprio, non ad ipsorum Rectoris, & Canonicorum vel alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex nostra mera liberalitate, auctoritate Apostolica ex certa scientia tenore præsentium, ex nunc in dicto Monasterio præfatum Ordinem, necnon Abbatialem dignitatem supprimimus penitus, & extinguimus illudq. cuius Ducentorum, & Quinquaginta super quibus dudum annua pensio Quinquaginta dilecto filio Petro Barbo de Venetijs presbytero dictæ Castellanæ Diæcesis sub certis modo, & forma, auctoritate præfata, reseruata extitit quouis modo aut ex cuiuscunque persona prædictum Monasterium

vacet, etiamsi ex quauis causa eius dispositio ad Sedem Apostolicam specialiter, vel generaliter pertineat cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis præfatæ Ecclesiæ cuius trecentorum florenorum auri de Camera fructus, redditus, & prouentus secundum communem æstimationem valorem annuum vt similiter accepimus non excedunt, perpetuo vnimus, annectimus, & incorporamus; ita quod ex nunc liceat Rectori, & Canonicis Ecclesiæ prædictæ per se, vel alium seu alios corporalem possessionem Monasterij iuriumque & pertinentiarum prædictorum propria auctoritate liberè apprehendere, & perpetuo retinere: necnon illius fructus, redditus, & prouentus huiusmodi in suos, ac dictæ Ecclesiæ vsus, & vtilitatem conuertere Diœcesana loci, & cuiuscunque alterius licentia super hoc minime requisita: non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Ecclesiæ Monasterij, & ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate, alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indulgentijs, & literis Apostolicis generalibus, vel specialibus quorumcumq; tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri & de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis. Prouiso quod Ecclesia dicti Monasterij ad prophanos vsus vel vt hæreditas nullatenus

con-

conuertatur, ac illi quandoque deseruiatur in diuinis. Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ suppreßionis, extinctionis, vnionis, annexionis, & incorporationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Data Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo quadragesimo sexto, quinto Kal. Septembris, Pontificatus nostri Anno sextodecimo.

B. Roucrella.

Plurima quoque Pontifex optimus incommoda & detrimenta à nostro cætu auertit, quæ Prioribus infra annum fato abreptis exsurgebant, dum suffragia ad tempus Comitiorum protraherentur. Idque sponte, seu vt dicunt, motu proprio, *liberam Rectores eligendi facultatem permittens, quam Rectori etiam Generali & Canonicis instituit in constituendis Rectoribus cænobiorum, si quæ nouiter qualicunque ratione accederent.* Rectorum electio.

EVGENIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI, *Ad futuram rei memoriam. Apostolicæ nobis iniunctæ desuper seruitutis officium, mentem nostram excitat, & inducit, vt ea quæ pro Ecclesiasticarum* Eugen. IV. Priuil. XIX.

Ll 2 præ-

præsertim studio piæ vitæ vacantium, ac die noctuq; diuinis laudibus insistentium personarum quarumlibet, illarumq. Monasteriorum, Ecclesiarum, & aliorum locorum, statu salubriter dirigendo profutura conspicimus, & per quæ ab eis omnis dispendij materia auferatur operosis studijs intendamus. Cum itaque sicut nonnullorum fide digna relatione percepimus, plerunque contingat, Priores, Præpositos, Rectores, tam S. Georgij in Alga de Venetijs Castellan. Diœces. quam aliorum Monasteriorum, Prioratuum, Præpositurarum, & Ecclesiarum, ad dilectos filios vniuersos Canonicos Congregationis Canonicorum S. Georgij in Alga de Venetijs nuncupatos spectantium, inter per eos pro tempore celebratum, & celebrandum capitula Generalia decedere, seu eorum Prioratus, Præposituras, vel Rectorias, alias quomodolibet dimittere, & cum iuxta mores, instituta, consuetudines & Priuilegia eis desuper ab Apostolica Sede concessa, ipsiq. Canonici singulis annis semel tantum certis anni temporibus Generale Capitulum celebrare ac in dicto Capitulo Priores, Præpositos, & Rectores ad Monasteria, Prioratus, Præposituras, & Ecclesias huiusmodi, quæ iuxta ritus, mores, instituta, & priuilegia antedicta per annum dumtaxat teneri possunt, eligere & deputare consueuerint ac debeant, essetque difficile pro vnaquaque electione, seu deputatione cuiuslibet, & Prioribus, Præpositis, & Rectoribus prædictis occurrente illorum vacatione Generale

rale

rale Capitulum congregare, & si illorum electio, seu deputatio vsque ad futurum tunc celebrandum Capitulum protraheretur, possent ex eorum prolixa vacatione Monasteria, Prioratus, Præpositur æ, & Ecclesiæ sic vacantia grauia in spiritualibus, & temporalibus subire detrimenta. Nos super his Monasteriorum, Prioratuum, Præpositurarum, & Ecclesiarum, necnon Canonicorum prædictorum indemnitatibus salubriter prouidere volentes, Motu proprio non ad ipsorum Canonicorum vel alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam; sed ex nostra certa scientia auctoritate Apostolica tenore præsentium statuimus, decernimus, & ordinamus, quod in antea perpetuis futuris temporibus, quotiescunq; prædictum Monasterium S. Georgij, tunc Canonici in ipso Monasterio S. Georgij commorantes quoties verò alia Monasteria, Prioratus, Præposituras, & Ecclesias prædicta per cessus, decessus, vel alias quasvis dimißiones Priorum, Præpositorum, vel Rectorum illorum inter pro tempore celebratum & celebrandum Capitula huiusmodi vacare, aut ipsis vniuersis Canonicis aliquod, aliquem, vel aliquam Monasterium, Prioratum, Præposituram, seu Ecclesiam per eos perpetuò tenendum, regendum & gubernandum, seu tenendam, regendam, & gubernandam de nouo concedi contigerit, Tunc Prior Monasterij S. Georgij prædicti, & in ipso Monasterio S. Georgij commorantes Canonici prædicti ad Monasterium Prioratus, Prae-

posi-

posituras, & Ecclesias sic vacantia, vel vacantes; aut tunc de nouo concessos, seu concessa, Priores, Præpositos, & Rectores, quorum officia dumtaxat vsque ad futurum celebrandum Capitulum durent, eligere & deputare poßint; Volumus tamen quod occurrentibus vacationibus antedictis Canonici in Monasterio S. Georgij commorantes prædicti, alios Canonicos in Prioratibus, Præpositoris, & Ecclesijs eis vicinis ad electiones, seu deputationes huiusmodi, si eis visum fuerit vacare, necnon Canonici in alijs Monasterijs, Prioratibus, Præposituris, & Ecclesijs vacantibus prædictis, Priores, Præpositos, & Rectores, quorum officia durent vsque ad futurum proxime Capitulum si per Priorem Monasterij S. Georgij, & in illo commorantes Canonicos, confirmari contigerit; Alioquin donec & quousque ipse Prior Monasterij Sancti Georgij & commorantes Canonici ad illa alios Priores, Præpositos, & Rectores duxerint eligendos, seu deputandos, eligere seu deputare possint liberè & licitè alicuius desuper licentia nullatenus requisita: Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, & priuilegijs præfatis Canonicis concessis, quæ alias in suo robore volumus permanere, necnon statutis, & consuetudinibus dictæ Congregationis, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis potestate alia roboratis, ceterisque contrarijs quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ constitutionis, statuti, ordinationis, & volun-

luntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo quadragesimo sexto XVII Kal. Februarij, Pontificatus nostri Anno sextodecimo.

B. Rouella.

Gratis de mandato D.N.Papæ.

P. Sucius.

Summi Eugenij Patris muneribus Congregationis iam auctæ in dies fortuna extolli videbatur. Patres sanctimonia ac humilitate eminentes, parsimonia, solerti agrorum cultura, arborum insitione, prædia extendere, & Cœnobiorum prouentus ex annonæ vbertate augere, nec tantum fines ampliare, verùm sua etiam Iura tueri tentabant. Hinc inuidiæ fomes paulatim potentiores in eos suscitauit, vt neque veritus fuerit Episcopus Patauinus vnà cum Clero illi apertè obsistere, neglectisque Priuilegijs prædia nostra ad æstimium vocare. Patres Pontifici supplices facti Clericorum Patauinorum conatus elidunt, impetrata huius Anni die prima Februarij, hac immunitate. Canonicorum felicitas alias inuisa.

EVGENIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI, *ad futuram rei memoriam. Circa Monasteriorum, & Ecclesiarum quorumlibet, necnon personarum in il-* Eugen. IV. Dipl. XX. aduersus Episcopũ Patauinũ pro nostrorũ immunitate.

illis diuinis laudibus, ac studio piæ & religiosæ vitæ deditarum, statum iuxta pastoralis officij debitum solicitè vigilantes in ijs eis libenter assistimus, per quæ illorum occurratur dispendijs, & commoditatibus consulatur. Cum itaque sicut nuper ad nostrum peruenit auditum, licet quadraginta annis & vltra iam decursis, & à tempore, quo Monasterium, seu Prioratus S. Georgij in Alga de Venetijs Castell. Diœcesi nonnullis Clericis SECVLARIBVS CANONICIS *nuncupatis, per eos tenendum, regendum, & gubernandum, sub certis modo & forma, auctoritate Apostolica concessum fuit Episcopo Paduanensi, qui interim extiterunt, Priores & Canonicos eiusdem monasterij seu Prioratus, qui etiam interim fuerunt ad solutionem, præstationem, seu contributionem collectarum, taliarum, vel aliorum quorumcunque onerum ordinariorum, seu extraordinariorum dicta Apostolica, vel alia quauis auctoritate quomodolibet imposterum ratione possessionum, & aliorum bonorum quorumcunque in Diœcesi Paduan. consistentium, & ad dictum monasterium pertinentium, cogere, seu compellere, aut super illis occasione illorum quomodolibet molestare non consueuerint; Nosque dudum per alias nostras literas inter cetera Priorem, Canonicos, & monasterium prædicta illorumque possessiones, domos, res, census, Iura, atque bona vbicunque consistentia ab omnibus, & singulis Datijs, Impositionibus, subsidijs etiam charitatiuis, alijsque oneribus,*

ribus, et exactionibus, ac contributionibus, quibuscunque nominibus nuncupentur, per nos, uel Sedem Apostolicam, seu nostra, vel dictæ Sedis auctoritate, aut per locorum Ordinarios, seu eorum Cleros, vel ipsorum aliquem, seu aliquos, aut alias quomodolibet, ex quibusuis causis, etiam legitimis, & rationabilibus impositis, eatenus & in antea imponendis, necnon ab illorum, & cuiuslibet ipsorum persolutionibus perpetuo eximerimus, & totaliter liberauerimus, prout in eisdem literis; Quarum tenorem de verbo ad verbum præsentibus haberi volumus pro expresso plenius continetur; Tamen nuper Venerabilis Frater noster Petrus Episcopus Paduanensis, seu nonnulli Clerici, & Laici partium earumdem præmissa minus debitè considerantes eosdem Priorem, & Canonicum, seu illorum procuratorem, vel Syndicum ad dandum, seu consignandum in scriptis inter alia nomina, & cognomina possessionum, terrarum, & bonorum in præfata Diœcesi consistentium, & ad monasterium, siue Prioratum huiusmodi pertinentium nonnullis personis electis, seu deputatis ad videndum, & reformandum æstima Cleri Ciuitatis Paduanensis, & prædictæ Diœces. seu alijs personis tunc expressis monere, seu alias cogere præsumpserunt, & vt verisimiliter creditur nisi desuper oportunè prouideatur, etiam in posterum præsumant in non modicum eorumdem monasterij, Prioris, & Canonicorum præiudicium atque damnum; Pro parte ipsorum Prioris, & Canonicorum,

rum, nobis fuit humiliter supplicatum, vt super ijs oportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur super ijs Monasterij, seu Prioratus, Prioris, & Canonicorum prædictorum indemnitatibus salubriter prouidere volentes, auctoritate Apostolica, & ex certa scientia hoc perpetuo & irrefragabili prohibitionis edicto districtius inhibemus dicto Petro, & successoribus eius Episcopis Paduanen. qui pro tempore erunt, & omnibus, & singulis alijs Ecclesiasticis, secularibus, & ordinum quorumcunque regularibus personis cuiuscunque status, ordinis, vel conditionis fuerint: & quacunque Ecclesiastica, seu mundana dignitate præfulgeant, ne præfatos, & qui pro tempore erunt Priores, & Canonicos monasterij, seu Prioratus huiusmodi occasione, vel causa directè vel indirectè per se, vel per alium, seu alios quomodolibet ad solutionem, præstationem, & contributionem datiorum, collectarum, impositionum, subsidiorum, & onerum prædictorum, seu ad consignandum nomina, & cognomina possessionum, terrarum, & bonorum huiusmodi eis, vel ad reformandum, seu faciendum æstima huiusmodi deputatis, vel in posterum deputandis, cogere, seu compellere, aut possessiones, & bona prædicta æstimare, aut in libris æstimorum, vel alibi describere, seu describi facere, aut alias quomodolibet præmissorum occasione molestare præsumant. Nos enim in omnes, & singulos, qui post octo dies postquam præsentes literæ sibi intimatæ fuerint contra inhibi-

hibitionem huiusmodi, quouis modo venire præsumpserint, aut si iam venerint, nisi infra dictos octo dies realiter, & cum effectu resipuerint excommunicationis sententiam, à qua nonnisi à Romano Pontifice præterquam in mortis articulo constituti absolui possint, & quam præsumptores eosdem lapsis dictis octo diebus incurrere volumus ipso facto, scientia, & auctoritate similibus promulgamus per præsentes. Decernentes ex nunc omnes & singulos processus, & excommunicationis, ac suspensionis, & interdicti, aliasque sententias, censuras, & pœnas, quos, & quas contra Priorem, & Canonicos prædictos haberi & promulgari quicquid contra inhibitionem huiusmodi scienter, vel ignoranter quauis auctoritate attentari contigerit per Episcopos præfatos, vel quosuis alios irrita, & inania nulliusque roboris vel momenti: Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrarijs quibuscunque per præmissa tamen priuilegijs, exemptionibus, immunitatibus, gratijs, & indultis, ac literis Apostolicis quibuscunque in specie, seu genere præfato, ac quibusuis alijs monasterijs, Prioratibus, Præposituris, Ecclesijs, atque locis Congregationis Canonicorum S. Georgij in Alga de Venetijs Castellan. Diœces. illorumque personis per Sedem prædictam, vel aliàs quomodolibet concessis, quæ omnia & singula in suo robore volumus permanere non intendimus in aliquo præiudicium generari. Præterea, vt omnis, per quam effectus præsentium

impediri, seu retardari quomodolibet posset, tollatur materia, effectum huiusmodi prætextu cuiusuis exceptionis, etiam surreptionis, vel vtilitatis proponendæ, seu appellationis interponendæ, aut cuiuscunque alterius quæsiti, coloris, seu causæ per Episcopos prædictos, vel quosuis alios impediri, seu retardari nullatenus posse, auctoritate, & scientia similibus decernimus per præsentes. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ inhibitionis, promulgationis, voluntatis, intentionis, & constitutionis infringere, vel ei aúsu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo quadragesimo sexto VIII Kal. Februarij, Pontificatus nostri Anno sextodecimo.

Blondus.

Gratis de mandato D.N.Papæ.

P. Sucius.

Verùm quoniam rebus secundis plerumque insolescunt mortalium animi, libertas ad dignitatem concessa fermè in licentiam mutabatur. Multi quippè, nondum introducto obsequij voto, vel priuati commodi studio, vel maiori libertatis spe allecti, à nostris recesserunt. Itaque Ordinis nostri honori vt consuleret Pontifex Cal. Octobris diplomate indixit, ne quis

Con-

Congregatione nostra excedens sub excommunicationis pœna violaceis in posterum vteretur vestibus.

Canonicorũ deficiẽtiũ pœna aut clã discedentiũ. Eugen. IV. Priuil. XXI.

EVGENIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI, *Ad futuram rei memoriam. Apostolicæ nobis iniunctæ desuper seruitutis officium, mentem nostram excitat, & inducit, vt circa ea quæ Ecclesiasticarum præsertim studio piæ & communis vitæ deditarum, ac die noctuque diuinis laudibus insistentium personarum quorumlibet honorem, & venustatem respiciunt, & per quæ ab eis omnis dispendij materia auferatur operosis studijs intendamus. Cum itaque sicut ad nostrum non sine displicentia grandi peruenit auditum, pro eo quod nonnulli ex dilectis filijs Canonicis Congregationis Canonicorum S. Georgij in Alga de Venetijs Castellan. Diœces. nuncupati; qui sub quodam humili & honesto habitu certorum coloris, & formæ, ac suaui obedientiæ iugo communem vitam agentes, & die noctuque Diuinis officijs insistentes, gratum student impendere Altissimo famulatum, stabilitatis violato proposito non modo ab illo abiecto penitus ab eis iugo obedientiæ huiusmodi retrocedere, sed etiam temerè habitum Congregationis prædictum gestando, per diuersas Italiæ Ciuitates & loca discurrere, necnon plerunque inhonestam vitam ducere multipliciter præsumpserunt, & præsumunt, plurima Canonicis Congregationis huiusmodi murmurationes, perturbationes, & scandala prouenerunt, & nisi desuper oportunè prouideatur verisimiliter pro-*

prouenient in futurum. Nos præſumptionibus talium congruis prout noſtræ incumbit ſolicitudini remedijs obuiare volentes, auctoritate Apoſtolica præſenti perpetua, & irrefragabili conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, quod illi qui hactenus receſſerunt, aut amoti fuerunt infra decem dierum ſpatium, poſtquam præſentes ad eorum notitiam deuenerint, ij verò ex Canonicis Congregationis huiuſmodi, qui forſan in poſterum recedent, ſiue amouebuntur à Congregatione, & obedientia prædictis, etiam infirmitatis, debilitatis, vel alia quauis rationabili cauſa, ac de licentia ſuperioris ſui incontinenti in die receſſus ſui habitum præfatum realiter, & omnino dimittere teneantur, illum vlterius nullatenus aſſumpturi, niſi forſan ad obedientiam, & Congregationem huiuſmodi redierint, & in eis per eos ad quos ſpectat recipiantur, decernentes ex nunc omnes, & ſingulos, qui contra ſtatutum, & ordinationem noſtram huiuſmodi venire quomodolibet præſumpſerint maioris excommunicationis ſententiam incurrere eo ipſo. Etſi forſan aliqui ex præſumptionibus huiuſmodi dictam ſententiam, per menſem, animo (quod abſit) ſubſtinuerit indurato, ac Ordinarius loci, in quo præſumptorem ipſum perſonaliter apprehendi, ſeu inueniri pro tempore contigerit, pro parte Canonicorum Congregationis prædictorum ſuper ijs locis, & temporibus congruis requiſitis dictum præſumptorem, perſonaliter capi facere, & ab eo huiuſmodi auferre, infra quindecim

cim dies ab huiusmodi requisitione computandos neglexerit, aut forte recusauerit, ex tunc lapsis quindecim diebus eisdem præfati Canonici, seu ad hoc ab eis pro tempore deputati, præsumptorem ipsum personaliter capere, & ab eo dictum habitum auferre, seu capi, & auferri facere, absque cuiusvis pœnæ incursu liberè, & licitè possint præfati ordinarij, & cuiuscunque alterius super hoc licentia nullatenus requisita. Inuocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis, & insuper quascunque literas Apostolicas super constitutione, statuto, & ordinatione prædictis, à nobis forsan emanatas, aliud quam præsentibus expressum est continentes, reuocamus, & irritamus: illasque nullius esse roboris, vel momenti decernimus: non obstantibus constitutionibus, ac priuilegijs, & indultis, necnon literis Apostolicis in specie, seu genere sub quacunque verborum forma concessis, etiamsi de illis totis tenoribus de verbo ad verbum habenda foret mentio: Quibus omnibus illis alias in suo robore permansuris, quo ad præmissa derogare intendimus, & expressè derogamus per præsentes, ceterisque contrarijs quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ ordinationis, statuti, constitutionis, & derogationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Da-

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo quadragesimo sexto x. Kal. Octobris Pontificatus nostri Anno XVI.

Blondus.

Gratis de mandato Domini nostri Papæ.

P. de Spinosis.

Priuilegium hoc eiusdem Anni primo Nouembris excepit aliud, quo Canonici nostri quibuscunque censuris, decimis benefitiorum non solutis, adeoque cuiuis obligationi eximuntur quod subnecto.

Eugen. IV. Priuil. XXII à censuris non solutis Decimis liberat.

EVGENIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI. *Dilectis filijs vniuersis Rectoribus, & Canonicis de Congregatione S. Georgij in Alga de Venetijs Castellan. Diæces. nuncupatæ vbilibet constitutis salutem & Apostolicam benedictionem. Exigit vestræ deuotionis, quam ad nos, & Romanam geritis Ecclesiam sinceritas, ac piæ, & religiosæ vitæ promeretur honestas, vt vos specialibus fauoribus, & gratijs prosequamur. Hinc est, quod nos motu proprio non ad vestram, vel alterius pro vobis super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex nostra mera liberalitate, & certa scientia tenore præsentium Vos, & quemlibet vestrum à quibuscunque excommunicationis, suspensionis, & interdicti alijsque censuris, & pœnis, quibus forsan quomodolibet ob non solutionem mediorum seu integrorum fructuum primi anni, vel alterius quotam, ad quam faciendam Cameræ Apostoli-*

ca

cæ ratione monasteriorum, Prioratuum, Ecclesiarum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum quorumlibet vobis per nos, vel Sedem Apostolicam hactenus donatorum appropriatorum, seu vestris monasterijs, Prioratibus, Ecclesijs, beneficijs, siue locis vnitorum, vel alias quouis modo concessorum quomodolibet obligati estis, absoluimus, & absolutos fore censemus. Necnon quascunque obligationes per Vos, seu nomine vestro eidem Cameræ propterea factas, ac medios, seu integros fructus, & quota huiusmodi: quæ omnia quæcunque, quantaque, qualiacunque, aut cuiuscunque valoris sint, præsentibus haberi volumus pro expressis, vobis liberaliter remittimus, & donamus, ac de illis, necnon alijs quibuscunque, in quo præfatæ Cameræ hactenus vsque ad præsentem diem soluere quomodolibet obligati estis, generalem quitantiam concedimus, & facimus: Decernentes, & volentes, & declarantes, Vos ad illorum solutionem dictæ Cameræ vel alteri cuicunque faciendam nullatenus teneri, nec ad id inuitos à quoquam quauis auctoritate compelli posse; Inhibentes quoque dilectis filijs Camerario, & Thesaurario nostris, necnon Clericis, aut alijs officialibus, ac gentibus dictæ Cameræ, ne vos, vel aliquem vestrum ad solutionem huiusmodi faciendam quauis auctoritate cogant, seu compellant. Ac decernentes ex nunc quoscunque processus, & excommunicationes, aliasque sententias, censuras, & pœnas, quos, & quas per Camerarium, Thesaurarium,

Clericos, Officiales, & gentes prædictas, vel quosuis alios haberi, seu promulgari, & quicquid contra tenorem præsentium attentari scienter, vel ignoranter, quomodolibet contigerit, irrita, & inania, nulliusque roboris, vel momenti; Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrarijs quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, decreti, remissionis, donationis, concessionis, voluntatis, declarationis, inhibitionis, & constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo quadragesimo sexto VIII. Kal. Nouembris Pontificatus nostri Anno XVI.

Blondus.

Gratis de mandato Domini nostri Papæ.

P. Sucius.

Peculiari denuo Cal. Nouembris diplomate idem Pontifex nullo intercedente Canonicos nostros à Decimis, quas iam XX. *Annis non exsoluerant liberos pronunciat, etiam deperditis bellorum iniuria instrumentis, & syngraphis. De Noualibus, quæ ipsi Canonici assequentur, seu in locationem, aut Emphiteusim concesserunt perpetuo liberat ab omni Decimarum solu-*

tio-

tione. Confirmat ipsis Canonicis quascunque decimarum exactiones cuiuscunque monasterij & etiam Ecclesiæ parochialis quas exigere consueuerant, & per XX annos, necnon personæ aliorum monasteriorum quæ imposterum assequentur. Et quod non possit opponi aliqua surreptio, & irritat omnes excommunicationes, & censuras, quas inferre ob hoc contigerit.

EVGENIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI, *ad perpetuam rei memoriam; Etsi ex debito solicitudinis pastoralis quibuslibet religiosis personis esse nos deceat in suis oportunitatibus fauorabiles, & benignos; Tamen dilectos filios Canonicos de Collegio, seu Congregatione S. Georgij in Alga de Venetijs Castellan. Diœcesis; qui piæ, & castæ vitæ studio intendentes, mundanis abiectis illecebris in humilitatis spiritu deuotum, & sedulum exhibent altissimo famulatum, affectuosiori studio confouere, ac propensioribus fauoribus prosequi tenemur; vt in eorum sanctis operibus nil eos impediat, nil perturbet, sed nostræ solicitudinis studio, amotis ab eis litium anfractibus, & turbinibus commotionum quibuslibet in suis necessitatibus subleuare recipiant, ac placita quietis dulcedine gratulentur. Cum itaque sicut accepimus licet dicti Canonici, à longis temporibus citra rationem S. Georgij in Alga, & S. Ioannis Decollati, ac S. Iacobi de Montesilice, necnon S. Augustini, & SS. Firmi & Rustici de Leonico, Castellan. Paduan. & Vicentin. Diœcesis, ac S. Georgij in Braida, & S. Angeli Veron.*

Eugen. IV. Priu. XXIII à Decimis per XX. annos non solutis absoluit, & alias Decimas confirmat.

ron. ac S. Petri in Oliueto Brixien., & quamplurium aliorum monasteriorum, Ecclesiarum, & locorum Ecclesiasticorum, in diuersis mundi partibus eis canonicè concessorum, quæ tenent & possident, non modo à fructuum, & prouentuum, reddituumque excrescentium, in agris, terris, & possessionibus ad monasteria, Ecclesias, seu loca huiusmodi spectantibus, aliarumq. decimarum solutione cuiquam facienda exempti fuerint, & existunt, ac etiam decimas, & ius decimandi seu exigendi, & percipiendi illas ex fructibus, redditibus, & prouentibus in quibusdam alijs agris, terris, & possessionibus ad diuersa alia monasteria, Ecclesias, & loca Ecclesiastica, necnon eorum & alias Ecclesiasticas & seculares personas spectantibus, & pertinentibus, habuerintque, & habeant, ipsasque decimas perceperint, & percipiant, necnon tam in non soluendi, quam etiam in exigendi, & percipiendi decimas antedictas iuris possessione, vel quasi fuerint, & existant, tamen præfati Canonici, pro eo quod Apostolicæ & aliæ literæ, seu instrumenta publica super exemptionibus, & iure non soluendi, ac exigendi, & percipiendi huiusmodi confecta; vtpote vetustate consumpta, siue illorum, quorum custodiæ mancipata fuere incuria, aut guerrarum varietate causantibus irrecuperabiliter sunt amissa, seu alijs quibusuis causis se super solutione decimarum, aut iure exigendi, & percipiendi decimas huiusmodi per aliquos molestari posse dubitent, tempore procedente. Nos attendentes

quod

quòd dicti Canonici in vitæ continentia ac sanctimonia alijsque pluribus, & diuersis virtutibus, necnon fructuosis operibus in dies multiplicant; & fidelibus partium, quibus propè moram trahunt, castitatis, humilitatis, & multiplicis virtutis exemplum se præstant, ac propterea vt Canonici de Collegio, seu congregatione huiusmodi præsentes, & futuri, eo liberius operibus, & virtutibus supradictis insistant; quo ipsi, eorumque Ecclesiæ, atque loca sublatis ab eis quibusuis dispendijs maioribus fauoribus, & gratijs fuerint per Sedem Apostolicam communiti, eisque & ipsorum statui super præmißis opportunè prouidere volentes, motu proprio, non ad ipsorum Canonicorum, vel alterius pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex nostra mera liberalitate, ex certa scientia, & auctoritate Apostolica tenore præsentium prædicta, ac omnia & singula alia Monasteria, Ecclesias, atque loca vbilibet consistentia, quæ dictos Canonicos imposterum canonicè assequi contigerit, ipsosque Canonicos præsentes, & futuros à quarumcunque realium, seu prædialium, & personalium cuique facienda ab illarum decimarum solutione, quas per viginti annos continuos ipsi Canonici non soluerunt; neque soluunt, aut hi qui Monasteria, Ecclesias, & loca, quæ dictos Canonicos in posterum assequi contigerit, vt præfertur obtinuerunt tempore executionis huiusmodi non soluerint, neque soluent. Et etiam à solutione quarumcunque decimarum, de quibusvis noualibus,

quæ

quæ ipsi Canonici, vel aliæ personæ aliorum Monasteriorum, Ecclesiarum, & locorum, quæ dicti Canonici imposterum assequentur, seu personæ tam Ecclesiasticæ, quàm seculares quibus Canonici, seu aliorum Monasteriorum, Ecclesiarum, & locorum personæ prædicti illa in arendam, seu locationem aut emphiteusim, perpetuas vel ad certum tempus concesserunt, seu imposterum concedent pro tempore suis proprijs manibus, sumptibus & expensis, vel alios quouis modo iam reduxerunt, & ex quibus decimas non soluerunt, seu reducent quomodolibet in futurum perpetuò eximimus, & penitus liberamus; ita quod Canonici, & personæ prædictæ ad solutionem decimarum huiusmodi cuiquam faciendam minime teneantur, nec ad id à quoq; quauis auctoritate compelli poßint inuiti. Ipsis quoque Canonicis præsentibus & futuris, quascunque reales, seu prædiales, & personales decimas, in quibusvis rebus, & infra cuiuscunque Monasterij, seu etiam parochialis Ecclesiæ, vel alterius cuiusvis limites, ac ius ipsas exigendi, & percipiendi illas videlicet, quas etiam per viginti annos continuos dicti Canonici prædictorum, quæ hactenus assecuti fuerunt exegerunt, & perceperunt, ac nunc exigunt & percipiunt, necnon personæ aliorum Monasteriorum, Ecclesiarum, & locorum quæ præfati Canonici imposterum assequentur ratione tempore assecutionis antedictæ exegerunt & perceperunt; ac tunc exigent & percipient liberaliter donamus, concedimus, & aßignamus, decernentes ipsas

ſas decimas, ac ius illas exigendi; & percipiendi quomodocunque & qualitercunque; ipſa ad Canonicos ac perſonas aliorum Monaſteriorum, ſeu locorum prædictos peruenerint, & per eos poſſeſſa, necnon cuiuſcunque & quanticunq; annui redditus illa fuerint, & fiant ad eoſdem Canonicos pleno iure ſpectare, & pertinere, ac præſentes literas, & in eis contenta, illorumq. effectus ſurreptionis, vel nullitatis, vel alterius cuiuſcunque exceptionis proponendæ, ſeu appellationis interponendæ pro tempore, vel alterius cuiusvis coloris prætextu, ſeu occaſione directè, vel indirectè, per locorum Ordinarios, parochialium Eccleſiarum Rectores, aut quoſcunque alios quomodolibet impediri, ſeu dictos Canonicos ſuper præmiſsis, vel eorum occaſione moleſtari, quouis modo nullatenus poſſe; necnon omnes & ſingulas excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, ſententias quas haberi, vel quas promulgari, ac totum id, & quicquid fieri contigerit quauis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contra præſentium tenorem, continentiam, atque formam, irrita & inania, nulliusq. fore roboris vel momenti: Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus, Priuilegijs quoque, & Indulgentijs, ac literis Apoſtolicis generalibus vel ſpecialibus quorumcunque tenorum exiſtant; per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta effectus earum impediri valeat, quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda ſit noſtris literis mentio

ſpe-

ſpecialis, ceterisque contrarijs quibuſcunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ exemptionis, liberationis, donationis, conceßionis, aſſignationis, & conſtitutionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo quadrageſimo ſexto, XVI Kal. Nouembris, Pontificatus noſtri Anno ſextodecimo.

Blondus.

Gratis dè mandato D.N.Papæ.

L.de Caſtiliono.

Inde cùm bona quædam noſtra Magnatum potentiorum varijs artibus vſurparentur, turbatis multorum proteruia colonis, Summus Pontifex conſiderata quidem temporum iniuria, aduerſis tamen Eccleſiæ rebus minimè fractus, hoc vnicum ſtuduit, ne ſacri prouentus iniquè diriperentur, ideoque hoc ſuæ auctoritatis fulmine eos terret, cuius executionem Caſtellanenſi, Ferrarienſi, & Brixienſi Epiſcopis commiſit, qui veluti Conſeruatores à Societate noſtra ciuilis etiam Magiſtratus auxilio omnem vim propulſarent.

Eugen. IV. Priu. XXIV Canonici à potētiorum vi defenduntur.

EVGENIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI. *Venerabilibus fratribus Ferrarienſi, Caſtellanenſi,*

Bri-

Brixiensi Episcopis salutem, & Apostolicam benedictionem. Militanti Ecclesiæ licet immeriti disponente Domino Præsidentes circa curam Ecclesiarum, et monasteriorum omnium solertia reddimur indefessa solliciti, vt iuxta debitum pastoralis officij eorum occurramus dispendijs, & profectibus diuina cooperante clementia salubriter intendamus; Sanè dilectorum filiorum Vniuersorum Canonicorum de Collegio, seu Congregatione S. Georgij in Alga de Venetijs Castellan. Diœces. nuncupatorum, cum quæstione percepimus quod nonnulli Archiepiscopi, Episcopi, aliique Ecclesiarum Prælati, & Clerici, ac Ecclesiasticæ personæ, tam religiosæ, quam seculares, necnon Duces, Marchiones, Comites, Barones, Nobiles, Milites, & Laici, Communia Ciuitatum, Vniuersitatum, Oppidorum, Castrorum, Villarum, & aliorum locorum, & aliæ singulares personæ Ciuitatum, & Diœcesum, ac aliarum partium diuersarum occuparunt, & occupari fecerunt castra, villas, & alia loca, terras, domos, possessiones, iura, & iurisdictiones, necnon fructus, census, redditus, & prouentus Ecclesiarum, monasteriorum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum in diuersis mundi partibus consistentium ad ipsos Canonicos pertinentium, & nonnulla alia bona mobilia, spiritualia, & temporalia, ad Canonicos, Ecclesias, monasteria, & beneficia prædicta spectantia, & ea detinent indebitè occupata, seu ea detinentibus præstant auxilium, consilium, vel fauorem, non-

nulli etiam Ciuitatum, & Diœcesi ac partium prædictarum, qui nomen Domini in vacuum recipere non formidant, eisdem Canonicis super prædictis Castris, Villis, & locis alijs, terris, domibus, possessionibus, iuribus, & iurisdictionibus, fructibus, censibus, redditibus, & prouentibus eorumdem, & quibuscunque alijs bonis mobilibus & immobilibus, spiritualibus, & temporalibus, & alijs rebus ad eosdem Canonicos spectantibus multiplices molestias & iniurias afferunt & iacturas; Quare dicti Canonici nobis humiliter supplicarunt, vt cum eisdem valde reddatur difficile pro singulis querelis ad Apostolicam Sedem habere recursum, prouidere ipsis super hoc paterna diligentia curaremus. Nos igitur aduersus occupatores, detentores, præsumptores, molestatores, & iniuriatores huiusmodi illo volentes eisdem Canonicis remedio subuenire, per quod ipsorum compescatur temeritas, & alijs aditus committendi similia præcludatur, Fraternitati vestræ per Apostolica scripta mandamus quatenus Vos, vel duo, aut vnus vestrum, per vos, vel alium, seu alios etiam si sint extra loca, in quibus deputati estis conseruatores, & Iudices præfatis Canonicis efficacis defensionis præsidio assistentes non permittatis eisdem super ijs, & quibuslibet alijs bonis ac iuribus ad Canonicos, Ecclesias, monasteria, & beneficia prædicta spectantibus, ab eisdem vel quibuslibet alijs indebitè molestari, vel eis grauamina, seu damna, vel iniurias irrogari facturi dictis Ca-

Canonicis, cum ab eis, vel procuratoribus suis, aut eorum aliquo fueritis requisiti de prædictis, & alijs personis quibuslibet super restitutione huiusmodi Castrorum, Villarum, terrarum, & aliorum locorum iurisdictionum, iurium, & bonorum mobilium, & immobilium, redditiuum quoque ac prouentuum, & aliorum quorumcunque bonorum, necnon de quibuslibet molestijs, iniurijs, atque damnis præsentibus & futuris, in illis videlicet, quæ iudicialem requirunt indaginem, summariè de plano, sine strepitu, & figura iudicij, in alijs vero prout qualitas eorum exegerit iustitiæ complementum: Occupatores, seu detentores, præsumptores, molestatores, ac iniuriatores huiusmodi, necnon contradictores quoslibet, & rebelles cuiuscunque dignitatis, status, gradus, conditionis, vel ordinis extiterint, quandocunque & quotiescunque expedierit, auctoritate nostra per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo inuocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis. Non obstantibus tam felicis recordationis Bonifacij Papæ IX. prædecessoris nostri, in quibus cauetur ne quis extra suam Ciuitatem, & Diœces. nisi in certis exceptis casibus, & in illis vltra vnam diætam à fine suæ Diœces. ad iudicium euocetur, seu ne Iudices & Conseruatores à Sede deputati prædicta extra Ciuitatem, & Diœces. in quibus deputati fuerint contra quoscunque procedere, seu alij, vel alijs vices suas committere, aut aliquos vltra vnam diætam à fine Diœces. eo-

rumdem habere præsumant dummodo vltra duas diætas aliquis auctoritate præsentium non trahatur: Sed quod de alijs, quam de manifestis iniurijs, ac alijs quæ iudicialem requirunt indaginem pœnis in eos, si secus egerint, & in id procuratores adiectis conseruatores nullatenus se intromittant, quam alijs quibuscunque constitutionibus à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, tam de iudicibus delegatis, & conseruatoribus, quam personis vltra certum numerum ad iudicium non vocandis, aut alijs, quæ vestræ possent in hac parte iurisdictioni, aut potestati, eiusque libero exercitio quomodolibet obuiare. Seu si aliquibus communiter, vel diuisim à prædicta sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari, seu extra vel vltra certa loca ad iudicium euocari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi, & eorum personis, locis, ordinibus, & nominibus proprijs mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel speciali, cuiuscunque tenoris existat per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non incertam vestræ iurisdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impedire, & de qua cuiusque toto tenore de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis. Quodq; addatur præsentium sit vobis, & vnicuique vestrum in præmissis omnibus, & eorum singulis cœptis, & non cœptis, præsentibus & futuris perpetuata

po-

potestas, & iurisdictio attributa, & eo vigore, eaque firmitate, positis in præmissis omnibus captis & non captis præsentibus & futuris, & pro prædictis procedere, ac si prædicta omnia & singula coram vobis capta fuissent, & iurisdictio vestra, & cuilibet vestrum in prædictis omnibus & singulis per citationem, vel modum alium legitimum perpetuata extitisset constitutione prædicta super conseruatoribus, & alia qualibet in contrarium edita, non obstantibus, præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Domini 1446. pridie Kal. Nouembris, Pontificatus nostri Anno sextodecimo.

Blondus.

Gratis de mandato D.N. Papæ.

L. de Castiliono.

Sed, vt parum stabilis rerum humanarum cursus, mortalium pectora mirè perculsit, in Maphæi Generalis Præfectura Anno Salutis M CCCC XLVII. VIII *Cal. Martij hora* VIII *noctis Reipublicæ Christianæ totiq. orbi grauis* EVGENII *IV Summi Pontificis obitus; qui nostræ Congregationis auctor & pater non sine publico luctu anno suæ ætatis* LXIV. *postquam Sanctæ Rom. Ecclesiæ regimen per annos* XV. *menses* XI *dies* XXX *sanctissimè tenuisset, ad Superos abijt. Maximus equidem Pontifex, pecuniæ contemptor, liberalis in omnes, tum maximè in literatos quorum familiaritate semper delectabatur. Inter quos* Mcccc xlvii Eugen. IV. P M. obitus.

Leo-

Leonardum Aretinum, Carolum Poggium, Aurispam, Trapezuntium, Blondum, viros doctissimos ad secreta sua admisit. Gymnasia omnia priuilegijs amplissimis fouit, maxime Patauinum, Bononiense, Romanum. Religiosos summopere dilexit, eorum Ordines gratijs, & opibus semper auxit, Acerrimus Ecclesiasticæ immunitatis propugnator. Pacato animo, & in aduersis constanti, sermone breui, eoque grauissimo. Hostibus asper, propitius in fidem receptis. Splendidus in familiæ victu, in suo parcus. Ecclesiam S. Petri varijs ædificijs exornauit, auxilia in Turcas, & hæreticos tuendæ Christianitati, ac propagandæ fidei causa non semel misit. Ingenio & rebus gestis insignis. Conditus est in Æde Sancti Petri Vaticana monumento marmoreo his versibus exornato.

Eugen. IV. Epitaphiũ

EVGENIVS *iacet hic* QVARTVS, *cor nobile cuius*
Testantur vitæ splendida facta suæ.
Istius ante sacros se præbuit alter ab ortu,
Alter ab occasu Cæsar vterque pedes.
Alter vt accipiat fidei documenta Latinæ,
Alter vt aurato cingat honore caput.
Quo duce, & Armenij Græcorum exempla secuti
Romanam agnoscunt Æthiopesque fidem.
Inde Syri ac Arabes mundique è finibus Indi:
Magna sed hæc animo cuncta minora suo.
Nam valida rursum Teucros iam classe petebat
Dum petit, ast illum sustulit atra dies.

Qui

Qui semper vanos mundi contempsit honores,
Atque hac impressa condite, dixit, humo.
Sed non quem rubro decorauerat ille galero,
Non hoc Francisci stirps sua clara tulit.
Susceptique memor meriti tam nobile, quod nunc
Cernis, tam præstans surgere iussit opus.

In constructione autem noui Templi Vaticani, proh dolor, EVGENII *IV. P. M. diruptum est sepulcrum; quare maiores nostri S. Saluatoris in Lauro Romæ commorantes, miserati memoriam tanti Pontificis ac Patroni seculi iniuria labefactari, marmora ex quibus constructum vna cum effigie, emerunt, & monumentum ex ipsis in peryſtilio cœnobij hac inscriptione statuerunt:*

Vrbs. Venetum. dedit. ortum. quid. Roma? Vrbis. & Orbis.
Iura. det. optanti. cœlica. regna. Deus.

MEMORIAE
EVGENII QVARTI
SVMMI ATQVE OPTIMI PONTIFICIS.
HIC IN PACE GRAVIS IN BELLIS PRO CHRISTI
ECCLES. IMPIGER IN INIVRIIS PATIENS
RELIGIOSORVM AMATOR AC IN
ERVDITOS VIROS MVNIFICVS
CONCILII BASILIENSIS INSOLENTIAM ADVERSVS
PONTIFICIAM ROMANAM POTESTATEM
CONCILIO FLORENTINO CELEBRATO
REFRENAVIT AC FREGIT

IN

IN QVO IOANNES PALÆOLOGVS GRÆCIÆ
IMPERATOR ROMANVM CAPVT AGNOSCENS
EIVS PEDIBVS SE MVLTASQ. EXTERNAS
ET REMOTAS NATIONES HVMILLIME
SVBSTRAVIT.
CONGREGATIO CANONICORVM S. GEORGII
IN ALGA VENET. RELIGIOSISSIMO
FVNDATORI PIETATIS CAVSA
P. C.

In EVGENII *IV. Pontificis Max. locum suffectus* NICOLAVS *V, qui eodem anno Episcopus, Cardinalis, & Pontifex creatus est.*

Mcccc xlvii *Hoc Anno die* XI *Maij Iacobellus de Murano iterum uniuersæ Congregationi præficitur. Additis ad aliorum locorum moderationem S. Ioannis Decollati D. Michaele Mauroceno, S. Iacobi Montisilicis D. Ambrosio Mediolanensi, Sancti Augustini & SS. Firmi, & Rustici Leonici D. Io. de Scledo, Sancti Angeli Veronæ D. Stephano Veneto, S. Georgij in Braida D. Maphæo Contareno, S. Petri Brixiæ D. Blasio Bellunensi, S. Mariæ Annunciatæ de Sturla D. Bonmatthæo Cremonensi, S. Ioannis in Pauarano D. Pasqualino Taruisino, S. Gregorij, & S. Syri Bononiæ D. Petro Zuccato.*

Mcccc xlviii *Anno* MCCCCXLVIII *die* XV *mensis Aprilis D. Maphæus Contarenus ad nuperam dignitatem redit. S. Ioan. Decollato D. Gabriel Venetus præficitur, S. Iacobo D. Nicolaus Cremonensis, S. Augustino*

stino, & SS. Firmo & Rustico D. Gerardus Mutinensis, sancto Angelo Veronæ D. Matthæus de Casali maiori, S. Georgio in Braida D. Ioanninus Venetus, sancto Petro Brixiæ D. Io: de Augustis, sanctæ Mariæ Annunciatæ de Sturla D. Pasqualinus Taruisinus, sancto Ioanni in Pauarano prope Genuam D. Bonmatthæus, sancto Gregorio Bononiæ D. Iacobellus de Murano.

Anni vertentis die III. *Maij D. Nicolaus Cremonensis Rector Generalis salutatur; sancti Ioannis Decollati Præses D. Hieronymus Mudacius, sancti Iacobi Montisilicis D. Ambrosius Mediolanensis, sancti Augustini, & SS. Firmi & Rustici D. Gerardus Mutinensis, sancti Angeli Veronæ D. Stephanus Venetus, sancti Georgij in Braida D. Michael Maurocenus, sancti Petri de Olieto D. Hieronymus Blanchus, sanctæ Mariæ Annunciatæ de Sturla D. Bonmatthæus Cremonensis, sancti Io: in Pauarano prope Genuam D. Ioan. Placentinus, sancti Gregorij, & sancti Siri Bononiæ D. Laurentius Brixiensis. Stephano iam seniore circa Christi Natalitia deficiente, Venetias ab Antistite sancti Georgij euocatis sancti Angeli Canonicis in defuncti locum D. Antonius de Verona sufficitur.* M cccc xlix

M CCCC L *die* XI *Maij Nicolaus Cremonensis successorem videt D. Marcum Cuppum Venetum; Præfectum sancti Ioan. Decollati D. Maphæum Contarenum, sancti Iacobi D. Franciscum de Casali* M cccc l

Pp *maio-*

maiori, S. Augustini & SS. Firmi et Rustici D. Andream Venetum, S. Angeli D. Donatum Blanchum, S. Georgij in Braida D. Iacobellum, S. Petri D. Matthæum de Casali maiori, S. Mariæ de Sturla D. Bonifacium de Burantiano; S. Io: in Pauarano D. Blasium de Ciuitate Belluni, S. Gregorij D. Gabrielem Venetum.

Mccccli M CCCC LI *die* XVIII *Maij creditam aliquoties Prouinciam regendæ Societatis Maphæus Contarenus obtinuit; S. Ioan: Decollati D. Laurentius de Brixia, S. Iacobi Montisilicis D. Donatus Albertus, S. Augustini & SS. Firmi & Rustici D. Nicolaus de Cremona, S. Angeli Veronæ D. Blasius de Ciuitate Belluni, S. Georgij in Braida D. Michael Maurocenus, S. Petri Oliueti D. Ioannes de Placentia, S. Gregorij D. Bonmatthæus de Cremona, sanctæ Mariæ de Sturla D. Oliuerius de Peregrino, S. Ioannis de Pauarano propè Genuam D. Bonifacius de Burantiano. Huius Anni die* XI *Septembris vi Priuilegij nobis ab Eugenio IV olim concessi permutatio inita fuit à nostris cum Bagolinis agri Brixiensis, Syndico loci Dominico de Bundosso, vt pro prædio quodam nostro in dicto pago domicilium in vico S. Cæciliæ Vrbis Brixiensis concederent: hac tamen lege, vt Ædicula sancti Iacobi de Casellis super ripa lacus Idræ cum suo fundo Ecclesiæ S. Petri in Monte perpetuò subiecta esset.*

Defuncto interea Dominico Michaele Patriarcha Gra-

Gradensi suæ ætatis anno XLVII, *& in Ecclesia S. Crucis condito, Nicolaus V. Pont. Max. Eugenij Quarti successor die* XVI *Octobris mirificis Laurentij Iustiniani virtutibus motus eundem ab Episcopatu Castellanensi ad Patriarchatum Venetum traducit. Inde in hunc vsque diem* IVSTINIANVS PROTOPATRIARCHAE *Veneti nomen seruauit. Senatu Veneto parum id initio videbatur commodum: Verebatur enim ne dignitas opibus aucta veteres, quas cum superioribus Episcopis habuerant discordias, excitaret. Quod vbi Laurentius diuino spiritu cognosceret, Collegij Patres ita compellat. Annos iam* XX *inuitus Episcopatum tenui, nec aliam nunc dignitatem quietis studiosus ambio. Animus est Pontifici eam cedere, nisi Dux ipse, ad quem Vrbis suæ splendor pertinet, aliter sentiat: pro cuius honore vestraque Patres voluntate nullum laborem recusauerim. Vix ea protulerat cùm tam insigni æquanimitate ac humilitate omnium lachrymas euocaret, & Dux, cui res prius suspecta fuerat, irritis Eugenij IV molitionibus, statim totius Collegij sententia enixè patrem sanctissimum rogare cœpit, vt hilari animo eum honorem susciperet. Cui etiam solemni pompa publicæ supplicationes die* XXII *Decembris decretæ fuerunt. Ad hunc enim virum laudatissimum in rebus arduis Primates tamquam ad oraculum recurrere consueuerant. Præuidit in Corcyra quondam Heremita quam efficaces essent Iustiniani apud Deum preces, cum Vene-*

L. Iustinianus Protopatriarcha Venetus.

torum res bello Mediolanensi essent afflictæ, licet se se ab hominum consortio inter rupes & speluncas abdidisset. Nec Pontificis opinionem, aut Venetæ Reipublicæ expectationem elusit euentus. Pauperibus namque auctas nouo honore opes suas Iustinianus largius erogabat, ac ne suis deesset vnitis hoc anno sub Festum Paschatis Patribus CCC *aureos tradidit in Rectores cœnobiorum indigentium pro rei necessitate distribuendos, ea lege, vt Rectori anno proximo restituerentur, quemadmodum ex archiuis sancti Georgij in Alga patet.*

Quia Reuerendissimus D. Laurentius Iustinianus Dei & Apostolicæ Sedis gratia Patriarcha Venetiarum maxima pietate ductus obtulit Congregationi nostræ ducatos trecentos auri, vt tempore Generalis Capituli Rector Generalis vnà cum Rectore nouo distribuant ipsas pecunias Rectoribus modernis considerata Ecclesiarum qualitate, & locorum necessitate, qui siquidem Rectores reportent eas tempore sequentis Capituli, & assignent quod sibi commodatum fuerit Rectori prædicto, qui teneat computum ipsarum pecuniarum in autentico volumine, & si quis neglexerit restituere priuetur perpetua commoditate denariorum prædictorum; Si verò per triennium non fuerint præmissa seruata ab omnibus, seu maiori parte Rectorum, aut etiam per Generale Capitulum hoc neglectum fuerit obseruari, & in onus conscientiæ nostræ distribuantur pauperibus Christi, & non nobis.

An-

Anno MCCCCLII *die* XV *Maij Comitia in Præsulem S. Georgij de Alga elegerunt D. Iacobellum de Murano; sancti Ioannis Decollati D. Hieronymum Mudacium, sancti Iacobi D. Hieronymum Blanchum, sancti Augustini & SS. Firmi & Rustici D. Gerardum Mutinensem, sancti Angeli Veronæ D. Matthæum de Casali maiori, sancti Georgij in Braida D. Maphæum Contarenum, sancti Petri D. Pasqualinum Taruisinum, sancti Gregorij D. Io: Placentinum. Huius anni die* XXI *Iulij consentiente Pontifice Nicolao V. Canonici S. Mariæ Annunciatæ de Sturla à nostra Congregatione separantur hac lege, ne eodem nobiscum vtantur habitu, nec vllum è nostris socijs posthac recipiant, neve nostris gaudeant Priuilegijs: quæ tamen ijs postea ab alijs Pontificibus restituta.* Mccccl11

Circa hæc tempora Iacobellus Nicolaum Quintum Pont. Max. exorat, ne feuda ob neglectam ministrorum ignauia pensionis solutionem, aut intermissam negligentia inuestituram nobis possent eripi, non obstantibus Apostolicis Constitutionibus, & Imperialibus legibus, precibus locum dedit Pontifex die XXIII *Iulij.* Feuda nulla negligẽtia Canonicis deperdi.

NICOLAVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI. *Dilectis Filijs Vniuersis Canonicis Congregationis S. Georgij in Alga de Venetijs salutem, & Apostolicam benedictionem. Desiderantes statum Ecclesiarum, & monasteriorum omnium, ac in eis in charitate,* Nicolai V. P. M. Priuilegium.

& vni-

& vnitate viuentium personarum iugiter Altissimo famulantium salubriter dirigi, & feliciter adaugeri, illorum profectibus libenter intendimus, ac dispendijs quantum cum Deo possumus obuiamus. Sanè pro parte vestra nobis nuper exhibita petitio continebat, quod licet vos ratione nonnullorum liuellorum, ac feudorum ad monasteria, seu alia loca dictæ Congregationis legitimè pertinentium nouas inuestituras statutis temporibus ab ipsorum liuellorum, feudorum Dominis tam Ecclesiarum, Prælatis, Capitulis, seu Collegijs, quàm Laicis personis petere teneamini: quia tamen vitæ potius contemplatiuæ, quàm actiuæ vacatis, quandoque inaduertenter huiusmodi inuestituras debitis forsitan temporibus petere omittitis, prout de iure teneamini, quamuis Canonem debitum soluatis, & alia faciatis, quæ facere, & adimplere tenemini: Quare pro parte vestra nobis fuit humiliter supplicatum, vt nobis super hoc, ne liuella, & feuda, seu emphiteosita bona monasteriorum, & locorum huiusmodi incidant incommissum, seu alias ad eorum Dominos deuoluantur, oportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur volentes Vos fauoribus prosequi gratiosis huiusmodi supplicationibus inclinati, auctoritate Apostolica tenore præsentium indulgemus. Quod licet inuestituras huiusmodi statutis temporibus non petatis, liuella tamen et feuda, seu bona prædicta ad illorum Dominos nullatenus deuoluantur, seu alias incidant incommissum,

ne-

neque aliquem exinde vos, & monasteria, aut loca prædicta pœnam quomodolibet incurratis, siue sustineatis in aliquo detrimentum: Non obstantibus Constitutionibus Apostolicis, ac legibus Imperialibus, & statutis municipalibus, siue ipsorum liuellorum, feudorumq. naturis, & conditionibus ceterisque contrarijs quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ voluntatis, & concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo quinquagesimo secundo x. Kal. Augusti. Pontificatus nostri Anno sexto.

Pe: de Noxeto.

Gratis de mandato Domini nostri Papæ.

Io: de Cremonensibus.

Quinimmo non rogatus eisdem omnia priorum Pontificum Priuilegia munijt, ratas iubens immunitates, libertates, gratias, & concessiones tam per Martinum V, quàm per Eugenium IV, aliosque suos antecessores nobis, cœnobijsque nostris concessas: necnon Apostolicas innouationes, & confirmationes, quorum omnium ac si de verbo ad verbum tenores incerti forent.

NICOLAVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI,

ad

Nicolaus V. Priuilegia nostra & immunitates cōfirmat.

ad futuram rei memoriam. Licet ex debito summi Pastoralis officij nobis desuper iniuncti circa quorumlibet fidelium præsertim Ecclesiasticorum mundanis abiectis illecebris Altissimo famulantium, profectus, vtilitates, & commoda nos deceat intentos existere, Congregationem tamen S. Georgij in Alga de Venetijs, eiusque pro tempore personas tanto potioribus fauoribus, & gratijs confouere desideramus, quanto personæ ipsæ illarum integritate ceterisque virtutibus, & fructuosis operibus, etiam ad oportunum, & saluberrimum fidei Catholicæ exemplum, diuini nominis laudem, & gloriam sub charitatis vnione, & humilitatis spiritu dietim proficere dignoscuntur. Hinc est, quod nos dilectorum filiorum Rectoris, & Canonicorum Congregationis huiusmodi, in hac parte supplicationibus inclinati, omnia, & singula priuilegia, exemptiones, immunitates, libertates, gratias, & indulta, ac de quibusuis Monasterijs, Prioratibus, Præposituris, Ecclesijs, seu beneficijs, cum cura, & sine cura secularibus, & ordinum quorumcunque regularibus vbilibet consistentibus, concessiones, donationes, appropriationes, & assignationes, tam per felicis recordationis Martinum V. quam Eugenium IV. aliosque Romanos Pontifices prædecessores nostros Congregationi, & Canonicis præfatis in genere, seu specie hactenus concessa, atque facta, necnon illorum Apostolicas innouationes, confirmationes, reualidationes, ac quascunque prædecessorum nostrorum huiusmodi de-

su-

super confectas literas; quarum omnium, & singularum tenores, ac si de verbo ad verbum, inserti forent: Necnon monasteria, Prioratus, Præposituras, Ecclesias, & beneficia quæcunque, quotcunque, & qualiacunque, ac etiam quorumuis ordinum fuerint per eorum nomina, cognomina, qualitates, designationes, & loca, ac ipsorum fructuum, reddituum, & prouentuum veros valores annuos præsentibus haberi volumus pro expressis, motu proprio, & ex certa scientia tenore præsentium approbamus, & præsentis scripti patrocinio communimus, illaque valere, plenam roboris firmitatem obtinere, in omnibus & per omnia perinde ac si de verbo ad verbum, prout in literis continentur, etiam per nos concessa forent: Quæ omnia, & singula iuxta illarum tenorem, continentiam, atque formam, motu, & scientia similibus harum serie concedimus, ac eisdem motu, scientia, & auctoritate decernimus per præsentes: Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus illis, quæ prædecessores nostri præfati in eorum literis prædictis voluerunt non obstare, ceterisque contrarijs quibuscunque: Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ approbationis, confirmationis, communitionis, concessionis, constitutionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo quinquagesimo secundo. Quarto Kal. Augusti. Pontificatus nostri Anno sexto.

Pe: de Noxeto.

Gratis de mandato Domini nostri Papæ.

F. de Sinibaldis.

Mccccliii *Reducto iam in minorem numerum cœtu nostro, cùm suo se munere abdicasset Iacobellus, tempora quietiora inuenit eius successor Michael Maurocenus die* XVIII *Aprilis* MCCCCLIII *electus. Cui assignabantur Collegæ sancti Ioannis Decollati D. Nicolaus de Cremona, sancti Iacobi de Montesilice D. Hieronymus Blanchus, sancti Augustini & SS. Firmi & Rustici D. Antonius Maurocenus, sancti Angeli Veronæ D. Antonius de Verona, sancti Georgij in Braida D. Gabriel de Venetijs, sancti Petri Olíueti D. Franciscus de Casali maiori, sancti Gregorij Bononiæ D. Ioannes de Placentia.*

Mcccclıv MCCCCLIV. XV *Maij D. Maphæus Contarenus extremum suscepit supremi Rectoris munus: socios nactus, pro sancto Io: Decollato D. Bonmatthæum de Cremona, sancto Iacobo Montisilicis D. Hieronymum Blanchum, sancto Augustino & SS. Firmo et Rustico D. Matthæum de Casali maiori, sancto Angelo Veronæ D. Blasium de Ciuitate Belluni, sancto Georgio D. Iacobellum de Murano, sancto Petro Olíueti Brixiæ D. Pasqualinum de Taruisio,*

ſio, ſancto Gregorio D. Ioan. de Placentia. Omnia hic, quæ Seni non minima felicitatis pars fuit, ſine nouitate tranquillè peracta.

Integram igitur Congregationem die XXII *Aprilis D. Matthæo Martano de Caſali maiori tradidit: Cui ſuffragia Rectores adiunxerunt, ſancti Ioannis Decollati D. Gabrielem Venetum, ſancti Iacobi Montiſilicis D. Hieronymum Blanchum, ſancti Auguſtini & SS. Firmi & Ruſtici D. Iacobellum, ſancti Angeli Veronæ D. Paulum Contarenum, ſancti Georgij in Braida D. Georgium Maurocenum, ſancti Petri D. Maphæum Contarenum, ſancti Gregorij D. Matthæum de Caſali maiori.* MCCCCLV

Hoc tempore die octaua Ianuarij LAVRENTIVS IVSTINIANVS *cum ſanctiſſimè Epiſcopales & Patriarchales honores Annos* XXIII *geſſiſſet, mortalitatem expleuit, cuius beatiſſima anima in ſinum cæleſtium Angelorum recepta cum ſuo Creatore quieſcit.* L. Iuſtiniani obitus.

Tanti viri obitu non parum mota vniuerſa Venetorum ciuitas, tam ingenti frequentia ad viſendum defuncti corpus concurrit populi multitudo, vt feretro aſſiſtentibus de more Clericis ab irruente turba vix locus eſſet. Nec mora. Magno populi impetu, omnes illico ſerui Dei veſtes fruſtatim reſciſſæ, ablati calcei, omniaque certatim abrepta, relicta propemodum caſiola cum pallio, quo tegebatur. Expletis diuinis officijs, quibus vniuerſi, non ſine admirabili pie-

tate, summaque animorum deuotione interfuerunt, cùm iam instaret tempus, quo funus ad Monasterium nostræ Congregationis esset deferendum, vbi testamento is voluit Patrum monumento inferri, de sepulturæ loco controuersia inter Canonicos Patriarchales, & Seculares S. Georgij suboritur. Istorum parti fauebant Sacri Canones, qui in sua quemque Antistitem Æde sepeliri iubent. At nostri suprema defuncti voluntate standum contendunt, qua seriò iteratòque sic constituerat.

Dum itaque de sepulturæ loco dubitatur, corpore in sacrarium reposito, vt litis euentus expectaretur, en sexto iam die nullum corruptionis à tetro odore indicium, etiamsi nec exempta essent interanea, nec mortuus vnguentis fuerit delibutus. Nouitate rei denuò accurrit populus. Naturæ periti, quos inter ea ætate scientiæ fama nobilis Gerardus Cremonensis, corpus tangunt, membraque contrectant, fœtoris nihil, quin potius odorem suauissimum membra spirabant, etiamsi febris putrida ipsi fatalis fuisset. Miraculo accessit, quod rubescentibus genis viuus per membra sanguis conspiceretur. Populo igitur vt satisfieret die rursus octauo in templum exportatur, non sine custodiæ sollicitudine cùm esset aliquandiu expositus, in sacrarium denuo reponitur. Hic ad quadragesimum diem eodem habitu cum durasset, crescente in multorum animis eiusmodi thesauri desiderio, ne ciuitas, aut Ædes eius Viri memoria orbaretur, neve

Gerardus Cremonēsis Medicus.

In Adriatici maris sinus Insulam S. Georgij humili loco abderetur, postquam sex supra sexaginta dies inhumatus fuisset decernente vniuerso populo insigni pompa certaque sanctitatis opinione apud Canonicos Patriarchatus inquietorium effertur, vbi magna veneratione hodieque eius memoria colitur, tumuloque Donaria ac Tabellæ votiuæ appenduntur in sacello, quod in honorem eius è marmore extructum, vbi in sepulcro eius altaris forma fabrefacto viua è marmore effigies in actu benedicendi conspicitur inter duos Angelos, quorum alter mitram, alter crucem tenet. Ad basim statuæ hæc leguntur:

BEATVS LAVRENTIVS IVSTINIANVS
VENETIARVM PATRIARCHA
DIE VIII IANVARII MCCCCLV. B. I.

Pauimentum exornat Bernardi Iustiniani monumentum, qui Laurentij nepos, edita rei Venetæ historia D. Marci Procurator obijt.

Hoc etiam anno postquam Nicolaus V. Pontifex summis conatibus aduersus Turcas Principum Christianorum animos excitasset, Constantinopolitanæ vrbis iacturam ægerrimè ferens, nono Cal. Aprilis vita excessit. Cui Alphonsus Borgia Hispanus Calisti III. nomine sufficitur. Non impar huic animus in profligando Christiani orbis hoste. Conatus tamen fati celeritate impeditus. Vix enim biennium transegit; hoc maximè felix nomine, quod ingentem consiliorum molem reliquerit Æneæ Siluio, quem Eccle-

sia

sia Pium II Pontificem verè pium habuit.

Maphæus Cõtarenus Patriarcha electus.

Acerbus quidem ille nostrorum animis nondum exciderat casus, mæstitiam tamen deliniuit desiderata successoris electio, quæ Numinis prouidentia in Maphæum Contarenum incidit. Diui Petri Cænobio Brixiæ tunc temporis ille præerat, tranquillitati diuinisque rebus integrè dicatus. quum Venetijs res ageretur inter Patricios, ad quos Vrbis Antistitis electio spectabat. Iis nemo videbatur ad Beatissimum Laurentium propiùs accedere, quam Maphæus Contarenus, eiusdem olim discipulus & collega; cuius vitæ integritas, prudentia, mores, ceteraque animi bona auitam maiorum nobilitatem mirè augebant. Hoc itaque vnanimi consensu in Patriarcham electo, Rectores Brixienses iussu Senatus Cænobium S. Petri adeunt de noua dignitate Viro gratulaturi. Intrantibus ijs, nihil minus cogitans Vir optimus socijs panificio occupatis ad præfurnium adstitit; dum suis precibus inter operas pios defunctorum manes diuinæ misericordiæ commendant. Nullo is pudore fractus aduentantes comiter excepit, addens grauem annis eiusmodi quidem oneri imparem, attamen tot prudentissimorum Virorum arbitrio obniti sibi adhuc difficilius esse.

Vicina iam erant Comitia nobis annua. Hic ille munus, quod integerrimè obierat cum noua dignitate commutaturus, non sine summa nostrorum lætitia, decorisq. accessione inter ceteros primas tenens X *Apri-*

lis

lis M C C C C L V I *Georgium Maurocenum spectatæ virtutis, ac vigilantiæ Patricium nostri Ordinis Antistitem vidit. cui accesserunt in regimen S. Io: Decollati D. Laurentius de Maluetijs Brixiensis, S. Iacobi Montisilicis D. Hieronymus Blanchus, S. Augustini extra Vicentiam, & SS. Firmi & Rustici D. Gerardus de Mutina, S. Angeli Veronæ D. Marcus Cuppo, S. Georgij in Braida D. Michael Maurocenus, S. Petri Olіueti Brixiæ D. Antonius Maurocenus, & sancti Gregorij extra Bononiam D. Ioannes de Placentia.* Mcccclvi

His peractis Maphæus gratum sibi fuisse tot annorum contubernio S. Georgij cœnobium iam discedens lacrymis testatus, in Patriarchæ sedem deducitur, assumptis quibusdam è nostris; quorum memoriam temporum longitudo exemit. Annus hic pacatè decurrens, denuò Patres ad eligendi magistratus solennia reuocauit.

Congregatis igitur die X I I *Maij* M C C C C L V I I *singulis, quorum ibi efflagitabantur suffragia, Antistes eligitur D. Marcus Cuppus; electis aliorum cœnobiorum Præfectis, S. Io: Decollati D. Donato Alberto de Venetijs, sancti Iacobi Montisilicis D. Hieronymo Blancho, sancti Augustini & SS. Firmi & Rustici D. Homobono de Gandino, S. Angeli Veronæ D. Ioãne de Scledo, S. Georgij Braidæ D. Antonio Mauroceno, S. Petri Olіueti D. Antonio de Verona, & sancti Gregorij extra Bononiam D. Ioanne Placentino.* Mcccclvii.

Hoc

Hoc anno Pasqualis Maripetrus Venetæ Reipublicæ Dux eligitur.

Sequenti Anno Marco Cuppo die XX *Aprilis subrogatur Antonius Maurocenus: in Præfectum verò S. Io: Decollati D. Georgius Maurocenus, S. Iacobi D. Victor de Mothono, S. Augustini & SS. Firmi & Rustici D. Gerardus, sancti Angeli Veronæ D. Matthæus de Casali maiori, sancti Petri Oliueti D. Marcus Cuppus, sancti Gregorij extra Bononiam D. Ioannes Placentinus, S. Georgij in Braida Veronæ D. Michael Maurocenus. Hic senectute confectus vitæ integritate cælis dignus sub extremum Augusti mortalitatem expleuit. Cuius loco die* IV *Septembris D. Hieronymus Mudacius absens nominatus fuit. Annus hic Summi Pontificis Pij II. benignitate nobis eluxit memorabilis. Antistes namque Rectoribus nostris auctoritatem de irregularitate absoluenda impetrat. Plures nempè Viri optimi pio zelo à militia in cænobia secesserant. Quos, licet homicidijs & prædationibus interfuissent, cetera puri à criminis nota liberari atque ad sacros Ordines promoueri posse, Eugenij IV decretum Pius Pontifex hisce literis confirmauit.*

Priuilegiũ Pij II absoluẽdi ab irregularitate.

PIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI. *Dilectis filijs Rectoribus Monasteriorum Congregationis sancti Georgij in Alga nuncupatis salutem & Apostolicam benedictionem. Dum Congregationis vestræ sinceram Religionis integritatem, ac fidei constan-*

ſtantiam diligenter attendimus, dignum censemus & congruum, vt circa ea quæ ipſius Congregationis, & profeſſorum eius pacem, ac animarum veſtrarum ſalutem reſpiciunt, paternis & ſalubribus ſtudijs intendamus. Dudum ſiquidem felicis recordationis Eugenius PP. IV. Prædeceſſor noſter, cuilibet veſtrum Rectorum Monaſteriorum Congregationis huiuſmodi pro tempore exiſtentium in fauorem Religionis, ac ſalutem animarum fidelium, præſertim eorum, qui in dicta Congregatione cuperent altiſſimo famulari, vt cum quibuſuis perſonis in eiſdem monaſterijs degentibus ſuper irregularitate quomodocunque præter quam ex homicidio voluntario, mutilatione membrorum, & bigamia contracta auctoritate Apoſtolica diſpenſare valeret, vt ipſi fideles in Congregatione huiuſmodi famulari cupientes ad omnes etiam ſacros ordines promoueri, & officia, & dignitates eiuſdem Congregationis liberè, & licitè obtinere poſſent eadem auctoritate conceſſit, prout in ipſius prædeceſſoris literis, quarum tenorem præſentibus haberi volumus pro expreſſo, plenius continetur. Et ſicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Rectoris Generalis Canonicorum dictæ Congregationis petitio continebat, vigentibus hactenus guerris in partibus Lombardiæ: nonnulli quadam iuuenili facilitate, aut alia coactione impulſi cum ceteris ſecundum eorum qualitates, & conditiones militarunt, vel alias vbi mutilationes membrorum, depopulationes, incendia, & homicidia

perpatrata sunt, nonnunquam interfuerunt, licet neminem proprijs manibus interfecerint, seu illos occidi, aut mutilari mandauerint; ac postmodum ad cor reuersi vitam & mores emendantes habitum Canonicorum, & Clericorum eiusdem Congregationis deuotè susceperunt, & in illo perseuerarunt, prout perseuerant de præsenti, necnon cupiant ad sacros ordines promoueri, sed quia à nonnullis reuocatur in dubium, an prædictarum literarum vigore superiores dictæ Congregationis cum eis valeant dispensare; Idcirco pro parte Rectoris & Canonicorum prædictorum nobis fuit humiliter supplicatum, vt super hoc opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur attendentes summam dicti Eugenij Prædecessoris erga Congregationem eamdem dilectionem, & literas præfatas ipsi Congregationi concessas diligenter animaduertentes; huiusmodi supplicationibus inclinati literas huiusmodi quoad verum, & actuale homicidium voluntarium interpretari debere, harum serie declaramus, necnon cum eisdem qui manibus proprijs neminem occiderunt, aut mutilarunt, neque occidi, aut mutilari expressè mandarunt, per vos & quemlibet vestrum Rectorum huiusmodi dispensari posse auctoritate præfata, decernimus & de nouo concedimus per præsentes. Non obstantibus præmissis ac omnibus illis, quæ idem prædecessor non obstare voluit, necnon constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrarijs quibuscunque.

Nulli

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ declarationis, concessionis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo quinquagesimo octauo, decimo sexto Kal. Decembris. Pontificatus nostri Anno Primo.

Fabricius.

Gratis de mandato Domini nostri Papæ.

A. de Montia.

Hoc ipso tempore Summus Pontifex S. Mariæ in Vantio Cœnobium Patauij nobis concessit, quod Dominicus Campolongus Patauinus I. C. illustris eiusque Prior commendatarius singulari munificentiæ documento nostræ Societati certis ex more conditionibus reliquerat. Pontificis sententiam S. Iustinæ Abbas D. Cyprianus de Renaldinis XV Martij MCCCCLIX Patauij expleuit, præsentibus Antistite D. Antonio Mauroceno, & D. Georgio Mauroceno Priore Sancti Ioannis Decollati, quos Collegæ ad hoc munus selegerant. Pontificis rescriptum hoc erat.

Dominicus Campolongus I. C. Pat. nostris cœnobium S. Mariæ in Vãtio tradidit.

PIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI. *Dilecto filio Abbati Monasterij S. Iustinæ de Padua salutem & Apostolicam benedictionem. Cum illius, cuius perfecta sunt opera vices licet immeriti*

Pij II diploma de Prioratu S. Mariæ in Vantio.

geramus in terris eum imitari nos conuenit, vt ea quæ pro ipsius laude & gloria, necnon diuini cultus augmento, ac Monasteriorum & aliorum piorum locorum felici regimine præsertim à prædecessoribus nostris prouida deliberatione incepta comperimus ad debitum consummationis exitum feliciter perducamus. Dudum siquidem per felicis recordationis Eugenium Papam IV prædecessorem nostrum ex nonnullorum fide digna relatione accepto, quod in Prioratu B. Mariæ de Auantio Paduæ ordinis S. Benedicti, qui conuentualis, & sine cura actu existit quorumdam ipsius Prioratus Priorum, qui fuerunt, culpa & negligentia causantibus, nulla uigebat obseruantia regularis, diuinus cultus plurimum negligebatur, & in eo Monachi aliqui non residebāt, idem prædecessor cupiens, quod in ipso Prioratu viri Religiosi, & timentes Deum instituerentur, qui sedulò pro illius fundatoribus porrigerent altißimo preces suas, & populum possent pro eorū vitæ probitate ad suorum bonorum operum imitationem exhortari, & considerans laudabilem famam, & virtuosa exercitia apud Deum, quibus dilecti filij Canonici de Collegio, seu Congregatione S. Georgij in Alga de Venetijs Castellanæ Diœcesis laudabiliter commendabantur, atq; eorum bonus odor in agro Domini præsertim in diuersis Italiæ partibus multipliciter ad laudem altißimi erat diffusus, ac sperans, quod dictus Prioratus si eisdem Canonicis per aliquos ex eis tenendus, regendus, & gubernandus in perpetuum

con-

concederetur, donaretur, applicaretur, incorporaretur, & appropriaretur, quamplurima in spiritualibus & temporalibus susciperet incrementa: motu proprio Prioratum prædictum etiamsi ad illum consueuisset quis per electionem assumi Canonicis præsentibus & futuris de Collegio, seu Congregatione huiusmodi per aliquem ex eis in annualem Rectorem iuxta ipsorum ritus, mores, statuta, & consuetudines, necnon priuilegia eis per Sedem Apostolicam concessa perpetuo tenendum, regendum, & gubernandum cum omnibus iuribus & pertinentijs suis auctoritate Apostolica ex certa scientia concessit, donauit, applicauit, incorporauit, & appropriauit, ac voluit quod quamprimum concessio, donatio, applicatio, incorporatio, & appropriatio prædictæ forent sortitæ effectum in Prioratu prædicto, ordo & conuentualis dignitas huiusmodi penitus suppressi & extincti existerent prout etiam ex tunc in euentum prædictum suppressit & extinxit dictusque Prioratus secularis esset, & esse censeretur sub certis modo & forma prout in dicti prædecessoris literis super inde confectis (quas quidem literas piæ memoriæ Nicolaus V, & successiue Calistus Papa Tertius prædecessores nostri per alias ipsorum literas approbarunt, & roboris firmitate subsistere decreuerunt, plenius continetur. Cum autem sicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Canonicorum Congregationis prædictæ petitio continebat: Vnio, annexio, incorporatio, & appropriatio de prædicto

Prio-

Prioratu nondum effectum sortitæ fuerint. Nos qui dicto Calisto sicut Domino placuit rebus humanis exẽpto, fuimus diuina fauente clementia ad apicem summi Apostolatus assumpti, necnon inter alia omnes vniones, annexiones, & incorporationes, de quibusuis beneficijs Ecclesiasticis quomodolibet Apostolica, vel alia quauis auctoritate inuicem factas, quæ nondum effectum sortitæ fuerant, reuocauimus, cassauimus, & annullauimus, nulliusque decreuimus existere firmitatis, præfatorum Canonicorum statui, & indemnitati super his opportunè prouidere volentes, ipsorum Canonicorum supplicationibus inclinati, discretioni tuæ per Apostolica scripta committimus, & mandamus, quatenus vocatis quorum interest Prioratum prædictum, cuius fructus, redditus, & prouentus trecentorum florenorum auri de camera secundum communem æstimationem valorem annuum, vt ipsi Canonici asserunt non excedunt, eisdem Canonicis, seu Congregationi per eos iuxta eorum ritus, mores, & instituta tenendum, regendum, & gubernandum, iuxta literarum eorumdem prædecessorum continentiam, & tenorem vnias, incorpores, & annectas. Et nihilominus si modernus Prior dicti Prioratus ad effectum vnionis huiusmodi dictum Prioratum sponte resignare voluerit, resignatione huiusmodi per te recepta, & admissa eidem Priori quoad vixerit nomen Prioratus, & etiam partem domorum dicti Prioratus ad habitandum cum dictis vtensilibus, ac

pen-

pensionem annuam tam in pecunia numerata, quàm alijs redditibus, de qua partes ipsæ inter se concordauerint, quantacunque fuerit in terminis, & locis congruis, ac sub censuris, & pœnis ad id de ipsarum partium consensu statuendis reseruare, constituere, & assignare, & ex tunc Prioratum prædictum cum omnibus alijs iuribus, & pertinentijs suis Congregationi præfatæ perpetuo vnire, incorporare, annectere, & appropriare procures. Ita tamen, quod cedente, vel decedente moderno Priore ipsius Prioratus, aut aliter quomodolibet illum dimittente, liceat Canonicis de Congregatione, seu Collegio huiusmodi per se, vel alium, seu alios corporalem possessionem Prioratus, iuriumque, & pertinentiarum prædictorum auctoritate propria liberè apprehendere, & perpetuò per se, & Collegio, seu Congregatione huiusmodi retinere, ac illius fructus, redditus, & prouentus exigere, & percipere, eosque in suos, ac dicti Prioratus vsus, & vtilitatem conuertere, Diœcesani loci, & cuiuslibet alterius super his licentia minime requisita. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Prioratus, & ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus contrarijs quibuscunque. Aut si aliqui super prouisionibus sibi faciendis de Prioratibus huiusmodi speciales, vel alijs beneficijs Ecclesiasticis in illis partibus generales dictæ Sedis, vel Legatorum eius literas impertierint,

etiam-

etiamsi per eas adhibitionem, reseruationem, & decretum, vel aliter quomodolibet sit processum, quas quidem literas, & processus habitos per eosdem ad dictum Prioratum volumus non extendi, sed nullum per hoc eis quoad assecutionem Prioratuum, aut beneficiorum aliorum præiudicium generari, & quibuslibet alijs Priuilegijs, Indulgentijs, ac literis Apostolicis generalibus, vel specialibus quorumcunq; tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumcunque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis. Prouiso quod dictus Prioratus debitis propterea non fraudetur obsequijs, sed illius congrue supportentur onera consueta. Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane si secus super his à quocunque quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo quinquagesimo octauo, sextodecimo Cal. Decembris. Pontificatus nostri Anno primo.

Ioannes de Collis.

Mcccclix *Inclinante iam in nouam faciem annuo magistratu die* XIV *Maij Anni* MCCCCLIX *Antonius Maurocenus successorem sortitur D. Matthæum de Casali maiori. Ad S. Ioannis Decollati Rectoratus dignitatem promotus fuit D. Philippus Pisanus,*

S.Ma-

S. Mariæ in Vantio præficitur D. Georgius Maurocenus, S. Iacobi extra Montemsilicem D. Hieronymus Blanchus, S. Augustini extra Vicentiam & SS. Firmi & Rustici Leonici D. Paulus Contarenus, S. Angeli Veronæ D. Donatus Albertus Venetus, S. Georgij in Braida D. Bartholomæus Florentinus, S. Petri Olìueti D. Ioannes Placentinus, S. Gregorij extra Bononiam D. Victor de Mothono.

Proximi porrò anni die XV *Maij Generalis eligitur D. Ioannes Placentinus, S. Mariæ in Vantio præfectus D. Hieronymus Blanchus, S. Ioannis Decollati D. Petrus Zucchatus, S. Iacobi D. Franciscus de Casali maiori, S. Augustini & SS. Firmi & Rustici D. Gherardus de Mutina, S. Angeli D. Io: de Scledo, S. Georgij in Braida D. Antonius Maurocenus, S. Petri D. Pasqualinus de Taruisio, S. Gregorij D. Victor de Mothono.* MCCCCLX

Funestus fuit hic annus MAPHAEI CONTARENI *obitu, qui Secundus Venetorum Patriarcha testamento corpus suum in D. Georgij æde condi voluit; vt in diem nouissimum ibi quiesceret, vbi meliorem vitæ partem egisset. Corpus itaque defuncti in sacello B. Iustiniani, quem præceptorem coluerat, magno populi concursu repositum fuit, cui additus hic titulus.*

HIC SITVS EST MAPHÆVS CONTARENVS PER OBEDIENTIAM PATRIARCHA II VENETIARVM QVI CVM MINVS PAVPERTATIS QVAM Maphæi Contareni Patriarchæ obitus.

CONTINENTIÆ PROPOSITÆ AVCTVS PATRIARCHALI DIGNITATE EGREGIVM SPECIMEN DEDISSET, ET ORDINE HOC SVO ET LAVRENTIO IVSTINIANO PRÆCESSORE DIGNVS, CONCESSIT AD SVPEROS MCCCCLX. DIE XXVI MARTII.

Maphæo in Patriarchatu Andreas Bondumerius successit.

Mccccl xi *Exacto annuo munere die* XXI *Aprilis in Generalis dignitatem adsciscitur D. Hieronymus Blanchus Venetus, S. Mariæ in Vantio Ioannes Placentinus, S. Ioannis Decollati Marcus Cuppus, S. Iacobi extra Montemsilicem Bartholomæus Florentinus.*

Possessiones Iustinopoli restitutæ. *Hoc anno duodecimo Iunij Pasqualis Maripetrus Dux Venetus Victori Duodo Prætori Iustinopolitano commendat possessiones Canonicorum S. Georgij, quas alij ob temporis præscriptionem occuparant. Restitutæ quidem fuerunt integræ, sed postea temporis diuturnitate, & maiorum indulgentia alijs cesserunt. Recuperandi animum vt nostris excitemus optimi Principis diploma subiungimus.*

Ducis Veneti Rescriptum. PASQVALIS MARIPETRO *Deigratia Dux Venetiarum, &c. Nobilibus, & Sapientibus Viris Victori Duodo, de suo Mandato Potestati, & Capitaneo Iustinopolis, & Successoribus suis fidelibus suis dilectis salutem, & dilectionis affectum. Venerabilibus Canonicis S. Georgij de Alega spectant, & pertinent, vt asserunt, nonnullæ possessiones, & terrena, quarum negligentia suorum Procuratorum à certis* an-

annis circa introitus, & redditus non perceperunt. Nunc autem cum velint intelligere eis spectantia occupatores dictarum possessionum, & terrenorum non valentes aliter se praeualere allegant praescriptionem temporis, quae vt nostis, Ecclesijs non currunt. Quare volumus, & vobis mandamus quatenus ipsis venerabilibus Canonicis Ius summarium cum expeditione celeri contra occupatores, siue detentores possessionum, & terrenorum, quae ostendent ad eos spectare auditis iuribus partium ministrare debeatis.

Dat. in nostro Ducali Palatio die XII. Iunij, Indict. IX. MCCCCLXI.

Dux pariter sua erga nos propensione decretum Aloysij Grimani antecessoris sui secutus die XVI *Iulij Iacobo Lauredano Praetori Patauino mandat, vt coloni nostri agros longa annorum serie ob temporum iniuria sine locatione occupatos restituant, aut nouis conditionibus ad Patrum arbitrium colant.*

Quid vero ab hoc tempore vsque ad Annum MCCCCLXXVII *in Comitijs peractum fuerit, prorsus obliterauit temporis iniuria, quae nobis gestorum commentaria subduxit, quam non credibile fuerit maiores nostros prae negligentia calamo temperasse, quorum aliàs vigilantia vbique conspicua est.*

Interea Antistitum seriem pertexemus. Inter hos Anno MCCCCLXII *D. Hieronymo successit Michael Maurocenus Vir sanè isto munere dignissimus. Hoc ipso anno cùm aliquando ante haec tempora Sum-* Mccccl xij

mi Pontificis Eugenij IV. iussu commissa fuisset LAVRENTIO *Iustiniano recognitio Ordinis Humiliatorum, ijque causæ suæ parum fidentes sibi fuga prospexissent, substitutis in ipsorum locum Patribus minoribus; eorum quidam se sistunt, Pontificis auctoritatem implorantes, quod causa non audita essent proscripti. Intercedente itaque de pristina restitutione ad Pontificem Senatu Veneto, sub conditione reformationis ad Cœnobium redeunt. Interuenientibus autem Anno* MCCCCLXI *de negligentiori ipsorum vita nouis ad Pontificem querelis, Patriarchæ Iustiniano noua iniungitur reformationis cura, qui ad Cœnobium eorumdem profectus, cùm neglectam religiosæ vitæ obseruantiam, nec Humiliatorum quemquam præter tres fugitiuos fratres minores Ordinis S. Francisci ibidem inuenisset, desertæ Ecclesiæ, & Cœnobio D. Antonium Maurocenum, ac D. Danielem S. Georgij in Alga Canonicos præfecit. Reluctantibus autem frustra Humiliatis Serenissimus Senatus Venetus Vrbi propemodum inuisis, Præposituras quasdam in territorio Taruisino, & Bergomensi destinauit, vt Patres nostri viuendi instituto publicæ deuotioni respondentes celebrem in Vrbe Veneta S. Mariæ ab Horto Ecclesiam olim S. Christophoro nuncupatam ipsorum loco obtinerent. Quam eos Anno* MCCCCLXII *Quarto Cal Nouembris adijsse, publicæ tabellæ fidem faciunt. Quarum hic eam damus partem, quæ nostrum negocium attingit.*

Humiliatorum Ordo.

PIVS

Pij Sum. Pont. Diplom. de Prioratu S. Mariæ ab Horto.

PIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI, *Ad perpetuam rei memoriam. Romanus Pontifex, qui singulari prærogatiua Iuris super Monasteria, et alia beneficia Ecclesiastica quæcunque etiam diuina obtinet institutione principatum ad ea ex Apostolicæ seruitutis officio libenter intendit, per quæ Monasterijs, et beneficijs ipsis, necnon personarum quarumlibet præsertim sub Religionis habitu Domino militantium indemnitatibus prouideri, ac in Monasterijs, & alijs beneficijs prædictis spiritualium, & temporalium feliciter succedere valeat incrementum. Hodie siquidem ad instantiam dilectorum filiorum Nobilium Virorum Ducis, & Dominij Venetiarum super eo Nobis humiliter supplicantium, & ex certis causis animum nostrum mouentibus dilectos filios Fratres Ordinis Humiliatorum in olim Monasterio S. Christophori, aliàs S. Mariæ dell' Horto Venetiarum commorantes, ab eodem olim Monasterio duximus auctoritate Apostolica amouendos, supprimentes Ordinem Humiliatorum in eo, & nomen Monasterij huiusmodi, illud in Præposituram Secularem erigentes dilectis filijs Canonicis Congregationis S. Georgij in Alega etiam Venetiarum per eos iuxta ipsorum ritus, mores, statuta, consuetudines, ac eis concessa priuilegia ex tunc in antea tenendum, & etiam gubernandum, cum omnibus, & singulis eius possessionibus, bonis mobilibus, & immobilibus, iuribus, & pertinentijs suis perpetuò concessimus, donauimus, & incorporauimus,*

ap-

applicauimus, & appropriauimus, statuentes, & concedentes quod liceret ex tunc Canonicis dictæ Congregationis per se, vel alium, seu alios erectæ Præpositura, necnon possessionum, bonorum, iurium, & pertinentiarum prædictorum corporalem possessionem auctoritate propria liberè apprehendere, ac illius fructus, redditus, & prouentus in ipsius Præpositura de nouo erectæ, ac Canonicorum præsentium, & futurorum huiusmodi vsus, & vtilitatem perpetuò conuertere, & exponere, Diæcesani loci, & cuiuscumque alterius licentia super hoc nullatenus requisita, prout in nostris ad perpetuam rei memoriam desuper confectis literis plenius continetur. Cupientes igitur dictorum fratrum Humiliatorum, ac Ordinis eorumdem indemnitati, statui, & quieti quantum in nobis est consulere, ipsisque in recompensam Monasterij ab eorum Ordine segregati huiusmodi de alicuius congruentis subuentionis auxilio prouidere, attendentes quoque quod Dux, & Dominium præfati prout ex eorum scriptis Nobis innotuit, adhoc assistere, & fauores interponere optimos parati existunt, motu proprio, &c.

Huius beneficij vt quietior esset fructus, Sistus Quartus anno M CCCC LXXIII *duodecimo Cal. Maij sua sponte perpetuum reliquis silentium indicens, nobis huius loci possessionem sua auctoritate confirmat. Nostri vero cum propè desolatum noua substructione in eam planè faciem reduxerunt, quæ hodie sua elegantia quosuis inuitat.*

In

In amœnissima Venetæ vrbis parte situm est templum, quod vulgo S. MARIA DALL' HORTO *appellant, quoniam olim frequentiores Horti vndique circumiacerent, vel quia Iconem B. Mariæ Virginis lapideam ferè rudem ijs in hortis prisci inuenerint, quæ post multa miracula in hanc ædem translata fuit. Spectabilis architectura fronte statuas Græcæ vetustatis monstrat. Intus magnificum apertum, excellentium pictorum ac statuariorum operibus ornatum, quibus vt magnitudine, ita forma etiam præstare videtur collosseum D. Christophori simulacrum, ad staturæ eius exactam similitudinem, quæ ex reliquijs patellæ cruris An.* M CCCC LXX *ex Britannia translatæ colligitur, ingeniosè effictum à Gaspare Moranzone. Laquearia genere picturæ, quam vulgò perspectiuam vocant, vestita suspicientium oculos recreant, falluntque iuxta; nec enim quisquam ea intuitus est, quin sinuata, & retracta introrsus, atque ita templum excelsius longè, quàm re vera est, esse putauerit. Christophorus & Stephanus Brixienses fratres Anno* M D LVI. *ea depinxerunt. In maiori sacello picturæ vndique occurrunt Iacobi Tentoretti Veneti pictoris celebris, qui pariter S. Agnetis Aram & pulcherrimas Organi tabellas coloribus variauit. Regilli Pordononi opus est Ara B. Laurentij expensis Nobil. Raineriorum, qua nihil pulchrius. Templum quatuor à sinistra parte ingredientibus superbit sacellis; è quibus Contarenorum præcipuum est, vbi* S. Mariæ ab Horto descriptio.

Ga-

Gasparis Contareni Cardinalis celeberrimi, ac Thomæ D. Marci Procuratoris, & Thalasiarchæ statuæ marmoreæ spectantur. Ara etiam Iacobi Tentoretti inuentione celebris. Alterum Maurocenæ olim familiæ; à Ioanne Theupolo Patriarcha Veneto ara & parietes picturis Dominici Tentoretti exornantur. Tertium Vendraminæ domus marmore diuersi coloris variatum; cuius Aram Petrus Mera pinxit. Quartum Valeriorum, in quo Palmæ senioris artificium elucet. Opera etiam Iambellini videntur hic B. Virginis, & D. Ioannis Imagines, quæ duo altaria ornant. Altaria Francisci Fedrigasij passionem Christi penicillo Matthæi Ponzoni monstrat, cuius ex aduerso Laurentij S. Crucis Florentini Ara martyrium S. Laurentij à Daniele Van Dech pictum exhibet. Ara B. Virginis columnis marmoreis ornata, vestibus sericis, & aureatis, necnon argenteis lucernis piorum obsequio seruit: quorum donaria pia Francisci Formenti ciuis Veneti liberalitate splendidè fulgent. Sacrarium sacris vestibus, & argentea supellectile cum SS. reliquijs egregiè locupletatum. Ædem præterea illustrant diuersorum sepulcra, è quibus memoria digna Tiberij Parmensis Humiliatorum Generalis, qui anno MCCCLXV *Templi structuram incœpit; Ioannis etiam de Sanctis sculptoris, cuius celo B. Virginis icon debetur: ad cuius aram ipse artifex defunctus ex pacto condi voluit. Societatis Laicorum, quæ vulgo Scholæ, hic tres. Pistorum prima,*

quo-

quorum ara Magos Christum puerum adorantes repræsentat. Altera Textorum, tutelari Diuo Michaele. Tertia Mercatorum titulo clara, in qua hodie ciues præcipui. Sacra his in cœmeterio ædes elegantißimis Tintoretti aliorumq. picturis, & argentea magni pretij supellectili splendida. Iungitur Basilicæ cœnobium amplum, cuius superior contignatio conica planitie, spatiosum habens ambulacrum cum cellulis hinc inde sitis, & Bibliotheca, patentibus in fine amplis fenestris, Muranum, aliasq. æstuarij insulas magnificis templis & ædibus dotatas grato intuitu spectat. Nouæ hic officinæ, & triclinium magnum pictura ornatum.

Quæ ad aeris salubritatem paucis ab hinc annis extructa vniuerso operi elegantiam addunt. Prouentus ministrant prædia Mirani, qui territorij Patauini pagus est, cuius templum cum animarum cura nostris paret. Itemque Carpeneti alia, & in Diœcesi Vicentina propè Coloniam Zumellæ. Quæ verò propè Polam in Istria olim erant, ob culturam, ab aeris intemperie parum felicem à nobis iam diu relicta sunt. Societas hic est numerosa ob frequentiorem ciuium concursum. Cantores etiam, & patres annis sacrarumq. literarum notitia prouectiores audiendis piorum confeßionibus. Ex qua sede complures Viri celebres prodierunt. Anno MDLXI *à Legato Apostolico Petro Francisco Cardinali Ferrerio his patribus concessum fuit, vt ritu D. Marci templo, alijsque*

quibusdam peculiari, sacra natalitijs vigilijs Seruatoris nostri, alijs post mediam noctem consueta, hic sub crepusculum vespertinum fierent, quem & Mirani aliquot annis seruarunt. Sed iam ad pristinam consuetudinem redierunt.

M CCCC LXIII *Anno* M CCCC LXIII *Antistitis munus adijt Marcus Cuppus. Quod Antonius Maurocenus secunda vice suscepit Anno* M CCCC LXIV. *Hoc tempore Pontifex ab omnibus & singulis monasterijs ceterisq. Ecclesiasticis dimidium omnium prouentuum huius anni sub excommunicationis sententia, & omnium locorum priuatione cum exegisset, vt ingentes copias ex omnibus terræ partibus aduersus Turcas conscriberet; Anconæ exercitum ac triremes vna cum totius Classis Veneto Imperatore expectans, vt eum pijs votis prosequeretur, lente febre sexto decimo Augusti die ad cælestem vitam transijt. Dux Venetus Christophorus Maurus, qui anno* M CCCC LXII *Maripetro successerat, biduo post cum decem triremibus appulit.*

Pij II mors.

M CCCC LXIV *Incredibili nostrorum lætitia die* XXXI *Augusti Petrus Barbus Eugenij IV Pontificis ex sorore nepos* PAVLI II *titulo ad summum Ecclesiæ fastigium euectus est. Hic memor Societatis nostræ hoc ipso anno voluit eam ingredientes absolui ab omni excommunicatione, & plenariam absolutionem suorum reatuum obtinere. Idem constituit quod nemo ab illa recedere posset, nisi petita venia, & facta resti-*

Petrus Barbus Pauli II nomine Pontifex creatur.

tutione

tutione rerum ad dictam Congregationem pertinentium.

Ioannes Placentinus MCCCCLXV *Generalis prouinciam obtinuit. Nouo exemplo exigebant hoc tempore à Canonicis S. Petri vectigalia eorum præfecti Brixienses, non obstantibus cœnobij nostri Priuilegijs, auctoritate Imperatoris Henrici III. & Mediolanensium Ducum stabilitis. Patres verò supplicem libellum Serenissimo Venetorum Principi exhibentes laudabile hoc summæ benignitatis rescriptum impetrant.* Mcccclxv

CHRISTOPHORVS MAVRO *Dei gratia Dux Venetiarum, &c. Nobili, & sapientissimo Leoni Duodo, de suo Mandato Potestati Brixiæ, & successoribus suis salutem & dilectionis affectum. Canonici Seculares S. Petri Oliuerij de Brixia Congregationis S. Georgij in Alga Ciuitatis Venetiarum, cum querela Dominio nostro exponi fecerunt, quod pro redditibus & introitibus possessionum, & bonorum dicti Monasterij per Datiarios Brixiæ cogi volunt ad solutionem datiorum contra consuetudinem & iustitiam, quia nunquam pro dictis introitibus Monasterij sui, nec ipsi, nec eorum antecessores aliquid soluerunt datiarijs, nec pro datio aut gabella aliqua; Nosq. prouidere velimus ne ad talia contra Iustitiam, & antiquam consuetudinem per Datiarios compellantur. Quare iustæ requisitioni dictorum religiosorum annuentes volumus, & mandamus vobis, quod non per-* Ducis Veneti Rescriptũ pro immunitate cœnobij S. Petri.

 mit-

mittatis eisdem religiosis aliquid innouari per Datiarios ipsos in dictis suis redditibus contra consuetudinem per tempora lapsa obseruatam, sed eisdem obseruentur consuetudines antiquæ hucusque obseruatæ sicuti iustum est.

Dat. in nostro Ducali Palatio die III. Augusti, Indict. XIII. MCCCCLXV.

Defuncto Bondumerio, Veneti Patriarchas habuere Gregorium Corrarium, & Ioan. Barocium Episcopum Bergomensem, cui paulo post morte erepto successit Maphæus Gherardus Camaldulensium Generalis, postea in Cardinalium numerum adoptatus.

Mccccl xvi *Anno* MCCCCLXVI, *cùm Hieronymus Blancho Generalatum suscepisset, è potentioribus varij denuò bona Congregationis nostræ vsurpare eorumq. iura, prouentus, iurisdictiones, & agrorum limites infestare conabantur. Verùm quoniam arduum erat ob singulas querelas ad Apostolicam Sedem recurrere,* Canonicorũ Conseruatores *Iudices à Paulo II Veneto Summo Pontifices ibi assignari petunt Patres, quorum auctoritate vis omnis auerti posset. Venetus itaque Patriarcha, & Abbas S. Georgij Maioris Conseruatores, & Arbitri eorumdem hisce literis electi.*

Pauli II Priuilegiũ. PAVLVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI. *Venerabili fratri Patriarchæ Venetiarum, & dilecto filio Abbati Monasterij S. Georgij Maioris Venetiarum salutem, & Apostolicam benedictionem. Militanti Ecclesiæ licet immeriti disponente Domino*

præ-

præsidentes circa curam Ecclesiarum, & Monasteriorum omnium solertia reddimur indefessa solliciti, vt iuxta debitum pastoralis officij eorum occurramus dispendijs & profectibus, Diuina cooperante clementia salubriter intendamus. Sanè dilectorum filiorum Rectoris, & Canonicorum Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum in communi viuentium conquestione percepimus, quòd nonnulli Archiepiscopi, Episcopi, alijque Ecclesiarum Prælati, & Clerici, atque Ecclesiasticæ personæ, tam religiosæ, quàm etiam seculares, necnon Duces, Marchiones, Comites, Barones, Milites, Nobiles, Laici, singulares personæ, & Communia Ciuitatum, & Diœces. ac aliarum partium diuersarum, occuparunt, & occupari fecerunt Castra, Villas, & alia loca, terras, domos, possessiones, iura, & iurisdictiones, necnon fructus, census, redditus, & prouentus Monasteriorum Congregationis eiusdem in Ciuitatibus, terris, & locis temporalis Dominij Venetorum, ac Ciuitate nostra Bonouiensi consistentium, & nonnulla alia bona mobilia, & immobilia, spiritualia, & temporalia ad Congregationem, & Monasteria prædicta spectantia, & ea detinent indebitè occupata, seu ea detinentibus præstant auxilium, consilium, vel fauorem: nonnulli etiam Ciuitatum, Diœces. & partium prædictarum, qui nomen Domini in vacuum recipere non formidant eisdem Rectori, & Canonicis super dictis Castris, Villis, & locis, alijs terris, domibus, possessionibus, iuri-

bus,

bus, & iurisdictionibus, fructibus, redditibus, censibus, & prouentibus eorumdem, & quibuscunque alijs bonis mobilibus, & immobilibus, spiritualibus, & temporalibus, & alijs rebus ad eosdem Rectores, Canonicos, Congregationem, & Monasteria spectantibus multiplices molestias, & iniurias inferunt, & iacturas; Quare dicti Rector, & Canonici nobis humiliter supplicarunt, vt cum eis valde reddatur difficile pro singulis querelis ad Apostolicam Sedem habere recursum, prouidere ipsis super hoc paterna diligentia curaremus. Nos igitur aduersus occupatores, detentores, præsumptores, molestatores, & iniuriatores huiusmodi illo volentes eisdem Rectori, & Canonicis remedio subuenire, per quod ipsorum compescatur temeritas, & alijs aditus committendi similia præcludatur, dummodo Rector, & Canonici prædicti sub regulari obseruantia Altissimo gratum impendant continuo famulatum, discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus Vos duo, aut vnus vestrum, per Vos, vel alium, seu alios, etiamsi sint extra loca, in quibus deputati estis Conseruatores, & Iudices infra tamen Dominium, & Ciuitatem huiusmodi Rectori, & Canonicis prædictis efficacis defensionis præsidio assistentes non permittatis eosdem super ijs, & quibuslibet alijs bonis, & iuribus ad Congregationem, & Monasteria prædicta spectantibus, ab eisdem vel quibuscunque alijs, quam etiam ab alijs Canonicis, & personis Congregationis prædictæ indebitè mole-

le-

lestari, vel eis grauamina, vel damna, seu iniurias irrogari facturi dictis Rectori, & Canonicis, cum ab eis, vel Procuratoribus suis, aut eorum aliquo fueritis requisiti, de prædictis, & alijs personis quibuslibet super restitutione huiusmodi Castrorum, Villarum, Terrarum, & aliorum locorum, iurisdictionum, iurium, & bonorum mobilium, & immobilium redditüum quoque, & prouentuum, & aliorum quorumcumque bonorum, necnon de quibuslibet molestijs, iniurijs, atque damnis præsentibus, & futuris; in illis videlicet quæ iudicialem requirunt indaginem, summariè, & de plano sine strepitu, & figura iudicij; In alijs vero prout qualitas eorum exegerit, & secundum eorum Canonica instituta iustitiæ complementum occupatores, seu detentores, præsumptores, molestatores, iniuriatores huiusmodi, necnon contradictores quoslibet, & rebelles cuiuscunque dignitatis, status, ordinis, vel conditionis, etiamsi si Canonici dictæ Congregationis extiterint, quandocunque, & quotiescunque expedierit auctoritate nostra per censuram Ecclesiasticam, appellatione postposita compescendo, inuocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis: Non obstantibus tam felicis recordationis Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri, in quibus cauetur, ne aliquis extra suam Ciuitatem, & Diœces. nisi in certis exceptis casibus, & illis ultra unam dietam à fine suæ Diœcesis ad iudicium euocetur; seu ne Iudices, & Conseruatores à Sede deputati prædicta extra ci-

ui-

uitatem, & Diœcesem in quibus deputati fuerint contra quoscunque procedere, siue alij, vel alijs vices suas committere, aut aliquos vltra vnam dictam à fine Diœces. eorumdem trahere præsumant, aut quod de alijs, quam manifestis iniurijs, atque damnis, & alijs, quæ iudicialem requirunt indaginem, pœnis in eos si secius egerint; & in id procurantes adiectis conseruatores nullatenus se intromittant; quam alijs quibuscunque constitutionibus à felicis recordationis Eugenio PP. IV. & alijs Romanis Pontificibus, etiam prædecessoribus nostris, tam de Iudicibus delegatis, & Conseruatoribus, quam personis vltra certum numerum ad Iudicium non vocandis, aut alijs editis quæ vestræ possint in hac parte iurisdictioni, aut potestati eiusque libero exercitio quomodolibet obuiare, seu si aliquibus communiter vel diuisim à prædicta sit Sede indultum, quod excommunicari, suspendi, vel interdici, seu extra, vel vltra certa loca ad iudicium euocari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi, & eorum personis, locis, ordinibus, & nominibus proprijs mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel speciali cuiuscunque tenoris existat per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam vestræ Iurisdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, & de qua cuiusque toto tenore de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis. Ceterum

vo-

volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, ut quilibet vestrum prosequi valeat articulum etiam per alium inchoatum, quamuis idem inchoans nullo fuerit impedimento legitimo præpeditus; Quodque à data præsentium sit vobis, & unicuique vestrum in præmissis omnibus, & eorum singulis cæptis & non cæptis, præsentibus & futuris perpetuata potestas, & iurisdictio attributa, ut eo vigore, eaque firmitate in præmissis omnibus cæptis & non cæptis, præsentibus & futuris, & pro prædictis quoties pro parte Rectoris & Canonicorum eorumdem super hoc fueritis requisiti procedere, diffinire, ac in præmissis, & circa ea omnia & singula, peragere valeatis, ac si prædicta omnia & singula coram vobis cæpta fuissent, & iurisdictio vestra, cuiuslibet vestrum, in prædictis omnibus & singulis per citationem, vel modum alium perpetuata legitimum extitisset. Constitutione prædicta super conseruatoribus, & alia qualibet in contrarium edita non obstante.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo sexagesimo sexto, Idus Septembris, Pontificatus nostri Anno secundo.

Aug.

Gratis de mandato Domini nostri Papæ.

Io: Baptista de Tartarinis.

Procurata iam maiori Ordinis securitate Capitulum Anno MCCCCLXVII *Michaelem Maurocem-* MCCCCLXVII

Vn *num*

num Generalem constituit; quem secutus est Mat-
M CCCC lxviii *thæus Carturus Anno* M CCCC LXVIII, *quo Dux Venetus Christophorus Maurus Francisco Sanudo Oratori suo præcepit, vt Canonicos apud Summum Pontificem & Cardinales adiuuaret; Cardinali quoque S. Marci eorumdem quietem commendaret.*

Latinus Vrsinus Cardinalis S. Saluatoris in Lauro cœnobiū Canonicis Secularib. donat.

Hoc anno summa liberalitate Cardinalis LATINVS VRSINVS *Congregationem nostram perpetua sui amoris memoria honestauit. Is enim sanguine & virtutum magnitudine inter ceteros illius æui Romanæ Ecclesiæ Purpuratos Eminentissimus S. Saluatoris in Lauro Romæ Templum splendidè exornatum varijs suorum prouentuum redditibus locupletauit, vt indicat saxum supra ædis ostium.*

LATINVS VRSINVS CARDINALIS
TEMPLVM HOC EREXIT ET DOTAVIT.

Nec minori studio cœnobium huic addidit. Solicitus enim meditabatur, quam religiosorum familiam huc traduceret. Maiorum igitur nostrorum inculpatis moribus iam vndique notis motus Cardinalis, quos loco dignos iudicarat, patres benignis literis Romam euocat. Hi intra mediocritatem fortunæ dum rerum ambigui aliquandiu hæsitant, ille feruentior eorum contubernium exoptat, Venetum Oratorem rogat, ne Canonici S. Georgij in Alga affectus sui significationem spernant. Veris tandem rationibus inducti Principis precibus cedunt, quò in vrbe orbis principe honestum eius locum obtineant. Huc igitur postquam ac-

ces-

cessissent, Cardinalis munificentia, & comitate, aliorumque Vrsinæ familiæ Principum fauore in dies recreati, stabile adeo successoribus benignitatis incrementum reliquerunt, vt Vrsinorum tutela nihil felicius aut optabilius desiderari potuisset.

Locus quippe ædificijs vndique clausus, interiori structura picturis, marmoribus, vberrimisq. fontibus vndique spectabilis. Hic bina claustra. Prius EVGENII *Quarti epitaphium de quo supra diximus exornat, vnaque elegans cisterna. Alterum fonte à nostris amœnius redditum est. Hinc triclinium pictura celeberrimi Iosephi Saluiati illustrat. Hortus malis citrijs & aureis consitus suo virore oculos lætificat. Cardinalem à grauioribus negotijs se subtrahentem quietis causa dimissa numerosiore familia huc secessisse ferunt, atque in cellula sibi selecta cum sanctissimis viris pietati operam dedisse, eodem victu in triclinio cum patribus sobrie vsum, beatiorem hanc vitam summopere extulisse. Cum affectu ita creuit in optimo Principe nostri studium, vt supellectilem sacram seorsim augeret, quin opulentissimam Abbatiam S. Pauli iungeret, vicinasq. domos cœnobio adijceret.*

Celebris est S. Pauli in Valle Pontis locus septimo ab vrbe Perusiæ lapide inter amœnos illius territorij montes in colle eminens. Cœnobium, quod anno M C *die* XXVIII *Maij consecratum, initio à Cassinensibus habitatum fuit. Antiqui operis est triplici porta ferrata munitum. Hortis cingitur & oliuetis, ibiq. pi-*

scina è fonte vberrimo stagnat. Monachorum cellulæ adhuc superſunt, cetera in meliorem & ampliorem formam redacta. Templum hic amplum, vbi antiquitatis vestigia pedum eburneum, & eadem materia Seruatoris nostri effigies. Item mitra ſeptenis crucibus insignita. Sex olim Eccleſias Parochiales ſibi ſubiectas habebat, nunc vna tantum in oppido Moreſcho, amiſsis alijs maiorum negligentia. Agris optimis & ſiluis adhuc fruitur lætiſsimis ad aucupij delitias, ceterosque fructus vberrimos. Feuda poſsidet quamplurima, nec paucas Perusiæ domus. Gymnaſio Perusino quotannis ducatos L. pro cenſu agrorum pendit. Vrbs verò ipſa pro loco ad ciſternam conceſſo, ceræ portionem ſoluit.

Anno M D X C I I I, X X V I I *Aprilis hora* X V I I *graui terræmotu turris culmen illæſis campanis corruit. Noſtra verò ætate Abbatiæ res plurimum locupletauit vir optimus P. D. Tranquillus Leonius, qui non modò diligẽti cura oliueta excoluit, ſed emptis inſuper agris ſupellectilem domeſticam ipſaq. ædificia noua acceſsione ſplendidiora reddidit. Abbatias inſuper S. Saluatoris cœnobium cum molendinis habet, oppida inſuper & diuerſas iuriſdictiones ac feuda, inter quæ in Augubij Diœceſi, Thiezzi caſtrum: innumeros pene agros etiam in tertiam ſucceſsionem emphyteuſi locat, qui etiamſi extinctis cultoribus ad cœnobium redeunt, dum tamen patrum facilitate denuo alijs defunctorum agnatis conceduntur, cœnobij red-*

ditı-

ditibus plurimum discedit. Cœnobio præficiuntur primarij Societatis viri, ac in primis ij, qui recenti Generalis dignitate eminuerunt.

Anno M CCCC LXIX *Præside Antonio Mauroceno Ciuitas Brixiensis Cœnobium S. Eusebij, extra mœnia ciuitatis situm, peste correptis valetudinarium constituere nitebatur. Patres tamen Serenissimi Ducis Veneti ad Vrbis Rectores sequenti mandato pristinum loci vsum retinent.* Mcccclxix S. Eusebij Monasterium Brixiæ.

CHRISTOPHORVS MAVRO *Dei gratia Dux Venetiarum, &c. Nobilibus, & sapientibus Viris, Aloysio Bembo de suo mandato Potestati, & Marco Barbadico Capitaneo Brixiæ, & successoribus suis fidelibus dilectis salutem & dilectionis affectum. Conquestum nobis est nomine Venerabilium Religiosorum Canonicorum Secularium S. Georgij in Alga, quod cum habeant extra mœnia istius Ciuitatis nostræ Monasterium quoddam nuncupatum sanctus Eusebius per istam fidelissimam Communitatem eis acceptum vi fuit tempore pestis, & in ipsum positi, qui peste percussi erant, quod præter eorum Canonicorum voluntates, ac Societatis suæ commoda factum est. Est enim ijs locus, siue Monasterium S. Eusebij membrum dependens ab eorum Monasterio S. Petri Oliueti, vt vos optime scire non dubitamus, quibus ambobus Religiosi ipsi inhabitant, diuina quoque ministrant officia, vti in cæteris locis eorum ordinis faciunt. Supplicantque vt taliter man-* Ducis Veneti Literæ.

da-

dare dignemur, quod Monasterium suum prædictum rehabeant. Cum itaque ab omni humanitate alienum sit, neque vllo Iure, tam diuino, quam humano liceat loca huiusmodi Religiosorum propria occupare auctoritate, & eos ex eis expellere, siue communis, siue priuata accedat vtilitas. Mandamus Vobis, vt isti fidelissimæ Communitati nostræ, seu Ciuibus ad id deputatis dicere nomine nostro debeatis quod permittant Monasterium prædictum ipsis Religiosis libere, & sine contradictione aliqua: Sic quoque efficite omnino vt faciant, vt in eo habitare & stare ad eorum libitum possint tanquam in loco eis de iure spectante, & pertinente, & religionis suæ proprio: Nec eis propter hoc amplius sint molestiæ, aut impedimento, vt quietis animis Deo Optimo Maximo inseruire possint, & religionis suæ præstare officium.

Dat. in nostro Ducali Palatio XXIX. Maij, Indictione secunda MCCCCLXIX.

MCCCC lxx — MCCCCLXX *Marcus Cuppus Generalis electus. Die XII Iulij Summus Pontifex Paulus II ob Eugenij IV. memoriam auunculi sui, Patriarchæ Veneto, & Abbati S. Georgij Maioris iubet vt duodecim è nostris senioribus Canonicis eligant, qui Societatem nostram ad antiquatos mores reuocent. Anno*

MCCCC lxxi — MCCCCLXXI *Franciscus Paradisus denuo Præses salutatur. Cuius intercessione Serenissimus Princeps Venetorum S. Petri Cænobium Brixiæ hunc in modum nouo grauamini eximit.*

CHRI-

CHRISTOPHORVS MAVRO *Dei gratia Dux Venetiarum, &c. Nobili & sapienti Viro Petro Foscareno de suo mandato Potestati Brixiæ fideli dilecto salutem, et dilectionis affectum. Supplicatum est nostro Dominio pro parte Venerabilium Religiosorum Monasterij S. Petri Oliuerij istius nostræ Ciuitatis Brixiæ Congregationis S. Georgij in Alga huius nostræ Vrbis Venetiarum; Quod cum habeant quædam nemora in montibus, in quibus fiunt carbones, & asportantur ad Villam Nebulentæ dicti Monasterij, vbi soliti sunt carbones ipsos vendere: Sed ex quodam nouo ordine coguntur carbones ipsos conduci facere Brixiam: Et cum hoc fiat cum maxima eorum expensa, supplicant concedi sicut solitum est, quod carbones ipsos ad Villam Nebulentæ vendi facere possint, sicuti ex eorum supplicatione hic videbitis, in qua & habito respectu ad religiosam, & exemplarem eorum vitam, ex qua merentur complaceri; Mandamus Vobis vt permittere debeatis Venerandos ipsos Religiosos vendi facere posse carbones ipsos sicut petunt, & sicut facere soliti sunt; Et si quid forte habetis in contrarium per quod omnino contrarietur huic nostro præcepto ex aliquo notabili documento, ex quo exequi non liceret, rescribatis nobis.*

S. Petri cœnobium à grauamine liberatur.

Datum in nostro Ducali Palatio die XVII Maij, Indictione quarta MCCCCLXXI.

Nec prætereundum imperante Nicolao Trono Sereniss. Remp. Venetam, cum crebris miraculis Primi

sui

sui Patriarchæ sanctitas elucesceret, solicitasse Pontificem Sixtum IV. qui defuncto Paulo II. Veneto M CCCCLXXI *successerat, vt Episcopos quosdam seligeret qui in Vitam & Miracula Laurentij Iustiniani diligenter inquirerent. Sed optimorum Virorum laborem istum inuisa omni seculo Patriarchalis Sedis conflagratione incommodè nobis perijsse, Clementis VII diploma An.* M D XXIV *abundè fidem facit.*

M CCCC LXXII *Exacto Anno Paradisus successorem habuit D. Franciscum de Casali Maiori, in cuius locum* M CCCC LXXIII *Anno* M CCCC LXXIII *Antonius Maurocenus Congregationis Præses euehitur, cui Duce Nicolao Marcello defuncto anno sequenti cum Paulus Moce-* M CCCC LXXIV *nicus successisset D. Cataldus de Cataldis Brixiensis solers admodum, & in prouehendis rebus acris ingenij à Patribus Rector Generalis nominatur. Hoc tempore recepti fuerunt ad nostræ Societatis tutelam, Conseruatorum titulo Illustrissimi Zanis Diui Marci Procurator, Bernardus Miles, Candianus Bollanus, Marcus Barbadicus, & Franciscus Sanutus, ijque ad communem bonorum Congregationis participationem ascripti, & duo è nobilissima Valaressium familia Maphæus Archiepiscopus Iadrensis, & Iacobus Prothonotarius Apostolicus patricij Veneti, itemque alij præstantissimi Viri de Vrsinis, & Cardinales Mediolanensis, & Neapolitanus.*

M CCCC LXXVII *Anno* M CCCC LXXVII *die* XIV *Aprilis Co-*

mi-

mitia habita sunt in Cœnobio S. Georgij in Alga, quorum acta diligenter conscripta ad nos integra peruenerunt. Sed quæ nouam rerum faciem præbent. Conuocatis nempe ad S. Georgium cum socijs reliquorum Cœnobiorum Præfectis, Rector Generalis præmissa paucis exhortatione seria ad pietatis & publici boni studium sedulò capescendum, in medio consessus munus renunciabat; ac deinde in suum locum vsque ad successoris electionem redijt; deinde Antistites alij suo se quique munere abdicabant. Hinc duo Recognitores ex Cœnobio S. Georgij eligebantur; qui Rectori calculos numeranti, cæterisque omnibus suffragijs astabant. Iis iungebatur Collega tertius Nomothetæ titulo, cuius erat singulorum monita excipere, & proponere. Quinque postea ad morum censuram Correctorum titulo nominabantur. Bini præterea vniuersi Collegij Calculatores eligebantur, tandemq. Procurator, ac Notarius. His ita constitutis die sequenti peractis diuinis, precibusque ad Deum fusis, ad supremi Antistitis electionem vnanimes procedebant. Aucta quippe Societate hæc non à solis Rectoribus, Canonicisque S. Georgij vt ante, sed communibus Canonicorum calculis institui cæpit. Suffragia verò singulorum Canonicorum, (qui præter sexennij in Societate moram ad minimum sacris anni spacio adhibiti fuere) in Schedis obsignata Rector præsentibus scrutatoribus resignabat: quorum potiori numero superior electus censebatur. Hac ratione Antistiti suf-

Ordo in Comitijs describitur, & electiones variæ.

fectus est Franciscus Paradisus, qui osculo manus ab omnibus reuerenter exceptus, è templo solemni hymno in Capitulum deducitur: vbi postquam vberiora congratulationis officia à singulis peracta, finito prandio ceteris Cœnobijs de Rectoribus prospectum fuit. Inter hos S. Mariæ ab Horto D. Antonius Maurocenus, S. Saluatoris in Lauro Romæ D. Franciscus de Casali, S. Mariæ in Vantio Paduæ D. Daniel Venetus, S. Georgij Braidæ Veronæ D. Hieronymus de Gaiono, S. Petri Oliueti Brixiæ D. Lazarus Regia, S. Iacobi Montisilicis D. Iacobus de Leonico, S. Augustini extra Vicentiam D. Vicentius de Hispania, SS. Firmi & Rustici D. Gathaldus, S. Angeli Veronæ D. Donatus Pisanus, S. Gregorij extra Bononiam D. Petrus de Cumis.

Visitatorũ electio & auctoritas.

Crescente porrò in dies negociorum mole consultum videbatur Antistiti binos addere Viros Visitatorum nominé, qui in obeundis monasterijs communi auctoritate de rebus omnibus cernerent. Huic muneri præficiebantur D. Antonius de Aldis Venetus, & D. Victor de Mothono. Exigendis præterea omnium Cœnobiorum rationibus bini Calculatores nominabantur, qui omnia diligenter, summaque fide excussa, tempore Visitationum, ad Comitia postea referrent. Quo onere D. Franciscus de Vrceis, & D. Aloysius Contarenus honestati fuere.

Cum iam dies suos pio fato clausisset Dominicus Campolongus Prior commendatarius S. Mariæ in

Vantio, Cœnobium prouentibus locupletatum, ad ampliorem formam & commodiorem reducitur. Patres igitur relictis duobus tantùm Sacerdotibus cum Laicis Capituli decreto è Cœnobio S. Io: Decollati in Vrbem redeunt.

Cœnobium in amæniori Vrbis Patauinæ parte situm veteris olim ciuitatis mœnibus proximum, extenso postea munimento vberioris præsidij causa, Auantio hodie adiacet: qui locus omnes ruris delicias, eaque solitudinis oblectamenta præbet, quæ amœnitatis, ac dulcedinis plena Musas ipsas, & Mineruam inuitare videntur: vt aduenæ literarum cultores iam longè ante nostram memoriam hunc vrbis secessum Philosophiæ cognomine insigniuerint. In hunc liber incolis prospectus inter viridantes arborum, hortorumque comas, quos leui murmure riuulus alluit, nec ingratus aer adspirat. De quo vberior forsitan nobis alibi dicendi locus erit. Iam satis sit, vetustate collapsum propè ædificium, primum à Dominico Campolongo restauratum, quod ostendit saxum in claustro.

S. Mariæ in Vantio Cœnobij descriptio.

MCCCCXXXVI HOC TEMPLVM FACTVM FVIT PER VENERABILEM ET EGREGIVM DECRETORVM DOCTOREM DOMINVM DOMINICVM DE CAMPOLONGO PRIOREM MONASTERII S. MARIÆ DE AVANTIO, NECNON DORMITORIVM PRÆDICTI MONASTERII IN MCCCCXXVII. CVI IN

HOC MVNDO HONOREM, ET IN ALIO VITAM DIGNETVR DEVS CONCEDERE SEMPITERNAM.

Id postea maiores nostri in ampliorem & augustiorem formam reduxerunt. Anno enim MDXXV *consilium inierunt de reducendo in eam, quæ nunc conspicitur, formam Templo; quod vnico fornice concameratum, amplum, & apertum vtrinque imminentibus ambulacris peruium, cuius centrum adornat chorus quatuor columnis innixus.*

Celebris hic est maioris aræ pictura Bartholomæi Montagnæ; Item Equitis Bassiani, quæ Seruatoris sepulcrum repræsentat; peruetusta pariter B.Virginis statua è ligno dolata. Organum rarißimum, & figuris elegantissimis variatum. Aliæ hic picturæ non incelebres. Sacrarium adiacet supellectili serica, argentea locuples. Cœnobium duabus areis quadratis cum suis porticibus distinctum, inter quos interiacet cella vinaria & cochlea, qua in superiorem partem & cubicula hospitibus recipiendis dicata ascenditur. In primo claustro schola, Cisterna item Lauro regia cincta, vites partem meridionalem adumbrant. Alterum habet viridarium cum cupreßis. Hinc atrium, vbi triclinium amplissimum & sublime lignea testudine spectatur; cui parte sinistra penus & culina, dextra cœnacula duo anno MDCXXIX *ad seculi politiem redacta. Hortis vndique clauditur ædificium. Parte superiori ambulacra; cetera que ad*

patrum commoda: vbi Bibliotheca Anno MDCXXX, *cùm cœnobio præfecturam gereremus, nostra cura accessit, in qua cælestis prouidentiæ benignitate, maiorumque fauore hos Annales, aliosque nostri ingenioli ac liberalis otij partus posteritatis memoriæ confecimus. Musei autem Inscriptio hæc est.*

QVISQVIS
A BONIS ARTIBVS NON ABHORRES
INGREDERE SVSPICE VENERARE
LIBROS EDITOS M. SS. CODICES ET PICTVRAS.
SACRA SVNT OMNIA
ET DOMVS IPSA
MVSIS ET APOLLINI.
CANONICORVM SECVLARIVM
S. MARIÆ AB AVANTIO
DECRETO ANNO MDCXXX
BONO REI LITERARIÆ PVBLICO CONSECRATA
IACOBO PHILIPPO TOMASINO PRIORE
SEDVLO PROCVRANTE.

Iuuenes hic, e XX *Canonicis, Philosophiæ & Theologiæ, alij Musicæ, Confeßionibus, & Concionibus operam impendunt: e quibus omni tempore Doctores Theologi Collegio Patauino ascripti fuerunt. Inter eos nostra ætate claruerunt, Lelius Magnauinus Brixiensis varijs rerum diuinarum scriptis celebris, Eugenius Tadeus Veronensis diuersis honoribus in societate perfunctus, Georgius Mazzanti Veronensis Protonotarius Apostolicus Principibus Tridentinis charus.*

rus.

rus. Iustus Beneuenutus Venetus summi ingenij in ipso ætatis flore, & dignitatis incremento mortalibus ereptus. Gabriel à Fonte Ariminensis optimè de rerum nostrarum administratione meritus. Ioannes Baptista de Salice Brixiensis voce calamoque Philosophus, & Theologus eximiè conspicuus. Theodosius Ferrarinus Leonicenus nūc Archipresbiter S. Mariæ de Sarego. Bartholomæus Christianus Vicentinus Eminentißimi Cardinalis Bentiuoli Theologus. Maximus Turrianus Vicentinus diuinarum ac humanarum literarum peritissimus. Guidangelus de Melioribus Ariminensis Professor & Concionator insignis. Carolus Scaglia non minoris ingenij quam eruditionis Episcopus Triuenti. Aloysius Gauardus Leonicenus dæmonibus diuina quadam virtute formidabilis. Vicentius Rebesius Brixiensis honestatis & prudentiæ vir. Laurus Cerchiarius Vicentinus Philosophiæ & Theologiæ professor subtilis, magnæ expectationis florente adhuc ætate. Et Scipio Polidorus Romanus qui in patria Theologiam moralem nostris magna cum laude exponit. Ad quorum gloriam non infelici passu inter ceteros lectissimi assurgūt Thomas Erculanus Patauinus amænioris ingenij poeta, ac ciuili potissimum Philosophiæ addictissimus, & Lucius Campora Patauinus, qui iam docendo non exiguam de se opinionem excitauit.

Vicinam cœnobio B. Mariæ Virginis ædiculam, quæ vulgo Turricula, patres olim Laica Fraternita-

ti sponte concesserunt: cuius historiam seorsim dabimus. Prædia habet prope vrbem in Villa Guizæ, vbi domum rudiorem ad elegantiam reduximus Anno M D C X X V I I I *adiecta breui inscriptione:*

CANONICORVM SECVLARIVM
S. MARIÆ IN VANTIO COMMODIS
RESTAVRATA ANNO M DC XXIIX.

Hic agri vino & frumento feraces, summaque aeris salubritate gratus Charitum secessus. Alia etiam prædia Aquagnolæ, Massellarini, Reosi, Tribani, Puluerariæ, S. Iuliani cum ædicula tenet: Gambararæ prope æstuaria, & Cortellatæ pariter inter Euganeos montes, vbi vites, & fructus latè proueniunt. Cuius loci eò memini libentiùs, quod peste Anno M D C X X X *per vniuersam Lombardiam grassante tutum hic inuenerim receptum. Parietes iacturam Cl. Virorum, quos dira lues Patauij abstulit, nostri ingenij monumento ad perennis obsequij memoriam testantur.*

Iam Visitatoribus imminebat sub initium Septembris iter Romanum: quibus mandatum fuit, hac occasione simul Florentiæ dispicerent, num Cœnobium ab Archiepiscopo nobis oblatum satis foret commodum, sique sententia diuersi hærerent, Cardinalem Vrsinum nostris rebus aliàs quacumque ratione fauentem hac de re soliciitè consulerent. Vnde factum vt beneficium postea prudenter renuerint. Additum fuit, diligenter lustrandam etiam esse Ædem in

agro

agro Osmo quã Romanæ Curiæ Clericus cum Abbatia S.Pauli prope Perusium vnitam Cœnobio S. Saluatoris hoc pacto commutare voluit, vt ipso defuncto ad nos rediret. Sed dum hæc conditio nobis incommoda videbatur, en meliori fortuna Cœnobio S. Saluatoris in Lauro Societatis nostræ hoc anno tertio nonas Iulij Sum. Pontificis Sisti IV. consensu S. Restituti Ecclesia prope Oppidum montis Rotundi in Sabinensi Diœcesi à Baptista Vrsino S. Petri Romæ Canonico postea sacra purpura illustri accessit. Nec inferiori liberalitate hoc ipso tempore Cosmus de Vrsinis de Bassanello Abbatiam S. Benedicti de Assisio Canonicis nostris donauit, qua in hunc diem grata memoria perfruuntur.

S. Benedicti Abbatia Assisij Canonicis oblata.

Eiusdem Anni Pridie Idus Maij Summus Pontifex assentiente Ven. Presbytero D. Antonio de Lauris Prioratum S. Michaelis de Mirano in agro Patauino liberaliter concessit hac lege, vt Ecclesiæ S. Mariæ ab Horto vniretur.

S. Michaelis de Mirano Prioratus S. Mariæ ab Horto additus.

Sisti IV. Diploma de Prapositura S. Michaelis de Mirano.

SIXTVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI. *Dilecto filio Francisco de Nouello Canonico Taruisino Salutem, & Apostolicam benedictionem. Prouidentia Sedis Apostolicæ circumspecta personis Dei seruitio iugiter intentis, & procul à negotijs secularibus vitam agentibus; ne dum illarum ad sanctas operationes prona voluntas efferuet, per indigentiam rerum temporalium, sine quibus spiritualia diù esse non possunt aliqualiter refrigescat de opportunæ prouisionis*

nis auxilio, prospicit diligenter. Necnon personis alijs sua beneficia Ecclesiastica ad hoc resignantibus, ne rerum premantur inopia de congruentis subuentionis ope prouidet opportunè, prout rerum, & temporum qualitate pensata id conspicit in Domino salubriter expedire. Cum itaque sicut accepimus dilectus filius Antonius de Lauris Plebanus Ecclesiæ S. Martini Venetiarum Acolitus noster, qui Prioratus S. Michaelis de Mirano Ordinis S. Augustini Taruisinæ Diœcesis ex concessione, & dispensatione Apostolica in commendam obtinet ex certis causis animum suum mouentibus commendæ huiusmodi spontè, & liberè cedere proponat. Et sicut exhibita nuper nobis pro parte dilectorum filiorum Rectorum, & Canonicorum Ecclesiæ Monasterij nuncupat. S. Mariæ dell'Horto Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum petitio continebat; licet apud eandem Ecclesiam Canonici dictæ Congregationis diuinis officijs continuò insistentes, & aliæ personæ in copiosa numero faciant residentiam, & alia diuersa onera eisdem Canonicis, seu illorum Monasterio dietim incumbant, ipsi tamen in redditibus, & prouentibus pro sustentatione Canonicorum, & personarum, ac pro supportandis alijs oneribus præfatis non satis abundant. Verum si Prioratus huiusmodi eidem Ecclesiæ perpetuò vniretur, annecteretur, & incorporaretur, Canonici, & personæ præfatæ in huiusmodi temporum necessitatibus aliquod susciperent releuamen. Quare pro parte

Y y mo-

moderni Rectoris, & Canonicorum prædictorum asserentium quod Ecclesiæ dictorum, & Prioratus huiusmodi, qui conuentualis habitu, & non actu existit, cuique cura imminet animarum, & ab aliquo monasterio, seu regulari loco non dependet, cuiusque tercentorum florenorum aureorum de Camera fructus, redditus, & prouentus secundum communem æstimationem, valorem annuum non excedunt, nobis fuit humiliter supplicatum, vt Prioratum ipsum eidem Ecclesiæ perpetuò vnire, annectere, incorporare, applicare, & appropriare, ac alias in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur præfato Antonio, qui alias fructuum, & prouentuum Cameræ Apostolicæ debitorum in partibus illis collector fuit, ob grata deuotionis obsequia, quæ hactenus nobis impendit, & adhuc solicitis studijs impendere non desistit, necnon vitæ, ac morum honestatem, aliaque probitatis, ac virtutum merita, quibus personam suam iuuari percepimus de alicuius subuentionis auxilio prouidere, præmissorumque intuitu specialem gratiam facere volentes; necnon omnia, & singula beneficia Ecclesiastica, quæ dictus Antonius etiam ex quibusuis dispensationibus Apostolicis obtinet, & expectat, ac in quibus, & ad quæ Ius sibi quomodolibet competit quæcumque, quotcumque, & qualiacumque sint, eorumque fructuum, redditum, & prouentuum veros valores annuos, ac huiusmodi dispensationum tenores, necnon verum,

& vl-

& vltimum dicti Prioratus vacationis modum præsentibus pro expressis habentes. Ipsumque Antonium ab omnibus, & singulis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à Iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus, quomodolibet innodatus existat ad effectum præsentium, dumtaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutum fore censentes, ac votis ipsius Antonij in hac parte fauorabiliter annuentes huiusmodi quoque supplicationibus inclinati discretioni tuæ per Apostolica scripta committimus, & mandamus, quatenus ab eodem Antonio, vel procuratore suo ad hac ab eo specialiter constituto cessionem huiusmodi, si illa in tuis manibus sponte facere voluerit, vt præfertur, auctoritate nostra hac vice dumtaxat recipias, & admittas, eaque per te recepta, & admissa vocatis quorum interest Prioratum huiusmodi quouis modo, aut ex quacunque persona, seu per Antonium tunc, vel quondam Antonij Laurentij olim ipsius Prioratus perpetui commendatarij cessionem, vel liberam vlterius de illo extra Romanam Curiã, & coram notario publico, & testibus sponte factam resignationem, aut constitutionem felicis recordationis Ioannis Papæ XXII. prædecessoris nostri, quæ incipit Execrabilis, uel assecutionem alterius beneficij Ecclesiastici auctoritate ordinaria collati, vacet etiam si tanto tempore vacauerit, quod eius collatio iuxta Lateranensis statuta Con-

cilij ad Sedem Apostolicam legitimè deuoluta, ipseque Prioratus dispositioni Apostolicæ specialiter reseruatus existat, & super eo inter aliquos lis, cuius statum præsentibus haberi volumus pro expresso, pendeat indecisa: dummodo tempore datæ præsentium non sit in eo aliàs alicui specialiter Ius quæsitum, cum omnibus iuribus, & pertinentijs suis eidem Ecclesiæ auctoritate nostra perpetuò vnias, incorpores, & annectas. Necnon præfato Antonio super Prioratu centum, ac quindecim stariorum frumenti, & duorum plaustrorum vini mensuræ illarum partium, & super Ecclesiæ huiusmodi fructibus, redditibus, & prouentibus quinquaginta florenorum auri similium per Rectorem pro tempore existentem, & Canonicos dictæ Ecclesiæ eidem Antonio quoad vixerit, vel procuratori suo legitimo in locis, & terminis, ac sub censuris, & pœnis in talibus apponi solitis, & ad id per te de partium consensu statuendis annis singulis integrè persoluendam reseruare, constituere, & assignare procures. Faciens Antonio iuxta reseruationis, constitutionis, & aßignationis earumdem, si illas feceris, tenorem pensionem prædictam realiter, & omni effectu persolui, & etiam aßignari. Itaque Prioratus huiusmodi, cum per ceßionem huiusmodi vacauerit etiam si actu quouis modo, aut ex quibuscunque persona vacet, liceat Rectori, & Canonicis præfatis dictæ Ecclesiæ corporalem posseßionem auctoritate propria apprehendere, ac perpetuò retinere. Illiusque

que fructus, redditus, & prouentus in suos, & dictæ Ecclesiæ vsus, & vtilitatem conuertere, Diœcesani loci, & cuiuscunque alterius licentia super hoc minimè requisita. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Prioratus, ordinisq. huiusmodi iuramento confirmatione Apostolica, vel quacunque firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus contrarijs quibuscunque. Aut si aliqui super prouisionibus sibi faciendis de Prioratibus huiusmodi, vel alijs beneficijs Ecclesiasticis in illis partibus speciales, vel generales dictæ Sedis, vel Legatorum eius litteras impetrarint; etiam si per eas ad inhibitionem, reseruationem, & decretum, vel aliàs quomodolibet sit processum. Quas quidem litteras, & processus habitos per easdem, ac quæcunque inde secuta ad dictum Prioratum volumus non extendi. Sed nullum per hoc eis, quoad assecutionem beneficiorum aliorum præiudicium generari. Et quibuslibet alijs priuilegijs, indultis, & litteris Apostolicis generalibus, vel specialibus quorumcumque tenorum existant, per quæ præsentibus, non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris mentio specialis. Prouiso, quod dictus Prioratus propter vnionem huiusmodi debitis non fraudetur obsequijs, & animarum cura in eo nullatenus negligatur. Attenteque prouideas, ne in resignationem huiusmodi si fiat ex par-

parte Antonij; & Rectoris prædictorum aliqua prauitas interueniat, seu etiam corruptela. Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane si secus super his à quocunque quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo septuagesimo septimo, pridie Idus Maij. Pontificatus nostri Anno sexto.

Mirani delineatio. *Locus pari distantia ab vrbe Patauina & æstuarijs Venetis ad fluuium Tergulæ situs nulli amœnitate cedit. Sumptuosa hic Venetorum palatia nobilibus æstiua præbent; Mercatus qualibet hebdomada frequens celebratur. Præfecturam eius annuam gerit ciuis Patauinus. Ædes præcipua septem aris ornata nostra est, vbi nostri ordinis pater tribus alijs presbyteris præest: cui domicilium satis commodum, & amœnum, eique adiecta duo prædia ab alio Canonico administrantur. Qui verò agros nostros colunt, exemptione reali, & personali gaudent. Ex reliquis autem huius pagi agris fænus quadragesimum Ecclesiæ cedit. Pastores præterea pascua à nobis redimunt. In cuius rei memoriam nostri patribus familiæ simul omnibus festo S. Michaelis epulum solemne exhibent.*

Item summus Pontifex quintodecimo Septembris rogantibus Patribus nos subleuat à Diplomate Pauli II, cuius virtute Patriarcha Venetus, & Abbas

S. Geor-

S. Georgij Maioris correctores, & iudices nostri erant, Diplomatis Pontificis executore Paulo Contareno Canonicorum S. Spiritus Rectore.

Pariter Calendis Octobris eiusdem anni Sixto IV Pontifice S. Benedicti de Gabiano Aprusiensis Diœcesis prædium Cœnobio S. Saluatoris de Lauro benignitate D. Iacobi de Tropleis vnitum fuit. S. Benedicti de Gabiano locus.

Ad terminum regiminis sui properante D. Francisco Paradiso, denuo Antistes proponitur D. Franciscus de Casali maiori die XI *Maij* M CCCC LXXVIII. *Electi in aliorum Cœnobiorum Rectores S. Mariæ ab Horto D. Franciscus Paradisus ad biennium, S. Saluatoris de Lauro D. Antonius Maurocenus ad totidem annos, S. Mariæ in Vantio D. Victor de Mothono, S. Georgij in Braida D. Antonius Veronensis, S. Petri Oliueti D. Andreas de Tregio, S. Augustini D. Vicentius Bergomensis, SS. Firmi, & Rustici D. Thomas de Medicis, S. Iacobi Montisilicis D. Io: Baptista Venetus, S. Gregorij Bononiæ D. Simeon de Martinengis, S. Io: Decollati D. Antonius de Ianua. Visitatores D. Cathaldus Brixiensis, & D. Daniel de Venetijs. Calculatores tandem D. Andreas Capello, & D. Antonius. . .* M CCCC LXXVIII

Et quoniam ad opinionem rectè sentientium de nostris conceptam porrò conseruandam non parum conferre videbatur habitus ad modestiam compositus, sancitum hic fuit, per Vrbem cucullo capite velato incedendum esse nostris. Romæ verò habitantibus

con-

concessum fuit, vt in Villas excedentes, quo aliàs caput tegebatur, limbum sinistro humero ferrent. Additum fuit, libros S. Georgij in Alga hinc inde distractos summa cura in suum locum esse restituendos. Tentabat circa hæc tempora Marinus Baduerius locum in Riperia pago Religiosis dicatum cum S. Ioannis Decollati Cœnobio permutare. Institutum quidem nostris placuit, hac tamen conditione, solo ille prouentu frueretur, relicto Congregationi possessionis titulo. Quod cùm ipsi grauius esset, delecti ad transigendum S. Mariæ ab Horto, & S. Mariæ in Vantio Rectores re irrita discesserunt. Immo anno sequenti ædificium S. Ioannis restauratum fuit, vt peste tum locis vicinis sæuiente Canonici S. Mariæ in Vantio hoc veluti secessu suæ saluti consulerent. Sed imminentis mali mina cælesti prouidentia conciderunt.

S. Georgij ab Alga libri vniti.

Pestis minæ.

M cccc lxxix

Rebus itaque prosperis Anno M CCCCLXXIX die XIX Aprilis Rector Generalis eligitur D. Cataldus de Brixia, Visitatores D. Franciscus de Casali, & D. Antonius Veronensis. Singularis hic eminuit Cardinalis Ioannes de Aragonia, qui Rege Ferdinando Neapolitano patre natus locum Neapoli extruendo Cœnobio nobis destinauerat. At dediti solitudini Patres remotum à turbis locum maluerunt. Beneficij verò memoriam nouo ac insueto antehac Protectoris titulo in Cardinalem Patres testati sunt. Initio Septembris annis aduersaq. valetudine Antistes confectus supremum diem clausit, cuius loco XX

Io. de Aragonia Car dinalis Ca nonicorū Protector.

Cataldi Brixiensis Antistitis obitus.

die eiusdem mensis omnibus suffragijs suffectus est D. Franciscus Paradisus tunc S. Mariæ ab Horto Prior, qui prudentißimè res nostras rexit vsque ad diem penultimam Aprilis Anni salutis humanæ M CCCC LXXX, *quo tempore Comitijs habitis Antonium Maurocenum successorem habuit; cui Visitatores iunguntur D. Victor de Mothono, & D. Vincentius de Hispania. Hic largitione Neapolionis Orsini S. Mariæ Montis Dominici Ecclesiam resignantis aliquandiu post nouam Ordinis sui accessionem vidit, à Summo Pontifice Sisto Quarto die secunda Augusti ratificatam. Itaque Cænobio S. Saluatoris in Lauro nouis prouentibus, ac numero Religiosorum locupletato, Templum eius in sinu Vrbis positum sæpius à Viris Clarißimis frequentabatur, continuaque beneficientia Dominorum de Vrsinis exornatum cetera non minoris structuræ splendore, quàm obseruantia & diuinis officijs præminebat. Hinc mißis ad eum regendum spectatæ prudentiæ & integritatis Viris, breui tempore eorum mores obsequio & veneratione æmulabantur Viri illustres, atque in eorumdem suauissimum vitæ genus concedere studebant. Crebrescente eorum fama inter aliorum Religiosorum cætus maximè elucebant, Cælestinorum cognomine à colore habitus apud vulgus clari, cumque Summus Pontifex eos ad publicas supplicationes prodire exoptaret, de præcedentia ei cum reliquo Clero controuersia ingens suboritur. Quam vt dirimeret Pontifex, præ-*

Mcccc lxxx

S. Mariæ Montis Dominici ædes S. Saluatori addita.

De præcedentia cõtrouersia.

Zz *sen-*

sentibus quatuor Cardinalibus Camerario Gulielmo Rhotomagensi Cardinali amplissimo huius negotij inuestigationem committit ac decisionem. Res D. Antonio Mauroceno Rectore cœpta ipso ad supremam Antistitis dignitatem euecto, post varias rationes vtrinque allatas, qua fieri potuit celeritate componebatur. Cardinalis quippe cùm veram deprehendisset Canonicorum Secularium S. Georgij in Alga Venetiarum præminentiam, Pontifex in conseruationem Canonicorum S. Saluatoris in Lauro viua voce receptam consuetudinem Romæ seruandam pronunciat. Decisionis hic sensus est.

Decretum de Canonicorum Secularium præcedentia.

GVLIELMVS *Miseratione diuina Episcopus Ostiensis Cardinalis Rothomagensis Sanctissimi Domini nostri Papæ Camerarius. Vniuersis & singulis præsentes nostras literas inspecturis salutem, & sinceram in Domino charitatem. Quia nuper Sanctissimus Dominus noster Dominus Sixtus diuina prouidentia Papa Quartus assistentibus Reuerendiss. Dominis Sancti Marci, Sanctæ Mariæ in Porticu, Sancti Angeli, & Sancti Nicolai inter imagines sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, viuæ vocis suæ Sanctitatis oraculo nobis iniunxit, vt si diligenti indagatione præmissa nobis constaret, Rectorem, Canonicos, Clericos, & Laicos Congregationis S. Georgij in Alga, in rogationibus & processionibus generalibus fuisse solitos anteire Clericos seculares in Ciuitate Venetiarum, in qua exordium huiusmodi Con-*

gre-

gregatio habuisse dignoscitur, ita etiam in hac Alma Vrbe quo ad eos qui in Basilica S. Saluatoris in Lauro eiusdem Congregationis aut quibuscunque alijs almæ Vrbis Ecclesijs moram traherent, auctoritate Apostolica obseruari faceremus: & nequaquam in futurum inter ipsos & alios religiosos posset de retrocedendo altercatio exoriri, ad perpetuam rei memoriam in publicum redigi faceremus documentum. Nos igitur auctoritate præfati mandati super hoc viuæ vocis oraculo nobis facti, satagentes quietem & pacem omnibus, & potissimè Domino seruientibus præparare vt securius ac deuotius debita Creatori nostro obsequia sedulò impendere valeant; de præmißis affatim, & plenissimè informati tam locupletissimo plurium Venetorum Nobilium testimonio, quam aliorum omni prorsus exceptione maiorum, quia præfatos Rectorem, Canonicos, & Laicos, immediatè Clericos hactenus ante iisse comperimus, idcirco harum etiam tenore dicimus, asserimus, & declaramus in singulis processionibus, seu rogationibus funeralibus, ac quibuslibet actibus publicis in futurum in hac Alma Vrbe fiendis præfatos Rectorem, Canonicos, & Laicos, ante Clericos Seculares, ac vna cum ipsis Clericis immediatè debere incedere, vt pote eiusdem ordinis habitus, religionis, & obseruantiæ mandantes Apostolica, & præfati Domini Papæ auctoritate omnibus, & singulis Religiosis Almæ Vrbis, cuiuscunque status, religionis, ac dignitatis existant, quatenus

quandocunque Rogationes, Processiones, aut quoscunque publicos actus fieri contigerit eosdem cum Clericis Secularibus liberè ire permittant: eosque primo loco post Clericos esse, ire, & incedere sustineant, & patiantur, sub pœna præfati Sanctissimi Domini nostri Papæ infligenda arbitrio. In cuius rei fidem, robur, & testimonium, ne forte aliquid de præmissis posset dubium exoriri, præsentes nostras literas fecimus per infrascriptum Secretarium nostrum, & nostri sigilli Camerariatus officij mandauimus appensione muniri.

Datum Romæ apud S Apollinarem die decimo octauo Maij millesimo quadringentesimo octuagesimo, Pontificatus Sanctiss.in Christo Patris, & Domini Nostri D. Sixti diuina prouidentia Papæ Quarti Anno Nono.

Ni. Amerin.

M CCCC LXXXI *Stabilita hac ratione Congregationis nostræ præminentia, ac dignitate, quæ hodie viget, Anno* M CCCC LXXXI *die* VII *Maij Collegio ad noua Comitia vocato, Patres Præsidem eligunt D. Franc. Paradisum: Visitatores D. Franciscum de Casali, & D. Danielem Venetum. In benefactorum memoriam piè decretum, in omnibus Cænobijs publicæ Inferiæ, anniuersariaque parentalia fierent pro Eugenio Quarto Summo Pontifice, Antonio Corrario, & D. Latino Vrsino Cardinalibus: sigillatim verò in Cænobijs de se benemeritorum pios manes diuinæ mise-*

Inferiæ P. Eugenio, Ant. Corrario, & Latino Vrsino, alijsque benemeritis institutæ.

ſeruationi commendarent, quorum nomina in Sacrario peculiari Tabellæ inſcripta in noſtram vſque memoriam cernuntur. E quibus recens tunc erat mentio D. Cataldi, & Milonis ad S. Georgium Braidæ, Dominici Campolongi in æde S. Mariæ in Vantio. Quibus longa annorum ſeries alios addidit, quos commemorare alterius loci eſt. Inſtitutis præterea noſtris, ceteriſque Conſtitutionibus in vnum redigendis, in dies accedentibus concinno ordine diſponendis, ac in vnum colligendis præficiebantur tres è prudentioribus ſpectati iudicij Collegis: vt ſingula Comitijs probata, eleganti codice ab vnoquoque cœnobio ſeruarentur. Hæc autem poſtquam ſingulis menſibus ad pleniorem ſingulorum notitiam palam recitarentur, quotannis ad publicum Comitiorum conſeſſum deferebantur, vt acceſſione annua diſciplinæ normam, omnemque ſocietatis rationem integram exhiberent. Rectori etiã S. Mariæ ab Horto iniunctum fuit vt à Capitulo Generali Fratrum Minorum, quod tunc Mantuæ celebrabatur, concionatorem impetraret in vſum Eccleſiæ S. Mariæ ab Horto, vel aliunde pro ſuo arbitrio de alio tanto oneri apto prouideret. Eam in poſterum curam loci curatoribus eſſe remittendam, cum noſtris inprimis priuatæ meditationis ſtudium incumberet. Poſtquam Prioratus S. Ioan. Decollati S. Mariæ in Vantio acceſſiſſet, ne Ædes illa peruetuſta negligentia corrueret, iniunctum fuit Rectori ſanctæ Mariæ in Vantio vt ædificij curam haberet. Ne etiam

Canonicorum Conſtitutiones in vnũ redactæ.

anti-

antiqua loci veneratio obsolesceret, decretum fuit, quotidie ibidem sacra semel facienda, exceptis festiuis diebus, quibus bina exigebantur. Idem de Fano S. Brigidæ apud Brixienses sancitum est. Cumque Patribus maxime cordi esset, vt omnia ad diuinum cultum spectantia procurarent, Diurna per cœnobia nostra in membranis scitè miniata distribui curarunt, non omißis alijs, quæ ad publicum splendorem conferebant.

Sabloni prædij cēsus. *Hoc anno prædij Sabloni censu diuersa sodalitatis nomina liberabantur, imo à Capitulo patres cum familia illuc mißi fuerunt, qui loci curam gererent totius societatis iussu. Quod quidem vsque ad Annum* M CCCC XCVIII *durabat, quo S. Georgij in Braida cœnobio vniri cœpit.*

M CCCC LXXXII *Anno sequenti die* II *Maij Antistes eligitur D. Franciscus de Casali, qui ob senectutem & aduersam valetudinem onus oblatum recusauit. Deuoluta per constitutiones tunc temporis electione ad Canonicos præsentes dicti Collegij, suffectus est ipsi D. Daniel Venetus: Visitatores electi D. Antonius Maurocenus, & D. Franciscus Paradisus longo rerum vsu & annis spectabilis. Die* VII *Maij D. Thomas Medices Rector electus S. Saluatoris in Vrbe Roma dignitate se abdicat, cui subrogatus est D. Gregorius Patauinus. Sed quoniam ob loci distantiam, variasque in moderandis recentis Cœnobij rebus difficultates, incommoda videretur annua regiminis mutatio, munus*

Rectoris S. Saluatoris munus prolongatur.

illud

illud in biennium prorogandum decernitur, hac tamen lege, vt Rector Comitijs annuis intersit, vel suo loco Canonicum mittat. Nonnulla etiam de erigendo monte constituta fuerunt. Annuo nimirum prouentu, certus fructuum, & æris numerus à cuiusque cœnobij Præfecto in publicis Comitijs successori suo aßignabatur; vt inde reliquum anni temporis conuenienti annona exigeretur. Cui instituto ne quid deesset, vetitum fuit nouas aggredi fabricas, aut quæcumque Societatis bona vlli oppignorari. Ad maiorem etiam rerum tutelam ex re visum fuit, D. Georgij, D. Mariæ in Vantio, & sancti Iacobi Montisilicis Patauij Patronum caussarum eligere Virum ea ætate, voce calamoque celebrem Io: Baptistam de Sancto-Blasio publicum Iuris Ciuilis interpretem, cuius auctoritate, prudentia, & consilio, sicubi opus, ijs apud Iudicem rectißimè consuleretur. Varias ea tempora Nobis attulerunt lites, maximèque cum Clero Veronensi, quas ad Iudicem compellandas hisce quoque Comitijs decretum fuit; Nonnullis etiam Patribus commissum fuit negotium cum Hieronymo Zane de decima quadam, & cum Nepote Comitis S. Bonifacij de permutatione Prioratus cuiusdam, quem ipse Mutinæ obtinuerat. Horti præterea pagi in agro Veronensi titulo Comitatus nobis subditi iura ac priuilegia aduersus ciues quosdam Veronenses summo studio tutanda esse visum fuit. Ecclesiam S. Siluestri Vicentiæ per literas Nobilium Decurionum nobis oblatam, ea ratio-

Montis erigendi consilium.

Lites de bonis cum Clero Veronensi.

S. Siluestri templum Vicentiæ oblatum.

ne

ne acceptandam; vt ciuibus incumbat animarum cura, quod id onus nostris non conueniret solitudini dicatis, præsertim cum ea extra ciuitatis mœnia se extenderet.

Comitiorum tempus.

Tandem electus fuit in Procuratorem Cardinalis tit. S. Marcellini & Petri, & sancitum fuit, celebranda sequentis anni Comitia quintodecimo die post Festum Resurrectionis Dominicæ; ad quod tempus se vnusquisque sisteret, vt sequentis diei horis matutinis Collegio interesset; secus si accideret, non adductis legitimis impedimenti causis, à suffragijs arceri.

Currente hoc anno mensis Septembris die secunda ob mortem D. Danielis Veneti Generalis celebratum fuit Capitulum; vbi electus fuit defuncti successor D. Antonius Maurocenus, cui oblatum munus renuenti suffectus fuit D. Victor de Mothono, qui bono euentu reliquum annui muneris gerens Comitia indicit. His die XIV Aprilis celebratis, Antistes denuò Franciscus Paradisus nominatur, Visitatores D. Victor de Mothono, & D. Andreas de Tretio. Hic constitutum fuit inter alia, vt post Festum Resurrectionis vsque ad S. Crucis exaltationem à Cæna in omnibus Ecclesijs, præterquam in sanctæ Mariæ ab Horto Venetijs continuaretur Hymnorum vsus, quem Completorium dicimus. Præterea in sancto Saluatore de Lauro Romæ sine consensu omnium Canonicorum ibi commorantium sepulturam Laicorum in Templo minimè concedendam. Quod etiam postea

Sepulturæ Laicorum in templis prohibitæ.

ad

ad alia cœnobia traductum fuit. Imò, ne quidem Rectoribus ipsis de alicuius pretij bonis sine Collegij consensu posse quicquam disponere. Addebatur Brixiæ in cœnobij templo pridem ædificato erigendum esse Organum, atque in maiorem venerationem lucernam diebus Festis statuendam ante aram, vbi SS. Episcoporum Brixiensium aliorumque corpora quiescunt: Item è redditibus S. Brusoni, qui debebantur presbytero Alexandro de Fornarijs in æde S. Mariæ in Vantio, statuendam aræ tabulam. Salutare his omnibus consilium subdebatur, anno sequenti cœnobium S. Iacobi sex tantum è nostris habitarent, quò loci fabrica, & colonorum adiacentium ædes commodiùs perficeretur.

Anno M CCCC LXXXIV *die* VIII *Maij Antonius Maurocenus iterum Summus Antistes eligitur; Visitatores, Franciscus de Casali, qui senectutis onere confectus diem clausit* XXIII *Iunij: suffectus in eius locum Ludouicus Contarenus die* XXI *Iulij, Collegam habuit in Visitatoris munere Io: Baptistã Venetum. Hi vt rebus gerendis erant aptissimi, ita omnium virtutum imagines præ se ferentes, & præsertim humilitatis, sanxerunt, inscriptiones literarum in posterum simplices, eiusdemque tenoris, videlicet,* Seruo Domini nostri Domino N., *Rectoribus autem & Visitatoribus addendum* Venerabili in Christo Patri D. *Cantus figuratos, qui tunc in Ecclesijs paßim gliscebant, tamquam tumidi & exquisitioris ingenij* M CCCC LXXXIV

Aaa sub-

submouerunt, eorumq. loco acceptam à maioribus harmoniam, quam vulgò Canto fermo, *addiscendam constituerunt; sine cuius notitia clericos iuniores ad sacros ordines admitti noluerunt. Mulieres etiam præter eius seculi consuetudinem intra monasteria nostra neutiquam admittendas, edocti Diui Hieronymi monitu in Epist. ad Nepot.* Hospitiolum tuum aut rarò, aut nunquam mulierum pedes terant: omnes puellas, aut virgines Christi, aut æqualiter ignora, aut æqualiter dilige. Vide ne sub eodem tecto manseris, nec præterea castitati confidas, nec Samsone, nec Dauide sanctior, nec Salomone poteris esse sapientior. Memento semper, quod Paradisi colonum de possessione sua mulier eiecit. *Clarissimo etiam Decretorum Doctori Antonio de Columna concessum fuit commune nobiscum domicilium, idque ab eo ad commodiorem vitæ rationem aptari posse: liberum quoque esse vni è fratribus nostris ipsi inseruire. Quod pariter Anno* MCCCCLXXXVIII *Ioannes de Mapheis impetrauit; & Anno* MCCCCXCI *Spectabilis Legum Doctor D. Nouellus de Sanguinacijs Eques Auratus, qui in Cœnobium S. Ioannis Decollati extra mœnia Vrbis Patauinæ secesſit; Vitaque defunctos pallio nostro ipsos indui posse.*

In contubernium Canonicorum recepti Viri celebres.

His peractis res nostræ prosperè agebantur moderatione Mauroceni, pietate ac prudentia insignis, qui, dum cœnobia more consueto obit, die IV *Augusti postquam*

quam sexies supremum Societatis regimen obtinuisset, pia morte è terris ereptus cælo redditur. Is patrios prouentus cœnobio D. Georgij ex testamento quum reliquisset, ijs administrandis Franc. Maurocenus, & Andreas Cornelius spectatæ prudentiæ Viri Curatores eliguntur. Rectori autem prima die Septembris D. Franciscus Paradisus subrogatus est, cui reliquum annui regiminis egregiè sustinenti die XIIX Aprilis MCCCCLXXXV *successor nominabatur D. Antonius de Aldis. Verùm, quum is propter tenuem valetudinem quieti addictior onus hoc declinaret, itemque suis de causis D. Andreas de Tretio, tandem Gregorius de Stalpis Patauinus rebus præficitur magnæ expectationis Vir, cui frater erat Petrus Stalpus Iuris Professor doctissimus, Bernardini Scardeonij monumentis notus, neque in Athenis nostris silendus. Visitatores additi Franciscus Paradisus, & Simeon de Martinengo. Regiminis initium turbare tentabat Andreas de Guzzago, celebri inter nouatores ingenio, & opinionis apud multos parum gratæ. Noua is multa moliri cæpit, nec defuere qui consentiebant. Sed Patrum auctoritate Guzzago è Societate remoto, reliquis ad certum tempus oblata erroris venia, si supplices errorem faterentur. Ita sopito hoc incendio, omnia ad pristinæ quietis rationem Rectoris ingenio redierunt. Acerrimus ille disciplinæ custos, lautiora, quæ in Encænijs, & sacrorum initiationibus à Sacerdotibus fiebant conuiuia, immodicos item*

Antonius Maurocenus patrimonium S. Georgij reliquit.

MCCCC lxxxv

Petrus Stalpus I.C.

Andreas de Guzzago nouitatis studiosus.

Frugalitas Canonicorum.

sumptus in excipiendis hospitibus repressit, id unum agens, ut omnia ad humilitatem ac frugalitatem reducerentur. Eodem studio sanxit, ne in ædes nostras alienæ supellectilis quicquam reciperetur, sine consensu Patrum Deputatorum, qui cum Rectore & Vicario è senioribus terni permanent in unoquoque cœnobio, præterquam S. Georgij de Alga, ubi Visitatores bini reliquorum numero iunguntur. Penes hos unà cum Rectore est summa rerum administratio; horum consensu eliguntur Villarum Præfecti; his consignantur redditus; hi omnium administrationum rationes exigunt, & eorum consilio atque arbitrio Rector omnia peragit; hi totum Collegium, & Iurisdictionem cœnobij repræsentant; hi urbanis ædes, colonis agros locant. Certos præterea pro suorum confessionibus casus habent reseruatos.

Patrum Deputatorum Ius.

Innocentius VIII Pontifex.

Gregorij nostri sedulitatem varijs immunitatibus exhilarauit Summus Pontifex Innocentius Octauus proximo anno Sisti Quarti successor, cuius argumentum strictim Lectori studioso hic non ingratum fore speramus.

Primo insistens Societatis decretis statuit, cuiuslibet Rectoris esse sine alia solemnitate uno duntaxat anno potestate ordinaria in spiritualibus rem administrare.

II Eoque tempore finito iure ipso esse officio solutum, eiusque loco alium per Capitulum fore eligendum, nisi ipse denuo eligatur, aut confirmetur.

III Nec

III Nec obstare quicquam quominus idem denuo in alium annum pluresve ad eundem, cui præfuit, vel aliorum locorum successiue assumi posßit.

IV Rectori ius esse & auctoritatem ordinariam excommunicandi, suspendendi, & absoluendi Canonicos ceterosq. dictæ Societatis.

V Nulli ordinario iudici aut conseruatori, vel per literas Sedis Apostolicæ congregationi concessas, vel alias quascumque fas esse de causis inter Canonicos & personas Congregationis; vel inter Collegium, & Collegium controuersis vlla ratione cognoscere.

VI Sed Capituli Generalis aut Patrum Societatis Capituli mandato incumbere, vt causas inter ipsos Canonicos & personas Congregationis iuxta Canonicas sanctiones determinent.

VII Imo Capitulum posse sibi reseruare casus, in quibus nullus ex ipsa Congregatione aut extra eam præter eos qui à Capitulo deputati, dispensare posßit.

VIII Si quis Societatem deserens aut expulsus aliquid deportauerit: nisi monitus intra XV *dies id restituerit, aut cum Rectore & patribus conuenerit, ipso facto excommunicationis sententiam incurrat, à qua nisi per Romanum Pontificem nisi in articulo mortis absolui non posßit.*

IX Eumque quod tale commiserit coram quibusdam conseruatoribus, & Iudicibus vbique locorum conueniri posse, ac de ijs breuiter & integre cognosci.

X Constitutioni etiam Bonifacij Octaui derogatum

tum vult ne quis extra suam ciuitatem & Diœcesim nisi in certis casibus & quidem vltro vnam dietam extra fines suæ Diœcesis euocetur.

XI Præterea ne Iudices deputati extra ciuitatem & Diœcesim contra vllum procedere poßint & valeant.

XII Derogat item consilio generali de duobus dietis, & alijs Constitutionibus Apostolicis siue Priuilegijs, sub quacunque verborum forma, quacunque exceptione in fauorem cuiusque loci & personæ, nisi de illis ad verbum mentio facta fuit.

Innocentij VIII Priuilegium. INNOCENTIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI, *ad perpetuam rei memoriam. A pacis auctore in Apostolicæ dignitatis specula, quamquam insufficientibus meritis constituti, inter ceteras quibus assiduè concutimur curas, illa cordi nostro propensius insidet, vt per nostræ prouisionis ministerium, singulæ personæ Ecclesiasticæ, præsertim in bonorum communione, & charitatis vnione viuentes, sublatis obstaculis, & strepitibus vniuersis poßint Altißimo, cui se sponte dedicarunt in pacis, & quietis dulcedine perpetuò deseruire. Sanè pro parte dilectorum filiorum Rectoris Generalis & Vniuersorum Canonicorum Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum nobis nuper exhibita petitio continebat, quod licet olim quamplura pro felici statu, & salutari directione dictæ Congregationis; Illiusque Ecclesiarum, Monasteriorum, locorum, & personarum, fuerint au-*

ctoritate

ctoritate Apostolica salubriter facta, statuta, & ordinata, nihilominus, vt Congregatio ipsa ac illius bona & personæ melius & vtilius dirigantur, ac semotis quibusuis impedimentis personæ ipsæ in pacis & tranquillitatis suauitate possint Altißimo deseruire, Rector, & Canonici præfati desiderant nonnulla alia per nos statui, & etiam ordinari. Nos itaque qui personarum quarumlibet nobis, & Apostolicæ Sedi deuotarum pacem, & quietem sinceris desiderijs exoptamus, Rectorem, & singulos Canonicos prædictos, à quibuscunque excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à Iure vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt ad effectum præsentium duntaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes. Rectoris & Canonicorum prædictorum in hac parte supplicationibus inclinati, aliquibus ex statutis prædictis inhærendo auctoritate Apostolica tenore præsentium, statuimus, & ordinamus; Quod quilibet Prior seu Rector quorumlibet locorum dictæ Congregationis per maiorem partem Capituli electus, sine alia solemnitate, Canonicos, & personas secundum Deum, & instituta ipsius Congregationis statim regere, & gubernare incipiat, & per annum continuum dumtaxat eorum curam gerat in spiritualibus, & temporalibus tam de rebus quam de personis cum omni potestate, & auctoritate ordinaria, quam habent Priores

per-

perpetui in locis secularibus vel regularibus. Completo vero Anno talis Prior, seu Rector ipso iure sit solutus officio, & alius per Capitulum eligatur nisi præteritus denuo eligatur, vel in officio confirmetur, ipsam aliam electionem, vel confirmationem validam & efficacem esse decernentes. Ita quod possit idem Rector, siue Prior non obstante quacunque constitutione contraria, seu aliter disponente, per Capitulum Generale dictæ Congregationis super hoc facta, tanquam nulla, & nullius roboris, vel momenti; iterum ad alium annum & sic successiuè pluries eligi, vel assumi ad eumdem vel alium locum, ac modo prædicto regere & gubernare. Et nihilominus quod Rectores seu Priores quorumcunque Monasteriorum, Ecclesiarum, Collegiorum, & locorum dictæ Congregationis habeant plenam & omnimodam auctoritatem & iurisdictionem ordinariam in Canonicos & personas dictæ Congregationis, etiam cum potestate illos, & illas, si eorum demerita id exegerint excommunicãdi, suspendendi & etiam absoluendi; Ita quod nullus Iudex Ordinarius vel Conseruator ordinaria, vel conseruatoria, seu quauis alia auctoritate per Apostolicæ Sedis literas etiam conseruatorias eidem Congregationi concessas, vel alias quomodolibet de causis, & differentijs inter Canonicos, & personas dictæ Congregationis, áut Collegium, & Collegium eiusdem, quo tempore motis se nullatenus intromittere valeant. Sed ille per Capitulum Generale ipsius

Con-

Congregationis, aut illius Patres ad id per eosdem Capitulum pro tempore deputatos audiri, & terminari debeant iuxta Canonicas sanctiones, & ipsius Congregationis instituta. Capitulum quoque generale huiusmodi sibi reseruare valeant aliquos casus, in quibus nullus de ipsa Congregatione, aut extra eam dispensare possit, nisi dicti Capitulum, vel illi qui per eosdem Capitulum fuerint ad id specialiter deputati. Quodque si aliquis Canonicus, vel alia persona dictæ Congregationis inde, quod absit, recesserit, seu expulsus vel expulsa fuerit, & aliqua bona, pecunias, libros, pannos, vel res alias ad dictam Congregationem, seu illius personas spectantia, inde asportare præsumpserit, nisi præmissa monitione infra quindecim dies bona huiusmodi restituerit, aut super illis cum Rectore Generali, & Patribus Deputatis ad curam, & regimen totius dictæ Congregationis composuerit, excommunicationis sententia ipso facto censeatur incurrisse: Illi verò qui ex dicta Congregatione hactenus exiuerunt & aliqua illius vel personarum eiusdem bona exportauerunt, nisi illa restituerint, vel composuerint, vt præfertur lapso simili quindecim dierum termino, & monitione præmissa, etiam excommunicationis sententiæ eo ipso subiaceant; à qua singuli sicut præfertur excommunicati per alium quam Romanum Pontificem, aut Rectorem Generalem dictæ Congregationis, seu cui idem Rector duxerit committendum præterquam in mortis articulo constituti, & satisfa-

ctione præuia absolui non possint: Tales autem asportantes per dictam Congregationem, aut ab alia deputatos poßint super præmißis coram quibuscunque Iudicibus etiam Conseruatoribus eidem Congregationi deputatis, & in quibuscunque locis, vbi reperti fuerint, vel ad quæ Conseruatorum ipsius Congregationis iurisdictio se extendit libere conueniri, quibus Iudicibus, & Conseruatoribus, de his etiam summariè, & de plano cognoscendi plenam & liberam auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus facultatem: Non obstantibus felicis recordationis Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri, quibus cauetur, ne quis extra suam Ciuitatem, & Diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis vltra vnam dietam à fine suæ Diœces. ad iudicium euocetur. Seu ne Iudices à Sede prædicta deputati extra Ciuitatem vel Diœces. in quibus deputati fuerunt contra quoscunq; procedere, aut alij, vel alijs vices suas committere præsumant. Et de duabus dietis in Concilio Generali edita, ac alijs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon quibusuis concessionibus, indultis, ac literis, per nos, vel Sedem prædictam sub quibusuis formis, & expressionibus verborum, & cum quibusuis clausulis, etiam derogatoriarum derogatorijs, vim & effectum habentibus in fauorem quorumcunque locorum, & personarum hactenus forsan concessis, & imposterum concedendis per quæ præsentibus nisi de illis eorumque toto tenore de verbo ad

ver-

verbum mentio facta fuerit; nullatenus derogatum esse, aut derogari posse decernimus ceterisque contrarijs quibuscunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, statuti, ordinationis, constitutionis, concessionis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo octuagesimo quinto, xv. Kal. Aprilis. Pontificatus nostri Anno secundo.

Au. de Mucciarellis.

Step. de Cacijs. Io: . . . M. de Castello.

Ea porrò apud omnes, nec vana, erant de Francisci Paradisi virtute probata aliquoties experimenta, vt die XVII *Aprilis* MCCCCLXXXVI *summam ei dignitatem deferendam censerent. Visitatores D. Vincentius Bergomensis, & Ludouicus Contarenus electi. Cùm anno proximè elapso sæuiret vndique per Italiam pestifera lues, Ciuitas Vicentina, placandæ diuini Numinis iræ, D. Roccho die* XI *mensis Maij Ædem vouit, quemadmodum Pagliarinus de Pagliarinis Vrbis Notarius, nec incelebris scriptor in Ephemerides retulit. Splendidum hoc opus extructum cùm pij ciues alicui Religiosorum cœtui consignandum consulerent, ea inualuit de nostris opinio, vt*

MCCCC lxxxvi

Pestilentiæ sæuitia in Italia.

D. Rocchi Ædes nostris concessa.

posthabitis antiquioribus aliorum Ordinibus ciues Vicentini, Clarissimique Decuriones annuente Antonio Bernardo Vrbis Prætore, id nobis omnium suffragijs tribuerint. Huius igitur S. Ædis & cænobij possessionem hoc ipso anno Patrum consensu D. Dorotheus Ordinis nostri Syndicus suscepit. Ad maiorem verò festiuitatem, hisce Comitijs sancitum fuit, Rectores S. Georgij in Braida Veronæ, S. Mariæ in Vantio Paduæ, SS. Firmi, & Rustici Leonici, S. Augustini cum suis Canonicis Vicentiam conuenirent, quò solemnem dedicationis pompam frequentior nostrorum numerus prosequeretur. Eam tam effusa Vrbis lætitia peractam referunt, vt certatim ingens vtriusque sexus multitudo ad Patres nostros veluti religiosæ pietatis lumina conflueret, ijs vestem osculari, cænobium nondum clausum magno agmine inuisere, donationibus, largitionibus Templi decora augere. Crescente in dies populi fauore, consultum nostris visum duos è cænobio S. Augustini Canonicos in Vrbem reuocatos sacris præficere, translata simul inde prouentuum parte, quæ adhuc D. Rocchi patribus penditur. Huius verò loci moderationem vsque ad Annum MDI *penes S. Augustini Rectorem fuisse deprehendimus. Cænobium temporis progressu Patrum numero auctum, postea in meliorem formam redactum, Templum etiam picturis exornatum, solemni iam cultu à ciuibus frequentatur.*

S. Augustini redditus D. Roccho adiecti.

Circa ea tempora in Sicilia Henrici Simeonis Panor-

Henricus Simcô Panormitanus Clericos S. Iacobi de Massara introducit.

normitani auspicijs innotuit Societas Clericorum titulo S. Iacobi de Massara, quæ nouis cœnobijs aucta denuò contendebat nobiscum vniri. Re in Comitijs diutius agitata, tandem peculiari fauore decretum fuit, eos in Societatem recipiendos: Rectorem S. Saluatoris in Lauro Romæ eos semel in anno visitaturum dummodo expensæ itineris ab eis exsoluerentur. Sed cum res ob locorum distantiam in alterum annum protraheretur, sequentibus Comitijs re in deliberationem reuocata, placuit binos è nostris Patribus in Siciliam mittere, qui Clericorum S. Ædes, cœnobia, vitæ rationem ac mores perspicerent, vt cognitis eorum animis nostræ Societati adscriberentur. Ex eo igitur tempore maiorum nostrorum institutis in hunc diem nobis gratissimi perstant.

M CCCC LXXXVII

Nouitiorum cura singularis.

Sequentis anni die Aprilis postrema, Paradiso ad Visitatoris munus electo vnà cum Ioan. Baptista Veneto, D. Andreas de Tricio Rector successit. In his Comitijs summa prudentia multa decreta fuere de Nouitijs rectè gubernandis, & præsertim de Magistris, qui eos in viam Domini fideliter dirigerent, moresque ipsorum ad nostram consuetudinem confirmarent, Grammaticam iuxta, Ecclesiasticam harmoniam, & Societatis statuta docerent, vt dignos aliquando culturæ fructus reddere possent. Quod Anno M CCCC XCVII non minori cura confirmatum, ne ignorantia plurimorum malorum parens in adolescentium animis radices ageret; qui tenelli in Societatem

tem admittebantur, donec Anno M CCCC XCVI *octauus decimus ætatis Annus exigeretur. Laici etiam à Grammatica & libris arcebantur. De esu carnium in Villis etiam quædam allata. Publicis emptionum ac venditionum instrumentis bini vel terni Patres nominati. Quod in hunc vsque diem obseruatur. Per hæc tempora Veronensium Clerus de Decimis & censu Villarum nostrarum aduersus Cænobium S. Georgij in Braida multa excogitauit. Vnde graues insultus paßi Patres; prouentus pariter attriti per lites, quas in longum trahebat aduersæ partis pertinacia. Veronensibus Patauinos sententiæ arbitros refugientibus, consultißimum fuit, quinis cum fide imponi Procuratoribus, vt pro viribus nostra iura tuerentur; maximèq. prædia nostra in agris Horti à Bernardini de Manerbio molitionibus assererent.*

Emptionis ac venditionis norma.

Cùm plures Ordinis nostri Societatem expeterent summa vigilantia Patres decreuere, vt qui alias religiones deseruissent, nulla vnquam ratione admitterentur, nisi habitu Presbyteri Secularis, nec alium ordinem profeßi, accepta diligenti cognitione num sine scandalo à tali loco disceßissent, ne fortè religionum desertores veste vulpina nostrorum candorem fœdarent, neve, quod nostro malo sæpius experti, dissensiones excitarent. Eliminandos quoque eos, qui absque Comitiorum licentia literas Apostolicas impetrassent.

Postquàm in Diœcesi Catharensi quidam communi

ni norma viuentes nostro habitu vti cæpissent, decretum fuit, priùs ad vnionem nostram literis inuitati de nostris institutis à binis Patribus eò ablegatis pleniùs informarentur.

Canonicorum habitu quidã vsi in Diœcesi Catharensi.

M CCCC LXXXVIII. XXI *Aprilis D. Franciscus Paradisus successor datur Andreæ de Tricio, qui mox Visitator additus D. Ludouico de Madijs. Horum consilio agri Sabloni, quorum insignes erant redditus, tribus Patribus Capituli iudicio committuntur vt maiori cura colerentur.*

Commissum fuit Rectori S. Mariæ in Vantio, vt de duobus Sacerdotibus S. Ioannis Decollati Ecclesiæ prospiceret, qui pro piorum manibus ibidem quiescentibus sacra facerent. Obuiatum fuit D. Modesti cogitationibus, qui Apostolico rescripto varia tentauerat, vt Societas nostra pristina, & inueterata libertate perfrueretur, neve alicus censuræ & excommunicationi subesset, sed Deo & S. Romanæ Ecclesiæ non vt serui sed liberi parere posset. Societatem relinquentibus de suo absque Rectorum licentia quidquam auferre vetitum fuit virtute Priuilegiorum, & præsertim Innocentij VIII sub pœna excommunicationis. Cuius etiam Pontificis Priuilegio ad euitandas contentiones decretum fuit, ne Rectores causas etiam per superiores Iudices sibi delegatas sine consensu Comitiorum Generalium & Deputatorum S. Georgij in Alga susciperent. Franciscus Ericius & Bernardus Venetus hic quoque plena tractandi auctoritate ab-

Portus Gruari Abbatia. Narniensis Abbatia.

ablegati fuerunt, vt Portus Gruari Abbatiam olim Cardinalis Vlyßiponensis susciperent, pariterq. Narniensem, modò nostro id commodo fieri censerent. Iisdem mandatum fuit, vt responderent literis Laurentij de Medicis, quibus Capitulo Generali cœnobium in Diœcesi Florentina summa liberalitate obtulerat; quibus etiamsi accederent Archiepiscopi Florentini ad nos literæ, res tamen sine effectu intermissa.

Circa hæc tempora Summus Pontifex compositis dissidijs, quæ ipsi cum Aragoniæ Rege fuerant, sedatos vndique Principum animos aduersus Turcas infensos Christiani nominis hostes excitare conatus est, postquam Mahomet Amurathæ filius Constantinopolim, & in Italia Hydruntum occupauerat. Tantus namque terror inde Italiam inuaserat, vt Sistus Pontifex eius antecessor de fuga in Galliam cogitaret. Itaque Summus Pontifex à Religiosorum cœtibus annuas pensiones ex beneficijs Cameræ Apostolicæ subiectis exposcebat. Quod cum Societati nostræ non parum incommodi adferret, in Comitijs electi quatuor Patres è peritioribus, qui cum Rectore Generali & Visitatoribus partim à cœnobijs numos exigerent, partim Bononiam proficiscerentur, vt re ibidem cum alijs religiosorum Ordinibus communicata, Iurisperitorum sententia idoneam inuenirent rationem, qua Pontifici satisfieret. Verum ingens molimen interuertit Innocentij obitus, qui Anno M CCCC XCII *die* XXV *Iulij Romæ discessit. Huic* II *Augusti success‑*

Innocentij Pont obitus.

cessor datus Alexander VI Valentinus Callisti ex sorore nepos.

Hoc tempore Francisci Paradisi Rectoris Generalis nostri munus id habuit posteritatis memoria dignum, quod Hieronymum Lauredanum, legationibus ad Turcarum Imperatorem variosque Christiani Orbis Principes illustrem, in nostrum ordinem receperit, virum sanè adeò religiosum ac humilem, vt præ SS. Eucharistiæ veneratione nunquam Sacerdotis dignitatem adire voluerit. Hieronymus Lauredanus in Societatē receptum.

Anno sui regiminis peracto, die IX Maij Paradisus Simeoni Martinengo annuam dignitatem tradit. Visitatores electi D. Franciscus Paradisus, & D. Franciscus Barbarus. D. Bernardo Saracho à Patribus facultas data fuit commutandi Abbatiam S. Pauli Vallis Pontis in Diæcesi Perusina, & S. Benedicti de Gabiano Diæcesis Aprutiensis cum alijs locis ad maius religionis commodum. At sine effectu. M cccc lxxxix

Elapso Anno, vltima Aprilis Franciscus Paradisus Generalis constituitur; Visitatores D. Simeon de Martinengo, & D. Gregorius de Stalpis Patauinus. Quibus iniunctum statim post Comitia lustrare locum Societati oblatum in territorio Firmensi. Rector autem varijs negotijs occupatus commisit D. Bernardo Veneto, Gregorio Patauino, & Francisco Erizo, vt re cum Deputatis S. Georgij diligenter considerata quid facto opus ad ipsum referrent. D. Francisco M cccc xc Firmensis Territorij locus.

Barbaro, cui Monasterium S. Mariæ in Vantio Patauij potissimam fabricæ elegantiam debet, hisce Comitijs ius testamenti datum fuit; qui omnia sua bona Societati reliquit. D. Gaspar Cigotus etiam, reseruatis sibi quinquaginta ducatis, S. Angeli Cænobio prædium Casellarum aßignat. D. Danieli Marino patricio Veneto I.C. peregrè eunti perpetuum apud nos hospitium, quemadmodum & Anno M CCCC XCIII *Venerabili D. Alexandro Bono Canonico Patauino, conceditur.*

M CCCC XCI *Vigesimo quinto Aprilis Antistes electus Aloysius Contarenus; Visitatores D. Antonius de Verona, & Franciscus Paradisus, qui iusserunt in Cænobio S. Georgij in Alga librum fieri, in quem Societatis nostræ annui prouentus inter Comitia præsentibus Cænobiorum Rectoribus referri possent, vt Summus Antistes cum Visitatoribus faciliùs perspiceret, quo statu Congregationis res essent. Æquum præterea videbatur locũ dare petitioni D. Dominici de Centurionibus, qui summo in nostros affectu Cænobium Alumerijs, aut Centum Cellis, nostro arbitrio ædificare voluit. Mors autem magnis plerunque conatibus aduersa eam nobis spem sustulit.*

MCCCCXCII *Aloysius Contarenus sui regiminis prouincia egregiè perfunctus Franciscum Paradisum successorem nactus est decimo Maij. Visitatores electi fuerunt D. Simeon de Martinengo, & D. Franciscus Barbarus. Hoc anno arua Codognolæ recuperantur, aliæque*

iu-

iurisdictiones nostrorum diligentia restitutæ. Inuectam iam erat in Italiam Typographiæ artificium. Veronæ itaque in cœnobio S. Georgij Braidæ Bibliothecam placuit in Cœnaculo extrui, quæ postea libris manu typisque exscriptis aliquandiu inter celebriores erat. Hac tamen ætate nescio qua negligentia miserè distracta nihil prima facie dignum ostendit. Bibliotheca S.Georgij in Braida.

Post Franciscum Paradisum Societatis Antistes decernebatur Simeon de Martinengo, cui Visitatores adiuncti Aloysius Contarenus, & Ioan. Donatus Veronensis. Illustrissimum S. Ro: Ecclesiæ Cardinalem Baptistam Vrsinum apud Societatem nostram meritissimum totius Congregationis Protectorem eligere libuit, hac tamen cautela, ne id literis fieret actuarij manu scriptis, sed solùm scribæ nostri, sigillo publico munitis. Varia de restaurandis cœnobiorum ædificijs prolata. Romæ porticus S. Saluatoris absolueretur: Patauij Priore Francisco Barbaro D. Mariæ in Vantio Cœnaculum: S. Rocchi etiam Vicentiæ cœnobium extrueretur. M CCCC XCIII

Hoc anno Alexander VI Pontifex Max. Patriarchæ Veneto, Feltrensi, atque Nemosiensi Episcopis iniunxit, vt de Laurentij Iustiniani Vita ac rebus gestis diligenter inquirerent. Cuius rei præ temporum iniuria, nulla apud nos memoria, præterquam ex Clementis VII Summi Pontificis literis, reperitur.

Annum M CCCC XCIV *vigesima secunda Aprilis excepit Aloysij Contareni Generalatus. Vi-*

sitatores dati Franciscus Paradisus, & Simeon de Martinengo. Plura hic circa vestium ornatus, circa mores, & præsertim Sacerdotum, monita fuere per quinque Patres Correctores. Vocantur autem Correctores, Præses Comitiorum, qui abdicauit se proximè dignitate Generalatus, bini Visitatores, aliique bini, qui ex scrutinio eis è grauioribus addebantur: Sanxerunt hi, neminem è nostris, qui non triennium sacra celebrauerit, sociorum confessionibus vacare posse. Quod hodie queq; apud nos seruatur. Rectorē S. Georgij Braidæ Veronæ monere placuit, Priuilegia, Iura, Instrumenta, controuersias, & consultationes cænobij in Tabularium redigeret, addito omnium Breuiario à Viris eiusmodi rerum scientia claris.

MCCCCXCV *Nona Maij totius Congregationis regimen rursus Francisco Paradiso committitur: electi Visitatores Io: Donatus Veronensis, & Leonardus Brixiensis. Cum diligentiori cura patrum Sabloni prædia in meliorem formam redacta essent, ac ampliores fructus redderent, sancitum fuit ex his redditibus Serenissimo Dominio Veneto soluendas esse Decimas. Ioan. Donatus Veronensis nomine cænobij sancti Georgij in Braida litibus cum colonis de Sablono agendis præficitur. Cænobij sancti Iacobi ad Montisilicis municipium, rebus accisis, minori numero habitatum, vt soluto, quod contraxerat ære, tandem reficeretur. Hoc anno quinto Idus Maij D. Modesto Triuisano concessum fuit ab Episcopo Calaguritano Sedis Aposto-*

li-

lica Nuncio, vt in domibus honestis supra altare portatile vrgente causa sacra faceret, SS. Eucharistiam eisdem audientibus ministrare, & à casibus Episcopalibus absoluere, eique eligendi confessoris electionem indulsit, vt semel in anno etiam reseruatos à Sede Apostolica casus valeret confiteri. Auctoritas autem sacris litandis in altare portatili commune est omnibus Regularibus hoc tempore, vt apud Doctores patet.

Decima sexta Aprilis Rectori sufficitur D. Andreas de Tricio, qui oblatam sibi dignitatem cum nollet, eius loco delectus est D. Ioannes Donatus Veronensis. Visitatores additi Franciscus Paradisus, & Augustinus de Vrceolis: quibus iniunctum fuit, vt primis visitationibus Leonici cum SS. Firmi & Rustici Canonicis de Ecclesia extruenda certi aliquid constituerent. In apice collis cœnobium oppido imminet, cuius Templum vetustate dirutum, hoc tempore in eam qua nunc conspicitur formam reuocatũ, sensim perficiebatur. Splendida est & magnifica hæc ædes, concamerata, arisque vtrinque picturis elegantissimis exornatis, vbi sanctæ Vrsulæ brachium, & vetusta Crucifixi lignea imago magna populi veneratione asseruatur. Cœnobium adest amplum, apertum cum claustro & cisterna vberrima optima architecturæ, triclinium picturam celebris artificis Alexandri Moretti tenet. Ambulacra superiora spatiosa cum cellulis patrum & Bibliotheca. Circumiacent horti, vi-

M cccc XCVI

SS. Firmi & Rustici locus.

viridaria, & vineta lectissima, & ad ædis maiestatem cæmeterium ingens, & apertissima planities. Ex viuo tandem lapide, ad faciliorem affluentis populi aditum à pede collis vsque ad Templi valuas non exiguis expensis deducta fuit scala sumptuosa, in cuius ingressu hæc sculpta leguntur.

ANNO A NATIVITATE DOMINI MDXLIIII
MENSE MARTIO EXPENSIS MONASTERII
SS. FIRMI ET RVSTICI RESTAVRATA.

Fertilissimos habet agros & vina preciosa, hic amœnissimus secessus, & ex eo viri celebres exiere.

Abbatia S. Iuliani nostris cõcessa.

Hoc anno Nonis Iulij Cal. Alexander VI Summus Pontifex Congregationi nostræ asciscit Abbatiam sancti Iuliani, quæ est in Arimini vico non procul à celebri illo Cæsaris Augusti Ponte sub quo Marecchia flumen labitur. Templum hic sancti Iuliani cineribus celebre est. Eam nobis cessit D. Marcus Coccapanis Carpensis loci commendatarius seruata sibi annua pensione vsque ad annum MDXXVI, *quo vita excessit: ante quod tempus non integrum Congregationi in eam ius erat. Imò, ea fuit istius æris summa, vt sancti Georgij in Alga, & sanctæ Mariæ ab Horto, præter sancti Firmi, & D. Petri cœnobia, soluendo symbolam conferrent. Primus huic Abbatiæ Antistes electus fuit D. Antonius de Aldis, & anno sequenti D. Dorotheus de Monticellis per triennium, ea conditione, vt cuiuis Antistiti munus prorogari posset: quò locus fermè collapsus restaurari,*

præ-

prædia ad culturam reuocari, omniaque in meliorem faciem reduci possent. Pontificis diploma hoc est.

ALEXANDER EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI *ad perpetuam rei memoriam. Cathedram præeminentiæ Pastoralis in hac militanti Ecclesia dispositione diuina meritis licet insufficientibus gubernantes sancto ac pio desiderio tenemur efficere, vt monasteria ac loca religiosa quæcunq; pro nostræ operationis diligentia gratia quoque cooperante diuina, salubriter dirigantur, & in eis regularis normæ disciplina seruetur, cultus diuinus augeatur, & omnis beneuiuendi institutio cum æternæ vitæ præmio valeat feliciter adimpleri, & ne personæ Ecclesiasticæ in illis deseruientes temporalium rerum, sine quibus spiritualia diu subsistere non possunt, indigentiam patiantur, oportune valeat prouideri. Cum itaque monasterium sancti Iuliani Ariminensis ordinis sancti Benedicti quod dilectus filius Magister Marcus Coccapanus Clericus Carpen. nullius Diœcesis Notarius noster ex concessione, & dispensatione Apostolica nuper in commendam obtinebat, commenda huiusmodi ex eo quod dictus Marcus eidem commendæ hodie in manibus nostris sponte, & libere cessit, nosque cessionem ipsam omnes speciales reseruationes, annexiones, & incorporationes de monasterijs illarum partium in genere inter quam prædictum monasterium sancti Iuliani comprehenderetur, & de dicto monasterio sancti Iuliani nominatim, & in specie, quæ à nobis, & Sede Apostolica pro vnio-*

Alexandri VI summi Pontif. diploma de Abbatia s. Iuliani.

vnione quibusuis personis quauis etiam Cardinalatus dignitate fungentibus, & Episcopali, Capitulari, & Abbatiali; & Conuentuali mensis dignitatibus ac beneficijs Ecclesiasticis à nobis, & Sede prædicta, etiam cum motus proprij, & certæ scientiæ, ac alijs, etiam derogatoriarum derogatorijs clausulis emanarunt suspendendo, & in huiusmodi dicti monasterij vacatione effectum sortiri, aut locum sibi vendicare non posse nec debere decernendo duximus admittendam cessante adhuc eo quo dum eidem Marco commendatum fuit vacabat modo vacare noscatur ad præsens, & vt exhibita nobis pro parte dilectorum filiorum Prioris, & Canonicorum Congregationis sancti Georgij in Alga Venetiarum petitio continebat fructus, redditus, & prouentus mensæ dictæ Congregationis sint adeo tenues, & exiles, quod ex eis Prior & Canonici præfati se sustentare, & onera eis pro tempore incumbentia perferre commodè non possint sperentque quod si dictum Monasterium, quod causantibus præmissis euentibus Monachis destitutum existit & in suis structuris, & ædificijs non modica indiget reparatione eidẽ Congregationi iuxta illius ritus, mores, statuta, & consuetudines per Priorem temporalem regendum, & illius mensæ prædictæ perpetuo vniretur, annecteretur, præoccuparetur, & ampliaretur, exinde statui dicti monasterij non parum consuleretur ipsique Prior, & Canonici, & ædificia huiusmodi reparare, manutenere, & conseruare curarent,

ac

ac pro eorum sustentatione, & onerum eis incumbentium huiusmodi supportatione aliquod susciperent releuamen, fuit quoque parte eorumdem Prioris, & Canonicorum nobis humiliter supplicatum, vt monasterium prædictum Abbatiali dignitate, & ordine prædicto in eo penitus, & omnino suppressis, & extinctis eisdem Priori, & Congregationi per eos iuxta ritus, mores, statuta, & consuetudines eorumque Priorem temporalem regendum perpetuo concedere, & illorum mensæ præfatæ vnire, adnectere, & incorporare, ac ampliare aliasque in præmissis oportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur qui circa Ecclesiasticorum locorum quorumlibet statum annuente Domino prosperandum prout ex iniuncto nobis desuper Apostolicæ seruitutis tenemur offitio libenter intendimus, & dudum inter alia voluimus quod petentes beneficia Ecclesiastica alijs vniri tenerentur exprimere verum valorem secundum communem æstimationem tam beneficij vniendi quam illius cui vnionem fieri petierint alioquin vnio non valeret, & semper in vnionibus commißio fieret ad partes vocatis quorum interesset fructuum, redditum, & prouentuum tam Congregationis, & mensæ, quam qui vt Prior & Canonici præfati asserunt ad quadraginta sex florenos auri de camera in illius libris taxati reperiuntur monasterij prædictorum, & eidem monasterio annexorum vnum annuum valorem, necnon verum vltimæ vacationis dicti monasterij mo-

dum, quo videlicet vacabat, dum dicto Marco commendatum extitit, etiam qui ex illo quæuis generalis reseruatio, etiam in corpore iuris clausa resultet præsentibus pro expreßis habentes huiusmodi supplicationibus inclinati in præfato monasterio quocunq; modo, & ex cuiuscunque persona vacet, & ex quauis causa illius permissio ad Sedem prædictam specialiter, vel generaliter pertineat dummodo tempore datæ præsentium ei de Abbate canonice prouidimus, vel illud alij commendatum non existat Abbatialem dignitatem, & ordinem huiusmodi penitus supprimimus, & omnino extinguimus, illudque cum annexis prædictis, ac omnibus iuribus, & pertinentijs iuris præfatis Priori, & Congregationi per eos perpetuo iuxta eorum ritus, mores, statuta, & consuetudines per Priorem temporalem regendum, & gubernandum concedimus, & eorum Congregationi, & mensæ prædictæ perpetuo vnimus, annectimus. Ita quod liceat eisdem Priori, & Congregationi per se, vel alium illius regiminis, & administrationis, ac annexorum, & bonorum possessionem, vel quasi propria auctoritate apprehendere, & perpetuo retinere illius fructus, redditus, & prouentus in suos & eiusdem Congregationis vsus, & vtilitatem conuertere, ac imminenter Ecclesiæ ipsius monasterij, quæ Parochialis extitit animarum parochianorum illius curam per aliquem presbyterum idoneum, & ex Canonicis dictæ Congregationis ad eorum nutum admonibilem ex iuris fa-

cere & illi in diuinis diligenter deseruere diæcesim loci, & cuiusuis alterius licentia super hoc minime inquisita. Non obstantibus priori voluntate nostra prædicta, ac Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon monasterijs, & ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus vtriusque contrarijs quibuscunque. Prouiso quod in dicto monasterio propter hoc diuinus cultus & positus ministrorum numerus non minuatur, sed eius congrue supportentur onera consueta. Et insuper ex nunc vacuum decernimus, & inane, si secus super his à quocunque quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ suppressionis, extructionis, concessionis, vnionis, annexionis, interpretationis, & constitutionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo nonagesimo sexto, nono Kal. Iulij. Pontificatus nostri Anno quarto.

Hoc anno de monte Flinæ in territorio Brixiensi, cuius summitatem insidet D. Petri Ædes, cū D. Gulielmo Mussano actum fuit, asperiora quidem loca no-

stris pascuis concederet, quæ postea D. Petri nostro ære adiecta fuere.

MCCCC XCVII *Decima septima Aprilis D. Aloysius Contarenus Generalis destinatur, Visitatores Franciscus de Mediolano, & D. Ioan. Donatus Veronensis, quibus ad emendandas Constitutiones nostras Franciscus Paradisus addictus fuit. Aucupia & venationes religiosis viris etiam ruri commorantibus parum conuenientia prolixius seueriusque damnata. In his Comitijs sex è Patribus Capituli eliguntur, qui iuncti Patribus quinque Correctoribus Patres vndecim appellantur. Hi autem eligunt Vicarios, & Procuratores cœnobiorum, & in quibusdam rebus par Capitulo Generali ius obtinent; quod tamen Generalis Capituli voluntatem non excedit.*

MCCCC XCVIII *Die quinta Maij D. Franciscus Paradisus denuò ad Rectoris Generalis dignitatem eligitur: Visitatores D. Gregorius de Stalpis Patauinus, & D. Leonardus Brixiensis. Hoc anno distinctim per cœnobia Patres confessionibus Laicorum & aduenarum audiendis adsignantur. Templi S. Georgij in Braida fabricæ ampliandæ præsidio adiectum est prædium Sabloni; pariterque cœpto SS. Firmi & Rustici ædificio D. Franciscus Paradisus & D. Ioan. Franciscus Nouarinus præficiuntur.*

MCCCC XCIX *Vigesima Aprilis in publicis Comitijs Generalis eligitur D. Ioannes Donatus Veronensis; Visitatores D. Franc. Paradisus, & D. Franc. de Rouado. Con-*

sti-

stitutum fuit, Visitatores Romæ essent post festum Omnium Sanctorum; secùs S. Saluatoris Prior cum suis Canonicis eligeret binos Patres, qui cœnobium visitarent. Ceterum, Rectore Generali die XXVIII *Decembris in cœnobio D. Mariæ in Vantio fatis cedente, Franciscus Paradisus ei subrogatur hac lege, vt proximis post Dominicam Resurrectionem Comitijs denuò ad eandem dignitatem eligi posset. Quod quidem euentus comprobauit.*

Die namque nona Maij Generali confirmato, Visitatores electi D. Franciscus Nouarinus, & D. Dorotheus, Iubilei celebritate insignis. Feracior erat sequens annus, reducto ad Aloysium Contarenum Generalatu sub die XXVI *Aprilis.* MD

Visitatoribus D. Bono Matthia Bergomensi, & D. Hieronymo de Caballis. Hoc enim Alexander Sextus decimo sui Pontificatus Anno, S. Saluatori ad Laurum Romæ addidit Ædem S. Antonij in Parigano extra mœnia Vrbis Ascoli, quam Monialis quædam Magdalena Cistercienfis Ordinis, curatore D. Mario de Marijs, nostris primo Octobris renunciauit. MDI

S. Antonij Ædes in Parigano S. Saluatori adiecta.

Societatem quoque nostram Archipresbyteratu S. Ioannis Bonamici in territorio Veronensi cum omnibus ad eum spectantibus decimo nono Martij eiusdem anni auxit Summus Pontifex, resignante eum D. Apollonio de Payarinis Canonicis S. Angeli. Bonamici villa amœna ad Athesis ripam quarto lapide

S. Ioannis Bonamici Archipresbyteratus.

pide à Castro Ligniaco Basilicam satis amplam & ornatam tenet, cuius ara maior pictura Bassiani celebris est. Hic vnus è nostris animarum curam gerit. Iungitur S. Ædi domus à D. Christophoro Cisano Veronensi M D C X X X V *restaurata, dum hic* X I I I *annos summa cum laude Parochi munus sustineret; cui amicissimus noster Fortunatus Fracanzanus bonis literis & moribus clarus iam successit. Prædium hic satis luculentum, Decimarum pars quarta nobis cedit, tres reliquæ familiæ Morandæ Veronensium.*

M D I I S. Pauli Assisensis ædes nostris concessa.

Anni etiam sequentis septimo Martij idem Pontifex S. Saluatorem ad Laurum ditauit Ecclesia S. Pauli Assisensis, resignante eam Bartholomæo à Verde liberè, nihil penitus sibi reseruando. Sed Patrum æquitate deliberatum fuit, vt omnibus redditibus in vita gauderet. Assisij, quæ Vrbs Propertij ac D. Francisci natalibus celebris, iuxta vrbis forum in colle sita est S. Pauli Abbatia, quam olim Benedictini possidebant. Templo adhæret domus Parocho satis commoda, in cuius horti pariete, quum Anno M D C X X X V I I *vrbem lustraremus, vetustissimo saxo incisum deprehendi Monumentum,* DIS. MANIBVS. *S. à Grutero relatum.*

Eiusdem anni X I *Aprilis in comitijs Generalibus electus est Franciscus Paradisus Generalis, qui Visitatores habuit D. Franciscum de Rouado, & D. Gregorium Patauinum. Statutum hic fuit primum Visitatorem posthac honestandum titulo Prioris*

S. Iu-

S. Iuliani, Commendatario adhuc superstite, loci vero prouentui Patres X I *suis suffragijs è nostris aliquem adhibebant, ac deinde singulis Comitijs annuos redditus cum expensis diligenter examinabant, ne imprudenter æs contraheretur.*

Quarta Maij Aloysius Contarenus summam rerum nostrarum moderationem obtinet: Visitatores creati D. Franciscus Paradisus, Prior S. Iuliani; & D. Franciscus Maurus. S. Augustini extra Vicentiam Prioratus saluo eius iure in S. Rocchi Monasterium transfertur. Aqua lustralis conspersio diebus Dominicis ad Aram ante sacra institui cepit. Qui ritus, adhuc seruatur. Sacerdotum in sacris faciendis negligentia Canonicatus priuatione digna iudicatur. Durum hoc multis. Omnia tamen tranquille gesta. Pace etiam hoc tempore inter Venetos ac Turcas stabilita, Italiæ fortuna lætior aspirabat. M D III

M D I V.

Iam Congregationi centesimus elucebat annus ob prosperos euentus gratæ nostrorum memoriæ S E C V L A R I S, *cum Patres ad Comitia D. Georgij solemnia redirent, Franciscum Paradisum perspectæ virtutis virum vigesima sexta Aprilis vnanimes Antistitem eligunt, cui Visitatores Franciscus de Rouado, & Ioannes Caprinus accesserunt. Florente iam Societate nostra ad firmiora eius stabilimenta conferre videbatur, vt Constitutiones nostræ typis* Annus Congregationis Secularis. Constitutiones typis dātur.

vul-

vulgarentur. Inde rerum nostrarum peritiores Franciscus Paradisus, & Aloysius Contarenus ijs recognoscendis adhibiti. Gregorio de Stalpis Patauino, Priori S. Saluatoris Romæ, annus hic fatalis fuit.

MDV Annonæ inopia. *Anno ea vbique erat annonæ inopia, vt Romæ frumenti mensura, quam Rubium appellant, viginti & centum Carlinis venderetur; Patauij modius ducatis septem, Venetijs pars eius quarta duodenis. Quod sanè pretium ea ætate ad æris valorem non exiguum erat. Memini tamen Anno* MDCXXIX, *quum cœnobio S. Mariæ Patauij præessem, modium ducatos triginta valuisse. Mortalibus etiam annus*

Febris pestilentialis grassatur. *idem febre pestilentiali grauis erat; maximèque Cremonæ, Brixiæ, Veronæ, Vincentiæ, ac Taruisij. Conuocatis decima Aprilis die Comitijs Hieronymus de Caballis Generalis delectus Visitatores habuit Franciscum Paradisum & Bernardinum de Ganasonibus. Francisco verò Paradiso vnà cum D. Dorotheo & D. Francisco Mauro commissum fuit, vt Templi S. Mariæ Patauij extruendi typum curarent. Difficillima quidem plurimis erant hæc tempora, nobis tamen mitiora Iulij II Summi Pontificis liberalitate, cum in omnes, tum in nos maximè; dum Septembris die* XXI *Cœnobium nostrum S. Georgij in Braida*

S. Ioannis de Sablono locus. *Veronæ situm locupletauit Æde S. Ioannis de Sablono amplissimis vectigalibus celebri, renunciante eam summa promptitudine D. Ioanne Veronensi.*

MDVI *Nec sequenti Anno, cùm rebus nostris* V. *Idib.*

Maias

Maias Præfecto Bernardino Ganassoni Brixiensi iungerentur Visitatores D. Franciscus Nouarinus, ac Hieronymus Caballus, inferior affulsit Io: Iacobi Orsini affectus, qui annuente Pontifice S. Saluatori ad Laurum Ecclesiam B. Virginis ad montem Gentilem in territorio Castri Numentani iunxit, liberaliter cedente D. Io: Iacobo de Tophis Sabinensis Diœcesis presbytero. B. Virginis ad montẽ Gentilem ædes.

Sed & aliorum benignitatem suo exemplo probaturus Pontifex post comitia Generalia die XX *Aprilis habita Prioratum S. Mariæ Cellarum Diœcesis Ariminensis* XXIV *Nouembris Congregationi nostræ adiecit, cùm Aloysius Contarenus Generalis titulo ornaretur, Visitatorum D. Paulus Veronensis, & D. Angelus Brixiensis. Sed loci possessio turbata à Nicolao Perotto, biennio causa hinc inde exagitata, tandem Idibus Octobris* M D I X *in ius nostrum transijt, de qua non inane erit hoc diploma integrè hic subnectere.* MDVII S. Mariæ Cellarum Prioratus Canonicis adsignatus

FRANCISCVS Miseratione Diuina Tit. Sanctæ Cœciliæ S.R.Eccl. Presbyter Card. Papiensis *in Ciuitate Bononiæ, Exarchatu Rauennæ, ac tota Prouincia Romandiola Sedis Apostolicæ Legatus de Latere in spiritualibus, & temporalibus Generalis. Ad perpetuam rei memoriam. Apostolicæ Sedis Legationis officio Præsidentis prouidentia circumspecta ad ea libenter intendit per quæ monasteriorum & aliorum piorum locorum inibi famulantium perso-*

narum vtilitas procurat. Exhibita siquidem nobis nuper pro parte dilectorum Nobis in Christo Visitatoris, ac Prioris S. Iuliani Ariminensis, & Canonicorum Congregationis S. Georgij de Alga Venetiarum petitio continebat. Quod super lite & causa inter dilectum Nobis Nicolaum Perotum Clericum Lucan. Sedis Apostolicæ protonotarium cui Hospitale, seu Ecclesia sine cura S. Mariæ Magdalenæ de Morellis dictæ de Cella extra muros Ariminenses, tamquam certo modo vacans per nos nuper commẽdata fuerat, seu de illa sibi prouisum possessionem exinde subsecuta, & aliquandiu continuata ex vna, ac Visitatorem, Priorem, & Canonicos prædictos, qui Ecclesiam, siue Hospitale huiusmodi eorum Congregationi certis modo & forma auctoritate Apostolica vniri prius obtinuerant, prout in singulis scripturis & documentis publicis desuper respectiue confectis dicitur plenius contineri de eo super dicta Ecclesia, seu Hospitali quã quilibet Nicolai, & Canicorum prædictorum ad se de iure spectare asserebant rebusque alijs in actis causæ huiusmodi latius deductis, & illorum occasione coram nobis, seu auditorio nostro indecisa pendente partibus ex altera, præfatus Nicolaus nonnullorum vtriusque partis communium amicorum tractantibus liti & causæ, ac omni iuri sibi in dicta Ecclesia quomodolibet competenti in manibus nostris hodie sponte, ac libere cessit prout cedit in præsenti. Cum autem sicut eadem petitio subiungebat si Ecclesia, seu Hospitale eidem Con-

Congregationi de nouo perpetuo vniretur, annecteretur, & incorporaretur, profecto scandalis & litibus, quæ in futurum verisimiliter exoriri possent obuiaretur, & Congregationi prædictæ mirum in modum consuleretur: Quare pro parte Visitatoris, Prioris, & Canonicorum prædictorum asserentium, fructus, redditus, & prouentus dictæ Ecclesiæ viginti quatuor florenorum auri de Camera secundum communem æstimationem valorem annuum non excedere, nobis fuit humiliter supplicatum, vt Ecclesiam, seu Hospitale prædictum eidem Congregationi de nouo perpetuò vnire, annectere, & incorporare alijsque in præmissis opportunè prouidere de benignitate nostra dignaremur. Nos attendentes quod in regulis Cancellariæ Apostolicæ inter alia continetur quod petentes beneficia Ecclesiastica alijs vniri tenerentur exprimere verum valorem annuum secundum communem æstimationem prædictam, & beneficij, cui aliud vniri peteretur, alioquin vnio non valeret, & semper in vnionibus commißio fieret ad partes, vocatis quorum interest, causamq. & causas huiusmodi & in quocunque statu existant ad nos aduocantes, ac illam, & illas penitus extinguentes, ipsamq. Congregationem ac singulare illius personas in omni iure, & ad omne ius, quod eidem Nicolao tempore, & ante tempus ceßionis prædictæ in dicta Ecclesia, seu Hospitali, & ad illam quomodolibet competebat, seu competere poterat, etiã quoad possesßionem plenariè subrogantes, ac omnes, &

Ecc 2 sin-

singulas gratias expectatiuas speciales, vel generales, reseruationes, vniones, annexiones, incorporationes, & absque consensu coadiutorias, ac vniendi, annectendi, et incorporandi, aliasque, citra tamen accessus, & regressus, facultates, ac mandata, etiam per nos, seu Sedem Apostolicam prædictam etiam motu proprio, & ex certa scientia factas, & facta, ac concessas, & concessa, per quas, & quæ dicta Apostolicæ & præsentis nostræ vnionis effectus impediri valeat quomodolibet, vel differri penitus suspendentes, ac locum sibi super huiusmodi Ecclesia, seu Hospitali hac vice vendicare non posse, decernentes, & volentes Congregationi, & Canonicis præfatis, aliàs apud nos de religionis zelo, vitæ, ac morum honestate, alijsque probitatis, & virtutum meritis multipliciter commendatis gratiam facere specialem, Visitatorem, Priorem, Canonicos, ac Congregationis prædictæ singulares personas à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijs Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt; ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes. Necnon Congregationis huiusmodi fructuum, redditùum, & prouentuum veros annuos valores, verumque & vltimum dictæ Ecclesiæ, seu Hospitalis vacationis modum, etiamsi ex illo quæuis generalis reseruatio resultet præsentibus pro expressis habentes, huiusmodi

sup-

ſupplicationibus inclinati Eccleſiam, ſeu Hoſpitale prædictum, quod à nonnullis Curatum eſſe dicitur, licet in titulum Eccleſiaſtici beneficij nũquam erectum fuiſſe credatur, quouis modo, ſeu ex eo quod eiuſdem Eccleſiæ, ſeu Hoſpitalis collatio ad Generalem ordinis Cruciferorum, ſeu ad dictam Congregationem, aut illius ſingulares perſonas, vel alias perſonas Eccleſiaſticas ſpectare & pertinere dignoſcatur, vacet cum omnibus iuribus, & pertinentijs ſuis Congregationi huiuſmodi auctoritate Apoſtolica nobis commiſſa, & qua fungimur in hac parte tenore præſentium perpetuò de nouo vnimus, annectimus, & incorporamus. Ita quod liceat eiſdem Viſitatori, Priori, & Canonicis, ac Congregationi per ſe, vel alium, ſeu alios corporalem poſſeßionem Eccleſiæ, ſeu Hoſpitalis, iuriumq; & pertinentiarum prædictorum propria auctoritate liberè, & licitè continuare, ſeu de nouo apprehendere, & perpetuò retinere, illiusq. fructus, redditus, & prouentus in ſuos Congregationis Eccleſiæ, ſeu monaſterij prædictorum vſus & vtilitatem conuertere, Diæceſani loci & cuiusvis alterius licentia ſuper hoc minimè requiſita. Non obſtant. præinſerta regula, ac piæ memoriæ Bonifacij Octaui, alijsq. conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis ac in generalibus, & ſpecialibus editis Concilijs, ſtatutis quoque & conſuetudinibus, ac priuilegijs, & indultis monaſteriorum, & ordinum prædictorum, iuramẽto, confirmatione Apoſtolica, ſeu firmitate alia roboratis. Quibus omnibus

etiamſi

etiamsi de illis specialis, ac de verbo ad verbum mentio habenda foret, hac vice speciali, & expresse derogatur ceterisque contrarijs quibuscunque. Prouiso tamen, quod Ecclesia, seu Hospitale huiusmodi debitis propterea non fraudetur obsequijs, sed eius congruè supportentur onera consueta. & insuper ex nunc irritum, & inane decernimus si secus super his à quocunque quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contingeret attentari. In quorum fidem præsentes fieri, nostrique sigilli iussimus appensione muniri.

Datum Arimini Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo nono Idibus Octobris. Pontificatus Sanctissimi Domini nostri Iulij diuina prouidentia Papæ secundi, Anno sexto.

Prædiorũ ratio diligens habenda. *Hisce Comitijs sancitum fuit vt è nostris quidam rerum vsu conspicuus decerneretur, qui in rationem prædiorum accuratè inquireret: ne aliqua nostrorum negligentia, vel aliorum malitia pessum irent. Consultum quoque fuit è cœnobijs clanculum recedentes nulla ratione à Congregatione in posterum esse recipiendos. Neminem ad sacros ordines promouendum, qui non ante Visitatorum iudicio probatus esset. Hoc tempore capitis tegumentum, Venetijs, Pataufij, Vincentiæ, Romæ, & Brixiæ humero imponi cœpit.*

MDVIII *Die XII Maij D. Hieronymus Caballus Societati præficitur: Visitatores creati D. Ioan. Franciscus Nouarinus, & D. Franc. de Ganassonibus. D. Oliuerius Episcopus Neapolitanus ad communionem bo-*

no-

norum spiritualium delectus unà Ordinis Protector nominatur: Crescente in dies Pontificis Optimi in nostros beneuolentia hoc anno B. Virginis ad Hortum Venetijs Priori Aloysio Contareno Patriarchæ dignitas confertur, ingenti totius Vrbis lætitia, qui decimo septimo Cal. Septembris à tribus Episcopis Romæ initiatus paulo post Venetijs vitam cum morte commutauit, ob summam pietatem longiori vitæ vsu dignissimus, sepultus in Sacello maiori S. Mariæ ad Hortum. Interea Hieronymus Caballus exacto sui Generalatus munere, deposito habitu Præposituram S. Agathæ Brixiæ cum Canonicatu Templi Cathedralis obtinuit, Vir benemeritus ob res probè gestas, quarum memoria extat in Archiuis S. Petri Oliueti: cui debetur, quod B. Laurentij Iustiniani opera in publico sint.

Aloysius Cōtarenus Patriarcha electus.

L. Iustiniani scripta Hier. Caballi cura edita.

Ancipites iam Venetorum res erant, cùm vniuersi penè Principes repente aduersus eos ex conuentu Cameracensi conspirassent, fractoque à Gallorum Rege Ludouico XII. apud Glaream Abduæ Veneto exercitu die XVIII *Aprilis, proximis Vrbibus præter Taruisium breui tempore exuuntur. Patres tamen nostri sexto Nonas Maij ad Comitia in D. Georgij conuenere, vbi Bernardino Ganassono Generalis Præfectura traditur, creatis Visitatoribus D. Sancto Bergomensi, & D. Hieronymo Caballo. In his statutum est, quod dies Comitiorum in posterum esset* XV *post Dominicam Resurrectionis Saluatori nostri dicatam.* MDIX

Qui

Qui ex nostris Congregationem calumnijs proscide-rint, seuerè castigandos. Interea bella vndique sæ-uientia Cœnobijs nostris præsertim ruri sitis à militum incursu varias attrahebant calamitates; Patauium Cæsari traditum; Cœnobium S. Ioan. Decollati penitus deseritur. Qua occasione Cœnobium D. Mariæ in Vantio frequentius habitari cœptum est, ita vt hisce Comitijs Rectore D. Marco Comenduno in eo XXVIII *socij essent, e quorum numero administrandis pœniten-tiæ mysterijs septem præficiebantur.*

Bellum Canonicorum rebus infestum.

M D X *Comitia Generalia cùm hostibus vndique Italiam infestantibus, & præsertim Marchiam Taruisinam impedirentur, quod Rectoribus cœnobiorum iter Venetum interciperetur, procurante Rectore Generali Bernardino Ganassono Priores decreto Apostolico in annum sequentem confirmabantur. Brixiæ cum Visitatoribus per ea tempora consistebat ille, quibus aduersus Venetos Iulij II interdicto fulminatum erat. Itaque huius Priuilegij ignari Priores, & Canonici S. Mariæ ab Horto, S. Georgij ab Alga, & S. Mariæ in Vantio conuentum indixerunt, ne cessante annua consuetudine distribuendi officia, alij in nostra inuolarent. Itaque celebrato ad D. Georgium ex more consessu noui Rectores electi: Generalis Dorotheus, Prior S. Saluatoris D. Hieronymus Pesena. S. Mariæ ab Horto D. Petrus Manius, S. Mariæ in Vantio D. Bartholomæus Vincentinus. S. Iacobi D. Franciscus Patauinus. S. Georgij in Braida D. Paulus Ve-*

ronen-

ronensis S. Angeli D. Bernardinus Pontis casalis, S. Petri D. Bonmatthias Bergomensis. S. Firmi Leonici D. Angelus Brixiensis. S. Rocchi D. Calistus. S. Iuliani D. Dominicus Valerius. Horum quidam cùm Bononiam concessissent, vt à Sum. Pontifice Comitiorum confirmationem obtinerent, ijs primi Visitatores Brixia Bononiam occurrebant, vt nouos hosce motus sedarent. Rebus longè lateq. exagitatis, ne priuatis simultatibus Societas nostra labefactaretur, vnanimes tandem in hanc sententiam venerunt: quod in prioris locum annis rerumque peritia venerandus D. Franciscus Paradisus, cum D. Dorotheo pridem electo, qui nouam dignitatem deposuit, & Paulo Veronensi Diœcesim Venetam, Patauinam, Vicentinam circumiret. D. Petrus Marinus loco D. Hieronymi Salamonis S. Mariæ ab Horto Rector substitueretur. D. Bartholomæo Vicentino Cœnobij S. Mariæ Patauij vice D. Marij Comenduni cura committebatur. Additum tandem si quis in Præfectura Anno MDIX *sibi collata persistere nollet, subrogandum ipsi alterum, qui à Canonicis anno sequenti electus fuerat. Quo consilio quum res nostra in tranquillum essent reuocatæ Anno*

Die V *mensis Maij in Cœnobio sancti Georgij raro frequentiæ exemplo è nostris vnus & triginta conuenere, qui omnes vnanimes pia D. Francisci Paradisi oratione de dilectione excitati, antiqua promulgatis consuetudine Constitutionibus Generalibus, &* MDXI

Fff Par-

Particularibus, collatisque inuicem cœnobiorum Impensis, decima Maij nouum Antistitem crearunt D. Franciscum Paradisum, Visitatores D. Hieronymum Salamonem, & D. Bernardinum Ganassonum. S. Saluatoris Romæ Rectorem D. Io: Antonium Caprinum. S. Mariæ ab Horto D. Hieronymum Pesena. S. Mariæ in Vantio D. Paulum Veronensem. S. Georgij Braidæ D. Franciscum Nouarinum. S. Petri Olineti D. Angelum Brixiensem. S. Rocchi D. Dorotheum. SS. Firmi & Rustici D. Donatum de Manerbio. S. Iacobi Montisilicis D. Benedictum à Musto. S. Angeli Veronæ D. Desiderium. S. Gregorij Bononiæ D. Bernardinum Pontis casalis. S. Iuliani Arimini D. Iacobum de Rumedello. Memoria dignum est, quod licet omnia procellis bellorum turbarentur, Iulius tamen Pontifex S. Catharinæ ædiculam Leonici Diœcesis Vicentinæ Congregationi nostræ vniret. Quæ Ecclesia decreto Patrum cœnobio S. Firmi cum redditibus, adiecta hac conditione, vt prata ad sancti Victoris in agro Leoniceno prædium spectarent, cuius Rector bis vel ad minimum semel in hebdomada in æde sanctæ Catharinæ sacra faceret. S. Victoris autem prouentus cœnobio sancti Rocchi Vicentiæ adderentur, vt Prior sancti Rocchi tres sacerdotes in monasterio sancti Augustini propè Vicentiam Rectoribus, socijsq. iam destituto sacris constitueret, atque in eius substructionem annuatim libras quinquaginta expenderet. Idem Rectori sanctæ Mariæ in Vantio

S.Catharinæ ædicula nostris concessa.

de

de sancti Ioannis Decollati cœnobio iniunctum fuit.

Res nostras non parum attriuit horum temporum calamitas, cùm Maximiliani Cæsaris arma agros nostros deuastarent, quæ Andreas Grittus bellicis rebus Præfectus stratagemate recepto breui repreßit. Nostris verò damnis vt aliqua ratione consuleretur, Pontifex sanctæ Mariæ in Vantio Indulgentiam conceßit. Sum. Pont. Indulgētiā Eccl. S. Mariæ in Vantio concedit.

Respirante Venetorum fortuna die XXVI *Aprilis comitijs instauratis Constitutiones Generales & particulares conditæ. Nimirum, annuam impensorum rationem octauo à festo Paschatis die terminandam: A comitijs Generalibus Procurator prædij Sabloni eligendus, à quo Prior sancti Georgij in Braida rationes exigat, eumq. teneri soluere subsidia monasterijs à Capitulo Generali constituta, & quod ex summa reliquum Priori sancti Georgij consignare. Vectigalia insaper finito cuiusque munere cœnobiorum Rectoribus sine mora expenderentur. Insuper quod primus Visitator titulo Prioris sanctæ Mariæ de Cellis gauderet, ne beneficium illud vacante Prioris electione nouis litibus occasionem præberet. Tandem, postquam nouo instituto Patribus perscripti essent dies quindecim, vltra quos nemo à cœnobio sibi per schedam adsignato abesset, eligebatur Generalis D. Bernardinus Ganassonus, Visitatores D. Dorotheus de Deodatis, & D. Angelus de Brixia; quibus ex veteri Constitutione sex Patres adiungebantur, qui cum Visitato-* MDXII Sabloni Procurator.

ribus intra annum in delinquentes animaduerterent. Nempe Franciscus Paradisus, Paulus Veronensis, Christophorus de Leonico, Ioannes Matthias Veronensis, Bernardinus Nebulenta, & Hieronymus Salamon. Horum postremus cum duobus aliis Patribus rationibus praeficiebatur, quae cum D. Marco Coccopane Protonotario Apostolico circa Abbatiam sancti Iuliani Ariminensis intercedant.

MDXIII *Salutantur die* XI *Aprilis Congregationis Praeses Generalis D. Dorotheus de Deodatis, Visitatores D. Bernardinus Ganassonus, & D. Petrus Bergomensis. Constituta etiam multa pro Societatis conseruatione. Inter cetera, quod Syndici, siue Procuratores per Generalia Comitia electi ad perscrutandos errores, qui circa accepta & expensa inciderant, accederent ad Generalia Comitia; ibique coram Patribus* XI *omnia & singula, quae ipsi Congregationi esset fraudi iudicarent, in rei familiaris incrementum diligenter excuterent. Multa etiam Collegium circa administrationis formam sanxit, vetuitque Procuratoribus noua nomina facere in successorum incommoda. Grauissima quoque censura cautum ne sibi pecuniam reseruarent, sed vt omne creditum successoribus assignaretur. Iisdem comitiis excommunicationi mitior poena substituitur. Remoti etiam casus quidam reseruati ad pristinum Congregationis institutum. Tandem electi sex fuerunt DD. Paradisus, Hieronymus Salamon, Sebastianus Garzonus, Bernardinus de Nebu-*

lenta,

lenta, Andreas Anselminus, & Io: Matthias Veronensis, quibus cum Visitatoribus intra annum esset ius censuræ in delinquentes.

Cùm circa hæc tempora mœnibus & propugnaculis muniretur Patauium, quibuscumque citra miliare extra mœnia ædificijs dirutis, monasterium sancti Ioannis decollati eandem subijt fortunam. Inde factum quod Canonici nostri omnia sacris, suisq. vsibus apta in nostrum D. Mariæ in Vantio cœnobium inferrent. Qua occasione sedatis rebus Templum ac monasterium Canonicorum commodè ampliari cœpit. Quò simul ossa Patrum nostrorum, & Reuerendißimi Episcopi translata in sacellum D. Alexandri Fornarij, quod sancto Io: decollato sacrum, vbi sacra anniuersaria adhuc soluuntur. S. Ioannis Decollati Cœnobiũ destruitur.

Die secunda Maij Dorotheo Ganassonus sufficitur; Visitatores electi Marcus Commendunus, & Hieronymus Salamon. Ingens tunc vniuersæ propemodum Insubriæ imminebat ruina ardentibus quaqua versus bellicis furoribus, spectabanturq. incendia ex vrbe ab ipsis Patribus, qui acerrimos Venetæ Reip. hostes oratione & diuinis precibus in fugam dissoluere conabantur. Ita ludente in rebus publicis fortuna, de Casibus decreta firma esse voluerunt. At quoniam praui frutices quamuis semel excisi, iterum pullulare non desinunt; vix credi potest quantum laboris insumpserint patres, vt resurgentes infaustos palmites non tantùm verbi falce præciderent, sed & ra- M D XIV

radicitùs auerruncarent. Hoc tempore Leo X. Pont. Max: vt aliquid suæ benignitatis documentum Congregationi esset, confirmato Eugenij IV priuilegio, Canonicis nostris confeßionibus addictis auctoritatem in Casibus reseruatis ceteroquin Episcopis tantùm concessam indulsit.

Leonis X Priuilegiũ

LEO PAPA X. *Dilecte fili salutem & Apostolicam benedictionem. Exponi nobis nuper fecisti, quod alias felicis recordationis Eugenius Papa Quartus prædecessor noster Congregationi S. Georgij in Alga cuius Canonicus extitit per solam supplicationis signaturam concessit, quod Sacerdotes dictæ Congregationis in Ecclesijs suis, tam habitis, quam habendis possent omnium & singulorum ad eos concurrentium confeßiones audire, eosque à casibus Episcopalibus absoluere, eisque Eucharistiæ Sacramentum administrare, quod quidem ab eo tempore citra per eos obseruatum fuisse, & continuè seruari dicitur. Verum quia sicut eadem expositio subiungebat in supplicatione prædicta nulla de Concilio Generali & alijs contrarijs facta fuit mentio, & illis non derogatum, à nonnullis dubitatur an gratia ipsa, seu conceßio teneat & valeat, eaque salua conscientia præfata Congregatio vti poßit. Quare Nos tam tuis quam ipsius Congregationis in hac parte supplicationibus inclinati gratiam seu conceßionem huiusmodi tenore præsentium approbantes, & confirmantes, Sacerdotibus eiusdem Congregationis, & eorum cuilibet vt dicto*

Ge-

Generali Concilio, & quibuſcunque alijs non obſtantibus poſſint confeſſiones omnium & ſingulorum ad eorum Eccleſias concurrentium vt præfertur audire eosque à caſibus Epiſcopalibus abſoluere ac eis Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare liberè & licitè valeant, concedimus ipſos Sacerdotes à quibuſcunque cenſuris & pœnis Eccleſiaſticis, ſi quas propterea incurrerint, abſoluimus non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ceterisque contrarijs quibuſcunque.

Datum Romæ apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris die VII Aprilis MDXIV. Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

Petrus Bembus.

Hiſce ipſis comitijs Bernardinus Ganaſſonus, Petrus Bergomenſis, cum Rectore S. Petri Oliueti, fabricæ S. Petri præficiuntur. Opus magnificè incæptum, ob rei magnitudinem & grauiores expenſas lentum fuit; ſed quod compoſitis Venetorum rebus Patres Brixienſes, penes quos omnis ferè erat Societatis noſtræ adminiſtratio, marmore, picturisque tandem abſolutum, Sanctorum reliquijs & precioſa ſupellectili ſic exornarunt, vt non ſine reprehenſione dicterium iactaretur, ei extruendo reliqua cœnobia fuiſſe expoliata. Hoc anno in tabularijs noſtris familiarum deprehendo, quod Cathari in monaſterio S. Mariæ ſcopulis eminenti noſtræ Societatis Viri religioſi Benedictus Muſtus, & Andreas de Catharo, viuerent: S.Maria de Catharo.

qui-

quibus Ioannes Venetus de S. Nicolao etiam nomen dederat.

MDXV *Quinto Nonas Maij denuò Hieronymus Salamonus Congregationi præficitur, Visitatores Bernardinus Ganassonus, & Ioan. Matthias adduntur. Multa circa amictus rationem sancita. Constitutiones nostras quater in cœnobijs quotannis prælegendas, ne quis inscitiæ prætextus esset. Anno ad finem properante, cùm Brixiæ Visitatores propter hostiles excursiones Venetias concedere vetarentur, septimo Cal. Martij D. Georgij Canonici in religionis obseruantia feruentes vnanimi consensu ingressi cellam Dominici Valerij, qui ceteros ætate ac prudentia præcedebat, ipsum loci Visitatorem constituunt.*

MDXVI Francisci Paradisi obitus. *Exacto anno, generalis Præfecturæ dignitas ad Franciscum Paradisum reuoluitur, qui paulò post annis grauis multa rerum præclarè gestarum gloria optimèque de Societate nostra meritus piè ac sanctè vitam clausit. Viri obitum luxerunt nostri, qui è primis nostræ Congregationis maioribus cum seueritate vitam ab omni labe, imo ab omni suspicione incorruptam, ad vltimam ætatem perduxit, decies, & septies Generalis munere innocentissimè perfunctus. Cuius vitam si quis dignè posteritati reliquisset, nec ingenio argumentum defuisset, nec pietati exemplum. Hoc vnum saltem tanti Viri laudibus addere libet, quòd cunctos sui æui Anachoretas æquaret, vel certè antecelleret. Bernardinus Ganassonus huic merito suf-*

ſuffectus, ad quem literas à Capitulo & Clero Cathari die XXVIII *Nouembris in noſtris archiuis inuenio, quæ teſtantur cœnobium D. Mariæ in ſcopulo Cathari extructum primitus fuiſſe noſtrum, ac deinde neſcio qua incuria à Fratribus Minoris obſeruantiæ occupatum. Quas ad vberiorem narrationis fidem ſubtexo.*

Reuerendis in Chriſto Patribus Dominis Bernardino Ganaſſono Generali, & Deputatis Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum tamquam Patribus obſeruandis.

Reuerendi Patres, & Domini ſalutem in eo, qui eſt vera ſalus. Semo zerti gionto de lì à ſaluamento Miſer Pre Ludouico Concanonico noſtro eſſer narrato alle P. voſtre iuxta le lettere à quelle directiue quanto è ſeguito el fato di queſto voſtro luogo deuotiſsimo della Madonna di Gratia. E perche quanto più conſideremo quomo & via queſto zoiello è ſta tratto fuor delle man de quello habito voſtro, alloquale vna volte è ſta dedicato, come appare per publici documenti tanto della Sedia Apoſtolica, quanto etiam di queſta Magnifica Communità noſtra inſieme con il populo noſtro podemo che admirare, conſiderando la prudenza, e maturità delle P. voſtre, lequali dourebbeno eſſer vigilante più toſto conſeruar i logi ſoi come fanno tutte le Religioni del Mondo, cha permetterſe priuar ſine cauſa vno ſi ameno & deuotiſsimo luogo con grandiſſima denigrazione dell'habito voſtro, non podemo cre- Literę Canonicorũ Catharenſium.

der che questo sia intento della Ven. Congregatione, che sono le P. vostre, anzi tegnemo fermamente: considerando i zentil costumi vostri & exemplar vita, che cusi como à quelle è sta tratto dalle man subreptitie: cusi duce veritate quelle attenderanno da recuperarlo. Laqual cosa facilissimamente se puol conseguire quia qui male narrat male impetrat, & quia fraus & dolus nemine ratiocinari debet, hanno le sue razon chiarissime. Primo. Per questa Mag. Communità sto deuotissimo luogo à suis primordijs è sta dedicato alla Congregatione Ven. vostra, zoè à Don Fiorio Oloni & Compagni, & à tutti quelli, che assumeria el habito vostro decorato per stantiare in questo luogo. Deinde la confirmation per la Sede Apostolica della detta dedication à prefato Don Fiorio & compagni tunc cum dicto Fiorio existenti & futuris dell'habito della vostra exemplar Congregatione. Præterea la Congregatione vostra, zoè lo habito vostra hà posseduto questo celeberrimo luogo ab initio suæ fundationis in pacifica possessione, quæ olim fuerit interrupta parui temporis mora pro spolio iniuste & indebite facto per li Frati Minori nuncupati de Obseruantia: tamen per li delegati per la Sede Apostolica super præmisso spolio. La Congregation vostra fo restituta in pristina possessione pacifica. Queste sono le raxon efficacissime, per lequali nissun puol priuar l'habito vostro di questo deuotissimo luogo, maxime trouandosi al presente Don Andrea nostro zentilhomo del habito vostro,

ſtro,ſeruidor delle P. Voſtre,loquale hà deliberato Deo concedente,e le P. Voſtre compir in queſto gratioſo Monaſterio la profeßion dell'habito & Congregatione voſtra appreſſo molti Venerandi Sacerdoti del noſtro Clero habbiando firmißimo propoſito aſſumere lo dito habito como deuotißimo della Madre di gratia, ma deſideroſi del ſo pacifico ſtato eſpectano veder la fin di queſta impreſa. Però Patres obſeruandi pregemo le P. V. con quanta efficacia mai poßibile quelle non voian abbandonar queſta cauſa prima per la reuerentia di Dio & della Madonna de gratia, alla Reuerentia dellaquale in habitu veſtro queſto luogo è dedicato; deinde per non eſſer cauſa à molti venerabil Sacerdoti & exemplar ſecolari chazer dal ſuo optimo propoſito, vedendo le P. V. abbandonar queſto deuotißimo luogo firmiſißime tegnemo per effetti euidentiſſimi eſſer ſta la volontà della Madre de grazia elezer queſto gratioſo luogo ſub nomine habitus veſtri. Adunque le P. V. voran conformarſe con la mente diuina & volontà ſoa. Nu veramente deuotißimi del habito & exemplar Congregation voſtra non manchemo, & non ſemo per mancar in preſtarui tutti i fauori poſſibili per recuperar queſto deuotiſſimo luoco. Et per queſta cauſa queſti giorni mandemo à Roma antedetto D. Andrea con le noſtre directiue al noſtro Monſig. Reuerendiſſ. & a quelli voſtri Padri di S. Saluador in Lauro exortando, & pregando la Sua Signoria Reuerendiſs. & lor Paternità ſe degni circa

la predetta causa far quelle debite prouision se ricercano. Però ancor preghemo le P.V. che quelle virilmente aprenda questa causa & effettualmente far intender la virilità dell'animo vostro circa la defension de questa causa tanto alla Reuerendiß. Signoria del nostro Monsignor, quanto à quelli Venerandi Padri di S. Saluador in Lauro, acciò la soa Sig. Reuerendiss. e so Paternità cognoscendo in effetto lo core e volontà vostre habbiando vna volta la so Sig. Reuerendiss. inteso lo voler nostro con mazor affection possano proceder in questa causa con quella via e modi parerà più expedienti alla so Sig. Reuerendiss. & alle lor Paternitadi recuperar la possesion del detto luogo. Altro non accade solum offerirne ad vota delle P. Vostre, & raccomandarne alle sancte & deuote oration soe.

Cathari Die XXVIII Nouembris MDXVI.
Capitulum Canonicorum
Catharen. & Clerus.
PP.

MDXVII *Ganassono Rectori Generalis Hieronymus Salamonus successor datur. Qui huic additi fuerint Visitatores, quidve ex eo vsque ad Annum MDXXXI in Comitijs sancitum nostram effugit memoriam, cum nulla diligentia istorum temporum Commentarij inueniri potuerint. An. MDXVIII hunc in munere sequitur Ganassonus. Circa hac tempora, cum ex bellorum pernicie, atque incendijs hostium desolatis agris Patauinis Patres huius cœnobij rerum inopia*

pre-

premerentur, supplices rogant Pontificem; vt ijsdem consuleret. Qui prompte Indulgentiam, vt vocant, plenariam concessit, B. Virginis in Vantio S. Ædem de more visitantibus, quorum pietate non parum cænobij egestas subleuata fuit.

Generalis munus adit Petrus Bergomensis. Extinctis odijs hostilibus cùm pacata essent omnia, Leo Pont. Maximus in Serenissimam Venetorum Rempublicam propensus suo Nuncio tunc Episcopo Cremonæ commisit de sanctissimo viuendi ritu Laurentij Iustiniani ProtoPatriarchæ Veneti, eiusque miraculis diligenter inquireret. MDXIX

LEO PAPA X. *Venerabilibus fratribus Polan. nostræ, & Apostolicæ Sedis Nuncio, & Cremonensi, Episcopis Venetijs commorantibus. Venerabiles fratres salutem, & Apostolicam benedictionem. Alias sicut accepimus tempore felicis recordationis Sixti Quarti prædecessoris nostri; instantibus dilectis filijs Duce & Dominio Venetiarum, processum fuit in Vrbe ista ad generalem inquisitionem famæ sanctitatis, & miraculorum Beati Laurentij Iustiniani, olim Patriarchæ Venetiarum, & eiusmodi inquisitio Romam missa, quæ quoniam incendio quodam, quo quamplurima scripta periere, vt dicitur combusta est, Dux & Dominium præfati, ac Venerabilis frater Patriarcha, & Clerus Venetiarum, nobis sæpius instantissimè supplicarunt, vt vellemus mandare eamdem inquisitionem iterum fieri, ac etiam in forma* Leonis X diploma pro examine miraculorum B. Iustiniani.

ma-

magis speciali, & probante, vt moris est in similibus, itaquod constito legitimè de sanctitate vitæ, & miraculis, ceterisque virtutibus dicti Beati Laurentij seruatis seruandis postmodum ad Canonizationem ipsius procedere, eumdemque Catalogo Sanctorum adscribere possemus. Nos moti, cum illorum supplicationibus, tum quadam informatione hac de re facta, & per eundem Patriarcham nobis missa, ac ijs quæ de doctrina, & vitæ sanctitate ipsius crebro dicuntur per graues viros habito super hoc Venerabilium fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium maturo consilio & deliberatione, fraternitati vestræ, de qua in his, & alijs plurimum in Domino confidimus per præsentes committimus, & mandamus, vt constito summariè de præmissis, ac de vita, moribus, & fama, humilitate, continentia, charitate, patientia, ceterisque virtutibus eiusdem Beati Laurentij Patriarchæ, & miraculis, quæ isthic eo intercedente operatus est, & quotidie operatur Altissimus, Vos per Generalis inquisitionis modum diligentissimè informetis, & si per Generalem huiusmodi inquisitionem vobis videbitur, & constiterit, super quo vtriusque vestrum conscientias oneramus, probationes esse tales, vt per eas possit ad specialem inquisitionem procedi, & deueniri; Nobis aliter non consultis, cum de doctrina, fide, & Religione vestra plurimam in Domino fiduciam habeamus, & in alijs arduis experti simus ad specialem super præmissis inquisitionem deuenia-

nia-

niatis, articulisque, & interrogatorijs datis, promotoreque fidei adhibito, citatione legitima præcedente testium productorum iuramenta recipiatis, & iuxta interrogatoriorum & articulorum formam examinare diligenter curetis, ac eorum dicta in ſcriptis fideliter redigi mandetis, vtraque ac monumenta recipiatis, quæ ad negotium huiuſmodi facere videbuntur, omniaque alia accuratiſſimè perſcrutemini, quæ & neceſſaria, & opportuna eſſe, & ad omnem, & plenam huius rei ſcientiam facere cognoueritis, quæ iuncta in ſcriptis fideliter redacta ſub veſtro ſigillo clauſa ad nos mittetis, vt ad Dei laudem, & Eccleſiæ ſuæ ſanctæ exaltationem diuina inſpiratione illuminati, quæ Eccleſiam ſuam errare non ſinit, vna cum fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus quid faciendum ea in re ſit deliberare poſſimus. Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis conſuetudine, aut ſtylo, ceteriſque contrarijs non obſtantibus quibuſcumque.

Datum apud S. Petrum ſub anulo Piſcatoris die XI Aprilis MDXIX. Pontificatus noſtri Anno ſeptimo.

Bembus.

Petro Bergomenſi Hieronymus Peſna Veronenſis ſucceſſit. MDXX

Hieronymus Salamon Generalis eligitur, quo tempore Cal. Decembris LEO X. *Sum. Pont. obijt.* MDXXI

Quinto Ianuarij Hadrianus VI calcſii quàm potius MDXXII

tius humanò ausu summam rerum sacrarum dignitatem est adeptus. Et Salamon successorem habuit Petrum Marinum Brixiensem. Senatus Venetus, ut erga Romanum Pontificem pietatem publicam testaretur, gratulationis munus exequendum decernit. Oratores vero Bononiam cum peruenissent, lue pestilenti in Italiam passim grassante in patriam rediere. Insula Rhodo in die Natali Domini nostri à Turcis capta, Equitibus Hiesolymitanis Melita Insula in mari Siculo Sedes imposterum à Carolo V. Imp. aßignatur.

Cum iam vigilantiam LVDOVICI *Barbi S. Iustinæ Congregatio Patauij pristino splendori restituta in dies incrementa sumeret; succrescebat paulatim cum fortuna animorum ardor. Hinc Brixiæ orta denuò nobiscum contentio de præcedentia, cumq. Sixti Quarti Pontificis rescripto Anno* M CCCC LXXX *Roma transmisso parum acquiescerent, Ciuitatis Rectores, ut bono publico consulerent, Serenissimi Senatus Veneti hac de re sententiam postulant. Quibus ita responsum fuit, Duce sapientissimo Antonio Grimano, qui Leonardo Lauredano successerat.*

Ducis Veneti literæ pro nostrorũ prærogatiua.

ANTONIVS GRIMANVS *Dei gratia Dux Venetiarum &c. Nobilibus & sapientibus Viris Marco Lauredano de suo mandato Potestati, & Victori Michaeli Capitaneo Brixiæ fidelibus dilectis salutem, & dilectionis affectum. Per vostre de* XXVIII *del passato hauemo visto quanto desiderate di intendere*

dere per sedar ogni controversia che potesse occorrere nelle processioni. Il modo che si serua in questa Città nostra. Sappiate che altre volte per simil causa fu deliberato che fosse seruato l'ordine infrascritto, qual Voi farete osseruare de lì ad vnguem, facendo registrar l'infrascritte lettere in quella Cancellaria vostra.

Primò Fraternitas Verberatorum. Series processionum Venetijs.

Fratres Iesuati.

Fratres S. Sebastiani.

Fratres S. Mariæ Gratiarū Ordinis B. Hieronymi.

Fratres S. Mariæ Cruciferorum.

Fratres S. Mariæ Seruorum, & S. Iacobi à Iudaica.

Fratres S. Mariæ Carmelitarum.

Fratres S. Stephani Ordinis Heremitarum S. Augustini.

Fratres Minores, tam Obseruantiæ, quàm Conuentuales.

Fratres Prædicatores, tam Obseruantiæ, quàm Conuentuales.

Canonici Regulares S. Saluatoris, & S. Antonij Congregationis de Scopetto.

Canonici Regulares S. Spiritus Ordinis S. Augustini.

Canonici Regulares S. Mariæ Charitatis Congregationis Lateranensis Ordinis S. Augustini.

Monachi S. Helenæ, Congregationis S. Petri Oliueti.

Monachi S. Ioannis Baptistæ, Ordinis Camaldulensis.

Monachi S. Georgij Maioris, & S. Nicolai de Litore Ordinis S. Benedicti, Congregationis S. Iustinæ Cassinensis.

Canonici S. Georgij in Alga, & S. Mariæ ab Horto.

Congregationes numero nouem Sacerdotum Secularium.

Capitulum Ecclesiæ Cathedralis.

Capitulum S. Marci.

Serenissimus Princeps cum vniuerso Senatu.

Datum in nostro Ducali Palatio die xv. Iunij Indictione x. An. M D XXII.

Hoc anno pridie Cal. Septembris Summus Pontifex Hadrianus VI Præposituram sancti Ioannis Baptistæ in Villa Baldariæ Ordinis Humiliatorum Diœcesis Vicentinæ vniuit cœnobio nostro sancti Rocchi Vicentiæ.

MDXXIII *Petrus Bergomensis denuo Generalis eligitur, quo Anno Nonis Maij* GRIMANVS *Dux senectute confectus interijt, cui ad Reipublicæ Venetæ sedem* ANDREAS GRITTVS *sufficitur. Eodem anno pariter Hadrianus Pontifex vita excessit, eique* XIV *Cal. Decembris* IVLIVS *Mediceus Cardinalis Pontifex Max. subrogatur, qui* CLEMENTIS *VII titulo cum splendore familiæ, auctoritate, atque concepta de se apud omnes eximia opinione virtutis, aditum sibi ad amplissimum inter mortales dignitatis gradum struxisset; viuæ vocis oraculo Priuilegia nostra hisce literis confirmauit.*

FRAN-

FRANCIOTTVS *Miseratione Diuina sanctæ Mariæ in Cosmedin, S. R. E. Diaconus Cardinalis* VRSINVS, *Vniuersis, & singulis, has præsentes nostras inspecturis, lecturis, pariter & audituris salutem in Domino sempiternam. Noueritis, qualiter pridie, que fuit die quarta mensis Decembris millesimo quingentesimo vigesimo tertio. Venerabilis Pater D. Hieronymus de Pesena de Verona Prior Ecclesiæ sancti Saluatoris de Lauro de Vrbe, Congregationis sancti Georgij in Alga Venetiarum constitutus in Palatio Apostolico genibus semper flexis coram sanctißimo Domino nostro Domino Clemente diuina prouidentia Papa Septimo, in Camera suæ sanctitatis, in nostra, multorumq. Prælatorum præsentia, pedes suæ Beatitudinis deuote deosculatus fuit, & postea nomine dictæ Congregationis dictam Ecclesiam sancti Saluatoris præfati, totamque Congregationem prædictam suæ sanctitati humiliter commendauit, confirmationem quoque omnium, & singulorum priuilegiorum, ac indultorum Congregationis præfatæ non obstantibus Concilijs, ordinationibus, alijsque in contrarium facientibus quibuscumque, petijt. Itaque sanctissimus Dominus noster iustæ, & honestæ præfati Prioris petitioni aures clementiæ suæ præbens, omnia, & singula priuilegia, & indulta dictæ Congregationis, ac omnia in eis contenta, fauorabiliter, benignéque viuæ vocis oraculo confirmauit, & roborauit. Voluitque hanc suam confirmationem, tam in iudicio, quàm ex-*

Clemens VII Priuilegia nostra confirmat.

tra, plenam, & indubiam fidem facere, omni exceptione remota. Præsentibus ad omnia hæc semper Reuerendißimo in Christo Patre Domino C. Episcopo Prænestin. S.R.E. Cardinali de Monte, & Reuerendißimo F. Cardinali Armellino S.R.E. Camerario, multisque etiam alijs, & quia de huiusmodi sua confirmatione, ac roboratione, sic vt præfertur facta, nostris patentibus literis, totiens quotiens opus fuerit, fidem indubiam faceremus viuæ etiam vocis oraculo nobis commisit. Requisiti itaque à præfato Domino Priore, vt de præmißis in executione mandati sanctitatis suæ fidem faceremus. Iccirco ad perpetuam rei memoriam patentes has nostras per Secretarium nostrum de commissione nostra scriptas, manu nostrà propria subscripsimus, ac soliti sigilli appensione communiri iussimus.

Datum Romæ, ex Ædibus nostræ solitæ residentiæ, sub Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo vigesimo tertio, die vero quinta mensis Decembris, Pontificatus præfati Sanctissimi Domini nostri Domini Clementis diuina prouidentia PP.VII. Anno primo.

Ita est F. Cardinalis Vrsinus manu propria.

I. Hieronymus de Mondauio
de mandato.

Pestis Bononiæ nostris grauis.

Summi Pontificis benignitate patribus iam insigni Priuilegiorum cumulo exhilaratis, en cæli grauitas vexante agros Bononienses lue pestifera, vrbis Decurio-

riones, vt recenti malo statim occurrerent, suburbanum sancti Gregorij cœnobium valetudinario aptum censentes, patribus imperant, necessitati & publico ciuium commodo cedant. Hi verò damna, habitationes commodas, ceteraq. loci priuilegia obtendentes, se initio excusare. Illi denuò Legati auctoritate instant, neque vllis precibus à priori instituto dimouentur. Patres itaque paucis post diebus in sancti Syri locum angustum, incomptum, se transferunt. Hic postquam domuncula aliquandiu contenti substitissent, sopito malo Decuriones tanti obsequij memores vicinum in vrbe Ghisleriorum locum ijs assignarunt, additis decem librarum millibus, annuoq. insuper censu pro extruendo ampliori ædificio. Hisce subsidijs, ære etiam partim ex largitione piorum, partim ex ædibus in vrbe Bononiensi prædijsq. diuenditis corrogato cœnobium cum Templo splendidum breui è fundamentis constructum fuit. S. Syri autem ædes concedente Pontifice deiecta, defunctorum ossibus ceterisque eius ornamentis in nouam ædem translatis: fundum sancti Geruasij Moniales compararunt in vsum priuatorum domiciliorum; precium vero nostri in prædium Edesim conuerterunt. Templum vnico fornice subsistit, qui columnis corinthijs innititur. Interiori superliminari Eugenij IV Pont. Max. effigies marmorea cum elogio enitet. Præter aram maiorem penicillo Dionisij Belgæ Guidi Reni magistri; vtrinque inter columnas quatuor aliæ minores Ludouico, & Anniba-

S. Gregorij Templum.

lis

lis Caracci, Iulij Massarij, Procbacini, & Valesij pi-ćturis insignes, è quibus vna sancto Syro sacra penicillo celeberrimi pictoris Ioan. Francisci Barberij, vulgo Sguerzin da Cento. Organum hic suaui harmonia gratum: reliqua supellex sacra splendida est, vsui & pompæ parata. Hæc ædes postea die XV *Iunij* MDLXXXVI *ab Episcopo Populoniæ & Massæ Vicentio Casalio dicata fuit Deo in honorem D. Gregorij Magni, & sancti Syri. Situs populi frequentiam conciliat. Nec desunt qui diuinis officijs piorum desiderijs satisfaciant patres. Ex duodenis namque Canonicis qui vtriusque iuris studio se dicarunt, pars audiendis confessionibus, pars musicæ animum applicat. Nostro æuo inter eos in vtroque iure publica eruditionis insignia in Gymnasio Bononiensi meruerunt Paulinus Nardus Bononiensis, Ioan. Iacobus Auantius Ariminensis, Gregorius Geordius Romanus, et Martius Cerchiarius Vicentinus; Odoardus Lodius Bononiensis præterea summis Philosophiæ honoribus insignitus ad publicum docendi munus aspirat. Commodum hic etiam domicilium est. Cœnobium angustiori loco, sed structura & elegantia insigne. Peristylia duo cum cisternis & suis ambulacris, Triclinium amplũ, & cubicula hospitibus grata. Hypogæum magnificum, vbi preciosa vina alba asseruantur, in eademque contignatione culina & cœnacula. Scala laxa & aperta qua ad sublimiores porticus & thalamos itur; nec quidquam præter hortum hic iure desideraueris.*

Vil-

Villas habet amœnissimas, Edesim quinto ab urbe lapide; Arzelam octauo: in vicinis collibus prædia; Itemque in urbe varia domicilia, & varia loca, è quibus prouentus necessarij suppetunt.

Anno proximo Hieronymum Salamonem subrogat. Hilaritatis plurimum nobis tunc attulit Clementis VII decretum, quo auctoritate publica IVSTINIANVM *nostri Ordinis apicem inter Diuos retulit.* MDXXIV

CLEMENS PAPA VII. *Venerabili Fratri Antonio Patriarchæ Venetiarum. Venerabilis Frater salutem & Apostolicam benedictionem: Illius qui semper in sanctis suis mirabilis est, vices licet immeriti gerentes in terris, pijs fidelium, præsertim Ducum & Nobilium votis, quæ ad Dei laudem, & gloriam ac sanctorum venerationem cedere dignoscuntur, libenter annuimus, eoque fauoribus libenter prosequimur opportunis: Exposuit nobis nuper dilectus filius Marcus Foscarus Dominij Venetiarum Orator ad nos destinatus pro parte dilecti filij Nobilis Viri Andreæ Gritti Ducis, & Dominij Venetorum huiusmodi, quod licet ex processu super Canonizatione Beati Laurentij Iustiniano de mandato felicis recordationis Sixti Papæ Quarti prædecessoris nostri, ad tunc Ducis, & Dominij Venetorum instantissimas preces habito, & ad Romanam Curiam transmisso verisimiliter credi possit, omnia quæ ad ipsius Beati Laurentij Canonizationem necessaria erant, tunc plene, ac sufficienter probata fuisse, tamen cum processus* Clem. VII Laurentiũ Iustinianũ inter Diuos enumerat.

ip-

ipse casu quodam igne crematus fuisset, piæ memoriæ Leo Papa Decimus etiam prædecessor noster ad tunc Ducis, & Dominij Venetorum huiusmodi supplicationem, eius tunc Nuntio, & bonæ memoriæ Episcopo Cremonensi, tunc in humanis agenti in Ciuitate Venetiarum commorantibus, de Venerabilium fratrum suorum, de quorum tunc numero eramus consilio per suas in forma breuis literas commisit vt ad inquisitionem negotij Canonizationis huiusmodi procederent, qui cum ad inquisitionem huiusmodi procedere cœpissent, ac prædictus Leo prædecessor sicut Domino placuit, fuisset vita functus, recolendæ memoriæ Hadrianus Sextus similiter prædecessor noster ad supplicationem Oratorum prædicti Dominij Venetorum, qui ad Sedem Apostolicam pro præstanda sibi obedientia destinati fuerant; Tibi (Frater Patriarcha) & Venerabilibus Fratribus Thomæ Feltrensi Nuntio Apostolico, & Paulo Nemosiensi Episcopis per suas in forma Breuis literas mandauit, vt processum Canonizationis alias inchoatum prosequi deberetis, ac si dicti Leonis Papæ literæ sup. directæ fuissent. Cum autem præfatus Hadrianus prædecessor noster dicto processu minime absoluto, fuerit vita functus, & processus huiusmodi non ita de facili valeat expediri, ac idem Marcus Orator pro parte Ducis, & Dominij prædictorum, nobis humiliter supplicauerit, vt pro æterni Regis laude, & gloria, ac ipsius Beati Laurentij Confessoris reuerentia, necnon Ecclesiæ de-

core,

core, & Catholicæ fidei splendore, & populorum dicti Dominij deuotione, liceat singulis annis in die, qua dictus Beatus Laurentius migrauit ad Dominum, Festum, & Officium de vno Patriarcha Confessore, cum Oratione vnius Episcopi Confessoris sub nomine eiusdem Beati Laurentij Patriarchæ in tua, & alijs Ecclesijs dicti Dominij Venetorum ab omnibus celebrari. Nos qui fideles quoscunque ad Sanctorum Dei venerationem, ac iugem erga eos deuotionem prout possumus libenter excitamur, cum ad præsens alijs grauibus præpediamur impedimentis, & negotijs, Canonizationisque huiusmodi negotio intendere non valeamus, ipsorum Ducis, & Dominij deuotis supplicationibus inclinati, vt tam in tua Patrarchali (cuius ipse Beatus Laurentius Patriarcha fuit) quam in quibusvis alijs Cathedralibus, etiam Metropolitanis, ac Collegiatis, ac Parochialibus quorumcunque locorum, etiam Religiosorum Ecclesijs totius Dominij Venetorum officium in memoriam eiusdem Beati Laurentij Patriarchæ de vno Episcopo, & Confessore, sub nomine eiusdem Beati Laurentij annis singulis die, qua migrauit ad Dominum, celebrari ac in eorum Missis, & Matutinis, ac Vesperis commemoratio sub nomine Beati Laurentij Patriarchæ recitari possit ab omnibus, qui illud celebrare, & recitare voluerint, & eius Imago in Ecclesijs, siue Christi fidelium personarum domibus, depingi (sine tamen Diademate, & non tamquam Canonizati, sed tamquam

Beati) liberè, & licitè valeat, auctoritate Apostolica tenore præsentium licentiam & facultatem concedimus, non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrarijs quibuscunque. Volumus autem quod præter præmissa dictus Beatus Laurentius Cathalogo Sanctorum ascriptus minime censeatur.

Datum Romæ apud S. Petrum sub Anulo Piscatoris die XVIII ...... M D XXIV. Pontificatus nostri Anno primo.

Idem quoque Pontifex XXI *Februarij* M D XXIV *petentibus Patribus reuocat quæcunque Confessionis iura Canonicis, & Patribus nostræ Societatis à Sede Apostolica hactenus concessa, & in posterum concedenda in ea parte dumtaxat, in qua Priuilegijs nostris contraueniunt, pœnis iniunctis. Hoc anno* Ordo Clericorum *Regularium quos Theatinos vocant instituitur à Petro Carapha, qui deinde fuit Papa Paulus IV. & anno sequenti Capuccinorum Ordo inchoatur.*

M D XXV *Rei benè gestæ memoria rursum Hieronymus Pesna ad Generalis adsciscitur munus. cui Petrus Bergomas*
MDXXVI *Anno* M D X X V I *suffectus est, quo tempore integram cœnobij sancti Iuliani possessionem obtinuimus.*

Cœnobij S. Iuliani descriptio. *In via Flaminia ad vrbis Ariminensis portam sancti Iuliani nomine insignitam non longe à celeberrimo Tiberij Augusti ponte locus hic, sedes olim Mona-*

na-

nachorum Cassinensium, prouentibus amplis, & tricenis beneficijs Ecclesiasticis locuples, Abbatiæ titulo longo tempore claruit: in cuius rei memoriam, adhuc mitra gemmis picta, & auro, cum argenteo pedo in sacrario asseruatur. Templi magnificentiam auget marmoreus D. Iuliani Martyris tumulus, quem anno C M L X I *ad hasce oras maris vndis diuinitùs delatum accepimus. Diui huius tutelaris historiam, & venerandi monumenti apertionem D. Vicentius Santinus è nostris Canonicis religiosissimus testis oculatus diligenter conscriptam vulgauit. Cœnobium ad seculi eius morem & Monachorum commoda exstructum, publicis Italiæ calamitatibus corruit, & ad commendatarios prælatos translatum ad nostros demum peruenit. Patres vero magna cura omnia ad nitorem reduxere, eorumque auspicijs depressa hactenus cœnobij fortuna paulatim attolli cœpit; adductis aliunde colonis diligenti agrorum cultura, vberior annona prouentus auxit. Hinc maiores nostri ingenti animo primum nouam ædem erigere cogitant, quæ diuini cultus dignitati, & Congregationis splendori responderet. Anno itaque* M D L I *die* X X V *Augusti varia precum solemnitate iactus fuit à Lactantio Fosco Vicario Episcopi Ariminensis D. Parisini de Tolentino primus fundamenti lapis. Opus acri studio susceptum breui tempore absoluitur. Templum hoc patens, concameratum, sacellis vtrinq. dispositis. Martyris Iuliani corpus sub Ara maxi-*

ma est prospectu pictura Pauli Veronensis artificiosè ornata, quæ fornice tegitur. Sinistra parte ingredientibus chorus est, dextra organum auro variatum. In sacelli columnis laterit ijs sacræ reliquiæ seruantur, in primis de corona Saluatoris nostri spina est, & sanctæ Luciæ digitus. Reliqua sacella Aras pigmentis auroque fulgentes ostentant. Iungitur templo sacrarium, & cœnobium prisci operis, quod paulatim ad elegantiorem, qua nunc spectatur, formam reducere tentarunt. Extremam operi manum addidit nostra ætate D. Gabriel à Fonte Collegij Theologici apud Patauinos Doctor, morum integritate, & in publicis rebus solertia præcipuum Societatis nostræ ornamentum, qui loci præfecturam gerens, primus sacram ædem varia supellectili & præcipue argentea instruxit, iuxtaque ad cœnobij ornatum omnem curam conuertit. Claustrorum præterea columnas ad elegantiorem ordinem reduxit, areamque pauimento lateritia strauit. Superiorem contignationem ambulacris nobilissimis ornauit, quæ peristylia ambiunt, atrium insuper ante triclinium, sublime, lucidum aperuit, cuius portæ ex lapide ad veras architecturæ rationes compactæ spectantur. Inde via bipatenti accessus, hinc ad hospitum cubicula, nouiter extructa, quibus vicina est Bibliotheca; hinc ad chorum, & ad cochleas, quibus ad inferiora descenditur. Aditus etiam alter est ad tres elegantissimos thalamos, quorum prior hyeme Canonicis pro triclinio est, alij duo

ex-

excipiendis prælatis. Ex aduerso via patet ad officinas, & penum, sub quo cella vinaria, & crypta vinis ab æstus iniuria conseruandis aptissima. Superiorem item contignationem, vbi patrum cellulæ. Agros antea horrentes mira culturæ diligentia exiguo temporis spatio pene hortos fecit. Colonorum ædes restaurauit, vineas, diuersasque arbores plantauit. In summa, cænobij opes eius labore, & industria plurimum creuere. Disciplinæ quoque studiosissimus iuuenes humanioribus disciplinis applicuit, seniores confeßionibus, quorum vnus in hac æde animarum curam gerit. Adeò locus iste elegantia, sacris exercitijs, prouentibus, patrum comitate, & viuendi honestate reliquis huius vrbis cænobijs nihil cedit. Ex quo optimi viri societatem nostram egregiè illustrarunt. Prædia poßidet in vico Sauignano, Castrum vulgò dell'Abbà cum molendinis, & ædiculam D. Virginis de Scala prope vrbis portum, cui hæc præscripta. D. Virgo della Scala.

ÆDEM HANC D. O. M. SVB TITVLO B. VIRG. MARIÆ A' SCALA DICATAM D. GREGORIVS MAFFONIVS BONON. ABBATIÆ, ET PAROCH. ECCLESIÆ S. IVLIANI IN SVBVRBIIS CIVITATIS ARIMINI PRIOR EX PROPRII COLLEGII PIORVMQVE ELEEMOSYNIS ERIGENDAM A' FVNDAMENTIS CVRAVIT. ANNO DOM. MDCXI.

Varijs insuper adhuc priuilegijs gaudet, inter quæ Nundinarum quas ad D. Iuliani Festum magno concursu negotiatores quindenis diebus continuarunt.

Ve-

Verum magno iam nostrorum detrimento hæ post longas contentiones, lite nondum diremta, intra vrbem redactæ.

MD XXVII *Suffectus est Hieronymus Salamonus in tuendis Priuilegijs & immunitatibus nostris acerrimus defensor, eoque procurante apud Serenißimum Senatum decretum est: quod Cœnobium S. Petri Brixiæ, eiusque loca fruerentur immunitate, exemptione, & priuilegijs suis essetque liberum ab omni solutione vectigalium omnium vt in hoc Serenißimi Principis benignißimo diplomate patet.*

Ducis Veneti literæ. ANDREAS GRITTI *Dei gratia Dux Venetiarum, &c. Vniuersis & singulis Nobilibus, & sapientibus Viris de suo mandato, Potestatibus, & Capitaneis Brixiæ, ceterisque Rectoribus, & Iusdicentibus totius agri Brixiensis, seu Magistratibus quibuscunque huius Vrbis nostræ Venetiarum, & alijs quibuscunque spectat, seu in posterum spectare poterit, & tam præsentibus, quam futuris, ad quos præsentes nostræ peruenerint, fidelibus dilectis salutem, & dilectionis affectum. Notum vobis esse volumus quod in Concilio nostro de triginta vigore partium captarum in Concilio nostro Rogatorum sub die* x *Iunij, &* xxix *Septembris proximè decursorum super cognitione immunitatis, & exemptionis prætendentium non teneri ad solutionem Datiorum spectantium Dominio nostro, hodie posita, & capta fuit pars tenoris infrascripti, videlicet. Quod Priuilegium sancti Petri in*

mon-

monte, membri S. Petri in Oliueto Brixiæ, vt in actis Cameræ phiscalis Brixiæ sub rubrica de exemptione Mendicantium continetur, confirmatum etiam per Sereniß. Maius Concilium Inclitæ Ciuitatis Venetiarum de Anno M CCCC LXXXIV, *necnon per Excellentiß. Concilium Rogatorum de Anno* MDXVII *auctoritate Concilij nostri præfati de triginta in executione partium Concilij Rogatorum* X *Iunij, &* XXIX *Septembris proximè decursorum confirmetur, & approbetur prout iacet, & stat; Habeatque dictum Monasterium siue S. Petri pro eo, plenariam & omnimodam exemptionem, immunitatem, & franchitatem, sitque exemptum & immune ab omni solutione Pedagij, Gabellæ, & Datiorum omnium quorumcunque tam per Ciuitatem Brixiæ, quam per districtum, & extra, de omnibus, & quibuscunque rebus suis pro victu, & vestitu, ac pro affictibus, & prouentibus omnium, & quorumcunque locorum suorum, necnon pro fabricis, & ædificijs eorumdem, & in eâ libertate, & exemptione, & immunitate conseruetur, quas semper, & continuis temporibus dictum Monasterium consequutum est. Quarè cum prædicto Concilio Vobis, & vestrum cuilibet mandamus vt partem prædictam, & omnia in ea contenta obseruetis, faciatisque ab omnibus inuiolabiliter obseruari; Et hoc fecimus sic instante Reuerendo Domino Dum Oliuerio Procuratore Monasterij S. Petri in Olueto Brixiæ cum D. Aurelio Arbusano Doctore*

Ad-

Aduocato suo ex vna, & præsentib. Dominis Aloysio de Noali Doctore, & Francisco Michaele Aduocato nostris Phiscalibus, qui visis scripturis responderunt quod fiat Ius ex altera. Has autem nostras ad futurorum memoriam, registratas præsentanti restituite.

Dat. in nostro Ducali Palatio die XVI Martij, Indictione X. MDXXVII.

Roma à Barbonio occupata. *Hoc anno pridie Nonas Maij Roma à Borbonij exercitu capta, incredibili sæuitia militum omnia sacra ac diuina miserrimè discerpta, cœnobium nostrum S. Saluatoris in Lauro, nemine è nostris trucidato, aut offenso, Germanorum militum sedes, penitus deuastatum fuit. Tandem asperis conditionibus pace composita Summus Pontifex amplißimis literis Indulgentiam plenariam illis concessit, qui Ecclesiam sanctæ Mariæ in Vantio Patauij inuiserent.*

MDXXVIII *Hieronymus Pesna Generalis eligitur, quo tempore Rector S. Iuliani Arimini, defuncto Rectore Ecclesiæ S. Martini de Bordulocho D. Hieronymo, dictam Ecclesiam cum prouentibus D. Ludouico de Pontolio Canonico nostro tradidit.*

MDXXIX *Hieronymo Pesnæ succeßit D. Donatus Planerius, qui Congregationis nostræ vt alias rebus egregiè peractis, patria, moribus similem Stephanum de Prouaglio sui officij administratorem habuit.*

MDXXX *Extincta quæ videbatur Benedictorum Brixiensium de prærogatiua hic repullulauit contentio. Sed eam*

eam repreßit Sereniſſimi Principis Veneti prouidentia, qui ſub indignationis pœna Anni M D X X I I *Reſcripto omnino ſtandum præcipit.*

ANDREAS GRITTI *Dei gratia Dux Venetiarum, &c. Nobilibus, & ſapientibus Viris Chriſtophoro Capello de ſuo mandato Vicepoteſtati, & Antonio Iuſtiniano Capitaneo Brixiæ, & ſucceſſoribus ſuis fidelibus dilectis ſalutem, & dilectionis affectum. Altre volte eſſendo qualche altercatione tra quelli Religioſi circa il precedere nelle proceßioni ſi fanno de lì, dichiaraßimo l'ordine ſe oſſerua in queſta Città noſtra: Commandaſſimo che il medeſimo ſi doueſſe oſſeruare de lì come è conueniente, ſi come appare per noſtre lettere de dì* X V *Giugno* M D X X I I, *la copia della quale ſarà à queſte incluſa; Et perche intendemo detto ordine ſeruarſi da cadauno altro, ſaluo dalli Monaci di S. Giorgio Maggiore, li quali non vogliono dar il loco alli Canonici di S. Maria dell' Horto, giuſto eſſo ordine, il che è cauſa di ſcandalo, e mormoratione in quella Città. Però n'è parſo per le preſenti replicarui, che dobbiate fare al tutto oſſeruare detto ordine ſenza contradizione alcuna. Amonendo li detti Monachi à contentarſi del ſuo luoco, perche altrimenti ſaremo aſtretti à far prouiſione, che ſarà d'ignominia ſua. Has autem litteras regiſtrari facite in iſta Cancellaria ad ſucceſſorum veſtrorum memoriam, & regiſtratas præſentanti reſtituite.* Ducis Veneti literæ.

Datum in noſtro Ducali Palatio die X X I I I,

Septembris, Indictione IV. An. MDXXX.

MDXXXI *Controuersia sublata, Patres Congregationis Præsidem nominant Philippum Stancharium de Monticello Brixiensem, Virum doctrinæ fama clarum, qui Summo Pontifici Alexandro VI à sacris confessionibus fuerat. Cuius opera concessus noster varijs commodis fuit locupletatus. Is nempe à Summo Pontifice integrum nobis Romæ prædium prope hortos olim Salustianos impetrauit, cui à delicijs & amœnitate nomen Paradisi inditum. Illud fati violentia sublatus Baptista Vrsinus Cardinalis Congregationi nostræ legauerat. Sedes vero Apostolica veluti Cardinalis hæres omnia eius bona ad se spectare censuit: Pontificis tamen benignitate hodie etiam eo prosperè fruimur. Visitatores electi fuerunt D. Hieronymus Pesena, & D. Stephanus Proualius.*

MDXXXII *Die XXII Aprilis Donatus Planerius Generalis eligitur, Visitatores D. Philippus de Monticellis, & D. Anselmus Veronensis. Decretum fuit per comitia, quod nostrorum Priuilegiorum fierent exemplaria in omnibus nostræ Congregationis cœnobijs, & quod constitutiones nostræ reformarentur. Patres nostri Bononienses, qui cœnobium extra mœnia vrbis incolebant, maiori vitæ commodo ac pietatis exercitatione, vt ciuium necessitati inseruirent, in medium ciuitatis ad Ecclesiam S. Syri se transferunt, vbi magnis expensis cœnobium satis splendidum extruxerant, mutato Diui tutelaris nomine in S.* GREGORII

No-

NOVI venerationem frequenti populi confluxu celebrem, quod die v. Martij factum ostendunt Clementis VII Sum. Pont. literæ, quibus prioris cœnobij immunitates amplißimè corroborantur. Quod etiam vberrime ostendit decretum Illustrißimi Marci Antonij Francioti Proth. Apost. vtriusque signaturæ Sanctissimi Papæ referendarij, & Curiæ Apostolicæ Generalis auditoris, editum Romæ in topographia Cameræ Apostolicæ An. M DC IV, vbi Compendium amplissimi Priuilegij Pauli III insertum legimus. S. Gregorij cœnobium priuilegijs munitum.

Hoc ipso anno Abbatiam S. Brigidæ Brixiæ Illustriß. Comitis & Domini Anguillariæ ex Dominis Vrsinis dono S. Petri cœnobio adiectam habemus. Hoc ferme tempore primum è nostris eligi sex patres cœperunt, quos Definitores dicimus, quorum est cum Generali & Visitatoribus, Nouem Patrum titulo, rerum nostrarum statum accurate tueri. Mense Septembri variæ inter Patres factæ fuerunt mutationes à Rectore Generali, & Visitatoribus cum Deputatis sancti Georgij in Alga. Abbatia S. Brigidæ S. Petri cœnobio vnita. Patrum Nouē prima electio

Aucto in dies Brixiensium nostrorum numero summa rerum ad ipsos continuata veluti serie tendere videbatur. Hoc namque Anno die v. Maij Leo Bugatus huius loci Generalatus honore affulsit, Visitatores electi D. Donatus de Planerijs, & Benedictus Vgo Patauinus. Sub pœna sancitum fuit, ne insignia alicuius Prætoris seu cuiuscunque nobilis non affige- M D XXXIII

rentur parietibus intra, vel extra templum. Et in congressu nouem Definitorum IX. *Decembris excommunicatio promulgatur contra eos, qui deponerent falsas querelas, aut falsa contra proximos testimonia, itemque in eos, qui dolum, vel fraudem in ferendis suffragijs committerent.*

M D XXXIV. *Bugatus ne suis nimium fauere Brixiensibus videretur, officio excedens die* XX *Aprilis Benedictum Vgum Patauinum sibi subrogat: Visitatoribus electis Anselmo Veronensi, & Leone Bugato. Capitulum approbauit facultatem fabricandi Ecclesiam S. Petri Leoni Bugato concessam. Et in congressu Definitorum sub die* III. *Ianuarij cum presbyter Marcellus Prothonotarius Apostolicus obtulisset Monasterio S. Mariæ ab Horto beneficium Gemellæ, & cœnobio S. Mariæ in Vantio Pataui beneficium S. Mariæ de Marostica, constitutum fuit, inter nostros recipiendum eius filium, cum ætas & mores id permitterent. Quo tempore Clementi VII defuncto, Farnesius Pauli III titulo in D. Petri Sedem successit.*

Beneficiũ Gemellæ S. Mariæ ab Horto vnitum.

M D XXXV *Cum Benedictus Vgo non minori animi candore, quàm vitæ modestia rem nostram administrasset, Maximo Vicentino suis meritis hanc dignitatem conferendam impetrauit* XII *Aprilis. Visitatores electi Gaspar Clodiensis, & Benedictus Vgo.*

M D XXXVI *Calendis Maij Leo Bugatus secundùm Generalis eligitur, adiectis Visitatoribus Leonardo Vicentino & D. Pacifico de Sancta Eufemia. Huic Viro de-*

be-

bemus Sereniß. Ducis Veneti rescriptum, quo cœnobij S. Petri Priuilegia confirmantur.

ANDREAS GRITTI *Dei gratia Dux Venetiarum &c. Vniuersis & singulis Nobilibus, & sapientibus Viris de suo mandato Potestatibus, & Capitaneis Brixiæ ceterisque Rectoribus, & Iusdicentibus totius Agri Brix. seu Magistratibus quibuscunque huius vrbis nostræ Venetiarum, & alijs quibus spectat, seu in posterum spectare poterit, & tam præsentibus quam futuris, ad quos præsentes nostræ peruenerint fidelibus dilectis salutem, & dilectionis affectum. Significamus vobis quod in Concilio nostro de triginta vigore partium captarum in Concilio nostro Rogatorum sub die x. Iunij, & XXIX Septembris proximè decursorum super cognitionem immunitatis, & exemptionis prætendentium non teneri ad solutionem Datiorum spectantium Dominio nostro, hodie posita, & capta fuit pars tenoris infrascripti, Videlicet. Quod auctoritate huius Concilij, & virtute partium Excellentiß. Concilij Rogatorum diei X Iunij, & XXIX Septembris præteriti, gratia & sententia Priuilegij D. Ducis Mediolani MCCCCXXIII die XXX Augusti Monasterio S. Petri Olineto concessa, confirmata etiam de anno MCCCCXXXIII in confirmatione, & approbatione facta per Excellentiß. Concilium Rogatorum Ciuitati Brixiæ confirmetur, & approbetur, & executioni mandetur prout stat, & iacet, pro possessionibus suis de Colere. Et*

Rescriptũ Serenifs. Ducis Veneti pro cõfirmatione Priuileg. S.Petri.

Et quod tam de præsenti, quam in futurum Monasterium prædictum, & eius D. Canonici, & eorum Massarij, Coloni, & laboratores, sint & esse debeant immunes, & exempti ab omnibus Datijs imbotaturæ & alijs quibuscunque Ciuitatis, & Territorij Brixiæ pro affictibus, redditibus, & prouentibus, ac alijs quibuscunque rebus eorumdem Dominorum Canonicorum, prout etiam dictæ exemptiones Bulla Aurea de Anno MDXI, *& de Anno* MDXVII *ab Excellentiß. Concilio Rogatorum approbatæ, & confirmatæ fuerunt, ac obseruari, & manuteneri debeat dictum Monasterium, & eius Domini Canonici pro dicta possessione de Colere in eisdem priuilegijs, & exemptionibus Datiorum supradictorum, ac libertate, in quibus dictum Monasterium, & eius Domini Canonici pro dicta possessione vt supra vsque in præsentem diem fuerunt, & consecuti sunt. Quare cum præfato Concilio Vobis, & vestrum cuilibet mandamus, vt partem prædictam, & omnia in ea contenta obseruetis, faciatisque ab omnibus inuiolabiliter obseruari; Et hoc fecimus audito Domino Aurelio Arbusano Doctore Aduocato, & nomine Monasterij Ven. Dominorum Fratrum S. Petri in Oliueto Ciuitatis Brixiæ præsenti cum eo Ven. D. Oliuerio Procuratore dicti Monasterij ex vna, & Viro Nobili S. Francisco Michaele Aduocato Fiscali tuente iura Dominij nostri ex altera. Has autem nostras ad futurorum memoriam registratas præsentanti restituite.*

Dat.

Dat. in nostro Ducali Palatio die XVI Februarij, Indictione X. MDXXXVI.

Summi Pontificis Pauli III sub anni initium affulsit mira in nostros facilitas, qua suã in nos propensionem prolixè significaturus Monachorum Caßinensium priuilegia antehac ipsis concessa & porrò concedenda nostro Ordini communia esse voluit. Huius & aliorum, quæ Summorum Pontificum debentur benignitati, priuilegiorum immota perpetuitas annua ducati aurei pensione D. Petri & Pauli festo confirmatur; quamquam in diplomate ad Augustinianos grauißima sit LEONIS X. *in eos comminatio, qui aliquid ijs contrarium tentant:* Quod si Seculares Vestro MARI MAGNO vel cuiquam concessionum vestrarum contraire temere audeant, pro excommunicatis publicari volumus. Si Clerici, præter censuram prædictam dignitatibus & beneficijs Ecclesiasticis priuatos esse, eaq; liberè impetrari posse decernimus. MDXXXVII. Priuilegiorũ nostrorũ perpetuitas.

PAVLVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI *ad perpetuam rei memoriam. Pastoralis officij cura, quam disponente Domino licet immeriti gerimus, nos propensius admonet, & hortatur vt circa vniuersorum Christi fidelium præsertim in humilitatis spiritu, vota sua Altißimo persoluentium prosperum statum sollicitis studijs intendamus, & ea quæ propterea per prædecessores nostros concessa comperimus, etiam nostri muniminis soliditate roboremus, & alias in his* Pauli III. diplomate Monachorum Caßinensiũ priuilegia nostris concessa.

eius-

eiusdem officij partes fauorabiliter impartiamur, prout in Domino conspicimus salubriter expedire. Dudum siquidem felicis recordationis Eugenius Papa IV. prædecessor noster motu proprio Dilectos filios Congregationem Cassinensem, nunc S. Iustinæ Monachorum Ordinis S. Benedicti Regularis obseruantiæ, eiusque Præsidentem, Visitatores, Abbates, Priores, Rectores, Monachos, Conuersos, Commissos, Nouitios, & personas ac eorum Capellanos, qui pro tempore forent, etiam curam animarum habentes; necnon familiares, & seruitores ipsorum, qui tunc erant in præfata Congregatione, & in futurum pro tempore essent, ac etiam ipsius Monasteria, Prioratus, & loca, quæ tunc erant, vel in posterum Congregationi prædictæ, quandocunque vniri, vel incorporari, seu subijci, vel aggregari contingeret; necnon omnia & singula dictorum Monasteriorum, Prioratuum, & locorum vt præmittitur, tunc præsentium & futurorum Ecclesias, Capellas etiamsi ipsis cura animarum immineret, Oratoria, Manualia, Membra, Castra, Fornalitia, Ædificia, Villas, Grangias, Vineas, Oliueta, Hortos, Siluas, Nemora, Prata, Pascua, Piscationes, Molendina, Aquas, Aquarum decursus, Iura, Iurisdictiones, Prædia, Possessiones quaslibet, & Bona quæcunque, quæ tunc erant & in futurum essent dictæ Congregationis à quorumcunque Legatorum, Subdelegatorum; necnon Nunciorum Apostolicæ Sedis, ac Vicariorum, Rectorum, & quorumuis officialium Romanæ Ecclesiæ,

ſiæ, ac etiam Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, electorum, adminiſtratorum, & aliorum quorumcunque Iudicum Ordinariorum quouis nomine & poteſtate fungerentur, locorum, & ordinariorum ditione, auctoritate, poteſtate, dominio, viſitatione, reformatione & correctione: Ita quod in dictam Congregationem, uel eius ſingulares perſonas, ſeu benefactores occaſione beneficiorum eiſdem collatorum ab eis, aut quia ſubditi eorum cum huiuſmodi Monachis conuerſarentur, ſeu ab eis reciperent abſolutionis beneficium, & Euchariſtiæ Sacramentum, necnon in Monaſteria, Prioratus, loca & perſonas in eis degentes ratione delicti exceſſus, ſeu contractus, aut rei de qua ageretur vbicunque iniretur contractus, ſeu delictum committeretur, aut res ipſa conſiſteret excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aut alias quaſuis ſententias, niſi de ſpeciali commiſſione Sedis prædictæ, & de indulto huiuſmodi; & congregatione præfata mentionem expreſſam faciente quomodolibet directè, vel indirectè ferre, ſeu promulgare non poſſent; decernens ex tunc quicquid in contrarium actum foret irritum, & inane, nulliusquè fore roboris, vel momenti, de ſpecialis dono gratiæ, & de plenitudine poteſtatis per ſuas literas prorſus exemit, & totaliter liberauit: Illaque omnia & ipſorum quomodolibet in ius, & proprietatem Beati Petri, & Sedis eiuſdem, ac ſub eorum protectione ſpecialiter ſuſcepit, & ſua retento ſibi, & Eccleſiæ Romanæ certo tunc

LII ex-

expresso annuo censu in Festo Beatorum Petri, & Pauli annis singulis eidem Prædecessori, & Cameræ Apostolicæ persoluendo in signum perpetuæ libertatis & exemptionis, etsi huiusmodi Legati, aut Ordinarij, seu personæ supradictæ contra prædicta, vel aliquod præmissorum non solum facere, sed attentare quomodolibet præsumerent, & requisiti per ipsius Congregationis Prælatos, vel Monachos, seu per notificationem ipsius priuilegij, vt desisterent, & id facere negligerent, infra tres dies à die requisitionis, siue notitiæ vt præfertur, eo casu ipso facto sententiam excommunicationis incurrerent; & nihilominus quod aliter actum esset eo ipso esset irritum, & inane, & nullius efficaciæ, roboris, vel momenti. Et insuper cũ contingeret fieri Concilia Generalia, Prouincialia, seu Synodalia, etiam Apostolica, vel quauis auctoritate firmata, seu quasuis Congregationes quouis nomine censentur Ecclesiasticarum, vel Laicarum personarum, cuiuscunque dignitatis, aut status existerent Prælati, seu Monachi ad ea ire, seu mittere, nisi ad ipsius Congregationis Capitulum Generale celebrandum, aut alias iuxta eorum ordinationes nullatenus compelli possent etiam per literas Apostolicas non facientes specialem mentionem de huiusmodi indulto prædictæ Congregationi concesso, nec Congregationis personæ huiusmodi, quod in eorum locis Missæ, aut alia diuina officia celebrarentur, ordines conferrentur, vel agitarentur, causæ ciuiles, vel criminales,

Pro-

Processiones conuocarentur, aut Synodus, Conuentus, seu quæuis Congregationes tam Ecclesiasticarũ, quam Laicarum personarum congregarentur, siue quod huiusmodi Congregationis loca ad vsum, hospitium, habitationem, detentionem, & incarcerationem Ecclesiasticarum, vel Laicarum personarum, deputarentur astringi, aut cogi aliqualiter valerent, contraque omnia, aut aliquod prædictorum, quæuis persona cuiuscunque conditionis, vt præfertur, aut status existeret attentare præsumens, nisi facta ei de huiusmodi indulto notitia desisteret, ipso facto sententiam excommunicationis incurreret. Et in posterum ne quando Reges, Principes, Barones, Milites, Nobiles, Laicales personæ, Communitates, Vniuersitates, Magistratus, Rectores, & Officiales Ciuitatum, Terrarum, Castrorum, ac Diœces. diuersarum Monasterijs, Prioratibus, Locis, Capellis, Ecclesijs, Manualibus, Grangijs, Castris, Possessionibus, & Bonis, necnon Prælatis, & Monachis ipsius Congregationis, gabellas, talias, datia, collectas impositas, onera etiam ad pontium refectionem, aut viarum reparationem, ac alia diuersa, & varia grauamina inferre, indicere, & imponere, aut indicta, aut imposita exigere præsumerent, districtius prohibuit, ac sub pœna excommunicationis, atque maledictionis æternæ, quam à notitia huiusmodi indulti, nisi desisterent, incurrere mandauit: Non obstantibus si dictis secularibus, vel quibuslibet alijs personis communiter, vel diuisim ab ea-

dem esset Sede indultum, quod illa imponere, seu exigere valerent etiam ab exemptis per se, vel alios quoquomodo, aut quod interdici, suspendi, vel excommunicari, seu vltra, vel extra certa loca, & ad iudicium euocari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi, ex certa scientia, ac ipsa congregatione specialem mentionem, committens etiam, & mandans omnibus, & singulis delegatis, subdelegatis, ac Nuncijs Apostolicis, Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, ac Rectoribus vniuersis tunc præsentibus, & futuris, in quorum Diœces. erant, & essent in futurum loca, & personæ huiusmodi, quatenus præfata loca, ac etiam personas in eis degentes, & eorum bona talijs, collectis, impositionibus gabellarum, subsidijs, etiam caritatiuis, aut quibusuis alijs oneribus realibus, vel personalibus, seu mixtis, etiam per eandem Sedem indictis, concessis, seu datis, aut permissis, seu indicendis, aut concedendis ex tunc de cetero grauari quoquomodo minimè permitterent, contradictores per censuram Ecclesiasticam, vel alia Iuris remedia appellatione postposita compescendo: Necnon voluit, & decreuit Monasteria, Prioratus, Loca, Manualia, Grangias, Possessiones, & Bona, quæ tunc erant ipsius Congregationis, & essent in futurum, ac Prælatos, Monachos, & personas præfatas ab omni impositione, exactione, collecta, decima, subsidio, aut alio quocunque grauamine quouis nomine censerentur per ipsum

præ-

prædecessorem, aut successores suos faciendo, seu imponendo; necnon à quorumcunque occasione legatorum etiam de latere, subdelegatorum Nunciorum Apostolicorum, Ordinariorum, Diœcesanorum, seu alterius cuiuscunque etiam Apostolica auctoritate tam impositorum, quam imponendorum per alias literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de huiusmodi indulto, ac Congregatione ipsa mentionem specialem; Necnon à caritatiuis, & alterius cuiuscunque exactionis, & oneris realis, personalis, aut mixti solutione ex tunc de cetero prorsus exemptos, liberos, & immunes fore, ita vt cogi, vel inquietari per dictas personas, aut alios quoscunque pro huiusmodi oneribus, impositionibus, grauaminibus, exactionibus, & solutionibus minimè possent, vel deberent; Necnon omnibus censibus, redditibus, & solutionibus ratione visitationis, aut subiectionis quocunque iure catenus debitis, aut in futurum debendis quibuscunque Ordinarijs, Capitulis, Collegijs, Congregationibus, Vniuersitatibus, aut alijs quibusuis personis de eiusdem plenitudine potestatis omnino liberauit, ac penitus absoluit: Non obstantibus præscriptionibus, constitutionibus, consuetudinibus, statutis, decretis, & priuilegijs Apostolicis quibuscunque in contrarium facientibus, de quibus specialis, & expressa, ac de verbo ad verbum esset mentio facienda. Ceterum de quibuscunque possessionibus vbilibet constitutis, quæ tunc erant, vel in futurum essent

Mo-

Monasteriorum, Prioratuum, & bonorum prædictorum, quæ præfati Prælati, Monachi, vel personæ colebant, seu coli faciebant, aut in futurum colerent, seu coli facerent, siue de hortis, virgultis, piscationibus eorumdem, vel de nutrimentis animalium ipsorum, nullus ab ipsis, vel ab alijs pro eis primitias, decimas, quartesia, aut alio quocumque nomine censerentur, exigere, vel extorquere præsumeret, nec illas aliquibus soluere tenerentur, siue ad id à quoquam directè, vel indirectè compelli possent inuiti Generalis Concilij, & quibuscunque alijs Apostolicis, vel Prouincialibus, aut Synodalibus constitutionibus nequaquam obstantibus, decernens ex tunc irritos, & inanes quoscunque processus, & sententias etiam interdicti, quos, uel quas contra inhibitiones suas huiusmodi per quemuis aut quauis auctoritate fieri cōtingeret, aut quomodolibet promulgare. Quodque præfatæ Congregationis Monasteria, & loca, hereditates, legata, & fidei-commissa per mediam personam Monachorum, aut alias qualitercunque delatas bona mobilia, & immobilia in quibuscunque Ciuitatibus, & locis quouis titulo acquirere, ipsique Monachi, & personæ petere, & exigere possent præfata bona vndecunque, vel qualitercunque eis debita, & quæ si in seculo remansissent ius petendi, & exigendi haberent ipsis eorum Mnasterijs acquirenda quibuscunque statutis, ordinationibus, & decretis cuiusuis Ecclesiasticæ, siue secularis personæ, Communitatis, Collegij, seu Vniuer-

uersitatis, aut alterius cuiuscunque gradus, status, dignitatis, officij, & auctoritatis existeret nullatenus obstantibus, statuit præterea quascunque possessiones, bona, iura, iurisdictiones, ad ipsa Monasteria, Loca, Ecclesias, Capellas, Oratoria, & Hospitalia, tam tunc præsentia, quam futura ipsius Congregationis in quibuscunque mundi partibus constituta spectantia, & pertinentia, quæ tunc Monachi Congregationis huiusmodi iuste, & canonicè posidebant, seu in futurum concessione Pontificum, Regum, vel Principum oblatione fidelium, vel alijs iustis modis præstante Domino possent adipisci ipsis Monasterijs, Capellis, Oratorijs, seu Hospitalibus tunc præsentibus, & futuris firma, & illibata firmari voluit; Decernens vt nulli omnino hominum liceret præfata Monasteria, seu loca, vt prafertur res, & bona mobilia, siue immobilia, possesiones, domos, molendina, aquas, piscarias, iura, seu iurisdictiones temere perturbare, aut illa, vel illorum aliquod inferre, vel eblata retinere, recuperare, seu quibuslibet vexationibus fatigare; Quod si aliqua Ecclesiastica secularis cuiuscunque gradus, vel conditionis extiterit, etiamsi Pontificali dignitate præfulgeret, contra huiusmodi suæ exemptionis, liberationis, decreti, concessionis, defensionis, conseruationis, & libertatis indultum venire dicta bona, iura, iurisdictiones, exemptiones, & indulta, vel aliquod eorum violando, occupando, turbando, vel diminuendo, seu indebitè fatigare præsumeret, nec facta ei noti-

tia

tia de huiusmodi suo indulto in tres dies se corrigeret, aut idoneam cautionem de satisfaciendo præstaret, excommunicationis sententiam ipso facto incurreret, à qua nisi dicta satisfactione præstita, præterquam in articulo mortis, & tunc de satisfaciendo per se si superuiueret, aut per suos heredes, & successores idonea præstita cautione nequiret absolutionis beneficium obtinere. Et vlterius motu, & potestatis plenitudine similibus voluit, statuit, & decreuit, quod contra præfatæ Congregationis Monasteria, loca, personas, & bona aliqua non concurrat præscriptio, nisi post lapsum sexaginta annorum; Quod quidem indultum tam in casibus, rebus, & bonis tam præteritis, quam futuris extendi, & locum habere omnino voluit, non obstantibus quibuscunque in contrarium facientibus, prohibens subsequenter ne aliqui cuiuspiam status, gradus, vel conditionis existerent personas, quæ de iure communi Religionem ingredi non probibeantur ex seculo fugientes, & ad conuersationem huiusmodi Congregationis venire cupientes, verberibus, aut violentijs quibuscunque impedire, vel prohibere, aut à Monasterijs, & locis ipsius Congregationis tunc præsentibus, & futuris iniuriam aliquam ingredi volentibus, aut recipientibus irrogando, seu eos molestando huiusmodi personas euellere, aut extrahere auderent, vel præsumerent; contrafacientes vero ipso facto sententiam excommunicationis incurrerent, dum tamen, cùm hoc statutum foret, eis ad notitiam deductis non desisterent

rent

rent à prædictis, à qua non possent præterquam in articulo mortis nisi per Sedem prædictam absolutionis beneficium obtinere. Quodque si contingeret aliquem literas Apostolicas, commissiones, de administranda iustitia, executione facienda, visitatione exercenda, aut alia quauis causa ad aliquem Prælatum, vel Monachum dictæ Congregationis directas impetrare, nisi huic indulto expreßè, specialiter, & nominatim derogaretur, ad huiusmodi causas talium obtenta literarum præter liberam eorum voluntatem procedere, vel eas exequi minime teneri decreuit. Et ne quis Prælatos, Monachos, & personas de huiusmodi Congregatione de calumnia, & veritate dicenda, iuramentum subire, aut ad faciendum testimonium quacunque ex causa compellere, & inuitos siue extra ciuitates, & Diœceses suas traheret, seu in eos, vel eorum aliquem propterea excommunicationis, vel alterius censuræ, seu pœnæ sententiam proferret, per literas Apostolicæ Sedis, vel Legatorum eius, nisi in eisdem literis de huiusmodi indulgentia plena & expressa, ac de verbo ad verbum facta foret mentio specialis. Decernens excommunicationis, suspensionis, & interdicti, ac alias sententias, si quas in eos, vel aliquem eorum contra indultum huiusmodi promulgari contingeret, irritas & inanes, Prælatorum verò, Monachorum, Conuersorum, Commissorum, & Nouitiorum ipsius Congregationis testimonia in causis ipsorum, ciuilibus, & criminalibus in iudicio & extra, legitima essent,

sent, & iuridica, & vt eis liberè & licitè vti possent concessit, adijciens etiam quod si quandoque contingeret per aliquem ad plures actus contra huiusmodi, aut quæcunque alia decreta, priuilegia, indulta, gratias, & immunitates præfatæ Congregationi concessa, aut ipsorum aliquid à quocunque cuiuscunque conditionis, dignitatis, gradus, seu status existeret ex negligentia, vel ignorantia tunc præsentium, vel futurorum, quibus ea concedebantur, vel alia quauis causa aliter attentari, vel obseruari ignoranter, vel scienter, nullum tamen per hoc præiudicium decretis, priuilegijs, indultis, gratijs, & immunitatibus præfatis voluit generari, sed illa in suo vigore, & robore permanere, prout in eisdem literis plenius continetur.

Cum autem sicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Generalis, necnon Leonis Bugati Brixiensis S. Saluatoris in Lauro de Vrbe, & aliorum Rectorum, Priorum nuncupatorum, ac Visitatorum, necnon Canonicorum, & personarum Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum petitio continebat, præfatus Eugenius prædecessor ipsius Congregationis S. Georgij Fundator, & nonnulli alij Romani Pontifices similiter prædecessores nostri, etiam eidem Congregationi S. Georgij in genere, & aliquibus illius Ecclesijs, & locis, ac illorum Rectoribus, & Canonicis in specie diuersa priuilegia, immunitates, exemptiones, indulgentias, concessiones, gratias, literas, & indulta, ac inter alia quod singuli confessores idonei,

quos

quos singuli ex Rectoribus, Canonicis, & alijs personis, ac seruientibus, tam Clericis, quàm laicis, in præfata Congregatione S. Georgij pro tempore existentibus ducerent eligendos omnium peccatorum, de quibus corde contriti, & ore confeßi forent semel tantum in mortis articulo plenariam remißionem concedere ipsi confessores singulorum confeßionibus auditis, pro commißis, etiam si talia forent, propter quæ Sedes Apostolica foret merito consulenda, debitam absolutionem impendere, & singulos à quibusvis sententijs in eos quavis auctoritate promulgatis semel dumtaxat absoluere: Necnon super irregularitate, si quam incurrerent, dispensare, ac inhabilitatis & infamiæ maculam per eos, vel eorum aliquem quomodolibet contractam abolere. Quodque Rectores, Canonici, personæ, & seruientes præfati diebus Stationum Ecclesiarum dictæ Vrbis, & extra illius muros in Missali Romano annotatis, si confeßi, & contriti forent, certa Altaria in eorum Ecclesijs consistentia deuotè visitando, & inibi ter psalmum Miserere mei Deus, seu ter orationem Dominicam, ac toties Salutationem Angelicam dicendo omnes, & singulas indulgentias, & peccatorum remißiones consequerentur, quas consecuti fuissent, si Ecclesias Vrbis, & extra muros huiusmodi eisdem Stationum diebus personaliter visitassent, concesserint ipsique, generalis: Necnon Leo, & alij Rectores, & Visitatores, Canonici, & personæ præfati, vt Diuinis obsequijs se quietius coaptare poßint cupiant eisdem

dem priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, facultatibus, indulgentijs, concessionibus, gratijs, & indultis, dictæ Congregationis Cassinensis, ac illius Monasterijs, Prioratibus, Ecclesijs, Capellis, Oratorijs, locis, membris, Castris, Fortalitijs, ædificijs, villis, grangijs, vineis, oliuetis, hortis, siluis, nemoribus, pascuis, piscationibus, molendinis, aquis, Iuribus, Iurisdictionibus, prædijs, possessionibus, & bonis; Necnon Præsidenti, Visitatoribus, Abbatibus, Prioribus, Rectoribus, Monachis, Nouitijs, Conuersis, Commissis, personis, Capellanis, familiaribus, & seruitoribus pro tempore existentibus concessis potiri, ac priuilegia, & indulta eis, & præfatæ Congregationi S. Georgij concessa, vt eo firmius obseruentur, quò clarius constiterit illa ea deliberatione approbata qua fuerint concessa nostri muniminis præsidio fulciri, pro parte eorumdem Generalis, necnon Leonis, & aliorum Rectorum, ac Visitatorum, Canonicorum, & personarum Congregationis S. Georgij prædictorum nobis fuit humiliter supplicatum, vt eidem Congregationi S. Georgij, ac illius Ecclesijs, Capellis, Oratorijs, locis, Iuribus, membris, ædificijs, Grangijs, vineis, oliuetis, hortis, pratis, molendinis, prædijs, possessionibus, & bonis: Necnon Generali Leoni, ceterisque Rectoribus, Visitatoribus, Canonicis, Nouitijs, Conuersis, Capellanis, seruitoribus, familiaribus, & personis præsentibus, & futuris: Quod supradictis, ac omnibus, & singulis priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, faculta-

tibus,

tibus, indulgentijs, concessionibus, gratijs, & indultis dictæ Congregationi Cassinensi, ac illius Monasterijs, Prioratibus, Ecclesijs, Capellis, Oratorijs, locis, membris, Castris, Fortalitijs, ædificijs, Villis, Grangijs, vineis, oliuetis, hortis, syluis, nemoribus, pratis, pascuis, piscationibus, molendinis, aquis, Iuribus, Iurisdictionibus, prædijs, possessionibus, ac bonis prædictis tam per dictum Eugenium, quam alios quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, & alias quomodolibet concessis; gaudere possint concedere, necnon singulis priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, indulgentijs etiam plenarijs, concessionibusque, gratijs, literis, & indultis dictæ Congregationi S. Georgij, vt præmittitur, concessis robur nostræ approbationis adijcere, ac alias eorum statui in præmissis opportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur dictæ Congregationis S. Georgij salubrem directionem, & felicem successum paterno zelantes affectu, ac Generalem necnon Leonem, & alios Rectores, & Visitatores, Canonicos, & personas præfatos, & eorum singulos, à quibusuis excommunicationis & interdicti alijs Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à Iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes; Necnon singulorum priuilegiorum, immunitatum, exemptionum, facultatum, indulgẽtiarum, gratiarum, con-

ces-

ceßionum, & indultorum, etiam non expressorum, ac veriores Eugenij, & aliorũ prædecessorum literarum huiusmodi tenores, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso insererentur præsentibus pro expreßis habentes huiusmodi supplicationibus inclinati præfatæ Congregationi S. Georgij ac illius Ecclesijs, capellis, oratorijs, locis, iuribus, membris, ædificijs, grangijs, vineis, oliuetis, pratis, molendinis, prædijs, possessionibus, ac bonis quibuscunque; Necnon Generali, ac Leoni, ceterisque Prioribus, Canonicis, Nouitijs, conuersis, capellanis, seruitoribus, familiaribus, ac personis quocunque nomine nuncupatis præsentibus & futuris, tam citra, quam vltra montes, & vbilibet constitutis, vt omnibus & singulis priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, facultatibus, indulgentijs, concessionibus, gratijs, et indultis dictæ Congregationi Cassinensi, ac illius Monasterij, Prioratibus, Ecclesijs, Oratorijs, locis, membris, castris, fortalitijs, ædificijs, villis, grangijs, vineis, oliuetis, hortis, syluis, nemoribus, pratis, pascuis, piscationibus, molendinis, aquis, aquarum decursibus, iuribus, iurisdictionibus, prædijs, posseßionibus, & bonis; Necnon Præsidenti, Visitatoribus, Abbatibus, Prioribus, Rectoribus, Monachis, conuersis, commissis, nouitijs, personis, capellanis, seruitoribus, & familiaribus pro tempore existentibus sub quibuscunque tenoribus, & formis, etiam per modum extensionis, vel communicationis, aliorum priuilegiorum, ad ipsam Congregationem Cassinensem, in genere quo-

mo-

modolibet hactenus concessis, & in posterum concedendis, à quibus Congregatio ipsa Cassinensis, illiusque Monasteria, Prioratus, Ecclesiæ, Capellæ, Oratoria, Loca, Membra, Castra, Fortalitia, Ædificia, Villæ, Grangiæ, Vineæ, Olíueta, Horti, Syluæ, Nemora, Prata, Pascua, Aquæ, Aquarum decursus, Iura, Iurisdictiones, Prædia, Possessiones, & bona, necnon Præsidens, Visitatores, Abbates, Priores, Rectores, Monachi, Conuersi, Commißi, Nouitij, personæ, Capellani, seruitores, & familiares prædicti de iure, vel consuetudine vtuntur, potiuntur, & gaudent, ac vti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum in omnibus, & per omnia perinde, ac si omnia, & singula priuilegia, immunitates, exemptiones, facultates, indulgentiæ, concessiones, gratiæ, & indulta huiusmodi eidem Congregationi S. Georgij, ac illius Ecclesijs, Capellis, Oratorijs, Locis, Iuribus, Membris, Ædificijs, Grangijs, Vineis, Oliuetis, Hortis, Pratis, Molendinis, Prædijs, Possesionibus, & Bonis; Necnon Generali, ac Rectoribus, Visitatoribus, Canonicis, Nouitijs, Conuersis, Capellanis, seruitoribus, familiaribus, ac personis prædictis specialiter concessa fuissent, vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè possint, auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus, & indulgemus, ipsaque priuilegia, immunitates, exemptiones, facultates, indulgentias, concessiones, gratias, & indulta dictæ Congregationi Cassinensi concessa, ad eandem Congregationem S. Georgij, illiusque Ec-

cle-

clesias, Capellas, Oratoria, loca, iura, membra, ædificia, grangias, olicueta, hortos, prata, molendina, prædia, possessiones, & bona; Necnon Generalem, Priores, Visitatores, Rectores, Canonicos, Nouitios, Conuersos, Capellanos, seruitores, familiares, & personas præfatos pro tempore existentes, tam citra, quam vltra montes, & vbilibet constitutos extendimus, & illis communicamus. Et insuper omnia & singula priuilegia, immunitates, exemptiones, indulgentias etiam plenarias, concessiones, gratias, indulta, & literas eidem Congregationi S. Georgij, ac illius Ecclesijs, Capellis, & locis etiam in specie; Necnon Generali, ac alijs Rectoribus, ac Visitatoribus, Canonicis, & personis pro tempore existentibus tam per dictum Eugenium, quam quoscunque alios Romanos Pontifices prædecessores nostros, & per nos quomodolibet, ac sub quibuscunque tenoribus, & formis concessa, necnon omnia, & singula in eis contenta, quatenus in vsu existant, ex certa nostra scientia, auctoritate, & tenore prædictis approbamus, & confirmamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & firmiter obseruari eidem Generali, ac Leoni, alijsque Rectoribus, Visitatoribus, Canonicis, & personis pro tempore existentibus suffragari, ac illis vti, potiri, & gaudere liberè, & licitè posse decernimus; Ita tamen quod Congregatio ipsa S. Georgij in signum exemptionum, & immunitatum huiusmodi censum annuum vnius Ducati auri Cameræ Apostolicæ annis singulis

in

in festo Beatorum Petri & Pauli persoluere teneatur: Quocirca Venerabilibus Fratribus nostris Casertanen., & Feltren., & Cesenaten. Episcopis per Apostolica scripta mandamus, quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes literas, & in eis contenta quæcumque ibi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Generalis, necnon Leonis, & aliorum Rectorum, ac Visitatorum, Canonicorum, & personarum Congregationis S. Georgij huiusmodi desuper fuerint requisiti, solemniter publicantes eis in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes faciant auctoritate nostra præsentes literas, & in eis contenta huiusmodi firmiter obseruari, ac singulos, quos ipsæ præsentes literæ concernunt, illis pacificè gaudere non permittentes, eos desuper contra earumdem præsentium tenorem quomodolibet molestare, contradictores quoslibet, & rebelles per censuras, & pœnas Ecclesiasticas appellatione postposita compescendo, ac legitimis super his habendis seruatis processibus censuras, & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc auxilio brachij secularis: Non obstantibus piæ memoriæ Bonifacij Papæ Octaui etiam prædecessoris nostri, qua cauetur ne quis extra suam Ciuitatem, vel Diœces. nisi in certis casibus, & in illis vltra vnam Dietam à fine suæ Diœces. ad iudicium euocetur, seu ne Iudices à Sede prædicta deputati extra Ciuitatem, vel Diœces. in quibus deputati fuerint contra quoscunque procedere, aut alij, vel

alijs vices committere præsumant, & de duobus Diætis in Concilio generali edita dummodo vltra tres Diætas aliquis auctoritate præsentium non trahatur, ac alijs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon Congregationum, & Ordinis prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, & omnibus illis, quæ Eugenius, & alij prædecessores præfati in dictis eorum literis voluerunt non obstare contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem; ceterum quia difficile foret præsentes literas ad singula, in quibus de eis fides forsan facienda foret, loca deferre; volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod ipsarum transumptis manu notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius curiæ Ecclesiasticæ, seu persona in dignitate Ecclesiastica constituta munitis in iudicio, & alibi vbi opus fuerit eadem prorsus fides adhiberetur eisdem præsentibus si forent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, concessionis, indulti, extensionis, communionis, approbationis, confirmationis, mandati, voluntatis, & decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem

om-

omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo trigesimo septimo, decimo nono Kal. Februarij. Pontificatus nostri Anno quarto.

B.Beuala.

Exacto anno dum Bugatus die XVII Aprilis conuocatis Comitijs de successore cogitat; ecce priuata felicitate turbatur pax publica. Georgius enim Bergomensis præstantis, sed viuidi ingenij, qui præteritis Comitijs Generalatus apicem ambierat, Romæ sancti Saluatoris ad Laurum Prior electus, inuiolatam Congregationis libertatem euertere tentabat, dum Summi Præsidis dignitatem, quam Patrum benignitate obtinere nequierat, à Summo Pontifice Paulo Tertio se consecuturum ratus, magno animi ardore, confictis aduersus plerosq. calumnijs priuatam ambitionem publica vtilitate, ac vano pietatis zelo inumbraret. Has technas Pontifici refricans tantum obtinuit, vt Pontifex Protectoris vice constitueret Cardinalem Ghinucium, qui auctoritate amplißima de rebus Congregationis disponeret. Georgij rationibus variè distractus ille, clientem, alijs benè meritis opportunè depreßis, euchere studet. Interea Bugatus Generalis re, alijs publicæ libertatis studiosis communicata, viri petulantiam frangi precibus ad Deum contendit. Iam solemni tempore Comitia Venetijs

indicta erant, quò Canonici omnes è more conuenerant. At Georgius Romæ moratus quicquid in Capitulo Generali fieret literis sūmi Pontificis tum ad Canonicos, tū ad Nuncium Venetias missis, auidus expectat.

Dilectis filijs Rectoribus, & Canonicis, seu Fratribus Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum capitulariter congregatis.

PAVLVS PAPA TERTIVS.

Cardinalis Ghinucius Canonicis protectoris loco datus.

Dilectis filijs salutem, & Apostolicam benedictionem. Nuper ne Congregatio vestra ob absentiam dilecti filij nostri Rodulphi Cardinalis Carpenensis vestri Protectoris à nobis deputati persona careret, quæ vestram apud Nos protectionem susciperet, dilectum filium nostrum Hieronymum tituli sancti Clementis Presbyterum Cardinalem Ghinucium nuncupatum, virum probitate, doctrina, ac rerum experientia insignem eiusdem Congregationis apud Nos Viceprotectorem deputauimus. Is autem statum vestrum, & rerum vestrarum peculiarem curam gerens, intelligensque ipsam Congregationem ex improborum, & discolorum malitia turbatam esse, ac vereri, ne nisi de aliquo idoneo capite ei prouideatur, cetera membra putescant, mentem nostram super his habens scribit dilecto filio Hieronymo Verallo apud istud inclytum Dominium Nuncio nostro, ea quæ ad ipsius Congregationis tranquillitatem, felix regimen, & incrementum cum Dei laude, & honore spectare posse existimat. Quæ quidem inde maximè exspectari pos-

possunt, si ut diximus de idoneo capite vobis prouideatur. Quamobrem vos in primis hortamur, deinde in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub indignationis nostræ, necnon excommunicationis latæ sententiæ, ac priuationis omnium officiorum vestrorum, ac actuum publicorum, & priuatorum, & inhabilitatis ad illa, ipso facto, nisi parueritis, omni appellatione postposita, incurrenda pœna, vobis præcipimus, & mandamus, vt in omnibus, quæ idem Hieronymus Nuncius vobis ex parte dicti Cardinalis Viceprotectoris refert, fidem indubiam, & in his quæ ordinabit, aut mandabit, obsequium & obedientiam præstetis, omniaque diligenter, & maturè exsequamini, vt vestram potius in obediendo promptitudinem laudare, quam renuendo duritiem, aut contumaciam punire cogamur: Nos enim si, quod non credimus, aliquid, præsertim circa electionem Generalis contra dicti Hieronymi Nuncij ordinationem, per vos fieri contigerit, id totum ex nunc irritum decernimus, & inane: Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis vestræ Congregationis, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quomodocunq; ac indultis, & concessis, confirmatis, & innouatis, quibus eorũ tenores, ac si de verbo ad verbum verè & propriè, non autem per æquipollens præsentibus insererentur, pro verè insertis habentes, ad hunc effectum latissimè derogamus, ceterisque contrarijs quibuscunq. Dat. Romæ apud S. Petrũ sub annulo Piscatoris, die x. April. MDXXXVII. Põtificatus nostri Anno tertio.

Di-

Dilecto Filio Hieronymo Verallo Venetijs Nuncio nostro.

PAVLVS PAPA TERTIVS.

Hieronymus Verallus Nuncius Apostolicus iubetur Comitijs Canonicorũ interesse.

Dilecte fili salutem, & Apostolicam benedictionem. Dilectus filius noster Hieronymus tituli S. Clementis Presbyter Cardinalis Ghinucius nuncupatus, quem nuper Viceprotectorem Congregationis S. Georgij in Alga deputauimus, scribet ad te ex nostra etiam ordinatione nonnulla, quæ ad ipsius Congregationis, quæ suum Generale Capitulum istic de proximo celebratura est, tranquillitatem, ac felix regimen, & incrementum præsertim, circa electionem Generalis pertinent. Quamobrem mandauimus tibi, vt dicti Cardinalis literis fidem indubiam habens, omnia, quæ scribet diligenter, & maturè exequaris. Nos enim tibi quoad omnia, & singula prædicta plenam, & omnimodam per præsentes concedimus facultatem, & auctoritatem; Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, dictæque Congregationis statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, ac indultis ei concessis, confirmatis, & innouatis cuiuscunque tenoris, ac si de verbo ad verbum verè, & propriè, non autem per æquipollens præsentibus insererentur, pro verè insertis habentes, ad effectum omnimodæ validitatis eorum, quæ tu circa præmissa feceris, & inualiditatem eorum, quæ dicta Congregatio, vel Capitulum contra per te ordinanda forsan fecerit, latissimè derogamus ceterisq. contrarijs quibuscũq.

Da-

Datum Romæ apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris M D XXXVII. Pontificatus noſtri Anno tertio.

Bloſius.

Iis extremè perculſi Patres, dum hærent conſiliorum dubij, ne obſequijs Pontifici debitis libertas tot annorum decurſu variè conquiſita peſſum iret, tandem deliberatis animis Summo Patri obtemperandum ſtatuunt; ſalua tamen libertate publica, quam priuati cuiuſdam commodis neutiquam præferendam iudicant. Ne verò quicquam viderentur immaturiùs decreuiſſe, præmiſſis ſolemniter precibus diuinis, Sereniſſimi Senatus Veneti ſub cuius erant tutela ſupplices auxilium implorant, vt ſua interceſſione per Oratorem ſuum ſummo Pontifici inſinuet conſeruationi Priuilegiorum noſtrorum ſtudioſè incumbēdum. Id quod hiſce literis vernaculo idiomate miſſis effectum.

Oratori apud Sum. Pont.

Eſſendo queſti dì paſſati li Venerandi Padri della Congregatione di S. Giorgio d'Alega di queſta Città congregati nel ſuo Monaſterio de S. Zorzi per far il Capitolo Generale ſecondo il conſueto. Il Venerando Nontio del Pontefice li hà fatto intendere, che non debbano procedere à far il detto Capitolo per hauer hauuto ordine dalla ſantità del Pontefice de interuenire in eſſo, & nel modo, che la elettione far che in tutto, e per tutto ſe metta in eſecutione quanto li comman-

man-

manderà il Reuerendiss. Ghinuccio creato Viceprotettore da sua Santità di quella Congregatione, cosa che in tutto è contraria alli priuilegij, & consuetudine della detta Congregatione, ma ancor di tutte l'altre religioni, le quali hanno ogni libertà, nell'elezere li superiori suoi, & congregar li Capitoli Generali, & essendo venuto all'orecchie questa cosa per via delli Procuratori laici del Monasterio predetto non senza nostra grandissima ammiratione, e displicenza per la molta affettione, che hauemo alla detta Congregatione, come quella che hà hauuto origine dalli nostri, & è stata fondata in questa nostra Città, & nel Dominio nostro hà quasi tutti li Monasterij suoi; si che siamo astretti hauerla in singolar protettione: Aggiungendose ancora l'affettione, che tutta questa Città hà alla detta Congregatione per li solenni, e deuoti offitij, & messe, che si hanno da quella. Mandassimo à chiamar il Reuerendiss. Nontio per intender da sua Sig. quello, che era in questa materia, il qual ne dichiarete, che sua Santità volẽdo corregger qualche discolo, e di mala vita, li haueua imposto, che in questo Capitolo douesse interuenire, & come presidente d'esso dar forma noua, & modo alle elezioni sue per ouiare à molti inconuenienti, e prouueder al castigo, & punition delli tristi. Laudassimo quanto più si può laudare la bona intentione della Santità del Pontefice, e questo santo desiderio suo di castigar li cattiui conforme all'intention nostra affermandole, che non desideremo cosa altra più di questa,

cioè

cioè che li tristi siano puniti, e che nella religione se viua con quella forma, e modo, che se conuiene. Et li dicessimo, che questo sempre coagiuueremo sua Santità, ma che per parlar con lei liberamente non li poteuamo negar de non hauer sentito qualche despiacere de questa mutatione de forma del far della Congregatione del Capitolo, & della elettione delli suoi superiori, come cosa molto diuersa da quello s'osserua in questa Religione, & era stato continuamente osseruato in tutte le altre, & come cosa, che saria de qualche nota de tutta la detta Congregatione, la qual non era conueniente, che per qualche tristo, se alcuno ne fosse, à questo modo fosse vergognata, con scandalo vltimamente; Per il che instantemente richiedeßimo sua Sig. à soprasedere ad instanza nostra quindeci, ò vinti giorni à far questa nouità, accioche possiamo dechiarire il tutto alla Santità del Pontefice, & per il mezo vostro, & per il Procurator delli Padri del Monasterio sopradetto, il qual se ritroua de lì, e per doi delli suoi Padri, che li hauemo ricordato che mandino, perche conoscendo la giustitia, & prudenza di quella, non dubitiamo, che meglio informata della verità non sia per mutar opinione, maßime aggiongendosi l'efficace raccomandatione, e supplicatione nostra. E perche conoscemo di quanta importanza è questa cosa, si come douete conoscere ancor voi; Vi commettemo, che quanto più presto potrete, ve dobbiate trouar con sua Santità, e supplicarli in nostro nome, che la se degni prouedere,

che li Venerandi Padri di detta Religione poßino secondo l'antiquo, e laudabile instituto loro, e secondo la forma delli suoi priuilegij trattar, e diffinir liberamente in detto loro Capitolo sì circa l'elettione de suoi superiori, come in tutte l'altre cose, che occorressero, quanto li parrà d'honore, & vtile d'essa Congregatione, si come hanno sempre fatto, e si come fanno tutte l'altre Religioni, affirmando à sua Santità che noi siamo per dar tutto il fauor nostro per punire quelli, che fossero conosciuti cattiui, e di mala vita; ne mancherete di far ogni offitio per questa causa, la qual reputemo nostra, & volemo la trattate con sua Santità come nostra, & al detto Commesso delli Venerandi Padri, & alli doi Padri, che manderanno, prestate tutti li fauori, & agiuti, che potete, procurando che con ogni diligenza siano sodisfatti, & in questo se bisogna vi valerete del fauor, & opera delli Reuerendiß. Cardinali nostri.

Dat. &c. die xx Aprilis millesimo quingentesimo trigesimo septimo.

Canonici quoque non minori studio de consilio Illustrißimorum Conseruatorum nostrorum ex primis Sereniß. Reip. Senatoribus duos eligunt Patres, Bugatum nempe cum socio, qui vniuersæ Congregationis nomine Pontificem rogent Rescripti executionem amoliatur, libertatemque pristinam conseruare dignetur. Hæc dum aguntur Sereniß. Venetorum Dux alias denuo ad suum Oratorem mittit.

Ora-

Oratori in Curia.

Intendessimo per la vostra de dì XII del Mese passato, che la Santità del Pontefice haueua ordinato al Reuerendiss. Ghinucio, che pigliasse l'informatione debita nella cosa delli Venerandi Padri di S. Zorzi d'Alega, per poter prouedere, & lasciare, che s'osserui quello, che per il passato è stato osseruato, il che ne fù di singolar sodisfattione, e molto vi lodemo per il diligente e buon'officio che hauete fatto. Et perche doppo la detta vostra lettera non hauemo più inteso che sia stato fatto cosa alcuna in questa materia, e noi sommamente desideriamo, che la sia presto spedita, si che essi Venerandi Padri possino continuare à far il loro Capitolo secondo l'instituto antico, & la forma de priuilegij suoi; Vi commettemo, che dobbiate con ogni studio procurare sì appresso sua Santità, come con esso Reuerendiss. Ghinucio la sopradetta espeditione, e di essa darne subito auiso. Ringratiando li Reuerendiss. Cardinali nostri del buon offitio, che hanno fatto, & pregandoli che vogliano continuare sino si habbi la intiera speditione.

Interea Romam profecti exortam controuersiam cum Cardinali Ghinucio, & Georgio, freti Oratores Veneti, atque Cardinalium Pisani, & Contareni auxilijs, postquam diu agitassent, tandem à Pontifice obtinent Comitia ex solito instituenda, transmissis ad Nuncium Venetias literis, quæ monebant, ne vlteriùs se nostris rebus immisceret. Patribus quoque suam

sententiam benignitatis plenissimam alijs Pontifex abundè testabatur. Vtrumque hîc Rescriptum subnecto, vt posteris documento sint, Viri ambitionem egregia Patrum constantia firmandæ libertatis studio fuisse oppressam, sibique temperent sublimiora ingenia, ne vano ambitionis æstu abrepti secum libertatem à maioribus laboriosè paratam peruersè euertant.

Dilecto filio Hieronymo Verallo Cappellano, & in Dominio Venetorum Nostro, & Apostolicæ Sedis Nuncio.

PAVLVS PAPA TERTIVS.

Pauli III Rescriptũ pro libera Generalis electione.

Dilecte fili salutem, & Apostolicam benedictionem. Scripsimus tibi diebus præteritis, tibique mandauimus, vt literis dilecti filij nostri Hieronymi tituli S. Clementis Presbyteri Cardinalis de Ghinuccijs nũcupati, quem Viceprotectorem Congregationis sancti Georgij in Alga Venetiarum apud nos deputaueramus, fidem indubiam habens omnia, quæ tibi ex nostra ordinatione scripsisset circa dictæ Congregationis suum Generale Capitulum, tunc istic celebraturum, tranquillitatem, & felix regimen, & incrementum præsertim circa electionem Generalis diligenter, & maturè exequaris, prout in alijs nostris in forma breuis desuper expeditis literis continetur. Cum autem postmodum toto huius rei negotio maturius, & diligentius intellecto, rationes quibus tunc moti sumus, quæ alias consideratione dignæ videbantur, leuiores repertæ fuerint; Volumus ac tibi mandamus, vt ea

in

In re vlterius te non intromittas, Congregationemque ipsam iuxta suas Constitutiones, & consuetudines liberè Capitulum Generale celebrare permittas præmissis ceterisque contrarijs non obstantibus quibuscunque.

Datum Romæ apud S. Marcum sub annulo Piscatoris die XXIII Iulij MDXXXVII. Pontificatus nostri Anno tertio.

Blosius.

Canonicis verò nostris Sum. Pont. rescripsit.

Dilectis Filijs, Capitulo Generali Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum, Venetijs congregato.

PAVLVS PAPA TERTIVS.

Dilecti filij salutem, & Apostolicam benedictionem. Superioribus diebus cum nos dilectum filium nostrum Hieronymum tituli S. Clementis Presbyterum Cardinalem de Ghinucijs nuncupatum Congregationis vestræ Viceprotectorem apud nos deputauissemus; Isque ex nostra ordinatione scribere dilecto filio Hieronymo Verallo Nuntio istic nostro nonnulla vobis referenda, vestræ Congregationis tranquillitatem, ac felix regimen, & incrementum concernentia; Mandauimus vobis, vt eidem Hieronymo Nuntio, in his quæ ex parte dicti Cardinalis Viceprotectoris vobis retulisset fidem indubiam, & in his, quæ vobis ordinasset, aut mandasset obsequium, & obedientiam præstaretis, ac irritum decreuimus quicquid secus. Pauli III Pont. Max. Rescriptũ Canonicis nostris pro libertate Comiciorum.

præ-

præsertim circa electionem dicti Generalis fecissetis. Cum autem postmodum re maturius considerata, eidem Hieronymo Nuntio scripserimus, ne in ea re vlterius se intromitteret, id vobis significandum duximus, vos hortantes, ac in virtute sanctæ obedientiæ vobis præcipientes, vt solum Deum præ oculis habeatis, ac depositis simultatibus, & offensis, si quæ inter vos intercesserunt, mutuò condonatis, sinceris animis ad vestram Capituli consolationem, & superiorum vestrorum electionem liberè, & piè procedatis, præmissis, ceterisque contrarijs non obstantibus quibuscunque.

Datum Romæ apud S. Marcum sub annulo Piscatoris die XXIII Iulij. Pontificatus nostri Anno tertio.

Blosius.

Huius dißidij occasione dilatum fuit Capitulum in diem XIII *Augusti, quo Patres vnanimes congregati Benedictum Vgum Præsidem constituunt, Visitatores D. Lucam de Gaiono, & D. Cyprianum de Gandino. Cardinalis etiam Simonetæ intercesßione condonata fuit culpa dicto Georgio eiq. adhærentibus. Romam verò mittitur Prior D. Leo Bugatus. Ceterum Paulo Tertio Pont. Max. exigente dimidium de* Redditũ vectigal ingens. *redditibus, cum Thesaurario Curiæ Romanæ pactum fuit de quingentis aureis, quorum ducentos Cœnobium S. Saluatoris in Lauro solueret, S. Iuliani centum, totidemq. S. Gregorij: reliquum Cœnobia in statu Vene-*

to

to penderent. Hac ipsa de causa die VIII *Nouembris concessit Sum. Pontifex pro acquirenda dicta summa, posse nos bona nostra vendere, alienare, seu pignorare, & in emphyteusim concedere.* Venditio & oppignoratio libera.

Huius anni initio Summus Pontifex viuæ vocis oraculo concessit omnibus è nostris, etiam laicis, famulis, et personis familiaribus omnes Indulgentias etiam plenarias per quoscumque Pontifices Congregationi Casinensi S. Iustinæ eorumq. locis communes, ut ex literis Cardinalis Iacobi Simonetæ die XIII *Febr. Pont. sui anno quarto.* M D XXXVIII Indulgentiæ plenariæ concessæ.

Rebus post varios præteriti anni motus in tutum redactis die IX *Maij Rector Generalis constituitur D. Lucas Picenius Goiono Brixiensis, Visitatores verò D. Benedictus Vgo, et D. Isidorus de Leonico. Aduertens hic ipse, à quibusdam Ecclesiasticis redditus interuerti, habituq. reiecto Cœnobia multos deserere summum Pontificem supplex orat, in eiusmodi delinquentes animaduertat. Qui in hanc sententiam rescripsit.* Transfugæ castigãdæ.

PAVLVS PAPA TERTIVS *Vniuersis & singulis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & alijs locorum Ordinarijs vbilibet constitutis, eorumque in spiritualibus Vicarijs Generalibus salutem & Apostolicam benedictionem. Exponi nobis nuper fecerunt Dilecti filij Rector Generalis, & Canonici Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum, quod cum sæpenumero contingat non sine Christi fidelium magno* Pauli III Diploma contra eos qui è Congreg. exeũt

scan-

scandalo aliquos ex Canonicis, seu Fratribus dictæ Congregationis, postquam aliqua grauia delicta in domibus, seu Monasterijs præfatæ Congregationis commiserunt, ad euadendum debitas pœnas habitu demisso ex dictis Monasterijs, seu domibus fugientes vt seculares vagari ex eo quod in dicta Congregatione nulla emittitur professio id eis liceat, desiderant ad desecandum in committendis huiusmodi delictis ipsos Canonicos & Fratres, eisq. tantam audaciam adimere de aliquo remedio per nos prouideri, quo ipsi Canonici, & Fratres in euentum, quod, ut præfertur, delinquant debitè puniantur. Quare nobis humiliter supplicari fecerunt vt in præmissis oportunè prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui cunctis Christi fidelibus præsertim religiosis, qui sub timore Domini magis viuere decet occasionem delinquendi præcludere eosq. in viam Domini dirigere paternis desideramus affectibus, huiusmodi supplicationibus inclinati Vniuersitati vestræ, & cuilibet vestrum, per præsentes committimus, & mandamus quatenus cum pro parte dictorum Rectoris, & Canonicorum fueritis requisiti, Canonicos, & Fratres, qui in dictis domibus, seu Monasterijs fugerint, si ad loca vestræ Iurisdictionis peruenerint iuxta Constitutionum dictæ Congregationis, & alias iuxta delictorum per eos commissorum exigentiam debitè puniatis, & castigetis contradictores quoslibet, & rebelles cuiuscunque status, gradus, vel conditionis fuerint per censuras,

& pœ-

& pœnas Ecclesiasticas vobis visas appellatione postposita compescendo ipsasq. censuras etiam iteratis vicibus aggrauando, & interdictum Ecclesiasticum apponendo, inuocato etiam adhoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis: Non obstantibus præmissis ac constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, priuilegijs quoque & indultis & literis Apostolicis ceterisque contrarijs quibuscunque.

Datum Romæ apud S. Petrum sub anulo Piscatoris die VI Nouembris MDXXXVIII. Pontificatus nostri anno quinto.

Hoc tempore Andreas Gritti Dux Venetus fatis cessit, in cuius locum Petrus Landus sufficitur.

Iterum Generalis titulo Congregationi præficitur Leo Bugatus, qui rebus nostris magna semper vigilantia studuerat, Visitatores electi die prima Maij D. Lazarus de Scledo, & D. Pacificus de S. Eufemia. Electi fuerunt Patres vt controuersiam cum Clero Veronensi sustinerent: interdictum fuit ibidem Rectoribus S. Firmi ne vectigalia vulgo Dadie empta à Cœnobijs S. Georgij in Alga, S. Mariæ ab Horto, & S. Mariæ in Vantio soluerent, aut liberarentur, nisi prius fundum emerent, ac dictis Cœnobijs consignarent. MDXXXIX. Leo Bugatus laudatur.

Bugatus die XII Aprilis accitis Comitijs D. Pacificum de S. Eufemia Brixiensem, cum successorem procurasset, ipse Visitatoris titulo, omnem Congregationis inspectionem sibi adsciscebat, altero electo Visi- MDXL.

tatore D. Benedicto Patauino. Summa nostrorum prouidentia Patribus in Sicilia commorantibus ob locorum distantiam amplissimis literis indultum fuit Comitijs abesse.

Hoc tempore PAVLVS *Tertius summus Pontifex Societatis Iesu institutum approbat: quod postea diuino fauore literarum ornamentum insigniter creuit.*

MDXLI Gaspar Cōtarenus Protector, & Hieron. Alcander. *Benedictus Vgo Generalis electus fuit, Visitatores D. Pacificus, & D. Lucas de Gaiono. Gaspar Contarenus, & Hieronymus Aleander Brundusinus Cardinales à Patribus electi Congregationis Protectores, Summi Pontificis voluntati proponuntur. Aleander cum alteri praeponeretur, anno sequenti ad superos elatus Codices rarissimos, quos Romae, Mottae, Leodij, & alibi parauerat, D. Mariae ab Horto Monasterio Venetijs in vsum studiosorum anno* MDXLII. IX *Ianuarij testamento adscripsit. Quos Pontificis* PAVLI *Tertij auctoritate Patres ad Bibliothecā* Bibliotheca Aleādri D. Mariae ab Horto legata in D. Georgij Insulam transportata. *incrementum, & loci dignitatem anno* MDXLVI *die* XVI *Decembris in D. Georgij insulam transportari iusserunt. Vbi Aleandri effigies supra ostium Bibliothecae Cardinalis sedentis specie extat hoc breui titulo.*

HIERONYMVS ALEANDER
CARDINALIS
BRVNDVSINVS & ORITANVS &c.

Libri autem pretij sunt non exigui, quorum bona pars communi rebus humanis sorte temporum iniurias ex-

per-

perta est. Concessum fuit Rectori, & Visitatoribus, petente Clarissimo Viro D. Francisco Donato, vt Monasterium S. Spiritus Canonicorum S. Augustini propè Pupiliam, rogantibus ita Patribus possent visitare.

Cœnobij S. Spiritus visitatio concessa.

Rector immunitates memoratas Patribus Siculis vna cum ceteris comitiorum Canonicis confirmauit, vt ex rebus gestis illius temporis liquet, & peculiariter verò Cardinalis Brundusinus Archiepiscopus vniuersæ Congregationis Protector easdem probauit.

Vniuersis, & singulis præsentes has nostras patentes literas, siue hoc præsens publicum instrumentum inspecturis, lecturis, visuris, pariter & audituris. Nos D. Leo Bugattus de Brixia Congregationis sancti Georgij in Alga Venetiarum Generalis Visitator salutem in Domino sempiternam. Decet Prælatos non solum animarum suorum subditorum saluti, & conscientiæ quieti prouidere; verum etiam eos aliquibus prærogatiuis decorare. Hinc est quod nos attendentes, quod Rector, & Canonici eiusdem Congregationis S. Georgij in Alga Insulæ, seu Prouinciæ Siciliæ vltra Pharum, & præsertim S. Iacobi de Massara Panorm. & aliorum dictæ Congregationis Monasteriorum in dicta Insula consistentium ad Capitulum Generale eiusdem Congregationis, quod in Ciuitate Venetiarum celebrari solet, propter loci distantiam accedere nequeunt, ac volentes eorum dispendijs prouidere, eisdem, ac alijs Rectoribus, Canonicis, & perso-

Capitulũ in Sicilia morãtibus celebrãdũ conceduntur nostri.

nis Congregationis, & Insulæ prædictarum, seu in dicto Monasterio S. Iacobi aggregare volentibus, & eorum singulis, vt de cetero ad dictum Capitulum Generale, in dicta Ciuitate, seu alibi celebrandum accedere, nec illi per se, vel per alium, seu alios interesse minime teneantur, nec ad id à quocunque compelli, aut coarctari valeant: quodque in dicto S. Iacobi, seu alio; de quo illis videbitur commodiori Monasterio, seu Ecclesia Prouinciæ, & Congregationis prædictarum Capitulum Prouinciale Canonicorum, & personarum eiusdem Congregationis temporibus quibus dictum Generale Capitulum congregari solet, conuocare, celebrare, & facere, ac in eo, seu alibi, seruata tamen forma in electione Prouincialium seruari solita, aliquem ex dicta Congregatione approbatæ vitæ, ac aliam idoneam personam etiam de eorum gremio non existentem in eorum Prouincialem Visitatorem, seu Vicarium pro eorum arbitrio, ac alios iuxta ritum, & morem dictæ Congregationis eligere, qui Sedis Apostolicæ, & nostra, & successorum nostrorum dictæ Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum Generalium, Visitatorum pro tempore existentium obedientia, & subiectione semper seruata, pro Superiore Canonicorum, & personarum Congregationis, & Insulæ Siciliæ huiusmodi habeatur, tractetur, & reputetur, ac plenam, & liberam facultatem, & iurisdictionem, quam nos, & pro tempore existentes Visitatores Generales dictæ Congregationis super Canoni-

cos,

cos, & personas Congregationis Insulæ huiusmodi habemus, & habeant super illos, ac prout alij Prouinciales, & Vicarij eiusdem Congregationis exemptionibus, libertatibus, & facultatibus, quibus nos & alij Prouinciales de iure, consuetudine, priuilegio, seu alijs quomodolibet vtimur, potimur & gaudemus, ac vtuntur, potiuntur, & gaudent, vti, potiri, & gaudere, & alia, quæ aliarum prouinciarum Prouinciales eiusdem Congregationis facere & exercere possunt, facere & exercere: quodq. Rectores, & Canonici quorumlibet Monasteriorum Congregationis, & Insulæ huiusmodi, quoscunque tam laicos, quàm clericos seculares quomodocunque beneficiatos vsque ad numerum decem tantum in Canonicos eorumdem Monasteriorum recipere, & admittere liberè et licitè valeant, licentiam & facultatem concedimus. Illosq. ad instar aliorum eiusdem Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum Canonicorum à quocunque Ordinariorum locorum, & aliorum superiorum Iurisdictione, & superioritate exemptos, liberos, & immunes esse decernimus & declaramus per præsentes; hortantes in Domino & affectuosè rogantes Vniuersos & singulos Dominos, tam Ecclesiasticos, quàm seculares quatenus eosdem Prouincialem, Rectorem, & Canonicos commendatos habeant ac in præmissis omnibus & singulis auxilium, consilium, & fauorem præbeant quantum in eis fuerit. In quorum omnium & singulorum fidem & testimonium præmissorum præsentes li-

literas manu nostra subscriptas fieri fecimus, & per Notarium publicum infrascriptum subscribi, & publicari mandauimus, sigillique Monasterij S. Saluatoris in Lauro de Vrbe eiusdem Congregationis sancti Georgij iussimus & fecimus appensione muniri.

Datum Romæ in Monasterio S. Saluatoris nostræ Congregationis in Camera nostræ residentiæ sub Anno à Natiuitate Domini M D X L I. Indictione XIV. die verò XIV. Mensis Aprilis, Sanctissimi in Christo Patris & Domini Nostri PAVLI Diuina Prouidentia Pap. Tertij, Anno VII. Pontificatus eiusdem. Præsentibus ibidem Dominis Melchiore Mattamoros Scutifero Apostolico, & Bartolo de Mantua laico Mantuano testibus.

Et quia ego Blasius de Casaruuios Toletan. Diœces. Archiuij Romanæ Curiæ scriptor, præmissis omnibus interfui: ideo has literas patentes siue publicum instrumentum subscripsi, & publicaui, in fidem & testimonium omnium, & singulorum præmissorum rogatus, & requisitus.

Ego Leo Bugatus Visitator Generalis confirmo vt supra, & manu propria subscripsi.

Protectoris Rescriptum pro Canonicis Siculis, ne ad Capitulum nostrum accedant.

HIERONYMVS *Tit. S. Grisogoni S.R.E. Presbyter Cardinalis Brundusinus vulgariter nuncupatus, ac totius Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum Protector. Vniuersis & singulis præsentes nostras literas inspecturis salutem in Domino sempi-*

ter-

ternam. Cum nuper ſicut accepimus Venerandus & Dilectus noſter D. Leo Bugattus de Brixia totius Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum Generalis Viſitator, proinde conſiderans quod Rector & Canonici eiuſdem Congregationis S. Georgij Inſulæ, ſeu Prouinciæ Siciliæ vltra Pharum, & præſertim S. Iacobi de la Maſſara Panorm. aliorumque dictæ Congregationis in dicta Inſula conſiſtentium, ad Capitulum Generale eiuſdem Congregationis, quod in Ciuitate Venetiarum celebrari ſolet, propter loci diſtantiam accedere nequeant, vt eorumdem Canonicorum diſpendijs conſuleretur, eiſdem ac alijs Rectoribus, Canonicis & perſonis dictæ Congregationis, & Inſulæ prædictarum, ſeu in dicto Monaſterio S. Iacobi aggregare volentibus, & eorum ſingulis, vt de cetero ad dictum Capitulum Generale in dicta Ciuitate, ſeu alibi celebrandum accedere, ſeu illi per ſe, vel alios minime teneantur, nec ad id à quoquam compelli vel arctari valeant. Quodque in dicto S. Iacobi, ſeu alio, de quo illis videbitur, commodiori Monaſterio, ſeu Eccleſia Prouinciæ & Congregationis prædictarum Capitulum Prouinciale Canonicorum, & perſonarum eiuſdem Congregationis temporibus, quibus dictum Capitulum Generale congregari ſolet, conuocare, celebrare, facereque, ac in eo ſeu alibi, ſeruata tamen forma in electione Prouincialium ſeruari ſolita, aliquem ex dicta Congregatione probatæ vitæ, ac aliam idoneam perſonam etiam de eorum gremio non

exi-

existentem in eorum Prouincialem Visitatorem, seu Vicarium pro eorum arbitrio, ac alios iuxta ritum, & morem dictæ Congregationis eligere, qui Sedis Apostolicæ, & suorum successorum dictæ Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum Generalium Visitatorum pro tempore existentium obedientia, & subiectione semper seruata pro superiore Canonicorum & personarum Congregationis & Insulæ Siciliæ huiusmodi habeatur, tractetur, & reputetur, plenam & liberam facultatem, & iurisdictionem, quam dictus Leo, & pro tempore existentes Visitatores Generales dictæ Congregationis S. Georgij super Canonicos & personas eiusdem Congregationis Insulæ huiusmodi habent, & prout alijs Prouinciales, & Vicarij eiusdem Congregationis habere solent, habeant, ac omnibus & singulis exemptionibus, libertatibus & facultatibus, quibus dictus Leo, & alij Prouinciales de iure, consuetudine, priuilegio, seu alias quomodolibet vtuntur, potiuntur, & gaudent, vti, potiri, & gaudere, & alia, quæ aliarum Prouinciarum eiusdem Congregationis Prouincialis facere, & exercere possunt facere & exercere, quodq. Rectores & Canonici quorumlibet Monasteriorũ Congregationis & Insulæ huiusmodi tam laicos, quàm clericos seculares quomodocunque beneficiatos vsque ad numerum decem tantum in Canonicos eorum Monasteriorum recipere & admittere liberè & licitè valeant, licentiam & facultatem concessit, illosque ad instar aliorum eiusdem

Con-

Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum Canonicorum à quocunque Ordinariorum locorum, & aliorum Superiorum Iurisdictione exemptos, liberos, & immunes esse decreuit, & declarauit, aliaque fecit prout in literis patentibus desuper sub datis die XIV *Mensis Aprilis* M D XLI *confectis, & per Capitulum Generale dictæ Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum sub die* X *Mensis Maij eiusdem Anni confirmatis satis constare vidimus. Nos, quos susceptæ protectionis Apostolica auctoritate nobis commissa cura sollicitat, vt omnes, & singulos dictæ Congregationis Canonicos sub vnum, & idem Ouile quantum cum Deo possumus reducere satagentes literarum prædictarum veriorem tenorem pro expresso habentes, licentiam, facultatem, decretumve, declarationem prædictas, & prædicta, ac prout illa concernunt omnia, & singula in dictis literis contenta, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, ac plenum firmitatis robur obtinere, & sic per Rectores, & Canonicos dictorum Monasteriorum dictæ Insulæ, ac Prouinciæ inconcussè, & inuiolabiliter obseruari debere decernimus. Omnes, & singulos tam iuris, quàm facti defectus, si qui forsan interuenerint, in eisdem supplentes: Et nihilominus omnibus, & singulis Rectoribus, & Canonicis tam dicti S. Iacobi de la Massara Panorm., quàm S. Mariæ de Rauenosa in territorio Leucatæ, & S. Mariæ de Monte serrato Agrigentinæ Diœcesis Monasterij præsentibus*

bus, & pro tempore existentibus in virtute sanctæ obedientiæ præcipimus, & mandamus quatenus infra & per totum Mensem Septembris proximè futuri certa die per Rectores dictorum Monasteriorum statuenda, & deputanda in dicti S. Iacobi de la Massara Panorm. Monasterio prædictam Capitulum Prouinciale conuocare, & celebrare, & aliquem ex dicta Congregatione probatæ vitæ, aut aliam idoneam personam, & de eorum gremio non existentem in eorum Prouincialem Visitatorem, seu Vicarium pro eorum arbitrio, & alios iuxta ritum, & morem dictæ Congregationis eligere habeant, qui Sedis Apostolicæ, ac dictorum Congregationis S. Georgij Visitatorum pro tempore existentium obedientia, & subiectione semper seruata pro superiore Canonicorum, & personarum Congregationis, & Insulæ Siciliæ huiusmodi habeatur, tractetur, & reputetur, cum alijs facultatibus, immunitatibus, exemptionibus, & libertatibus in dictis literis latius expressis. In quorum fidem præsentes manu nostra propria, ac secretarij nostri infrascripti subscriptas sigillique nostri appensione muniri fecimus.

Datum Romę apud Basilicam duodecim Apostolorum in Camera nostræ solitæ residentiæ sub Anno Domini M D X L I. die vero quarta mensis Iulij. Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri Pauli diuina prouidentia Papæ Tertij Anno septimo.

Hieronymus Cardinalis qui supra manu propria.

Augustinus Massarellus.

Ea

Ea porrò erat Leonis Bugati virtus, vt hoc anno rursus Generalis constitueretur, Visitatores Benedictus Vgotius, & Isidorus Leonicensis. Hisce Comitijs decretum fuit promulgatum, quod in huc diem obseruatur. Nemini scilicet excepto Priore, & Procuratore, licitum esse, se in alienæ Diæcesis cœnobium conferre sine licentia Generalis ac Visitatorum. Absentibus vero Generali, & Visitatoribus, id à Deputatis S. Georgij in Alga concedi posse. Vrgente autem necessitate temporisque angustia à loci Priore, & Deputatis id obtinendum esse. Insuper decernunt, vt Rector Generalis cum Visitatoribus beneficia Congregationi oblata, accipiat, & cum eorum possessoribus transigatur ea ratione, quæ magis expedire videtur: redditus etiam cœnobij S. Augustini in Villa Brendulæ Monasterio S. Rocchi Vicentiæ ascribendos. Hoc anno notabilis imminebat annonæ pernicies à locustarum agminibus, quæ ventorum impulsu ex Africa in Italiam delatæ maximam frugibus cladem attulere, quidquid virens erat repente deuorantes. Hæ dictu mirum à maioribus locustis ducebantur. MDXLII

Transitus in alienam Diœcesim impetrandus.

Redditus S. Augustini S. Roccho adiecti.

Ceterum petentibus Patribus Summus Pontifex statuta, & ordinationes nostras publico diplomate confirmauit die XXI *Decembris.*

PAVLVS PAPA TERTIVS &c. Fidelium votis quorumlibet illis præsertim quæ ad remouendum fraudes, & obuiandum periculis spectant libenter annuimus &c.

MDXLIII Leo Bugatus rem Societatis auget.

Tertio & decimo Aprilis Leo Bugatus obseruantia regulari mirificè aucta, Isidorum Leonicenum, oppido agri Vicentini inter colles amænos, cœnobio nostri Ordinis illustrato, oriundum, successorem habuit; virum longo rerum vsu præclarum; qui cum Visitatoribus Leone Bugato, & Pacifico de S. Eufemia ad coercendam quorumdam in nostros petulantiam hoc immunitatis rescriptum à Serenissimo Principe Veneto obtinet.

Isidorus à Duce Veneto priuilegiũ immunitatis impetrat.

PETRVS LANDVS *Dei gratia Dux Venetiarum, &c. Vniuersis, & singulis Potestatibus, Capitaneis, Rectoribus, & Iusdicentibus quibuscunque Illustrißimi Dominij significamus, quod die hesterna in Consilio nostro Quadraginta Criminalibus deputato ex introductione, & placitate Viri Nob. Franc. Sanuto Equitis Aduocatoris Communis nostri posita, & capta fuit pars tenoris infrascripti videlicet. Vt temeritati, & petulantiæ malefactorum hominum, antequam ad maiora inconuenientia deueniatur, occurri poßit, qui tam in hac vrbe, quàm in omnibus terris, & locis Dominij nostri non cessant inquietare, necnon mediocrem inferre molestiam Reuerendis Rectoribus, Superioribus, Canonicis, atque Fratribus Ordinis S. Georgij in Alga, qui summo studio inuigilant conseruare, & à persecutoribus suæ Religionis tueri suam Congregationem, atque Ordinem: Ideo vadit pars, quod auctoritate huius Consilij proclametur tam in hac Ciuitate, quàm in omnibus*

alijs

alijs terris, & locis Dominij nostri vbi acciderit, & Aduocatoribus nostris Communis placuerit, Quod in pæna ducatorum trecentorum, standi per annum in carcere, & squaßium trium funis de verbis iniuriosis, De factis autem quingentorum, & exilij perpetui de Venetijs, & districtu, & de omnibus terris, & locis Dominij nostri. & vltra omnes alias pænas, in quas ob delicti qualitatem incurri mereantur. Nemo etiam sit, qui esse velit, tam laicus, quàm secularis, audeat, nec præsumat, tam per se, quàm per alias interpositas personas, vel quoquo modo molestare, iniuriare, vel offendere Rectores, Superiores, Canonicos, Fratres, interuenientesq. pro suo ordine S. Georgij in Alga, ac eorum Monasterijs, Et in casu contrafactionis prædicta pæna in totum, & per totum executioni mandetur ab illis Rectoribus, in quorum Iurisdictione dictas pænas præfati malefactores neglexissent, Vt dicti Reuerendi Patres possint ab ijs perditis hominibus, & quietæ pacis perturbatoribus suum vitæ curriculum sub huius felicißimi Status vmbra ducere, ac eorum Ordinem, Monasteriaq. conseruare. Quocirca cum præfato nostro Consilio vobis mandamus, vt partem prædictam & omnia in ea contenta publicari faciatis hora congrua, in locis solitis regiminis vestri ad omnium intelligentiam, & eam in omnibus prout stat, & iacet, obseruare, exequi, ac impleri, & obseruare, & executioni debitæ mandari facere curabitis. Has autem in Cancellarijs vestris registratas præsentanti resti-

stituite. Dat. in nostro Ducali Palatio sexto Idus Februarij, Indictione secunda M D XLIII.

Porrò ut electiones Rectorum nostrorum, & aliorum Ministrorum sincerè & absque omni dolo celebrarentur, Apostolicum diploma à Summo Pontifice impetrant contra eos, qui illas malitiosè contaminarent, seu corrumperent. Quod in cuiuscunque electionis initio prælegi solet.

Rescriptū Pontificis de Superiorū electione pacifica.

PAVLVS PAPA TERTIVS *ad futuram rei memoriam. Ut electiones dilectorum filiorum Rectoris Generalis, Visitatorum, Priorum, sociorum Capitularium, & aliorum officialium Congregationis S.Georgij in Alga Venetiarum, quas pro tempore fieri contigerit, omni qua decet sinceritate, ac puritate, celebrentur, pro pastoralis officij debito prouidere volentes, Apostolica auctoritate, tenore præsentium statuimus, & ordinamus, quod omnes & singuli in electionibus huiusmodi vocem habentes, aut in eis quomodolibet interuenientes, cuiuscunque status, gradus, vel conditionis fuerint, qui in electionibus ipsis, seu circa illas, vel illarum circumstantias, tam in scrutinijs, & nominationibus faciendis, seu publicandis, quàm alias quomodocumque & qualitercumque fraudem, falsitatem, dolum, vel malitiam, aut corruptelam scienter commiserint, seu committentibus adhæserint, vel desuper consenserint, aut fraudem, malitiam, dolum, vel corruptelam huiusmodi non reuelauerint, ultra alias censuras, & pœnas tam in iure, quàm per*

con-

constitutiones, seu priuilegia eiusdem Congregationis, seu aliàs in tales latas, & promulgatas, seu inflictas, excommunicationis sententiã, à qua nonnisi à Romano Pontifice, præter quam in articulo mortis, absolui possint, eo ipso incurrant. Et nihilominus ab eorum Superioribus arbitrio suo mulctari, & puniri possint, & debeant. Mandantes modernis dictæ Congregationis Priori Generali, & Visitatoribus huiusmodi, quatenus præsentes literas in eorum Capitulis, vt ad omnium, quos concernunt, notitiam deuenire possint, publicent, seu publicari faciant. Non obstantibus Apostolicis, ac dictæ Congregationis constitutionibus, & ordinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis, quibusvis concessis, approbatis, & innouatis, contrarijs quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Datum Romæ apud S. Marcum sub annulo Piscatoris die XXII Septembris MDXLIII. Pontificatus nostri Anno primo.

Blond Ful.

Hoc anno sancitum fuit, laicos ad ministeria assumptos intra vigesimum secundum ætatis annum nostro habitu vti nõ fas esse. Rata fuit habita donatio D. Pacifici Brixiensis facta Cancellò S. Petri. An- Laici non vestiendi intra annũ ætatis 22.

noxæ

nonæ collecta, cæteris locis recepta in Cænobio S. Rocchi instituí cœpit. Addebatur, Parochum S. Georgij in Braida Veronæ à nemine præter Visitatores unquam amouendum aut mutandum. Si quis nostris nomen dedissent, vestimenta eorum seruanda ad anni finem: ut si vitæ institutum displiceret, ijs restituerentur.

MDXLIV *Die* III *Maij Lucas Picenus Rector Generalis statuitur, additis Visitatoribus D. Anselmo de Verona, & Isidoro Paltono. Constitutum fuit, Patrum nemini licitum esse in eius causa quicquam decernere, quem Congregationi initiatum sacro habitu induisset. Crescente Clericorum numero, cùm in dies politioris literaturæ studium vilesceret, bono consilio statutum fuit, ut Priores Magistros literatos iuuentuti erudiendos conducerent.*

Magistri humaniorum literarum instituti.

MDXLV *Die* XX *Aprilis Leo Bugatus iterum Generalis eligitur, Visitatores Lazarus de Scledo, & Lucas de Goiono. Cumque nostri variè à vicinis infestarentur, ad securiorem nostri status conseruationem in consessu* IX *Patrum, communicatis unà bonis spiritualibus Conseruatores eligebantur è Senatu Veneto maximæ auctoritatis Viri Franciscus Donatus, Hieronymus Cornelius, Franciscus Venerius, Philippus Tronus, Thomas Contarenus; assumptis Vincentio Grimano, & Andrea Delphino, quos antea nominauerant: ut ipsorum patrocinio omnia tuta ac quieta essent. Quo tempore summa solennitate Franciscus*

Conseruatores Societatis electi.

Do-

Donatus ad Venetæ Reipublicæ fastigium euehitur.

Die XIII Maij Rectorem Generalem Maximum Vicentinum vidit cœtus noster, Visitatores Anselmum Veronensem; & Pacificum de Sancta Euphemia. Grauißima mulcta cautum fuit, ne quis de S. Augustini Cœnobio destruendo quicquam proponeret, cùm locus esset vel ipsa vetustate venerabilis. Ad sacros Ordines admißi si in alium annum licentiam differrent, denuò eam esse impetrandam. Vbertinus Cardinalis de Gambara Brixiensis ob singularem prudentiam, & mirum in Societatem nostram studium Protector eligitur. Collegium nostrum electionem Illustrißimorum Conseruatorum à Patribus Nouem factam ratam esse iußit, assumpto Marco Antonio Mula in locum Francisci Donati, qui suis meritis magna Congregationis lætitia, ad Principatus Veneti fastigium ascenderat. MDXLVI

S. Augustini Cœnobium conseruandū.

Cardinalis de Gambara Protector nominatur.

Franciscus Donatus Venetorū Dux electus.

Pacificus Brixiensis XXX Aprilis Præses constituitur, electis Visitatoribus Maximiano Vicentino, & Iulio Varola; vbi salubri consilio pro stabilienda & honestanda Societate decretum fuit, nullos præterquam cuique loco particulari populares in cœnobia esse admittendos, nec in Ordinem vnquam recipiendos qui legitimis natalibus orti non essent. Petente Leone Bugato Summus Pontifex Paulus III Templis nostris Altare priuilegiatum viua voce concessit, & plenariam indulgentiam visitantibus nostra loca Co- MD XLVII.

Spurij non admittēdi.

Altare priuilegiatum cū plenaria indulgentia,

mitiorum tempore, qua de re hæ VBERTI *Cardinalis* GAMBARAE *literæ ad nos extant:*

Protectoris literæ. VBERTINVS *Miseratione Diuina tituli S. Grisogoni Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyter Cardinalis de Gambara nuncupatus. Vniuersis, & singulis hasce nostras literas inspecturis, lecturisque ac audituris salutem in Domino sempiternam. Notum facimus, & in veritatis verbo attestamur, qualiter Sanctissimus in Christo Pater, & Dominus noster, Dominus* PAVLVS *Diuina prouidentia* PAPA TERTIVS *motus tum Religiosis pijsque operibus Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum, de quibus constante fama ad ipsius Sanctitatis aures continuo perfertur, tum etiam deuotione, & obseruantia, quam præ se fert erga sanctam memoriam* EVGENII PAPAE QVARTI, *ad supplicationem Domini Leonis Bugati nunc Prioris Monasterij S. Saluatoris in Lauro de Vrbe, viuæ vocis oraculo nobis facto perpetuis temporibus dedit, & concessit Canonicis ac personis quibuscunque præfatæ Congregationis S. Georgij in Alga ter Missam celebrantibus, seu celebrari facientibus super vno Altare per Prælatum in Ecclesia sui Monasterij ordinato, & dedicato facultatem illam, quæ Romæ habetur in celebratione, quæ fit super Altaribus S. Gregorij, & S. Sebastiani, videlicet vt liberare à pœnis Purgatorij vnam animam queant cuiuslibet Canonici, ac alterius personæ, quæ in prædicta Congregatione occubuerit, necnon & cuiuscunque de-*

defuncti usque ad tertium gradum inclusiue; Ac animas defunctorum, qui sunt in fraternitate, & participatione bonorum spiritualium dictæ Congregationis; Ac insuper dedit, & concessit præfatis Canonicis, personis, & familiaribus præfatæ Congregationis, qui tempore, quo celebratur Capitulum Generale, singulo quoque anno verè contriti, & confessi continuis diebus visitantes quinque Altaria in Ecclesijs dictæ Congregationis pro unoquoque Altari genibus flexis ter Psalmum Miserere mei Deus dixerint, si vero Psalmum nescierint ter Dominicam Orationem, & Angelicam Salutationem pariter dixerint, plenariam Indulgentiam, ac suorum peccatorum remissionem consequantur. In quorum fidem præsentes manu propria subscripsimus, & per Secretarium nostrum infrascriptum fieri sigillique nostri iussimus pensione muniri.

Datum Romæ in Palatio nostræ residentiæ Anno à Natiuitate Domini M D X L V I I, Nono Kal. Maij, Pontificatus prælibati Sanctissimi Domini Nostri Papæ Pauli Tertij, Anno X I I I.

V. Cardinalis de Gambara.

Io: Paulus Amanius Secret.

Generalis dignitas X X V I Aprilis ad Leonem Bugatum redijt: electi Visitatores Pacificus Brixiensis, & Bartholomæus Venetus. Decretum fuit, quod agrorum nostrorum, & domiciliorum locationes publici Notarij manuscriptæ in peculiari volumine, pa- M D X L V I I I. Agrorū & domiciliorū, feudorū item ac locationū index in archiuiū repositus.

riter feudorum, & liuellorum instrumenta alio volumine è membranis in archiuis ad posterorum vtilitatem asseruarentur. De supellectili cellarum moderanda, de permutando Bononiæ S. Ciro cum D. Gregorio, quædam proposita fuerunt.

MDXLIX S. Iuliani cœnobium restauratū. *Lazarus de Scledo* VI *Maij Generalis electus cum Visitatoribus Leone Bugato, & Luca Gaiono, proponit cœnobium S. Iuliani restaurandum, eique paulo post quatuor Sacerdotes cum tribus Laicis assignat. Multa pro incrementis montium S. Georgij in Braida: Leoni Bugato horum cura committitur, simulque prædiorum de Brusatis in pago Nebulenti, donec diuersis censibus eximerentur. Adeò in conseruandis rebus prudens erat nostris cura. Inde ad maiorem commoditatem* XX *Nouembris à Nouem Patribus Rectori S. Mariæ in Vantio concessum fuit, Vallis Abbatis agros cum prædio Cortellatæ, quod Rouigiorum erat, in montibus Euganeis permutaret.*

M D L. *Aprilis* XXV *Comitijs indictis D. Iulius de Virola Præses nominatur, Visitatores Lazarus de Scledo, & Pacificus Brixiensis.*

Fabricādi impensæ. *Fabrica ad arbitrium Rectoris annua conceditur ad summam quinquaginta ducatorum, & consilio Deputatorum vsque ad ducatos ducentos. Quæ consuetudo in nostra tempora perdurauit.*

Iulius III Pont. Max. electus. *Hoc anno Iulius III Pont. Maximus die* XVI *Februarij salutatur.*

M D LI. *Leonis Bugati ea erant merita, vt denuò* XIII *Aprilis summæ rerum præficeretur, Visitatores assi-*

gnati D. Iulius de Virola, & D. Maximus Vicentinus. Bugatus ex prouentibus sibi traditis Templum S. Georgij in Braida in meliorem structuram redigit. Venetis castrum Veronæ propè S. Angelum extruentibus, ipsius curæ commissum fuit de loco maturè prospiceret, si noster ille ad munimenti necessitatem demoliendus foret. Rectori S. Mariæ in Vantio per hæc etiam Comitia mandatum fuit fossam quæ ambit cœnobij hortos, curaret alternis annis repurgari. Id enim non solum nostra intererat ad vsum, sed etiam ad conseruationem Priuilegij, quo ea de fluuio Auantij deriuata Anno MCCXX *à Ciuitate Patauina liberaliter concessa fuit.*

Horti S. Mariæ in Vãtio fossa alternis annis curanda.

Lazarus de Scledo iterum die II *Maij Generalis designatur, Visitatores Leo Bugatus, & Io: Petrus de Cignano.* MDLII

Generali succedit D. Io: Petrus de Cignano XVI *Aprilis, Visitatoribus Luca Piceno, & Lazaro de Scledo. Statutum fuit, quod Patres* XI *in Comitijs electi cœnobiorum Vicarios eligerent. Hoc ipso anno Franciscus Vgo Patauinus Rector S. Mariæ in Vantio oppidum Atestem transiens apoplexia interijt, cui Iacobus Philippus Patauinus successit.* MDLIII

Vicarij à Patrib. XI electi.

Leo Bugatus nono Aprilis ad Societatis Præfecturam denuo assumitur, Visitatores iunguntur Cæsar de Leonico, & Petrus de Cignano. Ad vindicandam suffragiorum libertatem, aduersus prensationis abusum multa vtiliter decreta fuerunt. Venetijs MDLIV

Ambitus reprimitur

hoc

hoc anno Duce, & Patriarcha defunctis, succedit ad Ducatum Franciscus Venerius, & ad Ecclesiam Petrus Franciscus Contarenus summus Philosophus, & Orator, qui elapso anno ad superos euectus successorem habuit Vincentium Diedum.

Summus Pontifex excepta perhumaniter maiorum nostrorum supplicatione Priuilegia nostra, omnesque immunitates, & gratias à Sum. Pontificibus concessas amplo rescripto die XXVIII *Octobris confirmat.*

Iulius Papa Tertius Priuilegia nostra cõfirmat.

IVLIVS PAPA TERTIVS *Dilecti filij salutem, & Apostolicam benedictionem. Cum Romanum deceat Pontificem suorum prædecessorum vestigijs inhærendo, ea quæ per ipsos prædecessores facta fuisse dicuntur, vt eo maiorem obtineant roboris firmitatem, quo sæpius fuerint Apostolico præsidio communita, sui muniminis robore confouere. Eapropter viris iusta postulantibus grato concurrentes assensu. Omnes gratias, facultates, exemptiones, & immunitates à fel. record. Bonifacio IX. Gregorio XII. Martino V. Eugenio IV. Nicolao V. Pio II. Paulo II. Innocentio VIII. Sixto IV. Alexandro VI. Leone X. Clemente VII. & Paulo III. Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris per eorum, tam sub plumbo, quam in forma breuis expeditas literas vestræ Congregationi, & illius pro tempore existentibus Rectori Generali, Prioribus, Visitatoribus, Canonicis, Nouitijs, Conuersis, Capellanis, seruitoribus, familiaribus, & per-*

& personis in genere, vel in specie, & sub quacunque verborum forma & expreßione concessas, ac omnia in ipsis literis contenta, earumdem literarum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expreßis, & de verbo ad verbum insertis habentes, sicuti ea omnia laudabiliter, ac prouida ratione ab ipsis prædecessoribus nostris emanarunt, & in viridi obseruantia existunt, eisdem Congregationi, & pro tempore existentibus Rectori Generali, Prioribus, Visitatoribus, Canonicis, Nouitijs, Conuersis, Capellanis, seruitoribus, familiaribus, & personis auctoritate Apostolica, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, ac de nouo concedimus, illaque suos plenarios effectus sortiri, ac ab omnibus inuiolabiliter obseruari debere decernimus. Mandantes vniuersis, & singulis venerabilibus Fratribus Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, eorumque in spiritualibus Vicarijs Generalibus, quatenus præmissa omnia, & singula, ac in dictis literis contenta, vbi & quando, ac quoties opus fuerit, & pro parte vestra, aut alicuius vestrum fuerint requisiti, aut eorum alter fuerit requisitus, solemniter publicantes, vobis, ac illis quos ipsæ literæ concernunt, efficacis defensionis præsidio assistentes faciant vos, & eos præmissis omnibus, ac in eisdem literis contentis pacificè vti, frui, gaudere: Non permittentes vos & eos contra literarum ipsarum tenorem quomodolibet indebitè molestari, perturbari, aut inquietari, contradictores auctoritate nostra appellatio-

tione postposita compescendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit auxilio brachij secularis. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac omnibus, & singulis, quæ dicti prædecessores nostri in eorum literis prædictis voluerunt non obstare, cæterisque contrarijs quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die XXVIII Octobris MDLIV. Pontificatus nostri Anno quinto.

Io: Laurent.

Iulij III obitus. MDLV. Marcelli II. Pont. electio, & obitus. Paulus IV Sum. Pont. salutatur.

Confirmatis immunitatibus nostris, paucos post menses Summus Pontifex ingrauescente morbo, expirauit, cui die IX *Aprilis subrogatur* MARCELLVS *Secundus qui vix D. Petri Sedem attigerat, quod ad cælestia regna translatus est vltima die eiusdem mensis: Cardinales* PAVLVM *Quartum die* XXIII *Maij eligunt. In Comitijs nostris ad D. Georgium* XXIX *Aprilis Præses Congregationis salutatur Lazarus de Scledo. Visitatores Leo Bugatus, & Iulius Alexandrinellus. Aduersus iuuenes ignauos, & literarum contemptores minæ seueriores prolatæ.*

Pestis Lombardiam vexat.

Hoc tempore pestis grauissima Lombardiam diuexans, varias cœnobijs nostris calamitates inflixit.

La-

Lazaro de Scledo successit D. Iulius de Virola, Visitatores nominati D. Lucas de Gaiono, & D. Cæsar Leonicenus. Prælectæ fuerunt literæ munificentissimi Principis Hippolyti Estensis Cardinalis, qui singulari beneuolentia in nostros Ferrariæ locum nobis concedere exoptabat. Inde Leo Bugatus Ferrariam mittitur. Euentus autem temporis mora euanuit. MDLVI Hippolyti Estensis Card. in nostros liberalitas.

Leo Bugatus mense Maij electus est Præses, Visitatores D. Iulius de Virola, & D. Iacobus Philippus Patauinus. Nondum voto paupertatis cum se obstrinxissent nostri, in quos sæpe cadebant opimæ hæreditates, cautum fuit in publicam vtilitatem, ne quis de suis rebus quacumque ratione acquisitis liberè testamento disponeret. Magister Maximianus Ordinis S. Antonij, vir non minus moribus quam eruditione gratissimus, S. Mariæ in Vantio Lector Theologus conducitur, qui postea suis meritis Episcopatum Clodiensem obtinuit. MDLVII Maximianus Lector Theol. Sanctæ Mariæ in Vantio.

Bugato successit XXV Aprilis Iacobus Philippus Zanardus Patauinus Iuris prudentiæ scientissimus, cuius diuersa in publico versantur ingenij monumenta, varijs ille cænobia nostra commodis sua solertia auxit, cuius in cænobio nostro S. Mariæ in Vantio grata adhuc liberalitatis extant monumenta. Visitatores electi fuerunt Leo Bugatus, & Petrus de Cignano. Hoc tempore vetitum fuit, ne sepulcra intra claustrum S. Firmi Leonici fierent. MDLVIII Iac. Phil. Zanardus Iurisperitus.

Decima Aprilis Comitijs indictis Patres Societa- MDLIX

tis Rectorem nominant D. Iulium Alexandrinum, Visitatores D. Iacobum Philippum, & Io: Baptistam Brixiensem. Defuncto verò Cal. Augusti Iacobo Philippo subrogatus est D. Ioannes de Casinis. Hoc anno Societas nostra ducatos octingentos pro censu quindeno non soluto Romæ reddidit. Notabilis hic annus fuit ob mortem trium Sum. Principum, die III *Idus Martij Imperatoris Caroli Quinti, Henrici Galliæ Regis in ludicro, hastarum certamine infeliciter interfecti, & Pauli IV Pontificis Maximi die* XV *Cal. Septembris suæ ætatis* LXXXIII *Cui post diuturnam plurium mensium ob varias dissensiones Pontificatus vacationem septimo Cal. Ianuarij hora inter septimam, & octauam, quæ Natalem Christi diem sequuta, ineunte* MDLX *Angelus Medicæus ad summam rerum sacrarum dignitatem euectus est, assumpto nomine Pij Quarti; Vir equidem benignitate, humanitate, & clementia insignis, qui Priuilegia, & Immunitates Congregationis nostræ à felicis memoriæ Bonifacio IX. Gregorio XII. Martino V. Eugenio IV. Nicolao V. Paulo II. Innocentio VIII. Sixto IV. Alexandro VI. Leone X. Clemente VII. ac Paulo III hisce literis* XV *Martij confirmauit.*

Census quindenus Romæ solutus.

Pius IV. Sum. Pōt. electus Priuilegia nostra confirmat.

MDLX PIVS PP. IV. *Dilecti filij, salutem & Apostolicam benedictionem. Cum Romanum deceat Pontificem suorum prædecessorum vestigijs inhærendo ea quæ per ipsos prædecessores facta esse dicuntur, vt eo maioris roboris firmitatem, quò sæpius fuerint Apo-*

stolico

stolico præsidio communita, sui muniminis robore confouere. Ea propter vestris iustis postulationibus grato concurrentes assensu, omnes gratias, facultates, indulgentias, exemptiones, libertates, concessiones, & immunitates à fel. re. Bonifacio Nono, Gregorio Duodecimo, Martino Quinto, Eugenio Quarto, Nicolao Quinto, Paulo Secundo, Innocentio Octauo, Sixto Quarto, Alexandro Sexto, Leone Decimo, Clemente Septimo, & Paulo Tertio Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, per eorum tam sub plumbo, quàm in forma breuis expeditas literas vestræ Congregationis, & illius pro tempore existentibus Rectori Generali, Prioribus, Visitatoribus, Canonicis, Nouitijs, Conuersis, Capellanis, seruitoribus, familiaribus & personis in genere, vel in specie, & sub quacumq; verborum forma, & expreßione concessas, & communicatas, ac omnia in ipsis contenta, quatenus in vsu fuerint, & sacris canonibus, aut libertati Ecclesiasticæ non obstent, earumdem literarum tenores ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expreßis, & de verbo ad verbum insertis habentes, sicuti ea omnia laudabiliter & prouida ratione ab ipsis prædecessoribus nostris emanarunt, & in viridi obseruantia existunt, eisdem Congregationi & pro tempore existentibus Rectori Generali, Prioribus, Visitatoribus, Canonicis, Nouitijs, Conuersis, Capellanis, seruitoribus, familiaribus, & personis auctoritate Apostolica tenore præsentium, vt præfertur, approbamus, & con-

firmamus, illasq. suos plenarios effectus sortiri & ab omnibus inuiolabiliter obseruari debere decernimus. Mandantes Vniuersis et singulis Venerabilib. fratrib. Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, eorumq. in spiritualibus Vicarijs Generalibus, quatenus præmissa omnia & singula, ac in dictis literis contenta, vbi & quando & quoties opus fuerit & pro parte vestra aut alicuius vestrum fuerint requisiti, aut eorum alter fuerit requisitus, solenniter publicantes, vobis ac illis quos ipsæ literæ concernunt efficaci defensionis præsidio assistentes, faciant vos & eos præmissis omnibus ac in eisdem literis contentis pacificè vti, frui, & gaudere, non permittentes vos & eos contra literarum ipsarum tenorem quomodolibet indebitè molestari, perturbari, aut inquietari. Contradictores autem nostra appellatione postposita compescendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis, non obstantibus Constitutionibus & ordinationibus Apostolicis ac omnibus, ac singulis quæ prædicti prædecessores nostri in eorum literis prædictis voluerunt non obstare. cęterisque contrarijs quibuscumque, aut si aliquibus communiter vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris Die XV Martij MDLX. Pont. nostri Anno primo. Cæ. Glorierius.

De-

Defuncto etiam Patriarcha Veneto Ioannes Triuisanus subrogatur.

Hoc anno denuo Leo Bugatus Præses Congregationis eligitur, Visitatores D. Cæsar de Leonico, & D. Io. Petrus de Cignano. Statuitur, quòd Assisij bona emphyteutica Abbatiæ S. Benedicti, quæ defunctis possessoribus ad Abbatiam redirent, in perpetuum dictæ Abbatiæ uniantur, neque ullo modo alijs porrò concedantur. De bonis emphyteuticis Assisij statutum.

D. Arsenius Columbus vigesima prima Aprilis subrogatus ad Congregationis regimen habuit Visitatores D. Iulium Alexandrinum, & D. Io: Baptistam Folchinum. MDLXI

Tertiadecima Aprilis conuocatis Patribus D. Iulius Virola denuo Rector Generalis salutatur; Visitatores D. Iulius Columbus, & D. Lucas Picenius. Romam Prior mittitur Leo Bugatus vbi senili ætate XV *Augusti obijt, postquam decies Generalis titulo insignitus, multa & præclara in Societatis nostræ splendorem egisset, Vir bonis literis instructus compendium quorumdam Priuilegiorum, indulgentiarum, & immunitatum nostrarum vulgauit anno* MDXXX. *Monasteria & templa ornauit, feruens in instruendis iuuenibus, & acerrimus religiosæ disciplinæ magister fuit. In eius locum subrogatus Petrus Alexandrinus die* VI *Februarij fatis conceßit: in cuius sedem patres Io: Marcum Bergomensem decernunt. Eodem tempore D. Petrus Cignanus Bugati in rebus bene* MDLXII

Leonis Bugati obitus.

Petrus Cignanus Bugati imitator.

nè gerendis æmulus, licet bonis literis ipso inferior, in cœnobio S. Iuliani è viuis discessit.

MDLXIII *Die* XXVI *Aprilis Dominicus Sauallus Brixiensis præficitur toti Congregationi, Visitatores electi D. Iulius Alexandrinus, & D. Angelus Lippomanus. Decernunt Patres vt Constitutiones ad certam moderationem reuocentur, præsertim cùm singulari Pij Quarti studio & vigilantia vniuersali Concilio Tridentino finis impositus esset.*

Hoc anno decimo octauo Cal. Februarij Summus Pontifex ampliori diplomate Congregationis nostræ Priuilegia confirmat. Item nobis Congregationis Cassinensis immunitates & priuilegia, quæ antea amplissima gratia à Paulo Tertio die XIX *Februarij* MDXXXVII *tradita fuerunt, denuò concedit, eaq. Patribus nostris Siculis communia decernit.*

FLAVIVS VRSINVS *Dei & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Muran. Curiæ causarum Cameræ Apostolicæ generalis auditor Romanæ curiæ iudex ordinarius sententiarumque &c. Vniuersis & singulis præsentes literas, siue hoc publicum transumpti instrumentum inspecturis, visuris, & audituris salutem in Domino sempiternam. Noueritis quod nos subinsertas originales sub plumbo expeditas literas vidimus, legimus, & diligenter inspeximns, easq. cum cordula fili serici rubei croceiq. colorum more Ro. Curiæ appen. bullatas sanas siquidem & integras non vitiatas, non cancellatas, nec in aliqua earum parte su-*

spe-

spectas, sed omni prorsus vitio & suspicione carere comperimus. Quarum quidem literarum tenor sequitur, & est talis videlicet.

PIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM &c. *Romani Pontificis in omnes copiosa benignitas Christi fidelium omnium, & præsertim diuinis obsequijs assidue insistentium merita & deuotionis circumspecta prouidentia considerans ea, quæ in ipsorum Christi fidelium fauorem, honorem, & quietem per Sedem Apostolicam concessa reperit, suæ protectionis munimine roborat, vt & firmius persistant, quo Sedis eiusdem auctoritate sæpius fuerunt circumfulta. Dudum siquidem fel. re. Paulo Papa Tertio prædecessori nostro pro parte tunc Generalis ac S. Saluatoris in Lauro de Vrbe, nec non aliorum Rectorum, Priorum, nuncupatorum & Visitatorum, Canonicorum, & personarum Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum exposito, quod alias piæ memoriæ Eugenius Papa IV etiam prædecessor noster ipsius Congregationis fundator motu proprio, & nonnulli alij Romani Pontifices similiter prædecessores nostri eidem Congregationi in genere, & aliquibus illius Ecclesijs, ac locis, eorumque Rectoribus, ac Canonicis in specie diuersa priuilegia, immunitates, exemptiones, libertates, indulgentias, concessiones, gratias, literas, & indulta concesserant. Quodque Generales, Priores, ac Visitatores, nec non Canonici, & personæ Congregationis huiusmodi, vt diuinis obsequijs se quietius aptare possent, cupiebant* Pius IV Sum. Pont. Priuilegia nostra ampliat.

pri-

priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, facultatibus, indulgentijs, concessionibus, gratijs, ac indultis Dilectis filijs Congregationi Cassinensi etiam tunc S. Iustinæ, ac illius monasterij, prioratibus, ecclesijs, capellis, oratorijs, locis, membris, castris, fortalitijs, ædificijs, villis, grangijs, vineis, oliuetis, hortis, siluis, nemoribus, pascuis, piscationibus, molendinis, aquis, iuribus, iurisdictionibus, prædijs, possessionibus, & bonis, necnon Præsidenti, Visitatoribus, Abbatibus, Prioribus, Rectoribus, Monachis, Nouitijs, Conuersis, Commissis, Capellanis, familiaribus, & seruitoribus, alijsque personis pro tempore existentibus quomodolibet concessis potiri, ac priuilegia, & indulta eis, ac præfatæ Congregationi S. Georgij concessa pro illorum subsistentia firmiori Apostolica auctoritate approbari, & confirmari dictus Paulus prædecessor eorumdem Generalis, Rectorum, Priorum, Visitatorum, Canonicorum, & personarum Congregationis S. Georgij huiusmodi supplicationibus inclinatus, ipsis, eorumque ecclesijs, capellis, oratorijs, locis, iuribus, membris, ædificijs, vineis, grangijs, oliuetis, pratis, molendinis, prædijs, possessionibus, ac bonis quibuscunque, necnon Generali, Prioribus, Canonicis, Nouitijs, Conuersis, Capellanis, seruitoribus, familiaribus, & personis quocunque nomine nuncupatis præsentibus, & futuris ac vbilibet constitutis, vt omnibus, & singulis priuilegijs, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, facultatibus, indulgentijs, gratijs, & indul-

tis

tis dictæ Congregationi Caßinensi, ac illius monasterijs, prioratibus, ecclesijs, locis, membris dependentibus, personis, ac alijs prædictis quomodolibet eatenus concessis, & imposterum concedendis, ac quibus ipsa Congregatio Caßinensis, illiusq. monasterio, loca, & personæ supradictæ de iure, vel consuetudine vtebantur, potiebantur, & gaudebant, ac vti, potiri, & gaudere poterant in futurum in omnibus & per omnia perinde ac si omnia & singula priuilegia, gratiæ, immunitates, & exemptiones, libertates, indulgentiæ, indulta, concesßiones, ac alia prædicta eidem Congregationi S. Georgij, ac illius ecclesijs, capellis, oratorijs, locis, iuribus, membris, ædificijs, vineis, grangijs, oliuetis, pratis, molendinis, prædijs, posseßionibus, ac bonis, necnon Generali, Rectoribus, prioribus, canonicis, nouitijs, conuersis, capellanis, seruitoribus, familiaribus, & personis prædictis specialiter concessa fuissent, vti, potiri & gaudere liberè & licitè possent per suas literas conceßit, & indulsit, ipsaq. priuilegia, immunitates, exemptiones, libertates, facultates, indulgentias, ac alia dictæ Congregationi Caßinensi, vt præmittitur concessa ad eandem Congregationem S. Georgij illiusq. ecclesias, capellas, oratoria, loca, membra, ædificia, posseßiones, & bona, necnon Generalem, Priores, Visitatores, Canonicos, & personas huiusmodi etiam vbilibet constituta extendit, & ampliauit, ac illis communicauit. Et insuper omnia & singula priuilegia, immunitates, exemptiones, libertates, indulgentias

tias etiam plenarias, concessiones, gratias, indulta & literas eidem Congregationi S. Georgij, ac illius ecclesijs, capellis, oratorijs, locis, iuribus, membris, ædificijs, vineis, grangijs, ac bonis, necnon Prioribus, Canonicis, nouitijs, conuersis, capellanis, seruitoribus, familiaribus, & personis prædictis etiam in specie, necnon Generali, & alijs Rectoribus, & Visitatoribus, Canonicis, & personis tam per dictum Eugenium quam quoscumque alios Rom. Pontifices quomodolibet etiam per Paulum prædecessorem sub quibuscumque tenoribus & formis contentis. Horum omnia & singula in istis contenta quæcumq; ex certa scientia, ac alias sub certis modo & forma, Apostolica auctoritate approbauit & confirmauit; illaq. perpetuæ firmitatis robur obtinere & firmiter obseruari, ac eisdem Generali, & Rectoribus ceterisq. personis Congregationis huiusmodi suffragari, eosq. illis vti, potiri, ac gaudere libere & licite posse decreuit, prout in eiusdem Pauli prædecessoris literis prædictis sub dat. videlic. decimonono Id. Febr. Pontificatus sui anno quarto desuper confectis plenius continetur.

Cum autem sicut nobis nuper pro parte Dilectorum filiorum Prouincialis, Rectoris, Visitatorum, Canonicorum, & personarum S. Iacobi de Massara Panormitani, ac aliorum insulæ Siciliæ collegiorum eiusdem Congregationis S. Georgij exhibita petitio continebat, præmissa in religionis conseruationem tendant eaque validiora ac firmiora esse credantur, quæ frequentius

Apo-

Apostolico munimine roborata existant. Cupiantque ipsi Prouincialis, Rector, Visitatores, Canonici, & personæ S. Iacobi de Massara, ac aliorum collegiorum prædictorum eiusdem Congregationis illa omnia pro illorum subsistentia firmiori nostræ approbationis fulcimento stabiliri. Pro parte eorumdem Prouincialis, Rectoris, Visitatorum, Canonicorum, & personarum insulæ huiusmodi nobis fuit humiliter supplicatum, vt priuilegia, immunitates, gratias, indulgentias, concessiones, ac desuper confectas literas prædicta pro illorum pleniori robore denuo confirmare, & approbare alijsque in præmissis opportune prouidere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur qui singulorum piorum locorum ac personarum in illis pietatis, ac deuotionis studio vacantium felices progressus, tam conseruationem sinceris desideramus affectibus, modernos Prouincialem, Visitatores, Rectorem, Canonicos, ac personas collegiorum insulæ huiusmodi, ac eorum singulos, a quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis si quibus quomodolibet innodati existunt ad effectum præsentium duntaxat consequendum absoluentes, & absolutos fore censentes omnia & singula priuilegia, immunitates, exemptiones, libertates, facultates, indulgentias etiã plenarias, concessiones, gratias, literas, & indulta tam per Eugenium, & Paulum prædictos, quam quoscunque alios

Ro. Pontifices prædecessores nostros, per eorum tam sub plumbo, quam etiam in forma breuis, vel aliter quomodocunq; expeditas literas Congregationi S. Georgij in genere, & S. Iacobi de Massara, alijsque collegijs prædictis, ac illorum pro tempore existentibus Prouincialibus, Rectoribus, Visitatoribus, Canonicis, nouitijs, conuersis, Capellanis, seruitoribus, familiaribus, et personis quocunq; nomine nuncupatis etiam in genere, vel specie etiam per viam extensionis, & communicationis, ac sub quacunq; verborum forma, & expressione hactenus quomodolibet auctoritate Apostolica concessa, & communicata illorumq. extensionem, et communicationem, necnon confirmationem, approbationem, decreta, & literas Pauli prædecessoris huiusmodi omniaque, & singula in eis contenta, & inde secuta quæcunque quatenus sint in vsu. Illorum omnium tenores ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso inserentur præsentibus pro expressis, & de verbo ad verbum insertis habere volentes auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus & confirmamus, ac illis perpetuæ & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus supplentes omnes, & singulos iuris, & facti ac forsan omissarum solennitatum defectus, si qui forsan interuenerint in eisdem. Necnon omnia valida & efficacia fore & esse, ac plena roboris firmitate subsistere, suosque plenarios effectus, & integros sortiri, ac prædictis S. Iacobi, & alijs Insulæ Siciliæ collegijs eiusdem Congregationis. Nosque eorum Prouincialibus,

libus, Rectoribus, Canonicis, Nouitijs, Conuersis, Capellanis, seruitoribus, familiaribus, & personis prædictis quomodocunque nuncupatis præsentibus & futuris, ac illorum Ecclesijs, capellis, oratorijs, locis, membris, ædificijs, grangijs, vineis, oliuetis, hortis, pratis, molendinis, aquis, aquarum decursibus, iuribus, iurisdictionibus, prædijs, possessionibus, & bonis quibuscunque suffragari ac ab omnibus quos illa concernunt obseruari debere, Congregationem, Collegia, & personas huiusmodi illis vti, potiri, frui, & gaudere libere, & licite posse. Et ita per quoscunque iudices, & commissarios quauis auctoritate fungentes sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & definiri debere. Nemo si secus super his à quoque quauis auctoritate scienter vel ignoranter attemptari contigerit irritum, & inane decernimus. Quocirca Venerabilibus fratribus nostris Archiepiscopis Montis Regalis, & Episcopo Muran. ac dilecto filio Abbati seculari sacræ mansionis Theutonicorum Panormitan. per Apostolica scripta mandamus quatenus ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios præsentes literas, ac in eis contenta quæcunque, vbi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte Prouincialis, Rectoris, Visitatorum, Canonicorum, & personarum collegiorum huiusmodi, seu alicuius eorum desuper quomodolibet requisiti solemniter publicantes eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio as-

aßistentes faciant auctoritate nostra literas, ac in eis contenta summarie per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac etiam pecuniarias eorum arbitrio moderari, & alia iuris remedia firmiter obseruari, ac singulos quos eædem præsentes literæ concernunt illis pacifice gaudere. Non permittentes eos per quoscumque cuiuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis, vel conditionis existentes earumdem præsentium tenorem quomodolibet molestari, vel perturbari. Contradictores, molestatores, perturbatores quoslibet per easdem censuras, & pœnas appellatione postposita compescendo. Ac legitimis super his habendis, seruatis proceßibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas quoties opus fuerit iteratis vicibus aggrauando. Inuocato etiam ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis. Nos enim eidem Archiepiscopo, Episcopo, & Abbati contradictores, molestatores, & perturbatores prædictos per edicta publica constito summariè de non tuto ad eos accessu citandi, ac eis, & alijs quibus & quoties opus fuerit etiam sub similibus sententijs, & pœnis inhibendi plenam, & liberam earumdem tenore præsentium facultatem concedimus. Non obstantibus recolendæ memoriæ Bonifacij PP. VIII. pariter prædecessoris nostri, quibus cauetur ne quis extra suam ciuitatem, vel Diœcesim nisi in certis exceptis casibus, & in illis vltra vnam Dietam a fine suæ Diœcesis ad iudicium euocetur, seu ne iudices à Sede prædicta deputati extra ciuitatem, vel Diœcesim, in qui-

quibus deputati fuerint contra quoscumque procedere, aut alij, vel alijs vices suas committere præsumant, & de duobus Dietis in concilio generali editis dummodo vltra tres Dietas aliquis auctoritate præsentium non trahatur, & quibusuis alijs constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, nec non Collegij, & Congregationis prædictorum iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, & consuetudinibus. Necnon omnibus illis, quæ Eugenius, & Paulus, ac alij prædecessores prædicti in suis literis præteritis voluerunt non obstare contrarijs quibuscunque, aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari, aut extra, vel vltra certa loca ad iudicium trahi non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ voluntatis, approbationis, confirmationis, adiectionis, supletionis, decreti, mandati, & concessionis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo [illegible]tio decimo octauo Cal. Febr. Pontificatus nostri Anno quinto.

Id-

Idcirco pro Venerabilium, & religiosorum virorum DD. Generalis, ac S. Saluatoris in Lauro de Vrbe, Rectorum, Priorum nuncupatorum, & Visitatorum, ac Canonicorum, & personarum Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum parte in ipsis literis principaliter nominatorum literas ipsas per Curiæ nostræ publicum Notarium transumpto exemplari; ac in publicam transumpti formam redigi, sigilli nostri quo in similibus vtimur appensione communiri fecimus. Decernentes huic præsenti transumpto tantam fidem adhibendam fore, qualiter & quanta ipsis originalibus literis adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Datum Romæ in Ædibus nostris Anno à Natiuitate Domini millesimo quingentesimo sexagesimo quarto, Die decimo Iunij. Pontificatus prælibati Sanctissimi in Christo Patris, & D. D. Pij diuina prouidentia PP. IV. Anno quinto. Præsentibus ibidem Dominis Ioanne Bargino, & Ioanne Lesauc Curiæ nostræ Notarijs testibus ad id vocatis, & rogatis.

Antonius Auerinus de Guidottis Curiæ causarum Cam. Apostolicæ Not.

MDLXIV *Decima septima Aprilis D. Iulius de Clementis Veronensis Rector eligitur, Visitatores D. Hieronymus Leonicenus, & D. Simeon Bergomensis. Iulius literis & prudentia claruit morum suaqui[illegible] omnibus charus; sed æmulos ita sibi infensos habuit, vt*

Con-

Congregationem deserere coactus vitam extra claustra sanctissimè ad extremum perduceret. In his comitijs decretum, quod Generalis electio fieret ex duabus partibus suffragiorum: & quod eo munere pridem functus per annos tres non posset eam dignitatem denuò adire: in vnoquoque cœnobio eligendos esse duos Calculatores, qui dato iuramento diligenter, & accuratè census, & expensas Monasterij in libellum referant, qui Patribus suo tempore exhibendus: item quod singuli Canonici tacto sacro codice iurent in quacunque electione calculum proprijs manibus in pixidem coniecturos. Hoc tempore cum Sum. Pont. Pius IV. Sacrosancti Concilij Tridentini decreta publicasset, D. Eleuterius de Dello Brixiensis cum alijs Canonicis è nostris Romam petijt, vt reformationem suffragiorum Canonicorum absentium in electione Generalis iuxta formam Concilij Tridentini Sess. x[illegible]. cap. VI. de Reg. & Mon. obtineret. Antiquus mos erat Congregationis suffragia Canonicorum absentium sigillatim colligere in schedulis apertis adscripto electi & eligentis nomine in hunc modum: Ego D. N. eligo in Generalem R. P. D. N. &c. Quod ius cuiuis erat, qui per annos quinque in Societate permansisset, & per annum sacra administrasset. Schedulæ verò includebantur literis, quæ gemino obsignabãtur sigillo, cœnobij nempe ac Prioris, easque socius Capituli electus ad Comitia ferebat, quæ à Generali & scrutatoribus duobus secretò aperiebantur, vt eorum postea

Generalis electio limitata.

Calculatores electi.

Antiqua cõsuetudo eligendi Generalem.

ratio redderetur. Hac itaque ratione, qui dimidium suffragiorum numerum obtinuerat, accedentibus eorum calculis, qui comitijs intererant, Rector Generalis censebatur. At quoniam Canonicorum non pauci, partim metu, partim spe præmij, suos calculos conferebant ad Generalis arbitrium, qui eos visurus erat, non sine libertatis praiudicio: dicti Patres à Pontifice obtinuerunt, vt ipsorum sententiæ chartis inclusæ ac sigillis munitæ in publicis comitijs resignarentur, non obstantibus literis Apostolicis. Generalis Rector, & Visitatores, Cardinalis Amulij Protectoris auxilio, facta protestatione Capitulum cum schedulis more solito opertis celebrant.

M DLXV. Generalis edictũ de seruanda veteri electionis ratione.

Itaque ad tertiumdecimum Aprilis Rector Generalis decretum hoc promulgat: Nos Iulius Clemens de Verona Dei gratia Rector Generalis totius Congregationis ex consensu nostrorum Visitatorum. Cum nobis ex certa scientia per aliquos iam pridem fuerit expositum, in certis Monasterijs nostris inter quosdam nouas opiniones subortas, atque in præsentiarum magis conualescere, de transmittendis votis pro electione futuri Generalis, quæ non expresso eligentium nomine transmitti omnino debeant sub prætextu obseruandi decreti Concilij Tridentini, nolentes vlla in parte abrogare huiusmodi decretum, neque nostræ consuetudini contraire nisi hæc duo implicarent contradictionem, habito super hac re du-

dubia, certo & expoſtulato conſilio tum in Romana Curia, tum etiam ex interpretatione Reuerendiſſimi D. Patriarchæ Venetiarum, necnon & Excellentiſs. vtriuſq; Iuris Doctoris Domini Auditoris Illuſtriſſimi Dom. Legati Sedis Apoſtolicæ in toto Venetiarum Dominio, expoſito prius illis de verbo ad verbum noſtro more ſolito eligendi per vota abſentium, quantum ad præſens dubium ſpectare videtur, ab ijs pronunciatum eſt, & aſſertum, nulla in re noſtram ſolitam conſuetudinem decreto Concilij derogare. Et propterea ad euitanda ſchiſmata, quæ forte tunc in actu præſentis electionis moueri poſſent, vt omnia rectè, canonicè, & ſine fraude fiant, vobis omnibus Prioribus noſtræ Congregationis præcipimus, mandamus, & in virtute ſanctæ obedientiæ committimus, vti conuocatis Canonicis ſinguli in ſingulis Monaſterijs ſuis intiment, vt vota ſua pro electione huiuſmodi Generalis ſub forma ſolita, & more noſtro conſueto tranſmittantur, noſtro etiam nomine proteſtando, ſi quod votum ſine nomine eligentis fuerit literis inſertum, omnino eſſe reijciendum, & de intimatione huiuſmodi, & die, appoſita etiam ſubſcriptione alterius ex ſenioribus Monaſterij, ad nos reſcribatis ſub præſenti mandato, idemq. ſtatim ad nos remittatis, ſcribendo etiam à tergo diem receptionis mandati.

Datum apud Ædes noſtræ reſidentiæ S. Geor-

gij in Alga Venetiarum die tertiadecima Aprilis M D LXV.

Sic igitur XIV *Maij plenis Comitijs postquam prælectæ essent Cardinalis Protectoris literæ, Generalem eligunt D. Simeonem Bergomensem, Visitatores D. Iulium Clementem, & D. Danielem de Scledo. Verum D. Paulus Pilatus, & D. Daniel Luzagus Brixienses a ceteris dissentientes cum D. Eleuterio Romam petunt, vrgentes vt diploma Summi Pontificis de electione impetratum obseruaretur. Interea Rector Generalis cum Nouem Patribus quintadecima Ianuarij mittunt Bononiam D. Marcum Bergomensem, vt Patribus istis illac transeuntibus sanctæ obedientiæ mandato interdiceret, ne vlterius progrederentur; ipsi verò parum dicto audientes, in Curia Romana nouam schedularum formam obsignato eli-*
Pius V. Sum. Pont. electus. *gentium nomine impetrant à Pio Quinto Pontifice, qui Pio Quarto defuncto die* VII *Ianuarij* M D LXVI *successerat, addita cuiuscunque in suos animaduersionis libertate. Hisce motus Sum. Pontifex secutus normam Concilij Tridentini, quæ est sess.* XXV. *cap.* VI *de Reform. Regul. nouam electionis formulam præscripsit suo diplomate dat. die* X *Febr.* M D LXVI. *Quod incipit.* Suscepti Pastoralis officij cura qua vniuersi orbis personis tenemur &c.

Hoc rescriptum aliud excepit, quo inter cetera absentibus non modo prioris obsequium imperat & confirmat, verum hac de causa quoque profectis Patribus

bus Romam itineris impensas adiudicat. Datum Cal. Aprilis, cuius est initium. Cum experientia ipsa nos docente, *&c.*

Ad Comitia in decimam octauam Aprilis conscripta reuersi, nonnullis post obiectamenta varia eliminatis pro complendis suffragijs, D. Io: Baptistam Folchinum, D. Eleuterium, D. Firmum de Valdagno, D. Benedictum Pontonum parum ritè introducunt. Hi Brixiensibus vnà fauentibus cum reliquis Canonicis Rectorem Generalem eligunt D. Angelum Lippomanum, Visitatores Euangelistam de Annibalis, & Fidentium Squaram, in Priorem Romæ Io: Baptistam Folchinum; S. Mariæ in Vantio Danielem Luzagum; S. Georgij in Braida Benedictum Pontonum; S. Petri Brixiæ Paulum Pilatum, & sancti Iuliani Firmum de Valdagno. Ita, cùm res magis violentia, quam consilio aut æquitate procederet, iamque clandestinis dissidijs animi scinderentur, Simeon, & Iulius, alter pridem Generalis, alter varijs muneribus laudabiliter perfunctus Ordinem deserunt. Ille tamen post aliquot annos reuersus priscis honoribus retinebatur: alter verò curarum expers sibi feliciter vixit. MDLXVI Societatis dissidium.

Porrò imbecillis animi Generalis labescentes passim negligentia res nostras ruere penitus patiebatur. Viros enim claros Simeonem, & Iulium à Societate exclusit: Fidentium Squaram Visitatorem dignitate spoliauit, eique suffecit D. Eleuterium turbidi ingenij homi-

hominem, qui ambitu summos honores vt occuparet, omnia susque deque agebat.

MD LXVII *Nec sine effectu. Lippomano enim Generali* XIV *Aprilis subrogarunt Patres D. Eleuterium Rainaldum Brixiensem, Visitatores D. Io: Baptistam Folchinum, & D. Danielem de Scledo. Cumque, Rectore varijs suorũ dissidijs fracto, omnia ambitu plena viderentur; neq; omnium ingenia Brixiensium dominio, iam quasi in consuetudinem continuatis vicibus tracto, acquiescerent, frigescente libertatis publicæ studio Congregatio nostra grauiter affligebatur. Commodè accidit vt Concilio Tridentino auspicijs Pij V. Pont. Max. ad finem propè perducto, Congregationes omnes & Clerici ad pristinam austeritatis vitæque monasticæ formam reducerentur. Eleuterius itaque de varijs offensionibus conuictus dignitate, quam alijs extorserat, summa exutus, ad certum tempus carceribus traditur.*

MD LXVIII *Hæc dum aguntur vigesima Iulij à Pontifice nouo exemplo D. Hippolytus à Portu Gruaro Vicarius Generalis eligitur, Visitatores D. Benedictus Pontonus, & D. Latinus Brixiensis in locum Marci Bergomensis, & Fortunati, qui dignitatibus priuati neglecta electionis forma, quam Sum. Pontifex nuperis comitijs præscripserat.*

Pius V. Vicariũ Generalẽ, & visitatores constituit.

PIVS PAPA QVINTVS *ad futuram rei memoriam. Cum sicut accepimus Eleutherius Rainaldi Brixiensis Generalis Congregationis S. Georgij in*

Alga

Alga Venetiarum ex certis causis quas præsentibus haberi volumus pro expreßis, nunc in custodia detineatur, & tam ipse, quam Ioannes Baptista Fulchinus, & Daniel de Scledo eiusdem Congregationis Visitatores, absolutis eorum officijs se in illorum administratione vlterius intromittere non habeant. Nos pro parte curæ pastoralis solicitudine, volentes ne ipsa Congregatio idoneis Rectoribus destituta permaneat, seu aliqua in spiritualibus & temporalibus detrimenta patiatur; & alias in præmissis quantum cum Deo possumus opportune prouidere: necnon de probitate, industria, & religionis sinceritate Dilectorum filiorum Hippolyti de Portugruario, & Benedicti Pontoni Veronensis, & Latini Brixiensis professorum dictæ Congregationis specialem in Domino fiduciam sumentes, motu proprio, & ex certa scientia, maturaque deliberatione nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, eumdem Hippolytum in Vicarium Generalem ipsius Congregationis, Benedictum verò in primum, & Latinum prædictos in secundum illius Visitatores vsque ad nouam creationem Generalis, & deputationem Visitatorum in eorum Capitulo Generali, vt moris est, celebrando faciendam, cum omnibus, & singulis facultatibus, iurisdictionibus, auctoritate, peæeminentijs, ceterisque honoribus, & oneribus similibus Vicarijs Generalibus, & Visitatoribus quomodolibet dari, & concedi solitis, & consuetis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium creamus, facimus,

mus, constituimus, & deputamus: Volentes, districteque præcipientes dictis Hippolyto Vicario Generali, ac Benedicto, & Latino Visitatoribus, vt omni studio, opera, diligentia à quibuscumque dictæ Congregationis professoribus, & personis regularem vitam, ac debitam suæ Regulæ obseruantiam per omnia opportuna iuris, & facti remedia exactè, atque integrè seruari mandent, & faciant: & nihilominus quibusuis Congregationis huiusmodi Religionis professoribus, & personis, in virtute sanctæ Obedientiæ, & sub arbitrij nostri pœnis iubemus, ac mandamus, vt statim eosdem Hippolytum in eorum, ac dictæ Congregationis Vicarium Generalem, ac Benedictum, & Latinum in Visitatores, vt præfertur, a Nobis deputatos sine vlla mora, aut contradictione recipiant, & admittant, eisque debitam reuerentiam, atque obedientiam præstent, & exhibeant, necnon eorum salubria monita, & mandata suscipiant humiliter, illaque efficaciter adimplere procurent. Alioquin sententiam, siue pœnam, quam ritè tulerint in rebelles ratam habebimus, & faciemus eam authore Domino vsque ad satisfactionem condignam inuiolabiliter obseruari, non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & quibusuis dictæ Congregationis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis illi, & eorum superioribus quomodolibet concessis, confirma-

tis,

tis, & sæpius innouatis. Quibus omnibus etiam si de illis specialis, specifica, & indiuidua mentio, seu quæuis alia expreßio habenda foret, eorum tenores, ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus prosufficienter expressis habentes, illis aliàs in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat ad effectum præsentium specialiter, & expreßè derogamus, ceterisque contrarijs quibuscunque.

Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die XXI. Iulij MDLXVIII. Pontificatus nostri Anno tertio.

Cæ: Glorierius.

Nec Pontifici nostrorum discordia in ipsos tantùm nouitatis curam subministrauit, sed in alios etiam, quorum studio ea foueri videbatur. AMVLIO *nempe Cardinali Protectori subrogatur Viceprotectoris titulo Cardinalis* ARA CAELI, *cùm Pontifex iustis de causis in se, & Sedem Apostolicam Congregationis defensionem suscepisset. Verum cum neque ita malum quidem illud clandestinum posse sopiri videretur, Summum Pontificem, qui olim S. Dominico nomen dederat, supplici libello rogarunt congregati Nouem Patres, sui Ordinis quosdam mitteret viros prudentes, quorum diligentia & circumspectione nata recens incommoda amouerentur. Petitioni itaque cedens Pontifex Magistrum Paulum Emanuelem Veronensem, & D. Archangelum de Soncino hoc diplomate nostræ Congregationi Visitatores decernit.*

Xxx Di-

Dilecto Filio Fratri Paulo Emanueli Ordinis Prædicatorum,& Sacræ Theol.Professori Commissario nostro.

Pius V. visitatores Apostolicos decernit.

PIVS PAPA QVINTVS. *Dilecte fili salutem & Apostolicam benedictionem. Cupientes pro nostri pastoralis officij cura, ac sollicitudine religiosarum personarum Congregationes ad institutorum suarum Congregationum obseruantiam reduci ac debite, prout conuenit, reformari: Ac propterea volentes Monasteria, ac personas Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum, quæ reformatione indigere accepimus, videlicet S. Petri in Olilueto Brixiensis, S. Georgij in Braida Veronensis, & S. Angeli in Monte etiam Veronensis, S. Firmi de Leonico Vicentinensis, S. Rocchi etiam Vicentinensis, & S. Augustini pariter Vicentinensis, ac S. Iacobi de Moncelese Paduanensis, & S. Mariæ in Vantio etiam Paduanensis, ac S. Georgij in Alga Venetiarum, & S. Mariæ similiter Venetiarum, necnon S. Iuliani Ariminensis, ac S. Gregorij Bononiensis respectiue Ciuitatum, vel Diæcesum, & demum S. Saluatoris in Lauro de Vrbe ad debitam suæ Congregationis normam nostra cura, ac diligentia restitui. Nos de tua probitate, industria, dexteritate, & religionis zelo plurimum in Domino confisi, tibi, cum præsertim dilecti filij Prior Generalis, & Deputati dictæ Congregationis nobis quoque super hoc humiliter supplicauerint, ex certa nostra scientia per præsentes committimus, & mandamus, quatenus as-*

assumpto tecum vno alio socio tui Ordinis tibi bene viso coniunctim omnia & singula Monasteria huiusmodi, eorumque personas cuiuscunque dignitatis, & praeminentiae fuerint tam in eorum capitibus, quàm in membris auctoritate nostra visitetis, & primum in eis an debitus Deo omnipotenti honor habeatur, diuinusq. cultus condigne ibi exerceatur, ac instituta dictae Congregationis modo debito obseruentur, deinde de qualitatibus, moribus, & vita personarum in illis degentium, ac de quiete & concordia, quae remotis humanis affectibus in ipsis vigere debent, necnon de redditibus, facultatibus, & bonis eorundem Monasteriorum, & demum de officialibus, & Ministris, qui illorum introitus, res, & iura à quinque annis citra quocunque nomine, vel causa administrauerint, gubernauerint, seu quomodolibet perceperint, & in quo statu nunc dicta Monasteria existunt, & quot personae, & quales in singulis praedictis Monasterijs de praesenti degunt, plenas, ac diligentes informationes quantum vobis sufficere videbitur sumatis & capiatis, omniaque per vos reperta in scriptis redigatis, & de vnoquoq; Monasterio super praemißis separatim, & particulariter processum autenticum formetis & conficiatis, singuloque finito ad nos quamprimum vestro sigillo clausum transmittatis, & interim ea quae reformatione indigere & moram non pati cognoueritis, dicta auctoritate nostra reformetis, corrigatis, & emendetis computa & rationes singulorum Monasterio-

rum, & totius dictæ Congregationis à calculatoribus desuper iam electis facta, & subducta diligenter reuideatis, & cognoscatis, seu si vobis videbitur illa de nouo faciatis, calculetis, & consolidetis, ac debitores repertos etiam si illi Congregationem ipsam iam exiuerint, & eius habitum dimiserint, ad comparendum coram vobis moneatis, ac citetis, eosque & eorum quemlibet ad soluendum quicquid debent per censuras, & pœnas Ecclesiasticas aliaque opportuna iuris, & facti remedia absque tela iudiciaria sola facti veritate inspecta prout iuris fuerit, cogatis, & compellatis: & insuper an literæ nostræ in forma breuis circa ipsius Generalis, & aliorum Officialium dictæ Congregationis electionem emanatæ debitæ executioni, sicut par est demandatæ fuerint inquiratis, & eos, qui contrafecerint iuxta formam earundem literarum castigetis & puniatis, necnon eos, qui habitum dictæ Congregationis dimiserint, quod nullo modo officium Sacerdotale exercere possint prout nos per alias nostras literas ordinauimus, prohibeatis, idque diligenter ab omnibus sub pœnis in dictis literis contentis, & alijs vobis visis obseruari faciatis. Præterea omnia, & singula ad reformationem huiusmodi pertinentia, quæ minime differenda vobis videbuntur executioni demandetis, & quascunque personas delinquentes dictæ Congregationis iuxta canonicas sanctiones, & eorum instituta pro delictorum, & excessuum suorum qualitate plectatis, & debitis pœnis afficiatis,

In casibus vero grauioribus eosdem delinquentes in carcerem conijciatis, ac sub bona & fida custodia ne inde aufugere valeant teneri curetis, nosque quam primum certiores faciatis, vt quid de eis agendum fuerit, secundum iustitiam ordinare valeamus, & pro præmissorum omnium executione, si opus fuerit, auxilium brachij secularis inuocetis, super quibus omnibus, & singulis, ac etiam contradictores quoslibet & rebelles per censuras, & pœnas prædictas compescendi easque iteratis vicibus aggrauandi, & interdictum Ecclesiasticum apponendi, ceteraque necessaria, & opportuna gerendi, mandandi, & exequendi, vobis plenam, & omnimodam auctoritate Apostolica tenore præsentium facultatem, & potestatem concedimus, & impartimur. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ omnibus locorum Ordinarijs, in quorum ciuitatibus, & Diœcesum Monasteria prædicta consistunt, & quibusuis Officialibus nostris districte præcipientes, Magistratus vero, & iustitiæ ministros nobis non subditos hortamur in Domino, & enixe requirimus, vt quando & quoties pro parte vestra fuerint desuper requisiti pro Dei honore, & diuini cultus augumento, ac nostra, & huius sanctæ Sedis reuerentia circa præmissa exequenda, quæ solum pro salubri dictæ Congregationis directione, & institutorum suorum obseruatione à nobis mandata fuerunt, omnem fauorem & auxilium etiam brachij secularis prompte, & efficaciter præstent & exhibeant: ita vt per

ve-

vestri ministerij sollicitudinem eadem Congregatio ad debitum & conuenientem institutorum suorum statum & decorem iuxta animi nostri desiderium benedicente Domino facile restitui reponiq. poßit. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & quibusuis dictæ Congregationis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis illi eiusque superioribus, & personis in genere, vel in specie quomodolibet concessis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua mentio, seu quæuis alia expressio habenda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum præsentibus inserti forent, pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris hac vice duntaxat ad effectum præsentium specialiter, & expresse derogamus, ceterisque contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus communiter vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die XIII. Septembris. MDLXVII. Pontificatus nostri anno secundo.

Cæs. Glorierius.

Vi-

Visitatores itaque cùm singula quidem nostri Ordinis cœnobia insigni moderatione perlustrassent, plurimum in primis admirati peculiarem maioribus precum rationem à prandio, & cœna nostris iam tunc integram, nec animaduertissent quidquam in veræ pietatis cultum committi, Romam reuersi, notatum in quibusdam ambitum, rei etiam studium, ac liberiorem à Societate discessum, Pontifici mox indicant.

His igitur malis vt obuiaret Sanctissimus Pater Comitia Romæ celebranda nostris indicit, vt professionem trium votorum solemniter subirent. Obtemperantes illi XXIX *Octobris comparent omnes, exceptis tribus Rectoribus, quorum excusatio cùm locum meruisset, tres alij scilicet Nicolaus Righettus, Angelus Veronensis, & Dominicus Saballus Brixiensis de mandato Pontificis admißi. Ita omnes vnus & triginta numero fuissent, si reliqui non renuissent. Ceteri profeßionem recusantes è consessu excludebantur. Sic igitur assistente Summi Pontificis iussu Episcopo Locatello Regiensi, Patres iunctim eligunt D. Dominicum Saballum, qui ab Episcopo Apostolica auctoritate confirmatus, flexis genibus coram ipso professionem edidit, hæc præfatus: Congregationi nostræ non æquo animo hoc onus impono, sed quia voluntati Pontificis resistere nequeo, id ago. Ceteri à prandio coram Generali idem præstitere, vna voce aperte confessi verbis tantum, & inuitos, non animo, nec libera voluntate se id facere. Tandem suscitante Rectore,*

MDLXIX Professio trium votorum edita.

si quid

si quid ab ullo in D. Iulium Clementem, & D. Simeonem proferri posset, silentibus omnibus, electiones Rectorum decernunt, Visitatoribus electis Nicolao Righetto, & D. Marco Caio. Reuersis Roma nostris ceteri pariter Canonici ad professionem per literas inuitantur intra uiginta quatuor horas eam edituri. Graue hoc omnibus visum. Mirari hic subit, nostros adeo consiliorum fuisse inopes, vt nec Oratoris Veneti in arduis sæpe probati intercessione, nec aliorum Magnatum interuentu hanc à se nouitatem amoliri, aut serium Pontificis consilium mitigare tentarent. Verum hoc fuit animorum inter eos dissidium, vt in diuersa abeuntes sui officij parum memores communem sua facilitate libertatem præcipitarint. Nec sanè factum impune tulerunt. Relicto enim Pontificis decreto, reliqui Patres partim istorum inertiam culpare, partim conuicijs prosequi cæperunt: Iuniorum bona pars à vita Monastica deficere. Seniores, sanctissimam ceteroquin vitam in cellulis degentes ad inusitatam hanc consuetudinem collacrymasse, atque inuitos ad hanc professionem ueluti ad supplicium ductos, mutantibus vitæ genus multis rarioris notæ viris, qui liberè, quàm ad alienum arbitrium, Deo seruire maluerunt. E multis insigniores fuere Matthæus Asola Veronensis Musicus celeberrimus, Lazarus Nogara Patauinus Cathedralis Ecclesiæ postea Mansionarius, Baptista Veraldus Pat. eiusdem Ecclesiæ Mansionarius, & Chori Magister.

PIVS

PIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI *ad perpetuam rei memoriam. Lubricum vitæ genus eorum veriti, qui regularium formam præ se ferentes, nec proprijs renunciant, nec vllam profitentur ex regulis approbatis, quando horum plerique proprio instinctui obsequentes, alij odio incensi, alij, dum quod ambiunt minus consequuntur, alij vel dilapidatis, vel interuersis rebus, & ad sese vel propinquos translatis, vt ratiocinia effugiant, quidam etiam in suos ipsorum mores inquisitum iri præsentientes, quasi impunitatem adepturi, e sodalitio suo, vt lubet, exiliunt, eiectisque illius insignibus vestem recipiunt secularem. Hinc graues, & periculosæ quotidie offensiones in populos concitantur, dum quos disciplinæ regulari perpetuo mancipatos credunt, rursus eos, etiam vbi consenuerint contempto post tot annos, & relicto indignis sæpe modis, eius cui se se dediderant vitæ instituto, liberos vident & solutos in seculum euagari. Cum igitur conueniat, vt cuius arma induit, eam miles militiam prosequatur, hanc de prædictis rationem capere instituimus, vt vel permanendi, vel abscedendi facultate semel singulis proposita certus deinceps & immobilis disciplinæ regularis cultus debeat in ipsis sodalitatibus perpetuò obseruari. Itaque de nobis attributæ potestatis plenitudine statuimus, vt omnes & singuli Priores, Præpositi, & alij Præsidentes Generales, Prouinciales, & Conuentuales, necnon Canonici, & fratres S. Georgij in Alga Venetiarum, ac Ere-*

Pij V. diploma pro trium votorũ professione emittenda

mitarum S. Hieronymi, alias Beati Petri Pisarum, ac omnium ac quarumcunque aliarum Congregationum, necnon Ecclesiarum, Domorum, & Conuentuum in communi, & sub obedientia voluntaria, & extra votum solemne Religionis viuentes, quorum habitus à secularibus presbyteris est distinctus, qui religionem amplecti & professionem regularem solemnem emittere voluerint, id in suis quisque Conuentibus, & Domibus intra viginti quatuor horarum spatium, postquam Delegatus noster præsentes literas eis significauerit, palam & sponte deliberent & declarent; Inde conuocato quamprimum per singulas huiusmodi Congregationes Generali, vel alio supremo iuxta morem cuiusque Congregationis Capitulo, ibique electa vna, sub qua degant, ex regulis approbatis, in quam maior pars vocum ipsius Capituli consenserit, trium votorum substantialium professionem regularem intra mensem solemniter emittant, & in eam tam ipsi, quam illam deinceps ingressuri atque professuri perpetuum ferant Altissimo famulatum; Sicque professi vel in suis quisque Prioratibus, Præposituris, Præsidentijs, administrationibus, & officijs confirmentur, vel ad alia transferantur, prout cuique Congregationi & Superioribus suis videbitur vtilius expedire. Qui vero excusso iam anni spatio in ipsa Congregatione morati refugerint intra tempus prædictum profiteri, detracto Religionis habitu ac redditis etiam in vinculis si opus sit receptorum, & administratorum omnium rationibus

bus

bus eijciantur, nec deinceps patiantur in vllis eiusdem Congregationis Domibus, seu Conuentibus amplius conuersari. Quocirca mandamus Vniuersis & singulis Prioribus, Præpositis, Generalibus, Prouincialibus, & Conuentualibus, ac alijs cuiuscunque dignitatis & nominis Ministris, necnon Conuentibus, Canonicis, fratribus, & personis Congregationum huiusmodi, vt statutum nostrum prædictum non expectata alia iussione, aut mentis nostræ declaratione humiliter recipiant & studiosè obseruare procurent. Quod si forte aliqui in eo, quo nunc, sunt statu, quem omnino tollimus, & abolemus, contra nostrum hoc statutum persistere contenderint, singulos omni dignitate, officio, administratione, & beneficio priuamus, & ad futura perpetuo indignos decernimus, excommunicationis quoque sententia innodamus eo ipso: Non obstantibus fundationibus, & institutionibus ac statutis & consuetudinibus Congregationum, Domorum, & Conuentuum prædictorum, iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegijs quoque, exemptionibus, & indultis Apostolicis illis eorumque superioribus & personis, ac eorum singulis per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem Apostolicam etiam per modum statuti perpetui, ac initi & stipulati contractus, ac alias sub quibuscunque tenoribus ac formis, ac cum quibusvis clausulis & decretis in genere & in specie concessis & confirmatis, ac etiam alijs refor-

mationibus quotiescunque ac quocunque tempore factis & promulgatis, & quibuslibet alijs indulgentijs & literis Apostolicis specialibus & generalibus, quorumcunque tenorum existant, per quæ præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta effectus earum impedire valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus habenda sit in nostris literis mentio specialis, quæ omnia tanquam abrogata, contra earumdem præsentium tenorem nolumus cuiquam in aliquo suffragari. Ceterum mandamus præsentes ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe & Cancellariæ Apostolicæ ac in acie campi Floræ publicari & earum exempla de more applicari. Ac etiam volumus quod ipsarum præsentium exempla etiam impressa, & Prælati Ecclesiastici, vel eius Curiæ sigillo, & Notarij publici manu obsignata eamdem illam fidem vbique locorum in Iudicio & extra illud faciant, quam ipsi præsentes facerent, si ibi ostenderentur, aut exhiberentur. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ sublationis, abolitionis, priuationis, statuti, mandati, innodationis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ M D LXVIII. XV. Cal. Decemb. Pontificatus nostri anno tertio. Cæs. Glorierius.

Ce-

Ceterùm, vt acerbitatem ex professionis nouitate sopiret Pontifex PIVS V. *Priuilegia nostra, Constitutiones, ritus, mores, aliaq. nostra instituta confirmat, Nosque alios Canonicos in processionibus & actis publicis præcedere decernit, nostramq. Congregationem immunitatibus Mendicantium, & non Mendicantium concessis & porrò concedendis motu proprio auget. Episcopo Amerino, & D. Georgij Maioris Venetiarum; & S. Iustinæ Patauij Abbatibus pro harum literarum executione electis. Nosq. à quacunque aliorum protectione liberat, & in suam ac Romanorum Pontificum recipit hac forma.* Canonicorum Secularium in procedēdo prærogatiua.

PIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI *ad perpetuam rei memoriam. Ex incumbenti nobis Apostolicæ seruitutis officio quorumlibet Ecclesiasticorum præsertim Religiosorum locorum, illorumq. personarum in via mandatorum Domini ad illius honorem & gloriam deambulantium, ac in pio laudabiliq. illarum proposito permanentium directioni prosperoq. statui assidue intenti, illa propterea prouide statuta dignoscuntur, quo firmius persistant libenter Apostolici muniminis præsidio sublatis quibusvis obstaculis roboramus, personas ipsas paternis confouendo affectibus. Sanè cum sicut accepimus Dilecti filij Rector Generalis, & Canonici Congregationis Canonicorum Secularium S. Georgij in Alga Venetiarum, qui in eorum Capitulo in Monasterio, seu domo S. Saluatoris in Lauro de Vrbe Congregationis huiusmodi no-* Pius V. Priuilegia nostra ritus, mores, atque instituta confirmat.

uissimè celebrato tanquam nostri & Apostolicæ Sedis obedientiæ filij, præcepto per nos eis alias facto super professione regulari, ut eam qui in huiusmodi Congregatione de cætero degere vellent profiterentur obtemperando illam professionem, debita cum reuerentia acceptarunt in eorum Monasterijs, siue domibus religiose laudabiliter, prout hactenus vixerunt, de cætero viuere, & gratum Altissimo famulatum impendere intendant. Nos Rectoris, & Canonicorum ipsorum laudabile propositum plurimum in Domino commendantes, & quo liberius in pace & tranquillitate iuxta eorum instituta viuere possint, impedimenta si quæ sint de medio tollere ipsosque Rectorem, & Canonicos specialibus fauoribus & gratijs prosequi volentes, ac illos, & eorum singulos à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à Iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatis existunt ad effectum præsentium dumtaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes: necnon Constitutionum Regularium, statutorum, priuilegiorum, indultorum, & aliarum concessionum, & gratiarum infrascriptorum omniumque in contrarium aut præiudicium illorum, seu Congregationis huiusmodi, ac literarum etiam in forma Breuis, etiam motu proprio, vel alias quomodolibet desuper concessorum tenores, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, insererentur

præ-

præsentibus pro expreßis habentes, motu simili non ad ipsorum Rectoris & Canonicorum, vel alicuius eorum, aut quorumvis aliorum pro eis nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, & mera deliberatione nostris, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuo omnes & singulas constitutiones, ac ritus & mores, aliaque regularia ipsius Congregationis instituta, quo ad ea, quæ sacris Canonibus, & decretis Concilij Tridentini contraria non sunt, ita quod Rector & Canonici prædicti in proceßionibus, & actis publicis præcedant, prout antea soliti erant. Necnon concessiones & gratias, priuilegia & indulta ipsis Congregationi & Rectori, & Canonicis per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, ac nos & Sedem eandem, principaliter siue per viam communicationis, aut alias quomodolibet concessa confirmamus, ac illa de nouo, necnon etiam omnia alia per ipsos prædecessores, ac nos quibusvis Ordinibus, ac Religionibus, etiam Fratrum Mendicantium hactenus quomodolibet concessa, & quæ de cætero concedentur eisdem Rectori & Canonicis, ac Congregationi gratiose concedimus, ac confirmata & concessa esse volumus: Necnon omnia etiam per prædecessores prædictos, & nos etiam per quascumque etiam in forma breuis literas in contrarium præmissorum, seu in ipsius Congregationis & priuilegiorum eidem concessorum præiudicium quomodolibet etiam hactenus concessa, reuocamus, irritamus, & annullamus, ac irrita &

nulla

nulla esse; necnon quicquid à dicto Rectore, & dilectis filijs Patribus, Capitibus Congregationis huiusmodi nuncupatis factum, seu definitum fuerit, obseruari volumus; ac perpetuò statuimus & ordinamus: Et sic in præmissis omnibus & singulis per quoscunque Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sublata eis & eorum cuilibet, quamuis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate iudicari, & definiri debere, ac si secus fuerit super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit irritum & inane decernimus, ac ita mentis & voluntatis nostræ incommutabilis esse volumus, & declaramus. Quocirca Venerabili Fratri nostro Episcopo Amerino, & dilectis filio S. Georgij Maioris Venetiarum, ac S. Iustinæ Paduanæ Monasteriorum Abbatibus per Apostolica scripta motu pari mandamus, quatenus ipsi vel duo, aut vnus eorum per se, vel alios, seu alium præsentes literas & in eis contenta quæcunque vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Rectoris, & Canonicorum prædictorum fuerint requisiti, solemniter publicantes, ac illis & illorum singulis in præmißis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra præmissa obseruari, ac Rectorem, & Canonicos prædictos confirmatione, conceßione, voluntatibus, statuto, ordinatione, decreto & declaratione huiusmodi pacificè frui, & gau-

& gaudere, non permittentes eos, & illorum ſingulos deſuper per quoſcunque contra præſentium tenorem quomodolibet indebitè moleſtari, perturbari, aut inquietari. Contradictores quoſlibet, rebelleſque, ac præmiſſis non parentes per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, ac etiam pecuniarias ipſorum, vel cuiuſlibet illorum arbitrio imponendas, moderãdas, applicandas, aliaque opportuna Iuris remedia compeſcendo; necnon legitimis ad hoc ſeruatis habendis proceſſibus illos cenſuras, & pœnas incurriſſe declarando, ac ipſas cenſuras, & pœnas etiam iteratis vicibus aggrauando, interdictum Eccleſiaſticum apponendo, inuocato etiam adhoc ſi opus fuerit auxilio brachij ſecularis: Non obſtantibus præmiſſis, ac quibusvis Apoſtolicis, necnon in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs, editis generalibus, vel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus, ac dictæ Congregationis etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, conſuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, ac literis Apoſtolicis quibuſuis Ordinibus, & illorum ſuperioribus, ac alijs perſonis ſub quibuſcunque tenoribus, & formis, ac cum quibuſuis etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis irritantibuſque, & alijs decretis in genere, vel in ſpecie, ac alias quomodolibet, etiam per prædeceſſores noſtros prædictos, ac nos, & Sedem prædictam, etiam motu & ſcientia ſimilibus, conceſſis, confirmatis, & approbatis, qui-

bus omnibus & singulis etiamsi pro illorum sufficienti derogatione, de illis ac totis eorum tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum insererentur, præsentibus pro expreßis sufficienter habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expreßè derogamus, & illis derogatum esse volumus contrarijs quibuscunque. Aut si aliquibus communiter, vel diuisim à dicta Sede sit indultum, quod interdici, suspendi, aut excommunicari non poßint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de Indulto huiusmodi mentionem. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam &c.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimo nono, tertio Idus Decembris. Pontificatus nostri Anno quarto.

Cæs Glorierius. A.de Auila.

Hoc anno congregati Patres Nouem Congregationis Conseruatores eligunt in primis genere, prudentia & auctoritate conspicuos Cl. D. Hieronymum Grimanum Equitem, & D. Marci Procuratorem, D. Hieronymum Zanem Equitem, & D. Marci Procuratorem, D. Marinum de Caballis Equitem, D. Andream Gradenicum, D. Ioannem Superantium,

Conseruatores electi.

tium, & Dominum Ioannem Donatum.

Rebus nostris professionis conditioni astrictis, vigesima nona Maij Comitia generalia Dominicum Saballum in Rectorem totius Congregationis cum ceteris Rectoribus confirmarunt, quo tempore cum rei frumentariæ inopia pauperes grauiter premerentur, sancitum fuit, quòd vnumquodque cœnobium præter consuetas elemosinas quouis mense ducatos quinquaginta in egenos erogaret, quod durante egestate per quinque menses seruatum fuit. Accessit grauius malum, quod Imperatoris Ottomanni post ereptam Venetis Cyprum insolentes minæ vniuersos Christiani orbis Principes ad arma excitarent. Inde cum Pontifex nomine & re Pius collatis auxilijs de tuenda Italiæ salute vnicè sollicitus esset, vectigalia Ecclesiasticis omnibus ad belli neruum imposita fuerunt. Nostræ è duodecim Congregationibus, quæ suis gaudent prouentibus, annuus ducatorum census; qui titulo trientis redditum in hunc vsque diem numularijs Romanis, quouis anno soluuntur. M D LXX

Annonæ grauitas ære subleuata.

Cypri Insulæ direptio.

Exorta est hoc ipso anno de modo procedendi contentio cum Canonicis Lateranensibus, qui sui Ordinis antiquitatem proferentes, ex nostrorum recenti professione CANONICORVM SECVLARIVM *dignitatem in regularem mutatam contendebant. Quibus ad supplices libellos Summo Pontifici exhibitos decreto responsum fuit, quod ipsi quoscunque Regulares præcederent.*

Contentio cum Canonicis Lateranensibus de præcedentia.

Pius V. Canonicis Lateranẽsibus fauet.

PIVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI *Ad perpetuam rei memoriam. Cum ex Ordinum Vniuersitate, qui in Dei Ecclesia reperiuntur illa castrorum aciei comparetur, illius autem gubernium Rom. Pont. B. Petri verò successori sit demandatum, mirum nemini videri debet, si illæ curæ sibi diuinitus commissæ inuigilans, cuilibet quod suum est benignè concedendo, & quæ clara etiam sui ipsorum natura sunt, ne in recidiuæ contentionis scrupulum relabantur opportunæ declarationis ac nouæ concessionis remedio consolidat, vt quibusuis sublatis obstaculis, quilibet pacis amœnitate frui liberè possit, ac scandalorum occasio penitus tollatur. Cum itaque sicut accepimus Dilecti filij Vniuersi Canonici Regulares Ordinis S. Augustini Congregationis Lateranensis, qui ab Apostolis originem traxerunt, quique ab eodem S. Augustino eorum reformatore, iterum per reformationis viam mundo geniti, meritò prætendere possunt, se omnes alias personas Ecclesiasticas, tam seculares, quam regulares in processionibus, & alijs actibus publicis præcedere debere. Cum tamen non liceat membra à capite separare, sed tamen eis locum debitum assignare, ipsorumque indemnitati, vt sine populi scandalo in publicum prodire, exemploque potius ceteris Christifidelibus esse possint consulere volentes, ac omnium, & singularum litium, quæ forsan super præmissis exortæ sint, aut exoriri quoquomodo possint, status, & merita, nominaque & cognomina Iudicum, & colliti gantium*

tium

tium præsentibus pro expressis habentes, motu proprio non ad dictorum Canonicorum, vel alicuius alterius pro eis super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia nostra, & de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes & singulos Canonicos prædictos vbicunque locorum existentes, quos deinceps processionibus, & alijs actibus publicis, vel priuatis interesse contigerit, statim ipsum Clerum secularem non exemptum subsequi, dum ipsi subsequendo præcedunt, dum verò præcedendo præcedunt, illum immediate sequi debere auctoritate Apostolica per præsentes declaramus. Ac insuper in omnibus locis, in quibus talis viget consuetudo in processionibus, vt dicti Clerici non exempti, præcipuè quando Canonici alicuius Ecclesiæ Cathedralis, paramenta Ecclesiastica induunt, vt cultus diuinus magis vigeat, ac vt Sanctissimum Corpus Christi, seu aliæ reliquiæ, quæ processionaliter deferũtur, decentius, et honorificentius associentur, aut quando hoc ipsius Ordinarij mandato continget, ipsi Canonici similiter, ac illi Pluuialia, Planetas, Tunicellas, & alia paramenta super eorum clericalem habitum deferre, necnon pro cruce associanda quæcunque luminaria deferre, libere, & licitè possint, statuimus, & ordinamus. Districtius inhibentes quibusuis locorum Ordinarijs, etiam si Patriarchali, Prouinciali, Archiepiscopali, Episcopali, aut alia dignitate præfulgeant, sub excommunicationis maioris & indignationis nostræ pœna, ne eosdem Canonicos, seu aliquem co-

eorum molestare, aut præmissa quouis modo declarare, vel interpretari audeant. Decernentes præsentes literas nullo vnquam tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu etiam ex eo quod locorum Ordinarij, aut alij forsan interesse habentes vocati non fuerint, aut nullitate notari, imputari, inualidari, ad terminos Iuris deduci, in ius vel controuersiam vocari, causamque, vel causas quare præmissa à nobis emanauerint verificandum nullatenus teneri, nec ob id iuribus carere, minusque sub quibusuis similium, vel dissimilium gratiarum reuocationibus, substentationibus, limitationibus, aut alijs contrarijs dispositionibus comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restitutas, repositas, ac plenariè reintegratas, etiam sub data per ipsos Canonicos eligenda esse, sicque ab omnibus censeri; Et ita per quoscunque Iudices, & Commissarios etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & ipsosmet Ordinarios, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicare, & diffiniri debere irritum quoque, & inane, si secus super his à quocunque quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Quocirca Dilectis filijs dictæ Congregationis Protectori, seu eius Viceprotectori, & causarum Curiæ Cameræ Apostolicæ Generali Auditori, ac Vicario Ven. Episcopi

scopi

ſcopi Lauden. in ſpiritualibus Generali per Apoſtolica ſcripta motu ſimili mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum, per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes literas, & in eis contenta quæcunque vbi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Canonicorum prædictorum, vel alicuius eorum fuerint requiſiti ſolemniter publicantes, illisque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes faciant auctoritate noſtra eoſdem Canonicos illorumque ſingulos præmiſsis omnibus, & ſingulis in præſentium continentia, & tenore pacifice frui, & gaudere: Non permittentes eos, ſeu eorum aliquem deſuper per quoſcunque indebitè moleſtari, perturbari, & inquietari, contradictores quoſlibet, & rebelles, ac præmiſſis non parentes per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna iuris remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo, necnon legitimis ſuper his habendis ſeruatis proceſſibus illos cenſuras, & pœnas ipſas incurriſſe declarando, necnon eas etiam iteratis vicibus aggrauando, inuocato etiam ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachij ſecularis: Non obſtant. fel. record. Papæ Bonifacij prædeceſſoris noſtri etiam qua caueatur, ne quis extra Ciuitatem, vel Diœceſim, niſi in certis exceptis caſibus, & illis vltra vnam Dietam a fine ſuæ Diœceſis ad iudicium euocetur, ſeu ne Iudices à Sede Apoſt. deput. extra Ciuitatem, vel Diœceſim, in quibus deputati fuerint contra quoſcunque procedere, aut alij, vel alijs vices ſuas committere præſumant, ac de duabus Dietis in

Con-

Concilio Generali edita, dummodo vltra tres Dietas quis vigore præsentium ad iudicium non trahatur, ac alijs Apostolicis in Prouincialibus, ac Synodalibus Concilijs editis specialiter, vel generaliter, constitutionibus, & ordinationibus, ac etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus priuilegijs quoque indultis, ac literis Apostolicis quibusuis Ecclesijs, Congregationibus, Capitulis, Collegijs, Monasterijs, & alijs locis, eorumque superioribus, & personis sub quibusuis tenoribus, & formis, ac cum quibusuis clausulis etiam derogatoriarum derogatorijs irritantibusque, & alijs decretis, motu, scientia, & potestate similibus etiam consistorialiter concessis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio, seu quæuis alia expressio habenda, aut alia aliqua exquisita forma ad hoc seruanda foret tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nil penitus omisso, ac forma in illis tradita obseruata inserti forent, eisdem præsentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, contrarijs quibuscunque, aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam de verbo ad verbum, de indulto

huius-

huiusmodi mentionem. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ MDLXX. x. Cal. Ianuarij. Pontificatus nostri Anno quinto.

Verùm conatus hic parum fuit felix. Quin die decimaquarta Maij initis Comitijs in D. Georgij cænobio, electus fuit Generalis Nicolaus Righettus Veronensis, Visitatores D. Dominicus Saballus, & D. Maximinus Patauinus, quibus procurantibus prudentissimo Pontificis Rescripto, abolita, quæ Canonicis Lateranensibus fauebat, priori sententia, sine omni ex nostra professione præiudicio, CANONICI SECVLARES, *salua veteri præeminentia declaramur, & confirmamur.* MDLXXI

Canonicorum Secularium titulus confirmatur.

PIVS PAPA QVINTVS. *Motu proprio. Cum alias nos postquam Dilecti filij Rector Generalis, & Canonici Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum mandatis nostris obtemperando professionem regularem emiserant. Nosque propterea ipsos sub nostra, & Apostolicæ Sedis protectione receperamus, ac inter alia per quasdam volueramus, quod Rector, & Canonici prædicti in processionibus, & actionibus publicis, prout antea soliti erant præcederent, ex certis causis tunc expressis omnes ac singulos Canonicos Regulares Ordinis S. Augustini Congregationis Lateranensis vbique locorum existentes, quod deinceps processionibus, & alijs actibus publicis, vel*

Pij V. diploma de prerogatiua supra alios.

priuatis interesse contigisset, statim ipsum Clerum secularem non exemptum subsequi, dum ipsi subsequendo præcedunt, dum verò præcedendo præcedunt illud immediatè sequi debere, per alias nostras literas declarauerimus, prout in singulis literis prædictis plenius continetur, à nonnullis non immeritò dubitari posset an per posteriores literas prædictas prioribus ita derogatum sit, vt Canonici regulares prædicti Canonicos Congregationis S. Georgij prædicti præcedere debeant, quod profectò, si ita declaretur non sine maximo ipsius Rectoris, & Canonicorum S. Georgij præiudicio & grauamine esse posset. Nos præmissa declaratione debita dilucidare satagentes nolentesque literas nostras, quæ non sine causæ cognitione prodierunt, in alienum sensum, ac aliorum præiudicium distrahi, literarum nostrarum vltimo datarum id ac si de verbo ad verbum inserti forent præsentibus pro expreßis haben. seu exprimi & inseri posse decern. motu simili declaramus, & in verbo Romani Pontificis attestamur, intentionis nostræ nunquam fuisse, nec esse, quod secundo datas literas prioribus ita præiudicare, vt ipsi Canonici Congregationis S. Georgij locum mutare debere censeantur, aut censeri poßint, sed locum ipsis Canonicis regularibus aßignatum, citra ipsorum Canonicorum Congregationis S. Georgij præiudicium concessum fuisse ac esse intelligatur, ipsique Canonici Congregationis S. Georgij deinceps, & perpetuis temporibus SVB NOMINE CLERI SECVLARIS VENIRE,

& ita

& ita ab omnibus censeri, nec super eo à quoquam molestari posse, vel debere: Districtius inhibentes omnibus & singulis, tam Ecclesiasticis, quàm secularibus Iudicibus cuiuscunque dignitatis, status, gradus, ordinis, ac conditionis existentibus, & quacunque auctoritate etiam Apostolica fungentibus, & præsertim secundo dictis literis deputatis in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis maioris, alijsque arbitrio nostro moderandis & infligendis pœnis, ne contra prædicta quouis quæsito colore venire, aut quo minus illa suum plenarium ac integrum sortiantur effectum impedire audeant, vel præsumant, quinimo eos, & alios quoscunque pœnas in eis appositas incurrere minimè posse volumus: Decernentes quoque præsentes & desuper conficiendas literas nullo vnquam tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostræ, vel quopiam alio defectu, etiam ex eo quod dicti Canonici regulares, aut alij forsan interesse habentes, vocati non fuerint, notari, impugnari, inualidari, aut contra illas de nullitate opponi ad terminos iuris reduci, in ius vel controuersiam vocari, causamque vel causas propter quas à nobis præsentes emanauerint verificare nullatenus teneri, nec ob id viribus carere minusq. sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum, reuocationum, suspensionum, limitationum, aut alijs contrarijs dispositionibus comprehendi, sed semper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in pristinum statum restrictæ, repositæ, &

plenariè reintegratæ, esse etiam sub quacunque data per ipsos Canonicos dictæ Congregationis S. Georgij eligenda vimque validi & efficacis contractus inter nos, & Sedem Apostolicam, ac eosdem Canonicos etiam cum iuramento initi ac stipulati sortiri, sicq. ab omnibus censeri; Et ita per quoscunque Iudices etiam Causarum Palatij Apostolici Auditores, & S.R.E. Cardinales sublata eis &c. iudicari debere irritum quoque &c. Non obstantibus literis nostris præfatis, quas quo ad huiusmodi effectum, & in ea parte, quæ præsentibus contrariantur reuocamus, & annullamus, ac quibuscunque litium pendentijs (quas ad nos harum serie auocamus, & extinguimus) perpetuum super illis silentium imponimus, illarumq. status, & merita, nominaque & cognomina Iudicum præsentibus pro expreßis habentes, ac quibusuis Apostolicis, nec non in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis, specialibus, vel generalibus constitutionibus, & ordinationibus, ac quibusuis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis dictis Canonicis Regularibus, ac quibusuis alijs sub quibuscunque etiam derogatoriarum derogatorijs, alijsque efficacioribus, & insolitis clausulis irritum, &c. hac vice latißimè derogamus ceterisq. contrarijs quibuscunque cum clausulis opportunis & consuetis.

Fiat. motu proprio. M.

Et

Et cum absolutione à censuris &c. & quod singularum literarum præfatarum tenores habeantur pro expreßis, seu in toto, vel in parte exprimi, ac de verbo ad verbum inseri poßint. Et de declaratione, attestatione, voluntate, deliberatione, decreto, & alÿs prædictis pro repetitis habeantur, & ad partem perpetuo in forma gratiosa &c. & cum deputatione Iudicum & executorum, qui aßistant, & præmissa obseruari faciant, etiam sub censuris &c. cum potestate citandi, inhibendi &c. aggrauandi, & reaggrauandi, ac interdicendi &c. & cum derogatione &c. de vna, & Concilÿ Generalis de duabus dietis, dummodo non vltra tres, ac prædictorum & singulorum præsentibus quomodolibet contrariorum. Quorum &c. latißime extendendo, & quod præmissorum omnium &c. & per breue literæ expediri poßint.

Datum Romæ apud S. Petrum XI. Kal. Iunij. Pontificatus nostri Anno sexto.

Æquißime huius sententiæ ad Summi Pontificis fauorem causæ accedebant plures. Iam enim ab initio institutionis nostræ ad ea vsque tempora CANONICORVM SECVLARIVM *titulo noti ingenua libertate vixerant nostri, secus quam Canonici Regulares, qui certæ voti formulæ omni tempore adstringebantur. Antiquos itaque ritus omnes nobis cum Clericis Secularibus communes Sum. Pontificis auctoritas nouo diplomate restituit & confirmauit. Inter alios maximè vigebat mos ille, quòd nostri Ordinis* De beneficijs adeũdis.

Viri

Viri olim sine licentia Capituli, solo Rectore consentiente, beneficia quæuis Ecclesiastica ambirent. Quod tamen Regularibus certis tantùm conditionibus liberum est. Nimirum Canonici Regulares de iure communi sine speciali Sedis Apostolicæ dispensatione possunt ad quæcumque beneficia secularia admitti, de licentia suorum Superiorum, & Capituli Generalis, nec non ex sua institutione, non secus atque clerici seculares. Sunt enim veri & antiqui clerici, quales in primordijs Ecclesiæ à B. Apostolis populo Christi olim præfecti. In quo statu quum perseuerauerint, conditionis vtique deterioris neutiquam censebuntur. Inde factum, vt, post quam exortæ congregationes reformatæ, à Pontificibus, atque Episcopis innumerabiles Ecclesias Parochiales rexerint; cuius consuetudinis exempla paßim obuia non admittit instituti nostri breuitas. Ac licet Monachis id minimè concessum, Canonici tamen Regulares veluti Regulæ inseruientes laxiori id in Lateranensi Concilio obtinuerunt. Quod nec ipsorum Profeßioni aduersatur, maximè si sufficienti scientia, & recta munus adeant conscientia instructi, quam ipsis detrahere, parum æqui foret animi. Concilij enim Tridentini auctoritate dum seßione XIV. *cap.* XI. *Canonicus translatus à beneficio Seculari etiam curato arcetur: nunquidne non-translatus ad eiusmodi beneficium admittitur? Ea sanè mens fuit summorum Virorum, qui in Collegium Rotæ Pontificij Iudices allecti: quam V.Cl. Gabriel Pennottus in sua*

Cle-

Clericorum Canonicorum Historia integram dedit. Sed neque alius quàm de Translato in Concilio sermo fuit. Accedit, quod vnicuique licitum est, id nullo iure ipsi vetitum. Canonico autem Regulari Archidiaconum fieri, vel Canonicum in Ecclesia seculari, nullo modo illicitum est. Nec in contrariam partem quæ occurrunt leges aliter quàm de monachis, & clericis, vel de clericis laicis, accipiendæ, quos disparis professionis in eodem Collegio sociari ineptum videtur. Sed nec eo nomine Canonicus Regularis ad Seculares transit. Votorum namque obligatio, si legibus standum, ne Pontificis quidem auctoritate, dissoluitur. Hæc si vera sunt, vt omninò sunt, perspicuum est, ampliora multò nostra esse priuilegia, quam nullis vnquam verbis in professione ab eiusmodi beneficijs arceamur; iustissimamq. veteris prærogatiuæ rationem obtineamus, quam continuatis Summorum Pontificum priuilegijs debemus.

Neque ab his minimè alienos fuisse pios & prudentes Episcopos, longa serie ostendere mihi difficile foret, pauca saltem nostræ memoriæ exempla commemorabo. Anno MDCXXXI *cum pestis passim Ecclesijs parochos eripuisset, non pauci è nostris cum licentia Rectoris Generalis in eorum locum successerunt: Mantuam D. Iulius & Ioannes Bonzani fratres Canonici ad Sacellum Ducalem S. Barbaræ concesserunt. Veronæ in Canonicorum maioris Templi concessum recepti fuerunt D. Fortunatus Fracastorius, & D. Petrus*

trus Paulus Battaglinus; item D. Camillus Burghettus, D. Hieremia Morandus optimi iudicij vir, D. Iacobus Auantius, & Petrus Varotarius ibidem Sacerdotes beneficijs Ecclesiasticis gaudent. Alio etiam tempore Tridenti D. Georgius Mazzantes Veronensis Prothonotarius Apostolicus. Patauij D. Marcellus Milanus Ariminensis inter presbyteros Cathedrales iam decennio sacris virginibus est à confessionibus. In municipio Consoluio Franciscus Vandinellus Ecclesiam rexit, hodie opulentiori prope Leonicum sacerdotio honestatus. Iosephus Bertolettus & Cornelius Corallus in eadem Diœcesi beneficijs perfruuntur. In agro Vicentino D. Bernardus Trissinus Sandrigi Ecclesiæ Rector. D. Theodosius Ferrarinus sacræ Theologiæ Doctor, & concionator archipresbyter S. Mariæ in vico Sarego. & D. Christophorus de Christophoris archipresbyter S. Mariæ Roueredi beneficia cum animarum regimine tenent. E patribus Venetis D. Flauius Iordanus Rector Ecclesiæ Balo, & postea Canonicus Montagnanæ. D. Laurentius Badoerus Peragæ Rector, & Marinus Marini, & Michaelangelus Grillus S. Ioãnis de Foroliuiensibus.

Sed quod magis est Romæ, hoc ipso quo ista scribimus anno MDCXL D. Angelus Borionus Romanus sacellum impetrauit.

MDLXXII. Vigesima prima Aprilis Congregationis vniuersæ molem sustinuit Simeon Cauamellus Bergomensis, electis Visitatoribus Nicolao Righetto, & Michaele

an-

angelo Vicentino, quorum ſolertia res noſtræ à veſanis hominibus variè turbatæ nouo Sereniſſimi Senatus Veneti mandato in tutum redactæ, cuius memoriam etſi typis ad poſteritatem tranſmittere optimo conſilio ſtatuerint Maiores noſtri, non tamen præter rem egiſſe videbor, ſi eius formulam hic inſeram.

ALOYSIVS MOCENIGO *Dei gratia Dux Venetiarum, &c. Vniuerſis, & ſingulis de ſuo mandato Poteſtatibus, Capitaneis, Vicarijs, & Iuſdicentibus alijs quibuſcunque repræſentantibus Illuſtriſſimum Dominium noſtrum, & eorum ſucceſſoribus fidelibus dilectis ſalutem & dilectionis affectum. Significamus vobis quod die* XXVII *inſtantis in Conſilio noſtro X L. Crim. deputato ex introductione V. N. Ioannis Gritti Aduoc. Communis noſtri, poſita, & capta fuit pars tenoris infraſcripti, videl. Cum mens, & intentio Illuſtriſſimi Dominij noſtri ſit vt vnuſquiſque vti, & gaudere pacificè, & quietè poſſit, quod ſuum eſt. Idque omnino Iuris medijs prouidere, & malefactores debitis pœnis punire; Ideo ex modeſto grauamine Reuerendorum Priorum, & Procuratorum Congregationis S. Georgij in Alga facto Aduocatoribus Communis expoſitum fuerit ipſam Congregationem habere, & poſſidere multa loca ſub ditione Illuſtriſſimi Dominij in diuerſis Caſtris, & villis ſub diuerſis Poteſtarijs, in quibus per diuerſos fures, & incognitos malefactores multa damna die noctuque inferuntur, vtpote furando blada, vuas,* Sereniſs. Veneti Ducis Reſcriptum pro rerum noſtrarum tutela.

& alios fructus, incidendo, deglubendo, euellendo, & asportando arbores, vites, fructuarios, & ligna in eorum buschis, & nemoribus, terris, & pratis, pasculando, secando, dictaque loca calpestando, trotios, seu semitas, & viacula tam pedester, quam equester faciendo, ac etiam cum plaustris, fossata atterrando, spinatas, aggeres, & muros scalando, & frangendo; Eorumque colonos, famulos, & operarios omnibus armis, & catapultis, seu scloppis diuersimodè percutiendo, & molestando, in eorum pischerijs piscando, fontes, & aquaductus, ciauegas, & bouas frangendo; & aquas diuertendo, columbos interficiendo, ipsosque varijs modis turbando, & inquietando; Conueniensque sit omnibus his opportuno remedio prouidere. Auctoritate huius Consilij scribantur literæ patentes omnibus Potestatibus, Capitaneis, ac alijs Iusdicentibus repræsentantibus Illustrissimum Dominium, tam præsentibus, quam etiam eorum successoribus; Quod ad instantiam Reuerendorum supradictorum Priorum, & Procuratorum, vel agentium Congregationis supradictæ vbi & quando requisiti fuerint publicè proclamari faciant; quod nemo sub aliquo colore, forma, ingenio, vel quouis nomine, & titulo audeat, vel præsumat inferre, seu inferri facere aliquod ex supradictis damnis, vel alterius generis cuiuscunque in possessionibus, terris, domibus, aquis, fontibus, aquæductibus, curtiuis, hortis, viridarys, pratis, braijs, spinatis, muris, aggeribus, fossatis, chiauegis, molendinis,

dinis, & bouis pratorum, locis, buſchis, & nemoribus, & rebus ſupradictorum exponentium, & petentium, quibuſcunque, & quomodocunque dici, & nominari potuerint, nec eorum agentes, famulos, colonos, & operarios moleſtare verbis, aut factis, nec per ſe, nec per aliam aliquam perſonam, ſub pœna vltra alias pœnas omnes ordinarias, & refactionem omnium damnorum ſquaſſium trium funis, ac ſeruiendi in triremibus condemnatorum pro remigis in compedibus per annos quinque continuos. Qui verò fontes, & aquæductus eorum ruperint, fregerint, & aliquo modo moleſtauerint, & pariter mandantes, & muros quoſcunque ſcalauerint, & fregerint puniantur in duplum. Et ſi eſſent pueri, vel feminæ fuſtigentur per loca communia vbi damnum dederint, & deinde ſtandi in carceribus per annos duos, ex quibus exire non poſſint niſi prius ſolutis damnis. Et qui accuſauerit malefactores, ſic quod veritas habeatur, conſequatur libras centum paruorum, & teneatur ſecretus; Et ſi per dictam eius accuſam malefactores venerint in vires Iuſtitiæ, conſequatur libras ducentas paruorum, & teneatur ſecretus, ſi vnus eorum culpabilis accuſauerit alios, ſic quod veritas habeatur, conſequatur libras centum, & teneatur ſecretus, & ſit abſolutus ab omni pœna, in quam ob id incurrere mereretur, & ſi per dictam eius accuſam malefactores venerint in vires Iuſtitiæ conſequatur libras ducentas, & teneatur ſecretus, & ſit ab omnibus abſolutus vt ſupra. Quæ omnes ſupra-

dicta taleæ primo ſoluantur de bonis delinquentium ſi haberi poterunt, ſin autem ex pecunijs exponentium & ſupplicantium. Quocirca cum præfato noſtro Conſilio vobis mandamus, vt partem ſupradictam, & omnia, & ſingula in ea contenta obſeruare, exequi, adimplere, & obſeruari, & executioni debitæ mandari facere debeatis publicando, ac in omnibus, & per omnia prout in ſupradicta parte legitur, & continetur. Has autem regiſtratas in Cancellarijs veſtris ad futurorum memoriam præſentanti reſtituite.

Datum in noſtro Ducali Palatio Die XXVIII. Ianuarij Indictione prima MDLXXII.

Hoc tempore Congregationis Protector eligitur Cardinalis FLAVIVS VRSINVS.

MDLXXII PIO V. *Pont. Max. iam Calendis Maij ad ſuperos tranſlato Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Sedi* GREGORIVS XIII *die* XIII *Maij ſufficitur, cui vnica erat cura, Principum Chriſtianorum gloriam augere, & Catholicam veritatem conſeruare, ac illuſtrare. Is cum moribus eſſet mitiſſimis, Patres noſtri ſupplices profeſſionem coactam exponunt. Quibus ne deeſſet, binos Cardinales Vercellenſem, & Maphæum rei cognitioni præfuit, qui commiſſam ſibi à Sum. Pont. auctoritatem Patribus hiſce verbis notificant.*

Profeſſo trium votorum ad cenſuram reuocata.

Nos GVIDO FERRIVS, & MARCVS ANTONIVS MAPHAEVS *Presbyteri Cardinales nuncupati ad cauſam infraſcriptam extra iudicialiter audiendam delegati in vim ſpecialis commiſſio-*

sionis manu Sanctissimi Domini nostri Papæ deputati, Vniuersis, & singulis præsentes nostras literas visuris, lecturis pariter, & audituris in Dominio Venetorum, & alias vbilibet constitutis salutem in Domino sempiternam. Noueritis, quod nuper Sanctissimus in Christo pater, & Dominus noster D. GREGORIVS *diuina prouidentia Papa XIII quamdam commissionis cedulam manu suæ Sanctitatis signatã, nobis præsentari fecit, quam nos cum ea qua decuit reuerentia, & honore recepimus, huiusmodi sub tenore videlicet. Beatissime Pater quamuis Congregatio Canonicorum secularium S. Georgij in Alga Venetiarum tempore fel. record. Bonifacij Papæ IX erecta, & instituta, & tam ab ipso Bonifacio, quam diuersis alijs Romanis Pontificibus suis successoribus comprobata, & ab eorum tempore, vsque ad tempus piæ memoriæ Pij Papæ V. etiam prædecessoris Vestri, Priores, & Canonici ipsius Congregationis in illius domibus, seu Monasterijs missas, & alia diuina officia in eorum Ecclesijs cum Christifidelium ibidem interessentium maxima spirituali consolatione celebrando, iuxta eiusdem Congregationis laudabilia instituta vixerint & nunquam in aliquo ab eorum institutis huiusmodi deuiauerint, vt eorum status immutari, vel alterari debuisset, tamen ipse Pius Papa vtilius futurum credens per quasdam suas sub plumbo expeditas literas ad eosdem Priores, & Canonicos ad regularem professionem trium votorum substantialium*

vnius

vnius ex regulis approbatis, quam elegissent, infra viginti quatuor horarum spatium, sub certis grauißimis pœnis emitten. teneri voluit, seu statuit, & ordinauit prout in ipsis literis, quarum tenorem sic S. V. pro expresse habere placeat, plenius continetur. Vnde Priores, & Canonici prædicti, vel aliquis ex eis timore incursus dictarum pœnarum, non autem animo, & intentione profitendi, sed solum iuxta eorum antiqua instituta viuendi, & in dicta Congregatione perseuerandi, præuia protestatione, professionem emiserunt, & ab eo tempore vsque ad felicem S. V. ad Apostolatus apicem assumptionem animo reclamandi, & de nullitate, & inualiditate omnium præmissorum, ac iniustitiam dicen. steterunt, & post ipsam assumptionem capta opportunitate deuotus Orator vester Generalis ipsius Congregationis Prior, cum Priore S. Saluatoris in Lauro de Vrbe, Visitatoribus, et nonnullis ex eiusdem Congregationis Canonicis omnium Canonicorum nomine, ad S. V. recursum habuerunt, et præmissa cum ea, qua decet humilitate, et reuerentia exposuerunt, et licet S. V. quæ vnicuique Iustitiam ministrare parata extitit ipsis auditis negotium, vel causam huiusmodi deuotis creaturis vestris, Guidoni Vercell. et MarcoAntonio Maphæo Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Presbyteris Cardinalibus suæ viuæ vocis oraculo ad Sanctitatem suam deferendum commiserit. Ita cum de commissione huiusmodi aliter non constet, seu appareat, ne de viribus

Iu-

Iurisdictionis ipsorum Cardinalium vllo tempore dubitari contingat, supplicat humiliter S.V. dictus Prior Generalis suo, & dictæ Congregationis nomine, quatenus sibi, & ipsi Congregationi de opportuno Iustitiæ remedio prouidere eisdem Cardinalibus vt causam, seu negotium huiusmodi dicto Priore Generali audito extraiudicialiter, & eorum iuribus diligenter visis & inspectis, ac maturè consideratis audiant, & S.V. vt sua solita benignitate, quod Canonicum decernere, ac exequi facere possit, referant, tela iudiciaria, seu iuris ordine in procedendo non seruato, proceden. ceteraque omnia alia, & singula, quæ in præmissis, & circa ea necessaria fuerint facien. et exequendi, alijsq. facultatibus necessarijs, & opportunis committere, & mandare dignemini, præmissis, ac quibusuis constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque in contrarium facien. quomodolibet non obstan. quibuscunque. Quæ quidem commißio in eius fine sic erat signata videlicet de mandato Domini nostri Papæ audiant prædicti Reuerendissimi D. Cardinales, citent, procedant, referant, vt petitur, Placet V. Post cuius quidem commissionis præsentationem, fuimus pro parte supradicti Prioris Generalis supradictæ Congregationis principalis in præinserta commissione nominati debita cum instantia requisiti. Quibus vobis omnibus, & singulis supradictis præinsertam nobis factam, & præsentatam commissionem, ac omnia, & singula in ea contentam intimare, insinuare, & notificare di-

gna-

gnaremur. Nos igitur GVIDO FERRIVS, *&* MARCVS ANTONIVS MAPHAEVS *Cardinales delegati prædicti attendentes, requisitionem huiusmodi fore iustam, & ratam, consonam, & quod iusta petenti non est denegandus assensus, auctoritate Apostolica, & qua fungimur in hac parte vobis, & singulis supradictis præinsertam commissionem, ac omnia, & singula in ea contenta intimamus, insinuamus, & notificamus, ac ad vestram, & cuiuslibet vestrum notitiam deducimus, & deduci volumus per præsentes. In quorum omnium, & singulorum fidem præsentes nostras fieri, & per Notarium nostrum infrascriptum subscribi, sigillorumque, quorum utimur, appensione muniri.*

Datum Romæ in Palatijs nostris habitationum nostrarum sub anno à Natiuitate Domini M D LXXIII. Indictione prima, die vero XII. Martij. Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri Gregorij XIII. anno primo.

M D LXXIII *Non obscura iam effulserat recuperandæ libertatis spes, cum sexto Aprilis delectus Antistes D. Michael Angelus Lisiera, Visitatores D. Simeon Bergomensis, & D. Damianus Brixiensis, qui D. Matthaeum de Scledo Procuratorem pro dirimenda iam emissa Professione decernunt. Verùm cum longius extraheretur negotium, nostrique segnius id premerent, nihil hic innouatum fuit. Imo Procuratoris ignauia, vel, vt alij putant, Generalis ambitu, cum iam mi-*

tius

tius videretur temporis diuturnitate onus illud asperum, & maioribus nostris inuisum, torpentibus ingenijs Anno MDLXXXI *serio Pontificis mandato denuò professio præcipitur.* Professio trium votorum iterata.

Duodecima Februarij Pontifex consuetam Generalis eligendi rationem abrogat, strictè hisce literis præcipiens, vt à Comitijs Pater aliquis eligeretur, qui cum Scrutatoribus electioni Generalis assisteret. MDLXXIV.

GREGORIVS PAPA XIII. *Dilecti filij salutem, & Apostolicam benedictionem. Nemini mirum esse debet si secundum temporum varietatem, statuta quoque varientur humana: Cum itaque vestris Constitutionibus caueatur, & hactenus obseruatum fuerit, vt in electione noui Rectoris Generalis, is qui immediatè Generalis officio functus erat, vna cum duobus Scrutatoribus à Capitulo electis scrutinio interessent. Experientia compertum est illius præsentiam libere noui Generalis electioni valde damnosam esse. Quare vt electio ipsa ea qua decet libertate celebrari possit, Nobis visum est expedire vt ea forma sublata alia vtilior subrogetur, quam in futuris noui Rectoris Generalis electionibus in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ pæna volumus obseruari: Motu igitur proprio statuimus, & præcipimus, vt posthac perpetuis futuris temporibus Rector Generalis, pro tempore vestræ Congregationis nunquam imposterum in electione Rectoris Generalis eius in dicto officio successoris celebranda, Scrutatori-* Gregorij XIII Diploma de electione Præsidis.

Cccc bus,

bus, vel scrutinio assistat, sed alius per Capitulum Generale Congregationis prædictæ eligi debeat, qui cum duobus Scrutatoribus à Capitulo prædicto electis pro electione noui Rectoris conueniat; eosque sic electos, & eorum quemlibet in Capitulo vocem passiuam ad aliquod officium non habere decernimus. Cumque electio cesset, dum libertas amittitur eligendi, inhibemus ne vnquam imposterum Rector Generalis, Visitatores, Priores, & alij quicunque superiores per se, vel etiam interpositam personam directè, vel indirectè, aut quocunque quæsito colore, vel ingenio vota Canonicorum quærere, sciscitari, consulere, hortari, vel rogare, vel sententiam suam alteri dicere pro electionibus Rectoris Generalis, Priorum, aut cuiuscunque alterius officialis, aut socij ad Capitulum Generale trasmittendi in fauorem alicuius particularis personæ sub priuationis officiorum, quæ tunc temporis eos obtinere contigerit, & inhabilitatis ad illa, & alia quæcunque imposterum obtinenda, ac iuris eligendi per septennium eo ipso incurrenda pœna quoquomodo audeant, vel præsumant. Circa quæ Correctoribus eiusdem Congregationis infra annum, seu alijs per Capitulum Generale eligendis, inquirendi, procedendi, & definiendi facultatem impartimur; Iniungentes eisdem, qui super præmissis electionibus requisiti, consulti, seu alias vt supra de prædictis rogati fuerint; Vt correctores eosdem per se, vel per literas sub eisdem pœnis, quamprimum de prædictis requisitionibus, hortatio-

tationibus, & alijs ut supra certiores faciant ac eisdem denuncient. Alij etiam Canonici à conuentionibus, pactis, promißionibus, muneribus, & alijs illicitis prout in alijs Constitutionibus dictæ Congregationis sub eisdem pœnis abstineant, sed ea qua decet animi puritate omni priuata affectione, & inordinata passione deposita, publicam tractent utilitatem & quærant. Ad hæc cum res Ecclesiæ prudenter & fideliter sint tractandæ quod pecuniæ redditusq. omnes singulorum dictæ Congregationis Monasteriorum in loco per Capitulum deputando sub cura, & custodia Prioris, Procuratoris, & alterius personæ ad id per dictum Capitulum Monasterij, cuius res & bona fuerunt deputandi conseruentur, quorum singuli clauem unam habeant, & librum, in quo fideliter omnia describantur, quodque ad id electi absque legitima causa recusare non poßint, alioquin qui sic electi nulla legitima subsistente ratione recusare præsumpserint, condignis pœnis arbitrio Correctorum prædictorum affici valeant perpetuo statuimus & ordinamus. Decernentes Congregationem prædictam, ac Vniuersos & singulos dictæ Congregationis Canonicos ad præmissa inuiolabiliter obseruandum post præsentium publicationem teneri & obligatos esse, & à die publicationis faciendæ in Monasterijs dictæ Congregationis sic arctari, ac si personaliter singulis præsentes literæ intimatæ essent, mandantes propterea moderno Rectori Generali, & Visitatoribus sub pœnis priuationis officiorum, & in-

habilitatis ad illa, vt præsentes literas nostras quam primum in dictis Monasterijs publicari faciant, & cum effectu curent, sicque per quoscunque Iudices, & Commissarios etiam de latere Legatos quauis auctoritate, & potestate fungentes sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate iudicari, & definiri debere; necnon si secus super his à quoquam quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus. Non obstantibus quibusuis Apostolicis, & Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs, editis generalibus, vel specialibus constitutionibus, & ordinationibus, necnon quibusuis iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis alia firmitate roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, ac literis Apostolicis dictæ Congregationis Canonicis illiusque superioribus, & personis in genere, vel in specie, sub quibuscunque tenoribus, & formis ac alias in contrarium quomodolibet etiam pari motu ac scientia, ac potestatis plenitudine similibus concessis, approbatis, & confirmatis: Quibus omnibus quatenus prædictis aduersantur, etiam si de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa, non autem per clausulas generales idem importantes mentio, aut quauis alia expressio præsentibus habenda foret, etiam si talia sint, quæ sub generali clausula implicitæ derogationis non comprehendantur, sed specialibus indigeant expressionibus harum serie spe-

cia-

cialiter & expreßè derogamus, contrarijs quibuſcunque nequaquam obſtantibus.

Datum Romæ apud S. Petrum ſub annulo piſcatoris, die XII. Februarij MDLXXIV. Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

Cæſar Glorierius.

Liſieræ ſufficitur D. Fidentius Squarra Patauinus honeſtis natalibus & moribus vir, qui extrema cupiditate hanc dignitatem ambierat, qua nec frui poterat. Nam infirmitate correptus Arimini, dum Romam contendit, Venetias adductus in cœnobio Diuæ Mariæ ab Horto vitam clauſit. Viſitatores D. Eleutherius de Delo, & D. Michael Angelus Liſiera, qui auctoritate Protectoris electionem ad Comitia pertrahunt.

Hoc anno auctoritate Cardinalis Flauij Vrſini Protectoris Conſtitutiones Etruſco idiomate vulgantur. Horum fratrum auſpicijs D. Fidentij Squarræ Generalis, D. Eleutherij, & Michaelis Angeli Viſitatorum, D. Simeonis Cauiamali Rectoris S. Mariæ in Vantio, D. Benedicti Pontoni Rectoris S. Georgij Braidæ, & D. Nicolai Righetti Veronenſis.

Defuncti igitur locum tenens D. Eleutherius Viſitator Primus proximis Comitijs decimaoctaua Aprilis ſupremam dignitatem obtinuit, iunctis Viſitatoribus Benedicto Pontono, et Fortunato Vicentino. Cum autem clandeſtina quadam & occulta machinatione memoriale exhiberetur Sanctiſsimo Domino Grego- MDLXXV

rio

rio XIII contra eos qui electiones per dolum instituerent, Nuncius Venetus Comitijs nostris adesse iubetur: Literis verò Protectoris seriùs traditis, iam Rector Generalis electus erat: ideoque nec alijs consessibus interuenire voluit Nuncius. Patres autem supplices petunt, in ea quæ hactenus acta sedulo inquirat, itaque vigesima secunda Aprilis cum recognouisset omnia ritè fuisse peracta contentus discessit, omniumq. Pontifici rationem reddidit. Calumnia verò in nostrum honorem cessit. Hoc anno Lombardia pestilentia affligi cæpit.

M D LXXVI. Legatus Apostolicus Comitijs interesse iubetur. *Nuncius Venetus, acceptis à Cardinali Protectore literis, Comitijs tertia Maij præfuit. Generalis D. Benedictus Pontonus Veronensis eligitur. Visitatores D. Eleutherius Rainaldus, & D. Michael Angelus Lisiera. Hoc anno pestilens lues maximè inualuit, quæ superiori anno Venetijs, & in ceteris Dominij Veneti ciuitatibus serpebat ingenti mortalium clade.*

Pestilentiæ fæuitia. *Feruente æstate maiorem in dies stragem edidit, vt deformatis breui Vrbibus nihil præter gemitus morientium, ac superstitum calamitates audiretur. Itaque vijs vndique per Italiam clausis biennium Generali munus continuatum fuit. Senatus Venetus solemni voto cùm flagellum hoc mitigasset, dum grauissimè sæuiret, diuina ope malum mense Augusti cessauit.*

Redẽptori Venetijs ædes dicata. REDEMPTORI ÆDES *magnificè erecta Patrib. Capucinis concessa fuit. Beneficij memoriam Princeps cum vniuerso populo quotãnis solemni pompa prosequitur.*

In-

Interceptis adhuc itineribus Antistes cum Visitatoribus de instituendis Comitijs cùm deliberaret visum fuit Protectorem consulendum esse. Is re cum Pontifice communicata respondit. Mense Septembri, si commodè fieri posset, ea esse celebranda. Verum obstantibus adhuc viarum difficultatibus, paucorum, qui viciniores erant, congressus cum nouem Patribus secunda Maij negotijs maximè necessarijs prouidit. M D LXXVII.

Sopito pestilentiæ incendio Maximinus Lazari ex municipio Patauino Consilua oriundus, Iurisprudentiæ peritus, & rebùs agendis summopere aptus Generalis eligitur, Visitatores D. Benedictus Pontonus, & D. Fortunatus Vicentinus. M D LXXVIII.

Quarta mensis Maij conuocatis Comitijs in Diui Georgij cœnobio Rector nominatur D. Michael Angelus Lisiera Vicentinus, Visitatores D. Maximinus Patauinus, & D. Angelus Lippomanus. Hoc anno XII *Iulij Summus Pontifex nostris quæ circa electionem seruanda præscribit.* M D LXXIX.

GREGORIVS PAPA XIII. *Alias, sicut accepimus, fel. m. Pius V. prædecessor noster per suas in forma breuis literas sub dat. videlicet quarto Cal. Februārij Pontif. sui anno primo mandauerat, & ordinauerat, quod cum Canonici Seculares Congregationis Sancti Georgij in Alga Venetiarum, in eorum Capitulis, tam generalibus, quam particularibus celebrandis super electione Prioris Generalis, aliorumque officialium præsentes esse, & personaliter interesse non pos-* Gregorij XIII. diploma de Rectorum electionibus.

possent: vota absentium secreto reciperentur: & quod ipsa vota licet in primo scrutinio capitulari electio de qua ageretur non perficeretur, nihil omnium in alijs omnibus sequentibus scrutinijs, prout in primo, & usque ad perfectam electionem firma, & valida permanerent, ac eandem vim, & robur, prout in primo haberent. Idem Pius prædecessor ipsis suis literis, per alias suas sub dat. IX Cal. Ianuarij eiusdem Pontificatus anno quinto certis de causis tunc expressis derogando, seu eas tollendo, modum, & formam eligendi superiores antiquitus, & usque a principio ipsius Congregationis usu receptam de nouo reualidauit, atque approbauit prout in dictis literis plenius continetur. Et deinde (sicut & accepimus) in quodam Capitulo generali eiusdem Congregationis statutum, seu ordinatum, aut constitutum fuit, vt tam in eligendo Priores, quam numerum Patrum, quos vocant vndecim, tres tantum ex qualibet Ciuitate, vel Patria, necnon in creando alio numero nouem, & quinque Patrum: qui totum Congregationis corpus repræsentantes de omnibus grauioribus negotijs decernunt, non nisi duo ex qualibet similiter Ciuitate, vel Patria, & non vltra eligi possent, prout in ipso statuto, seu statutis etiam continetur. Nos maturius considerantes rationem recipiendi vota absentium, quæ terræ firmæ vota dicuntur, iuxta antiquarum eiusdem Congregationis constitutionum formam non esse reuera ex Concilij Tridentini mente, at dispositione secretam,

atque

atq; idcirco liberæ eligentium voluntati scrupulũ immiscere: cupientes libertati, & salubri dictæ Congregationis regimini prouidere: ac ne in eiusmodi Capitulis, & electionibus, tam generalibus, quàm particularibus per prædictos Canonicos celebrãdis aliqua fraus, aut vis adhibeatur: sed illæ liberè, & canonicè celebrentur: ac vt honores, & officia non pro Patriæ diuersitate, sed pro meritis, & virtutibus personarum dictæ Congregationis demandentur: ac Sacri Concilij Tridentini decretis desuper inhærere volentes, dictarumque eiusdem Pij prædecessoris litterarum, necnon prædicti statuti, seu statutorum, ordinationum, vel constitutionum tenores præsentibus pro expressis habentes, motu proprio, non ad Canonicorum dictæ Congregationis, vel alicuius eorum, aut alterius, pro eis super hoc nobis oblatæ petitionis instantiam: sed ex mera voluntate, & certa scientia, nostris, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine volumus, statuimus, & ordinamus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, in Capitulis generalibus, vota Canonicorum ipsius Congregationis absentium terra firma nuncupata, secretè recipiantur, ipsaque vota sic recipienda, non solum in primo; verum in omnibus alijs sequentibus scrutinijs, & vsque ad perfectionem Capituli, & electionis Rectoris generalis faciendæ eandem vim, & robur habeant, & firma, & valida permaneant, prout in primo scrutinio habere solent. Prohibentes propterea, ne de cetero prædicta absentium, seu terræ

firmæ vota vllatenus reijciantur, aut comburantur, antequam dicta Rectoris generalis electio absoluta non sit, ita vt si durante eodemmet Capitulo generali electio Rectoris generalis per obitum, vel cessionem nuper electi, aut alias iteranda, vel pluries habenda esset, absentium vota semper attendantur, ac vti valida & efficacia cum præsentium Capitulo suffragijs connumerentur: & ex his omnibus simul iunctis, & computatis, si quis ex electis medietatem excesserit, is in primo statim scrutinio Rector Generalis creatus publicetur: si verò nullus medietatem excedat, tunc secundo, & tertio scrutinio, à Capitularibus iterato, connumeratis semper, & in omni scrutinio computatis absentium votis, qui plures habuerit voces, is Rector Generalis electus, & declaratus esse censeatur. Quod si aliquando contingat, vt omnium vota in pares diuidantur partes, qui in congregatione antiquior canonicus fuerit, omnium consensu Rector Generalis designatus esse intelligatur. vt autem vota prædicta secretò porrigantur, hanc tenendam esse præcipimus, & mandamus rationem, vt quicumq; votum electiuum habentium Capitulo Generali, vel particulari personaliter interfuerint: hi per suffragia, & Fabas, vt vocant, in pixides iactas sua cuiusque non aliena manu, alioqui nulla sint, immittendas sua vota declarent. Qui vero absentes fuerint singuli, in singulis schedulis, vel chartulis, nomen eligendorum in summa chartula; suum vero nomen, in ima chartula describant; quæ

char-

chartulæ ab ima parte complicatæ ita obsignentur, & occludantur; ut eligentium nomina à nemine prorsus, eligendorum vero nomina à scrutatoribus iuxta antiquarum constitutionum eiusdem Congregationis formam deputandis, legi, notari, & numerari possint: hanc quoque formam etiam in capitulis conuentualibus, in quibus aliæ electiones sunt faciendæ, omnino obseruari mandamus. statutum vero, seu statuta, ordinationes, vel constitutiones super noua forma electionis Priorum, & Patrum Vndecim, Nouem, & Quinque prædictorum, ut præfertur editum, vel editas in totum tollimus, & abrogamus: ac electiones huiusmodi iuxta veterem, seu priorem consuetudinem dictæ Congregationis de cetero fieri volumus, & mandamus. Decernentes præsentes nostras litteras nullo vnquam tempore quouis quæsito colore, vel ingenio de subreptionis, obreptionis, seu nullitatis vitio, aut intentionis nostræ defectu notari, vel impugnari posse: sed illas semper validas, & efficaces fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & inuiolabiliter obseruari: sicque & non aliter per quoscumque Iudices, & commissarios quauis autoritate fungentes, etiam Palatij Apostolici causarum auditores, ac Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, vel autoritate, iudicari, & definiri debere: ac irritum, & inane: si secus super his a quoquam quauis autoritate scienter, vel ignoranter

contigerit attentari, & nihilominus venerabili fratri Patriarchæ Venetiarum, ac dilecto filio nostro, & Sedis Apostolicæ in Dominio Venetorum Nuntio nunc & pro tempore existenti per præsentes motu simili committimus, & mandamus, quatenus ipsi, vel eorum alter per se, vel alium, seu alios præsentes litteras, & in eis contenta quæcumque vbi, quando, et quoties opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum canonicorum, vel aliquorum ex ijs fuerint requisiti, solemniter publicantes, illisque in præmissis efficacis defensionis præsidio assistentes, faciant auctoritate nostra ea omnia inuiolabiliter obseruari: contradictores quoslibet, & rebelles, ac præmissis non parentes per priuationes omnium officiorum, ac uocis actiuæ, & passiuæ, & inhabilitatis ad illa in perpetuum, aliasque sententias, censuras, & pœnas per eos, vel alterius eorum arbitrio imponendo: necnon omnia iuris, & facti remedia appellatione postposita compescendo. Non obstantibus præmissis, ac quibusvis Apostolicis constitutionibus, & ordinationibus, & eiusdem congregationis iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis & litteris Apostolicis eidem congregationi, aut illius superioribus sub quibuscumque tenoribus, & formis in contrarium concessis, & confirmatis: Quibus omnibus ad effectum præsentium specialiter, & expressè derogamus, ceterisque contrarijs quibuscumque.

Dat.

Dat. Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die XII. Iulij MDLXXIX. Pontificatus nostri Anno octauo.

Cæsar Glorierius.

Hoc anno Decembris vltimo petentibus Patribus, vt mulieres in primum S. Georgij in Alga claustrum admitterentur, ex mente Pontificis Cardinalis Boncompagnus respondit.

Admodum Reuerendo in Christo Patri Generali Congregationis in Alga Venetiarum.

Quæ hoc in libello Paternitatis tuæ nomine exposita sunt, de quibusdam mulieribus intra prima claustra Monasterij S. Georgij in Alga nonnunquam propter necessitatem admittendis, Sacra Congregatio Cardinalium Tridentini Concilij interpretum audiuit, & ad S. D. N. retulit, qui respondit, quod ad aduenas in casu necessitatis attinet, itemque tempore quo eleemosynæ distribuuntur, permittendum, vt mulieres intra prima claustra Monasterij ingredi possint; ita autem prohibendum mulieribus lauatricibus, & colonis. Sic igitur Paternitas tua obseruandum curabit, & valebit in Domino. Mulieres in cœnobiũ s. Georgij in Alga admittẽdæ

Romæ die vltimo Decembris MDLXXIX.

Die XVII Aprilis indictis Comitijs, Illustriss. Albergeto Bologneto Episcopo Nuncio Apostolico assistente, Patres in successorem Antistitis eligunt D. Angelum Lippomanum, Visitatores D. Benedictum Pontonum, & D. Ioannem Bonasinum. Rector MDLXXX.

ctor

ctor Generalis senectute confectus vitam clausit die nempè tertia Augusti: itemque decima eiusdem ad superos è mortalibus eripitur D. Benedictus Pontonus Visitator. Hinc tertia Septembris ad D. Georgium conuocatis Rectoribus cum socijs ex Decreto Pontificis Ambrosius Sandrinellus, & Ioannes Bonasinus ad officium Vicarij Generalis proponuntur. Patres Bonasinum in Vicarium eligunt: Exorta hic fuit dubitatio an ius eligendi Visitatorem penes Comitia esset. Iurisperitos vnanimes petunt Desiderium Borgorutium Illustrissimi Nuncij Auditorem, & Desiderium Guidum, qui dum inter se diuersi essent, Ascanium Thomasinum Vicarium Generalem Patriarchæ Venetijs consulunt Patres, cuius sententiam quæsito aduersantem vt veriorem amplexati, dissolutis Comitijs, Patres Definitores cum socijs S. Georgij in Alga sexto Septembris D. Michaelem Angelum Lisieram Visitatorem decernunt.

Ascanius Thomasinus.

Visitator non à Comitiorum cõsessu, sed à Definitoribus eligitur.

M D LXXXI. *Quarto Idus Aprilis Bonasinum Vicarium Generalem prouidæ administrationis merita ad Generalis titulum promouerunt. Visitatores nominati D. Simeon, & D. Fabianus Moscaglia. Hoc tempore habitus nostri formam laxiorem varièque crispatam, in arctiorem, & planiorem impendij, & elegantiæ compendio reducere placuit.*

Habitus Canonicorum mutatus.

M D LXXXII. *Aprilis trigesima Fabianus Moscaglia Vicentinus Generalis adsciscitur. Poeseos, & Mathematicarum disciplinarum studijs deditus, non minora pruden-*

Fabiani Moscagliæ virtus.

den-

dentiæ ciuilis, & œconomiæ documenta toto cursu dedit. Vir sic in publica commoda natus, vt etiam senectute confectus Anno MDCXII *mihi prima Mathematum rudimenta instillârit. Bibliothecam in S. Firmi cœnobio extruxit, aliaque cœnobij patriæ ornamenta addidit. Visitatores electi fuerunt Maximinus Patauinus, & Ioannes Bonafinus.*

Die vigesima octaua Aprilis Moscagliæ successit D. Maximinus Lazari, cuius solertia res nostræ floruerunt: Visitatoribus D. Hieremia Andriano, & D. Fabiano Moscaglia. M D. LXXXIII.

Sextadecima Aprilis conuocatis de more Comitijs in D. Georgij cœnobio Antistiti Proculus Vercellensis suffectus est. Visitatores Ioan. Bonafinus, & M. Antonius Pozzonouo Patauinus. Circa hæc tempora societas nostra summopere lætabatur insigni tutela Cardinalis Aloysii Estensis *in nostros beneficentissimi.* M D LXXXIV. Aloysius Estensis Card. Canonicorũ Protector laudabilis

Cum decima Aprilis Gregorivs *XIII. Pontifex Maximus è vita migrasset, Cardinalis Protectoris consilio Comitia ad diem* V. *Iulij producuntur. In Pontificem electus* Sixtvs V. *Cal. Maij Pontificatus insignia accepit. Ioan. Bonafinus Generalis eligitur, Visitatores Benedictus Pontonus, & Fortunatus Vicentinus, qui aduersus Siluium Maiolum, Bonifacium Fremoldium, & Lucretium Patauinos libertatis assertores, & de rebus nostris Patres benemeritos insurgens, penitus omnium tran-* M D LXXXV.

quil-

quillitatem turbauit, impetrato clandestinis consilijs Summi Pontificis decreto, quo Patres nostros seueriùs videbantur, vt intra XXIV *horas quilibet sub grauissima pœna quicquid haberet æris, aut supellectilis, Priori suo consignaret. Quod decretum mense Martio anni sequentis vno die in omnibus cœnobijs promulgatum fuit, non sine insigni multorum in Rectores obtrectatione, & renitentia. Nec immerito. Congesta namque, & in publicos Congregationis vsus seposita pecunia sinistro euentu variè distracta incertis malæ fidei auctoribus euanuit.*

Priuata Canonicorum pecunia in publicum Societatis vsum extorta.

SIXTVS V. *Ad futuram rei memoriam. Pro pastorali officio nobis diuinitus commisso, præcipua semper sollicitudine intendimus, vt Religiosi, & claustrales viri, qui tanquam scintillæ fulgere, & in arundineto huius seculi discurrere debent, non tantum iuxta præscriptam regulam, & disciplinæ obseruantiam, cum omni castitate, paupertate, & obedientia, sobriè, iustè, & piè Creatori nostro famulentur: sed ita, vt luceat lux eorum coram hominibus, vt alij in bonis ipsorum operibus, Patrem nostrum, qui in Cælis est, glorificare possint, sane cum sicut nobis innotuit inter plures Canonicos, seu Fratres Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum, Ordinis S. Augustini contra expressum paupertatis votum, quod Deo in emissione professionis discretis verbis, præstiterunt, detestandus abusus irrepserit habendi proprium, & retinendæ proprietatis plurium etiam male acquisitorum*

Sixti V. Sum. Pont. diploma contra proprietarios.

rum

rum bonorum, & pecuniarum. Nos huic tanto malo quanto citius occurrere cupientes, extirpari omnino abusum huiusmodi volumus, vt ita & honori, & dictorum Fratrum animarum saluti consulatur: ac simul etiam prouideatur pluribus necessitatibus, præsertim vero dissolutioni æris alieni, quo ipsa Congregatio vniuersa grauata est, non tam iniuria temporum, quam culpa eorum, qui dum diuersa munera obierunt, proprium lucrum publicæ vtilitati anteponentes, aut sibi vsurparunt, quæ communia erant, aut etiam neglexerunt. Itaque tradita nobis Apostolica potestate, vniuersos, & singulos eiusdem Congregationis Fratres, seu Canonicos, ac Priores, etiam Generales priuato, & à proprio rerum bonorumque omnium mobilium, & se mouentium dominio, vsu, vsufructu, possessione, proprietate, ac etiam pecunijs, & quocunque peculio quomodolibet acquisitis, vel obuentis perpetuo priuamus, dictaque possessione amouemus, ac priuatos, & amotos nunciamus, eademque supradicta in cuiusque domus, cuius Canonici, seu Fratres illa hactenus detinuerint, in communes vsus conuertenda concedimus, iuraque, actiones, ac facultates exigendi quascumque pecunias, necnon census, redditus, aut pensiones annuas, tam quoad fructus ipsos, & census annuatim prouenientes, quàm quoad sortem ipsam principalem, seu capitalem, ac denique nomina debitorum, seu certos redditus domorum singularum, quæ taxæ appellantur, cuilibet Canonico, vel

Fratri priuatim competentia quouis prætextu, colore, vel titulo, etiã oneroso, aut ratione sumptuũ factorum pro communi vtilitate, vel necessitate vrgenti domus alicuius, seu totius Congregationis, cui forsan aliquis de eorum proprijs redditibus subuenit, aut pecunias mutuas dedit, ac in earumdem impensarum compensationem, & solutum, auctoritate quorumcumque superiorum, & Generalis Priorum, vel Capituli item Generalis sigillatim assignata, & delegata, vel alias quocumque modo, causa, vel occasione cuiuis eorum concessa ab ipsis singularibus personis ad commune ærarium eius domus cui eædem personæ fuerint acceptæ transferimus, ac omnia, & quæcumque priuilegia, dispensationes, licentias, permissiones, indulta tam Apostolica, quam dictorum superiorum etiam Generalis, Prioris, vel Capituli auctoritate, & per viam contractus, assignationis, & obligationis, & ratione expensarum, vel alias ex necessaria causa, & cuiuscumque pij officij intuitu super dictis bonis, pecunijs, rebus priuatim habendis, vtendis, fruendis, ac iuribus, & actionibus prosequendis, ac nominibus, seu taxis ad proprium commodum exigendis cuicumque Canonico, vel Fratri etiam sæpius concessa, confirmata, & innouata quibuscumque clausulis, & decretis suffulta, & iuramento roborata, quorum tenores pro expressis habemus, simili auctoritate reuocamus, cassamus, & annullamus, irritaque, & inualida esse, & nemini imposterum prodesse volumus. Prohiben-

bibentes omnino, ne quis Frater, vel Canonicus eiusdem Congregationis, quocumque officio, vel dignitate, & Prioris Generalis fungens, tam præmissorum prætextu, quam inueteratæ, ac etiam à primæua institutione, & fundatione Congregationis introductæ, & continuatæ consuetudinis, quæ corruptela potius voto contraria censenda est, proprium quicquam, aut peculiare habeat, ac à ceteris separatum sibi vendicet, aut possideat, nomina debitorum, seu taxas, aut redditus assignatos prædicta ne exigat, neve ea imposterum cuipiam sigillatim percipienda, & exigenda assignentur, neve prorsus tales licentiæ, seu permissiones seorsum ab alijs aliquid proprium habendi per quoscunque dictæ Congregationis superiores, aut etiam per Capitulum Generale alicui concedantur, neque assignationes, licentiæ, indulta, aut permissiones ipsæ valeant, aut vires, seu effectum habeant. Ceterum statuimus, vt omnia omnibus communia, & indiuisa sint, tamquam inter veros, & vnanimes Fratres christiana, & religiosa caritate coniunctos, sublata prorsus omni differentia, ita vt inter illos, mei, vel tui nullum sit omnino discrimen. Atque ad hunc effectum præcipimus, & mandamus, vt præsentia bona, res, pecuniæ, & nomina, seu redditus assignati, vel taxæ, aliaque omnia, & quæcumque vnicuique sigillatim etiam intuitu personæ donata, vel relicta, aut idem quacumque, etiã propria industria, et labore acquisita, necnon census, & redditus annui, & super bonis stabilibus

ſpecificata, & in ſcriptis redacta quantitate, & ſumma tam ipſorum cenſuum, & redditũm annuatim debitorum, quàm ſortis pretij, ſeu capitalis, cuius ratione debentur, & fundi, ſeu rei immobilis ſuper qua impoſiti ſunt, nomina denique omnium creditorum, & debitorum ſimiliter deſcripta per ſingulos Fratres, ſeu Canonicos, tam in domibus, quam in Villis, & in membris, alijsve locis degentes, qui aliquid tale priuatim habuerint Priori, & Deputatis, vel hoc Congregationis in vnaquaque domo, atque inuicem per ipſos Priores, ac Deputatos, & ſi ipſi quoque quidpiam huiuſmodi ſeparatim hactenus detinuerint alijs, qui per reliquos Fratres, ſeu Canonicos eius domus communi conſenſu, ad id electi erunt, cum primum præſentes literæ in ipſa domo publicatæ fuerint, nulla interpoſita mora, XXIV *horarum interuallo exhibeantur & quoad dominium, poſſeſſionem, vſu, reipſa, & cum effectu, non autem ficté, & perfunctorié, in commune conferantur, tradantur, conſignentur, ac vnuſquiſq. eorum omni, & cuiq. iuri, & actioni, ac facultati exigendi cenſus, nomina debitorum, ſeu taxas, aut redditus huiuſmodi ſibi nominatim, vt præfertur aſſignata in vſum, fauorem, commodum, & vtilitatem communem ipſius domus, cuius Canonicus, ſeu Frater fuerit, expreſſis item in ſpecie, & palam deſcriptis illorum quantitate, & circumſtantijs vniuerſis, liberé cedat, & renunciet ea omnia in tuto loco communiter à Priore, & Fratribus cuiuſque domus deſignando*

actu,

actu, & re ipsa deponantur, amotis omnino, & abdicatis à detentione, seu custodia, & facultate exigendi, & communi nomine continuandi rerum bonorum, & pecuniarum eorumdem illis Fratribus, seu Canonicis, in quorum potestate prius tamquam proprij erant. Quibus perfectis statim unusquisque Prior cuiuslibet domus Generalem Priorem de his omnibus diligenter certiorem faciat, transmisso ad eum inuentario, in quo præmissa omnia antea priuatim retenta, deinde verò in commune collata descripta sint. Demum ipse Prior Generalis victum, & vestitum, & quantum rei conuenientis præsens necessitas videbitur postulare, cuique Canonico, seu Fratri congruè suppeditari curet; id autem omne quod reliquum erit, in extinctione æris alieni, quo singulæ domus, vel tota Congregatio communiter adstricta est conuertatur, aut ipsis domibus, vel uniuersæ Congregationi ad communes vsus, & necessitates subleuandas perpetuò applicetur, ac tandem in proximo sequenti Capitulo Generali illorum omnium, ac etiam vniuersæ administrationis suæ publicæ, & priuatæ rationem reddere teneatur. Quicumque autem his literis non continuo obtemperauerint, vel ante illarum pecunias, vel alia prædicta occultauerint, siue intra, vel extra domos prædictas deposuerint, aut extraneis personis etiam laicis tradiderint, aut etiam in pias causas conuerterint, aut pio alicui loco assignauerint, quique alios Canonicos, seu Fratres inobedientes, non statim superioribus,

ribus, vt supradictum est, denunciauerint, in pœnam priuationis dignitatum, & officiorum suorum incidant, & ad ea imposterum obtinenda inhabiles, & infames censeantur: & pro crimine etiam tamquam fures seuerè puniantur; prout nos illos ex nunc priuatos inhabiles, & infames declaramus, & in eos singulos excommunicationis sententiam ferimus eo ipso, à qua nonnisi in mortis articulo constituti ab alio quam Romano Pontifice absolutionis beneficium valeant obtinere. Decernentes irritum, & inane, si secus super his à quoquam, quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus prædictis, ac nostra de non tollendo iure quæsito, alijsque constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac eiusdem Congregationis iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, & quibuslibet priuilegijs, & literis Apostolicis generalibus, vel specialibus dictæ Congregationis illiusque singularibus personis, & alijs ordinibus ad quorum instar gratiarum huiusmodi ij quoque forte participes effecti sunt, quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis quorumcunque tenorum existant, per quæ præsentibus literis non expressa, vel totaliter non inserta effectus eorum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis. Quæ omnia nolumus cuiquam aduersus prædicta in aliquo suffragari; ceterum

rum vt hæ literæ amplius innotescant, volumus, vt earum exempla vnusquisque Prior in ea domo cui præest quamprimum Fratribus, seu Canonicis omnibus simul congregatis publicet ipsaque exempla manu alicuius Notarij publici subscripta, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, munita eandem prorsus fidem vbique faciant, tam in iudicio, quam extra illud, quam ipsæ præsentes facerent, si essent exhibitæ, vel ostensæ.

Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die octauo Ianuarij M D L X X X V. Pontificatus nostri Anno primo.

Io: Baptista Comobius.

Quartadecima Iulij ad publicam rerum nostrarum administrationem denuò electus Lazarus Patauinus senex obijt, cui sufficitur Fortunatus Vicentinus, Visitatores D. Christophorus Moneta, & D. Ioãnes Bonafinus, omnia ex voto gerens, nisi quod ei Cardinalis Athensis Congregationis nostræ Protectoris funus plangere contigerit non sine augurio, quod vnà cum nostris Cardinalem Decium Azelinum alteri succedentem non modo austeriorem experiretur, sed reducto Romam Capitulo generali nostris redditibus grauiorem. Primus nouitatis huius testis vt fuit Archangelus Paraticus Brixiensis Romæ nonis Iunij Generalis dignitatem assumens; Visitatoribus electis D. Christophoro, & D. Isidoro Veronensi, ita non parum nostros recreauit Pontificis benignitas, qua prio- M D LXXXVI. M D LXXXVII

ris

Priuata Canonicis pecunia Pontificis auctoritate côcessa. *ris Decreti rigorem, concessa cuiuis priuatæ supellectilis, & pecuniæ, concionibus, ceterisque diuinis officijs, ac legato legitimè conquisitæ, possessione temperauit.*

Sixti V. Priuil. pro moderatione diplomatis côtra proprietarios. SIXTUS PAPA V. *Ad futuram rei memoriam. Circumspecta Romani Pontificis benignitas, fidelium quorumlibet sub regulari obseruantia piæ vitæ studio vacantium necessitatibus, & commoditatibus intendens, nonnunquam ab eo prouidè statuta moderatur, ac quæ sacrarum Religionum, & sanctionum decreta generaliter interdicunt, fidelibus ipsis ex Apost. potestatis plenitudine sibi tradita relaxat, & specialiter permittit, prout illorum statui, & conscientiæ purificationi conspicit salubriter expedire. Sane licèt alias nos, vt abusus habendi proprium, & retinendæ proprietatis pecuniarum, ac bonorum, etiam plerumque male acquisitorum, qui inter plures Canonicos, seu Fratres Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum Ordinis S. Augustini contra expressum paupertatis votum ab eis emissum irrepserat, extirparetur, & simul dissolutioni æris alieni, quo vniuersa Congregatio huiusmodi grauata erat, ac alijs illius necessitatibus prouideretur, vniuersos, & singulos eiusdem Congregationis Fratres, seu Canonicos, ac Priores etiam Generales priuato, & proprio, rerum bonorumque omnium mobilium, & se mouentium dominio, vsu, vsufructu, possessione, proprietate, & etiam pecunijs à quocunque peculio quomodolibet acquisitis,*

quisitis,

quisitis, vel obtentis per alias nostras literas perpetuo priuauerimus, ac omnia & quæcunque priuilegia, dispensationes, licentias, permissiones, ac indulta vnicuique eorum tam Apostolica, quàm suorum superiorum etiam Generalis, Prioris, vel Capituli dictæ Congregationis auctoritate desuper concessa, confirmata, & innouata reuocauerimus, & annullauerimus, ac omnino prohibuerimus, ne quis Frater, vel Canonicus eiusdem Congregationis quocunque officio, vel dignitate etiam Prioris Generalis fungens proprium quidquam aut peculiare haberet, & separatum à ceteris sibi vendicaret, aut possideret, nec similes licentiæ, seu permissiones per quoscunque dictæ Congregationis superiores, aut etiam Capitulum Generale alicui vnquam desuper concederentur. Insuper præceperimus & mandauerimus, vt res, pecuniæ, debitorum nomina, redditus, taxæ, ac alia omnia, & quæcunque bona supradicta, per singulos Fratres, seu Canonicos, qui aliquid tale priuatim possiderent, in vno loco communiter à Priore, & Fratribus cuiuscunque domus designando actu & re ipsa intra certum tunc expressum tempus deponerentur, & quo ad dominium, possessionem, & vsum in commune conferrentur, hisq. perfectis statim vnusquisque Prior cuiuslibet domus generalem Priorem de his omnibus diligenter certiorem faceret transmisso ad eum inuentario, in quo præmissa omnia antea priuatim retenta, deinde verò in communi collata descripta essent. Demum ipse Prior Generalis victum

& vestitum, ac quantum rei conuenientis præsens necessitas videretur postulare cuique Canonico, seu Fratri congruè suppeditari curaret; id autem omne quod reliquum esset in extinctionem æris alieni, quo singulæ domus, vel tota Congregatio communiter obstricta erat conuerteretur, aut ipsis domibus, vel vniuersæ Congregationi ad communes vsus, & necessitates subleuandas perpetuo applicaretur. Quicumque autem literis nostris prædictis continuo non obtemperarent, vel ante illarum publicationem pecunias, & alia prædicta occultarent siue intra, vel extra domus prædictas deponerent, aut etiam in pias causas conuerterent, aut alicui pio loco assignarent, quique alios Canonicos, seu Fratres inobedientes non statim superioribus vt præfertur denunciarent in pœnam priuationis dignitatum & officiorum suorum inciderent, & ad ea imposterum obtinenda inhabiles censerentur, ac pro crimine etiam tanquam fures seuerè punirentur & excommunicationis sententiam incurrerent eo ipso, à qua nonnisi in mortis articulo constituti ab alio quam Romano Pontifice absolutionis beneficium valerent obtinere, prout in literis prædictis plenius continetur. Nihilominus cùm sicut accepimus literæ ipsæ fuerint debitæ executioni quantum commodè fieri potuit demandatæ, etiam ære alieno huiusmodi propemodum dissoluto, operæpretium fore censemus circa prohibitionem nostram prædictam in omnes paulo seuerius interpositam, moderationis remedium adhibere, ac in futu-

rum

rum prospicere, ne stante prohibitione huiusmodi multorum animæ censuris prædictis in salutis suæ perniciem illaqueatæ remaneant, & non solum Fratres, seu Canonici prædicti à rebus, pecunijs, & bonis ad vitæ remedium suis industria & labore acquirendis, sed etiam eorum parentes, & consanguinei ab eleemosynis, donationibus, legatis relictis, & alijs subuentionibus eis priuatim faciendis retrahantur, & exinde Congregatio ipsa, rerum, bonorum, donationum, legatorum, relictorum, ac subsidiorum huiusmodi successione destituatur, ac grauiora dispendia, & expensarum onera subire cogatur in subleuandis necessitatibus eorumdem Fratrum, seu Canonicorum, qui alias sine suæ cuiusque domus incommodo, & dispendio se possent commode sustentare. Quo circa de nobis attributæ potestatis plenitudine omnes & singulas censuras, & pœnas in proprietarios & alios prædictos dictarum literarum series promulgatas, ad eas dumtaxat, quæ decretis sacrorum Canonum Concilij Tridentini, ac Ordinis, & Congregationis prædictorum regulis, & constitutionibus contra tales statutæ sunt, Apostolica auctoritate, tenore præsentium reducimus, & moderamur, ac prohibitionem, & alia prædicta, necnon omnia & singula in eisdem nostris literis contenta ad hoc vt deinceps Prior Generalis pro tempore existens, necnon ij ex dictis Fratribus, seu Canonicis, quibus id ab ipso Priori Generali, aut alijs eorum Superioribus specialiter permissum, aut indultum fuerit, ex pecunijs,

rebusque & bonis vnicuique eorum sigillatim intuitu personæ suæ donatis, vel relictis, ac in posterum donandis, vel relinquendis, aut suis labore & industria, vel alias vndecunque licitè tamen & legitimè acquisitis, & acquirendis, exceptis pecunijs per eosdem Fratres, & Canonicos vigore dictarum literarum vbicunque depositatis, quas Monasteriorum, & Congregationis huiusmodi vtilitati omnino cedere volumus, eam partem & portionem, quæ pro eorum moderato victu, & vestitu, ac occurrentibus necessitatibus, secundum cuiusque gradum, & qualitatem necessaria videbitur, priuatim percipere, habere, retinere, ac in suos vsus, & necessitates huiusmodi conuertere liberè, & licitè sine alicuius pœnæ, vel censuræ incursu possint & valeant Apostolica auctoritate & tenore præsentis relaxamus eisq. desuper indulgemus. Necnon Priori Generali, & alijs superioribus Congregationis huiusmodi, vt quoscunque illius Fratres, seu Canonicos, qui hactenus præmissorum occasione excommunicationis, vinculis, & alijs censuris prædictis irretiti ad ipsos humiliter recurrerint, & absolutionem petierint præuia debita restitutione, seu satisfactione, si quæ fuerit facienda, ab excommunicatione, & alijs censuris propterea incursis absoluendi, & totaliter liberandi, dictasq. pœnas eis remittendi, & condonandi, omnemq. inhabilitatis & infamiæ maculam, siue notam contra eos præmissorum occasione quomodolibet insurgentem ab eis abdendi, ipsosq. & eorum singulos in pristinum, & eum

& eum in quo antea quomodolibet ſtatum erant, reſtituendi, reponendi, & plenariè reintegrandi, plenam & liberam eiſdem auctoritatem harũ tenore concedimus facultatem: Non obſtantibus prohibitione alijsq. præmiſsis, & Apoſtolicis, ac in Prouincialibus, Synodalibus, & vniuerſalibus Concilijs editis ſpecialibus, vel Synodalibus conſtitutionibus, & ordinationibus, necnon congregationis, ordinis, & domorum huiuſmodi, etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, ceterisque contrarijs quibuſcumque. Volumus autem, quod earumdem præſentium tranſumptis etiam impreſsis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo ipſius Congregationis, & perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Datum Romæ apud S. Marcum ſub annulo Piſcatoris, die v. Septembris MDLXXXVII. Pontificatus noſtri Anno tertio.

Eodem anno dignitates annuæ ex Pontificis mandato in triennium productæ. Cum iam ex annua munerum, ac ſociorum immutatione plurimum detrimenti accederet, nec parum incommodi à ſuffragijs cuiuſlibet Canonici pro Antiſtitis electione Venetias ad Conuentum ſub ſigillo tranſmiſsis, expeditius viſum fuit dignitates in triennium transferre, & calculos vni ex qualibet ſocietate ab omnibus vnanimiter Dignitatis annuæ in triennio continuatæ.

di-

dilecto committere. Quod institutum Summi Pontificis auctoritate Anno MDLXXXVII *die* XV *Iúlij probatum in hunc vsque diem hac ratione inualuit. Quo tempus eligendi socium Capitularem in quouis cœnobio præscribitur, vtpote anno illo, quo celebrandus fuerit conuentus generalis, à Sabbato nempe Dominicam præcedente Paßionis vsque ad sequens Sabbathum Dominicæ Palmarum.*

Tempus eligēdi socium capitularem.

Sixti V. P. M. diploma de electionibus ad triennium, & de socio capitulari.

SIXTVS PAPA V. *Ad perpetuam rei memoriam. Ad exequendum nostri pastoralis officij debitum vigilantibus studijs intendentes, ad ea, per quæ Congregationum quarumlibet præsertim personarum sub suaui Religionis iugo Altissimo famulantium felici successui, ac directioni, & ipsarum personarum opportunis gubernio, & regimini, cum diuini cultus incremento valeat salubriter prouideri nostræ diligentiæ studium libenter conuertimus, ac in his eiusdem officij partes fauorabiliter impartimur, prout in Domino conspicimus salubriter expedire. Cum itaque sicut accepimus, ex veteri consuetudine & etiam statutis Congregationis S. Georgij in Alga statutum, & practice seruatum fuerit, vt in omnibus electionibus etiā Generalis Prioris ad eas omnes conuentus mittant vota literis inclusa cuiuscunque Canonici obsignata ita vt vnumquodque Collegium suam literam cum votis mittat, qui ritus seruatur in electionibus socij capitularis, & officialium particularium conuentuum, & tamen vota absentium tātummodo in primo scru-*

tinio

tinio olim valebant: in ceteris vero reijciebantur in totum, & quotannis celebrabatur Capitulum Generalem, & quando placet vnicuique collegio eligitur socius capitularis dummodo eligatur post completas secundas Visitationes & dignitates in ipso capitulo decretæ non se extendunt amplius, quam per annum, neque Generalis Prior, neque Visitatores, & Priores anno sequenti confirmari, præter quam Prior S. Saluatoris in Lauro de Vrbe nuncupati, & S. Mariæ ab Horto Venetiarum, qui in sequentem annum confirmari solebant Reliqui in totum vacabant, & erant contumaces ad prædictas dignitates, nisi saltem vacarent ad Prioratum, & Visitatoratum duobus mensibus, & ad Generalatum tribus annis, etsi aliquam Ecclesiam per cessum, vel decessum infra annum contingebat vacare, Canonici Ecclesiæ vacantis eligebant vnum è collegio, quem dicunt socium capitularem, cuius munus est deferre vota inclusa & obsignata ad S. Georgium in Alga, vbi vna cum Collegio illius conuentus & Patribus Nouem computatis votis delatis à socio capitulari prædicto perficitur electio Ecclesiæ vacantis, et subrogatio Visitatorum ad Collegium S. Georgij in Alga cum Patribus Nouem pertinet; Et postquam fel. record. Pius Pap. V. prædecessor noster Apostolica auctoritate mandauerat; & ordinauerat, vt in eorum Capitulis tam generalibus, quàm particularibus celebrandis super electione Prioris Generalis aliorumque officialium vota absentium se-

secreto reciperentur, & quod ipsa vota licet in primo scrutinio Capitulari electio de qua ageretur, non perficeretur, nihilominus in omnibus alijs sequentibus scrutinijs prout in primo, & vsque ad perfectam electionem firma & valida permanerent, ac eamdem vim & robur haberent, prout in primo, idem Pius prædecessor mandato, & ordinationi huiusmodi certis de causis tunc expressis derogando, vt dictorum absentium vota in totum reciperentur iuxta formam antiquam Congregationis, & vltra primam vicem, & primum scrutinium nullam vim & robur in alijs sequentibus scrutinijs haberent, sed inualida remanerent etiam mandauerit, & ordinauerit. Et postmodum piæ memoriæ Gregorius Pap. XIII etiam prædecessor noster simili auctoritate mandauerit & ordinauerit, quod cum Canonicis prædictis in dictis eorum Capitulis tam generalibus, quàm particularibus celebrandis super dicta electione Prioris Generalis aliorumque officialium vota absentium reciperentur, & ipsa vota non solum in primo, verum in omnibus alijs sequentibus scrutinijs & vsque ad perfectionem Capituli, & electionis Prioris Generalis fiendæ eamdem vim & robur haberent firmaque & valida prout in primo scrutinio permanerent, & dicta vota absentium non reijcerentur, vel comburerentur, antequam dicta Prioris Generalis electio absoluta non fuisset prohibuerit. Ita quod si durante eodemmet Capitulo Generali electio Prioris Generalis per obitum, vel ces-

cessionem nuper electi, aut alias iteranda, vel pluries habenda fuisset, absentium vota semper attenderentur, validaque & efficacia cum præsentium in Capitulo suffragijs connumerarentur, & ex illis omnibus simul iunctis & computatis si quis medietatem excederet, is in primo statim scrutinio Prior Generalis creatus publicaretur: si nullus verò medietatem prædictam excederet, tunc secundo & tertio scrutinio à Capitularibus iterato connumeratis, & votis absentium semper in omni scrutinio computatis, qui plures haberet voces, is Prior Generalis electus esse censeretur, et si contingeret, vt omnium vota in partes diuiderentur æquales, tunc eo casu qui in Congregatione antiquior Canonicus esset, omnium consensu Prior Generalis designatus esse intelligeretur, necnon vt vota prædicta secreto porrigerentur etiam præceperit, & mandauerit, vt quicumque votum electiuum habentium Capitulo Generali, vel particulari, personaliter interessent, hi per suffragia & fabas, seu palluctas vt vocant, in pixides tectas sua cuiusque manu, non autem aliena immitterent, alioquin nulla in mittenda sua vota declararent. Qui vero absentes forent singuli in singulis schedulis, vel chartulis nomen eligendorum in summa chartula; suum vero nomen in ima chartula describerent, quæ chartulæ ab vna parte complicatæ ita obsignarentur, & occluderentur, vt eligentium nomina à nemine prorsus sciri possent: eligendorum vero nomina à scrutatoribus iuxta antiquorum sta-

tutorum eiusdem Congregationis formam deputandis legi, notari, & numerari possent, dictaq. forma, & in capitulis conuentualibus in quibus aliæ electiones essent fiendæ, omnino obseruaretur, prout in ipsorum prædecessorum diuersis literis desuper confectis plenius continetur.

Nos cupientes salubri dictæ Congregationis directioni & regimini iuxta temporum varietates, ac prout his præsertim temporibus ratio postulat, & exigit prouidere, & ne in huiusmodi Capitulis, & electionibus tam generalibus, quàm particularibus per Canonicos prædictos celebrandis aliqua fraus aut vis adhibeatur; sed illæ liberè & canonicè celebrentur, necnon pro eorundem Canonicorum commoditatibus, totiusq. Congregationis, & illius monasteriorum minori dispendio, ac sacri Concilij Tridentini Decretis inhærere volentes, dictarumq. literarum veriores tenores præsentibus pro expreßis habentes, ipsamq. Congregationem, & Canonicos specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes. Motu proprio non ad Canonicorum, aut Congregationis huiusmodi, aut alterius pro eis super hoc nobis oblatæ petitionis instãtiam, sed ex mera voluntate certaq. scientia nostris, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine volumus, ac præfata auctoritate perpetuo statuimus, & ordinamus, quod deinceps perpetuis futuris temporibus Prioris Generalis, Visitatorum, Priorum, Vicariorum, Procuratorum officia, & dignitates vsque ad triennium

se

se extendant, & Capitulum Generale protrahatur, ac celebretur de triennio in triennium, & electio sociorum Capitularium in anno quo celebrandum erit Capitulum Generale, fiat ab omnibus in omnibus Conuentibus aliquo ex diebus hebdomadæ incipiendo à Sabbato Dominicæ Passionis vsque ad Sabbatum Dominicæ Palmarum, & imposterum nulla habeatur ratio votorum absentium Canonicorum, quos tali prærogatiua priuamus & tam in electione Generalis, quam in alijs, vt solum modo habeant ius eligendi illi, qui personaliter intererunt electioni, quodque in posterum præfatum Capitulum generale omnimodam habeat electionem Prioris Generalis, & aliorum officialium, et si per cessum, vel decessum contigerit vacare aliquam Ecclesiam, tunc temporibus à iure statutis Prior Generalis accedat ad conuentum Ecclesiæ vacãtis, et si ipse ad illam accedere nequiuerit, possit mittere alium nomine suo, qui fungatur vicibus suis ad conuentum Ecclesiæ vacantis, ac congreget omnes vocem habentes & eligant Priorem, in qua electione vocem etiam habeat ipse Prior Generalis, vel eius vicegerens, si dicta Ecclesia præsens fuerit. In subrogando autem Visitatori seruetur ordo consuetus, vt Capitulum S. Georgij in Alga cum Patribus Nouem eligãt: Necnon voluntatem, statutum, ordinationem, & declarationem nostra huiusmodi, ac præsentes literas nullo vnquam tempore reuocari posse, sed semper valida & efficacia existere, illaq. suos plenarios effectus

ſortiri ac ab omnibus inuiolabiliter obſeruari. Sicque per quoſcumque Iudices, & commiſſarios etiam cauſarum Palatij Apoſtolici Auditores, & S.R.E. Cardinales etiam de Latere Legatos, necnon etiam locorum ordinarios ſublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate & auctoritate iudicari & definiri debere, ac quicquid ſecus ſuper his à quoquam quauis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus. Quocirca venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac dilectis filijs eorum Vicarijs in ſpiritualibus, & officialibus generalibus, necnon dictæ Congregationis, & alijs Abbatibus, & Prioribus, & alijs ad quos ſpectat, & ſpectabit quomodolibet in futurum, per eaſdem præſentes committimus & mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut vnus eorum, vbi, & quando expedierit, & quoties pro parte Congregationis, aut Canonicorum huiuſmodi, ſeu alicuius eorum fuerint requiſiti, per ſe, vel alium, ſeu alios faciant auctoritate noſtra præſentes noſtras literas ab omnibus inuiolabiliter obſeruari: Contradictores quoſlibet & rebelles per ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, aliaque opportuna iuris & facti remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac Congregationis huiuſmodi etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudi-

di-

dinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis eidem Congregationi, illiusque superioribus, & personis, & quibusvis alijs sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusvis etiam derogatoriarum derogatorijs alijsque efficacioribus & insolitis clausulis, irritantibusque, & alijs decretis in contrarium quomodolibet concessis, approbatis, confirmatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua non autem per clausulas generales idem importantes mentio, seu quauis alia expreßio habenda, aut aliqua alia exquisita forma ad hoc seruanda foret; tenore huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, ac seruata eorum forma insererentur præsentibus pro sufficienti expreßis habentes, illis alias in suo robore permansuris hac vice dumtaxat specialiter & expreßè derogamus contrarijs quibuscumque, aut si aliquibus communiter, vel diuisim ab Apostolica sit sede indultum quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem.

Datum Romæ apud S. Marcum die XII. Iulij MDLXXXVII. Pontificatus nostri Anno tertio.

Tho. Thom.[s] Gualterutius.

Anni sequentis vndecima Iunij, & vigesima Decembris Rector Generalis cum Patribus Nouem mul- MDLXXXVIII.

ta

ta pro conseruanda Societate decreuit. XXX *Octo-*
Federicus Cornelius Protector electus. *bris defuncto Decio Cardinali, Pontifex summa nostrorum lætitia in Protectorem præstantissimum Virum* FEDERICVM CORNELIVM *Cardinalem eligit.*

M D LXXXIX. *Quarta Aprilis, & nona Decembris congregati Patres Definitores in D. Georgij cænobio non minori studio, quam vigilantia nascentibus dissidijs occurrerunt simulque decreuerunt sexdecim annorum adolescentes in Societatem recipiendos iuxta Pontificis* SIXTI V. *diploma.*

Adolescẽtes qua ætate in Societatem admittẽdi.

M D X C. *Cum temporum decursu feruor ille pristinus in dies in Congregatione remitteret, Patres id animaduertentes pluribus ac diuersis legibus, priorem disciplinam restituere, atque ex rerum vicibus immutare conabantur. Quod anno superiori sub* FEDERICO CORNELIO *Cardinali Episcopo Patauino, & Protectore nostro factum, electis summa Patrum solertia eam in rem Archangelo Paratico Generali, Christophoro Tanfurino Visitatore, Maximino Lazari Priore S. Saluatoris ad Laurum Romæ, Proculo Verciliano & Io: Bonafino Priore S. Gregorij, qui cognitis Congregationis nostræ necessitatibus omnia ad religiosæ vitæ reparationem, & conseruationem idonea decernerent, atque in vnum volumen studiosè redigerent. Comitijs itaque huius anni cùm D. Aloysius Rinalduzius Clericus Fanensis Auditor Federici Cornelij Protectoris tunc Romæ commorantis nomine interuenis-*

Statuta Societatis reformata.

nis-

nisset, Constitutionum nouarum Librum aperuit, ac omnibus obseruandum tradidit literis huiuscemodi Protectoris munitum.

FEDERICVS *Miseratione Diuina tit. S. Stephani in Cælio monte S.R.E. Presbyter Cardinalis Cornelius congregationis S. Georgij in Alga Protectoris Dilectis nobis in Christo Priori Generali, Visitatoribus, ac omnibus eiusdem congregationis Canonicis salutem in Domino. Cum in proximo Generali capitulo congregationis vestræ publicari debeant constitutiones, quæ pro felici regimine spirituali, ac temporali eiusdem congregationis a vobis obseruari debent, & ad præsentis temporis vsum, ac necessitatem multis laboribus, & vigilijs accommodatæ, & à sancta Sede Apostolica confirmatæ sunt, cupientes, vt illæ ab omnibus hilari animo accipiantur, & sedulo obseruentur; ad tollendas omnes difficultates, & aliquorum forsan versutias, quæ contra particulares personas excogitari, seu commoueri possent, præter rectam statuentium intentionem, cum lex semper respiciat futura, tenore præsentium decernimus, & declaramus omnes, & singulas constitutiones prædictas, eas præcipuas, quæ pœnales sunt, & facta de præterito respicere, & complecti possunt, nullatenus aliquem ex Canonicis obligare, vltra id quod ex antiquis constitutionibus obligatur, sed solum in futuro vim, & robur habere, ita vt ex eis nemo possit adstringi, nisi ex facto post ipsarum publicationem secuto, exceptis illis, qui de præ-*

senti

senti in aliqua sententia actuali nondum ab eis completa inuenirentur illaqueati, vel quod ex præteritis eorum administrationibus, congregationi ipsi debitores in aliqua pecuniarum summa de proprio existerent. Istos enim in illis comprehendi iuxta illorum tenorem, & continentiam, alios vero nonnisi de cetero obligari declaramus omni meliori modo, &c.

Datum Romæ in Ædibus nostris die primo Aprilis MDXC.

Federicus Cardinalis Cornelius Protector.

Harum constitutionum liber sequenti Sixti V. Sum. Pontificis decreto confirmatur, in quo Canonici Secularis titulo cohonestati sumus, et sine alicuius reatus, vel pœnæ noxa pristinæ libertati conseruamur.

SIXTVS PAPA V. *Ad perpetuam rei memoriam. Admonet nos suscepti regiminis, vt pro nostra Pastorali prouidentia, ac solicitudine in Religiosorum congregationibus quibuslibet, congruam Ecclesiasticæ disciplinæ obseruantiam, vbi præsertim aliqua ex parte vel imminutam, vel relaxatam cognoscimus, aliquando per veterum constitutionum innouationem, seu abrogationem, aliquando verò per nouorum statutorum, quæ magis expedire dignoscuntur, editionem, eorumq. confirmationes, in pristinum restituamus, ac salubriter conseruemus ea, quæ pro personarum in huiusmodi religiosis locis degentium conscientiæ securitate, tranquillitate, & felici regimine facta esse comperiuntur, vt firma, & illibata persistant, nostræ appro-*

ba-

bationis munimine roboremus. Exposuit siquidem aliàs nobis dilectus filius noster Federicus tituli Sancti Stephani in Monte Cælio Presbyter Cardinalis Cornelius nuncupatus, leges, constitutiones, & statuta Congregationis Canonicorum Secularium S. Georgij in Alga Venetiarum, cuius ipse apud nos, & Sedem Apostolicam Protector auctoritate Apostolica deputatus existit, pro bono regimine, & gubernio, ac spirituali directione Monasteriorum ipsius Congregationis, ac personarum in illis degentium non modica reformatione indigere, sæpiusque negotium reformationis huiusmodi tam in generalibus Capitulis, quam aliàs à Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus eiusdem Congregationis Protectoribus, qui pro tempore fuerunt, inchoatum, nunquam tamen ad debitum finem perductum fuisse. Ideòque tandem ipsum Federicum Cardinalem statim initio suscepti muneris protectionis huiusmodi adscitis, & conuocatis in Monasterio S. Georgij huiusmodi Patribus Diffinitoribus, alijsque Superioribus eiusdem Congregationis, hoc ipsum Priori generali, ac alijs quatuor ex dictis Patribus demandasse. Quare cum idem Prior generalis vnà cum alijs quatuor Deputatis in vnum conuenientes cum magno studio, & vigilantia, omnibus tam antiquis, quam modernis, ac recentioribus statutis, & Constitutionibus ipsius Congregationis diligenter examinatis, & discussis, necnon rerum, locorum, & temporum circumstantijs planè perpensis, partim

constitutiones, & statuta antiqua abrogando, partim innouando, ac partim etiam, vbi expediens fuit, de nouo condendo, ea, vt par erat, reformassent, ipseque Federicus Cardinalis, ac alij prædicti pro constitutionum, ac legum, & statutorum reformatorum huiusmodi confirmatione nobis humiliter supplicassent, onus examinandi, & discutiendi librum præfatarum constitutionum, legum, ac statutorum tunc existentibus Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus Congregationi super sacris cæremonijs, & ritibus deputatis demandauimus, qui præuio diligenti examine illum recognouerunt, & emendarunt. Cupientes igitur Monasteriorum prædictorum bonum regimen, & directionem tueri, & vt quam diutissimè retineantur, diligentissimè curare, necnon constitutionum, legum, ac statutorum prædictorum tenores præsentibus pro expressis habentes, eiusdemque Federici Cardinalis auctoritate moti, ac aliàs Prioris generalis, & Diffinitorum, aliorumque prædictorum supplicationibus inclinati, constitutiones, leges, & statuta de nouo condita, ac per ipsos Cardinales super cæremonijs, & ritibus huiusmodi Deputatos, vt præfertur, correcta, & emendata; Apostolica auctoritate tenore præsentium approbamus, & confirmamus, eisque perpetuæ, & inuiolabilis firmitatis robur adijcimus: omnesque & singulos tam iuris, quam facti defectus, si qui desuper interuenerint, eadem auctoritate supplemus. Decernentes illa per Canonicos dictæ Congregationis sub pœ-

nis

nis in eisdem iam reformatis constitutionibus, & statutis expressis sine tamen alterius reatus, seu peccati, vel pœna quam inibi expressæ incursu, similiter perpetuo, & inuiolabiliter obseruari debere, ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon antiquis dictæ Congregationis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, ceterisque contrarijs quibuscunque.

Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die XXIV. Aprilis MDXC. Pontificatus nostri Anno quinto.

M. Vestrius Barbianus.

Antonius Ruloffius.

Die Maij VI *conuocatis ad comitia Canonicis Reuerendissimus D. Aloysius Rainaldutius Clericus Fanensis, Auditor, & nomine Em. Card. Protectoris comitiorum Præses librum constitutionum exhibuit, qui omnes reuerenti osculo, hilarique animo exceptum ad vberiorem securitatem suis manibus in calce hoc modo subscripserunt.* Statuta in Comitijs subscripta.

Ego Archangelus Paraticus Generalis.

Ego Christophorus Tanfurinus Secundus Visitator.

Ego Isidorus Hermes Visitator Primus.

Ego Christophorus Moneta Prior S. Georgij in Braida de Verona confirmo.

Hhhh 2 Ego

Ego Bernardinus de Semperuiuis Prior S. Firmi de Leonico.

Ego Maximinus Patauinus Prior S. Saluatoris de Vrbe.

Ego Ioannes Bonafinus Conuentus S. Gregorij Bononiæ Prior affirmo.

Ego Fabianus Moscalius Prior Ecclesiæ S. Mariæ ab Horto affirmo.

Ego Gabriel Augustus Prior S. Petri in Olitieto affirmo.

Ego Anselmus de Nigris Prior Ecclesiæ S. Augustini extra mœnia Vicentiæ.

Ego Arsenius Rinaldus Prior S. Rocchi affirmo.

Ego Iulius Dordenalis Prior S. Mariæ in Vantio confirmo.

Ego Gregorius Guelmatius Prior S. Iacobi Montisilicis affirmo.

Ego Marcus Bentius de Arimino Prior S. Iuliani affirmo.

Ego Augustinus Refatus de Padua Prior S. Angeli.

Ego Andreas Triuisanus affirmo.

Ego Petrus Marinus affirmo.

Ego Bartholomæus Guidotus affirmo.

Ego Marcus Antonius Puteus nouus.

Ego Daniel Rosa Venetus affirmo.

Ego Angelus Homis affirmo.

Ego Fabianus Ghidinus affirmo.

Ego Viator Canara.

Ego

Ego Nazarius affirmo.
Ego Marinus Millanus.
Ego Egidius Mucciaferrus affirmo.
Ego Geruasius Guelmatius Notarius Capituli affirmo.
Ego Ioannes Baptista Trusa affirmo.
Ego Bernardus Veronensis affirmo.

Constitutionibus ita approbatis, postquam die altera solemnis Missa esset celebrata D. Marcus Antonius Pozzoncuus ex oppido Montesilice Patauini territorij oriundus vir morum honestate excultus Rector Generalis eligitur; Visitatores D. Ioannes Bonafinus, & D. Fabianus Moscaglia literis, & experientia rerum clari.

Binæ literæ D. Hieronymi de Condellis Prouincialis Canonicorum Secularium S. Iacobi de Palermo in Sicilia hic prælectæ fuerunt, quarum literæ ab Em. Cardinali transmissæ. Vnæ Protectori, altera Rectori nostro Generali hoc sensu inscriptæ erant. Cum à nostris maioribus originem duxerint, exoptare eos, vt aliquando Rector noster dignaretur eam prouinciam visitare, eosque in suam clientelam recipere, suosque subditos agnoscere quandoquidem ipse Prouincialis nomine Canonicorum hæc in obedientiæ, & obsequij monumentum humiliter offert. Canonici Seculares in Sicilia Venetis ad scribi cupiunt.

Sub die IV Octobris Federicus Cardinalis Cornelius nostri Ordinis Protector benignissimus, magno omnium nostrorum dolore morte sublatus est. in cuius Federici Cornelij Card. obitus.

locum

locum suffectus à Summo Pontifice Gregorio XIV. Michael Bonellus Dominicanus Cardinalis Alexandrinus vocatus.

MDXCI *Vigesimanona Aprilis conuenerunt cœnobiarchæ, & cum Antistite, & Visitatoribus de more in annuis congressibus seruato varia pro opportunitate temporis examinarent. Quo ipso anno* XXVII *Nouembris hora* VII *noctis Romæ templum S. Saluatoris ad Laurum magno nostræ Congregationis luctu penitus conflagrauit. Vnum generoso D. Petri Souesani Ariminensis ardore venerandum sacræ Eucharistiæ Sacramentum medio incendio ereptum fuit; quod intercepta vndique flammis ad sacrarium via sine omni corporis offensa transportauit in nostras ædes quas Antonius Tassus habitabat, atque inde sopito incendio solemniter in sacrarium reposuit. Hac de causa Rectore Generali* XXX *Ianuarij conuocante Nouem Patres lectæ fuerunt Serenissimi Ducis de Braciano Virginij Vrsini literæ, quibus ducatorum aureorum millia decem extruendo templo, certis conditionibus offerebat.*

S. Saluatoris Téplũ Romæ igne absũptum.

Prudenti Summi Pontificis rescripto omnibus cœnobijs iniunctum fuit, ne plures in Societatem reciperentur, quam quibus alendis prouentus sufficerent. Secus irritum eiusmodi actum: & superiores illos admittentes dignitatibus ipso facto priuatos esse. Ita cuique Patriæ certus Canonicorum numerus præscriptus est.

Canonicorum numerus pręscriptus.

CLE-

CLEMENS PAPA VIII. *Ad futuram rei memoriam. Cum sicut accepimus, quamplura Monasteria Congregationis Canonicorum Secularium S. Georgij in Alga Venetiarum ære alieno pro oneribus illis incumbentibus supportandis diuersimodis contracta grauata reperiantur, quod nisi ex Nouitiorum in singulos annos receptione Monasteria ipsa grauioribus in dies expensis onerarentur, facilius & commodius dissolueretur.* Clementis VIII. diploma de numero eorum, qui in Societatē recipiendi

Nos eiusdem Congregationis commoditati, & subuentioni, quantum cum Domino possumus, prospicere cupientes; motu proprio & ex certa scientia, & matura deliberatione, nostræ deque Apostolicæ potestatis plenitudine, in singulis eiusdem Congregationis Monasterijs vbicunque existentibus eum numerum tantum constitui, & in posterum conseruari debere, qui ex proprijs eiusdem Monasterij redditibus, commode valeat sustentari, iuxta sacri Concilij Tridentini dispositionem, nec imposterum in aliquo ex dictis Monasterijs quempiam vltra præscriptum numerum, iuxta præsentium tenorem constituendum recipi, vel admitti posse. Et si secus factum fuerit receptionem, & admissionem, ac etiam subsecutam receptorum pro tempore professionem nullas, inualidas, & irritas fore, & esse; ac tales pro tempore contra præsentium tenorem receptos, & admissos ab ipsa Congregatione omnino eijci, & expelli debere. Superiores quoque illos recipientes, & admittentes, aut consensum dantes,

vel

vel eorum auctoritatem interponentes ipso facto dignitatibus, & officijs per eos obtentis, ac voce actiua, & passiua perpetuo priuatos, & ad illa, vel alia deinceps obtinenda inhabiles, & incapaces esse, & fore.

Sicque per quoscunque eiusdem Congregationis Superiores, ac alios Iudices ordinarios, & delegatos, quauis auctoritate fungentes sublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quicquid secus super his a quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, statuimus, decernimus, & declaramus.

Mandantes propterea in virtute sanctæ obedientiæ, & sub indignationis nostræ, ac alijs supradictis pœnis, dilectis filijs Rectori Generali, & Visitatoribus eiusdem Congregationis, vt in proximo futuro Capitulo generali eiusdem Congregationis præsentes nostras literas publicari, & debitæ executioni in omnibus, & per omnia demandari, & inuiolabiliter obseruari curent, & faciant, & contradictores quoscunque per prædictas pœnas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia appellatione postposita compescendo.

Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac prædictæ Congregationis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate roboratis, statutis, & consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis in contra-

tra-

trarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus & ſingulis eorum tenores præſentibus pro expreſſis habentes, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, ceteriſque contrarijs quibuſcunque.

Volumus autem, vt præſentium tranſumptis etiam impreſſis, manu Notarij publici, aut Secretarij dictæ Congregationis ſubſcriptis, & ſigillo ipſius Rectoris Generalis, vel alterius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eadem, quæ præſentibus ipſis vbique fides adhibeatur.

Datum Romæ apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris die XII. Aprilis MDXCI. Pontificatus noſtri Anno primo.

Cal. Iunij Patres ad D. Georgium conueniunt, vbi lectis Cardinalis Alexandrini Protectoris circa electiones literis, multa quibuſdam Rectoribus obiecta. Hinc Prior S. Petri dignitate exutus, cui ſuffectus alter, qui eius vices gereret. Decretum præterea fuit, quod contrahendis itinerum impenſis Viſitatores officium Calculatorum Generalium exercerent. Omnia quippe ad voluntatem Protectoris fiebant, quamuis non ſine multorum querelis. MDXCII

Secunda Maij triennio completo, cùm Sum. Pontifex dignitates noſtras ad priſcam Congregationis formam redegiſſet, annuo Generalis munere effulſit D. Daniel Roſa Venetus, vir ſummæ vigilantiæ, ac ſolertiæ, qui turbido tempore hoc onus ſuſtinuit, liber- MDXCIII Daniel Roſa laudatus.

tatemque Congregationis aduersus potentiores singulari studio conseruauit. Visitatores electi D. Eugenius Cauazzonus, & D. Nazarius Vicentinus.

Hoc tempore Cardinalis Alexandrinus seuerius in nostros animaduertebat. Eugenius enim Tadeus munere remotus fuit, quod collocatum in Siluium Maiolum Cardinali charissimum. Nec melior sors obtigit Rectoribus ipsis. Angelus nempe Corradinus, qui S. Firmo præfuit, deponitur: Geruasius Gulielmatius pariter D. Mariæ in Vantio Rector, & Arsenius Veronensis Romæ præfectus. Ita mutuis querimonijs inter spem, metumque, aduersa etiam Generalis valetudine annus hic procurrebat.

Canonici Seculares apud Lusitanos in B. Laurentium inquirunt.

Hoc anno Idibus Iulij Michael Spiritus Sancti, Præses Congregationis S. Ioannis Euangelistæ in Lusitaniæ Regno, Rectori nostro sancti Saluatoris de Lauro has literas misit, vt aliquid de B. Laurentio eis quærentibus communicaretur.

Illust. adm. eorum, ac Reu. Rectori S.Saluatoris de Lauro, Michael Spiritus Sancti totius Congregationis D.Ioan.Euang.in hoc Lusitaniæ Regno, Rector Generalis. S. P. D. *Si adhuc, religiosissime Pater, ac Rector eminentissime, nostrum erga te, ac reliquos Fratres nostros charissimos, amorem, ac pene incredibilem beneuolentiam testatam sæpenumero non ostendimus: nihil aliud fuisse causam, nisi maximam locorum distantiam, quæ nos omnes à nobis tantopere diuidit, vere affirmare possum. Et quamuis Mona-*

Eorumdē literæ ad Rectorem S. Georgij in Alga.

naste-

nasteria vestra à nostra iurisdictione, & nostra à vestra etiam sint exempta; nihilominus eorundem Patrum, nostræque religionis conditorum nos omnes non esse filios minime negare possumus: qui quidem fuerunt sanctissimi illi viri, nempe EVGENIVS IV. *Pontifex Maximus, & sapientissimus Cardinalis* ANTONIVS CORRARIVS, *excellentissimusque ille Venetiæ Patriarcha Diuus* LAVRENTIVS IVSTINIANVS, *& alij quamplurimi viri sanctissimi, qui nobis, & vobis tam sanctum institutum, ac diuinam rectè viuendi normam reliquerunt. Et cum hanc cognitionem in cordibus nostris impressam habeamus, totis viribus tot, & tam præclarissimorum beneficiorum ab illis in nos collatorum in perpetuum memores esse contendimus. Et cum etiam ex operibus sanctissimis, quæ nobis omnibus Pater noster Laurentius Iustinianus reliquit, eum sanctissimum iudicemus: nostris in generalibus Capitulis constituimus, ac decreuimus de te sapientissime Pater diligenter inquirere; Vtrum Venetijs (vbi iure optimo creatus fuit Patriarcha) à sancta Sede Apostolica in sanctorum numero est relatus: & si de illo diuinum aliquod officium celebraretur: & denique si illius imago in Altaribus depingeretur; vt nos etiam eum, eiusque admirabilem vitam ab omnibus cognitam eadem veneratione coleremus. Quamobrem ego, & omnes fratres nostri charissimi te amātissime Pater summis precibus exoramus, vt nos certiores facias de omnibus*

istis, quæ de hoc sanctissimo viro nostræ Religionis conditore tantopere postulamus. Et tandem de professione quam aliqui vestrum religiosi, motu proprio Pij Quinti felicis recordationis Pontificis Maximi fecerunt. Qui quidem motus nullum adhuc in hoc regno sortitus est effectum. Gaudeat amantissimus Pater hoc fratribus istis suis charissimis per Epistolam suam concedere, & promittimus nos omnibus in rebus in quibus à te iussi fuerimus idem libentissimè facturos.

Data Olysiponæ in Monasterio Diui Eligij, Idibus Iulij, Anni millesimi quingentesimi nonagesimi tertij.

Inutilis seruus,& pro te perpetuus orator

Michael Spiritus Sancti Rector Generalis.

Ad hasce admodum gratas non inferiori affectu Rector Generalis ita respondit.

Reuerendissimo Patri D. D. Michaeli Spiritus Sancti Rectori Generali Congregationis S. Ioan. Euangelistæ in Regno Lusitaniæ, Daniel Rosa Venetus, Rector Generalis totius Congregationis S.Georgij in Alga Venetiarum tanquam fratri S. P. D. *Literæ tuæ ad me, Olyssiponæ sub die quintadecima Iulij, datæ Idibus Augusti fuerunt: quibus charitatem tuam tuæque Congregationis erga nos, fratres omnes ostendere, contendis: Dignum, & Illustrium deuotissimorum (Lusitanorum genere) & Religiosorum confratrum memoria: quam quidem, neque locorum distantia, neque ærumnarum, temporum ca-*

calamitas, & longitudo auferre potest. Nos enim omnes sanctissimi illius Eugenij Pont. Max. ac Beatissimi patris Laurentij Iustiniani Venetiarum Protopatriarchæ genus sumus, à quibus, & ortum, & institutionem sanctissimam trahimus, & habemus. Ea ergo, vti filij non degeneres, non ingrati vnanimiter conseruare debemus. Quare patres nostri, & secularium nobilium plures, deuotissima veneratione, vt par est, Altaria plurima in Ecclesijs ad honorem Dei, & prædicti Beatissimi patris nostri Laurentij multis in Ciuitatibus, & locis, magnificè erexerunt: atque à sanctissima Sede, vt eiusdem dies Festus, sexto Idus Ianuarij quotannis in Ecclesijs sub ditione DD. Venetorum positis, celebretur, cum Officio Confessoris Pontificis pro indulto habuerunt: quod & deuotissimè perficitur. Adest Altare ei dicatum in Ecclesia Patriarchali. Adsunt & in omnibus Ecclesijs nostris, & in alijs plurimis Altaria cum eius effigie sancta, marmoribus, picturisve elegantissimè sculpta, pictaque. Imprimitur Romæ, & alibi, sicuti colligato folio est videre. Quod charitati tuæ mittimus, vt ad illius deuotionem in hoc Christianissimo Regno quemlibet magis excitare valeas. Professionem iuxta ordinem sanctissimi D. D. Nostri Pij V. sanctæ memoriæ, sub Regula sancti Augustini ab anno MDLXIX *emittimus. Constitutiones pro temporum hominumque opportunitate, & Congregatione conseruanda collegimus: quas, Deo dante, Venetijs ad te mittam.*

Nunc

Nunc enim, ad Visitationes agendas, in dies adsum Romæ. Has vt expleuero, Venetias pergam, vbi in monasterio sancti Georgij in Alga Residentiæ nostræ, de te, tuisque Confratribus, & locis intelligere bene esse (quod rogo) expectabo: & vt libentius facias, te de nostris commonefacere dignum duxi. Tredecim monasteria collegiata habemus, quorum tria in statu felicissimo sanctissimi D. D. Nostri Papæ, Romæ dignius sancti Saluatoris de Lauro dictum, cuius Ecclesia Anno M D X C I *igne penitus est consumpta, causa omnino ignota, à fundamentis autem modo in ampliori, & pulchriori forma construitur. Arimini aliud sancti Iuliani, tertium sancti Gregorij Bononiæ. Reliqua decem in Ditione Dominorum Venetorum. Primum sancti Georgij in Alga extra Venetias, à quo & principium, & titulum sumimus. Alterum in ea Vrbe sanctæ Mariæ ab Horto dictum: Pataui sanctæ Mariæ in loco dicto Vantio: sancti Iacobi in Montesilice eiusdem Diœcesis: sancti Rocchi Vincentiæ, alterum extra sancti Augustini: sanctorum Firmi, & Rustici in Leonico Vicentinæ Diœcesis: Veronæ duo sancti Georgij in loco dicto Braida, quod est pulcherrimum, alterum sancti Angeli in Monte: Brixiæ vnum sancti Petri. His plurima sunt connexa beneficia pro mensis, quibus Congregatio potitur, & gaudet, atque introitus non impares ad trecentos, & decem confratres (in circa) coalendos ex eis sumuntur. Modum tandem, & ordinem tum sacra faciendi, cum in*

ele-

electionibus obseruatum, cum etiam in Fratrum necessitatibus tribuendis, ex constitutionibus colligere poteris. Hæc sunt quæ tibi humiliter poscenti Illustri Admodum, ac deuotißimo Viro, & Fratri Colendißimo communia semper nobiscum damus. Benigno igitur animo ea conserues, quæ tibi, tuisque omnibus libentißimè sunt oblata; Illustribus, ac Religiosißimis Confratribus DD. Francisco, & Ignatio meo nomine salutem dicere quæso: meique, ac nostrorum omnium vt sint in orationibus memores rogo, veluti ac nostri, tuorumq. in sacris memoriam facimus, vt iugiter Deo famulemur. Qui nostri tandem miseratus omnem impellat languorem, tribuat salutem, donetq. nobis pietate Patris Regna sanctorum. Vale.

In Monasterio S. Saluatoris de Lauro Romæ xv. Kal. Septemb. MDXCIII.

Cum XXIV *Aprilis conuentui dicatus esset, Rectores comparent diffidentiæ pleni: ita suspensis omnia agitabantur animis. Nec vano sanè augurio. Ecce enim dilatis in* XVI *Maij Comitijs, Nuncius Apostolicus pleno consessu geminas Clementis VIII. literas producit, quibus tum ille plenissima auctoritate munitur, tum Danieli Rosæ ademptus Generalis titulus Pontificis iussu in Ioannem Bonafinum transfertur.* MDXCIV. Nuncius Apostolicus Comitijs Canonicorum præficitur.

Venerabili Fratri Ludouico Episcopo Laudensi nostro, & Sedis Apostolicæ in Dominio Veneto Nuncio.

CLE-

CLEMENS PAPA VIII.

Clementis VIII. diploma quo Rectorem Generalē nominat.

Venerabilis Frater salutem, & Apostolicam benedictionem. Inter multiplices nobis ex summi Apostolatus officij debito incumbentes curas illam libenter amplectimur per quam opportunè consulitur, vt personæ sub suaui religionis iugo Altissimo famulantes, eam quam amplexi sunt viuendi normam sequantur, ac in his partes nostras libenter interponimus, prout conspicimus in Domino expedire. Sanè cum nos hodie per alias nostras statuimus, quod Capitulum generale Congregationis Canonicorum Secularium sancti Georgij in Alga illiusque Generalis, & aliorum Priorum ceterorumque officialium electio singulis annis iuxta ipsius Congregationis antiquas constitutiones, non autem quasdam fel. record. Sixti Papæ V. prædecessoris nostri literas celebraretur, & fieret, ac aliter, prout in dictis nostris literis plenius continetur. Et sicut accepimus Congregatio ipsa de proximo Dictam celebrare intendat. Nos cupientes vt ad electionem Prioris Generalis iuxta dictarum nostrarum literarum tenorem, deueniatur, ac de persona ad huiusmodi officium exercendum habili, & idonea necessitatibus dictæ Congregationis, id ad præsens exigentibus, prouideatur, idque facilius, & melius fieri posse sperantes, cum interuentu, & consilio tuo, motu igitur proprio, & ex certa nostra sententia dilectum filium modernum Priorem Generalem dictæ Congregationis à die, quo dicta huiusmodi celebrabitur ab eodem of-

ficio,

ficio, eadem causa absoluentes, ipsumque officium ex tunc vacare, cessare, & omnino expirare harum serie decernentes Fraternitati tuæ per præsentes committimus & mandamus, quatenus eidem Dietæ præesse, ac in ea interesse debeas, & ad electionem noui Prioris Generalis singulos in eadem Dieta interessentes Priores, & Visitatores procedere vsque pro futuro anno in ipsius Congregationis Priorem Generalem dilectum filium Ioannem Bonasinum ad præsens Priorem sancti Saluatoris in Lauro de Vrbe, de cuius prudentia & idoneitate plenam informationem habemus, eligant, & eligere debeant auctoritate nostra iubeas & mandes. Nos enim eidem Dietæ, vt ad electionem huiusmodi deuenire possit, & debeat, plenam desuper licentiam, & facultatem concedimus, decernimusque per præsentes, electionem sic factam valere & tenere, eandemque vim & robur habere perinde, ac si à Capitulo Generali facta fuisset. Mandantes in virtute sanctæ obedientiæ Dilectis filijs omnibus & singulis dictæ Congregationis Prioribus, & Visitatoribus prædictis quatenus statim visis præsentibus, nullo alio à nobis expectato mandato te in dicta Dieta tamquam ipsius Dietæ præsidentem Apostolica auctoritate deputatum recipiant, & admittant, tuisque monitis & mandatis omnino pareant, atque obediant. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac dictæ Congregationis etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis fir-

mitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, ceterisque contrarijs quibuscunque.

Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die VII. Aprilis MDXCIV. Pontificatus nostri Anno tertio.

M. Vestrius Barbianus.

Clementis VIII. diploma pro triennio reginine.

CLEMENS PAPA VIII. *Ad perpetuam rei memoriam. Romanum decet Pontificem ea, quæ ex causis tunc apparentibus à Sede Apostolica emanarunt si monasterijs, ac regularibus locis, quibus concessa fuerunt, præiudicium afferant, & Religioni iacturam inducant prouisionis suæ ministerio ad pristinum, ac debitum statum reducere, ac alias desuper disponere, prout in Domino conspicit salubriter expedire. Cum itaque sicut accepimus, licet iuxta antiquas constitutiones Congregationis Canonicorum Secularium sancti Georgij in Alga Capitulum Generale singulis annis celebraretur, ac in eo Generalis, & alij Priores, ceterique officiales dictæ Congregationis eligerentur, quorum officia annalia tantum erant, tamen fel. rec. Sixtus Papa V. prædecessor noster per quasdam suas in forma Breuis confectas literas, ex certis, tunc expressis causis, inter alia statuit, quod Capitulum Generale, & electio Generalis, ac aliorum Priorum, ceterorumque officialium dictæ Congregationis singulo triennio celebraretur, & fieret, ita quod eorum officia triennalia essent, ac alias prout in constitutionibus, & literis prædictis plenius continetur. Cum autem expe-*

perientia compertum sit maximum exinde dictæ Congregationis detrimentum, & incommodum prouenire, illiusque utilitati, directioni, & bono regimini plurimum expedire, ut singulis annis Capitulum Generale celebretur, & Generalis, & aliorum Priorum, ceterorumque officialium huiusmodi electio fiat, illorumq. officia sint annalia, prout ante dictas ipsius Sixti prædecessoris literas, ac iuxta Constitutiones prædictas fieri solebat. Nos, qui ipsius Congregationis conseruationem, & incrementum valdè in Domino exoptamus, motu proprio, & ex certa nostra scientia, Apostolica auctoritate, tenore præsentium perpetuo statuimus, & ordinamus. Quod de cetero perpetuis futuris temporibus Capitulum Generale dictæ Congregationis singulis annis celebretur, ac in eo electio Generalis, ac aliorum Priorum, ceterorumque officialium dictæ Congregationis fiat, eorumque officia sint annalia, & per annum tantum durent iuxta dictarum Constitutionum dispositionem, quas omnino quoad hoc perpetuò obseruari, ac ad illarum obseruationem ipsius Congregationis, Priores, Visitatores, & Canonicos cogi, & compelli posse volumus, & mandamus, ac propterea prædictas ipsius Sixti prædecessoris literas, quoad præmissa, illis alias in suo robore permansuris, reuocamus, & annullamus. Decernentes officium moderni Prioris Generalis tantum in proxima Dieta celebranda omnino vacare, cessare, & expirare, ac ad alterius Prioris Generalis electionem in eadem proxima Die-

*ta omnino deueniri debere; itaquod de cetero perpetuis
futuris tẽporibus singulis annis incipiendo à proximo
futuro Anno* M D X C V *Capitulum Generale dictæ
Congregationis fiat, & in eo ad Generalis, ac etiam
aliorum Priorum, ceterorumque dictæ Congregationis
officialium electionem deueniatur præsentibus Priori-
bus, ceterisq. officialibus ad illud tempus duraturis.
sicque & non aliter, per Venerabilem Fratrem no-
strum Michaelem Episcopum Albanensem S. R. E.
Cardinalem Alexandrinum nuncupatum, moder-
num, & pro tempore existentem ipsius Congregationis
Protectorem, & alios quoscunque superiores, & iudi-
ces quauis auctoritate fungentes, etiam eiusdem San-
ctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, & causarum Pala-
tij Apostolici Auditores sublata eis, & eorum cuili-
bet quauis aliter iudicandi, & interpretandi faculta-
te, & auctoritate iudicare, & definiri debere, irritum
quoque & inane quicquid secus super his à quoquam
quauis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit
attentari. Non obstantibus prædictis literis dicti Sixti
prædecessoris, ac quibusvis constitutionibus, & ordi-
nationibus Apostolicis, necnon dictæ Congregationis
etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel qua-
uis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudini-
bus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apostolicis
contra præmissa quomodolibet concessis, confirmatis,
& innouatis, quibus omnibus etiam si pro illorum suf-
ficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus*

spe-

ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, non autem per clauſulas generales, idem importantes mentio, ſeu quæuis alia expreſſio habenda eſſet, eorum omnium, & ſingulorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes ſpecialiter, & expreſſe derogamus. Ceterisque contrarijs quibuſcunque.

Datum Romæ apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris die v. Aprilis MDXCIV. Pontificatus noſtri Anno tertio.

M. Veſtrius Barbianus.

Verum ne iſta nouitate mouerentur Patres, Nuncius eos ad obedientiam Pontifici debitam exhortatur. Daniel Roſa conſtanti animo creditum onus deponit, & cum ceteris Canonicis ſucceſſorem propoſitum approbat. Rerum ſucceſſu, & Protectoris gratia, quam iam occupauerat, Bonaſinus mire elatus ſub prætextu imminutæ rei domeſticæ tantum obtinuit, ut conſuetæ in rem veſtiariam expenſæ hoc anno Patribus fruſtra renitentibus ſubtraherentur. Ac licet res noſtræ eſſent acciſæ, Pontifex tamen pro expeditione Imperatoris Germanici in Turcas Vngariam deuaſtantes noſtris ſubſidium imperat: impoſitis duodecim Religioſorum Ordinibus ducatis ſexaginta millibus; anno ſequenti quadraginta millibus, & anno tertio ſeptuaginta millibus.

Veſtiméta Canonicis negata.

Vectigal in expeditioné aduerſus Turcas Religioſis impoſitum.

Decima Aprilis Comitijs indictis Cardinalis Alexandrinus pro Generali eligendo ſex Canonicos proponit, é quibus Patres D. Fortunatum Vicentinum MDXCV.

num

num nominant, Visitatores D. Ioannem Bonasinum, & D. Egidium Mucciaferum. Multa moderandis impensis, soluendisque debitis prudenter fuerunt sancita. Cum Priuilegia Cassinensium nobis à Paulo II. integra essent concessa, Rectores quidam his freti iuuenes nostros consueta tonsuræ cerimonia clericis adscribunt. Id vero solis Episcopis quum sit concessum, detecto errore isti à censura Ecclesiastica à Protectore liberantur, iuuenes autem debito loco sacris initiati fuerunt.

MDXCVI *Vigesima Aprilis assistente D. Ascanio Clementino Auditore Antonij Mariæ Gratiani Episcopi Ariminensis Nuncij Apostolici apud Venetos, antiqua Congregationis libertate depressa, Cardinalis Alexandrinus Canonicos quosdam ad Generalis dignitatem selegit; è quibus Eugenius Cauazzonus Bononiensis eam obtinuit, adiectis Visitatoribus D. Liuio Lielmetio, & D. Egidio Mucciafero. Ad Ordinis splendorem decernunt, in honorem S. Georgij quotannis octo dierum sacra continuè celebranda. Daniel Rosa electus Rector S. Gregorij Bononiæ, cum Cardinalis Protector D. Io: Baptistam Trusam in gratiam Bononiensium proposuisset, sponte paucis post diebus muneri suo renunciauit, cui alter successit. Quum Iulius Bordonalis Prior S. Saluatoris in Lauro etiam Procuratorem esset electurus, D. Siluius Maiolus Cardinalis Protectoris produxit literas, quibus ipse Procurator dicti cœnobij declarabatur, donec*

nec Cardinali aliter videretur. Quin eò processit Cardinalis fauor, vt ipse idem Generalis vniuersæ Congregationis Procurator peculiari decreto constitueretur. Quod postea inuitis Patribus in annum sequentem Pontificis auctoritate confirmabatur. Generalis Procurator electus

Hoc Anno die XXIII *Nouembris Clem. VIII. Congregationi nostræ S. Ioannis Euangelistæ in Lusitania concessit, quod extra quatuor anni tempora, & per quemcumque Episcopum tribus Dominicis, vel festis continuis, non seruatis interstitijs à Concil. Tridentino designatis possent sacros ordines suscipere. Quod nobis etiam est cum ijs commune.*

Hoc anno excommunicationes quascumque nostris Constitutionibus comprehensas aboleri placuit substituta pœna temporali, cum Summus Pontifex anno MDXCIII *die* XXVI *Maij diplom.* Sanctissimus Dominus noster, qui iampridem, &c. *in fauorem inferiorum eam superioribus, & Rectoribus cuiuscumque ordinis censuræ, & casuum reseruatorum facultatem restrinxisset. In cuius diplomatis obsequio Patres hæc sibi præscripserunt.* Censuræ in Cõstit. sublatæ.

Cum omnium nostrum sit omni studio parere decretis Summorum Pontificum & his præcipue, quibus animarum salus tuetur ac regitur: nobis visum est de his omnibus subscriptis casibus per Sanctissimum D. N. Clementem VIII. reseruatis superioribus Religionum ad nostrarum animarum salutem decretis, & ordinatis, decernere, & ordinare, vt infra.

Om-

Omnes qui per triennium completum Missæ sacrificium celebrauerint poßint ad inuicem se audire in confeßione, & à peccatis absoluere, qui vero per id tempus non celebrauerint confiteantur cui voluerint ex approbatis. Clerici, & Conuersi teneantur confiteri vni ex Deputatis.

Deputatis conceditur facultas absoluendi ab his casibus reseruatis tantum à tertio, ab octauo præuia restitutione si fieri potest, à Nono, & à Decimo excepto homicidio. Qui non sunt deputati, & celebrauerint per triennium poßint absoluere à Nono.

Nulli conceditur facultas absoluendi ab excommunicationibus maioribus, & alijs censuris, sed tantum à casibus.

M D XCVII Comitia protrahuntur.

Die XX Aprilis ante conuentus generalis solemnitatem Antonius Maria Gratianus Episcopus Ariminensis apud Serenißimam Rempublicam Venetam Nuncius Apostolicus accersiuit P. Eugenium Cauazzonum Congregationis Rectorem Generalem cum suis Visitatoribus, quibus post prandium accedentibus exponit, sibi ab Illustrißimo Cardinali Alexandrino Protectore iniunctum esse, vt ipsorum Comitijs præesset, Patrumque animos disponeret ad electionem D. Iulij Bordonalis Brixiensis in locum Generalis, sed vt solus nominaretur, suffragijsq. subijceretur. Ipsi verò ægrè ferentes inusitato hoc modo Societatis libertatem labefactari Reuerendiß. Nuncio supplices petunt, vt eorum causam tueretur, se interea

reli-

reliquis Comitiorum socijs id expositurus. Animis initio dubijs ac in diuersum tractis, tandem vnanimi consensu decretum fuit, Capitulum Generale suspenderetur, donec de voluntate Illustrissimi Cardidinalis Protectoris aliquid certi haberent; in consilij partem adsciscendum esse Legatum. Quem etiam sibi fauentem habuerunt: dum ijs solemni hac ratione per Auditorem suum Congregationis dilationem indicit.

Die XXI Aprilis MDXCVII.

Illustrissimus, ac Reuerendissimus D. Antonius Maria Gratianus Episcopus Ariminensis iustis de causis animum suum mouentibus, & quia in Capitulo hodie in Congregatione S. Georgij in Alga, aliqua de nouo emerserunt, quæ ad pacem, & tranquillitatem dictæ Congregationis requiruntur, dictum Capitulum ad aliquot dies differri, donec de dictis emergentibus certior fiat Illustrissimus, ac Reuerendissimus D. Cardinalis Protector, ideo ad effectum prædictum Capitulum prædictum suspendit, illi usque executionem donec Illustrissimus, ac Reuerendissimus D. Cardinalis præfatus certior reddatur, eiusque responsio habeatur, non obstantibus Constitutionibus dictæ Congrega tionis ceterisque quibuscunque, quibus pro hac vice tantum in parte tangente in coactionē Capituli in hac die cadentē derogauit.

Ascanius Clementinus Auditor Generalis
de mandato expresso Illustriss. D. Nuncij.

Daniel Rosa ablegatur Romã.

Patres igitur D. Danielem Rosam cum literis suis, & Illustrissimi Nuncij ad Protectorem ablegant. Hisce munitus iter init: Romæ à Protectore benignissime acceptus cum voti compos factus esset, Venetijs die VII *mensis Maij Patribus Protectoris literas humanissimas offert.*

Generalis assumptis Visitatoribus rem cum Nuncio communicat. Inde Comitia ad XIII *Maij indicta. Vbi ille negocijs impeditus Auditorem suo loco interesse voluit. Electi hic D. Egidius Buccaferus Generalis; Daniel Rosa, & Eugenius Cauazzonus Visitatores. Romam verò S. Saluatoris in Lauro Præfectus mittitur D. Bonifacius Fremoldius doctrina, rerum vsu, & morum lenitate conspicuus, quò res nostræ apud Cardinalem Protectorem, cui animus paulo acrior erat, loco æquiori essent. Huic Siluius Maiolus Patauinus, nouo primus exemplo Romæ Procuratoris Generalis titulo adiunctus fuit, multisque intercessione Cardinalis Alexandrini immunitatibus Clementis VIII. beneficio condecoratus, non sine multorum indignatione, qui rei insolentia mouebantur. Prudenti Summi Pontificis rescripto omnibus cœnobijs, & Canonicis Priuilegia, & immunitates concessa confirmantur sub antiquo titulo Societatis Canonicorum Secularium.*

Clemens VIII. Sum. Pont. Priuilegia nostra confirmat sub titulo Canonicorũ Secularium.

CLEMENS PAPA VIII. *Ad perpetuam rei memoriam. Paterna nostra erga Congregationem* CANONICORVM SECVLARIVM *S. Georgij in*

in Alga Venetiarum charitas, ac eiusdem congregationis Canonicorum vicissim in Nos, & Apostolicam Sedem deuotio postulant, vt priuilegia, & indulta illis à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, & Sede prædicta concessa, vt firmiora perpetuò, ac illibata subsistant, Apostolicæ confirmationis robore libenter muniamus. Supplicationibus igitur pro parte dilectorum filiorum Rectoris Generalis, & Canonicorum eiusdem congregationis Nobis per dilectum filium Siluium Maiolum Patauinum Procuratorem Generalem eiusdem congregationis super hoc humiliter porrectis inclinati, eosdem Rectorem, & Canonicos vniuersos, & singulos à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, omnia, & singula priuilegia, indulta, concessiones, immunitates, exemptiones, indulgentias etiam plenarias, & alias gratias tam spirituales, quàm temporales, eidem congregationi, ac eius Generali, & alijs Rectoribus, & Canonicis, eorumque Monasterijs, & domibus, ac ecclesijs, nouitijs, fratribus, conuersis, commissis, seruitoribus, colonis, & familiaribus per quoscumque Romanos Pontifices prædecessores nostros, præsertim verò Eugeniũ Quartum, Pium Quartum, & Pium Quintum, ac Sedem

prædictam quomodolibet concessa, confirmata, approbata, & pluries innouata, necnon literas Apostolicas etiam in forma Breuis, omniaque in illis contenta, quatenus sint in vsu, & minimè reuocata, nec sub vllis reuocationibus comprehensa, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuò confirmamus, & approbamus, illisque inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adijcimus, ac omnes, & singulos tam iuris, quàm facti defectus, si qui in eisdem interuenerint, supplemus, ac ea omnia, & singula perpetuò valida, firma, & efficacia esse, & fore, ac suos plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac ab omnibus obseruari debere, sicque per quoscumque Iudices ordinarios, & delegatos etiam causarum palatij Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter Iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus. Quocirca Venerabili Fratri Episcopo Torcellan. ac dilectis filijs præceptori S. Spiritus in Saxia de Vrbe, necnon Archipresbytero Ecclesiæ Veronen. per præsentes committimus, & mandamus, vt ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alios vbi, & quando pro parte dictorum Rectoris Generalis, vel aliorum Rectorum, & Canonicorum dictæ congregationis, aut alicuius eorum fuerint requisiti, præsentes litteras solemniter publicantes, eisque in præmissis effica-

ficacis defensionis præsidio assistentes faciant auctoritate nostra, illos vniuersos, & singulos eorumdem præmissorum effectu pacificè frui, & gaudere non permittentes eos desuper à quoquam quauis auctoritate quomodolibet molestari, contradictores per censuras Ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia appellatione postposita compescendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, & omnibus illis, quæ prædicti prædecessores voluerint non obstare, ceterisq. contrarijs quibuscunq.

Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die XXI. Februarij MDXCVII. Pontificatus nostri Anno sexto.

M. Vestrius Barbianus.

Interea Pontifex octauum Ianuarij diem B. Laurentio in Æde S. Mariæ ab Horto Venetijs indulgentia plenaria literis munita sacrum constituit. B. Iustiniani festu Indulgentia plenaria solemne.

Vigesimaoctaua Martij Cardinali Alexandrino defuncto Cardinalis Augustinus Valerius Protector suffectus est. Qui cum ex voto nobis obtigisset, sexto Aprilis D. Liuius Lielmetius Patauinus Congregationi præficitur: Vir bonis literis instructus, quarum aliquot in publico sunt documenta, inter quæ varijs in locis apud nos appicta parietibus extant eius carmina. Visitatores D. Egidius Mucciaferus, & D. Celsus Pistorellus. His Comitijs D. Siluius Malolus tamquam Societatis Procurator generalis speciali Pontificis MD XCVIII Liuius Lielmetius Poeta.

ficis priuilegio contra communem consuetudinem cùm interesse posset, varijs pollicitationibus inductus studio emansit: non quidem euitandæ nouitatis, sed maioris emolumenti causa: quod postea euentus docuit. Interim hoc in præsens suæ facilitatis precium tulit, vt Rector S. Saluatoris Romæ eligeretur. Constitutionibus nostris ad supremos in Theologia doctura honores neminem admittentibus, qui non quinquenium docuerit, abrogatum fuit, ea conditione, vt candidatus publicam disputationem sustineret. Quarta Iulij Rectori Generali cum Definitoribus non ab re visum fuit, Societati ære alieno obrutæ suppetias esse ferendas, vt tandem aliquando subleuaretur. & quia maximo afficiebatur damno, dum pecunia collatitia è diuersis cœnobijs in communem vsum exigeretur productis nominibus fictis, difficultatibus hinc inde excußis decreuerunt, vt grauamina, vulgo Taxæ, prorsus tollerentur, eorumque vice ab vndecim Patribus, vel Definitoribus intra annum pro eorum prudentia cuivis cœnobio pro annonæ defectu, aliave neceßitate circumspectè prospiceretur. Ceterum quoniam ne hac quidem ratione subleuabatur ære Societas, necessariũ plerisq; videbatur, vt Patres Deputati, acceptorum atque expensarum rationes quouis trimestri non huius tantum, sed præteriti etiam anni diligenter conferrent, vt de Procuratorum diligentia, & fide plenius constaret. Multa præterea aduersus priuatam cuiusque possessionem allata fuerunt. Hoc anno petitioni

De Theologiæ Doctoribus statutum.

Pe-

Petri de S. Ioanne Ordinis nostri in Lusitania Procuratoris generalis vt satisfieret Clemens VIII. Sum. Pont. Indulgentiam B. Laurentij festo Venetis concessam publico decreto Lusitanis nobiscum communem esse voluit. B. Laurentij festo Indulgentia Lusitanis cōcessa.

CLEMENS PAPA VIII. *Ad perpetuam rei memoriam. Saluatoris nostri, & Domini Iesu Christi, qui de sinu Patris ad infima mundi descendens, & formam serui accipiens, in ara Crucis pro humani generis redemptione pretiosissimum sanguinem suum effundere voluit, Vices quamquam immeriti gerentes in terris eius tanto pretio redemptorum fidelium curæ nostræ commissorum salutem anxiè procuramus, quam vt facilius consequi valeant, illos ad pietatis opera, quæ ad illam gradus sunt, frequentanda cælestium gratiarum donis allicere studemus. Supplicationibus itaque dilecti filij Petri à S. Ioanne in Sacra Theologia Doctoris, ac Congregationis S. Ioannis Euangelistæ Portugalliæ Procuratoris Generalis, nobis insuper humiliter porrectis inclinati, omnibus & singulis Congregationis sancti Georgij in Alga religiosis, ac alijs vtriusque sexus Christi fidelibus verè pænitentibus, & confessis, ac sacra Communione refectis, qui quascumque dictæ Congregationis Ecclesias, vbicumque existentes, in S. Georgij Martyris, & S. Io. Euangelistæ, necnon B. Laurentij Iustiniani, & proprij titularis Ecclesiarum vniuscuiusq. Monasterij, & Abbatiarum prædictæ Congregationis festis diebus à primis* Clementis VIII. diploma pro B. Laurentij festo.

Ve-

Vesperis vsque ad occasum Solis dierum huiusmodi singulis annis deuotè visitauerint, & ibi pro Christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, & Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione, pias ad Deum preces effuderint, quo die prædictorum id egerint plenariam omnium peccatorum suorum indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino concedimus. Præsentibus pro religiosis dictæ Congregationis perpetuò, pro alijs verò ad decennium dempto Anno Iubilei dumtaxat valituris. Volumus autem vt præsentium transumptis etiam impressis manu secretarij subscriptis, & sigillo prædictæ Congregationis, aut alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides vbique adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Datum Ferrariæ sub annulo Piscatoris, die xx Iulij M D X C V I I I. Pontificatus nostri Anno septimo.

Officium, & Missa B. Laurentij typis vulgata.

Petentibus porro Canonicis nostris, paulo post non minori Pontificis auctoritate B. Laurentij Officium, & Missa typis seorsim vulgatur.

Clementis VIII. diploma pro officio B. Iustiniani celebrãdo.

CLEMENS PAPA VIII. *Ad perpetuam rei memoriam. Nostræ auctoritatis partes in his rebus libenter interponimus, quæ ad religiosorũ pietatem, & deuotionem quam erga suæ religionis fundatores Viros Beatos gerunt, magis declarandum pertinent prout in Domino salubriter conspicimus expedire. Sanè*

pro

pro parte dilectorum filiorum Rectorum Generalium & uniuersarum Congregationum S. Georgij in Alga, & S. Ioannis Euangelistæ Regni Portugallici, quæ sub eisdem habitu, & regula sub suaui Religionis iugo Altissimo famulantur nobis nuper expositum fuit quod cum pro eo, quem erga B Laurentium Iustinianum primum Patriarcham Venetiarum earumdem Congregationum fundatorem gerunt, deuotionis affectu Officium de eodem B. Laurentio, quod ex Apostolicæ Sedis indulto de communi Pontificis Confessoris in eisdem Congregationibus recitatur cum lectionibus proprijs, & Missam vt infra, deinceps recitare, & celebrare posse desiderent, lectiones huiusmodi cum Antiphonis, & orationibus ad præscriptum Romani Breuiarij Festo ipsius B. Laurentij accommodatis compilari curarunt, ac ad nos, & Apostolicam Sedem examinandis, & approbandis humiliter remiserunt, Nobisque humiliter supplicari fecerunt vt eorum pio desiderio in præmissis de benignitate Apostolica annuere dignaremur. Nos igitur Rectorum, & Congregationum prædictarum pijs votis quantum cum Domino possumus satisfacere cupientes Lectiones, Antiphonas, & Preces, ac Missam prædictas dilecto filio nostro Cæsari titulo Sanctorum Nerei, & Achillei Presbytero Cardinali Baronio nuncupato examinandas, & reformandas commisimus, qui Cæsar Cardinalis retulit se illas examinasse, vidisse, cognouisse, atque probasse. Quare prædictos Rectores,

& Congregationes, eorumq. Canonicos specialibus fauoribus, & gratijs prosequi volentes, & eorum singulis à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, &c. Supplicationibus eorum nomine super hoc vt præfertur humiliter porrectis inclinati, Lectiones, Antiphonas, Preces, & Missam huiusmodi, vt præfertur à dicto Cæsare Cardinali, visas, cognitas, examinatas, atque probatas, ac inferius insertas Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo confirmamus, & approbamus, ac eisdem Rectoribus, & Canonicis vniuersis, vt tam publicè in Choro, quàm priuatim illas in officio quod in Festo, & octaua B. Laurentij ab eis recitatur pariter respectiuè recitare, & illas recitando obligationi recitationis diuini Officij satisfacere possint auctoritate, & tenore prædictis concedimus, & indulgemus. Ordo autem, & tenor illarum est, qui sequitur. Omnia vt in impressorio. Non obstante quod Festus dies B. Laurentij prædicti non sit in Kalendario Romano adscriptus, ac noua Breuiarij editione, necnon constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis ceterisque contrarijs quibuscunque.

Datum Ferrariæ die XXII Septembris MDXCVIII. Pontificatus nostri Anno septimo.

Huius anni mense Septembri variæ simultates inter nostros increbruerunt. Plerique enim ad Prælatos reformandis clericis præfectos Romam libellos supplices aduersus superiores miserunt. Quorum falsæ delatio-

lationes breui detectæ euanuerunt; sed ne discriminibus quidem caruit Societas, quæ Deo auxiliante à Reformatione tunc temporis vigēte immunis permansit.

Patres vigesima Aprilis in Generalem asciscunt D. Marinum Milanum Ariminensem virum solertem, & prudentem, Visitatoribus electis Laurentio Brocca Patauino, & Eugenio Tadeo. Vnum hic inter cetera decreuerunt, quòd Constitutiones nostræ expurgatæ maturiùs in Etruscum idioma traducerētur: cui labori D. Liuius Lielmetius S. Mariæ in Vantio Patauij Rector præficitur. Opus quidem feliciter perfectum, nescio qua de causa nunquam prodierit. In tabularijs nostris sub die XIV *Maij ad Antistitem nostrum Epistola est Cardinalis Terrænouæ, qui Romæ præerat Congregationi supra Indicem librorum prohibitorum, qua procurante D. Bonifacio Fremoldio Societatis nostræ Procuratore, & nominatæ Congregationi à consilijs, libri suspensi è Bibliothecis publicis cœnobiorum nostrorum, vel priuatis in alium locum reponi iubentur, donec indice Roma transmisso de ijs aliquid constitui posset. Secunda verò Septembris nonnulla in Societatis conseruationem sancita fuere, rationes nempe triennij proximè elapsi summa diligentia examinarentur. Substructiones etiam omnes Rectoribus vetitæ: Rectori Generali, & Visitatoribus permissum benefactores, & amicos moderata quadam remuneratione prosequi.* MDXCIX

Rector Generalis XVIII *Aprilis successorem habuit* M D C

Hieronymum Zinum Bononiensem, Visitatores Marinum Milanum, & Egidium Mucciaferum. Patres vnanimes constituunt, vt qui Generalis munus obierant, reliquos Canonicos Vicario excepto praecedant, ac Deputatis insuper cœnobij accenseantur. Interdictum praeterea, vt vnquam proponeretur venditio Vineæ, quæ Romæ est.

Vigesima Augusti Rector cum Definitoribus multa deliberant de subleuanda Societate ab ære alieno, & de emendandis moribus. Tandem Pontificem Rectoris intercessione decretum Procuratori Generali Congregationis Siluio Maiolo communicatum reuocasse indicat Cardinalis Antonianus.

MDCI *D. Protasio Ferrarino septima Maij Generalis munus defertur; electi Visitatores D. Cletus Artusius, & D. Bonifacius Fremoldius. Hoc anno incendium Veronæ in medio ædis S. Georgij in Braida tholum absumpsit magna totius Congregationis iactura.*

MDCII *Vigesima secunda Aprilis Ferrarino D. Cletus Artusius Venetus sufficitur: Visitatores nominati Egidius Mucciaferus, & Vespasianus Vicentinus. Rectori S. Mariæ in Vantio D. Bonifacio Fremoldio controuersia, quæ de prærogatiua cum Lanificiorum Collegio adhuc pendebat, expediunda relinquitur. Quæ tamen hac ratione fuit composita, vt negociatores isti se Canonicis Regularibus sancti Ioannis in Viridario, nobis autem Notarij Collegiati in publicis supplicationibus se iungerent. Priuilegiorum, Instrumen-*

men-

mentorum aliorumque diplomatum, & literarum diligens recognitio, ac digestio Danieli Rosæ commendatur, qui eo nomine publicis impensis omnia nostra cœnobia visitauit, ac singulis suum Archiuum ordinauit. Eodem conuentu singulis Canonicis in vestimenta ex cœnobij ære certæ quotannis impensæ concedebantur. Quæ consuetudo in hodiernum diem perdurat. Commodior etiam & concinnior excogitata fuit vestiendi ratio, quæ hodie maiori decore seruatur. Insuper liberiorem in publico candidæ vestis vsum, inter priuatos parietes duntaxat receptum concordibus suffragijs aboleuere, seruato ad maius decorum habitu violaceo. Quod hisce Pontifex ratum habuit.

CLEMENS PAPA VIII. *Ad futuram rei memoriam. Quæ ad Religiosorum antiquum institutum conseruandum prouidè ordinata fuisse dicuntur, ea, cum à nobis petitur Apostolici muniminis firmitate libenter communimus, prout in Domino conspicimus salubriter expedire. Exponi siquidem nobis nuper fecit dilectus filius Generalis Congregationis sancti Georgij in Alga Venetiarum, quod per vndecim Patres deputatos Capitulum Generale eiusdem Congregationis repræsentantes communibus votis resolutum fuit, vt tolleretur abusus inter religiosos dictæ Congregationis introductus interessendi diuinis Officijs in Choro, in Ecclesia, in processionibus particularibus, & alijs locis publicis, cum sola tunica alba veluti contrarij institutis, & habitui antiquo eiusdem Con-* Clementis VIII. diploma vestis albæ vsus tollitur.

gre-

gregationis: Et propterea deinceps Religioni deberent vbique, & in omni tempore, & præsertim Domi in Monasterijs, & locis eiusdem Congregationis deferre Togam coloris cærulei Pellandam nuncupatam iuxta Constitutiones eiusdem Congregationis, & instar illius, quam deferebat B. Laurentius Iustinianus eiusdem Congregationis institutor. Vt autem nullo tempore in posterum prædictæ resolutioni, seu decreto prædictorum vndecim Patrum Deputatorum contraueniatur, idem Generalis totius Congregationis prædictæ nomine nobis humiliter supplicari fecit, vt illud Apostolica auctoritate perpetuò confirmare, de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui iuxta petentium votis nostrum non denegamus assensum, Generalem, & singulos religiosos dictæ Congregationis à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsq. Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis, à iure, vel ab homine quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt ad effectum præsentium dumtaxat consequẽdum harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, huiusmodi supplicationibus inclinati, ex voto Venerabiliũ fratrum nostrorum S.R.E. Cardinalium super consultationibus, & negotijs Episcoporum, & Regularium deputatorum decretum Capituli Generalis prædictum, vt scilicet omnes, & singuli dictæ Congregationis Religiosi Togam Pellandam nuncupatam coloris cærulei deferre vt præmissum est teneantur auctoritate Apo-

sto-

ſtolica tenore præſentium perpetuò confirmamus, & approbamus, ac illud per dictos Religioſos inuiolatè obſeruari debere decernimus, & declaramus. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ipſius Congregationis etiam iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & literis Apoſtolicis in contrarium præmiſſorum quomodolibet conceſſis, confirmatis, & approbatis, ceterisque contrarijs quibuſcunque.

Datum Romæ apud S. Marcum ſub annulo Piſcatoris die XXII. Auguſti MDCII. Pontificatus noſtri Anno vndecimo.

M. Veſtrius Barbianus.

Inclinante iam anno, Clemens VIII annuas dignitates in triennes mutauit. Promulgato itaque ſequentibus Comitijs, quartadecima Aprilis Pontificis decreto, Patres Cleto Generali, multisque Rectoribus officia confirmarunt. electis Viſitatoribus D. Bonifacio Fremoldio, & D. Gratia Dei Pauono Veronenſi. Pontificis autem diploma eſt huiuſmodi. MDCIII

Clemens Papa VIII. *Ad perpetuam rei memoriam. Circumſpecta Romani Pontificis ratio nonnunquam ea quæ certis ſuadentibus rationibus per eam geſta ſunt ex alijs non minus rationalibus cauſis immutat & ad priſtinum ſtatum reducit, prout æquitas ſuadet & in Domino conſpicit expedire. Dudum ſiquidem licet congregatio S. Georgij in Alga Venetia-* Clementis VIII. diploma pro trienni regimine.

tia-

tiarum ex priuilegio fel. rec. Innocentij Papæ Octaui prædecessoris nostri sibi concesso Priores annales in Capitulo Generali dictæ congregationis, quoties id expedire iudicaret, confirmare poterat, nihilominus piæ mem. Sixtus Papa V. etiam prædecessor noster, habita ratione grauium expensarum, quæ singulo quoque anno in viaticis dicti Capituli Generalis ex mutatione Canonicorum fiebant. Quodque Rector Generalis, ac alij Priores, & Officiales annales nihil emolumenti dictæ congregationi, & illius Monasterij tam breui tempore afferre poterant, ac in temporalibus Monasteria dictæ congregationis damnum sentiebant ex continuis mutationibus Ministrorum statuit, & ordinauit, quod Generalis, ceterique Priores, & alij officiales dictæ congregationis triennales forent; idemque confirmauit in constitutionibus dictæ congregationis reformatis suo tempore ex sententia S. R. E. Cardinalium ritibus sacris præfectorum. Postremo nos ex certis expressis causis nobis expositis adducti, statutum, & ordinationem dicti Sixti prædecessoris Apostolica auctoritate reuocauimus, ac etiam ordinauimus, quod Generalis, & alij Priores, & officiales prædicti annales essent, prout in dicti Sixti prædecessoris, ac nostris desuper confectis literis plenius continetur. Cum autem, sicut ad nos perlatum est, vtilius futurum sit eidem congregationi, vt illius superiores de cetero triennales existant, prout ante nostrum decretum existebant. Propterea nos vtilitati dictæ con-

gre-

gregationis hac in parte prospicere cupientes, ac tenore nostrarum, & dictorum prædecessorum literarum, perinde ac si de verbo ad verbum insererentur præsentibus pro expressis habentes, motu proprio, ac ex certa nostra scientia, Apostolica auctoritate, literas nostras prædictas, ac ordinationem, necnon omnia, & singula in eis contenta, tenore præsentium perpetuò reuocamus, ipsamque Congregationem in pristinum, & eum, in quo ante literas nostras erat, & prout ipse Sixtus prædecessor posuerat, statum, restituimus, reponimus, & plenariè reintegramus, ita vt Generalis, & alij Priores, & officiales dictæ Congregationis posthac in futuris Capitulis generalibus de nouo eligendi triennales existant, & esse debeant, sicuti ipse Sixtus prædecessor statuit, & ordinauit, vt præfertur, ac deinceps de triennio in triennium eligantur. Decernentes ex nunc omnes, & singulas electiones, & quasuis alias dispositiones de dictis officijs in Capitulo generali, aut alibi aliter faciendas nullas prorsus existere, ac fore, sicque per quoscumque Iudices, & Conseruatores, quauis auctoritate fungentes, sublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate vbique iudicari, ac definiri debere. Irritum quoque, & inane si secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Volumus autem vt si in proxime futuro Capitulo generali, ad huiusmodi Prioratus, & officia eligi contingat aliquos ex ijs, qui

in præſenti anno Priores, & officiales huiuſmodi fuerunt, attento quod de cetero, non per annum, vt hactenus, ſed per triennium ab eiſdem Prioratibus, & officiјs vacaturi ſunt, nihilominus ipſi etiam in eodem Capitulo generali ſic electi triennales exiſtant, & eſſe debeant, non obſtantibus præmiſſis noſtris literis, ac quibuſuis aliјs conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac dictæ Congregationis iuramento, confirmatione Apoſtolica, vel quauis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, ac omnibus illis, quæ dictus prædeceſſor in ſuis literis præfatis voluit non obſtare, ceterisque contrarјs quibuſcunque. Volumus præterea quod præſentium tranſumptis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Datum Romæ apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris, die XXIV. Martij MDCIII. Pontificatus noſtri Anno duodecimo.

M. Veſtrius Barbianus.

Diſplicuit id multis, qui ad annuam munerum viciſſitudinem aſpirabant. Hinc varјs de eorum adminiſtratione poſtea rumoribus occaſio naſcebatur. Quibus motus Pontifex nouitati alias ſatis fauens, auctoritate Apoſtolica Epiſcopum Lauellum vniuerſæ Congregationi Viſitatorem aſſignat. Is cùm Venetias appuliſſet, Pontificis morte interueniente,

Se-

Serenissimi Senatus Veneti arbitrio nihil vlterius tentauit. In his comitijs, comitatis, & æquitatis exemplo euidentiori, absente Rectore Vicarij iubentur Rectoribus aduenis, pariterque Visitatoribus, locum cedere, cum illi tantum officio non dignitate polleant, ideoque neque ab ijs vlla ratione conuocari posse Canonicos. Sed nec Visitatores, nec Rectores extranei à Rectore loci obligantur exeundi facultatem petere per se, aut per suos subditos: si tamen socium velint eius Monasterij domesticum, hic suum Priorem eo nomine compellet. Additum hic fuit conducendos esse Philosophiæ, & Theol. Lectores, ne iuuenes externis lectionum auscultationibus variè distraherentur. Cuiusuis hebdomadæ feria quinta nulli festo dicata B. Laurentij Officium recitaretur.

M DC IV.

Exacto varijs successibus altero Sodalitatis nostræ seculo, in congressu S. Georgij tertia Maij de more præter consuetam singulis annis familiarum commutationem, petentibus nonnullis concessum fuit pecuniam suam fœnori locare, in emolumentum cuiuscumque cœnobij, cui se possessor fauere profitebatur, reseruato sibi in vita sortis censu. Sodalitatis annus Secularis.

Quarta Maij congregati de more Rectores in Diui Georgij cœnobio conseruatores eligunt Senatores ampliss. Nicolaum Contarenum, & Antonium Quirinum. CAMILLVS BVRGHESIVS *hoc anno Pauli V. titulo euectus ad apicem Apostolatus ne Summi* M DC V Pauli V. ad Pôtificatû electio.

Pontificis prædecessoris prouidentiæ quicquam hac in parte discessisse videretur, Episcopo Lauello Marcum Cornelium Episcopum Patauinum Virum præstantissimum in Visitatorem Apostolicum Congregationis nostræ subrogat; qui vt Pontificis mandatis pareret, onus summa obit solertia, cœnobia nostra quæque & patres omnes seorsim, vt moris est, insigni pietate visitat, simulque binos ex patribus viros optimos, Liuium Lielmetium, & Paulum Milotum rationibus recognoscendis præficit: cetera ad Congregationis splendorem, & vitæ religiosæ conseruationem necessaria, magno studio in tabulas referri iubet. At maiori labore, quàm fructu. Ea enim fuit quorundam è nostris, & in primis Bonifacij Fremoldij Visitatoris prudentia, ac dexteritas, vt Pontifex à Magnatibus, nostrisq. fautoribus priuatim de negotio edoctus hanc rerum minutissimam inuestigationem parum sibi gratam, nostræve Congregationi vtilem censuerit. Sublato itaque visitationis rigore, vt aliquid suæ benignitatis argumentum Congregationi præberet Pontifex, cùm in dies magis, magisq. Venetijs, & alibi D. Laurentij Iustiniani Protopatriarchæ cultus vigeret, nouo rescripto eiusdem Officium, & Missam quinta qualibet hebdomadæ feria celebrari sanxit.

Pauli V. diploma de officio B. Laurentij.

PAVLVS PAPA V. *Ad perpetuam rei memoriam. Cum sicut accepimus fel. record. Clemens Papa Octauus prædecessor noster alias dilectis filijs Canonicis Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum*

rum

rum indulſerit, vt in eorum Eccleſijs Feſtum B. Laurentij Iuſtiniani dictæ Congregationis fundatoris ſolemniter celebrare, ac Officium, & Miſſam cum Lectionibus proprijs de eodem B. Laurentio recitare licitè poſſint, prout in eiſdem prædeceſſoris literis in forma Breuis deſuper expeditis plenius continetur. Cumque poſtea ijdem Canonici in Capitulo Generali eiuſdem congregationis ordinauerint, vt ab eiuſdem congregationis Canonicis, & Religioſis Officium prædictum de B. Laurentio feria V *cuiuſcunque hebdomadæ alio Feſto non impedita recitaretur. Nunc vt Officium ipſum dicta feria quinta maiori cum veneratione recitetur, cupiunt huiuſmodi ordinationem per nos comprobari, ac aliquam illis, ac alijs intereſſentibus, indulgentiam benignè concedi; Quare nobis ſupplicatum fuit, vt in præmiſſis opportunè prouidere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur eorum pijs votis quantum cum Domino poſſumus annuere cupientes, ac ipſos Canonicos ſpecialibus fauoribus, & gratijs proſequi volentes, & eorum quemlibet à quibuſuis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, alijsque Eccleſiaſticis ſententijs, cenſuris, vel pœnis à iure, vel ab homine quauis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum dumtaxat præſentium conſequendum harum ſerie abſoluentes, & abſolutos fore cenſentes, necnon literarum Clementis prædeceſſoris prædictarum tenore præſentibus pro expreſſis habentes, huiuſmodi ſupplicatio-*

cationibus inclinati ordinationem prædictam de recitando Officio de B. Laurentio feria v. *cuiuscunque hebdomadæ alio festo non impedita confirmantes, & approbantes omnibus, & singulis eiusdem Congregationis Canonicis, qui officium huiusmodi siue in choro, siue extra chorum deuotè recitauerint, vt præfertur necnon alijs vtriusque sexus Christifidelibus Officio huiusmodi, seu Missæ de B. Laurentio deuotè interessentibus, tres annos de iniunctis eis, seu alias quomodolibet debitis pœnitentijs in forma Ecclesiæ consueta qualibet vice id egerint relaxamus, non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscunque. Volumus autem & præsentium transumptis etiam impressis manu alicuius Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ Ecclesiasticæ dignitate constitutæ munitis eadem prorsus fides habeatur vbique, quæ ipsis præsentibus haberetur.*

Datum Romæ apud S. Marcum sub annulo Piscatoris die XXIX. Iulij MDCV. Pontificatus nostri Anno primo.

Eodem anno Summus Pontifex IX *Nouembris singulari erga nos benignitate, Priuilegia nostra, immunitates, exemptiones, Indulgentias, aliaque spiritualia, & temporalia bona à Summis Pontificibus anteactis temporibus liberaliter nostris concessa, confirmauit.*

PAVLVS PAPA V. *Ad perpetuam rei memoriam.*

riam. Paterna nostra erga Congregationem Canonicorum Secularium S. Georgij in Alga Venetiarum charitas, ac eiusdem congregationis Canonicorum vicissim in nos, & Apostolicam Sedem deuotio postulant, vt priuilegia, & indulta illis à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, & Sede Apostolica concessa, vt firmiora perpetuò, & illibata subsistant, Apostolicæ confirmationis robore libenter muniamus. Supplicationibus igitur pro parte dilectorum filiorum Rectoris Generalis, & Canonicorum eiusdem congregationis per dilectum Siluium Maiolum Priorem Monasterij S Saluatoris in Lauro nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, ac eosdem Rectorem, et Canonicos vniuersos à quibusuis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, alijsque Ecclesiasticis sententijs, censuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quauis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum harum serie absoluentes, & absolutos fore censentes, omnia, & singula priuilegia, indulta, concessiones, immunitates, exemptiones, indulgentias etiam plenarias, & alias gratias tam spirituales, quàm temporales eidem congregationi, ac eius Generali, & alijs Rectoribus, & Canonicis, eorumq. Monasterijs, & domibus, & alijs Nouitijs, Fratribus, Conuersis, commissis, seruitoribus, colonis, & familiaribus, per quoscunque Romanos Pontifices prædecessores nostros, præsertim verò Eugenium Quartum, Paulus V. Priuilegia confirmat.

Pium

Pium Quartum, Pium Quintum, Gregorium Decimum tertium, Sixtum Quintum, & Clementem Octauum, ac Sedem Apostolicam quomodolibet concessa, confirmata, approbata, & pluries innouata, necnon literas Apostolicas etiam in forma Breuis, ac omnia, & singula in illis contenta, quatenus licita, & honesta, ac in vsu sint, & non sint reuocata, neque sub aliquibus reuocationibus comprehensa, ac contra libertatem Ecclesiasticam non tendant, ac sacris canonibus, & Concilij Tridentini decretis non aduersentur, ac debitæ nobis, & sanctæ Romanæ Ecclesiæ obedientiæ, & fidelitati non repugnent, auctoritate Apostolica tenore præsentium perpetuò confirmamus, & approbamus, illisque perpetuæ, & inuiolabilis Apostolicæ firmitatis robur adijcimus, ac omnes, & singulos tam iuris, quàm facti defectus, si qui in eisdem interuenerint, supplemus, ac ea omnia, & singula perpetuò valida, & efficacia esse, & fore, ac suos plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac ab omnibus, & singulis, ad quos spectat, & in futurum pro tempore spectabit, perpetuò inuiolabiliter obseruari debere; Sicque per quoscunque Iudices ordinarios, & delegatos etiam causarum Palatij Apostolici Auditores, sublata eis, & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate iudicari, & definiri debere, ac irritum, & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

mus. Quocirca Venerabili Fratri Episcopo Torcellan. ac dilectis filijs Preceptori Sancti Spiritus in Saxia de Vrbe, ac etiam Archipresbytero Ecclesiæ Veronen. necnon Archidiacono Paduan. per præsentes committimus, & mandamus, vt ipsi, vel duo, aut vnus eorum per se, vel alium, seu alios, vbi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte dictorum Rectoris Generalis, vel aliorum Rectorum, & Canonicorum dictæ Congregationis, aut alicuius eorum fuerint requisiti præsentes literas, & in eis contenta quæcumque solemniter publicantes, eisque in præmissis efficacis defensionis præsidio aßistentes faciant auctoritate nostra illos vniuersos, & singulos præmissorum omnium, & singulorum effectu pacificè frui, & gaudere, non permittentes eos desuper à quoquam quauis auctoritate quomodolibet indebitè molestari, contradictores quoscumque, per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, aliaque opportuna iuris, & facti remedia appellatione postposita compescendo, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij secularis: non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, necnon omnibus illis, quæ prædicti Prædecessores in singulis eorum literis voluerunt non obstare, cæterisque contrarijs quibuscumque.

Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die IX. Nouembris MDCV. Pontificatus nostri Anno primo.

M. Vestrius Barbianus.

MDCVI *Finito ita triennio, Capitulum Generale interuertit Summi Pontificis cum Serenissima Republica Veneta dissidium, quo feliciter composito Anno* MDCVII *cum Cardinalis Ferdinandus Tauerna tituli S. Eusebij Ordinis nostri Protector auctoritate sua Romam Comitia indixisset, ipse præsens D. Romano Augusto Brixiensi sacræ Theologiæ Doctori, in vico Nigolentæ territorij Brixiensis molliter, & tranquille degenti Generalis onus defert, Visitatoribus electis D. Marco Bentio, & D. Petro Paulo Miloto. Multa Eminentissimus Protector vna cum patribus ad pristinæ disciplinæ splendorem proposuit, inter cetera optimo Cardinalis consilio imperatum fuit bina cœnobia in studiosorum commoditatem Patauij nempe ac Bononiæ, iuuenibus seligenda, quò ad vberiorem animi cultum concedere possent. Ne tamen multitudine, ac frequentiori numero damno essent, annuas cuique impensas à suo cœnobio subministrandas esse. Iam enim Clementis VIII. prouidentia cautum erat, omnibus cuiuscumque professionis Monasterijs, ne plures reciperent, quàm quibus redditus pares essent. Plura etiam Cardinalis iam à nobis frugalitatis statuta ad nostri conseruationem in vsum reuocari suasit: ad maiorem cultus nostri venustatem biretum depressius in formam eleuatiorem, & quadratam mutari. Neque inferior Cardinalis feruor, qui rebus nostris minime persp[illegible] exploratis liquido patrum ingenijs, [illegible] Generali[illegible]ationem ad se trahere, cœnobia visi-*

visitare, atque ad nutum omnia regere conabatur. Patres verò libertatis studiosi, ingenij lenitate tandem eiusmodi impetum mitigarunt. Annus hic prædio nostro sumptuosè extructo in vico Sablono incendio grauis erat.

Duodecimo Maij congregati Rectores in D. Georgio de more euulgant, quod Cardinalis Protector nostrarum rerum studiosissimus à Pontifice decretum obtinuerat, quo vetitum fuit, ne vllus in Patria sua Rectoris munus gereret. Optimo sanè euentu, dum ille nobis praerat. Iussit præterea quod rationes expensarum præteritorum annorum perspicerentur: itemque in vnoquoque cænobio perpetuo Theologia, vel Casus conscientiæ prælegerentur. Niuibus hic annus memorabilis ædificijs, prædijsque plurimum damni attulit. M D C VIII.

Cletus Artusius iam grauior ætate, dum vitam monasticam cum sacerdotio ruri S. Mariæ de Bressigaia in Diœcesi Portus Gruari commutat tranquillitatis studio, quem eius loco inuenit, labore confectus breui in meliorem vitam transijt. MDCIX

Vigesima sexta Aprilis Generalis Conuentus Venetijs actus, assistente Nuncio Apostolico Berlingerio Gypsio Episcopo Ariminensi, quem postea Cardinalem vidimus. Petrus Paulus Milotus deposito Visitatoris munere Generalis appellatur, Vir optimis moribus, doctrina, & concionandi facultate illustris, qui libertatis studium Cardinalis Tauernæ necessitu-

dini pro virili anteposuit, antecessoribus vigilantia, disciplinæ sanctimonia, rei augendæ cura nihil inferior. Visitatores D. Dorotheus Baronus, & D. Gratiadei Pauonus. In his Comitijs decreta summi Pontificis à Cardinali tradita fuerunt perlecta, quæ præter nouitatem cùm plurima haberent aspera vixque toleranda, patres conuocato Sabloni Definitorum consilio ad vigesimam sextam Maij, & ad S. Georgium in Alga die XIX *Augusti, re maturè deliberata respondent se non obtemperaturos alijs decretis, quàm ijs quæ suis constitutionibus respondeant.*

Moniales Hispaniæ nostri instituti.

In Comitijs etiam Hispaniæ Moniales simili nobiscum instituto, habitusque colore viuentes, in spiritualium bonorum participationem prælecto libello supplici libenter admissæ. Idem pariter impetrabant aliæ cœnobij Diœcesis Cartagenæ, Conceptioni B. Virgini Aluareta propè Murtiam in Hispania dicati, alumnæ.

MDCXI Auctor Canonicis adscriptus

Memorandus hic mihi occurrit annus, quo annos natus quindecim edito apud Paulum Milotum Congregationis moderatorem voluntatis, ac ingenij specimine, impetrataque à parentibus, & fratre dimissione, religioso huic cœtui benignè adscriptus die VII *Nouembris Vicentiæ à D. Bonifacio Fremoldio S. Rocchi Rectore optimo, & præstantissimo viro, clerici habitum humiliter suscepi.*

MDCXII

Decima septima Ianuarij in cœnobio D. Georgij ab Alga Nouem Definitores vniti Lucam Chesinum

Pa-

Patauinum S. Iacobi Montisilicis Rectorem indefessi laboris virum publico Congregationis nomine Romam mittunt, vt nouis Cardinalis Protectoris molitionibus apud Pontificem Paulum V. intercederet. Respublica Veneta Patrem suis literis commendauit Simoni Contareno Equiti Oratori suo, Senatori consilio, prudentia, & in rebus agendis dexteritate admirabili, qui nostræ Societati addictissimus nihil prius habuit, quam libertatem eius conseruari. Varijs item nonnulli machinationibus triennem rerum administrationem ad annuam reducere conabantur, inter quos Siluius Maiolus Cardinali Tauernæ olim inuisus, nunc intimus. Sed omnes illius molitiones variè probata regendi consuetudo penitùs elisit. Simon Cõtarenus laudatur.

Completo itaque triennio vigesima secunda Aprilis conuocatis Comitijs Rector ex more quædam præfatus sciscitabatur, quo nomine Siluius Maiolus, cùm non sit Rector, nec Socius, huc accessisset. Respondit ille, Clementis VIII. Pont. voluntate id factum: cuius literas cùm produxisset, Generalis eas summa demissione receptas prælegendas dedit. Rogatus vltra aliasne haberet, Cardinalis Protectoris exhibuit, secedere iussus, dum ij sententias inter se conferrent. Vocatùs redit, cui in memoriam reuocant Patres iam ante aliquot annos ipsum euitanda nouitati studio in publico congressu, quod à Pontifice impetrauerat, suffragij ius liberè abnuisse. Cui rationi cùm non acquiesceret, auctoritate Pontificis factum tutatus, tandem MDCXIII

inui-

inuitus extruditur. Ceteri consensu vnanimi, declarato Paulo Miloto S. Saluatoris ad Laurum Priore, Antistitem D. Gratiamdei Pauonum sibi eligunt; Visitatores nominati, D. Bonifacius Fremoldius, & D. Iustus Beneuenutus Venetus: Conseruatores Ordinis constituuntur Senatores ampliss. Thomas Contarenus, & Leonardus Mocenicus. Congregationis administratio propter aduersam Generalis valetudinem Bonifacio Fremoldio Visitatori concessa, qui Protectoris sectatores, nouitatis auidos, solerter obseruauit, eorumque conatus omnes prudenter repressit, & arduis in rebus Serenissimi Senatus Veneti auctoritate tandem omnia ad pristinam religionis tranquillitatem redegit.

Sabloni possessio in controuersiam vocata.

Hoc Anno & sequentibus litigio omnium maximo Congregatio exagitata fuit. Coloni villæ Sabloni apud Coloniam potentiorum auctoritate moti, vt de alieno crescerent, & maiorum suorum egestatem profligarent, Patribus S. Georgij in Braida Veronæ alienæ possessionis occupatæ apud Venetum Magistratum diem dicunt. Etsi verò loca ipsa, & antiqua cœnobij iura Canonicorum nostrorum innocentiam tuebantur, accusatio tamen locum habuit, & Sablonij olim nemoris ius antiquum in dubium reuocatur. Res aduersis concionibus actitata, nequitia quorumdam, qui opulentia Patrum, & agrestium hominum inopia magis, quàm rei æquitate ducebantur, uariè periclitabatur, dum coloni huius nemoris ab An. MCCCXXVIII

Canis

Canis Magni Scaligeri Veronæ Domini liberalitate possessionem obuenisse ex falso Codice astruebant. At Patres vetustissimum ab anno CMLXII *Ottone imperante Legatum adducunt, quo à Garimberto Archidiacono cœnobio nostro ius conceditur Castri Sabloni, cum siluis, piscationibus, seruis, ancillis, &c. vsque ad eam ætatem continuò seruatum. Conquisitis hinc inde varijs monumentis, nostra iura porrò summis laboribus, & expensis prosequi nitimur. Qua in re summopere enituit vigilantia, & studium D. Michaelis Angeli Zanaschi, qui ne voluminum mole Iudicum animos offenderet, omnium summam, & oppositas aduersarijs suæ causæ rationes strictim singulas typis* MDCXIV. *exhibuit. Quibus tandem Dei summi prouidentia fauorabilem æquitati sententiam obtinuit: quam sapientissimo Senatu dignam, ne tam ingentis beneficij memoria interiret, hisce Commentarijs nostro Ordini gratis animis expendendam consigno.*

MARCVS ANTONIVS MEMMO *Dei gratia Dux Venetiarum, &c. Nobilibus, & Sapientibus Viris Angelo Iustiniano de suo mandato Potestati Coloniæ, & successoribus suis fidelibus dilectis salutem, & dilectionis affectum. Significamus vobis quod sub die* XII *Instantis in Excellentissimo Consilio nostro de XL. Ciuili nouo ob delegationem ad illud factam per Excellentissimum maius Consilium sub die* XXV *Iulij* MDCXIV *occasione paritatis sequutæ in Excellentissimo Collegio XXV Deputatorum in cau-*

sa

sa vertente inter Reuerendos Canonicos S. Georgij in Braida Veronæ ex vna, & Commune Sabloni ex alia, per Viros Nob. Antonium Bollani, Paulum Marcello Capita, & Andream Vendramino Vic. Cap. Vigore dictæ delegationis posita fuit pars tenoris infrascripti, videlicet. Che l'instromento di donatione par fatto da Can Grande della Scala l'Anno M CCC XXVIII *al Commun, & huomini di Sabion come carta machinata, nulla, & inualida insieme con la sententia delli Signori X. Sauij dell'Eccellentissimo Senato dell'Anno* MDCXI. XXX *Genaro siano per auttorità di questo Conseglio detto instromento di donatione, & sententia in tutte le sue parti tagliati, cassati, reuocati, & annullati con tutte le cose annesse, connesse, seguite, & dependenti, così che per l'auenire siano di niun valor, efficacia, ouer momento, come se mai stati fatti non fossero, & in tutto, & per tutto giusta la forma, & continentia della dimanda presentata per li Reuerendi Padri di S. Georgio in Braida di Verona all'Eccellentissimo Collegio predetto sotto li* XXIV *April* MDCXIII. *Et captum fuit quod instrumentum donationis, & sententia prædicti cum sequutis, vt supra, incidantur in omnibus iuxta formam, & continentiam petitionis prædictorum Reuerendorum Canonicorum præsentatæ in Excellentissimo Collegio XXV. Deputatorum sub die* XXIV *Aprilis* MDCXIII *& reproductæ in prædicto Excellentissimo Consilio sub die* XXIX *Iulij*

pro-

proximi præteriti, vt in ea. Cuius tenor item præsentibus registratis mittimus, videlicet. Si come l'infortunio de noi Canonici del Monasterio di S. Giorgio in Braida di Verona d'esser stati spogliati de' beni posseduti dal sudetto nostro Monasterio continuamente per lo spatio di DLXV *anni con fondamento di legittimi titoli, è stato così strano, & singolare, che per auentura non si ritrouerà essempio simile, Così sono state singolari le cauillose inuentioni, con le quali venne fatto à gl'Interuenienti per il Commun di Sabione d'ingannar la buona mente delli Signori X Sauij dell'Eccellentiss. Senato, che sotto li* XXX *Genaro* MDCXI *fecero ben di stretto giudicio la sententia del sudetto spoglio, Poiche in tanto restò adombrata, & offuscata la verità da machinate, & cauillose disputationi, che li sudetti Illustriss. Signori fondarono la sudetta loro sententia sopra scritture, & suppositi assolutamente falsi, Il fondamento potissimo delle pretensioni del Commun di Sabion, & della sententia sudetta, è stata vna machinata carta di donatione, nella quale si finge che dall'Anno* MCCCXXVIII *Can Grande dalla Scala donasse certo Bosco al sudetto Cōmun, qual carta nè fù, nè poteua esser fatta da Can Grande; Onde quando altre volte ella è comparsa in giudicio sì innanzi il Podestà di Cologna, come nell'Eccellentiss. Conseglio di XL Ciuil nouo, è sempre stata sprezzata come nulla, & inualida, Da questo hanno preso occasione gli Auersarij nostri di cauillosamente intro-*

durre nelle loro Disputationi, che in Sabione vi fossero doi Boschi, si che potessero hauer loco la realtà de nostri titoli, & scritture nostre, con quali prouiamo, che il Bosco di Sabione è sempre stato del Monasterio di S. Giorgio, & anco potesse hauer loco la sudetta loro machinata carta, dalla qual pure hà anco hauuto origine la falsità, che pare, che nella sudetta sententia si supponа conforme alli cauilli de nostri Auersarij, cioè, che in qualche tempo il Commun di Sabion habbia posseduto il Bosco sudetto, del qual non hebbe mai vn' hora di possesso, & questo come anco tutto il di sopra esposto è stato così felicemente prouato innanzi la Sereniss. Signoria con la produttione da noi fatta delle scritture nostre, del dissegno, & di altre scritture non più prodotte, che tutti quelli Illustrissimi Signori doppo otto giorni di longhissime dispute fatte sopra il merito, sono restati così bene, & compitamente persuasi dalle viue ragioni nostre, che vniform. con tutti li sei voti hanno delegato a' XXV Signori Sauij dell'Eccellentiss. Senato la causa nostra, che habbiamo contra il sudetto Commun sopra il Bosco di Sabion così detto dalle pertinenze, nelle quali è situato, & già CL anni detto le Sgarbè doppo esser stato col sgarbarlo da noi ridotto à coltura. Qual delegatione è stata confermata dall'Eccellentiss. Senato, dando ad essi Signori Giudici delegati facoltà di poter metter vna, & più parte & di poter giudicar cum toto negotio con la medesima auttorità di esso Eccellentiss. Senato. Però noi Canonici

nici

rici del Monasterio di S. Giorgio sudetti riuerentemente instiamo, & ricerchiamo dalla bona giustitia di Vostre Signorie Illustrissime, & Eccellentissime Signori Giudici delegati, che la sudetta carta di donatione, che par fatta da Can Grande della Scala l'anno M CCC XXVIII, *come carta machinata, nulla, & inualida sia tagliata, & annullata insieme con la sententia delli Illustrissimi Signori X Sauij dell'anno* M DC XI. XXX *Genaro cum sequutis omnibus. si che sia il Monasterio di S. Giorgio in Braida di Verona ritornato, & stabilito nella patronia, & legittimo possesso della sua Pezza di terra delle Sgarbè di Sabion altre volte Bosco, in modo che mai più possi per tal causa sotto qualunque imaginabil pretesto esser molestato. salue nel resto tutte le nostre ragioni, quomodocumque, & qualitercumque: Quare cum prædicto Consilio vobis mandamus, vt dictam partem incisionis vt supra captam cum omnibus contentis in ea simul cum petitione prædicta in omnibus suis partibus prout stant, & iacent exequamini, & ab omnibus inuiolabiliter exequi, & obseruari faciatis: Cassari, & aboleri faciendo supradictum Instrumentum donationis, & sententiam cum sequutis ex omnibus libris, scripturis, & filcijs, in, & super quibus descripta reperirentur. Poni, & reduci faciendo supradictos Reuerendos Canonicos in illis Iure, statu, gradu, conditione, & esse prout in petitione prædicta per eos petitum est. Has autem nostras ad futurorum memoriam in Can-*

cellaria vestra registrari faciatis, & præsentanti restituite.

Dat. in nostro Ducali Palatio Die XIX Mensis Maij, Indictione XIII. MDCXV.

Exhilarata Societas tali sententia, altera recreata fuit lætitia.

MDCXV *Summus Pontifex Paulus V. Petrum Paulum Milotum Romæ Rectorem, summo nostrorum gaudio, Clodiensem Episcopum creauit, quam voluntatem quingentorum Ducatorum Venetorum honorario ijsdem testari placuit. Vir mitissimis moribus, Sac. Theol. paginis, mox concionandi studijs addictus, ad Congregationis magistratus translatus post Generalis titulos, dignè hos honores promeruit, in quibus ita se gessit, vt perennem sui memoriam in Clodiensium animis reliquerit.*

Paulus Milotus Episcopus Clodiensis eligitur.

MDCXVI *Exacto triennio XIX Aprilis conuocatis Comitijs, omnes in Fremoldij studium ac modestiam conuersi cum Generalis titulo dignum esse censebant. Ipse verò Lucretio Mazuchello Brixiensi hanc dignitatem impetrat; Visitatoribus electis D. Hilario Galesio, & D. Michaele Angelo Zanasco; Prioratus S. Mariæ in Vantio dignitate contentus. Mazuchellus historiarum notitia clarus, tum pietate, tum fide demandatam sibi prouinciam optimè rexit, obiectasque initio falsas criminationes vitæ innocentia euertit. Interea cùm plurimi Congregationis honores non ex meritis, sed magnatum fauorem affectarent; Paulus*

lus V. aduersus huiusmodi ambitum hoc diploma cum alijs ordinibus nobis commune esse voluit.

PAVLVS PAPA V. *Ad perpetuam rei memoriam. Quoniam nemo debet sibi assumere honorem nisi vocatus à Deo tanquam Aaron, & à regularis vitæ instituto valde alienum est, vt Religiosi viri, qui honorum, & dignitatum gradus, sanctitate vitæ, & alijs religiosis virtutibus potius promereri, quam appetere, eosque gradus cùm ad eos assumuntur, obedienter suscipere, susceptosque humiliter administrare decet, mendicatis secularium præsertim personarum studijs ad eos sibi aditum patefacere contendant. Vnde magna in Ecclesia Dei scandala, & damna exoriri solent. Nos qui pro muneris nostri debito in hoc potissimum laborare non desistimus, vt Ecclesiastica, regularisque disciplina pristinæ obseruantiæ restituatur, hoc malum à Congregatione Canonicorum Secularium Sancti Georgij in Alga Ordinis S. Augustini, cuius prosperum regimen, & incrementum ad Ecclesiæ Sanctæ vtilitatem sinceris desideramus affectibus propellere cupientes, Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine omnes, & singulos Canonicos dictæ Congregationis cuiuscumque gradus, status, conditionis, præeminentiæ, qualitatis, & dignitatis existentes, qui de cetero ad Prælaturas, gradus, honores, dignitates, administrationes, functiones, & alia Officia dictæ Congregationis assequenda intenti, ad Principum, & Prælatorum, & alia-*

Pauli V. diploma contra ambitum.

aliarum quarumcumque personarum tam secularium, quàm Ecclesiasticarum de gremio dictæ Congregationis non existentium, etiam Cardinalatus honore, ac quacumque seculari dignitate, & excellentia etiam Imperiali, Regali, & Ducali fulgentium fauores recurrerint, vel etiam pactis, pollicitationibus, alijsque vijs illicitis directè, vel indirectè, palam, vel occultè ad Prælaturas, gradus, honores, dignitates, administrationes, functiones, & alia officia prædicta obtinen. aspirauerint, vel alijs minus legitimis, & honestis rationibus ea obtinere quæsierint, aut etiam sponte oblatis, & minimè conquisitis vsi fuerint, illorumq. complices, & fautores vinculo excommunicationis latæ sententiæ, à qua nisi per nos, aut Romanos Pontifices pro tempore existentes, præterquam in mortis articulo constituti absolui nequeant, innodamus, ipsosque & eorum quemlibet ad quascumque Prælaturas, dignitates, officia, gradus, honores, administrationes, & munera in ipsa Congregatione obtinen. perpetuo inhabiles declaramus, ac obtentis per eos Prælaturis, gradibus, honoribus, dignitatibus, administrationibus, functionibus, & officijs huiusmodi eo ipso priuamus, ac priuatos voce tam passiua, quàm actiua carere decernimus, & declaramus, atque in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub excommunicationis etiam latæ sententiæ pœna omnibus dictæ Congregationis Canonicis, Superioribusque, & Prælatis quocunque titulo nuncupatis, etiam Rectori Generali præsentibus,

bus,

bus, & futuris præcipimus, districteque mandamus, ne quempiam vllo tempore precibus, vel litteris, vel fauoribus adducti, vel aliàs ad instantiam, seu requisitionem, vel contemplationem Principum, vel Prælatorum, aut aliorum quorumcumque tam secularium, quàm Ecclesiasticorum, extra dictum gremium existentium prædictorum ad cuiusuis generis Prælaturas, gradus, honores, dignitates, administrationes, functiones, & officia prædicta Congregationis promouere audeant, seu præsumant. Decernentes electiones, & promotiones ad Monasteria, seu Prioratus, vel officia dicti Ordinis, & Congregationis contra præsentium dispositionem (quod absit) quandocunque facien. & pro tempore obtinen. nullas prorsus, inualidasque fore, & esse, ac omnes, & singulos in præmissis delinquentes, sententias, & pœnas præmissas irremissibiliter eo ipso incurrere, & ita per quoscunque Iudices ordinarios, & delegatos, quauis auctoritate fungentes etiam Causarum Palatij Apostolici Auditores, & S.R.E. Cardinales iudicari, & diffiniri debere, ac irritum, & inane quicquid secus super his à quoquam quauis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstan. quibusuis Apostolicis, ac in Prouincialibus, & Synodalibus Concilijs editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & ordinationibus, ac Ordinis, & Congregationis huiusmodi, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, statutis, &

con-

consuetudinibus, priuilegijs quoque, indultis, & litteris Apostolicis in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, approbatis, & innouatis: Quibus omnibus; & singulis eorum tenores præsentibus pro plene, & sufficienter expressis haben. illis aliàs in suo robore permansuris hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisq. contrarijs quibuscunq. Aut si prædictis Canonicis, vel quibusvis alijs communiter, aut diuisim ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Vt autem harum literarum notitia ad omnes Congregationis huiusmodi Canonicos facilius deueniat, volumus illas pro hac prima vice in singulis dictæ Congregationis domibus regularibus, & deinde in singulo quoque Capitulo generali, seu dieta dictæ Congregationis publicè legi, illasque vt præfertur lectas sic omnes arctare, ac si vnicuique intimatæ fuissent, illarumque exemplis etiam impressis manu Scribæ dicti Capituli, vel Notarij publici subscriptis, & sigillo Rectoris Generalis, vel alterius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ obsignantis eandem prorsus fidem habere, quæ præsentibus haberetur, si eædem exhiberentur.

Datum Romæ apud S. Mariam Maiorem sub annulo Piscatoris, die XVIII. Iunij MDCXVI. Pontificatus nostri Anno XII. S.Cobellutius.

Duo-

Duodecima Iunij indicto Venetijs conuentu patres Simonem Contarenum Equitem præstantissimum in defuncti Thomæ Contareni locum vnanimes Conseruatorem eligunt. M D C XVII

Res insuper omnes, quæ ad vsum conceduntur Canonicis nostris, post ipsorum mortem ad publicum Societatis bonum transferendas statuunt.

DE ERIGENDO MONTE
Ex spolijs morientium.

Vt bono publico totius Congregationis nostræ, animarumque Canonicorum, omniumque Fratrum nostrorum pro viribus consulamus, statuimus & terminamus, quod res omnes cuiuscunque generis, seu qualitatis existant, quæ ad vsum conceduntur Canonicis, & Confratribus nostris, post ipsorum mortem ad beneficium, & vsum publicum Congregationis transeant, exceptoque Infirmario, cui à Patribus Deputatis aliquid concedi possit, vsque ad summam trium Ducatorum, nemini particulari (neque etiam in minima quantitate) applicari possint; sed vendantur, & ex pecunijs ex dicta venditione detractis, ac ex ijs (si quas Defunctus ipse ex consueta Indulgentia ad ipsius vsum habuerit) erigatur Mons alius (vltra ordinarium) qui perpetuò manere debeat in hunc, qui sequitur modum.

Primò in virtute sanctæ obedientiæ districtè præ-

cipimus omnibus Confessarijs nostræ sodalitatis, qui electi fuerint ad curam animæ alicuius infirmi, quod diligenter curent persuadere infirmo, graui morbo oppresso, vt sibi ipsi pro salute animæ bene consulat, & quod ob id non solum plagas criminum expurgare, clypeoque Sacramentorum Ecclesiæ se munire curet, verum etiam, quod vestimenta abijciat, ne in lucta, quam cum vigili hoste est habiturus, misere succumbat.

Sicque procuret, vt ipsemet infirmus conficere faciat scripturam aliquam, medio cuius, post eius mortem vera notitia haberi possit debitorum, ac creditorum, omniumque rerum ab ipso Defuncto relictarum.

Statim vero, quod aliquis ex nostris Confratribus (vt supra) vita functus fuerit, Prior, siue Vicarius, vel alius Maior in ordine conuocatis Patribus Deputatis, vel etiam aliquo alio ex Maioribus (casu quo Deputati vna cum Superiore non essent ad minus tres) pergat ad cellam Defuncti, fideliterque conficiatur inuentarium omnium, & quarumcumque rerum, ab ipso Defuncto relictarum.

Postea Prior ipse si aderit, (si absens fuerit expectetur) vna cum Deputatis, benè inspectis singulis rebus à Defuncto relictis, faciat pretium vnicuique rei (adhibitis etiam peritis exteris si opus fuerit) ac Confratribus etiam Hospitibus (si aderint) necnon familiæ Monasterij eiusdem Ciuitatis, nempè Venetiarum, Veronæ, & Vincentiæ res ipsas omnibus Con-

fra-

fratribus ipsis emere volentibus in termino dierum octo vendat in hunc, qui sequitur modum.

Aliquis ex familia (ad beneplacitum Prioris) benè ostensa omnibus emere volentibus re vendenda, alta voce petat pretium maius (ad nutum Prioris) æstimatione (vt supra) facta, deinde paulatim (aliqua interposita morula) descendat, sicque primo annuenti ipsa res detur.

Si duo eodem tempore petierint, Actio reiteretur, nisi concorditer alter alteri cederet.

Si ex collusione, vel aliqua alia de causa, res ipsæ vendendæ ad nimis vile pretium descenderent, tunc per Priorem firmetur venditio ipsius rei, & ad aliam diem transferatur, & si causa perduraret, possit ipsa res vendi pacto, & conuentione, & (excepto habitu Congregationis) etiam exteris Laicis.

Quidquid pecuniarum, tam ex actualiter repertis, quam ex spolijs venditis extractum fuerit in termino dierum trium post octo iam dictos (vt supra) reponatur in capsa publica Monasterij, indeque minimè remoueri possit, nisi ordine infrascripto.

Post celebrationem Capituli Generalis, vel Dietæ possint per Priorem, & Deputatos in vnum congregatos exhiberi Procuratori Monasterij de tẽpore in tempus pecuniæ Montis Defunctorum, pro soluendis itineribus Confratribus mutatis, & pro emendis rebus victui necessarijs tantum, ne ipsæ res sub fide recipiantur, & hoc vsque ad mensem Augusti inclusiuè.

Sed volumus, districteque præcipimus, vt pecuniæ ipsæ Procuratori consignatæ, vt supra, per totum mensem Nouembris in prædicta capsa denuò restituantur, nec inde remoueri poßint, nisi post proximam Dietam, vel Capitulum Generale Anni subsequentis, modo, ordine, & conditione, vt supra.

Quando verò Mons ipse auctus fuerit ad summam denariorum sufficientem, pro suprascriptis impensis faciendis iuxta qualitatem Monasteriorum, quæ quidem summa pro vnoquoque Monasterio declarari debeat (visis videndis) per Reuerendißimum Patrem Generalem, & Visitatores, tunc ex pecuniis ipsis vltra supradictam summam in capsa existentibus poßint per Priorem, & Deputatos solui grauamina, siue ordinaria, siue extraordinaria imposita, vel à Sancta Sede, vel à Serenißimo Dominio Venetiarum, ita tamen vt semper, & perpetuò remaneat summa ipsa terminata pro expensis faciendis, vt supra.

Et vnumquodque Monasterium habeat particularem librum pro ratione tenenda rerum à Defunctis relictarum, in quo tam introitus, quàm exitus describatur.

Et quoniam experientia docet, quod nisi grauis pœna transgressoribus imponatur, negotium in abusum transibit, ideo statuimus, quod si Prior, vel alius ipsius loco, defecerit in conficiendo Inuentario, vt supra, vel si solus ante ipsius Inuentarij formationem cellam De-

functi

functi ingredi præsumpserit, ipso facto (probata re) sit priuatus dignitate, vel officio, & perpetuò habeatur infamis.

Prior vero, & etiam Deputati eadem pœna feriantur, si casu, quo pecuniæ extractæ de capsa pro supradictis expensis faciendis, minimè fuissent per præfinitum tempus in capsam restitutæ, in termino octo dierum, dictam transgressionem Generali, & Visitatoribus non denunciauerint, ac postremò eadem pœna feriantur, si ex capsa ipsa extrahi permiserint pro quacumque alia causa, vltra supra narratas.

Generalis verò Rector, & Visitatores admoniti, vel à Priore, vel à Deputatis de transgreßione aliqua (vt supra) diligenter curent quamcitius emendare neglecta, quod si non fecerint, & ipsi post expletum officium perpetua laborent infamia.

Qui vero in reliquis contrafecerit Dispositioni huius Constitutionis, puniatur à Generali, & Visitatoribus iuxta qualitatem culpæ. Concordat cum originali.

In hisce porrò comitijs supplicem libellum porrexit D. Catarina de Salcedo cœnobij Iesu, & B. Virginis in ciuitate Hueta apud Hispanos Antistita, vt moniales communi nobiscum instituto vitam, & vestitum ducentes, nostræ Congregationis priuilegijs, ac immunitatibus fruerentur; quod nullis renuentibus facilè obtinuit.

De-

Decretum etiam fuit ijsdem bonorum spiritualium communicationem impertiri, quæ pariter secularibus viris, & mulieribus humiliter vnionem nostram petentibus ex liberalitate Patrum conceditur.

MDC XVIII *Eamque anni sequentis die* XVII *Septembris in congressu Patrum pari benignitate Moniales sancti Petri ciuitatis Conchæ in Hispania S. Georgij in Alga instituto viuentes impetrauere.*

MDCXIX *Completo triennio quintadecima Aprilis conuocatis Comitijs Siluius Maiolus ambitu flagrans adfuit, qui rogatus quomodo præter consuetudinem non vocatus venisset, respondit, se vigore diplomatis Sanctissimi Pauli V. Pontificis Anno* MDCXVI *sexta Iunij impetrati, & literarum Vice-Protectoris Cardinalis Vrsini accessisse, quas anni præsentis die* XXVI *Februarij obtinuerat, illasque Rectori porrexit, vt publice legerentur. Iis lectis, cum varij Patrum sensus essent, Generalis amicè monet ab instituto desistat, cùm non sit nescius Pontificem pridem re à nostris exposita sententiam mutasse. Ille nihilominus tenax propositi eorum animos sua pertinacia vicit, qui ipsum in suas partes priuato ambitu pertrahere volebant, hac tamen conditione, vt sine libertatis præiudicio hac vice interueniret. Atque ita triginta suffragiys, ominoso veluti numero, contra receptam consuetudinem, quæ nouem ac viginti calculos exigebat, Michael Angelus Zanascus Generalis appellatur. Visitatores electi D. Lucretius Mazzuchellus, & D. Hor-*

D. Hortensius Ottolinus. Siluius post amicorum suasu Pontificis diploma conuentui tradidit, seque nihil vlterius in comitijs moliturum profitebatur. Patres hac æquanimitate moti eum Calculatorem generalem eligunt, atque exactis iam in nostra Societate octo & quadraginta annis emeritum declarant. Cum ex diuersis infortunijs tanto ære grauaretur Societas, vt sui redditus sustentandis nostris, & exsoluendis vectigalibus vix sufficerent, decretum fuit Nouitios haud admittendos nisi numeratis primo anno sexaginta coronatis argenteis, & certa supellectili adducta, quæ post aliquot annos in summam priori æquiualentem permutata fuit. Consilij sane ratio, vt initio fuit tolerabilis, sic temporis tractu in abusum versa, non parum detrimenti attulit. Ad vnionem conseruandam statutum fuit, neminem posse alteri litem intendere, nisi eam sub talionis pœna subscripserit. Nec de vllo facto posse accusari quemquam nisi à teste oculato. Generalis natura indulgente varij & portentosi ingenij vir, Mathematicis disciplinis excultus; lites Sablonias supra memoratas bono euentu ad finem perduxit, antecessoris Generalatum suo idem ingenio variè administrauerat, iamque rebus præfectus, Congregationis omnia singulari magnificentia decorare studebat, summaque prudentia sine vlla affectatione grauitatem perpetuo retinebat. At quum alumnos suos plurimum adamaret, & familiares haberet, in ceteros de puniendi occasione intempestiuè solici-

Societas ære pressa.

lici-

licitus, multorum in se odia concitauit. Inde Congregationis tranquillitas priuatis dissidijs turbata fuit. Vnus nempe per ea tempora ad arbitrium administrabat, nulla Visitatorum auctoritate, nullo contradicente omnia ad nutum regebat.

MDCXX *Quinta Maij Cardinalis literis in congressu Rectorum Patribus Correctoribus facultas datur commutandi Priores. Itaque D. Lucas Chesinus Prior sanctæ Mariæ in Vantio Brixiam ablegatur; cuius locum suppleuit Dionysius Morarius S. Petri Rector. Noui exempli res insignem peperit animorum commotionem, ex qua infinitæ postea dissensiones subortæ.*

MDCXXI *Sed & anno sequenti à quibusdam Rector Generalis sollicitatus, & præsertim Siluij Maioli exhortationibus, Bonifacij Fremoldij Rectoris S. Iacobi Montisilicis viri prudentia, ac vitæ integritate insignis dignitatem impetere tentauit, non sine suspicione fraudis, aut excitata ab alijs inuidia. At frustra. Fremoldius enim Romam se transferens impetrata appellatione, à Patribus V. Definitoribus, innocentia ipsius prospecta, liberatus prolixiorem Canonicorum affectum sibi conciliauit. Generalis nihilominus nouis rebus suas partes excitare pergit, variaque fortunæ facie triennium dignitate perfunctus hoc vnum nactus est commodi, quod exspirante officio omnium animos haberet paratiores, cum D. Gabrielem à Fonte Ariminensem Virum Clarißimum successorem designasset. Quod etiam ex voto succeßit secundis om-*

omnium suffragijs, qui eum isto honore merito condecorandum censebant, ea spe, vt literarum studia, & tranquillitatis felicitas reuiuiscerent, omniaque ipsius prudentia ex prisca dignitate conseruarentur. Nec enim vana hæc erat multorum opinio. Is namque ingenio à natura instructus acerrimo Patauij humanis, ac sacris literis grauem operam iuuenis impenderat, summisque viris ibidem gratus Theologiæ Lauream reportauerat, eruditionem illustrauit morum candor, solertiam in rebus agendis auxit prudentia eius singularis, qua semper se rarum moderationis exemplum probauerat. Visitatores electi fuerunt D. Faustinus Iouita Venetus, & D. Petrus Varotarus Veronensis.

Hoc tempore Summus Pontifex Gregorius XV petentibus Illustrissimo Patriarcha Venetiarum, Clero Veneto, & Canonicis nostris, speciali rescripto tribus senioribus Rotæ Auditoribus Clarissimis, Io: Baptistæ Coccino, Alphonso Manclanedo, & Iacobo Caualerio committit negotium inter Sanctos recipiendi Laurentium Iustinianum. Ii vero Venetijs Illustrissimo Nuncio, Episcopo Torcellano, Patriarcham Aquileiensem, & Primicerium Ecclesiæ D. Marci addunt, vt exacte in eius vitam, mores, virtutes, & miracula inquirerent: quod feliciter inceptum fuit.

Anno itaque MDCXXII *die .... Maij summa obseruantia suscepto Generalis honore, prima noui magistratus cura Gabrieli erat Diui Georgij in Alga* MDC XXII

cœnobio de necessarijs prospicere. Deinde paterno affectu, summaque vigilantia assumptis Visitatoribus monasteria obire cœpit. Hic iuuenum studia auxit, obliteratos veteris religionis mores restituit, non omissa prouentuum cura. Lombardiæ cœnobia postquam sic visitasset, proximè in Flaminiam concessit, inde Romam. Pontificem vix iam veneratus erat, cum Pontifex summa omnium lætitia Episcopatus Vegliensis in D. Aloysium Lippomanum nobilem Venetum nostri Ordinis Canonicum, & S. Mariæ ab Horto Rectorem transferret, ea de more nostris Episcopis consueta honoris accessione, quod Summi Pontificis manu amiculum reportaret. Interea Generalis omnia secum animo concipiens pro viribus, ac temporis opportunitate, cùm iam non mediocri rerum vsu deprehendisset, eam esse Societatis rationem, quæ humani corporis, cui aliquando opus medico, vere cogitauit eam pariter posse diuino aspirante fauore, & hominum dexteritate pristino splendori restitui. Id cùm Visitatoribus ab eo instituto alienis arduum videretur, nec Prælatis alienigenis facilè committendum, quandoquidem ex quorumdam ambitu alijs temporibus id incommodum, ac periculosum fuisset, re cum Cardinali Vrsino Protectore, & Patronis seriò communicata, tres è senioribus vitæ probatioris Canonicos auctoritate Summi Pontificis exactæ omnium cœnobiorum visitationi impetrauit: eosque è duodenis ab ipso propositis in commune votum obtinuit Reu.

Aloysius Lippomanus Episcopus Vegliē sis electus.

Pa-

Patrem D. Dorothæum Baionum Venetum multo rerum vsu ac vitæ candore insignem, P. D. Lælium Magnauinum Brixiensem, & Eugenium Taddæum Veronensem Sacræ Theologiæ Doctores, nihilo probitatis fama inferiores. Hi igitur prompti creditam sibi prouinciam diplomate Pontificio muniti susceperunt. Quod tale erat.

Dilectis filijs Dorothæo de Venetijs, Lælio Magnauino, necnon Eugenio Taddæo Congregationis S. Georgij in Alga Professoribus.

Diploma Vrbani VIII. pro Visitatione Apostolica.

VRBANVS PAPA VIII.

Dilecti filij salutem, & Apostolicam benedictionem. De statu Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum prosperè, & salubriter dirigendo paterna charitate solliciti, ac de vestra pietate, fide, prudentia, integritate, & religionis zelo plurimum in Domino confisi, motu proprio, & ex certa scientia, ac matura deliberatione nostra vos eiusdem Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum Visitatores, & Commissarios auctoritate Apostolica tenore præsentium facimus, constituimus, & deputamus, dantes vobis plenam, & liberam facultatem, & auctoritatem, omnia, & singula Monasteria, Domos, Ecclesias, & personas quascumque cuiuscumque dignitatis, gradus, & præeminentiæ, etiam Generalatus eiusdem Congregationis, auctoritate Apostolica semel tantum corrigendi, visitandi, reformandi, arguendi, nec non

Apostolicæ, & Euangelicæ doctrinæ sacrorũq; Canonum, & Conciliorum Generalium præsertim Tridentini, ac summorum Pontificum Decretis, & SS. Patrum traditionibus regularibusque eiusdem Congregationis institutis, atque constitutionibus Apostolica auctoritate confirmatis inhærendi, quæcumque mutatione, renouatione, reformatione, emendatione, reuocatione, directione, correctione, ac etiam ex integro editione indigere cognoueritis, immutãdi, reformandi, emendandi, reuocandi, dirigendi, corrigendi, ac de nouo condendi, condita vero sacris Canonibus, & Concilij Tridentini, ac dictæ Congregationis decretis, & Constitutionibus, non repugnantia confirmare, abusus quoscumque tollendi, bonas, & laudabiles institutiones, ac inprimis diuinum cultum, Ecclesiasticam disciplinam, & obseruantiam regularem vbicumque lapsa sit modis congruis restituendi. Vt si aliquos forsan delinquentes reperietis, eos iuxta Canonicas sanctiones, & Congregationis huiusmodi instituta, atque Constitutiones, puniendi, & castigandi, ac ab officijs, & dignitatibus etiam Generalatus remouendi, & nouos subrogandi, sicuti vobis iustitia mediante in Domino visum fuerit; Administrationis rationem non solum ab ijs, qui nunc præsunt, & in eadem Congregatione officia, & munera obeunt, siue dignitates obtinent; verum etiam ab illis, qui hactenus illa obierunt, Congregationis monasteria, & bona administrarunt, quatenus dicta administrationis ratio ijs, ad quos spectat

ctat reddita, & solidata non fuit, vel si reddita, & solidata, de errore tamen constet, vel minus legitimè facta reperiatur, exigendum. Processus quoscunque formandum, formatos expediendum, & expeditos etiam, si qui fuerint grauati instante parte iterum reuidendum, & terminandum. Causas quascumque in dicta Congregatione, siue inter Monasterium, & Monasterium, siue inter Canonicos ipsos, siue inter Canonicos, & Monasteria pendentes terminandum. Dietæ siue Congregationi Patrum assistendum, nullam tamen in ipsis vocem habentes: Contradictores quoscumque, eisque auxilium, consilium, vel fauorem publicè, vel occultè, directè, vel indirectè quomodolibet præstantes, per priuationem dignitatum, & officiorum per eos obtentorum, ac vocis actiuæ, & passiuæ, ac inhabilitatis ad illa, & alia imposterum obtinenda, ac demum per censuras, & pœnas Ecclesiasticas, absque opportuna iuris, & facti remedia appellatione postposita compescendo. Auxilium brachij secularis si opus foret inuocando, ac omnia alia, quæ Visitationem, & reformationem concernunt, pro Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum regularium locorum dictæ Congregationis prospero statu dirigendo necessaria, & opportuna faciendum, & exequend. Mandantes insuper, quod si aliquis vestrum huius nostræ Visitationis munus obire recusauerit, non audiatur, nisi manifesta impotentiæ ratio illi suffragetur. Quo casu ceteri duo ex vobis quempiam eiusdem

Con-

Congregationis Canonicum probum, & idoneum eligere, & ſibi aſſumere poterunt toties, quoties tertius Viſitator deerit. Volentes tamen quod ſi aliquando eueniet duos tantum veſtrum adeſſe, poſſint nihilominus reliqui duo Viſitationem ipſam ſuſcipere, & quemcumque actum ad ipſam pertinentem exercere, & perficere, ac ſi tres eſſetis, & durante tempore dictæ Viſitationis nullus ſiue Superior, ſiue ſubditus poſſit ſe transferre de loco ad locum extra propria Monaſteria ſibi à ſuperioribus aſſignata, niſi de veſtra licentia in ſcriptis obtinenda ſub pœnis veſtro arbitrio irrogandis, non obſtantibus quibuſcumque, &c.

Datum Romæ apud S. Mariam Maiorem ſub annulo Piſcatoris, die XXIII Nouembris MDCXXIII. Pontificatus noſtri Anno Primo.

Hen. de la Plume. V. Theatin.

Contentio cum Dominicanis de loco in ſacello Pōtificio.

Hæc dum ita proſperè cæpta, primum felicitatis curſum Viro optimo interruptura videbatur RR. PP. Prædicatorum dignitas, qui in Sacello Pontificio primas ſibi deberi contendebant. At ne Generalis quicquam per animi intemperantiam, aut negligentiam egiſſe videretur, inito cum Iuriſconſultis celeberrimi Auguſtino de Cruce, Petro Antonio Saluatō, & Io: Camb.ª Muſcabruto conſilio S. Congregationi Rituum rationibus ita firmis negotium propoſuit, atque expoſuit, vt deliberata ſententia, quem reliqui prætendebant, locus ipſi eiusque ſucceſſoribus in poſterum perpetuus adiudicaretur. Quod ne hic partis ſtudio

me-

memoraſſe videar, ipſa Deciſionis verba Hiſtoriæ fidem aſſerent.

Vrbis

Cum inter Generalem S. Georgij, & Generalem Fr. Prædicatorum occaſione ſedendi in Capella Pontificia controuerſia ſuper præcedentia orta eſſet, ad tollendas in Deo dicatis familijs altercationes, quæſitum fuit à S. Rituum Congregatione an Generalis S. Georgij in Capella, & vbique Generalem Fr. Prædicatorum præcedere debeat. S. Congregatio referente Illuſtriſſimo Cardinali Madrutio reſpondit affirmatiuè xxx. Maij M DC XXIV.

Franciſcus M.[a] Cardinalis à Monte.

Io: B. Rinucinus Secr.

Interea Viſitatores in Flaminia rem benè gerunt. Vnde plerique noſtro Ordini plurimum commodi augurabantur Nihilominus Superiorum pars in Lombardia ab eo inſtituto auerſior ijs occurrit, Generalem partim de dominandi licentia, partim de nouitatis ſtudio incuſans. Ille autem Roma properans, magna animi conſtantia, rem Sereniſſimæ Reipublicæ Venetæ Collegio poſtquam diuinis auſpicijs expoſuiſſet, negotium noſtris è Senatu Conſeruatoribus datum fuit, vt auditas vtriuſque partis rationes ad Senatum referrent. Quibus habitis, tandem ſancitum eſt: Viſitatores felici numine cœnobia paterno affectu viſitent, & Societatem ſolicitudine cautiori reſtaurent, ac liber-

bertatem, eorumque decus omnibus modis sustineant.

MDC XXV *Iam accesserant Calendæ Ianuarij Anni* MDCXXV *quibus electio Prioratus D. Mariæ in Vantio D. Bonifacio Fremoldio aduersis quorumdam animis impugnata, Nuncij Apostolici, qui tunc Venetijs degebat, suprema auctoritate legitima vtilisque probata fuit. Commodum verò accidit, vt D. Faustinus Venetus valetudine impeditus Visitatoris munus deponeret, cui Generalis prouidentia consentientibus Definitoribus, & Canonicis S. Georgij in Alga subrogatus fuit D. Bonifacius Fremoldius Patauinus, ne frustra tot antea labores publicæ vtilitatis causa sustinuisset: Nec profectò consilium destituit euentus. Vterque enim iunctis viribus Visitatorum Apostolicorum diligentiam promouit, omnique studio muniuit. Ea verò suæ integritatis edidit Fremoldius specimina; vt Generalis arbitrio publicis omnium suffragijs confirmato meritissimus ei successor seligeretur die* XXVII *Maij additis Visitatoribus D. Lælio Magnauino, & D. Io: Andrea de Rubeis. Fremoldius quippè moribus, solertia in rebus agendis inter primos cœnobiarchas iure habitus, cui vultus maiestas, & in omnibus dexteritas erat singularis, quæ semper religionis nostræ onera, ac dignitates sæpe repetitas ita gessit, vt supremo hoc honore multo ante dignum se probauerit. Nec tamen domesticis curis à literarum studijs ita auocabatur, quin iuuentutem in*

co-

eorum amorem ſumma cura alliceret, raro prudentiæ, vigilantiæ, & moderationis exemplo.

In his Comitijs Conſeruatores Societatis nominati præſtantiſſimi in Republica Viri Superantius Diui Marci Procurator, Benedictus Iuſtinianus, & Angelus Contarenus Eques.

Patribus Siculis petentibus, decretum fuit, Procurator Generalis Romæ etiam ipſorum negocia adminiſtraret: mittendum etiam de conſilio Cardinalis Protectoris Canonicum quemdam, qui eos ab Epiſcopi auctoritate immunes præſtaret. Huic muneri ob ſingularem prudentiam ſeligebatur P. D. Octauius Gualdus nobiliſſimi Equitis Franciſci Gualdi frater. Cardinalis munitus literis, duobus comitantibus Patribus, & è noſtris binis aſſumptis iuuenibus ſe ad iter parat: MDCXXVI Canonicis Siculis Procurator Romæ datus. Octauius Gualdus in Siciliã ablegatur ad Canonicos.

ALEXANDER Miſeratione Diuina S. Romanæ Eccleſiæ Diaconus Cardinalis Vrſinus Canonicorum Secularium ſub Regula S. Auguſtini S. Georgij in Alga Protector.

Cum Prouincia Siciliæ S. Georgij in Alga ob multam à reliquo corpore Congregationis diſtantiam non fuerit iam plurimis ab hinc annis à Superiore Generali viſitata, ac propterea non modicum detrimenti circa regularem diſciplinam paſſa fuerit; prout etiam certiores fuimus redditi à Viſitatore Apoſtolico ad eandem Congregationem in dicto Regno ſemel viſitante ſpecialiter à Sanctiſſimo deputato, ac quod ſa-

tis videretur consultum bono Congregationis eiusdem si de Superiori, seu Prouinciali prouideretur extraneo. Nos volentes regularem in dicto corpore disciplinam collabentem reparare, ac ad primam regularis obseruantiæ formam eandem, quoad fieri poterit reducere. Te D. Octauium Gualdum dictæ Congregationis Canonicum in Collegio S. Saluatoris in Lauro in Vrbe commorantem, de cuius vitæ, morum probitate, religionis zelo, ac peritia in diuinum seruitium promouendum, ac rerum administratione plurimum confidimus, in Superiorem Prouincialem dictæ Congregationis S. Georgij in Alga in dicto Regno deligimus & deputamus cum omnibus ac quibuscumque honoribus & oneribus solitis, & ad dictum officium spectantibus, dantes tibi omnem facultatem visitandi omnia, & singula dictæ Congregationis in dicto Regno Siciliæ loca, & personas, ac bona quæcumque, computa reuidendi, solidandi, nec non processus formandi, sententiam condendi, & mandata seu Decreta exequendi contra quoscumq; dictæ Congregationis homines in dicto Regno delinquentes, iuxta formam Constitutionum Apostolicarum, & dictæ Congregationis, cum omnimoda etiam facultate deputandi, creandi omnes & quoscumque illorum Collegiorum Superiores, & officiales, eosque irritandi & amouendi sicut in Domino iudicabit expedire. Hanc autem deputationem durare vsque ad proximum Capitulum Generale totius Congregationis declaramus,

mus, cum facultate etiam accedendi ad Capitulum, ac voce actiua & passiua prout reliqui dictæ Congregationis Superiores habent iuxta præscriptum dictarum Constitutionum. Mandantes propterea omnibus in dicto Regno dictæ Congregationis Canonicis, & Religiosis in virtute sanctæ obedientiæ, vt te vti talem recipiant, & in omnibus obediant, quod si qui contra attentare præsumpserint, ÿ Constitutionum Apost. pœnas atque indignationem nostram se nouerint incursuros.

Datum in Arce & Palatio nostro Bracciani VI die Aprilis An. Domini MDCXXVI.

Neapolim cum is peruenisset, à Vicario Regio humaniter acceptus alios Patres Siculos ibi operientes inuenit, qui liburno peculiari Panormum deduxerunt. Vbi post honorificas Magnatum salutationes biennium integrum cùm mansisset, res Patrum Siculorum valde auxit, obsoletas antiquæ religionis consuetudines in lucem produxit, noua addidit, atque in meliorem statum omnia diligenti cura & solertia reduxit, impetratis à potentissimo Hispaniarum Rege decem millibus ducatorum, quos in fabricam, aliaque cœnobiorum ornamenta impenderent. Virum tam benè meritum ægrè dimiserunt patres. Romam reuersus Cardinali Vrsino rem totam exposuit, Venetÿs pariter in Comitÿs omnium quæ gesserat ac notauerat, plenißimam rationem reddidit. Nimirum esse ibi quatuor cœnobia triginta ferè Canonicis dicata:

Panormi omnium elegantiſsimum ceteriſque opulentius ſub titulo S. Iacobi Mazzaranenſis Regium olim Sacellum Henrico Simeoni Theologo Clariſs. Viro à Rege Alphonſo liberaliter traditum. Cui iungitur ædes D. Mariæ Virginis, icone à B. Luca depicta celebris. Hic B. Laurentio Altare peregregio ornatu extructum eſt, quem tanti Patriarchæ auxilio vniuerſa vrbs Panormitana, annis ſuperioribus à peſte liberata, inter ſuos tutelares publico hoc Elogio repoſuit.

BEATVM LAVRENTIVM IVSTINIANVM
CLARISSIMVM
CÆLESTINÆ
CANONICORVM FAMILIÆ
FVNDATOREM
MAGNVM ORBIS COLVMEN
PANORMITANA PIETAS
TANTI PRÆSVLIS ADDICTA
MERITIS
RECENSITVM INTER VRBIS
PATRONOS
LIBENTER ANNVIT,
INCOLVMEM CENSERI
EIVS NOMINE SIBI RATA
FOELICITATEM.

Sequenti anno ciues pro ſacris litandis Summum Pontificem hac verborum forma ſolicitant:

BEA-

BEATISSIMO PADRE

Fra gli altri celesti Protettori da noi eletti nelli fastidij passati, vi fù con euidentissimi effetti di gratia il B. Lorenzo Giustiniano, vno de' Fondatori della Congregatione di S. Georgio in Alega detto de' Canonici Secolari. Quinci è, che ricordeuoli de' beneficij riceuuti, hor supplichiamo diuotamente Vostra Santità, che si degni di concedere, che nel dì Natale di detto Beato, quì in Palermo se ne possa anco celebrare l'Officio, e la Messa conforme alla concessione, che ne hanno essi Canonici da Sommi Pontefici di felice memoria Clemente Ottauo, & Paolo Quinto. Sarà tutto ciò gloria di Dio, di Santa Chiesa, e mantenimento della riuerenza, che meritamente porta questo popolo al Beato. Con l'aiuto del quale pregaremo continuamente per gli anni lunghi, e felicissimi di Vostra Santità.

Di Palermo adi XXVIII Agosto MDCXXVII.

Serui humilissimi, che li
baciano li Piedi.
Li Giurati di Palermo.

Che dalla Santità di N. S. gli fù concesso sotto la data XXVIII. Febraro MDCXXVIII.

Io:Baptista Detus Cardinalis

Fr. Fuluius Benignus
Secretarius.

Al-

Alterum huius Societatis cœnobium S. Calogeri extra Vrbem Nari extructum est, vbi sepulcrum eiusdem Beati Vrbis Patroni adhuc in pauimento Ecclesiæ, magna populi frequentia colitur.

Tertium denis passuum millibus in territorio Rauanosæ dißitum, Beatæ Virgini sacrum, in fundo Comitis Montisalbani, cui adest fons vberrimus, precibus Comitis Rugieri diuinitus ortus, cùm triginta militum millia duceret, qui graui admodum siti languebant.

Postremum Templum est in Vrbe Gorgensi Diuæ Mariæ Monserati titulo, magno populi concursu celebre. Duo posteriora magna ex parte pijs largitionibus sustentantur. Patres autem ex hac visitatione lætioris frugis incrementum hodie colligunt.

MDCXXVII *Tertia Martij defuncto D. Lelio Magnauino Visitatore, Patres Nouem cum Collegio S. Georgij in Alga D. Gabrielem à Fonte in eius locum eligunt.*

Die octaua Iunij Rectores congregati vnanimes Illustriß. Virum Franciscum Corrarum sibi conseruatorem decernunt; itemque, ne iuuenes infrà annos decem & octo in cœtum nostrum admitterentur.

MDCXXVIII *Vigesima nona Maij, aßistente Comitijs nostris Ioan: Baptista Agucchia Nuncio ad Serenißimam Remp. Venetam pro Sanctißimo Vrbano VIII, electus fuit Antistes D. Io: Andreas de Rubeis, Visitatores D. Bonifacius Fremoldius, & D. Nicolaus Brunus. Mihi cum adhuc superessent in Societate quin-*

que

que menses de annis octo & decem, intra quos nemo Rectoris officium adire potest, patrum benignitate Rectoris S. Mariæ in Vantio dignitas deferebatur. Plurima hic temperandis moribus proposita fuerunt. In primis autem studiosorum commodis Canonicorum Collegium hasce Constitutiones promulgauit.

Prima, Eo Congregationis nostræ iuuenes luxus, ac otij tabes inuasit, vt nedum bonos mores, verum studia, ac pietatem ipsam dimittentes in deterius quodque scelus mutua quasi contagione corruptos, prolapsuros verendum fuerit. Quare horum, publicæque rei exitio volentes occurrere, decernimus, quod in posterum illi, qui publicè, ac laudabiliter satis Physicas, vel Theologicas, siue Canonicas Theses non defenderint, cuiusvis generis officia, dignitates, ac honores nequeant obtinere, nisi ab ingressu Religionis annis XXV *peractis. Huic legi eos subiacere non intelligimus, qui nunc Sacerdotij sunt dignitate insigniti, sed ipsos tantum, qui in futurum pro tempore ipsam, muneraque alia adipisci contenderint. Et vt acrius ipsa iuuentus ad bonarum literarum studia compellatur, volumus, vt qui se Illustrißimis, ac Reuerendißimis Ordinarijs examinandos ad Sacerdotium, vel Diaconatum præsentauerint, ac reprobati fuerint, pro prima vice Monasterij intersepta per sex menses coarctentur, pro secunda medietate vestimentorum careant, ac pro tertia per triennium voce actiua, & paßiua priuentur. Qui verò ad Subdiaconatum pro prima, & secunda*

vice

vice eadem qua supra mulctentur pœna, & pro tertia, absque alia declaratione tamquam penitus rudes, & iuxta Const. dist. 2. cap. 14. classi Conuersorum habeantur adiuncti.

Et ne aliquis post obtentam à proprio Rectore licentiam dictis Ordinarijs se non præsentasse fraudulenter asseuerare præsumat, dimissorias literas ipsis ordinandis non nisi cunctis Monasterij præsentibus Deputatis Rectores, vel Prorectores consignent, quibus receptis, reprobati, pœnisq. supradictis nodati intelligantur quicumque Ordinariorum diplomata probationem affirmantia, vel ostendentia, eos non inscitia, sed alia de causa reportatas non reportauerunt.

Et vt vehementius iuuenes ipsi excitentur ad studia, declaramus vt illi, qui Logicam, vel Philosophiam, vel Theologiam, siue Canones iuxta Constitutionum ordinem fuerint interpretati, possint Doctoratus insignia accipere, & fieri Magistri, quo insigniti honore ipso facto sint, & intelligantur excusati à Matutino, excepto tempore illo, quo tenentur propriam facere hebdomadariam, necnon à lectione mensæ, & vt aptius sibi ipsis possint prouidere, præter vestimenta ordinaria, habeant singulis annis ducatos quinque.

His quoque immunitatibus frui poterunt, qui ad præsens insignia Doctoratus acceperunt, si iuxta Constitutionem per quinquennium supradictas scientias interpretati fuerint.

Tædium etiam vt Patribus leuaretur, facultas

data

data Rectoribus vt cum suis Deputatis piorum legatorum vsum ad Concilij Tridentini normam efformarent. Decernunt etiam Patres, tollendos esse actus criminales in eos, qui è viuis excesserant. Ius condendi testamentum nostris Laicis ademptum.

Prouectioribus tandem per hæc Comitia prudenter consultum fuit: Nimirum qui quadraginta annos in Societate traduxerint, maximeq. si alijs præfuerint, ex arbitrio sibi locum in patria eligere possent. Quandoquidem quinquaginta annorum decursus immunes & emeritos reddat.

Vndecima Nouembris Bonifacius Fremoldius Visitator ætatis suæ LXX, *sed valido adhuc temperamento, lenta febri correptus, magno omnium mærore in cœnobio D. Mariæ ab Horto ad cælitum chorum emigrat. Huius in locum paulo post subrogatus est D. Hortensius Ottolinus.* MDC XXIX

Defuncto Ioanni Cornelio Venetorum Duci Nicolaus Contarenus literis & prudentia Senator Clarissimus die XVIII *Iunij subrogatur. Grauis per hæc tempora vniuersam Galliam Cisalpinam, iuxtaque Forum Iulij præcipuè vrebat annona. Inde sortis infimæ populus, maximeque agrestis nullis artibus instructus agminatim Venetias delatus, quum in vicino D. Nicolai littore aliquamdiu publicis pij Senatus impensis subsedisset, serpente paulatim febre pestilentiali absumebatur; cuius vim tandem lautiores etiam senserunt. Imo vniuersam prope Italiam mox in-*

gens obruebat calamitas. Vincentio namque Gonzaga Mantuæ Duci biennio antea extincto cum Carolus Dux Niuernensis è Gallia successisset, Hispani id parum æquè ferentes, ad contentiones, & arma prorumpunt. Ambrosius Spinola itaque Marchio è Belgio cum regijs copijs Casalem venit. Rambaldus Comes de Collalto, rebus cum Rege Danorum prius compositis, imperialem exercitum Mantuæ admouit. Grassabatur tunc apud Rhetos pestilentia: cuius inquinamenta quum miles Germanus secum traxisset, nec Venetorum & Gallorum auxilia Duci sufficerent, fracto aduersa belli fortuna eius exercitu, lues hæc militia licentiùs palante, Veronæ primum inualuit, quo se promiscua multitudo nouis ac insuetis periculis mota securitatis causa receperat. Patres nostri D.Georgij Braidæ interea magno animo publicæ calamitati occurrentes, milites ceterosque dum sua annona sustentant, pestilentis morbi virulentia corripiuntur. In cœnobio autem S. Angeli patres magno sodalitatis damno occubuere omnes Laico vno superstite, viri omnes conspicui.

Malo mox Vicentiam, hinc Venetias acriter infestante, Patauium tandem, & Taruisium, ceteraque Oppida, imo vniuersa fermè Italia sic incolis exhausta, vt soli fermè Ferrarienses, Senenses, Romani, & Neapolitani, ab hac clade immunes remanerent. Supplicationes quadragenæ vndique indictæ, vota placando Numini variè nuncupata. Crescente Venetijs vi-

vitio Senatus decreto cœnobium S. Georgij in Alga non sine summo nostrorum detrimento ventilandæ, ac mundandæ ciuium supellectili destinatur. Itaque Patrum alij in prædium S. Brusonis, Campolongi ablegantur alij. Sæuiente in quosuis Patauij in dies contagio in extremum collis Euganei vicum Cortellatam secedo, vbi à misera patriæ clade, & amicorum iactura seiunctus per literarum oblectamenta semestre otium egi, vrbi redditus amicorum manibus iusta exsolui. Summa in primis rei literariæ iactura inter eos desiderati Cæsar Cremoninus Philosophus, Laurentius Pignorius Philologus, & Ioannes Preuotius Medicus. Viri in disciplinarum fastigio positi. Graui etiam Gymnasij incommodo sublati, Iacobus Zabarella Canonicus, & Professor, Octauius Salgerius I.C. Albertinus Miliaria I.C. Ioannes Colle Primarius Medicinæ Practicæ Professor, Camillus Bellonius Philosophus, Ioannes Thuilius, & Felix Osius mitiorum literarum Professores. Præterea è reliquis ciuibus Martinus Sandelius I. C. & Presbyter eximie doctus. Gasparus Pignanus Mathematicus, Antonius Greghettus Orator, non vulgari literarum opinione clari.

Sopito diuina ope graui admodum incendio, comitia in sequentem annum diuulgantur. Interea FRANCISCO MARIA *Duce Vrbini morte sublato* VRBANVS *VIII. Summus Pontifex magna Romanæ Sedis felicitate, ditione fertilissima Ecclesiæ vires* MDCXXXI

auxit. Defuncto Contareno, FRANCISCVS ERICIV *rei militaris virtute spectabilis die* XI *Aprilis ad Reipublicæ Venetæ sedem euehitur.*

MDC XXXII *D.Georgij cœnobio iam restituto die* IX *Nouembris aßistente Eminentißimo* FEDERICO CORNELIO *Cardinali & Venetorum Patriarcha, qui Ioanni Theupolo pridem successerat, Patrum suffragijs Antistes sodalitatis decernitur D. Hortensius Ottolinus, inter alias animi dotes perspicacia, & affabilitate qui partam concionibus gloriam auxerat. Visitatores D.Gabriel à Fonte, & D.Alexander Consedentius. Plura hic optimo consilio instituta. Inter cetera crescente rerum omnium precio, Patres æquum censuerunt augeri eam æris summam ad quinque & viginti ducatos, quæ quotannis in vestimenta patribus numerari consueuerat, ministris verò ad ducatos quindecim. Illustrißimus Marcus Iustinianus D. Marci Procurator, & Ioannes Pisanus conseruatores electi.*

MDC XXXIV *Rector Generalis, vt suum in patriam studium impensius indicaret, à Pontifice diploma impetrat, quo ei concedebatur, vt S.Augustini extra Vicentiam prouentus, dempto Prioratus nomine, ad S.Rocchi cœnobium reduceretur. At mora occasionem elisit, cùm patribus in diuersum distractis literæ Pontificis nunquam prælegerentur.*

Hoc anno electus fuit Congregationis Protector Cardinalis Vitelis, qui paulo post annis confectus vitam clausit. Subrogatus ei à Summo Pontifice Em.

Car-

Cardinalis CIRIACUS ROCCIUS, *cum in Germania apud Imperatorem Ferdinandum Secundum Legati munere fungeretur.*

Die VIII *Aprilis Præside Comitiorum Eminentiß. Federico Cornelio Cardinale & Patriarcha, patres Generalem eligunt D. Dominicum Nascinum Brixiensem, Musicæ in primis cultorem, cuius excitato promptoque ingenio magnus accesserat omnium rerum vsus, Visitatores D. Nicolaum Brunum, & D. Prudentium Renem.* MDC XXXVI

Hoc anno consensu Generalis, qui plurimum literis delectabatur, ad Lusitanos Canonicos hasce misimus. MDC XXXVII

Reuerendiss. Patri Rectori Generali Congregationis S. Io. Euangelistæ in Regno Lusitaniæ salutem in Christo.

Anno superiore Potentißimi Regis Vestri ad Serenißimam Rempublicam Venetam Legato meas ad te credidi, Præsul amplißime. Dubius num illæ in eo locorum interuallo rectè fuerint traditæ, earum exemplum hic subnecto, per communem Societatis nostræ, quam vtrinque sanctè profitemur, vtilitatem enixè rogans, atque obtestans, vt pari studio, quo nos hic vos fratres in Christo nostros veneramur, laudabile institutum prouehere digneris. Beneficium sanè grati nullo æuo silebimus. Benè vale, ac Deo, nobisque viue.

Pa-

Patauij è Cœnobio Diuæ Mariæ in Vantio XVI. Septembris MDCXXXVIII.

In tua vota omni studio paratissimus

Iacobus Philippus Tomasinus Collegij Patauini Sacræ Theologiæ Doctor, Canonicus Secularis Congregationis S. Georgij ab Alga Venetiarum, & Rector S.Iacobi ad Montem Silicem.

Annus iam quadragesimus quartus est Reuerendissime Pater, ex quo propter locorum distantiam inter Societatem vestram, nostramque nullum existit literarum commercium, vt silentio, & obliuione omnia fere mutui amoris fomenta concidisse videantur, etiamsi nobis vestra coniunctione nihil esset carius. Quanti vero nobis vestræ fuerint literæ, vel maximè argumento erit, quod eas Anno MDXCIII *à Michaele de Sancto Spiritu vestri Ordinis Rectore Generali ad supremum nostrum Antistitem transmissas cum responso in perpetuam rei memoriam Maiores nostri typis vulgandas censuerint. Nouæ autem compellationis meæ causa, vt est in communi negotio æqua, sic animi vestri studium in eam promptius fore confido. Annales Congregationis nostræ latino sermone ea, qua licuit fide adornaui, eaque diligentia, vt nihil omiserim, quod ex ipsius dignitate, vel auctoritate esse potuit: sed ne in ipso limine impegisse videar, de origine certi aliquid tradere constitui,*

vbi

vbi iam de vestra Societate, quantum ex nostris Commentarijs potui, vberrima mentio facta. Re tamen cum Reuerendißimo Patre D. Dominico Naßino Nobili Brixiensi Rectore Generali Viro integerrimo, & in bonas literas apprimè propenso, communicata, necessarium duximus, præmisso cum salutatione omnium Officiorum genere apud Reuerendißimam Dignitatem tuam de vestri Ordinis instituto aliquid accuratius expiscari. Addo, plurimum me adiutum iri, si de Cænobiorum vestrorum numero, ac splendore, de Patrum studijs, quique inter eos nostra ætate eruditionis fama; alijsve in publico dignitatibus conspicui, aliquid paulò plenius accesserit. Scimus quidem vos, Angelum Corrarium, Gabrielem Condulmerium, B. Laurentium Iustinianum communes nobiscum Autores vestri instituti, agnoscere; exactam tamen facti rationem ignoramus. Num illud Summi Pontificis Eugenij Quarti auctoritate contigerit, inter cetera scire auemus, operam daturi ne vos mutui officij, nosve laboris ad commune decus suscepti pœniteat. Vale Reuerendißime Præsul cum ceteris vestri Ordinis Patribus religiosissimis, meque tuis precibus Deo omnis boni conatus Autori commenda.

Patauij Cal. Maij M D C X X X V I I.

In tua vota omni studio paratissimus

Idem vt supra.

Anno M D C X L *Doctor Melchior à Graza vir*

eru-

eruditissimus istorum summa lætitia hasce nobis Roma transmisit Patrum responsiones.

Michael à Spiritu Sancto Rector Generalis Congregationis D. Ioan. Euangelistæ in Lusitaniæ Regno, R.P. Iacobo Philippo Tomasino Collegij Patauini Sacræ Theologiæ Doctori, Canonico Seculari Congregationis S. Georgij in Alga Venetiarum,& Rectori S.Iacobi ad Montem Silicem S.

Quanta vicissitudinis nostræ iactura temporis diuturni molestum fuerit silentium, apud vestram beneuolentiam innocens testatur animus. Non nobis, cui respondere deberemus, data copia; occidit enim memoria commendationis vestræ apud Oratorem Regis Castellæ. Nuper duntaxat prædictarum litterarum nobis allatum exemplum Kal. Maij subscriptum, quod in Archiuo totius Congregationis asseruari iussimus, postquam lætissimos omnium Religiosorum Fratrum vestrorum animos, earum argumentum reddidit. Non equidem intermissum tempus tot longissimo locorum interuallo perditum reputamus, cum noster nullatenus disiungatur amor, imo idem nomen adsit cum altero Michaele à Spiritu Sancto Rectore quondam Generali in hac Congregatione, quod felix nobis faustumque puto. Annales nostræ Congregationis ex quibus & illius dignitatem, & auctoritatem auctam iri speramus, vestra manu & diligentia pulchre operatos non diffidimus, sed vt plenius mandato

ve-

vestro satisfaciamus, quippe qui epistolæ angustiis, & negotiorum pondere impediti, tot Monasteria, amplissima Collegia, & Hospitalia non potuimus cum dignitate enarrare, necnon tot Sanctissimos Episcopos Vlyssipon. Lamacens. Visens. Angrens. Fezens., Inquisitores Generales hæreticæ prauitatis, & Fidei consultores, Rectores studiorum inclytæ Vniuersitatis Conymbricensis, Doctores, Magistros, Theologos, & Philosophos profundissimos, Iureconsultos eximios, & alios insignes pietate viros, qui præclaro sanctitatis, & miraculorum splendore vniuersam Lusitaniam illustrarunt, Indiamque Orientalem, Regionem Brasiliensem, Congum, & alias remotissimas Æthiopiæ plagas, omnium Ecclesiasticorum primi, maximo decore & gloria nostri Ordinis, penetrarunt, & Iesu Christi Euangelio Barbarorum tenebras irradiarunt, R. P. Melchiori da Graça I. V. D. commisimus, & affectuose commendauimus, ut quantocius possit è pulchris monumentis eruat, quod apparere non erubescat in conspectu doctissimi Patris: fido equidem vobis quamcitissime satisfacturum, sicut ei præcepimus, & iniunximus. Venerabiles PP. Angel. Gabriel. & B. Laurent. Iustinian. (quem canonizatum cupimus) nostros agnoscimus; nec vos pænitebit admiranda sanctitatis virum Anton. à Conceptione & venerari, & communem causam fouere, cum nanque in Sanctorum numero adscribi volumus, ad idque Religiosum aliquem diligentissimum Romam mittendum curamus,

Vuuu vt

vt propriam rem gerat, quæ procuratorum iniuria multis ab hinc annis iacet sopita, non sine totius Regni Lusitani mærore. Religiosi tuis per me verbis salutati, te vicissim meis resalutant, Et ego cunctos vestri Ordinis Patres, Fratres nostros amantißimos. Vale.

Vlyssiponæ Kal. April. ann. Dom. MDCXXXIX.

REVERENDISSIME PRAESVL.

Litteræ tuæ, quas eruditus P. D. Melchior à Graza reddidit, Reuerendißimum Generalem, ceterosque Patres adeò mecum exhilararunt, vt nihil ad communem animi lætitiam ijs optabilius contingere potuerit. Nos sanè vestri memoriam amantissimè colimus, & Lusitano cælo, sub quo bonæ literæ iam diu florent, magnopere deuincti, Vos veteri instituti normam inter sacra studia & publica munera seruantes, vnicè veneramur, hodieque beneficio Reuerendissimi Michaelis à Spiritu Sancto gratam adeò memoriam à diuturno tot annorum silentio denuò vindicamus, postquam literarum vestrarum non tam locorum distantia, quàm varia belli fortuna, omnis prope spes interysset, iam contendentibus ad prælum Annalibus nostris. Diuinæ namque bonitatis est, quod non modò humanissimis tuis nostro voto responderis, sed quòd Cl. insuper Viri D. Melchioris de Graza expectato accessu, miræ erga nos beneuolentiæ argumento præclarum animi tui desiderium m[illegible]ficè expleueris. Diligentia enim exquisita vir optimus non solum de vestris

stris

ſtris ampliſſimis Cænobijs, Templis, Studijs, Iuriſdi-ctionibus, notitiam communicauit, ſed Beati Antonij veſtri effigie, Fidei profeſſione, alijsque precioſis ſuæ liberalitatis muneribus nos ita cohoneſtarit, vt tantis viri dotibus me deuinctiſſimum fatear, niſi contra genium ingratus eſſe velim. Muſeolum noſtrum donarijs, Annales noſtros veſtrorum monumentorum gemmis exornat, dum Canonicos noſtros tum ſuorum morum candore, tum ſublimi eruditionis ſpecimine ſibi iure merito conciliat, communem ferè Ordinem non tam in ſui amorem, quàm in veſtri Reuerendiſſime Antiſtes obſequium traxit. Tot igitur tantisque nominibus vobis deuincti, gratias quas licet referimus. Sed in primis Rector Generalis, ceterique maiores, qui me voluntatis apud te ſuæ teſtem voluerunt, qua ſtudium illud tuum obſequioſi proſequuntur. Ego verò, ne Annalibus noſtris quantum in nobis eſt, quidquam deſit, coronides loco eorum Indicem peto, qui pietatis ac eruditionis fama iſtic eminuerunt. Faxit Deus, labores noſtri ſeculo tam erudito probentur. Iacta enim alea eſt, nec pedem referre licet. Tu pro tuo candore iſta æſtimabis, vbi tuta libellos noſtros in Luſitaniam tranſmittendi ratio fuerit. Beati Laurentij Iuſtiniani Apotheoſis temporum ſilentio inuoluta iacet. Quam lætior aliquando dies in lucem reuocabit. Veſtros interea in Venerabilem Antonium conatus magnopere probamus. Vale Prudentiſſime Rector, vosque Patres auitæ Religio-

nis nostræ ornamento, Deoque in communem Christiani orbis vtilitatem diutißimè incolumes viuite.

Venetijs die XV Aprilis CIↃIↃCXLI.

In Tua Vota omni studio paratissimus
D Iac. Philippus Tomasinus Canonicorum Secularium Sancti Georgij Visitator Primus.

Eodem anno MDCXXXVII *D. Nicolaus Brunus tranquillioris vitæ studio cum Visitatoris munus in comitijs deposuisset, suffectus est ei D. Claudius Morellus Patauinus vir prudentia, & morum suauitate clarus. Is vero ruris amæniori secessu quum potius delectaretur, ipsi Simeon Pizzaguerra subrogatus est. Inter Conseruatores etiam nostros nominati Illustrißimi Senatores, Rainerius Zenus Eques & Diui Marci Procurator, & Aloysius Valaresius Eques, quem hodie Diui Marci Procuratorem vidimus.*

MDC XXXIX *Flagrante paßim orbe Christiano mutuis armorum incendijs, impetrandæ cælitùs tranquillitati publicæ,* VRBANVS IIX *Summus Pontifex singulari pietate vniuersæ Italiæ solemni ritu supplicationes præscripserat. Eas quum statutis diebus præeunte Clero celebraturus esset populus Patauij, Episcopi Marci Antonij Cornelij defuncti tunc vicesgerens nouo exemplo nostros simul ad hanc pompam inuitat. Verùm productis ad immunitatem nostram priuilegijs, quæ Caßinensibus nobiscum communia, ceterisq. dili-*

diligenter cognitis, quæ nos eo leuant, etiamsi acquiesceret ipse: Conseruatoribus tamen Venetis summæ prudentiæ, & auctoritatis Senatoribus, hasce vrbis Rectoribus mittere placuit.

Intendiamo, come i Padri di S. Maria in Vanzo vengono sollecitati costì dal Clero per lo interuento publico alla Processione del Giubileo, da cui, come da ogni altra, gli essentano i loro speciali Priuilegi. La ragione di questa causa, e la protettione, che noi habbiamo di tutta la loro Congregatione, sollecita anco noi à pregare caldamente V. S Illustrißima in euento di ricorso alla sua Giustitia, perche ci fauorisca di aßistere con il solito della sua benignità à detti Padri, acciò e l'vso, e le loro indennità Ecclesiastiche non restino adesso alterate, ma ne i pij fauori della sua religiosa bontà, godano ancora quella quiete, che gli concede la Mente publica. Noi per ciò le rimaneremo obligatißimi, e in tanto à V. S. Illustrißima baciamo senza fine la mano.

Venetia VII. Aprile MDCXXXIX.

Di V.S.Illustrissima

Renier Zeno Caualier, e Procurator.

Marco Giustiniano Procuratore.

Angelo Contarini Caualiere.

Aluise Valeresso Caualiere.

Hoc

Hoc anno die IX *Maij interueniente Illustrißimo, & Reuerendißimo* FRANCISCO VITELLIO *ob singularem prudentiam rerumque scientiam primi nominis apud Venetos Nuncio, D. Simeon Pizzaguerra Generalis Rectoris honorem promeruit; Alexander Galderisius mecum Visitationibus præficitur. Galderisio decima octaua Iulij defuncto Michael Angelus Bondiolus mihi collega iungitur.*

Oportunum iam videbatur, vt cœnobia nostra iunctim obeuntes vna Romam diuerteremus. Eo quum XXIX *Octobris feliciter peruenissemus: impetrata apud Summum Pontificem audientia, purpuratorum iuxta Patrum summa comitate excepti, quæ solicitis lustrauimus oculis opinione superiora deprehendimus. Mihi certè stupenda inter alia priscæ maiestatis vestigia demiranti, nunquam, nisi ingratus esse velim, silenda dies illa, quæ benigniori admissione cœptum Eminentissimi Principis* FRANCISCI BARBERINI *fauorem mihi tot beneficijs quotidie cumulatiorem feliciоremque in hodiernam diem præstitit. Quid verò ingens curiæ ornamentum excelsi ingenij heroa à* BALNEO *memorem? quem vtinam nobis fata diutius indulsissent. Miram Iulij Saccheti prudentiam & humanitatem famæ parem heic experiri contigit. Cardinalis* HIERONYMI COLVMNAE *dotibus eximijs succumbit calamus: qui & virtutibus Eminentissimi*

CAE-

CAESARINI *depradicandis impar. Quis verò* FEDERICI CORNELII *Cardinalis & Patriarchæ vigilantißimi verbis sat dignis extollet gloriam? cuius in primis munere id præcipuè oblectamenti accidit, quòd in vrbe illa orbis domina viris antea interioris doctrinæ fama notis arctiori coram necessitudinis vinculo obstringi licuerit. Horum sanè omnium nulla vnquam cessabit memoria, dum nouis quotidie meritis, nouis consilijs, tenues ingenij nostri conatus iuuant, & promouent.*

Hac enim tot Optimatum feliciori aura dum pro viribus cæptum literarij laboris studium decurrimus, tranquillis prosperisque anno sequenti Societatis nostræ rebus, anno MDCLI *ad exitum vertente Summi Pontificis* VRBANI IIX *arbitrio Eminentissimus Franciscus Barberinus Francisco Vitellio Sedis Apostolicæ apud Venetos Nuncio Hemoniæ in Illyricis Episcopatum mihi decretum significat. Vocationi diuinæ libens parui. Quam sibi ceterisque Serenissimæ Reipublicæ Venetæ primoribus placuisse, Serenissimus Princeps post impetratam dimissionem luculenta ad Hieronymum Bonum Reipublicæ in Curia Romana à secretis testatus est.*

Anni MDCXLII *auspicatiora mihi eluxere initia, quæ Romanæ Vrbis pristinam retulere faciem; quam eo libentius memoro, quoniam fauori successus respondit; cui summam impo suit* XXII *Iunij dies, quo Eminentissimus M. Antonius Bragadenus Vi-*

centiæ

centiæ Præsul, assistentibus Archiepiscopo Trani, & Marco Antonio Cuccino Anglonæ antistite, in Æde S. Saluatoris in Lauro, me Domini vineæ præfectum infula ceterisque ornamentis solemniter decorauit. Quæ vero ab exilibus primordijs diuino instinctu cœptis fuere in hunc diem nostri cætus incrementa, ijs porrò ad æterni conditoris gloriam firmo sinceræ & veræ concordiæ nexu perennitatem voueo.

INDEX
RERVM NOTABILIVM.

A

* Mat-

D

Pri-

E

fir-

Geor-

** Nar-

N

O

P

Da-

Ve-

Imprimatur Vtini die prima Augusti 1641.

Fr. Ludouicus Syllanus de Gualdo Inquis. Generalis Aquileiæ, & Concordiæ.

§ Zuanne Nani Procurator, Reformator.
§ Zuanne Pesaro Caualier, Reformator.

Aluise Querini Secretario.

Errata grauiora, quæ ob Autoris absentiam irrepsere, sic emendentur. Interpunctionum leuiora peritus Lector facile restituet.

Pag. 8. v. 24. conformabant. 17. 27. eluctandum aduersus. 22. 12. monasterij. 31. 17. beneficentia. 32. 7 strictiori. 36. 28. Insignem. 44. 28. peculiarem. 45. 8. plicatilis. 9. tondebantur. 79. 12. proiectus. 99 2. pro diuini cultus instauratione. 100. 19. Societatis. 104. 25. Prioratui. 105. 8. tota. 106. 24. Geminam aream. 107. 4. penicillo. 20. promtius. 108. 12. in numerum. 22. emitterent. 110. 19. subditi institutum in charitate inuicem. 114. 26. prioris. 115. 10. instrumentum. 116. 5. Amplissimo. h. f. i. monumento. 117. 10. ad marg. MCCCCXXVIII. 28. æstuatio. 118. 25. ibidemque. 119. 11. defuncto Eugenius Venetus succedit: ad. 120. 6. ad marg. Eugenij IV. 121. 24. petentes. 126. 3. inserta. 128. Lemmata in margine suo loco aptanda. 134. 23. irritos. 25. quauis. 137. 22. exactione. 138. 14 attentari. 152. 27. reducto. 165 18. nuncupatis. 178. 3. Manerbio subrogatur. 179. 2. nactus. 181. 1. existentis est, & in. 183. 6. ad marg. confirmatur. 184. 21. vestram, cum Rectori collegij expedire visum fuerit. 194. 14. Rectoribus adit. 197. 25. peristylio. 199. 10. lychno. 210. 15. accepimus, quòd. 211. 15. hoc ad. 271. 25. experientia in eis. 222. 13. consistunt protectionem. 223. 18. Palæologo. 228 12. Hic indumenta sacra, Pacis tabula, varijque generis supellex argentea, Cardinalis &c. 15. insignita. 229. 15. superliminari. 230. 28 ij dispositione, declaratione, & voluntate. 231. 1. debeant. 2. ad marg. irregularitate, natalium defectu. 239. 8. ministerijs. 240. 12. Verona. 260. 17. patere. 24. benignitati. 262. 13. probauit. 19. ciuiumque oculis. 266. 28. velut. 271. 12. ad marg. alijs. 273. 9. eximeremus. 277. 9. quarumlibet. 280. 11. eximuntur. 283. 3. etiam. 4. monasteriorum in posterum. 6. surrept. l. detractio, & irritas. 299. 10. habuerant, discordias excitaret. 301. 22. legibus. Precibus. 303. 25. confirmationes omnium, ac si d. v. a. v. inserti forent. 309. 5. inquietorium. 314. 1. perpetrata. 8. promoueri. Sed. 317 25 decreuerunt) 323. 22. auum. 328. 2. Thalassiarcha. 27. Societates 329. 4. cœmiterio. 8. vnica. 332. 19. Pontifice sibi. 343. 6. Oliueti. 344. 23. Valaressiorum. 25. Protonotarius. 345. 7. capessendum. 349 2. cœnobij. 353. 15. nuncupati. 362. 9. eminentiam. 363. 18. antetulisse. 365. 8. constitutionibus in dies accedentibus. 368. 5. Protectorem. 372. 2. frugalitatem. 374. 7. duabus. 375. 16. censentes, Rectores. 382. 17. expeterent. 385. ad marg. receptus. 388. 26. contraxerat, erat tandem. 389. 4. eique confessoris electionem. 7. communis est. 25. architectura. 396. 7. additus. 397. 12. Dorotheus. Iubilæi celebritate insignis, feracior. 407. 28. Resurrectioni Saluatoris. 409. 1. Veronensis. 23. Anno M D X I Die V. 27. antiqua consuetudine promulgatis constitutionibus. 411. 5. strategemate breui. 412. 5. Salomon. 17. esse. 414. 2. aliquod. 423. 23. cœlesti potius quam humano ausu. 424. 7. Italia. 12. vigilantia. 428. 28. pestifera Vrbis. 429. 27. Dionisij. 28 Ludouici. 430. 26. cœnacula. Antistes. 431. 5. Anno proximo. 433. 10. excitamus. 434. 6. catalogo. 436. 19. lateritio. 438. 15. ius dicentibus. 439. 27. Don. 443. 8. typographia. 28. nobilis affligerentur. 450. 28 agitarentur causæ ciuiles. 454. 10. inuiti. Generalis. 20. delatas, b. m. & immob. 26. Monasterijs. 455. obstantibus. Statuit. 16. præfertur. 465. 15. gaudere 466. 2. de duabus. 467. 26. Generalis, re alijs 475. 22 Oratoris. 479. 17. deserere. 496. 16. erudienda. 500 11. Braidæ fuere sancita 506. 9. ludicro hastarum. 15 Ineunte. 513. 5. Monasteria. 27. communicauit, &. 559 26. ducale. 29. confessum. 563. 9. consilio. 564. 23. præfecit. 573. 18. vulgantur horum. 576. 28. ac. 582. 8 eligunt. Exortu. 584. 3. quod patribus nostris seuerius videbatur. 599. 3 generale. 622. 17. Patauij. 626. 9. ad marg. annuo. 640. 3. heresium. 667. 25. reperirentur, poni. 683. 3. Baronum. 685. 3. exigendo, & sic porrò in sequentibus. 701. 19. amplissime iubius. 704. 27. auctum. 707. 18. coronidis. 711. 12. M DC XLI. 15. Armonia. 20. luculenta commendatione.